Stalky & Co.

RUDYARD KIPLING

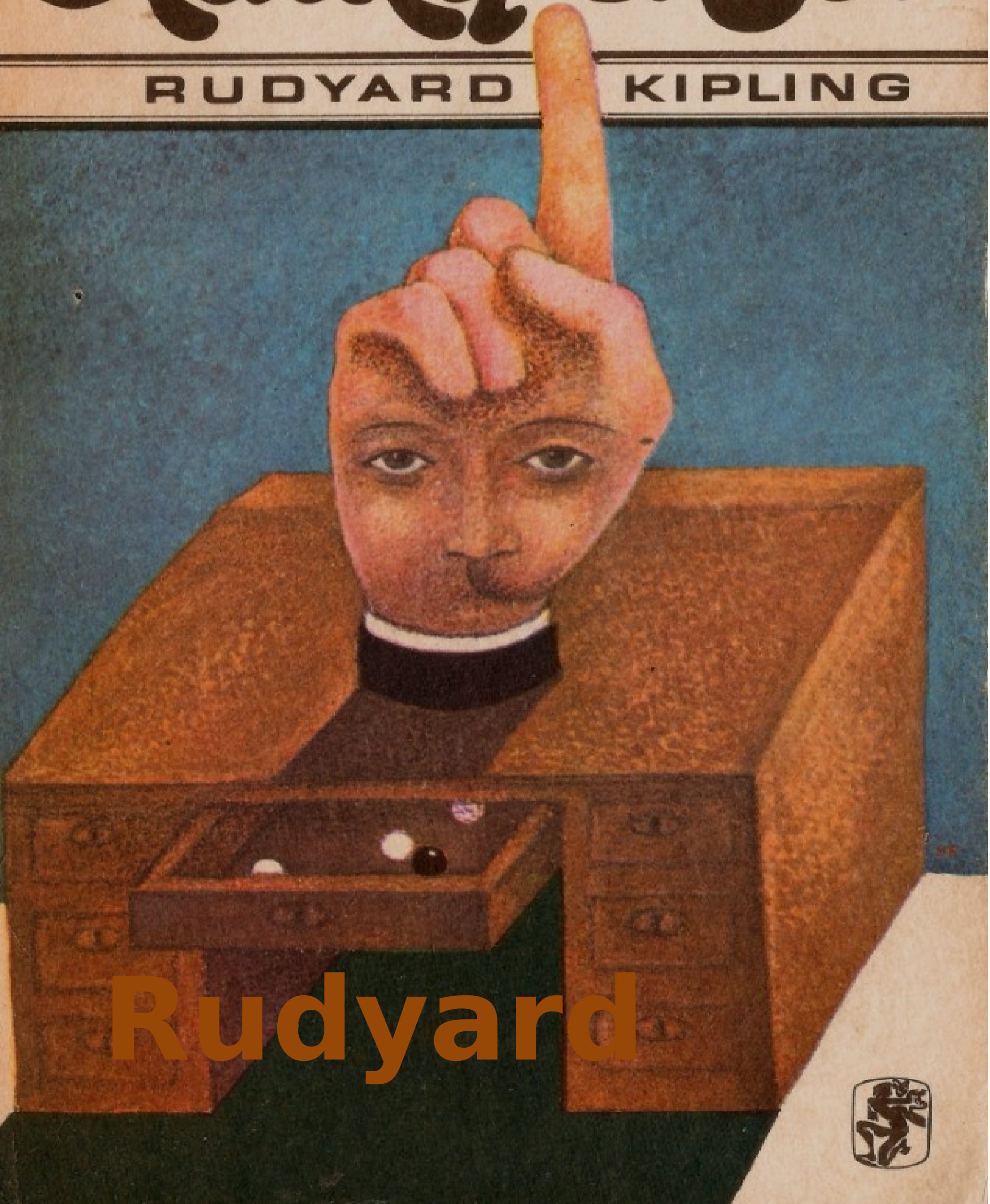

Kipling

Stalky şi compania

În româneşte de N. STEINHARDT
Prefaţă de DAN GRIGORESCU

Editura UNIVERS
Bucureşti – 1977

Coperta de *Georgeta Pusztai*

RUDYARD KIPLING
Selected Stories
A.P. Watt & Son
Hastings House London

Toate drepturile asupra acestei
versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS

CUVÎNT ÎNAINTE
STALKY şI COMPANIA
Pîndele
Spiridușul lămpii

Partea întîi
Interludiu cam nearomat
Impresioniștii
Moralizatorii
O meditaţie de pomină
Drapelul ţării lor
Ultimul trimestru
Spiriduşul lămpii
Partea doua
AZVÎRLIT PESTE BORDUL VIEŢII
LISPETH
UN REVĂRSAT DE ZORI ÎNŞELĂTOR
SĂGEŢILE LUI CUPIDON
CUM A FOST SALVAT PLUFFLES
CEASUL COLONELULUI
CONSECINŢE
DE ANEXAT LA DOSAR
CEI TREI MUŞCHETARI
NEBUNIA SOLDATULUI ORTHERIS
POVESTEA LUI MUHAMMAD DIN
JACK CEL NEGRU
DRAY WARA YOW DEE
DOAMNA BATHURST
O CONSFĂTUIRE A PUTERILOR
FĂRĂ CONCURSUL PREOŢILOR

CUVÎNT ÎNAINTE

În ultimii ani ai secolului trecut, Kipling era un scriitor celebru. Critica nu şovăia să-l proclame un model vrednic de urmat, mai cu seamă în ceea ce priveşte principiile morale pe care se clădea literatura lui: „Opera sa dă nobilă putere vechilor virtuţi, acelor virtuţi care – se

cuvine să sperăm – nu se vor învechi niciodată: simţul datoriei, viaţa trăită cu stoicism, viaţa trăită în curăţenie, viaţa plină de bucurie. Asemenea lecţii nu vor înceta niciodată să fie folositoare: ele sînt ţesute din fibra pe care o recunoaştem şi în scrierile domnului Kipling[1]”. Chiar şi recentele istorii literare, publicate cu mult după ce criticii deceniilor al 4-lea şi al 5-lea ale secolului nostru contestaseră cu violenţă motivele profundei admiraţii de odinioară, îl plasează de obicei pe autorul *Curţilor Junglei* în perioada dominată de personalitatea lui Thomas Hardy, şi nu în aceea ilustrată de colegii de generaţie ai lui Kipling: Joseph Conrad, Galsworthy, H. G. Wells, Arnold Bennett, Yeats, ale căror scrieri – puţine în anii timpuriei celebrităţi ai celui „ajuns, în scurtă vreme, un răsfăţat al publicului, întrunind tiraje ce-ar fi putut fi invidiate şi de Dickens”[2] – trecuseră aproape cu totul neobservate.

Primul volum al lui Kipling a fost publicat, aproape simbolic, în 1886, în ajunul festivităţilor care aveau să marcheze o jumătate de secol a domniei, reginei Victoria. Debutase încă din 1881 (avea atunci 10 ani), pe vremea cînd lucra în redacţia lui „Civil and Military Gazette” din I.ahore, în India. Tînărul scriitor proclama încrederea în viitorul unei naţiuni pe care se părea că bătrîna regină o adusese la apogeul prosperităţii. De fapt, nici mai tîrziu, cînd gloria de altădată pălise (fapt observat cu luciditate amară de eroii Iui Galsworthy, de pildă), Kipling nu-şi pierduse surâzătorul optimism; el a fost, probabil, prozatorul şi poetul care a prelungit, în chipul cel mai manifest, în secolul al XX-lea, mentalitatea epocii victoriene. O epocă a cărei semnificaţie nu este numai aceea a unei perioade a istoriei britanice, ci – mai ales – un punct de vedere moral şi estetic susţinut cu statornica teamă ca nu cumva să ia în consideraţie argumentele care ar fi putut umbri imaginea calmă a unei societăţi ideale, aşa cum tindea a se înfăţişa, în ochii partizanilor reginei, Anglia acelui sfârşit de veac.

O atitudine simptomatică pentru ceea ce ar însenina „victorianul autentic” se contura limpede, de exemplu, în *Autobiografia* lui Anthony Trollope, publicată în 1883, la cîteva luni după moartea celui care fusese, neîndoielnic, unul dintre reprezentanţii de frunte ai epocii. „Dacă lumea devine sau nu mai rea pe măsura trecerii vremii, scria Trollope, e o chestiune care a tulburat cugetele gânditorilor, probabil, încă de cînd omenirea a început să gândească. Oamenii au devenit, nu încape îndoiala, mai puţin cruzi, mai puţin violenţi, mal puţin egoişti, mai puţin brutali; dar au devenit, oare, mai puţin cinstiţi? Dacă e aşa, poate o lume care decade pe zi ce trece în privinţa cinstei, să fie

[1] Richard Le Gallienne *Rudyard Kipling: A Criticism,* London, 1900, p.160

[2] Boris Ford, “A case for Kipling?”, în *Scrutiny* XI (1942), p.176.

considerată ca o lume aflată în progres? Ştim opiniile domnului Carlyle asupra acestui subiect. Dacă el are dreptate, atunci nu ne rămîne prea mult pînă să ne prăvălim în prăpastie. Dar nu acordăm credit domnului Carlyle, nici domnului Ruskin, nici discipolilor lor. Stridenţa şi extravaganţa lamentaţiilor lor, bocetele şi scrîşnirile dinţilor, ideea lor că lumea a şi început să se destrame sînt atît de potrivnice convingerilor celor care-şi dau seama cît de mult s-a dezvoltat civilizaţia şi educaţia, încât efectul lecţiilor lor e opus celui pe care şi l-au dorit”[3].

Un asemenea optimism agresiv nu avea, fireşte, nimic comun cu adevărata înfăţişare a scenei victoriene. A unei lumi în care, aşa cum spunea D. H. Lawrence, în ultimii ani ai secolului, „clasa burgheză a bancherilor şi industriaşilor a comis, în epoca împodobită cu lauri a reginei Victoria, o crimă de neiertat: a silit întreaga Anglie să trăiască intr-o atmosferă urîtă, urîtă, urîtă, să nutrească idealuri urîte, speranţe urîte, o iubire urîtă, să poarte straie urîte, să trăiască în case urîte”[4].

Conştiinţa dureroasă a domniei urîtului şi a gustului mediocru, aspiraţia evadării într-o lume a frumuseţii au modelat proza lui Oscar Wilde. Alţii însă trăiau – asemenea lui Trollope – euforia gloriei engleze: ultimul pătrar al secolului fusese inaugurat, în 1876, de proclamarea reginei Victoria ca împărătească a Indiei şi se va încheia cu războiul de anexiune a Africii de Sud. „Între 1875 şi 1900, suprafaţa imperiului britanic a crescut cu aproape 5 milioane de mile pătrate, cu o populaţie de cel puţin 90 milioane locuitori. Cu alte cuvinte, într-un răstimp de 25 de ani, clasa conducătoare a adăugat la teritoriul imperiului o suprafaţă de patruzeci de ori mai mare decît aceea a Marii Britanii. La 1900, Londra era centrul unui imperiu ce stăpînea o întindere de 13 milioane de mile pătrate, locuite de aproape 320 de milioane de oameni, dintre care aproape 300 de milioane trăiau în India.”[5] E, însă, adevărat că strălucirea imperiului victorian era departe de a se înfăţişa fără umbre. Piaţa engleză de cereale era inundată de importuri din Statele Unite, unde expansiunea spre vest consolidase o mare putere agrară. Competiţia industriei germane crease probleme numeroase şi vastele mişcări muncitoreşti, culminînd cu marea grevă a docherilor din întreaga ţară, în 1889, reflecta gravitatea acestor împrejurări. Prospera epocă victoriană se apropia de amurg; şi, simbolic, într-un interval de

---

[3] Cf. D. Klingopulos, capitolul *Notes on the Victorian Scene,* în *The Pelican Guide to English Literature,* VI, Harmondsworth, 1966.

[4] Cf. B. N. Schilling, *Human Dignity and the Great Victorians,* New York, 1946, p. 76.

[5] G.D.H. Coe, *A Short History of the British Working Class Movement,* Londra, 1948, p. 103.

doi sau trei ani, imediat după jubileul reginei, au pierit trei dintre cei mai de seamă poeţi ai perioadei de culme a victorianismului, ducînd cu ei – parcă – prestigiul literar al unei epoci: Arnold, Browning şi Tennyson. Generaţia de la 1890, generaţia lui Wilde, Shaw şi a mai tînărului Wells susţinea, cu argumente diferite, că fenomenul era cît se poate de natural şi că el ar fi trebuit să se fi produs mai demult. Printre cei, nu foarte mulţi, care nu păreau a fi observat că s-a schimbat ceva în istoria epocii victoriene, se afla şi Kipling.

S-a spus câteodată că peisajul Indiei, al coloniei care întrupa în chipul cel mai elocvent succesele politicii victoriene, i-a dat lui Kipling acea nemăsurată încredere în destinul imperiului. Cînd se vorbeşte despre „literatura anglo-indiană“, se înţelege o creaţie scrisă în englezeşte, de un grup restrîns de funcţionari şi militari britanici care „au trăit un timp oarecare într-un ţinut îndepărtat şi exotic căruia, în pofida oricărui efort de datorie de dragoste, nu-i puteau aparţine cu adevărat"[6]. O literatură produsă pentru cititorii de acasă sau pentru membrii administraţiei engleze şi familiile lor care se aflau vremelnic în India. A spune că interesul cititorului modern e mai curînd de ordin istoric nu înseamnă a diminua importanţa unei asemenea literaturi, de vreme ce scriitorii înşişi „îşi dădeau seama de poziţia lor izolată în cuprinsul unui îndelungat proces istoric, faţă de marea tradiţie a Indiei“[7]. Ar fi, însă, nedrept să se definească orientarea întregii creaţii anglo-indiene ca o materializare a orgoliului cuceritorului sau ca o descripţie tardiv romantică a unor privelişti exotice. Cazul lui Willinm Delafield Arnold (fratele lui Matthew Arnold) şi al romanului său din 1853, *Oakfield,* sau cel al lui Alfred Lyall, autor al unei culegeri de *Versuri scrise în India* şi al mai gravelor *Meditaţii ale unui prinţ hindus,* nu sînt izolate: protestul împotriva nesocotirii vechilor tradiţii ale ţării se conturează adesea în cărţile şi în articolele apărute atunci.

Din această perspectivă, literatura cu tematică indiană a lui Kipling merită să fie privită cu anume luare-aminte. Se pare că judecata formulată de un scriitor indian de prestigiul lui Nirad C. Chaudhuri, potrivit căreia Kipling ar fi „singurul scriitor englez demn să ocupe un loc permanent în literatura engleză datorită cărţilor sale cu subiect indian şi va fi citit de oricine vrea să cunoască nu numai India *britanică*, dar şi *India eternă”*[8] constituie o excepţie. Kipling însuţi se socotea „un

---

[6] George Sampson, *The Concise Cambridge History of English Literature*, Cambridge, 1970, p. 734.

[7] *Ibid.*

[8] Nirad C. Chaudhuri, *Continent of Circe*: *being an esssay on the people of India,* Bombay, 1965, *p.* 227.

om alcătuit din două fiinţe”, aşa cum era eroul lui dintr-un poem publicat în *Kim,* care închină în cinstea „urmaşilor lui Wesley, a celor din turma lui Calvin”, „oameni albi sau galbeni sau de bronz”, „şamani, pastori sau bonzi”.

Se născuse în 1865 la Bombay, dar tatăl lui – pastor wesleyan şi istoric de artă cu solide studii – îi dăduse numele în amintirea Lacului Rudyard din comitatul Staffordshire, în Anglia, unde îşi întâlnise soţia. Tînărul scriitor va fi un supus credincios al maiestăţii sale regina Angliei şi împărăteasa Indiei, dar accente lipsite de reverenţă se vor desluşi uşor în aluziile la „Văduva de la Windsor” din *Baladele cazărmii,* publicate în 1802. Era convins că Anglia e pe deplin îndreptăţită să ocupe India (şi, în general, orice ţinut al lumii cunoscute şi necunoscute), dar admira tradiţiile străvechii culturi a ţării. John Lockwood Kipling, tatăl viitorului scriitor, era directorul Muzeului din Lahore, autoritate recunoscută în materie de etnografie indiană (va publica, la cîţiva ani după debutul fiului sau, o carte de însemnată despre India şi aria ei folclorică). Mama, înrudită cu Burne-Jones unul dintre cei mai de seamă pictori ai prerafaelitismului englez, prietenă cu unii membri ai cercului lui William Morris, îl educase în respectul pentru rafinamentul artei şi poeziei engleze modeme.

În 1871, părinţii il trimiseseră în Anglia unde anii copilăriei vor trece fără bucurii, dominaţi de umbra unei femei urîcioase pe care ai lui o plăteau să aibă grijă de el (iar ea exagera, ţinîndu-l prea din scurt, terorizîndu-l pe băieţandrul sfios şi stângaci); se va răzbuna, înfăţişînd-o într-un portret grotesc, mai tîrziu, în *Bee, bee! Oaie neagră.* Duminicile şi le petrecea, însă, în casa unchiului său prin alianţă, Burne-Jones, cu încăperi largi, cu lambriuri de lemn de nuc, împodobite cu luxuriante ornamente metalice, şi cu vitralii în gustul cel mai autentic al Prerafaeliţilor.

Mama va veni abia în 1877 să-l salveze de severitatea guvernantei: dar nu îl va lua acasă, în India, ci îl va înscrie la o şcoală cu disciplină rigidă, „United Services College” care va fi evocat mai tîrziu (în 1890) în *Stalky and Co.* Beetle, adolescentul miop şi pus pe glume e un autoportret. Anii colegiului nu reprezentau o experienţă îndestulătoare pregătirii pentru cariera militară, pe care – se pare – i-o doreau părinţii (şi în care avea să se ilustreze viitorul general Dunsterville, tovarăşul de şotii din romanul autobiografic unde figurează chiar sub numele Stalky). Aşa încît, silit să renunţe la prestigiul meseriei armelor, cînd s-a întors, în 1882, în Lahore, n-a putut deveni decît ziarist, îndeletnicire fără prea mare trecere în rîndul englezilor din colonii.

În Anglia, publicase un volum de versuri, *Poeziile unui elev*, care nu trădau vreo înclinaţie deosebită pentru arta literară. Dealtminteri,

Kipling va păstra întotdeauna un fel de invidie respectuoasă faţă de oamenii de acţiune, în primul rînd faţă de militari; îi va glorifica peste cîţiva ani în *Povara omului alb.* Nici una dintre cărţile publicate de el în anii adolescenţei nu dezvăluie vreo calitate care să depăşească într-un fel conversaţiile poeziei anglo-indiene de pînă atunci, în general tributară, la rîndu-i, versului glumeţ, ritmurilor vesele ale poemului britanic din secolul precedent. (În 1884, el publica un alt volum de versuri, *Ecouri,* scris împreună cu sora sa Beatrice, în care influenţa satirei din epoca luminilor este evidentă). Foarte puţine scrieri din acea vreme vor mai fi alese de Kipling pentru culegerile sale de mai tîrziu. Nici măcar cele din *Cîntece ale acestui ţinut,* publicate în 1886, cea dintîi carte a tînărului poet a cărei apariţie a fost observată de critică. E foarte greu să-ţi dai seama că autorii lui preferaţi din anii de şcoală fuseseră, aşa cum va mărturisi mult după aceea, Browning, Emerson, John Donne[9]: nimic din neliniştitele mişcări ale sufletului, nici din modificările sintaxei poetice din versurile celor cărora li se proclama discipol nu transpare aici. Adevăratul model era poezia facilă din ziarele anglo-indiene de la mijlocul secolului.

Unii comentatori ai primei faze de creaţie a lui Kipling constată cu maliţie că scriitorul „s-a maturizat timpuriu şi a atins repede un punct maxim de creştere pe care apoi nu l-a mai depăşit[10]. Ceea ce-l uimeşte, în primul rînd, pe cel care-i urmăreşte evoluţia este prolificitatea unui prozator care publică într-un singur an, de exemplu în 1888, şapte volume de povestiri, nu toate reluate din coloanele gazetei unde îşi îndeplinea, conştiincios, meseria. La sfîrşitul deceniului era cunoscut nu numai de cititorii din India, ci şi de cei din Marea Britanie şi din America. Povestirile ironice despre idilele – nu întotdeauna inocente – ale „sa*hibilor”* şi despre aventurile hazlii ale soldaţilor din armata colonială erau tipărite în tiraje imense; stilul lor întrunind cursivitatea articolului de jurnal şi concizia epigramei şi a cupletului le-a făcut să-şi dobîndească o popularitate pe care cu greu o egala vreun scriitor englez al vremii. În multe din aceste prime povestiri (adesea prelucrări literare ale unor reportaje stenografiate la faţa locului) influenţa lui Zola – pe care Kipling îl citise înainte de a fi fost tradus în englezeşte – e evidentă. Sînt, bineînţeles, doar elemente exterioare ale naturalismului, detalii asupra cărora scriitorul insistă îndelung, o anume preferinţă pentru periferia socială epurată de pitoresc (ca în *Oraşul îngrozitoarei nopţi).*

Critica îl decretase „autor de schiţe”; se formulau îndoieli grave asupra posibilităţilor lui de a aborda romanul. *Lumina care păleşte,*

---

[9] Vezi Rudyard Kipling, *Something of Myself,* Londra, 1937, p. 49.

[10] Bonamy Dobrée *Kipling*, Londra, 1951, p.68.

publicata în 1891, într-o revistă din Philadelphia, nu izbutise să fie o demonstraţie a virtuţilor sale de constructor al unei acţiuni mai complexe. Nici *Kim,* unde epica e, totuşi, susţinută de un suflu narativ mai larg, nu depăşeşte condiţia romanului cu un singur personaj, aşa cum o stabilise tradiţia dickensiană; exotismul său, care e de natură mai mult peisagistică, se asociază, însă, cu spontaneitatea descripţiei, şi universul sufletesc al adolescentului e surprins cu o acuitate care lipsea celor dintîi victorieni.

Kipling este, într-o măsură, victima propriei popularităţi din primele două decenii ale carierei sale; convins că a găsit formula aptă să-i asigure preţuirea publicului, el n-o va mai părăsi si nici măcar nu va încerca s-o înnoiască. De la *Povestirile obişnuite din ţinutul dealurilor* şi *Ricşa fantomă,* amîndouă din productivul an 1888, pînă la *Kim*, din 1901 – cărţi ce marchează datele unei perioade în care au apărut 21 de volume – nu se poate observa o evoluţie cît de cît semnificativă. „Scriitorul îşi descoperise peisajul – s-a spus şi nu voia să se aventureze într-un alt teritoriu pe care nu-l cunoştea atît de bine“[11]. Observaţia e nedreaptă, pentru că nu ţine seama de o împrejurare esenţială: peisajul „descoperit” de Kipling era acela al ţinuturilor în care-şi trăise tinereţea şi reproşul că scriitorul revine atît de des la el ar echivala cu respingerea romanelor lui Diekens numai pe temeiul că străzile Londrei se înfăţişează în cele mai multe dintre ele. Aş spune că nu neapărat cadrul naraţiunilor lui Kipling este cel care ar sugera o soluţie manieristă a prozei şi a poeziei lui, ci felul în care-l pictează, insistând mereu asupra cam aceloraşi amănunte de luxuriantă gradină botanică. Este adevărat cu „India eternă“ despre care vorbeşte Chaudhuri e descoperită nu numai în priveliştile pline de culoare ale lul *Kim*, în forfota miraculoasă, de basm, a celor două *Cărţi ale Junglei* ci şi în sordidele uliţe ale Calcuttei. Că, de fapt, Kipling nici nu pare a fi preocupat de picturalitatea peisajului pe care, ca orice om crescut în acele locuri, îl simţea ca pe o prezenţă întru totul firească; dar „forţa viziunii şi a limbajului său e atît de copleşitoare, încît el comunică fără efort senzaţia că sîntem înconjuraţi în permanenţă de natură, îi surprinde toate schimbările de pe pămînt, din cer şi din ape şi ne scaldă în irezistibila ei iradiere”[12].

Şi totuşi, s-a obiectat, Kipling nu a înţeles decît în parte adevărata Indie: ori de cîte ori s-a adresat nu copiilor, ci lectorilor lui maturi, el s-a întors la prejudecăţile victoriene, la acele concepţii care justificau politica engleză de ocupaţie şi nu întrezăreau în nici un fel posibilitatea

---

[11] Charles Carrington, *Rudyard Kipling.* Londra, 1855, p. 40.

[12] E. Legouis, L. Cazamian, R. Las, Vergnas, *A History of English Literature,* Londra, 1971, p. 1300

acordării unei independenţe efective pentru India. E drept, aşa cum releva un exeget, profesor la universitatea din Dacca, „scriitorul i-a privit cu egală simpatie pe hinduşi, şi pe musulmani"[13] ; dar simpatia lui era limitată de credinţa că administraţia britanică îndeplineşte o funcţie absolut necesară într-un continent a cărui civilizaţie îl impresiona, totuşi, pe fiul directorului muzeului etnografic din Lahore. „Adevăratul serviciu pe care Kipling l-a făcut Indiei nu este ca ar fi izbutit s-o explice, ci că a atras asupra ei luarea-aminte a unui public care n-o privise pînă atunci cu suficientă atenţie. Unele aspecte ale vieţii indiene sînt tratate cu mai multă sensibilitate în opera unor scriitori minori, de exemplu doamna Steel[14] fără a-i mai menţiona pe prozatorii importanţi, de talia lui E.M. Forster[15], din epoca mai tîrzie"[16]. Trebuie să admitem, însă, un fapt observat de unul dintre scriitorii generaţiei mai tinere, care nu a aderat niciodată la estetica literară a lui Kipling: George Orwell, cunoscător şi el al atmosferei din India (se născuse şi-şi făcuse acolo armata), constata că paginile pe care autorul *Baladelor cazărmii* le-a scris despre „anii îndelungaţi de serviciu militar ai regimentelor de mercenari de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi, în general despre India din vremea imperiului britanic nu reprezintă numai cea mai izbutită, ci aproape unica imagine literară a acelei epoci. El a înregistrat o imensă cantitate de fapte pe care alţii nu le-ar fi putut aduna decît din tradiţia orală sau din picantele povestioare soldăţeşti"[17].

Kipling nu a ignorat izvoarele hagiografice. Calităţile cele mai evidente ale prozei sale sînt, însă, acelea ale reporterului şi memorialistului; legenda, anecdota jurnalistică erau înregistrate ca nişte adevăruri cărora li se acorda acelaşi credit ca şi evenimentelor observate direct sau relatate de cărţile de istorie. Scriitorul *nu se* abătea, de fapt, de la concepţiile victorienilor care le prelungeau tîrziu, pînă către începutul secolului al XX-lea, pe cele ale romantismului; istoria devenea legendă, legenda fapt literar. Peisajul indian începe să se transforme, de prin 1889, când scriitorul se întoarce la Londra (cartierul Charing Cross, în care locuieşte acum, crează decorul pentru

[13] Sajjad Husain, *Kipling and India,* Dacca, 1965, p. 38.

[14] Flora Anne Steel (1847—1920), inspectoare a şcolilor din India, a publicat numeroase romane inspirate din viaţa indiană, printre care şi foarte popularul *La suprafaţa* apei (1896), relatînd episoade ale răscoalei soldaţilor băştinaşi împotriva *Companiei Indiei de Est,* în 1857—59.

[15] Referire la faimosul roman *Călătorie în india* (1924) şi la volumul de memorii *Dealul lul Devi* (1953).

[16] George Sampson, op. cit., p. 739.

[17] George Orwell, *Critical Essays,* Londra, 1940, p. 2237.

romanul său din 1891, *Lumina care păleşte),* într-o viziune luxuriantă, încărcată de nostalgiile despărţirii de un pămînt pe care Kipling îl iubise cu sinceritate. *Cărţile junglei* sînt compuse în 1894-5, pe când se stabilise în Statele Unite, la rudele soţiei sale (Caroline Balestier din Brattleboro, Vermont, sora lui Charles Wolcott Balestier, cu care Kipling scrisese în colaborare unele povestiri); de un fantastic pictural, povestea pentru copii este de multe ori pretext al unor descrieri în care culoarea izbucneşte de pretutindeni, plină de sevă. S-a spus că această descriere a junglei dovedeşte pe deplin „puterea fanteziei lui Kipling, a unui artist capabil să recreeze Natura ca pe o hiperbolă”[18]. Nu cred că e adevărat: Kipling era un scriitor prin excelenţă vizual, care nu vorbea despre niciun lucru care s-ar fi aflat dincolo de sfera experienţei sale directe. Numai că această sferă era uimitor de largă şi spiritul său de observaţie extrem de ascuţit. „Omuleţul cu ochelari”, cum îi spunea Frank Norris, transcria ceea ce vedea sau ceea ce i se povestea şi, cum el nu concepea că literatura ar putea fi o artă a fanteziei, lua şi poveştile altora drept adevăr. Dar povestirile pentru copii erau altceva: un fel de convenţie cu micii cititori care acceptau ideea că animalele ar fi putut vorbi între ele. Şi aici însuşi Kipling părea să caute o explicaţie cît de cât plauzibilă: Mowgli, neuitatul erou al *Cărţilor junglei,* înţelegea graiul jivinelor pentru că trăise printre ele. Era un fel de seriozitate ce acredita exact aceeaşi idee, prin mijlocirea aceleiaşi tehnici pe care, începînd de prin 1914, o va folosi şi Edgar Rice Burroughs; celălalt copil al oamenilor rătăcit printre făpturile junglei, Tarzan, se străduieşte să-i convingă pe cititori că aventurile lui *ar putea fi* adevărate. Şi Mowgli este, din acest punct de vedere, întru totul asemenea fratelui său din jungla africană, căruia – însă – îi lipseşte admirabila candoare a personajului lui Kipling şi trăieşte totul cu un fel de crispare dramatică.

Nici *Stalky and Co.* nu face excepţie: şi aceasta este o carte a cărei substanţă epică se nutreşte din fapte întru totul adevărate. E mai presus de orice îndoială că foarte puţine lucruri au fost fantazate aici. Poate doar cele două decenii care trecuseră din 1878, cînd Kipling a fost înscris la „United Services College din Westward Ho” în Devonshire, şi 1890, cînd şi-a publicat romanul, să fi aureolat, cum e întru totul firesc, amintirile despre vremea intrării în adolescenţă. Nici unul dintre eroii cărţii n-a fost inventat, toţi au fost identificaţi, fără efort, cu profesorii şi colegii lui Kipling.

Nici personajele povestirilor lui pentru copii nu sînt întotdeauna imaginare: delicata Taffymay din *Poveşti chiar aşa* era fiica scriitorului, Josephine. Murise în 1899 cînd, la doi ani după ce familia Kipling părăsise America şi se stabilise în Anglia, se întorsese pentru scurtă

[18] J.M.S. Tompklns, *The Art of Rudyard Kipling,* Londra, 1959, p. 260

vreme în Statele Unite, unde romancierul era pe atunci (şi multă vreme după aceea) cel mai îndrăgit autor de cărţi în limba engleză, popularitatea lui nefiind egalată decît de aceea a lui Twain. Dar tragicele întîmplări din 1899 (Kipling însuşi se aflase în primejdie de moarte, doborît de pneumonia care-i ucisese fiica) l-au făcut să nu mai primească nici una din nenumăratele invitaţii de a trece din nou Atlanticul, spre ţărmurile americane. Oamenilor acelei ţări le dedicase, În 1897, acea odă a eroismului simplu din *Căpitanii curajoşi,* elogiu al muncii primejdioase a pescarilor din Noua Anglie. În 1889, cînd se întorcea din India spre Anglia, de pe lungul drum prin Japonia şi Statele Unite, le trimisese prietenilor multe scrisori (care vor fi adunate în 1899 într-un volum, De *la o mare la alta),* lăudînd virtuţile americanilor. Acum, i se părea că ţara soţiei lui „a rămas în urmă, într-un ungher întunecat al amintirii, şi că n-a existat decît în imaginaţia unui spirit rău care mi-a hotărit destinul”[19].

Era în căutarea gloriei. În 1895, i se oferise titlul de Poet Laureat care – cel puţin în secolul al XIX-lea, cînd îl deţinuseră Southey, Wordswodth, Tennyson – avea semnificaţia recunoaşterii unei valori neîndoielnice. L-a refuzat, pentru ca i se părea a fi „prea oficial”; pentru acelaşi motiv a declinat de trei ori onoarea de a fi decorat cu Ordinul de Merit. În 1907 i se decernase Premiul Nobel pentru literatură (pînă astăzi, a rămas cel mai tînăr laureat al acestei distincţii). Carţile-i apăreau în acelaşi ritm neîntrerupt: romane, poeme, povestiri pentru copii, schiţe. Dar, încă de pe acum, glasurile generaţiei mai tinere (şi chiar ale unor intelectuali din propria lui generaţie) începuseră să obiecteze împotriva „auto-pastişei“ pe care o desluşeau în ultimele cărţi ale lui Kipling. După războiul din 1914-18, scriitorul nu mai era întâmpinat cu entuziasmul de odinioară. El însuşi scria mai rar; poate că moartea pe front a fiului său, John, să-l fi afectat atît de profund, poate că ideile lui politice să se fi năruit în cataclismul mondial, poate că, aşa cum mărturisea uneori[20], se simţea străin într-o lume pe care recunoştea că n-o înţelege prea bine.

Kipling aparţinea perioadei victoriene care, mai ales prin literatura lui, se prelungise pînă la primul război. Ideile lui erau datornice spiritului care se plămădise în Anglia ultimului sfert de secol, după încoronarea reginei ca împărăteasă, al unui sfert de secol încheiat de războiul cu burii. Lui i se pune în seamă, mai mult decît politicienilor şi generalilor, crearea orgolioasei, freneticei credinţe în destinul imperialei Britanii. Într-o vreme a expansiunii coloniale, crezul său era acela că politica imperialistă însemna doar exercitarea unui drept deţinut de

[19] *Something of Myself,* p. 81.

[20] Vezi *Something of Myself,* p. 176 şi urm.

ţara sa (pe care o va cunoaşte tîrziu şi nu va primi de la ea motive de prea multe bucurii) prin firea însăşi a lucrurilor. O mentalitate pe care Kipling n-o ilustra în discursuri, aşa cum făceau oamenii politici, ei „într-un chip mult mai eficient, inculcînd-o în sentimentele cele mai intime ale oamenilor”[21]. Tema imperiului apare încă din primele lui scrieri, dar într-o formă încă indecisă; nu se confirmă presupunerea că scriitorul şi-ar fi păstrat entuziasmul adolescentin al celui care îşi justifica obârşia etnică, slăvind ţara părinţilor lui de care se afla atît de departe. Adică, altfel spunînd, Kipling ar fi avut de înfrînt un complex de inferioritate. Pentru că primele imagini ale administraţiei coloniale din India sînt înfăţişate cu o ironie pe care autorul nu încearcă s-o disimuleze. Treptat, ele se conturează mai precis în sensul stabilirii unei convenţii a situaţiilor în care pot fi prezentaţi membrii administraţiei engleze: eroismul unor oameni simpli, care nu este neaparat ireal, dar devine unica posibilitate de existenţă a unor personaje. Inexact, deci, în măsura în care este, totuşi, unilateral. Dragostea de aventură este, la eroii lui Kipling, forma pe care o ia spiritul activ ce-i caracterizează, în viziunea scriitorului, pe compatrioţii săi. Întreaga lui literatură din deceniul al zecelea, al secolului trecut glorifică „elanul pionierilor”, „forţa celor care, peste întinderi de pământ şi peste oceane, din cîmpiile de gheaţă ale polului pînă în nisipurile încinse ale deşerturilor” poartă „mesajul omului activ”.

De la *Baladele cazărmii,* din 1892, pînă la *Cele şapte mări* din 1896, se poate urmări constituirea unei viziuni tot mai precise a destinului care-i cheamă pe oamenii imperiului britanic să exploreze, să cerceteze mările şi continentele". Războiul din Africa de Sud a părut să confirme încrederea scriitorului în puterea armatelor ţării lui. Şi atunci toate celelalte teorii ale sale (pe care, în bună măsură, le preluase de la oamenii politici conservatori) li s-au părut de mare actualitate partizanilor imperiului. Un fel de mesianism îatîrziat modela aceste idei care îndemnau la supunerea aspiraţiilor individului la voinţa puterii imperiale: singura manifestare admisă a însuşirilor individuale era „capacitatea de a-şi comanda sieşi sau altora". Un „cod al eticii soldăţeşti"[22], în care-şi făceau apariţia „elementele unui aspru misticism"[23] stătea la temeiul literaturii lui Rudyard Kipling.

Scriitorul sugera ca ţării lui îi revine o misiune cu totul deosebită; dar, se cuvine să se observe, o asemenea credinţă agresivă nu conducea la dispreţul faţă de oamenii altor ţări. Portretele indienilor sînt desenate adesea cu o dragoste nealterată de prejudecăţile naţionaliste

[21] Legouis, Cazamian, Las Vergnas, *op.cit.,* p.1296.

[22] Idem, p. 1263.

[23] George Orwell, *op. Cit.,* p.235.

ale lui Kipling. Şi, desigur, Cunga Din nu e înfăţişat cu atîta căldură numai pentru că s-a jertfit ca să-i salveze pe ofiţerii englezi, ci pentru că – mai înainte de orice – i se descoperise marea onestitate sufletească, modestia, surîzătoarea nepăsare faţă de propriul sacrificiu. Iar Kim întâlneşte pe drumurile lui de straniu picaro de la poalele Himalayei destui europeni dubioşi care nu susţin de fel ideea vreunei superiorităţi a rasei albe.

Pe fundalul unor concepţii filosofice şi sociale care nu erau nici foarte noi, şi nu ofereau nici pilda unei generozităţi morale, se proiectează, în deplină contradicţie cu ceea ce vrea să demonstreze Kipling, figurile indienilor cinstiţi, plini de o adîncă înţelegere omenească, oameni sărmani ale căror sentimente sînt descifrate cu o nuanţată pricepere psihologică.

De asemenea, unii exegeţi (mai ales din ultimele două sau trei decenii, cînd, după o îndelungată, eclipsă a popularităţii scriitorului, opera lui a început să stârnească din nou interesul criticii) au fost uimiţi că o asemenea lipsă de imaginaţie a ideilor filosofice, într-o creaţie atît de evident legată de circumstanţele politice, se pot distinge calităţile unei mari invenţii stilistice. Cred că explicaţia stă în facultatea unei puţin obişnuite percepţii a concretului, aptă să desluşească vizualul dincolo de propriile speculaţii ideologice. Poezia lui Kipling nu se distinge prin originalitatea temelor, nici prin înnoirile structurilor lirice, ci prin ceea ce se cheamă în retorica tradiţională „proprietatea termenilor”. Resursele limbii engleze, cuprinzîndu-le şi pe acelea ale vocabularului şi ale sintaxei limbii vorbite, sînt chemate să exprime „o poezie a sunetelor energice, aspre, a sensurilor directe, respingînd sau ignorînd subtilităţile sau contururile abstracte”[24]. Termeni tehnici, cuvinte împrumutate din toate dialectele vorbite pe teritoriul imperiului britanic, din idiomul soldaţilor, al marinarilor, din vechea limbă a ţăranilor englezi, se amestecă într-o compoziţie sonoră complexă. Kipling e atras de efectul auditiv la fel de mult ca şi de cel vizual: e un poet al universului material, al lumii concrete, al priveliştilor şi al sunetelor.

Cadrul cel mai potrivit manifestării acestor însuşiri ale observării şi recreării, concretului era, s-a notat, schiţa şi povestirea. Romanele lui sînt, foarte adesea, construite din alăturarea unor episoade relativ independente, a unor schiţe legate între ele prin prezenţa unor personaje comune. Ceva din exemplul prozei lui Maupassant era încorporat încă din anii petrecuţi în India (când lecturile lui din scriitorii francezi îi ocupau o bună parte din timp), în povestirile sale. „Alegerea unei situaţii, a unei desfăşurări de fapte comice sau tragice, este o artă

[24] Hilton Brown, *Rudyard Kipling,* New York, 1945. P. 36.

în care Kipling aduce energia simplă a naturii însăşi”[25]. Selecţia a ceea ce e esenţial, refuzul ornamentului provin tot din înclinaţia spre descripţia concretului; concizia stilului e dată de expresivitatea fiecărui cuvânt în parte. S-ar părea că numai în ultima fază a operei lui (cea de după primul război), scriitorul a descoperit semitonurile, cuvântul rostit în şoaptă, care nu mai vrea să exprime, prin însăşi sonoritatea lui, energia, necurmata energie a lucrurilor şi a elementelor naturii. Copacii şi lianele junglei, vîn- tul fierbinte şi încărcat de miresme grele, locomotiva sînt descrise cu un discernămînt al esenţelor care a fost comparat de unii cu acela al lui Shelley; dar cred că apropierea de energetismul lui Whitman, de copleşitoarea viziune a măreţiei universului din *Firele de iarbă* e de asemenea îndreptăţită. Şi nu încape îndoială, influenţa lui Carlyle, despre care s-a vorbit de multe ori, e şi ea prezentă – dacă nu în formă – în esenţa admiraţiei faţă de energia umană.

E sigur că succesul literaturii sale este explicat şi de şocul pe care l-a produs într-o epocă deprinsă cu eleganţa rafinată a prerafaeliţilor şi a lui Tennyson. Stilul lor abrupt, limbajul colocvial au instituit o tradiţie care avea să supravieţuiască operei de poet a celui ce a compus atât de inegalele *Balade ale cazărmii.* Cuvintele poeziei acesteia sînt deopotrivă cele ale liricii elizabethane şi ale articolului de ziar de la sfîrşitul secolului trecut; fuseseră rostite deopotrivă de contemporanii lui Shakespeare şi de oamenii obişnuiţi din vremea poetului, soldaţi, constructori care tăiau drumuri prin junglă, mecanici de locomotivă din Anglia, pescari din Atlantic, marinari şi paznici de elefanţi. E un democratism implicit în poezia lui Kipling care-o apropie, şi astfel, de exemplul whitmanian.

S-a spus că „deşi i-a admirat pe oamenii de acţiune, Kipling n-a devenit niciodată om de acţiune”, evocîndu-se autoportretul din Stalky and Co., unde „băieţelul tocilar, miop, stîngaci, îi admiră foarte tare pe colegii lui curajoşi, inventivi, pe Stalky şi pe M’Turk, deşi – sau, poate, tocmai pentru că – întotdeauna curajul se asociază cu brutalitatea”[26]. Umorul isprăvilor lui Stalky şi a trupei sale, delicateţea ingenuă a descrierii unor întîmplări, exuberanţa, aparţin unui scriitor care ştia să dea celor mai mărunte fapte ale existenţei sale o înfăţişare interesantă în plan literar. Amintirea aurea anii de şcoală şi timidul de odinioară îi invidia din nou pe îndrăzneţii al căror exemplu nu l-a putut urma niciodată.

Tinzînd să-l discute pe Kipling aproape exclusiv ca pe un autor de

---

[25] Legouis, Cazamian, Las Vergnas, *op. cit.*, p. 1269.

[26] G.S. Fraser, *The Modern Writer and His World,* Harmondsworth, 1967, p, 68.

cărţi pentru adolescenţi, critica din anii ’20 şi '30 escamota un adevăr: acela al problemelor complexe pe care literatura lui le reflecta într-o epocă străbătută de curente contradictorii. E tot atît de incompletă şi imaginea lui ca autor de pagini moralizatoare, scrise pe un ton didactic; şi deşi faimosul său *If* era pus în ramă şi împodobea atîtea saloane ale micii burghezii britanice de la începutul veacului, nu i se poate contesta lui Kipling aspiraţia de a cuprinde o întreagă viziune a universului invadat de o natură neliniştită.

S-a vorbit mult despre orientarea conservatoare a gîndirii lui; mai mult, unii adversari – precum Lionel Trilling, fruntaş al liberalismului american – îi negau dreptul să fie încadrat într-o direcţie „onorată de personalităţi de talia doctorului Johnson, a luui Burke şi a lui Walter Scott”, adăugînd: „El nu avea nimic din concepţiile acestora; conservatorismul lui era însoţit de mîrîitul ameninţător al aristocraţiei învinse pe care-l auzim adesea în strigătele mici burghezii"[27]. Dar s-a subapreciat dorinţa lui de a-i prezenta pe oamenii mărunţi ca pe nişte fiinţe de o mare nobleţe sufletească, generoase, capabile de fapte cu adevărat eroice.

În 1941, T. S. Eliot a rostit o frază care a stîrnit furtunoase discuţii; el cerea o reconsiderare lucidă a lui Kipling, astfel încît intelectualii britanici conservatori să nu-l mai proclame principal vinovat pentru declanşarea unei campanii care, în perspectivă istorică, îi făcea pe toţi să se simtă foarte stingheriţi; proslăvirea imperiului victorian. Răspunsul a fost aproape unanim: intelectualii liberali Graham Green. Peter Quennell, colaboratorii revistei „Scrutiny” (al cărei redactor şef era reputatul istoric literar Boris Ford) au socotit că Rudyard Kipling e un scriitor a cărui epocă apusese cu mult înaintea morţii sale. Dincolo de Atlantic, însă, unul dintre cei mai proeminenţi critici raţionalişti. Edmund Wilson, s-a alăturat adversarului său în cîmpul politicii şi al esteticii, lui T. S. Eliot, îndemnînd – la rîndu-i – la o lectură mai atentă a schiţelor din perioada indiană şi a paginilor din ultima parte a vieţii lui Kipling („acel Kipling pe care nimeni nu-l mai citeşte”) în tensiunea dramatică a cărora, deloc adolescentină, descoperea valori ce nu puteau fi comparate – susţinea el – decît cu complexitatea prozei lui Henry James.

I se recunoaşte tot mai des meritul de a-şi fi depăşit, în multe scrieri prejudecăţile politice. Pentru că, aşa cum arăta încă de acum aproape o jumătate de secol un comentator al său, „a ştiut să observe viaţa cea adevărată, a cercetat – poate fără să-şi fi dat întotdeauna scama – problemele fundamentale ale existenţei umane din care trebuie să se

---

[27] Cf. Noel Annan, *Victorian Studies*, 1960, p.324.

înalţe poezia lumii”[28].

Cîndva, Frank Norris declarase că îl socoteşte pe Kipling „un cîntăreţ după al cărui cîntec se cuvine că se compună versurile lumii”. Jack London îşi amintea cum, în tinereţe, fiind prea sărac, îşi copia de mînă povestirile celui pe care-l numea „idolul” său britanic. Entuziasmul de odinioară s-a potolit. Dar, în ultima vreme, a dispărut şi atitudinea cu totul negativă a celor care urmîndu-l pe Oscar Wilde, îl considerau „cea mai de seamă autoritate între scriitorii de mîna a doua”, sau – aşa cum scria Orwell – „cel mai bun poet de versuri proaste”. Cînd a murit, în 1936, unii contemporani, admiratori ai altor valori, ai lui Joyce ai Virginiei Woolf şi ai lui Huxley, îl socoteau, că reprezintă o epocă apusă de mult.

O atitudine critică mai cumpănită se manifestă în eseurile şi studiile care i se consacră, tot mai frecvent, în ultima vreme. Se conturează, astfel, imaginea unui scriitor care a plătit tribut greu epocii unei politici expansioniste ce i-a modelat personalitatea, dar şi-a păstrat puterea de a descoperi frumuseţea în faptele oamenilor obişnuiţi şi în natura ce alcătuieşte decorul cotidian al existenţei lor.

DAN GRICORESCU

---

[28] Bonamy Dobrée, *The Lamb and the Lute*, Londra 1929, p.63

STALKY ȘI COMPANIA

Pîndele

Pe dealul cu drobiţe din spatele şcolii, vara toţi holteii mai de ispravă îşi scorneau colibe – mici bîrloguri, adică, boltite în desişul tufelor mărăcinoase, nişte vizuini doldora de cioturi, de fel de fel de rădăcini şi de ghimpi dar – de vreme ce încropirea unor atari culcuşuri era cu totul neîngăduită – micile lor înjghebări păreau adevărate palate ale încântării. Şi iată că, tot vara, pentru a cincea oară la rînd, Stalky, M'Turk şi Beetle (asta se petrecea mai înainte ca ei să se fi învrednicit a-şi avea o sală de studii a lor) îşi meşteriseră, aidoma unor castori, un loc de refugiu şi de tihnă, unde se dedau fumatului.

La drept vorbind, nimic din firea lor, aşa cum le-o cunoştea domnul Prout, supraveghetorul secţiei[29] nu inspira dascălului cine ştie ce respect ; şi nici Vulpoiul, sergentul cu păr roşu al şcolii, nu se încredea într-înşii. Treaba Vulpoiului era să umble-n pantofi de tenis, să se folosească de-un

[29] În incinta liceelor cu internat din Anglia sînt mai multe clădiri în care locuiesc elevii; ori, cum e cazul aici, mai multe secţii în cadrul unei aceleiaşi clădiri; fiecare clădire ori secţie este data în supravegherea unul profesor, iar de toate la un loc are grijă directorul şcolii.

binoclu şi să se năpustească asemeni uliului asupra răilor şcolari. De-ar fi pornit-o el însuşi în cercetare, vizuina lor de acum ar fi fost la iuţeală descoperită, căci Vulpoiul cunoştea bine, prea bine deprinderile vânatului pe care-l hăituia; soarta însă a vrut ca domnul Prout, căruia din pricina dimensiunii labelor de la picioare i se spunea în toată şcoala şi Copită, să n-o facă pe copoiul decît el, de unul singur; aşa încît prevăzătorul Stalky avu norocul să-i descopere urma paşilor chiar pe locul de vatră al bîrlogului lor, într-o îmbălsămată după amiază, cînd straşnic i-ar mai fi plăcut să uite de Prout şi de toate ale lui, cufundîndu-se în sorbirea unui volum de Surtees[30] şi în vălătucii de fum ai încă unei pipe de lemn de trandafir. Robinson Crusoe văzînd urmele de paşi, nu s-ar fi pus mai repede pe treabă decît Stalky, care a îndepărtat la iuţeală pipele, a măturat toate beţele de chibrit şi s-a dus pe dată să dea de ştire lui Beetle şi lui M'Turk.

Dar aşa cum te şi puteai aştepta din partea unuia ca el, băiatul n-a luat legătura cu aliaţii săi pînă ce mai întîi nu s-a întîlnit şi n-a stat de vorbă cu micul Hartopp preşedintele Cercului de Ştiinţe Naturale, o instituţie faţa de care Stalky nu avea decît dispreţ. Hartopp rămase mai mult decît surprins cînd şcolarul, blînd pe cît se pricepea el a se preface cînd era nevoie, îl rugă să-i accepte şi pe el, pe Beetle şi pe M'Turk drept membri ai Cercului, mărturisindu-şi fireşte un mai vechi interes – şi fireşte îndelung înăbuşit – pentru primăvăraticele înmuguriri, pentru fluturii timpurii şi pentru ieşirea puilor din găoace şi cerîndu-i, de n-ar avea cumva domnul Hartopp nimica împotrivă, ca ei să se poată dedica fără întîrziere noii îndeletniciri. Fiind şi el din tagma dascălilor, Hartopp era de la sine înţeles bănuitor; dar omul aparţinea pe de altă parte şi tagmei entuziaştilor, iar

---

[30] E vorba de R.S.Surtees (1805-1864) autorul cărţii *Hoinărelile şi petrecerile preavestitului şi multvoiosului domn John Jorroks,* carte celebră la un moment dat în Anglia. (N.tr.)

duiosu-i strop de suflet fusese amărît de unele ascuţite vorbe (surprinse din întâmplare) ale celor trei băieţi, şi îndeosebi ale lui Beetle. Aşa încît se dovedi binevoitor faţa de spăşitul păcătos şi fără a zăbovi îşi trecu în carnetul său cele trei nume ale celor trei şurlicari.

Abia după aceea, şi nicidecum mai înainte, merse Stalky în căutarea lui Beetle şi a lui M'Turk prin sala de studii a secţiei lor. Băieţii tocmai strîngeau nişte cărţi pe care ar fi dorit să le ia cu ei, în vederea unei după-amieze de tihnă şi răgaz acolo, pe dealul cu drobiţe, căruia îi ziceau „machi".

Ne-am ars, rosti Stalky cu seninătate. Azi după prînz am dat în jurul colibei noastre de urma gingaşilor paşi ai lui Carcopită. Noroc de noi, că are nişte labe cît toate zilele!

— Văleu! Ai apucat barem să ascunzi pipele? vru să ştie Beetle.

— O, dar cîtuşi de puţin. Bineînţeles că le-am lasat baltă, în mijlocul colibei. Că mare zevzec mai eşti, măi Beetle! Crezi oare că numai tu ai ceva în scăfîrlie? În orice caz, bîrlogul nu-l mai putem folosi. Copită-taică are să fie toată vremea numai cu ochii pe el.

— Ei drăcovenie! Fir-ar să fie! grăi M'Turk rămas pe gînduri şi scoţînd la lumină cărţile pe care şi le vîrîse în sîn. (Cei trei îşi purtau biblioteca între centură şi guler). Frumoasă treabă, n-am ce spune. Asta înseamnă c-o să fim puşi sub urmărire pînă la sfîrşitul trimestrului[31].

— Dar pen'ce? Copitiţică n-a dat decît de-o colibică, nu de noi. El şi Vulpoiul au s-o binocleze. Cu noi asta n-are însă nici în clin nici în mînecă; tot ce avem de făcut este să nu ne arătăm pe-acolo cîtva timp.

— Daaa? Şi atunci unde să ne aciuim? vru să ştie Beetle. Doar tu însuţi eşti cel care ai ales locul... şi eu, eu care voiam să-mi petrec după-amiaza citind.

Stalky se aşeză pe capacul pupitrului, bocănind cu

---

[31] Anul şcolar, în Anglia, e format din trimestre înterupte de perioade de vacanţă.

tocurile în bancă.

— Eşti o vită încălţată, Beetle. Uneori îmi spun că va trebui să te las baltă, cu totul. Ai mai pomenit tu ca nen-tu Stalky să te dea uitării? *His rebus infectis*[32] – după ce am descoperit urmele paşilor lui Copită în jurul colibei noastre, am dat şi de micul Hartopp – *destricte ense* [33]– fîlfîindu-şi plasa de prins fluturi. Şi l-am îmbunat pe Hartopp. I-am îndrugat, scumpul meu Beetle, că ai să prezinţi rapoarte Vînătorilor de Ploşniţe, dacă are să-ţi îngăduie sa intri în cercul lor. Şi i-am mai turnat şi că tu mori de dragul fluturilor, Turkey[34] dragă. Oricum, l-am dus cu zăhărelul pe Hîrtoapă şi iată-ne primiţi în rîndul Vînătorilor de Ploşniţe.

— Dar la ce bun? întrebă atunci Beetle.

— Aoleo, Turkey, trage-i un picior în noadă.

În interesul ştiinţei, limitele[35] – să le spunem şi noi tot aşa: limite – înlăuntrul cărora elevii ceilalţi ai şcolii aveau voie să bărzăunescă, îşi aveau simţitor lărgit cuprinsul pentru membrii Cercului de Ştiinţe Naturale. Ei puteau de fapt rătăci, dacă nu intrau prin case, pe aproape orişiunde le poftea inima; domnul Hartopp se constituise chezaş al bunei lor purtări.

Beetle începu să se lămurească pe măsură ce M'Turk începu a-i căra la picioare acolo unde i se şi indicase.

— Sînt un bou, Stalky, zise el, ferindu-şi partea lovită. Pace, Turkey. Sînt un bou şi gata.

— Nu te opri, Turkey. Nu-i aşa că nen-tu Stalky e un om şi jumătate?

— Da, un om şi jumătate, întări Beetle.

— Oricum, vînătoarea de ploşniţe e-o treabă tare scîrboasă, ofta M'Turk. Cum naiba să se apuce omul de ea?

---

[32] Acestea nefiind duse pînă la capăt. (lat.).

[33] Cu sabia goală (lat.).

[34] Turkey (curcan) în loc de M'Turk, nume cu rezonanţă irlandeză.

[35] Elevii liceelor englezeşti nu pot depăşi fără autorizaţia directorului anumite limite în jurul şcolii.

— Iată cum trebuie procedat, le arătă Stalky, întorcîndu-se înspre cîteva pupitre de boboci[36] din spatele lui. Bobocii se dau în vînt după ştiinţele naturale. Ei, uite bunăoară trusa de botanist a tînărului Braybrooke.

El scoase şi azvîrli pe fereastră un snop de rădăcini putrezite, apoi îşi potrivi cureaua:

— Cred că treaba asta îmi dă un aer absolut profesional. Uite şi ciocanul de geolog al lui Clay *minor*[37]*.* Beetle îl poate lua şi pe ăsta. Turkey, tu ai face mai bine sa şterpeleşti de pe undeva o plasă de prins fluturi.

— Nici în ruptul capului, declară Turkey, simplu, dar cu toate astea, plin de convingere. Beetle, dă-mi mie ciocanul.

— Fie şi-aşa. Eu unul nu-s fudul. Aruncă-mi plasa, mă Stalky, aici peste pupitre.....

— Bun. Unde mai pui că plasa are şi mîner pliant. Mucoşii ăştia de boboci îşi îngăduie toate luxurile. Uite ce mîner, parc-ar fi o coadă de undiţă. Pe legea mea, arătăm ca nişte adevăraţi vînători de ploşniţe! Şi acum ascultare lui mandea Stalky! Pornim după fluturi de-a lungul falezei. Puţini sînt cei care-şi arată mutra pe-acolo. Şi-o să trebuiască să iuţim şi pasul. Aţi face mai bine să vă lăsaţi aici cărţile.

— Nu zău! exclamă Beetle cu îndărătnicie. N-am cîtuşi de puţin de gînd să renunţ la plăcerea mea, de dragul unei grămezi de fluturi împuţiţi.

— Atunci o să năduşiţi din gros. Mai bine mi l-aţi căra voi pe Jorrocks[38]. N-are să vă fie mai cald din pricina lui.

Asudau la-ntrecere, căci Stalky îi mîna în trap săltat de-a lungul stîncilor de pe sub dealurile cu drobiţe, dintr-o rîpă

---

[36] Bobocii (*jags*) sînt elevi mici care slujesc (*to fag: a trudi*) celor mari (N.tr.).

[37] Atunci cînd într-o clasă ori într-o şcoală sînt doi elevi cu acelaşi nume, celui mai în vîrstă i se alătură atributul *major* , iar celui mai mic calificativul *minor.*

[38] Eroul cărţii favorite a lui Stalky.

cu tufe într-alta, spre soare-apune. Nu luau seama la iepurii care o rupeau de fugă şi nici la zborul fluturilor; cît despre ceea ce îndruga Turkey pe seama geologiei, n-ar fi cu putinţă a o repeta aici.

— Oare am pornit-o către Clovelly?[39] răbufni el în cele din urmă şi se aruncară toţi cu burţile în iarbă, iarba scurtă şi moale ce se legăna între murmurul mării de jos şi adierea vîntului de vară, care sufla printre arborii din spatele plajei. De acolo se zgîiau în sînii unei văgăuni pe jumătate plină de drobiţe înalte şi gîlgîitor înflorite, care se căţărau pînă la o îngustă fişie de rugi de mure şi pînă către o deasă pădure de feluriţi copaci şi copăcei. S-ar fi zis că rîpa geme de-un foc auriu ce se-nălţa pînă spre ţancurile stîncilor. Partea mai din apropierea lor alcătuia o pajişte din care se zbîrleau la trecători tot felul de tăbliţe cu oprelişti scrise.

— Ia te uită una din cale afară de furioasă, vorbi Stalky şi citi ce scria pe tăbliţa cea mai apropiată: *Va fi urmărit cu toate rigorile legii, G.M. Dabney, colonel, judecător de pace* – şi aşa mai departe. Nu-mi vine a crede că vreunui om în toate minţile i-ar putea trece măcar prin gînd să încalce tocmai aici proprietatea cuiva, nu-i aşa, măi copii?

— Păi, mai înainte de a putea da pe cineva în judecată, indiferent pentru ce, trebuie să faci dovada că ţi s-a pricinuit o pagubă. Nimeni nu poate urmări pe un altul, bineînţeles, numai pentru încălcare de proprietate, enunţă M'Turk, al cărui tată stăpînea întinderi de pogoane fără de număr în Irlanda. Toate opreliştile astea scrise sînt apă de ploaie!

— Cu atît mai bine, pentru că se pare că tocmai am găsit ceea ce căutam. N-o lua oblu pe mijloc, Beetle, orb hai-hui ce-mi eşti! Ne-ar putea repera oricine de la o poştă. Ia-o pe-aici şi strînge-ţi nenorocita aia de plasă de prins fluturi.

Beette desprinse inelul plasei, vîrî plasa în buzunar,

---

[39] Localitate din apropierea portului Bideford, în sud-vestul Angliei. *(N. tr.)*

reduse mînerul doar la proporţiile unui bastonaş de două palme şi-şi petrecu inelul apoi în jurul taliei. Stalky îi călăuzi către inima pădurii aflată, poate, la vreun sfert de milă departe de mare; ajunseră la fîşia îngustă de rugi de mure.

— Aşa, *acum* o putem lua drept în jos printre drobiţe, fără să fim văzuţi defel, găsi de cuviinţă tacticianul. Beetle, apuc-o tu înainte şi explorează terenul.

Apoi, adulmecînd:

— Hîm! Hîm! Pe aici pute serios a vulpe!

Beetle se furişă spre inima rîpei, în patru labe, poziţie la care nu renunţa decît spre a-şi potrivi ochelarii pe nas; în cele din urmă dădu de veste, printre mîrîieli de durere, că aflase o destul de neîndoielnică urmă de vulpe. Lucru bun pentru Beetle, deoarece Stalky îl ciupea *a tergo*[40] . Se tîrîră tustrei prin acel uluc; era desigur şoseaua naţională a locuitorilor rîpei şi, spre nespusa lor bucurie, „şoseaua” răspundea chiar la margine de faleză, într-un petec de cîţiva metri pătraţi de gazon uscat, acoperit şi înconjurat din toate părţile de drobiţe care-l ascundeau complet privirilor.

— Măi să fie! Totu-i dinainte pregătit, n-avem decît să ne întindem în voie, luă aminte Stalky, vîrîndu-şi briceagul înapoi în buzunar. Ia uitaţi-vă!

Dădu la o parte tulpinile groase din faţa lui, şi s-ar fi zis că se deschisese o fereastră, descoperind priveliştea îndepărtată a insulei Lundy şi a mării adînci, care lipăia alene peste pietricele, undeva, la vreo două sute de picioare sub ei. Puteau auzi prăsila tinerelor stăncuţe cîrîind pe vîrfuri de stînci, şi-o liotă de ulii care tot sîsiau şi se gîlceveau pe undeva pe aproape, nevăzuţi. Foarte chibzuit, Stalky scuipă drept în cîrca unui şoldan care se prăjea la soare, desigur undeva mult mai jos, acolo unde numai un iepure de steiuri putea găsi loc de pus piciorul. Ţipetele stăncuţelor răspundeau celor ale unor pescăruşi voinici,

---

[40] Din spate.

negri şi cenuşii; bucata de pămînt ce se întindea jur împrejurul lor, înmiresmată şi-nflorită, răsuna de păsări ce-şi înjghează cuib aproape de pămînt şi care ba prindeau a ciripi, ba li se curma glasul, pe măsură ce umbrele rotitorilor ulii treceau ori reveneau; de cealaltă parte a rîpei, prin golaşa iarbă, se buşeau şi se zbenguiau iepuri.

— Ptii! Ce mai loc! Dacă vor ştiinţe naturale, apoi aici chiar că le găsesc! exclamă Stalky, îndopîndu-şi pipa. Nu-i aşa că-i grozav, ia spuneţi-mi băieţi! Şi ce formidabilă mare!

El scuipă din nou, aprobator, apoi se cufundă în tăcere.

M'Turk şi Beetle îşi scoseseră cărţile şi se întinseseră pe burtă, proptindu-şi bărbia în palme. Marea sfornăia şi gîlgîia; păsările, la început zburătăcite din pricina ivirii acestor noi jivine, se reîntorseseră la îndeletnicirile lor, iar băietanii citeau de zor prinşi în calda, greaua şi picotitoarea linişte.

— Păzea, uite-un paznic, strigă deodată Stalky, închizînd încetişor *Handley Cross* şi aţintindu-şi privirea prin desiş.

Un om cu puşca pe umăr se ivi la geana orizontului, către răsărit.

— Naiba să-l ia! Are parcă de gînd să se aşeze!

— Ăsta ar fi gata-gata să jure că şi noi am venit după braconaj, suspină Beetle. La ce-or fi bune ouăle de fazan? Totdeauna-s fără plod.

— Cred c-am face mai bine să trecem noi în pădure, îşi dădu Stalky cu părerea. N-am dori ca domnul colonel G.M. Dabney, judecător de pace, să fie pus în situaţia de a se ocupa prea curînd de măriile noastre. O luăm prin hăţişuri şi mucles! Ştiţi că se prea poate ca el să ne fi urmărit de la început.

Beetle se şi afundase adînc în acel uluc vegetal. Îl auziră gîfîind din greu; urmă apoi zvîcnetul stîrnit de greutatea unui trup de animal ce ţîşni dintre drobiţe.

— A, mă roşcatule, te văd, hoţomane!

Paznicul îşi duse cît ai clipi arma la ochi. Şi trase de două ori în direcţia lor. Gloanţele stîrniră un nor de praf printre lujerii uscaţi din jur, în vreme ce coşcogea vulpea săgeta printre picioarele lui Stalky şi o tuli de-a lungul falezei.

N-au mai scos nicio vorbă pînă ce s-au văzut ajunşi în inima pădurii; hainele le erau sfişiate, părul răvăşit, nu mai puteau de căldură, dar de văzut nu fuseseră văzuţi.

— Am scăpat ca prin urechile acului, răsuflă Stalky uşurat. Mai c-aş jura că alicele au trecut şi prin părul meu.

— O văzuşi? întrebă Beetle. Aproape că am atins-o cu mîna. Ce mai namilă de vulpe! Şi cum puţea! Hei. Turkey, dar ce-i cu tine? Eşti rănit?

Faţa uscăţivă a lui M'Turk se făcuse galbenă ca de ceară, gura lui – mai totdeauna pe jumătate deschisă – era acum strînsă pungă, iar ochii-i scăpărau. Nu-l mai văzuseră în starea aceasta decît o singură dată, pe vremea unei triste zodii, de război civil între ei.

— Ştiţi voi că asta a fost crimă curată? grăi el cu voce răguşită în vreme ce-şi curăţa capul de ciulini.

— Ei, de lovit nu ne-a lovit, afirmă Stalky. Mie-mi pare să fi fost mai degrabă o năstruşnicie. Ia stai, un' te duci?

— Mă duc la conacul, domnului colonel Dabney, dacă o fi avînd aşa ceva, răspunse M'Turk tăindu-şi drum printre stejărei. Mă duc să-i aduc la cunoştinţă colonelului Dabney ce-am văzut.

— Ai înnebunit? Are să ne spună că n-am avut decît ce-am meritat. Şi-o să ne denunţe. O să mîncăm o ciomăgeală clasa întîi, în faţa şcolii întregi. Hai, Turkey, nu fii netot! Gîdeşte-te la noi.

— Dobitocul! răcni M'Turk, întorcîndu-se furios înspre ei. Crezi cumva că de *noi* îmi arde mie? Cu paznicul am eu ce am.

— A deraiat de pe şină, constată Beetle amărît, ţinîndu-se scai după colegul lor, un Turkey cu adevărat altul – un Turkey mîndru, ţeapăn şi ţanţoş – pe care-l însoţiră printr-

un tufăriş pînă-ntr-o pajişte unde un domn bătrîn cu favoriţi albi cînd înjura, cînd afurisea de mama focului, de faţă cu un vătaf.

— Dumneavoastră sînteţi colonelul Dabney? deschise vorba, cu noul lui glas înţepat, M'Turk.

— Eu… eu… şi – iar ochii colonelului îl măsurau pe băiat din creştet pînă-n tălpi – şi ce naiba doreşti? Mi-ai speriat fazanii. Nu-ncerca să tăgăduieşti. Şi n-ai de ce rîde. (Nu prea plăcutele trăsături ale lui M'Turk se schimonosiseră, schiţînd un rînjet îngrozitor, la auzul cuvîntului „fazan”). Aţi umblat după cuiburi de păsări. Şi nu-ncerca să-ţi ascunzi şapca. Văd bine că-mi sînteţi elevi de-ai liceului. Nu-ncerca să tăgăduieşti. Desigur că asta sînteţi. Numele şi numărul dumitale matricol, domnişorule. Binevoieşti a-mi vorbi – ce? Ai văzut tăbliţele puse de mine! Nu se poate sa nu le fi văzut. Nu-ncerca să tăgăduieşti. Le-ai văzut. La naiba! Păi, la naiba!

Se îneca de furios ce era. M'Turk lovea-n pămînt cu tocul ghetelor şi'ncepuse a se cam bîlbîi, semn sigur că avea să-şi iasă din răbdări. La urma urmelor, oare ce drept avea tocmai el, vinovatul, să fie furios?

— Ia… ia uita-ta-ţi-vă, domnule. Oa-oare împuşcaţi vulpi? Că de nu, aflaţi că paznicul dumneavoastră le-mpuşcă. L-am văzut noi! Nu… nu-mi pasă de insultele ce ne adresaţi, dar faptul e înfiorător. Asta vă poate face de ocară în întregul ţinut. Ori-orice om ar trebui să recu… cunoască făţiş, dacă e pentru sau contra ocrotirii vînatului. E mai rău decît un asasinat, pentru că nu-i un caz prevăzut de lege.

M'Turk repeta brambura ce-l auzise spunînd pe taică-său, în vreme ce bătrînul domn clocotea fără încetare, ca pîndit de o dambla.

— Ştii cu cine vorbeşti? izbuti el să bolborosească în cele din urmă.

Pe Stalky si Beetle îi apucase, la rîndul lor, bîţîiala.

— Nu, domnul meu, şi nici nu-mi pasă dacă ai fi Alb-

Împărat. Mai bine mi-ai răspunde, aşa, ca de la om la om. Împuşti vulpile, da ori ba?

Şi cînd ai fi stat să te gîndeşti că, în urmă cu patru ani, Stalky şi Beetle, pentru a-l lecui de accentul său irlandez, îl săturaseră pe M'Turk de picioare-n fund! Nu-ncăpea îndoială că băiatul se scrîntise de-a binelea ori se alesese cu vreo insolaţie şi tot atît de neîndoios era că avea să fie făcut praf – odată de bătrînul domn şi a doua oară de directorul şcolii. Pedeapsa corporală în văzul public pentru tustrei era cea mai neînsemnată dintre răsplăţile la care se puteau aştepta[41]. Şi totuşi – deşi nu le venea a-şi crede ochilor şi urechilor – bătrînul domn o lăsa ceva mai moale. S-ar fi putut să fie doar liniştea dinaintea furtunii, dar…

— Nu le împuşc.

Tot mai clocotea.

— Atunci trebuie să-ţi concediezi paznicul. Nu-i vrednic să trăiască în acelaşi comitat cu o fiară temătoare de Dumnezeu. Şi unde mai pui că era o vulpoaică – şi tocma-n anotimpul acesta!

— Ai venit dinadins ca să mi-o spui?

— Desigur că da, omule, îi răspunse şcolarul izbind iar în pămînt cu tocul ghetei. Oare n-ai fi făcut şi dumneata la fel pentru mine, dacă faptul s-ar fi petrecut pe proprietatea mea, ia spune?

Uitate – uitate erau şcoala şi buna-cuviinţă ce li se cade vîrstnicilor! M'Turk călca din nou parcă pleşuvii munţi purpurii ai ploioasei coaste de vest, pe unde în timpul vacanţelor trona ca vicerege peste patru mii de pogoane de pîrloagă, unic fiu al unei familii vechi de trei sute de ani, domn şi stapîn al unui vas de pescuit ajuns în paragină şi idol al prea puţin harnicilor ţărani ai tatălui său. El era acum moşierul care vorbea egalului său – glasul adâncurilor care-şi chema ecoul – iar bătrînul domn din faţa lor răspunse chemării.

---

[41] În şcolile engleze se aplică sancţiunea bătăii ori a biciuirii. *(N.tr.).*

— Îmi cer scuze, grăi. Îmi cer cele mai sincere scuze – dumitale şi gliei noastre strămoşeşti. Şi-acum vrei să fii atît de bun să-mi spui cum s-au petrecut lucrurile?

— Eram în rîpa de pe moşia dumneavoastră, începu M'Turk să-şi depene povestirea ba ca un şcolar, ba – cînd josnicia faptului îl copleşea – ca un moşier mîniat, încheind: Încît vedeţi că aşa trebuie să-i fie năravul. Eu... noi... nimeni nu vrea să învinovăţească pe slujitorul unui vedci; dar în cazul de faţă eu am socotit că-mi pot îngădui...

— Da. Înţeleg prea bine. Desigur că aveai un motiv temeinic. E o ticăloşie... da, o ticăloşie!

Acum se plimbau amîndoi, în ritmul aceluiaşi pas; iar colonelul Dabney îi vorbea băiatului ca unuia de-o vîrstă cu sine.

— Uite ce se întâmplă cînd ajuţi să se ridice unui pescar – un pescar! – şi-l clatini de la năvoadele lui de prins homari. Treaba asta este de ajuns ca să compromită şi reputaţia unui arhanghel. Nu-ncerca să tăgăduieşti. Aşa este. Tatăl dumitale ţi-a dat o creştere aleasă. Ţi-a dat-o. Mi-ar face mare plăcere să-l pot cunoaşte. Mare plăcere, într-adevăr. Şi tinerii aceştia care-s cu dumneata? Ei sînt englezi. Nu-ncerca să tăgăduieşti. Au venit odată cu dumneata? Nemaipomenit, într-adevăr extraordinar. În starea de azi a felului în care se face educaţie n-aş fi crezut să existe trei băieţi atît de bine, de temeinic, crescuţi... Ei, dar adevărul răsare din gura pruncilor... Nu, nu! Nu asta am vrut să spun. Nu-ncerca să tăgăduieşti! Dumneavoastră nu intraţi în această categorie. Vinul de Xeres îmi face întotdeauna rău la ficat, dar de-o bere ce-ai zice oare? Ei, ce zici de-o bere şi de-o gustare? E mult de cînd mi-eram şi eu şcolar... ce mai sămînţă rea; dar, în sfîrşit, excepţia confirmă regula. Şi unde mai pui că era o vulpoaică!

Gustarea le-a servit-o, pe terasă, o menajeră cu părul cărunt. Stalky şi Beetle se mulţumiră doar să mănînce, M'Turk însă – cu nişte ochi din care scăpărau scîntei –

continuă să turuie slobod şi cu măreţie în glas; iar bătrînul domn nu-nceta a-l trata ca pe-un frate.

— *Desigur* însă, că mai poţi veni pe la mine, prietene drag. N-am spus eu oare că excepţia confirmă regula? Rîpa din vale? He, unde vrei, dragă prietene, orişiunde, numai să nu-mi speriaţi fazanii. Sînt două lucruri care nu se contrazic. Nu, nu-ncerca să tăgăduieşti. Aceste două lucruri nu se contrazic. Însă puşti, puşti n-am să-i mai permit paznicului. Dumneavoastră veniţi şi plecaţi după cum vă e vrerea. N-am să vă văd şi nu va fi nevoie să mă vedeţi. Aţi primit o educaţie aleasă tustrei. Hai, încă un pahar de bere! Pescar era, după cum ţi-am spus. Şi pescar are să fie din nou începînd chiar de-astă seară. Te asigur! De plăcut, mai degrabă mi-ar place să-l înec. Am să vă conduc eu însumi pînă la intrarea în parc. Slujitorii mei nu-s chiar – cum să spun? – tocmai obişnuiţi cu băieţii de vîrsta voastră, dar pe *voi* au să vă recunoască.

Acoperindu-i cu fel de fel de laude, îşi luă apoi rămas bun de la ei, în dreptul casei paznicului; şcolarii trecură prin poarta croită în gardul de scîndură de stejar şi pe tustrei îi acoperi tăcerea. Stalky însuşi, care tot timpul rămăsese pe planul al doilea – de nu chiar pe al şaptelea plan – se uita acum la M’Turk ca la o arătare de pe altă lume. Cele două pahare de bere tare, fabricată în casă, coborîseră un val de melancolie asupra băiatului, care, acum, păşind alene cu mîinile în buzunar, fredona:

Paddy iubitule. Ştii tu ce vorbeşte lumea?

În alte împrejurări, Stalky şi Beetle s-ar fi năpustit asupra-i, deoarece cîntecul era cu desăvîrşire interzis – anatema pe vinovat! –; să-l cînţi, însemna ca la vrăjitori: ardere pe rug. Luînd însă aminte la ceea ce făcuse, ei nu puteau decît să se rotească tăcuţi în juru-i, aşteptînd pînă ce domnişorul M’Turk va binevoi să pogoare iarăşi pe pămînt.

Clopotul ce vestea ora ceaiului porni a bate, cînd ei abia străbătuseră jumătate din drumul care-i despărţea de şcoală. M'Turk tresări în acea clipă şi coborî din lumea viselor sale. Slava tărîmurilor pe unde-şi petrecea vacanţa îl părăsise. Redeveni unul din elevii şcoalei şi începu să înalţe iar glas pe englezeşte.

— Mă Turkey, a fost ceva grozav! recunoscu atunci, cu mărinimie, Stalky. Nu te ştiam în stare de una ca asta. Ne-ai făcut rost de-o vizuină grozavă pînă la sfârşitul trimestrului, ba încă şi-ntr-un loc unde *nu se poate* să fim prinşi. Baftă! Asta e: baftă! Ce mai baftă. Crap de bucurie. Ascultaţi-mi cîntecul de bucurie.

Se-nvîrtiră nebuneşte proptindu-se tustrei în tocuri, imitînd presupusul imn de bucurie şi de biruinţă al omului primitiv, apoi se repeziră pe cărarea care ducea de vale, în spatele gazometrului, taman bine ca să dea nas în nas cu supraveghetorul secţiei lor, care-şi petrecuse toată după-amiaza făcînd de planton lîngă părăsita lor vizuină din hăţişuri.

Din nefericire, imaginaţia domnului Prout era cu totul şi cu totul îndreptată spre aspectele întunecate ale vieţii, încît el privi cum nu se poate mai acru la cei trei heruvimi cu ochi limpezi. Elevii pentru care putea el să aibă înţelegere, aceia luau cu regularitate parte la meciurile interşcolare şi puteau fi găsiţi în orice clipă i-ai fi căutat. Pe M'Turk însă îl auzise defăimînd pe faţă jocul de cricket – ba şi meciurile interşcolare; părerile lui Beetle cu privire la buna faimă a secţiei din care făcea parte erau pur şi simplu scandaloase, iar cît despre Stalky – asta e, că domnul Prout nu putea şti niciodată dacă nu cumva îşi bate joc de el, cu îngăduitorul său zâmbet. Prin urmare – lumea fiind aşa cum este şi ca dînsa fiind şi elevii de şcoală – nu-ncăpea dram de îndoială că cei trei domnişori săvârşiseră ei ceva rău pe undeva. Nădăjduia totuşi să nu fie vorba de ceva grav, însă…

— *Tra-la-la-la-la-lai!* Crăp de bucurie! Ia ascultaţi-mă!

Stalky, ţinîndu-se în continuare tot în vîrful picioarelor, trecu horind, asemenea unui derviş în transă, către sala de mese.

— *Tra-la-la-la-la-lai!* Crăp de bucurie! Ia ascultaţi-mă!

Beetle se învîrtea şi el în urma lui cu braţele întinse.

— *Tra-la-la-la-la-lai!* Crăp de bucurie! Ia ascultaţi-mă!

Glasul lui M'Turk se hodorogise.

Or, ia spuneţi-mi, trecînd aşa în zbor prin faţa domnului Prout, lăsaseră ori nu lăsaseră ei înapoia lor un iz neîndoielnic de bere?

Din nefericire pentru dînsul, conştiinţa sa de supraveghetor al unei secţii de internat îl îndemna să-şi consulte colegii, înainte de a-şi întări convingerea. De s-ar fi îndreptat cu pipa şi cu grijile cîte le avea către apartamentul micului Hartopp, poate că ar fi scăpat lesne de necaz, căci Hartopp avea încredere în elevii săi şi pe deasupra mai şi ştia cîte ceva despre ei. Pronia însă îl mînă la King, supraveghetor al unei alte secţii din cadrul şcolii; acest King nu-i era prieten, dar în schimb se număra printre duşmanii îndîrjiţi ai lui Stalky şi ai celorlalţi doi.

— Aha! se veseli King, frecîndu-şi mîinile după ce povestea îi fusese relatată. Ciudat! Dar să ştii că la *mine* în secţie nici cu gîndul nu gîndeşte careva la asemenea lucruri.

— Vezi că totuşi eu nu am probe sigure.

— Probe? Cu alde sfruntatul ăla de Beetle! Ca şi cum ar fi nevoie de probe? Bănui eu că nu-i va fi imposibil sergentului să ţi le procure. Roşcatul e socotit în stare să poată veni de hac oricăruia dintre cei mai mari ştrengari din secţia mea. De bună seamă că or fi fumat şi au băut pe undeva. E ceea ce fac, nici vorbă, toţi cei din tagma asta. Aşa şi-nchipuie ei că e bărbăteşte,

— Totuşi n-au niciun discipol în toată şcoala şi nu-ncape îndoială că-s tustrei deosebit de – cum să spun eu? – brutali cu elevii mai mici, se exprimă Prout care-l văzuse de la o

oarecare depărtare pe Beetle restituind cu cîţiva pumni dobândă, unui boboc înlăcrămat, plasa de prins fluturi.

— Vezi! Se socotesc superiori plăcerilor obişnuite. Nişte mici fiare trufaşe! În rînjetul irlandez al lui M'Turk e ceva care şi pe mine m-ar scoate din sărite. Şi-apoi sînt şi nespus de grijulii să nu se dea în vileag. Asta nu-i la ei decît o obrăznicie bine chibzuită. Ştii că din principiu eu sînt împotriva oricărei intervenţii în secţia altui profesor, dar ăstora e nevoie să li se administreze o lecţie, Prout. Au nevoie de-o lecţie straşnică de-ar fi şi numai ca să li se reteze nemaiîntîlnita trufie ce-o arată. Eu, de-aş fi în locul dumitale, mi-aş consacra o săptămînă urmăririi micilor lor isprăvi. Elevi de categoria aceasta – poate că-mi fac iluzii, dar cred că-i cam ştiu ce şi cum pe domnii şcolari – nu se înscriu în Cercul Vînătorilor de Ploşniţe numai de plăcere. Spune-i sergentului să fie cu ochii-n patru pe ei; şi desigur că mişcîndu-mă de colo-colo, s-ar putea să fiu şi eu tot cu ochii în patru.

— *Tra-la-la-la-la-la-lai!* Crăp de bucurie! Ascultaţi-mă! se auzi iar, de astă dată de la capătul coridorului.

— Dezgustător! icni King. De unde or fi scoţînd cântecele acestea neruşinate? O lecţie straşnică, iată ceea ce le trebuie.

În următoarele cîteva zile băieţii nu s-au prea omorît cu învăţătura. Aveau la dispoziţie întreaga proprietate a colonelului Dabney, să se joace în cuprinsurile ei cît pofteau şi au explorat-o cu şiretenia unor Piei Roşii şi cu precizia unor spărgători. Puteau, în susul drumului, intra pe poarta cea mare din preajma căsuţei paznicului – avuseseră grijă a se pune bine cu el şi cu nevasta lui – puteau să se furişeze în rîpă şi să se întoarcă de-acolo de-a lungul falezei; ori o puteau porni din măruntaiele rîpei, căţărîndu-se apoi pînă-n drumul de sus.

Luau aminte să nu dea ochi cu bătrînul colonel – făcuse omul pentru ei tot ce-i sta în putinţă şi acum nu ţineau să

abuzeze de bunăvoinţa lui – şi nici nu se arătau la orizont, atîta vreme cît puteau umbla feriţi de orice privire indiscretă. Refugiul lor preferat era însă în desişul de drobiţe de lîngă faleză. Beetle botezase locul dîndu-i numele de Ostrovul Fericirii, pentru cît era de liniştit şi de ascuns ochilor; şi acolo, după ce pipele şi tutunul fuseseră dosite într-o scobitură potrivit nimerită la îndemînă, pe buza falezei, poziţia lor deveni inatacabilă: acum respectau legalitatea.

Căci, a se lua aminte, colonelul Dabney nu-i poftise ca să intre în casă. Nu aveau prin urmare nevoie să ceară îngăduinţă specială de a face vizite; regulamentul şcolar era sever în privinţa acestui punct. Colonelul pusese doar la dispoziţie moşia sa şi de vreme ce ei erau oficial vînători de ploşniţe, hotarele nesaţiului lor se întindeau pînă la tăbliţele cu oprelişti scrise din adîncul rîpei şi pînă la poarta din deal a parcului.

Se uimeau tustrei de cît erau de cuminţi.

— Şi chiar de n-am avea autorizaţia proprietarului, cugetă Stalky, tolănit pe spate, cu ochii ţintă la siniliul fără de margini al cerului. Chiar de-am presupune că depăşim cu nu ştiu cîte mile hotarele îngăduite, încă n-ar putea nimeni ajunge pînă la noi prin machiul ăsta, fără a cunoaşte ulucul de frunze şi curpeni prin care ne strecurăm. Nu-i aşa că-i mai bine decît să zaci chiar în spatele şcolii şi să dîrdîi de frică ori de cîte ori tragi un fum de ţigară? Nu-i aşa că nenea Stalky…?

— Nu, îl întrerupse Beetle care se lungise pe marginea falezei şi scuipa dus pe gînduri; pentru asta, lui Turkey trebuie să-i mulţumim, nu ţie. Turkey e un om şi jumătate. Hei, Turkey dragă, îl amărăşti pe Copitoancă.

— Dobitoc fără pereche, se auzi din partea lui M’Turk, furat cu totul de paginile unei cărţi.

— Ne bănuiesc, totuşi, spuse Stalky. Copitiţel pare a fi năpădit de mari bănuieli, iar Vulpoiul, cînd adulmecă el

ceva, apoi fiecare pas pe care-l face parcă ar fi al unui… al unui…

— Al unuia la pîndă, gata să te scalpeze, completă Beetle. Vulpoiul se numără printre Pieile Roşii buimace la cap.

— Bietul Vulpoi, comentă Stalky. E convins că are să pună laba pe noi într-una din zilele următoare. Îmi spune aseară, în sala de gimnastică: „Să ştii că-mi ţin ochii aţintiţi asupra dumitale, domnule Corkran. Te avertizez numai spre binele dumitale“. Îi răspund: „Ai face mai bine să-i ţii aţintiţi într-altă direcţie ori ai să dai de bucluc. Te avertizez numai spre binele dumitale“. Vulpoiul turba de mînie, nu alta.

— Mă rog, Vulpoiul îşi face meseria în chip cinstit, îl apără Beetle. Dar Zorcopită e creierul care secretă otrava. Nu m-ar mira să aflu că deunăzi ne credea afumaţi rău.

— Eu unul nu m-am pilit de tot decît o singura dată, şi asta s-a-ntîmplat în timpul vacanţei, vorbi Stalky pe gînduri, şi atunci m-am simţit îngrozitor. Pe legea mea, cînd supraveghetorul secţiei de care ţii e un animal de speţa lui Copită, nimic mai firesc decît să te apuci de băutură.

— Dacă am fi prezenţi la toate meciurile şi am urla: „Ce mai lovitură, domnule profesor” şi dacă am sta într-un picior şi am zîmbi mieros ori de cîte ori Copită- tare spune: „Ei, copii, ce ziceţi de asta?”, şi dacă am răspunde: „Halal, domnule profesor” şi „Nu, domnule profesor” şi „Vai, domnule profesor” şi „Desigur, domnule profesor", ca nu ştiu cîţi împuţiţi de boboci, apoi Cîr-copită ar avea cea mai bună părere despre noi, spuse M’Turk strîmbînd din nas.

— Prea tîrziu ca s-o mai dregem cu cîte spui tu.

— Şi asta-i drept. Prea-Copită ăsta o crede-n bine. *Dar* e un dobitoc. Iar *noi* îi arătăm că-l socotim ceea ce este. Aşa că Vel-Copită nu ne iubeşte. Mi-a spus aseară după rugăciune că e *in loco parentis*[42], mormăi Beetle.

— Chiar aşa a spus? se minună Stalky. Asta înseamnă că

[42] În locul părinţilor (lat.).

se pregăteşte să ne dea o lovitură mult mai ticăloasă ca deobicei. Ultima oară cînd l-am auzit spunîndu-mi asta, m-a şi pedepsit cu copierea a trei sute de rînduri pentru că jucasem cacinca[43] în dormitorul numărul zece. *Loco parentis,* zexe. Dar ce-are a face, cîtă vreme eşti fericit? Sintem în cea mai perfectă regulă.

— Erau într-adevăr, în cea mai perfectă regulă, şi tocmai aceasta îi nedumerea pe Prout, pe King şi pe sergent. Elevii cu o conştiinţă încărcată o şi vădesc. Se furişează în grabă de pe terenurile de sport şi zîmbesc stingheriţi cînd li se pun întrebări. Şi cuprinşi de tulburare, se întorc în ultimul moment ca să fie la apel. Şi-şi fac semne unul altuia, cu ochii ori din cap, şi chicotesc, iar cînd se apropie de ei vreun profesor se risipesc în toate părţile ca un stol de potîrnichi. Stalky şi cu aliaţii lui depăşiseră totuşi de mult stadiul acesta al manifestărilor copilăreşti. Ei plecau la plimbare cu aerul cel mai nepăsător din lume şi se înapoiau fără ca nimic să pară cumva nelalocul său după uşoara gustare de fragi cu smîntînă ce le fusese servită în căsuţa de lîngă poarta parcului.

Paznicul de la intrarea parcului fusese făcut paznic-şef în locul ucigaşului de pescar, iar nevasta lui se arăta foarte drăguţă cu cei trei băietani. Însuşi paznicul le dărui o veveriţă, pe care ei la rîndul lor o prezentară Cercului de Ştiinţe Naturale, rupîndu-i astfel gura micului Hartopp, foarte doritor să ştie care anume este aportul adus de ei ştiinţei. Vulpoiul explora cu multă luare aminte nişte drumeaguri numai hîrtoape ce se resfirau undeva în spatele unui han de răspîntie, nu prea bătut de trecători. Şi ciudat lucru: Prout şi King – colegi între care arareori se stabileau legături prieteneşti – putură fi văzuţi cum o iau împreună într-aceeaşi direcţie, adică spre nord-est. Dar Ostrovul Fericirii se afla tocmai către sud-vest.

— Îs daţi naibii, rău daţi naibii, socoti Stalky. De ce ne-or

---

[43] Dans spaniol (N.tr.).

fi căutînd oare tocmai într-acolo?

— Din pricina mea, grăi Beetle cu multă nevinovăţie-n glas. L-am întrebat pe Vulpoi dacă a apucat să guste din berea ce se serveşte la han. Vulpoiului i-a fost de-ajuns atîta, că a mai şi prins curaj. El şi Copităngeam dădeau de-atîta vreme tîrcoale vechii noastre colibe încît mi-am spus că le-ar face plăcere o schimbare.

— Oricum, nici asta n-o să dureze de-a pururi, prooroci Stalky. Copită se-ncruntă din ce în ce mai mult, ca un nor prevestitor de furtună, iar King îşi freacă scîrboasele lui mîini şi rînjeşte ca o hienă. Se cam prăpădeşte cu firea, King. Şi-ntr-o bună zi, are să facă explozie.

Ziua aceea sosi ceva mai devreme decît se aşteptaseră ei, veni atunci cind sergentul, a cărui datorie era să-i caute pe elevii absenţi, lipsi de la apelul de după-amiază.

— S-a săturat de cîrciumă, hai? S-a cocoţat acuma pe vîrful dealului, cu binoclul, ca să ne pîndească de-acolo, se dumiri Stalky. Mă întreb de ce nu s-o fi gîndit la asta ceva mai înainte. Ai văzut cum se ginea la noi moş Copită, cînd am răspuns *prezent?* Copitiţel face şi el parte din conspiraţie. *Tra-la-la-la-la-lai!* Crăp de bucurie! Ascultaţi-mă! Haidem!

— Spre Ostrov? întrebă Beetle.

— Desigur, numai că n-am să fumez *aujourd'hui*[44]*. Parce-que je*[45] – pun rămăşag că vom fi *suivis*[46]*.* O luăm pe faleză şi mergem tot aşa încetişor, dîndu-i Vulpoiului răgaz berechet, ca să ne repereze de sus.

O porniră agale tustrei înspre bazinul de înot şi-n curînd îl ajunseră din urmă pe King.

— A, li se adresă acesta, să nu care cumva să vă deranjaţi din pricina mea. Atraşi de cercetările ştiinţifice, de bună seamă, nu-i aşa? Trag nădejde că vă veţi distra de

---

[44] Astăzi (fr.).

[45] Deoarece (fr.).

[46] Urmăriţi (fr.).

minune, junii mei prieteni.

— Aţi văzut! sări Stalky, atunci cînd nu mai puteau fi auziţi. Ăsta nu-i în stare să ţină ceva secret. O să ne urmărească, pentru ca să ne taie retragerea. Are să aştepte la bazin, pînă ce-o sosi şi Copită. Au scormonit pe unde vrei şi pe unde nu vrei, numai de-a lungul falezei încă nu, şi acuma sînt convinşi că ne au la labă. Nu-i cazul să ne grăbim.

Trecură mergînd la pas pe deasupra rîpelor pînă ce ajunseră în dreptul tăbliţelor cu oprelişti.

— Luaţi aminte la ce vă spun. Vulpoiul e cu vîntul în spate şi are să coboare la vale mîncînd pămîntul. Cînd îl veţi auzi cum zdupăie prin tufiş, voi repeziţi-vă de-a dreptul spre Ostrov. Vor să ne prindă *flagrante delicto*[47].

Se cufundară în desişul de drobiţe perpendicular pe ulucul de frunze şi curpeni, trecură peste gazon fără a se ascunde vederii şi iată-i paşnici în Ostrov.

— Ce v-am spus eu? le şopti Stalky, ascunzînd cu iscusită grijă pipele şi tutunul.

Răsuflînd ca o locomotivă, sergentul se sprijinea înverşunat de gard şi scruta desişul cu binoclul; ar fi putut la fel de bine să încerce a vedea printr-un sac de nisip. Nu trecu mult, pînă ce Prout şi King se iviră şi ei în spatele lui. Tustrei ţinură sfat.

— Aha! Vulpoiului nu-i plac tăbliţele şi-i convin, cu atît mai puţin, spinii. Acum s-o apucăm prin ulucul nostru către căsuţa paznicului de la intrarea în parc. Ia te uită, l-au trimis pe Vulpoi să stea lă pîndă.

Sergentul se înfundase pînă la brîu în drobiţele ce trosneau şi se clătinau încotro vrei şi nu vrei, urechile îi ţiuiau de zgomotul propriilor lui paşi, căci ţinea morţiş să înainteze. Băieţii, între timp ajunseseră la adăpostul pădurii şi de acolo priviră în jos printre stejărei.

— Ce zgomot de iad! făcu pe ton critic Stalky. Nu prea

---

[47] În flagrant delict (lat.).

cred ca asta să fie pe placul colonelului Dabney. Propun să intrăm niţel în căsuţa paznicului şi să îmbucăm ceva, pînă una, alta. N-ar strica să vedem cum se termină tărăşenia.

Dintr-o data pe lîngă ei trecu în goană paznicul.

— Cine-or mai fi şi ăştia din fundul rîpei, pentru numele lui Dumnezeu? îl auziră mormăind. Domnul colonel are să se facă foc şi pară.

— Niscai braconieri, de bună seamă, turnă Stalky gaz pe foc şi se strădui să pronunţe cu accentul ţinutului Devon; era un fel de a vorbi folosit mai totdeauna în expediţiile sale.

— Am să le arăt eu lor, braconaj!

Şi paznicul coborî în rîpa ca o pîlnie, care nu prea tîrziu răsună apoi de zgomote şi de vocea, mai ales, a lui King, pe care îl apucase urletul:

— Nu te opri, sergent! Iar dumneata, domnule, dă-i pace omului acestuia. Execută ordinele mele.

— Da’ tu cine-mi eşti, măi barbă-roşie, să dai porunci pe-aici? Ia să veniţi voi cu mine la proprietar! Hai! Afară din tufiş!

Iar apoi, paznicul către sergent:

— Mmmda, socot că-i cam ştiu eu pe… băieţii după care ziceţi că umblaţi. Au urechi lungi şi burţi îmblănite şi-i grămădiţi la voi în buzunare, după ce-i omorîţi. Haidem la stăpînul meu! Are să-ţi arate el ţie băieţi! Voi ceştilalţi, rămîneţi de cealaltă parte a gardului.

— Explică-i proprietarului. Îi poţi explica totul, sergent, răcni povăţuitor King.

Se vede, aşadar, treaba că sergentul se închinase în faţa forţei majore.

Beetle se trîntise cît era de lung pe iarba din spatele căsuţei paznicului, muşcînd pur şi simplu ţărîna în culmea bucuriei ce-l apucase.

Stalky îl ridică din iarbă, cărîndu-i din belşug la picioare-n fund. Pe feţele lui Stalky şi M’Turk n-ai fi desluşit niciun

semn de voioşie, cu excepţia contracţiilor unui singur muşchi al obrazului.

Bătură cu toţii la uşa paznicului, unde erau întotdeauna bineveniţi.

— Ia poftim şi şedeţi, copilaşii mei dragi, îi întimpină femeia. N-au să se atingă ei de omul meu, vă asigur. O să-i înveţe el minte să mai braconeze. Aveţi să vedeţi! Uite nişte frăguţe proaspete cu smîntînă. Noi ceştia din Dartymoor nu ne dăm niciodată uitării prietenii. Dar braconierii ăia din Bideford nu-s buni decît de pus în ştreang. Spuneţi-mi, vreţi şi zahăr? Omul meu v-a făcut rost de-un viezure, dragilor. E în şopru, într-o lădiţă.

— O să-l luăm cînd om pleca. Dar cred că azi o să aveţi de lucru. Vom mai zăbovi niţeluş aici… E ziua dumneavoastră de spălat rufe, după cîte văd, îi spuse Stalky. Pentru alde noi nu trebuie să vă opriţi din lucru. Nu vă deranjaţi pentru noi. Chiar aşa. Da, da, smîntînă avem de-ajuns.

Cumătră se retrase, ştergîndu-şi de şorţ mîinile zmeurii şi lăsîndu-i singuri în camera de locuit. Auziră un scîrţîit de paşi pe pietrişul cărării, afară, dincolo de geamurile tăiate în formă de mici romburi dese. Apoi vocea colonelului Dabney răsună mai puternică decît a unei goarne:

— Ştii să citeşti? Ai doi ochi? Nu-ncerca să tăgăduieşti. Ai!

Beetle trase cuvertura croşetată de pe canapea, o canapea tapisată cu păr de cal, îşi vîrî în gură un colţ de cuvertură şi se făcu nevăzut, căci se tăvălea de rîs.

— Ai văzut tăbliţele mele cu oprelişti scrise. Datoria dumitale, nu? Asta-i curată obrăznicie, domnule. Datoria dumitale era să nu-mi încalci proprietatea. *Mie*-mi vorbeşti dumneata de datorie? Ia… ia… ia-ascultă braconier ticălos ce-mi eşti, ai să vrei să mă-nveţi să citesc poate? Urlai ca un taur turbat acolo în tufiş! Elevi? Elevi? Elevi? Atunci ţine-ţi, te rog, elevii acasă! Eu nu-s răspunzător de elevii

dumitale! Şi nu te cred – nu cred nici un cuvinţel din toată povestea ce mi-o scorneşti. Ai o privire făţarnică, vicleană, o privire de braconier viclean, care ar putea să terfelească şi faima unui arhanghel! Nu, nu-ncerca să mi-o tăgăduieşti! Ai! Zici că eşti sergent? Cu atât mai rău, şi cu atît mai mare paguba pentru Majestatea sa Regina[48]. Un sergent care hoinăreşte prin ţară făcînd-o pe braconierul. Şi care pe deasupra îmi mai este şi pensionar. Ruşinos! Ruşinos! Dar eu am să fiu îngăduitor. Am să fiu milostiv. Pre legea mea, eu o să fiu bunătatea întrupată. Ia spune-mi, limpede, ai văzut tăbliţele mele, da sau ba? Nu încerca să tăgăduieşti! Le-ai văzut. Gura, sergent.

Douăzeci şi unu de ani de armată îşi lăsaseră pecetea pe chipul Vulpoiului. Ascultă ordinul ce i se dase.

— Şi-acu, stînga-n pré…! Marş!

Poarta cea naltă de intrare în parc se auzi zăngănind.

— Datoria mea! S-ajung să-mi spună un sergent care mi-e datoria! pufăi furios colonelul Dabney. Dar, Doamne-Dumnezeule, alţi sergenţi!

— Uitaţi-l pe King! Uitaţi-l pe King! gîfii Stalky, cu capul înfundat în perna de păr de cal. M’Turk muşca şi el din covoraşul aşezat în faţa vetrei strălucitor de curată, iar canapeaua se zguduia de hohotele de rîs ale lui Beetle. Prin geamurile groase, siluetele celor de afară păreau albăstrii, strîmbate, ameninţătoare.

— Pro… protestez. Împotriva acestei jigniri.

Era clar că profesorul King urcase dealul în fugă.

— Omul acela nu-şi făcea decît datoria. Permiteţi-mi să vă dau cartea mea de vizită.

— E-n trening! anunţă Stalky, după care-şi vîrî din nou capul în pernă.

— Din nefericire – şi-mi pare *cît se poate de rău* – nu am nici una la mine, dar numele meu este King, domnule, şi

---

[48] Acţiunea se petrece sub domnia Reginei Victoria (1837— 1901). *(N. tr.)*

sînt profesor al liceului şi să ştiţi că sînt gata – absolut gata – să răspund pentru faptele omului aceluia. Noi am văzut trei…

— Mi-aţi citit tăbliţele?

— Recunosc că le-am citit; date fiind însă împrejurările…

— Eu sînt *in loco parentis.*

Vocea gravă a lui Prout interveni în discuţie. Îl puteau auzi cum răsuflă de greu.

— În locul cui? (Vorbirea colonelului Dabney lua din ce în ce mai mult un accent irlandez).

— Noi răspundem de elevii aflaţi sub supravegherea noastră.

— Aşa, răspundeţi? Răspundeţi? Atunci tot ce vă pot spune este că le daţi copiilor un exemplu foarte prost – un exemplu al dracului de prost, dacă-mi este îngăduit să mă exprim astfel. Băieţii dumneavoastră nu sînt ai mei. Nu i-am văzut pe băieţii dumneavoastră şi ţin să vă încunoştiinţez că dacă ar exista cîte un băiat rînjind în fiecare tufiş al proprietăţii mele, dumneavoastră, domnilor, *tot* n-aţi avea nici umbra unui drept de a vă afla aici, apărînd aşa cum aţi apărut prin rîpa aceea şi înspăimîntînd toate vieţuitoarele din cătiniş. Nu încercaţi să tăgăduiţi. Mi le-aţi înspâimîntat. Ar fi trebuit să intraţi pe poartă, ca tot omul, iar nu să-i fugăriţi pe afurisiţii ceia de elevi ai dumneavoastră de-a lungul şi de-a latul desişurilor mele. Ziceţi că sînteţi *in loco parentis?* Ei, aflaţi că nici eu nu mi-am uitat latineasca şi că am să v-o spun: *Quis custodiet ipsos custodes.* Dacă greşesc dascălii, cum ar putea fi reprobaţi elevii?

— Nu s-ar putea să vă vorbesc între patru ochi? încercă atunci Prout.

— N-am ce vorbi cu ’mneata între patru ochi! Poţi vorbi cu cine doreşti de cealaltă parte a gardului şi… şi am onoarea să te salut.

Poarta se auzi zăngănind pentru a doua oară. Băieţii aşteptară pînă ce colonelul Dabney se înapoie acasă şi

atunci se aruncară unul în braţele celuilalt, cu răsuflarea tăiată, strîngîndu-se din răsputeri.

— O, suflete al meu, o, King drăguţule! O, dulce Copită! O, Vulpoiule! O, tu zel al celui sărac cu duhul.! (Stalky îşi ştergea ochii de lacrimi). Să vezi şi să nu crezi. Trebuie s-o întindem numaidecât, că altminteri întîrziem la ceai.

— Du… du-te să iiiei viezurele ca să-l feri-ricim pe micul Hartopp. Să-i feri-ricim pe toţi, hohoti M'Turk. dibuind uşa şi lovind cu picioarele în Beetle care tot mai zăcea trîntit pe jos în faţa lui.

Într-o lădiţă urît mirositoare găsiră animalul prins pentru ei. Lăsară în schimbul său, ca răsplată, două coroane şi jumătate şi o porniră clătinîndu-se de greutate către casă. Dar viezurele mormăia atît de minunat, deopotrivă cu domnul colonel Dabney, încît îl şi scăpară jos de vreo două, trei ori, topindu-se de râs. Abia îşi veniseră oarecum în fire, cînd în curtea şcolii se pomeniră întîmpinaţi de Vulpoi, care le dădu de ştire că urmează să se ducă tustrei în dormitorul lor şi să aştepte acolo pînă ce vor fi chemaţi.

— Dacă-i aşa, du lădiţa asta domnului Hartopp. Noi, cel puţin, am făcut ceva pentru Cercul de Ştiinţe Naturale, zise Beetle.

— Tare mă tem, domnişorii mei, că n-are să vă fie de cine ştie ce folos isprava, răspunse Vulpoiul cu o voce sepulcrală.

Era încă zăpăcit, nu glumă.

— Ia-o încet, Vulpibus (Stalky sughiţa de ţi-era mai mare milă de el). N-avem… n-avem să te lăsăm noi, Vulpişorule. Cîinii cînd sfîşie vulpea-n desiş dau dovadă de perversitate, nu?… Da, ai dreptate. Nu… nu mi-e prea bine.

„De data asta au mers cam prea departe, îşi spuse lui însuşi Vulpoiul. Nu ştiu dacă n-aş zice chiar că foarte departe, numai că totuşi nu duhnesc deloc a băutură. Şi totuşi nu m-aş fi aşteptat la aşa ceva din partea lor… nu le stă în fire. Oricum, King şi Prout au păţit-o la fel ca mine.

Măcar atâta mîngîiere am şi eu.“

— Ei, trebuie să nu ne lăsăm, strigă Stalky sărind în sus de pe patul unde se trîntise. Sîntem vinovaţii fără vină, ca de obicei. Nu ştim pentru care pricină am fost trimişi aici, nu-i aşa?

— Nicio explicaţie. Lipsiţi de ceai. Sîntem ruşinaţi în faţa întregii secţii, izbucni M'Turk ai cărui ochi lăcrămau de atîta rîs nestăpînit. Asta nu-i de şagă.

— Ei bine, să ne ţinem tari pînă ce King îşi va ieşi din sărite, propuse Beetle. E un vechi defăimător, a îmbătrînit în meseria asta şi trebuie că fierbe de furie. Prout e peste măsură de precaut. Să nu-l scăpăm din ochi pe King şi, dacă ne dă prilejul, să-l reclamăm directorului. Asta-i dă gata.

Au fost chemaţi în biroul supraveghetorului secţiei. King şi Vulpoiul erau de faţă, ca să-l sprijine pe Prout, iar Vulpoiul ţinea subsuoară trei ciomege. În căutătura lui King lucea dispreţul biruitorului, căci descoperea lacrimi, lacrimile încă neşterse ale veseliei, pe obrajii băieţilor. Apoi începu interogatoriul.

Da, se plimbaseră pe faleză. Da, păşiseră înlăuntrul proprietăţii colonelului Dabney. Da, văzuseră tăbliţele (aici Beetle fu apucat de o criză de tuse isterică). Pentru care scop se aventuraseră ei înlăuntrul proprietăţii colonelului Dabney?

— Pentru că, domnule profesor, am văzut un viezure.

Atunci King, care nu putea suferi Cercul de Ştiinţe Naturale, deoarece lui personal nu-i plăcea micul Hartopp, nu se mai putu stăpîni. Le ceru elevilor să nu adauge mitomania obrăzniciei.

— Dar viezurele se află acum la domnul Hartopp, domnule profesor.

Sergentul avusese într-adevăr amabilitatea de a i-l duce la timp din partea lor. Chestiunea cu viezurele fu în felul acesta rezolvată, iar vremelnica-i înfrîngere împinse furia

lui King pînă la nestăpînire. Îl puteau auzi izbind pardoseala cu piciorul, în timp ce Prout îşi pregătea stîngacele întrebări.

Pînă una alta, băieţii intraseră cum trebuie în rol. Ochii acum nu le mai scăpărau; feţele le deveniseră inexpresive; braţele le atîrnau nemişcate pe lîngă trup în jos. Învăţau, pe socoteala unui compatriot, lecţia stirpei lor: a-şi înfrîna orice emoţie şi a-l prinde pe străin în capcană la momentul potrivit.

Deocamdată toate mergeau ca pe roate. King intervenea din ce în ce mai făţiş în cursul interogatoriului, setos de răzbunare, pe cînd Prout era doar mîhnit. Cunoşteau ei pedepsele prevăzute pentru depăşirea limitelor? Prefăcîndu-se cu mare artă că şovăie în răspuns, Stalky admise că dispunea de oarecare informaţii asupra acestui punct din regulamentul de ordine, dar el socotea că… îşi prelungi fraza pe cît putu mai mult; nu vroia să-şi dea pe faţă atuul împotriva unui astfel de adversar. Domnul King n-avea ce face cu atîţia de *însă* şi *dar*, cît despre eschivările lui Stalky, ele nu-l interesau. Pe de altă parte, s-ar prea putea ca mănunchiul celor trei învinuiţi să dorească a şti şi care este umila lui părere. Elevii care se strecoară… care se furişează… dincolo de limitele prevăzute, dincolo chiar de mărinimoasele limite prevăzute pentru Cercul de Ştiinţe Naturale în care cu viclenie intraseră numai spre a-şi ascunde fărădelegile… viciile… mârşăviile… imoralităţile…

— Are să-şi descopere linia de atac dintr-o clipă-ntr-alta, presupuse Stalky. Atunci îl atacăm noi frontal, mai înainte ca să poată bate în retragere.

Astfel de elevi, de elevi scabroşi, drojdia şi lepra şcolii – King se lăsa purtat de fluxul propriilor sale cuvinte –, bîrfitori, mincinoşi, lacomi… da, ba şi dedaţi la patima beţiei…

King abia îşi croia drum către o peroraţie a lui, iar asta băieţii o ştiau prea bine, însă M'Turk stopă cursul frazei

găunoase, iar ceilalţi îi şi ţinură isonul:

— Apelez la domnul director, domnule profesor.

— Apelez la domnul director, domnule profesor.

— Apelez la domnul director, domnule profesor.

Era dreptul lor indiscutabil. Beţia ar fi însemnat eliminarea din şcoală, după o biciuire mai întîi în faţa colegilor. Fuseseră învinuiţi de beţie. Cazul ţinea acum de director şi nu mai putea fi rezolvat decît de director.

„La Cezar ai apelat, la Cezar te vei duce“[49]. Fraza aceasta o mai auziseră o dată ori de două ori în viaţa lor.

— Totuşi, rosti King stânjenit, ar fi mai cuminte pentru voi, tinerii mei prieteni, să vă supuneţi verdictului nostru.

— Ne este îngăduit să ne vedem colegii pînă ce vom fi duşi în faţa domnului director, domnule profesor? i se adresă M'Turk supraveghetorului secţiei, nemailuînd aminte la King.

Prin însuşi gestul acesta, situaţia era dintr-o dată trecută pe alt plan, superior. Mai însemna şi eschivarea de la învăţătură, căci cazurile de lepră morală erau sever supuse carantinei, iar directorul nu-şi pronunţa niciodată sentinţa mai înainte de a fi trecut douăzeci şi patru de ore.

— Mă rog… hm… dacă stăruiţi în atitudinea voastră de sfidare, grăi King aruncând o drăgăstoasă privire ciomegelor de la subsuoara Vulpoiului, atunci nu există alternativă.

Nu trecură nici zece minute şi vestea se răspîndi în toată şcoala. Stalky şi compania fuseseră în sfîrşit înfrînţi – şi înfrînţi de băutură. Băuseră. Veniseră beţi turtă de undeva de la o colibă. Chiar acum zăceau morţi de beţi pe duşumeaua dormitorului. Cîţiva mai curajoşi din fire se furişară la etaj să vadă ei cu ochii lor ce şi cum, se şi aleseseră cu ghete-n cap azvîrlite în ei de cei trei nelegiuiţi.

---

[49] Formula „Ad Caesarem appelasti, ad Caesarem ibis” era folosită de guvernatorii, magistraţii ori înalţii funcţionari romani faţă de cetăţenii care se prevalau de dreptul lor de a fi judecaţi de împărat. *(N. tr.)*

— E-al nostru, numai bun de pus pe grătar! strigă Stalky, după ce oaspeţii nepoftiţi au înţeles aluziile ce le fuseseră făcute. King are să trebuiască să-şi dovedească pînă la capăt învinuirile ce ni le aduce.

— „Prea l-au gîdilat, şi-acum a crăpat” cită Beetle dintr-o carte pe care tocmai o citea. Nu v-am spus eu că are să facă explozie, dacă-i dăm răgaz?

— Şi unde mai puneţi c-am scăpat şi de lecţii, o! nărăviţilor la patima beţiei, li se adresă M’Turk, şi nu uitaţi că-n seara asta aveam trigonometria. Dar ia te uită cine vine! Iubitul nostru prieten, Vulpoiul. Alte noi torturi, Vulpibus?

— V-am adus ceva de mîncare, domnişorilor, vesti sergentul dindărătul unei tăvi încărcate.

Războaiele dintre ei fuseseră întotdeauna purtate fără pică şi-n mintea Vulpoiului mijise bănuiala că nişte elevi care se lăsau prinşi atît de uşor ţin poate şi alte arme în rezervă. Sergentul se găsea în India în timpul marii rebeliuni[50], atunci cînd informaţiile rapide şi exacte erau preţuite la dreapta lor valoare.

— Am… am observat că n-aţi mîncat nimic şi am vorbit cu Gumbly şi mi-a spus că nu sînteţi propriu-zis scoşi din porţie. Aşa că v-am adus ce se vede. Asta-i conserva dumitale cu pateu de şuncă, nu-i aşa domnule Corkran?

— Ei, Vulpibus, eşti un înger, îl măguli Stalky. Nu credeam că ne iubeşti chiar din fundul… care-i cuvîntul ce-mi scapă, Beetle?

— Rărunchilor, completă Beetle instantaneu. Mulţumim. Dar asta-i cutia de conserve a lui Carter.

— Avea un C pe ea. Am crezut că-i a domnului Corkran. Vă aflaţi într-o situaţie foarte gravă, domnilor. Să ştiţi că-i foarte gravă situaţia dumneavoastră. Nu ştiu, dar mi-am spus că poate, cine ştie, mai e ceva ce n-aţi spus domnului

---

[50] E vorba de răscoala trupelor indigene bengaleze împotriva dominaţiei britanice (1857—1858) (N.tr.).

King ori domnului Prout.

— Mai e. Mai sînt multe, Vulpibus.

(Astea le-a rostit Stalky, cu gura plină.)

— Ei, atunci, vedeţi, dacă aşa stau lucrurile, mi se pare că i le-aş putea eu spune directorului, în mod confidenţial cum s-ar zice, cînd are să mă ia la descusut. Eu trebuie să-i prezint învinuirile deseară şi… zău dacă n-aş spune că aţi cam băgat-o pe mînecă măi băieţi.

— Pe mînecă rău de tot, Vulpibus. Douăzeci şi şapte de lovituri de ciomag în sala de gimnastică, de faţă cu toţi elevii şcolii şi apoi eliminarea din şcoală. „Batjocoritor este vinul, zurbavă este băutura îmbătătoare”[51], cită Beetle.

— Nu-i nimic de rîs, domnii mei. Trebuie să mă înfiinţez înaintea directorului cu învinuirile ce vi se aduc. Şi… şi poate că nu v-aţi dat seama că eu v-am luat urma în după amiaza aceasta; aveam, ca omul, bănuielile mele.

— Ai văzut tăbliţele? croncăni M’Turk, imitînd la perfecţie accentul colonelului Dabney.

— Ai ochi. Nu încerca să tăgăduieşti! Le-ai văzut – sări şi Beetle.

— Un sergent! Care hoinăreşte prin ţară făcînd-o pe braconierul din pensia pe care o primeşte! Ce ruşine! încheie Stalky necruţător.

— Dar, Doamne-Dumnezcule! îngînă sergentul lăsîndu-se cu toată greutatea pe marginea unui pat. Un-unde naiba eraţi? Trebuia să fi priceput eu că nu-i lucru curat pe undeva.

— Ei, deşteptule! rezumă Stalky. Poate ţi-nchipui că noi nu ne dădeam seama cum ne urmăreai azi după-amiază, nu-i aşa? Credeai c-o să ne surprinzi, da? Ei află, domnule deştept, că te-am dus cu zăhărelul taman, unde am vrut. Colonelul Dabney, nu-i aşa că-i un om cît se poate de drăguţ, ce ai de zis Vulpibus? Ei află că ne este, acest colonel Dabney, cel mai bun prieten şi că ne sîntem prieteni

[51] Pildele lui Solomon, XX,1.

la cataramă, mergem pe la el de nu ştiu cîte săptămîni. Ne-a invitat el. Mneata şi datoria dumitale. Fi-ţi-ar datoria de rîs, domnule! Datoria dumitale era să nu te bagi în desişurile lui.

— N-ai să mai poţi scoate niciodată capul în lume, Vulpibus. Bobocii şcolii au să-ţi rîdă-n nas, i-o prevesti Beetle. Gîndeşte-te numai la ce are să se aleagă din tot prestigiul dumitale.

Sergentul reflecta; îşi pusese creierul pe moaţe.

— Ia staţi, dragii mei, le vorbi el cu foarte multă seriozitate. Cred că n-aveţi de gînd să povestiţi cuiva toate astea, nu? Oare n-au fostără şi domnul Prout cu domnul King amestecaţi, la fel ca şi mine, în toată tărăşenia?

— Vulpibusculus, au fostără. Au fostără – şi-i groaznic. Şi chiar mai afund amestecaţi decît domnia-ta. Noi am auzit totul, fiecare cuvinţel. Domnia-ta, dacă e s-o spunem, ai scăpat uşor. Dac-aş fi fost eu în locul colonelului Dabney, ţi-o jur că v-aş fi vîrît la zdup pe tustrei. Cred că o să-i propun mîine ca s-o şi facă.

— Şi directorul are să afle totul. Doamne Dumnezeule!

— Totul, de-a fir a păr, iubită Piele Roşie, strigă Beetle, pornind să ţopăie. Şi de ce nu, mă rog? *Noi* n-am făcut nimic rău. *Noi* nu sîntem braconieri. Noi nu ne-am lăfăit de colo-colo, răspîndind fel de fel de zvonuri jignitoare pe socoteala unor bieţi copii nevinovaţi şi spunînd încoace şi-ncolo că-s beţi.

— N-am spus eu asta, sări Vulpoiul. Eu am… eu am spus doar că v-aţi purtat în chip cu totul ciudat, cînd v-aţi întors cu viezurele cela. Domnul King m-o fi înţeles greşit.

— Sigur că da; şi poţi să nu ai nici o îndoială că are să dea toată vina pe dumneata, cînd o să afle că s-a înşelat. Îi ştim noi pe King şi ştim ce-i poate pielea, chiar dacă dumneata nu-l cunoşti nici cît negru sub unghie. Mi-e ruşine să te şi privesc. Nu eşti vrednic să fi sergent, încheie scurt M’Turk.

— Nu sînt, cînd am de-a face cu trei draci şi jumătate ca voi, să ştii că nu-s. Am fost prins în capcană. Am fost atras într-o ambuscadă. Iată-mă dat la fund… cu cal, cu arme şi cu bagaje cu tot, – bineînţeles că după una ca asta n-am să mai pot intra într-o clasă de boboci. Şi unde mai pui, că directorul are să mă trimită cu un bilet la colonelul Dabney, să întrebe dacă într-adevăr ceea ce spuneţi, cum că aţi fost invitaţi de el, este adevărat.

— Atunci ai face mai bine ca de data asta să intri pe poarta cea mare, în loc de a-ţi mai vîna afurisiţii dumitale de şcolari – o, dar s-avem iertare, le-am încurcat, astea-s pentru King, nu-i aşa?

Stalky îşi propti bărbia în podul palmelor şi privi la victima sa cu adîncă încîntare.

— *Tra-la-la-la-la-lai!* Crăp de bucurie! Ia ascultaţi-mă! izbucni M'Turk, Vulpoiul ne-a adus de mîncare, în timp ce eram taxaţi drept lepra şi drojdia şcolii. Vulpoiul nostru are inimă. Şi să nu uităm că a fost şi militar.

— Tare mi-ar fi mai plăcut să vă fi avut în compania mea, domnilor, oftă sergentul din adîncul inimii; v-aş fi învăţat eu minte.

— Tăcere! Curtea marţială a intrat în deliberare, continuă M'Turk. Eu sînt apărătorul acuzatului; şi apoi toată povestea asta e prea grozavă, ca să fie divulgată celorlalte capete pătrate din liceu. Care nu înţeleg niciodată *nimic.* Care nu-s bune decît să joace cricket şi să spună „Da, domnule profesor” şi „Vai, domnule profesor”, şi „Nu, domnule profesor”.

— Lasă, lasă. Mergi mai departe, îl îndemnă Stalky.

— Ei bine, Vulpoiul nu-i băiat rău, cînd nu se crede prea grozav.

— „Nu vă scoateţi cîinii la plimbare, când bate vînt puternic”, fredona Stalky. Mie unuia nu-mi pasă dacă-l scoateţi basma curată.

— Nici mie, zise Beetle. La Copiţică însă mi-i gîndul – la el

şi la King.

— N-am avut încotro, se tîngui sergentul.

— Curtea e luminată. Avînd în vedere că învinuitul fiind de serviciu s-a lăsat tîrît de o gaşcă de derbedei, ori… ori ceva în genul ăsta. Eşti achitat cu avertisment, Vulpoiule. N-o să te spunem. Jur că n-o să te spunem, repetă M'Turk. Ar fi ceva urît pentru disciplina liceului. Teribil de urît.

— Da, întări sergentul, apucîndu-se de strînsul ceştilor şi al farfuriilor, mai ales cînd îi cunoşti aşa cum îi cunosc eu pe dra… vreau să spun pe elevii liceului, şi-s foarte fericit să aud cele ce-mi promiteţi. Însă ce să-i spun eu directorului?

— Orice pofteşti, Vulpoiule. Nu *noi* sîntem vinovaţii.

A spune că directorul se arătă plictisit, când sergentul apăru după cină cu lista fărădelegilor zilei, ar fi să rămîi dincoace de adevăr.

— Corkran, M'Turk şi compania, după cîte văd. Iarăşi o chestie de limite depăşite. Ia stai! Ce naiba-i asta? Bănuiţi de ar fi băut? Cine le aduce învinuirea aceasta?

— Profesorul King, domnule director. Eu, domnule director, i-am găsit în afara limitelor; ori cel puţin aşa păreau să fie. Dar e-o treabă cam încurcată, domnule director.

Era evident că sergentul se află într-o stare de tulburare.

— Dă-i drumul, zise directorul. Să aud ce ai de spus.

El şi sergentul se cunoşteau de mai bine de şapte ani; şi directorul ştia că rapoartele profesorului King depind în mare măsură de toanele domnului King.

— Mie mi s-a părut că depăşiseră limitele pe faleză. Dar s-a dovedit că nu le depăşeau, domnule director, i-am văzut intrînd în pădurea colonelului Dabney şi – în răstimp – au venit şi domnul King cu domnul Prout şi… adevărul e, domnule director, că oamenii colonelului Dabney ne-au luat drept braconieri, pe profesorul King, şi pe profesorul Prout, şi pe mine. Şi-a urmat un schimb de cuvinte, domnule

director, şi s-au rostit cuvinte cam tari de ambele părţi. Tinerii au ajuns nu prea ştiu cum aici, înapoi, la şcoală şi păreau tare veseli, domnule director. Profesorul King a fost luat de colonelul Dabney drept un braconier – iar colonelul în privinţa aceasta e foarte sever. Atunci tinerii au cerut să fie aduşi în faţa dumneavoastră, din cauza a ceea ce… a ceea ce profesorul King se poate să fi spus mai apoi în biroul profesorului Prout despre năravurile lor. Eu n-am spus decît atît, că erau foarte veseli, că rîdeau şi chicoteau şi erau niţel cam aprinşi. Mi-au spus mai tîrziu, domnule director, aşa, ca de la om la om, că au fostără poftiţi de colonelul Dabney să se plimbe prin pădurea lui.

— Înţeleg. Dar asta n-au spus-o supraveghetorului secţiei lor, nu-i aşa?

— I-au declarat profesorului King că apelează la dumneavoastră chiar în clipa cînd el a pomenit de… năravurile lor. Au introdus apelul pe loc, domnule director, şi-au cerut să fie trimişi în dormitor în aşteptarea judecăţii dumneavoastră. În răstimp eu am aflat, domnule director, aşa ca de la om la om, că – în ce fel nu ştiu – elevii auziseră fiecare cuvînt pe care colonelul Dabney l-a spus profesorului King şi profesorului Prout, cînd i-a luat drept braconieri. Ar fi trebuit… ar fi trebuit să-mi dau seama cînd m-au atras atît de departe că-şi pregătiseră ei o linie de retragere. Dacă vreţi să ştiţi ce cred eu, să ştiţi că eu cred că e o păcăleală în toată legea; şi dumnealor stau şi se prăpădesc de rîs în dormitor.

Directorul înţelese – înţelese cum nu se poate mai limpede şi mai bine – iar buza şi mustaţa îi tremurară uşor.

— Adu-i numaidecît la mine, sergent. Cazul poate fi soluţionat pe loc.

— Bună seara, spuse el cînd cei trei apărură sub escortă. Doresc să-mi acordaţi toată atenţia, timp de cîteva clipe. Mă cunoaşteţi de cinci ani, iar eu vă cunosc de… să zicem douăzeci şi cinci de ani de cînd sînt aici. Cred că ne

înţelegem de minune unii pe alţii, de minune. Am să vă fac un compliment formidabil. (Ăl castaniu, te rog, sergent. Mulţumesc. Dumneata te poţi retrage.) Am să vă execut, Beetle, fără vorbă goală şi fără multă tocmeală. Ştiu că aţi intrat în crîngurile colonelului Dabney, pentru că vă poftise el. Nici n-am de gînd să-l trimit pe sergent cu vreun bilet spre a întreba dacă spusa voastră e adevărată, deoarece sînt convins că asupra acestui punct nu v-aţi abătut cu stricteţe de la adevăr. Ştiu de asemenea că nu v-aţi îmbătat. (Poţi înceta de a o face pe mironosiţa, M'Turk, ori voi începe, altminteri, a mă teme că nu mă înţelegeţi.) Nu există loc de niciun reproş în toată purtarea voastră. Şi iată de ce am de gînd să sâvîrşesc o nedreptate strigătoare la cer. Aţi fost jigniţi, nu-i aşa? Vi s-au adus insulte în faţa secţiei, aşa e? Aveţi o deosebit de înverşunată consideraţie pentru buna faimă a secţiei voastre, nu? Ei bine, dacă-i pe-aşa, eu unul am să vă pedepsesc.

Cîte şase lovituri de ciomag pentru fiecare din cei trei au urmat cuvintelor directorului.

— Şi-n felul acesta – zise apoi directorul aşezînd ciomagul acolo de unde îl luase şi azvîrlind actul de învinuire la coşul cu hîrtii – socot rezolvată problema. Cînd se întîmplă să vă găsiţi în faţa unei situaţii ieşită din normal, întîmpinaţi-o mereu – asta are să vă prindă bine mai tîrziu în viaţă – într-un mod anormal. Şi fiindcă veni vorba. Vedeţi că e un teanc de cărţi broşate pe etajera aceea. Le puteţi lua cu împrumut, dacă promiteţi să le aduceţi înapoi. Nu cred că are să le strice, dacă vor fi citite în aer liber. Cam miros ele a tutun, dar nu-i nimic. În seara asta vă duceţi să vă faceţi lecţiile ca-n toate celelalte zile. Noapte bună, adaose apoi omul acela uimitor.

— Noapte bună, domnule director şi vă mulţumim.

— Jur că mă voi ruga pentru director, deseară, făgădui Beetle. Ultimele două lovituri n-au fost altceva decît două bobîrnace în scoarţa gulerului. Pe raftul cel de jos e un

Monte Cristo. L-am văzut. Îl iau, prima oară cînd o să mergem în Ostrov.

— Drrragul de el, comentă M'Turk. Nici tu popreală după orele de curs. Nici tu rînduri de copiat. Nici tu afurisite de întrebări peste întrebări. Totu-i rezolvat. Dar ce-mi văd ochii? La ce naiba s-or fi ducînd King ia director – King şi cu Prout?

Cum o fi decurs acea întrevedere n-are importanţă, fapt e însă că ea nu a fost nici spre mulţumirea lui King nici spre aceea a lui Prout, deoarece cînd ei reapărură din casa directorului, şase ochi au putut constata că unul din dascăli era roşu ca focul şi vînăt de emoţie pînă-n vârful urechilor, iar celălalt leoarcă de sudoare. Pe tustrei priveliştea îi răsplăti prisoselnic de solemna predică pe care cei doi profesori binevoiră după aceea să le-o ţină. Li se spuse – şi au rămas ca trăsniţi – că dosiseră unele fapte materiale; că se făcuseră vinovaţi atît de *suppresio veri* [52] cît şi de *sugestis falsi*[53] (zeităţi binecunoscute cărora adeseori le aduceau jigniri); mai departe, că se dovedeau răi din fire, că nimeni nu putea să aibă încredere în ei, că pilda pe care o dădeau mirosea a răzmeriţă şi era vătămătoare şi că păreau cu desăvîrşire înrobiţi demonilor încăpăţînării, trufiei şi îngîmfării celei mai nesuferite. Într-al nouălea şi în ultim rînd, se cădea ca ei să-şi bage bine minţile-n cap şi să fie cît se poate de atenţi.

Au fost cît se poate de atenţi, aşa cum numai nişte elevi de şcoală se pricep a fi cînd e vorba de a face cuiva un rău. Au aşteptat vreme de şapte zile apăsătoare, pînă ce Prout şi King şi-au redobîndit obişnuita lor înfumurare: au aşteptat pînă ce s-a ivit prilejul unui meci inter- şcolar – la care participa propria lor secţie şi la care lua parte şi Prout; au mai aşteptat şi pînă ce Prout îşi prinsese, în pavilion, apărătoarele la picioare şi se pregătea să iasă pe teren.

[52] Suprimarea adevărului.

[53] Sugerarea neadevărului.

King nota scorul lîngă fereastră, iar băieţii şedeau pe o bancă afară.

Atunci Stalky către Beetle:

— Ia spune Beetle, *quis custodiet ipsos custodes?*

— Nu mă întreba pe mine, se răsti Beetle. N-am ce vorbi între patru ochi cu dumneata. Poţi vorbi cu cine doreşti de cealaltă parte a gardului şi am onoarea să te salut.

M'Turk căscă gura.

— Ar fi trebuit să intri pe poartă, ca tot omul, iar nu să-i fugăreşti pe – hm! – pe băieţi de-a lungul şi de-a latul desişurilor mele. Părerea mea e că meciurile acestea interşcolare sînt o prostie. Hai să mergem să-i facem o vizită colonelului Dabney şi să vedem dacă a mai înhăţat vreun braconier.

În după amiaza aceea a fost mare veselie în Ostrovul Fericirii.

Spiridușul lămpii

Partea întîi

Camera de muzică de la ultimul cat al secţiei numărul cinci mişuna de membrii trupei *Aladin,* aflaţi în toiul

recepţiei. Dickson Quartus, îndeobşte cunoscut sub numele de Dick Patru, juca rolul lui Aladin, precum şi pe acela de regizor, de maestru de balet, ţinea locul unei jumătăţi de orchestră şi era, în parte, şi libretist, căci textul fusese refăcut de el şi îmbogăţit cu aluzii şcolare. Pantomima urma să fie reprezentată peste o săptămînă în camera de studii de la parter, ocupată acum de Aladin, de Abanazar şi de împăratul Chinei. Spiriduşul lămpii, principesa Badroulbadour şi văduva Twankey deţineau camera de studii numărul cinci, aflată de cealaltă parte a palierului, aşa încît puteau fi – e vorba de alcătuirea trupei – uşor adunaţi la un loc. Pardoseala tremura sub tropăitul corpului de balet, în vreme ce Aladin în maiou de bumbăcel roşu, bluză albastră cu paiete şi pălărie cu pene bătea cînd în pian cînd în banjo. El era sufletul jocului, aşa cum se şi cuvenea unui elev „mare”, care trecuse examenul preliminar de intrare în şcoala militară şi nădăjduia să plece în primăvară la Sandhurst[54].

Aladin îşi recăpătă în sfîrşit bunurile, Abanazar zăcu otrăvit pe duşumea, văduva Twankey îşi execută numărul de dans şi toată lumea fu de părere că „are să meargă strună în seara reprezentaţiei".

— Dar cum rămîne totuşi cu finalul? întrebă împăratul, un baiat înalt şi blond, cu o mustaţă mijindă, pe care şi-o tot sîcîia bărbăteşte. Ne trebuie un cîntec însufleţit.

— *John Peel* poate? Sau *Vino căţeluşule de bea?* sugeră Abanazar, îndreptîndu-şi cutele largii sale pijamale liliachii. Abanazar zis „Pufuleţ” nu părea niciodată mai mult decît pe jumătate treaz, dar avea un zîmbet ticăit şi dulceag care se potrivea de minune rolulul de unchi ticălos.

— Astea-s fumate, zise Aladin. Mă mir că nu propui *Ornicul bunicului.* Ce-ai fredonat aseară la meditaţie, Stalky?

---

[54] Academie militară în Anglia, situată în localitatea cu acelaşi nume (comitatul Berkshire) *(N.tr)*

Stalky, spiriduşul lămpii, în maiou negru şi veston brodat, cu o mască de mătase neagră fixată pe frunte şi pe nas, fluiera alene, întins peste pian. Fluiera o antrenantă melodie de music-hall.

Dick Patru îşi plecă nedumerit capul şi se uită cruciş pe deasupra nasului său roşu, un ditai nasul.

— Ia mai repetă-l odată, că-l şi prind, zise, ciocănind clapele. Cîntă cuvintele.

Hai mă Patsy, vezi de ţînc! Hai mă Patsy vezi de puşti!
Înveleşte-l în ce-apuci, că de nu şi face ţuşti!
Hai mă Patsy, vezi de ţînc; vezi şi tu ce face,
Muşcă, plînge, zbiară, gura nu-i mai tace.
Hai mă Patsy, vezi de puşti.

— Formidabil! Absolut formidabil! exclamă Dick Patru. Numai că n-o să avem pian la reprezentaţie. O să trebuiască s-o scoatem la capăt cu banjourile – să cîntăm şi să dansăm în acelaşi timp. Ia încearcă, Tertius.

Împăratul îşi suflecă mînecile verzi de gală şi se strădui să-l acompanieze pe Dick Patru la un ditai banjoul nichelat.

— Da. Dar nu uita că-n tot acest timp eu sînt mort. Ba şi trîntit drept în mijlocul scenei, observă Abanazar.

— A, asta-i treaba lui Beetle, preciză Dick Patru. Hai, Beetle, ia arată tu ce ştii. Nu ne mai ţine toată noaptea aici. În orice caz, o să fie nevoie să-l scoţi cum ti-i pricepe mai bine pe Pufuleţ de pe scenă şi să ne faci loc la sfîrşit să apărem cu toţii dansînd.

— E-n regulă. Ia mai cîntaţi odată amîndoi, răspunse Beetle care – într-o fustă gri şi c-o perucă bogată-n cîrlionţi castanii, aşezată strîmb însă peste o pereche de ochelari reparaţi cu un vechi şiret de ghete – juca în spectacol pe văduva Twankey. El bătea tactul cu un picior, în vreme ce refrenul era bătut din ce în ce mai tare de banjouri.

„Mm, aa, ee – *Iată Aladin şi-a luat nevastă”* iar Dick

Patru la rîndul său, repetă cuvintele.

„Împăratul vostru e-mpăcat“.

Tertius îşi umflă pieptul recitind versul acesta.

— Acum sări în sus, Pufuleţ, şi zi:

„Cred c-aş face mai bine să revin la viaţă!”

Pe urmă ne luăm cu toţii de mînă şi facem un pas înainte. „Nădăjduim că micul nostru spectacol v-a fost pe plac”. Aţi prins şpilul?

— Prins! Merge fain. Şi care-i refrenul pentru baletul! final? Avem de făcut patru salturi şi-o piruetă, observă Dick Patru.

— Mm! Aa!

John Short va trage cortinele,
Va suna sufleuru-apoi;
Pîn-a pleca, să ştiţi că noi
Vă dorim doar binele

— Minunat! Minunat! Şi-acuma scena dintre văduvă şi prinţesă. Hai, Turkey, grăbeşte-te.

M’Turk, în fustă de mătase violetă şi pe cap c-un prea cochet turban albastru, înaintă în silă, ca şi cum i-ar fi fost ruşine de el însuşi. Spiriduşul lămpii se lăsă jos de pe pian şi-i arse fără mînie cîteva picioare drept în fund.

— Joacă serios, Turkey, îi ceru; nu-i de glumă.

Dar tocmai atunci autoritatea bătu la uşă. Era King în ţinută oficială, cu robă şi tocă; în seara aceea de sîmbătă el se desfăta colindînd înainte de cină coridoarele şcolii.

— Cu uşile încuiate, va să zică! Cu uşile încuiate! se răsti la ei încruntat. Ce-nseamnă asta? Şi dacă-mi este îngăduit să întreb, care e rostul acestor… acestor veşminte

ambigene?

— E vorba de o pantomimă, domnule profesor. Avem autorizaţia domnului director, răspunse Abanazar, în calitatea sa de singurul elev prezent al clasei a şasea.

Dick Patru nu-şi pierdu prea peste măsură cumpătul, ca unul care ştia că-i şade bine în maiou; Beetle însă încercă să se facă nevăzut în spatele pianului. O fustă gri cu pense pe talie, luată cu împrumut de la mama unui coleg extern, şi o bluză de stambă cu picăţele, umflată la nimereală cu ghemotoace de hîrtie de scris, au darul de a te face să pari caraghios. Apoi, în ceea ce îl privea pe Bettle mai erau şi alte motive de a nu-l face să se simtă cu conştiinţa împăcată.

— Ţi-ai găsit! rînji King, Tot de fleacuri vă ţineţi pînă şi atunci cînd carierele voastre, care şi cum vă vor fi hărăzite, se află în cumpănă. Şi ce-mi văd ochii? Vechea banda de nelegiuiţi – forţele aliate ale dezor- dinei – Corkran (Spiriduşul lămpii surîse politicos), M'Turk (Irlandezul zîmbi şi el) şi, fireşte, nemaipomenitul Beetle, vechiul nostru prieten Gigadibs[55].

Abanazar, împăratul şi Aladin erau socotiţi nişte elevi mai mult ori mai puţin serioşi, aşa încît King nu se opri asupră-le.

— Ieşi, rogu-te, la iveala de după instrumentul cela muzical şi fă-mi-te văzut, stimate măscărici şi zmîngălitor de hîrtie, i se adresă însă lui Beetle. Domnia-ta eşti, presupun, autorul genialelor versuri care alcătuiesc textul acestei reprezentaţii? Te socoteşti de bună seamă a fi, cum să zic eu, poet?

„A dat peste vreuna din poeziile mele“, îşi spuse Beetle, observînd roşeaţa care pusese stăpînire pe pometţii lui King.

— Am avut chiar adineaori deosebita plăcere de a ceti o producţie de-a dumitale la adresa mea, pe cît cred, – o

---

[55] Personaj comic din opera poetului Robert Browning (1812— 1881). (*N.tr.*)

producţie ce se vroia şi rimată. Va să zică – va să zică mă dispreţuieşti, maiestre Gigadibs, nu-i aşa? Sînt pe deplin convins – nu-i nevoie să dai nici o explicaţie – că bucata nu era câtuşi de puţin menită a-mi cădea în mînă. Am cetit-o însă rîzînd, da, da, rîzînd. Gloanţele acestea de hîrtie, din partea unor băieţaşi cu cerneala pe degete – căci tot din rîndul băieţaşilor facem parte, maestre Gigadibs – nu ajung să tulbure de fel dignitatea liniştii mele.

„Mă şi întreb care i-o fi picat în mînă?“ se gîndi Beetle.

Făcuse să circule multe satire, înseosebi preţuite de un public admirator, încă din ziua în care descoperise că tiflele se pot exprima în versuri.

Pentru a-şi dovedi deplina-i stare de calm, King porni a-l sfîrteca pe Beetle – căruia îi zicea Gigadibs – bucată cu bucată. De la şireturile desfăcute şi pînă la ochelarii reparaţi cu ajutorul unei sfori (viaţa de poet, vai! într-un mare liceu, nu-i deloc uşoară), îl expuse batjocurii colegilor săi. Iar rezultatul se dovedi a fi cel obişnuit. Propriile-i figuri de stil – căci avea o limbă ascuţită – îi redară pînă la urmă lui King buna dispoziţie. El zugrăvi un tablou sumbru al sfîrşitul ui de care avea să aibă cândva parte Beetle – vreun odios pamfletar trăgînd să moară de mizerie într-o mansardă – risipi câteva alese complimente la adresa lui M’Turk şi a lui Corkran şi, după ce-i reaminti lui Beetle că va trebui să se înfăţişeze în faţa scaunului de judecată atunci cînd are să fie chemat, se duse în sala de mese a profesorilor unde se apucă din nou a-şi sfîrteca biruitor victimele.

— Şi partea cea mai tristă – comentă el cu glas tare, în vreme ce-şi înfuleca supa – este că eu irosesc asemenea giuvaiere de sarcasm în auzul unor minţi slabe. Sînt sigur că ele depăşesc cu mult puterea lor de înţelegere.

— Dee, spuse încet capelanul şcolii, nu ştiu cum o fi preţuind Corkran stilul dumitale, dar ştiu cu tînărul M’Turk îl citeşte pe Ruskin de plăcere, nesilit.

— Aiurea! Asta-i doar ca s-o facă pe grozavu. N-am nicio încredere în celtul ăsta perfid.

— Nu-s cîtuşi de puţin de acord cu dumneata că ar încerca să-şi dea aere. Am intrat acum cîteva seri în sala de studii, în mod neoficial, şi l-am găsit pe M'Turk lipind cotoarele a patru numere desperecheate din seria *Fors Clavigera*[56].

— Nu ştiu nimic despre viaţa lor particulară, vorbi cu însufleţire un profesor de matematică, însă eu am constatat din amarnică experienţă că pe cei din sala de studii numărul cinci e mai bine să-i laşi în pace. Sînt nişte tineri draci fără de inimă.

Apoi roşi, în vreme ce toţi ceilalţi, izbucniră în rîs.

În sala de muzică însă domnea furia şi ploua cu înjurături. Numai Stalky, spiriduşul lămpii, stătea nemişcat, tolănit deasupra pianului.

— Ghibizdrocul şi porcul cela de Manders *minor,* trebuie că i-a arătat producţia ta. Cînd îl cauţi îi tot dă tîrcoale lui King şi-i soarbe de pe buze orice vorbă. Du-te şi fă-l praf, recomandă el tărăgănat. Ia spune-ne, Beetle, pe care socoţi că a citit-o?

— Habar n-am, răspunse Beetle, luptîndu-se să iasă din fusta cu care era îmbrăcat. Aveam una despre cum se străduieşte el să se facă popular printre cei mici şi alta-n care l-am plasat în iad, unde-i arată dracului că a studiat la Balliol[57]. Jur că în amîndouă poeziile rima a fost perfect respectată. Fire-aş eu să fiu! Poate că Manders *minor* i le-a arătat pe amindouă! Să vezi ce reguli prozodice am să-i aplic eu!

Se făcu nevăzut, coborî ca vîntul două etaje, se repezi asupra unui băieţel cu faţa rumenă şi pielea albă cum e laptele, băieţel de care dădu într-o clasă aflată lîngă biroul

---

[56] Nume dat de *John Ruskin* (1819-1900) unei serii de scrisori adresate muncitorimii şi tratînd despre unele problem ale omului (N.tr.)

[57] Unul din vechile colegii ale Universităţii din Oxford. (N.tr.).

lui King (birou aflat, la rîndul său, chiar sub sala de studii a celor trei ştrengari de prieteni) şi-l fugări de-a lungul coridorului pînă-ntr-o altă sală rezervată în exclusivitate petrecerilor date de cei din clasa a treia a cursului inferior. De acolo ieşi foarte răvăşit, spre a da de M'Turk, Stalky şi ceilalţi din trupă, adunaţi în sala lor de studii şi delectîndu-se cu o „gustare" barosană, alcătuită din cafea, cacao, cornuleţe, pîine proaspătă şi caldă din care ieşeau aburi, sardele, cîrnaţi, pateu de şuncă şi de limbă, heringi, trei feluri de dulceaţă şi cel puţin tot atîtea străchini cu smîntînă de Devonshire.

— Ei drăcie! zise, trîntindu-se pe banchetă. Ai cui biştari au plătit astea toate, măi Stalky?

Nu mai era decît o lună pîna la sfîrşit de trimestru şi de cîteva săptămîni foametea cea mai cumplită bîntuia prin toate sălile de studii.

— Biştarii tăi, îl auzi pe Stalky răspunzîndu-i cît se poate de senin.

— Arză-te-ar focul! Nu care cumva mi-i fi ciordit pantalonii de sărbătoare?

— Nu sări în sus. Tot ce ţi-am luat e ceasul.

— Ceasul! Păi l-am pierdut... de cîteva săptămîni. Colo-n pădurişte, cînd încercasem să împuşcăm berbecu ăl bătrîn, în ziua în care ne-a făcut pistolul explozie.

— Ceasul ţi-a căzut din buzunar (eşti tare neatent, Beetle), iar M'Turk şi cu mine l-am ridicat de jos şi ţi l-am păstrat. O săptămână întreagă l-am purtat şi tu habar n-ai avut. L-am luat cu mine şi la Bideford, astăzi după amiază. Mi-au dat pe el treişpe şilingi şi şapte pence! Uite bonul de la muntele de pietate.

— Măi să fie, dar asta-i încă una! făcu Abanazar de dindărătul unei grămezi de smîntină şi dulceţuri, în vreme ce Beetle, care nu se mai îngrijora de soarta pantalonilor de sărbătoare, părea oricum, numai surprins nu şi cu atît mai puţin înciudat. De mîniat se mînie însă M'Turk, care strigă:

— I-ai dat bonul, Stalky? Ai amanetat ceasul? Bestie ce eşti! Păi cînd acum o lună tu şi cu Beetle l-aţi vîndut pe-al meu am ştiut eu ce-i aia bon?

— A, aia a fost pentru că ţi-ai încuiat cufărul şi am pierdut jumătate de după-amiază pînă ce l-am forţat. Poate că ţi-l amanetam numai, vorbesc de ceas, dacă te purtai şi tu ca un om civilizat, dragă Turkey.

— Iracan de mine! exclamă Abanazar, mă oameni buni, dar voi sînteţi nişte adevăraţi filantropi. Oricum toate mulţumirile noastre lui Beetle.

— Asta-i cea mai mîrşavă nedreptate din cîte s-au pomenit vreodată, se plînse Stalky, dacă stai să te gîndeşti numai cît m-am ostenit eu să-l amanetez. Beetle nici nu ştia că mai are un ceas. A, şi cine credeţi voi că m-a dus azi după amiază la Bideford? Ouă-de-Iepure.

Ouă-de-Iepure era căruţaşul ţinutului – un produs natural de formaţie primitiv-devoniană. Stalky era cel care-i născocise o astfel de poreclă neatrăgătoare.

— Era destul de bine matolit, că altminteri nu m-ar fi luat cu el. Nu ştiu cum se face că Ouă-de-Iepure nu mă prea înghite. Dar i-am jurat pace veşnică şi i-am dat şi un şiling. S-a oprit la două cârciumi în drum, aşa că diseară are să fie praf şi criţă. Ia nu te apuca de citit Beetle: avem să ţinem un consiliu de război. Ce naiba i s-a întâmplat gulerului ăluia al tău?

— L-am urmărit pe Manders *minor* pînă-n clasa treia a cursului inferior. Toate javrele alea de amici ai lui mi-au sărit în cap, grăi Beetle dinapoia unui borcan cu peşte afumat şi a unei cărţi.

— Mare tolomac mai eşti! Orice zevzec ţi-ar fi putut spune unde are să-şi caute Manders adăpost, îl dojeni M’Turk.

— Nu m-am gîndit, răspunse Beetle smerit, pescuind heringii cu o lingură.

— E clar că nu te-ai gîndit. Parcă tu te gîndeşti vreodată?

M'Turk îi potrivi lui Beetle gulerul, cu o smucitură nervoasă. Şi nu turna untdelemn pe *Fors Clavigera*, că te jupoi de viu!

— Tacă-ţi fleanca, irlandez împuţit ce eşti! Nu-i blestematul ala de *Fors* al tău, e o carte de-a mea.

Cartea era un volum gros, legat în piele cafenie, destul de vechi şi cu care King i-azvîrlise cîndva lui Beetle în cap, pentru ca să poată vedea şi Beetle de unde vine numele de Gigadibs. Beetle pusese liniştit stapînire pe carte şi văzuse într-însa nu doar unul, ci mult mai multe lucruri. Versurile doar pe sfert înţelese nu-l mai părăseau, trăiau şi mîncau cu el, aşa cum o şi dovedeau paginile din belşug pătate. Se retrăsese departe de mediul înconjurător, rătăcind prin depărtări cu bărbaţi minunaţi şi femei minunate, pînă ce M'Turk începu a-l bate cu lingura de heringi în cap şi atunci el îşi arătă colţii.

— Beetle! Eşti oprimat şi insultat şi terorizat de King. Ce, tu nu-ţi dai seama?

— Lasă-mă-n pace! Dacă mă persecută, liber sînt să mai scriu şi alte poezii despre el.

— Nebuni! Sînt nebuni de legat! li se adresă Stalky musafirilor, ca şi cum le-ar fi înfăţişat cine ştie ce fiare ciudate. Beetle citeşte pe-un dobitoc numit Browning, iar M'Turk citeşte pe-un alt dobitoc numit Ruskin; şi…

— Ruskin nu-i un dobitoc, zise M'Turk. Nu-i întru nimic inferior mîncătorului ăla de opiu[58]. Zice că sîntem „copii ai unor stirpe nobile, formaţi de arta înconjurătoare". Cuvintele acestea pe mine mă descriu, şi felul cum am înfrumuseţat eu sala noastră de studii pe care voi amîndoi aţi fi umplut-o cu policioare şi cărţi poştale de Crăciun.

— Copil al unei stirpe nobile, format de arta înconjurătoare, opreşte-te din citit ori îţi vîr un hering pe gît!

— Majoritate de doi la unu, vorbi Stalky ameninţător şi Beetle închise cartea, supunîndu-se legii sub ascultarea

[58] Aluzie la Thomas de Quincey (1785-1859).

căreia el şi prietenii lui trăiseră vreme de şase ani, şi la bine, şi la rău.

Musafirii urmăreau scena cu încîntare. Deţinătorii sălii de studii numărul cinci se bucurau de reputaţia unei mai variate speţe de nebunie decît a tuturor elevilor din restul şcolii laolaltă; şi întrucît codul pe care singuri şi-l dăduseră le îngăduia să întreţină relaţii de prietenie cu cel din afară, erau cordiali şi politicoşi cu vecinii de pe acelaşi palier.

— Şi cam la ce prostie vă duce acum mintea? întrebă Beetle.

— Război de exterminare împotriva lui King! spuse M'Turk, arătînd cu o mişcare a capului înspre o mică tobă de război, făcută din lemn, provenită din Africa de Vest şi dăruită lui M'Turk de un unchi al său, ofiţer de marină.

— Atunci iar o să fim daţi afară din sala noastră de studii, se văită Beetle, căruia îi plăcea confortul. Mason ne-a dat afară doar pentru cîteva biete duruituri de tobă.

Mason era dascălul acela de matematici care, în sala de mese a profesorilor, mărturisise împotriva celor trei prieteni ai noştri.

— Biete duruituri? Ţine-mă Doamne! protestă Abanazar. Nici nu ne mai puteam auzi unul pe altul în sala noastră de studii, în vreme ce bocăneai în nenorocitul ăla de instrument. Şi dacă-i pe-aşa, la ce v-ar folosi să vă pomeniţi daţi iar afară din sala voastră de studii?

— Am petrecut o săptămînă întreagă în sala de studii a clasei, îşi aminti Beetle cu glas tragic. Era un frig de crăpau pietrele.

— Asta aşa-i, nu zic ba; dar şi-n camera lui Mason mişunau şobolanii ori de cîte ori ieşeam la plimbare. I-a trebuit o săptămînă ca să tragă concluzia logică, arătă M'Turk. Îi e groază de şobolani. În clipa-n care ne-a permis să ne întoarcem în sala noastră, au dispărut şi şobolanii. Mason se cam uită cbiorîş la noi acum, dar probe n-are.

— M-ar fi şi mirat să aibă, interveni Stalky, cînd eu eram

acela care se căţăra pe acoperiş şi dădea drumul împuţiciunilor alea pe horn în jos. Dar ia staţi, toată problema e dacă avem acum caracterizări destul de bune, ca să ne putem permite un nou scandal?

— La mine nu vă gîndiţi, sări Beetle. King e în orice caz gata să jure că n-am caracter nici cît negru sub unghie.

— Nu la tine mă gîndesc, i-o trînti Stalky dispreţuitor. Tu nu te pregăteşti să intri în armată, cîrtiţă ce eşti. Dar eu ţin să nu fiu eliminat din şcoală – şi adevărul e că directorul s-a cam plictisit de şotiile noastre.

— Aiurea! afirmă M'Turk. Directorul nu elimină decât pentru bestialitate ori furt. Uite că uitasem: tu şi cu Stalky îmi şi sînteţi hoţi… nişte adevăraţi spărgători.

Musafirii se înfiorară, totuşi Stalky îşi explică foarte zîmbitor parabola.

— Aflaţi că lepra aia de Manders *minor* ne-a văzut pe Beetle şi pe mine în dormitor forţând cu un ciocan cufărul lui M'Turk, atunci cînd i-am luat, luna trecută, ceasul. Fireşte că Manders ne-a turnat lui Mason, şi Mason a luat lucrurile în serios, prezentîndu-le ca pe un caz de furt, ca să ne plătească poliţa cu şobolanii.

— Şi-n felul acesta Mason ne-a încăput în labă, vorbi M'Turk cu blîndeţe. Ne-am purtat frumos cu el, pentru că era profesor nou şi dorea să câştige încrederea elevilor. Păcat de el, totuşi, că trage concluzii logice. Stalky s-a dus la Mason în birou, s-a făcut că smiorcăie şi i-a spus că are să înceapă o viaţă nouă, dacă Mason îl iartă de data aceasta. Mason însă n-a vrut să-l ierte. A spus că e de datoria lui să-l reclame pe Stalky directorului.

— Ce porc răzbunător! icni Beetle. Şi totul nu vine decît de la şobolanii ăia. Atunci am început să mă smiorcăi şi eu, iar Stalky mărturisi că de şase ani încoace se dedase sistematic furtişagurilor, de fapt chiar din ziua în care intrase în şcoală; şi că eu îl învăţasem să fure, ca un fel de

Fagin[59]. De bucurie, Mason s-a făcut în clipa aceea alb la faţă. Credea că o să ne poată frige pe cârlige.

— Formidabil! Nemaiauzit! strigă Dick Patru. N-auzisem nimic din toate astea.

— Nu-i de mirare. Mason a păstrat secretul cel mai absolut. A consemnat toate declaraţiile noastre pe hîrtie de format mare. Şi a crezut tot ce-i turnam, lămuri Stalky.;

— Apoi s-a dus cu toate la director, iar pe deasupra cu ceea ce născocise el personal. Un teanc de vreo patruzeci de pagini. Mărturisesc că noi l-am ajutat din plin.

— Şi apoi, nebunilor ce sînteţi, apoi? vru musai Abanazar să ştie.

— Ei, apoi am fost convocaţi; şi Stalky a cerut să i se citească „depoziţiile”, iar directorul atunci – dintr-o singură scatoalcă – mi ţi l-a azvîrlit învîrtindu-se drept în coşul de hîrtii. Apoi ne-a fericit cu cîte opt lovituri de baston pe fiecare — date cu sete – pentru… pentru a ne fi îngăduit familiarităţi nemaipomenite cu noul dascăl. Dar sînt sigur că am văzut cum i se zguduiau oasele umerilor de rîs, cînd am ieşit. Să ştiţi, reflectă Beetle, ca Mason nu se mai poate uita la noi în timpul lecţiei din ora doua, fără să i se urce sîngele în obraji. Ne zgîim uneori toţi trei la el pînă ce pe tot chipul îi răsar numai şi numai broboane de sudoare. E un animal nespus de simţitor.

– Deoarece l-am văzut că citea *Eric ori încetul cu-ncetul* i-am dăruit şi *Sf. Winifred ori lumea şcolarilor*[60]*.* La Sf. Winifred elevii îşi petreceau tot timpul liber furînd, dacă nu şi-l petreceau cumva rugîndu-se ori îmbătîndu-se prin cîrciumi. Ei bine, toate acestea s-au petrecut abia săptămîna trecută şi directorul încă mai are necaz pe noi. Zicea că am dat dovadă de un rafinament diabolic. Şi totul

---

[59] Personajul cămătarului care-i şi profesor de hoţie în *Oliver Twist* de Dickens. *(N. tr.)*

[60] Ambele cărţi, celebre la vremea respectivă, i se datoresc lui F.W. Fanar, pastor şi educator (1831—1903). (N. tr.)

fusese născocit de Stalky.

— N-are nici un rost să te iei iei beţe cu un profesor dacă nu poţi să-l faci de rîs şi de ocară, enunţă Stalky, întins cît era de lung pe covoraşul din faţa căminului. Dacă Mason n-ar şti ce le poate pielea celor de la numărul cinci… dar, uite că ştie totuşi, a învăţat. Şi-acum, mult iubiţii mei ascultători – Stalky îşi-apropie strîns picioarele şi, aşezîndu-se turceşte, se adresă tuturor celor de faăă – avem de-a face cu energicul şi perseverentul domn Profesor King. S-a dat peste cap numai ca să işte un conflict. (Aici Stalky îşi împinse pe creştetul capului masca neagră de pe frunte, adoptînd aerul unui judecător[61]). Ne-a oprimat, pe Beetle, pe M'Turk şi pe mine, *privatim* şi *seriatim*[62] unul după altul, ori de cîte ori ne-a putut prinde cu cîte ceva. Dar iată că de data aceasta i-a insultat pe toţi cei din sala de studii numărul cinci în întregime şi a făcut-o în prezenţa acelor… acelor veterani, care dealtminteri arătau ca nişte frizeri. Benjamin, băiete, se cade să-l facem să strige *Capivi*[63]*!*

Printre autorii favoriţi ai lui Stalky nu se numărau nici Browning şi nici Ruskin.

— Şi colac peste pupăză, observă M'Turk, e un făţarnic şi-şi atîrnă coşuleţe pe zidurile camerei. Poartă cravate cu pătrăţele. Ruskin spune că oricine poartă o cravată cu pătrăţele va fi fără doar şi poate aruncat pe veci în cazanul cel de pucioasă şi foc.

— Bravo, M'Turk, strigă Tertius; eu credeam că-i numai un măgar.

— Este şi asta. Bineînţeles, dar e şi mai rău de atît. Are un coşuleţ de porţelan cu funduliţe albastre şi cu o pisicuţă roşie pictată pe el, coşuleţ atîrnat la fereastră ca să crească mosc într-însul. Ţii minte cînd am ciordit bucăţile alea de

---

[61] În Anglia, judecătorul pronunţa sentinţele de condamnare la moarte acoperindu-şi capul cu o bucată de stofă ori de mătase neagră *(N. tr.)*

[62] În particular şi în mod serios.

[63] Am priceput (lat.).

stejar sculptat din Biserica de la Bideford, pe cînd o restaurau (Ruskin spune că oricine restaurează o biserică nu se deosebeşte întru nimic de o chivuţă), şi le-am lipit aici cu clei? Ei bine, s-a întîmplat să intre tocmai atunci King şi voia să ştie dacă erau făcute de noi cu un ferestrău de traforaj! Da, dom'le! E regele închinătorilor la coşuleţe!

Şi prea pătatul, cu cerneală deget gros al lui M'Turk se lasă în jos[64], asupra unei arene imaginare plină de regi însîngeraţi. *Placetne*[65] vlăstar al unei stirpe mărinimoase? îi strigă el lui Beetle.

— Mă rog, începu Beetle şovăind, a studiat la Balliol, dar eu am de gînd să-i dau animalului încă o şansă. Pot dealtfel să-l zgîndăresc oricînd cu alte versuri. Nu mă poate reclama directorului, pentru că s-ar face de rîs. (Stalky are dreptate.) Aşa încît îmi dau o şansă.

Beetle deschise cartea de pe masă, îşi plimbă degetul de-a lungul unei pagini şi începu să citească la întâmplare:

Ori cel ce la Moscova spre ţar
Puşca cu pas ferit
Pe-a Kremlinului albă pardosea
Cu serpentin şi sienit[66]
Păşea cu alţi cinci genenerali…

— Nu merge. Caută altceva, zise Stalky.

— Un bob zăbavă. Ştiu ce urmează.

M'Turk citea peste umărul lui Beetle:

Care toţi îşi scot pe loc tutunul

---

[64] Aluzie la gestul pe care-l făceau spectatorii din arenele romane pentru a-şi manifesta dorinţa ca un gladiator doborît de adversarul lui să fie ucis. *(N. tr.)*

[65] Placu-ţi?

[66] Serpentin: Mineral cu varietăţi de deferite culori; Sienit: rocă (eruptivă) a cărei culoare este un amestec de roşu si verde. *(N.tr.)*

Chipurile gîndul să-şi ascundă
Şi eşarfa-şi pun ca pe-un fular
Căci e moale şi ea ştie de minune

(Fir-ar să fie! Ce mai frază!)

Ca să ţină-acolo unde-oţelu-i slab
Şi pe gît nu lasă urma tăieturii

(Punct.)

— Nu înţeleg absolut nimic, declară Stalky.

— Pentru că eşti un nătărău. Să-ţi tălmăcesc eu, se oferi M'Turk. Ăi şase musafiri nepoftiţi mi ţi l-au curăţat pe ţar şi n-au lăsat nicio urmă. S-a zis cu King. *Actum es*[67]*t*.

— Şi cînd te gîndeşti că el mi-a dat cartea asta, chibzui Beetle, lingîndu-se pe buze:

În epistola Calatienilor se află
Un text pe care de-l încalci cîndva
Guşti douăzeci şi nouă de blesteme
Cînd unu-l treci, răsare alt blestem.

Apoi adause dintr-o dată (fără nici o legătură):

Setebos! Setebos! o mare Setebos[68]
Crede că trăieşte în gheţarii lunii.

— Tocmai s-a întors de la cină, vesti Dick Patru uitîndu-se pe fereastră. Manders *minor* îl însoţeşte.

— E locul unde Manders *minor* se află cel mai în siguranţă deocamdată, constată Beetle.

— Atunci, voi dragi oaspeţi aţi face infinit mai bine să vă căraţi, li se adresă – nu fără politeţe – Stalky celor prezenţi.

[67] Săvîrşitu-s-a (lat.)

[68] Zeitate a patagonezilor, citată de Shakespeare în *Furtuna.*

Nu-i drept să vă vîrîm în buclucurile clasei noastre. Şi-apoi nici nu dorim să fie cu martori ceea ce o să fie.

— Aveţi de gînd să începeţi chiar deîndată? întrebă Aladin.

— Deîndată sau şi mai curînd, răspunse Stalky stingînd lumina. Energic şi perseverent bărbat, King ăsta. Va să-l facem să strige *Capivi.* Hai, cară-te, Benjamin.

În aşteptarea evenimentelor, comesenii se retraseră în propria lor plăcută şi spaţioasă cameră de studii.

— Cînd lui Stalky i se umflă nările ca unui cal, îi explică Aladin împăratului Chinei, înseamnă că i s-a făcut de război. Mă întreb ce o să pată King.

— Are să o păţească rău al naibii, zise împăratul. Sala numărul cinci plăteşte în general din plin.

— Mă întreb dacă n-ar trebui să iau cunoştinţă în mod oficial de treaba aceasta, reflectă Abanazar care tocmai îşi adusese aminte că el era monitor.

— Nu te băga unde nu-ţi fierbe oala, măi Pufuleţ. Şi-apoi, dacă te-ai băga, ne-ar deveni duşmani şi nouă şi nu ne-ar mai lăsa ca să lucrăm liniştiţi, îl sfătui Aladin. Da’ uite că ăştia au şi început.

Fapt e că toba aceea de război vest-africană fusese menită a transmite semnale peste delte şi estuare. Li se interzisese celor din sala de studii numărul cinci să dea glas acelei scule cît ţinea raza şcolii lor. Dar iată că nişte zumzete adînci şi pătrunzătoare umplură coridoarele toate, în vreme ce – cu ştiinţifică iscusinţă – M’Turk şi Beetle îşi plimbau degetele pe-ntinderea părţii de sus a tobei. Curînd zumzetele se prefăcură în tunet şi bubuituri – sălbatice bubuituri chemînd la urmărirea vrăjmaşului. Apoi, cînd M’Turk începu a lovi într-unul din fundurile tobei, a cărui supleţe se datora sîngelui atîtor străvechi sacrificii, vuietul deveni o cascadă de urlete scurte, icnite, asemenea celor pe care gorila rănită le scoate-n inima pădurii virgine. Acestora le urmă furia lui King: urca treptele trei cîte trei în

foşnetele seci ale robei care-i fîlfîia. Aladin şi ceilalţi, trăgînd cu urechea, tremurau de curiozitate cînd uşa fu deschisă şi trîntită de perete cu un zgomot imperativ. King se poticni în întuneric, blestemînd scornitorii de scandal în numele zeilor ocrotitori ai colegiului Balliol şi ai liniştei tihnite.

— Daţi afară din sala de studii pentru o săptămâni, comunică Aladin întredeschizînd uşa camerei. Cheia să-i fie remisă în biroul său pînă în maximum cinci minute… „Brute. Barbari. Sălbatici. Copii fără de minte“. E cam agitat. „Hai mă Patsy vezi de ţînc“, fredonă el încetişor, în vreme ce ţinîndu-se de clanţă executa pe tăcutelea un dans războinic.

King coborî din nou scările, iar Beetle şi M’Turk aprinseră lampa, spre a se sfătui cu Stalky. Dar Stalky dispăruse.

— Se pare c-am dat de belea nu glumă, se plînse Beetle adunîndu-şi cărţile şi compasul. O săptămână în sala de studii comună n-are să ne prindă bine.

— Da, dar nu vezi că Stalky nu se află aici, bufniţă ce-mi eşti? îi replică M’Turk. Du cheia jos şi fă-o pe mîhnitul. King are să-ţi predice numai vreme de o jumătate de ceas. Eu mă duc să citesc în sala de studii de jos.

— Tot pe mine cade măgăreaţa, se jeli Beetle.

— Să ai şi tu niţică răbdare, îl îmbărbătă M’Turk. Nu ştiu nici eu mai bine ca tine ce are de gînd Stalky, dar ceva o fi punînd el la cale. Du-te şi încasează mînia lui King. Eşti obişnuit.

Mai înainte însă de a fi apucat cheia să se învîrtă bine în broască, capacul lădiţei de cărbuni din faţa ferestrei, care folosea drept laviţă, prinsese a se înălţa. Capacul se ridică prudent; fusese o ispravă grea chiar pentru suplul Stalky că putuse încăpea în ladă, ţinîndu-şi bineînţeles capul între genunchi şi stomacul sub urechea dreaptă. Dintr-un sertar al mesei el scoase o praştie ca vai de lume, un pumn de alice şi un duplicat al cheii sălii de studiu; deschise apoi cu grijă fereastra şi se aşeză în genunchi, cu faţa îndreptată

către şosea, către copacii legănaţi de vînt, unde se vedea întunecata linie a orizontului de dincolo de pădurice şi urma cea albă a uriaşelor valuri prăbuşindu-se pe prundişul ţărmului. De jos, de pe drumeagul cu taluzuri rîpoase ale Devonului, se auzea glasul răguşit al cornului căruţaşului. Urechea putea să desluşească în sunetele acelea o umbră de melodie, de parcă vuitul intrînd într-o sticlă de rachiu goală ar fi încercat să cînte:

Aşa-i viaţa de soldat!

Stalky zîmbi strîngînd din buze şi, aşteptînd momentul potrivit, trase: bătrîna gloabă ochită de praştie făcu un salt uriaş într-o parte.

— Cine-oi fi tu? sughiţă Ouă-de-iepure.

Dar o altă alice sfîşie cu nesaţ pînza putredă a coviltirului.

— *Habet*[69], murmură Stalky, în vreme ce Ouă-de-Iepure înjura de mama focului în noaptea răbdurie, afirrmînd că-l vede pe „blestematul de licean” care-l atacă.

*

— Iată cum, îi spunea cu glas înalt şi ascuţit King lui Beetle, pe care-l reţinuse în biroul sau pentru a-l face cu ou şi cu oţet înaintea lui Manders *minor*, ştiind cît se poate de bine că pe un băiat din clasa a cincea îl doare să fie luat peste picior faţă de-un boboc – iată cum, stimate Beetle, în pofida tuturor versurilor dumitale, de care pari atît de mîndru, atunci cînd ne îngăduim a intra în conflict nemijlocit eu un reprezentant al autorităţilor – fie el chiar atît de umil, de pildă, cum sînt eu – ne pomenim scoşi din propria noastră sală de studii.

— Da, domnule profesor, încuviinţă Beetle, cu un surîs prostesc pe buze şi cu moartea-n suflet.

---

[69] I-ajunge! (lat.)

Nădejdea mai că-l părăsise, dar se agăţă de temeinic dovedita credinţă că niciodată nu putea fi Stalky mai primejdios decît atunci cînd obişnuia să se facă nevăzut.

— Mulţumesc, nu ţi se cere să mă aprobi. Iată-ne aşadar scoşi din propria noastră sală de studii, nu-i aşa, de parcă n-am fi întru nimic superiori unui Manders *minor.* Nu sîntem decît nişte copii cu degetele pătate de cerneală şi ca atare ni se şi cuvine să fim trataţi.

Beetle ciuli urechile, căci Ouă-de-Iepure înjura afară, pe şosea, de mama focului şi cîteva din binesimţitele lui vorbe pătrundeau clar prin fereastra întredeschisă. King era un adept al aerisirii. Se îndreptă spre fereastră, purtîndu-şi maiestuos profesionala-i robă, o siluetă perfect vizibilă pe fundalul camerei luminate cu gaz aerian.

— Te văd! Te văd! zbieră Ouă-de-Iepure, acum că aflase un duşman vizibil, în vreme ce o altă alice pornea din întunericul de deasupra spre a-l mai lovi o dată. Da, da, te văd, secătură ce eşti, mă năsosule, mă barbă roşie, mă zbanghiule! Eşti prea bătrîn ca să te ţii de şotii. Văleeeu! Mai bine ţi-ai pune prişniţe pe năsoiul ăla! Ascultă-mă ce-ţi spun eu, pune-ţi o cataplasmă pe nasul tău ăl gogonat!

Inima lui Beetle începu să bată cu putere. Undeva, cumva – de asta era el sigur – Stalky diriguia din umbră tot ce se întîmplă. Nădejdea şi perspectiva răzbunării erau astfel pe aproape. O, felul în care fusese evocat nasul lui King avea să-l redea în versuri nemuritoare. King deschise larg fereastra şi porni să-l certe cu toată asprimea pe Ouă-de-Iepure. Căruţaşul însă habar n-avea ce-i aia frică şi cu atît mai puţin respectul faţă de corpul didactic! El sărise jos din căruţă şi acum se apleca să ia ceva din marginea şoselei.

Tot ceea ce urmă se petrecu fulgerător ca într-un vis. Manders *minor* îşi duse deodată mîna la cap şi scoase un răcnet neînchipuit, în vreme ce o pietricică ascuţită săgeta în curmeziş camera izbindu-se, în bibliotecă, de trei volume

luxos legate în piele de viţel. Unei alte pietricele îi fu ursit să nimerească în masa de lucru. Însufleţit pe loc de un făţarnic zel, Beetle – chipurile – încercă atunci s-o oprească şi-n cursul strădaniei sale răsturnă o lampă de gaz care, lăsînd urme unsuroase, se rostogoli la început peste hîrtiile şi apoi peste cărţile de preţ ale lui King, aterizând în cele din urmă pe-un covor persian. Laviţa din faţa ferestrei se umpluse de cioburi; coşuleţul de porţelan – cel atît de nesuferit lui M'Turk – se făcu ţăndări, răspîndindu-şi moscul şi pămîntul, peste pernele de rips roşu; tăietura de pe obrazul lui Manders *minor* sîngera din plin; King, folosind ciudate expresii – pe fiecare din ele Beetle o preţuia în cel mai înalt grad – se năpusti să-l caute pe sergentul şcolii spre a dispune imediata întemniţare a lui Ouă-de-Iepure.

— Bietul băieţaş! exclamă Beetle cu prefăcută, exagerată compătimire. Să lăsăm niţel rana să sîngereze, spre a preveni damblaua.

Folosindu-şi îndemînarea, înainte de a-l conduce spre uşă pe Manders, care urla ca din gură de şarpe, el îi ţinu capul orbit de sînge deasupra mesei şi a hârtiilor de pe ea.

Apoi Beetle, rămas singur pe locul sinistrului, se porni a da viaţă zicalei „după faptă şi răsplată”. Cum, în tot acel birou, cotoarele operelor complete ale lui Gibbon[70] ajunseseră a fi în întregime jupuite ca de alice; cum de se întâmplase ca atîta cerneală neagră şi atîta tuş să se amestece pe faţa de masă cu sîngele lui Manders, de ce dolofana sticlă cu lipici, destupată, descrisese un larg semicerc pe podea şi în ce fel clanţa de porţelan alb a uşii purta şi ea urmele proaspătului sînge al lui Manders, iată tot atîtea mistere pe care Beetle nu se grăbi cîtuşi de puţin a le lămuri, cînd un King aproape turbat se întoarse în cameră, spre a da de el stînd cuminte pe năclăitul covoraş din faţa şemineului.

— Nu mi-aţi spus că pot pleca, domnule profesor, explică

[70] *Edward Gibbon* (1737—1794), ilustru istoric. *(N. tr.)*

el. Cu aerul unui Casablanca[71], iar King îl pofti să treacă în întunericul cel mai din afară.

Beetle se zori către ungherul de sub scară, acolo unde se ţineau încălţămintea şi uneltele de lustruit, spre a da în acel retras loc, frîu liber veseliei care-l copleşea. Şi abia apucase a răsufla odată adînc, înainte de a scoate primul urlet de biruinţă, cînd două mîini, strîn- gîndu-l de gît, mai că îl amuţiră.

— Du-te în dormitor şi ia-mi hainele! Adu-mi-le în sala de baie de pe palierul nostru. După cum vezi, şuieră Stalky, stîndu-i parcă de-a dreptul pe cap, sînt încă în maiou. Şi ia seama, nu alerga, umblă.

Beetle însă, poticnindu-se, nimeri în clasa de alături unde-şi predă mandatul lui M'Turk, care încă nu era la curent cu cele întîmplate; prăpădindu-se de rîs, îi făcu şi un succint raport al desfăşurării campaniei pînă în acel moment. Aşa încît, în vreme ce Beetle culcat pe-o bancă încerca să-şi recapete răsuflarea firească, hainele din dormitor i le-a dus un M'Turk spăşit, cu mutra omului care nici usturoi n-a mîncat şi nici gura nu-i miroase. După aceea tustrei se retraseră în sala de baie, unde deschiseră toate robinetele, prefăcînd încăperea într-o adevărată baie de aburi şi se cufundară, rîzînd cu lacrimi, în căzi; de acolo recapitulară şi discutară toate fazele războiului purtat.

— *Moi! Je! Ich! Ego!* [72]rosti cu greu Stalky. Am aşteptat pînă ce n-am mai ştiut pe ce lume mă aflu, în vreme ce voi băteaţi din tobă. Stam ascuns în lădiţa de cărbuni… apoi l-am bombardat pe Ouă-de-Iepure… şi Ouă-de-Iepure s-a pus cu pietrele pe King. N-a fost ceva măreţ, ia spuneţi-mi? Aţi auzit zgomotul de geamuri sparte?

— Dar… dar… dar el? hohoti M'Turk îndreptînd spre

---

[71] *Louis Casabianca* (1755—1798), ofiţer francez de marină, care a pierit odată cu vasul lui, la bătălia de la Aboukir; după salvarea echipajului, a refuzat, împreună cu fiul lui, să părăsească vasul.

[72] *Eu* în franceză, germană şi latină. (N. tr.)

Beetle un deget tremurător.

— Da bine, eu… eu… eu eram tot timpul de faţă, urlă Beetle; în biroul lui, ascultîndu-i predica.

— Sfinte Sisoe! ţipă atunci Stalky din răsadîncul bojocilor şi făcînd o tumbă în apă.

— Gea… ge… geamurile au fost numai floare la… la ureche. Manders minor şi-a spa… spart capul. La-la-lampa s-a răsturnat pe covor. Cărţile şi hî… hî… hîrtiile s-au umplut toate de sînge… ge. Şi lipiciul, lipi… pi-ciul, li-piciul! Şi cerneala! Cer-ne-neala! Doamne!

Stalky ţîşni din cadă, cu pielea roşie ca racul şi se apucă să-l zgîlţîie pe Beetle, pînă ce reuşi să-l aducă într-o stare de relativă coerenţă; dar continuîndu-şi povestirea, el îi aduse iarăşi pe ceilalţi doi pe culmile exuberanţei.

— M-am refugiat în ungherul de sub scări, în clipa în care l-am auzit pe King coborînd treptele. Beetle a dat peste mine. Cheia de rezervă e ascunsă sub scândura desfăcută. Nu există nici umbră de dovadă împotriva noastră, încheie Stalky.

Sporovăiau toţi dintr-o dată.

— Şi cînd te gîndeşti că ne-a dat afară chiar el… el însuşi… el *însuşi!* vorbea M’Turk. — Nici prin minte nu-i poate trece să ne bănuiască. O! Stalky, ăsta-i cel mai grozav renghi pe care l-am jucat noi de cînd sîntem.

— Lipici! Lipici! Lipici de vînzare! Cine cumpără lipici! zbieră Beetle ai cărui ochelari străluceau printr-o mare de spumă. Cerneală amestecată cu sînge! Am plimbat capul godănelului peste toate temele de latină pentru luni. Mamă, ce mai duhnea uleiul! Şi Ouă-de-Iepure i-a spus lui King să-şi puie cataplasme pe nas! L-ai nimerit pe Ouă-de-Iepure, mă Stalky?

— Ia-auzi vorbă! Dacă l-am nimerit? L-am ciuruit din cap pînă-n picioare. Nu l-aţi auzit cum înjura? Aoleo, dacă nu mă liniştesc odată, sînt sigur că are să mi se facă rău.

De îmbrăcat s-au îmbrăcat pe-ndelete, fiindcă nu s-a

putut ca M'Turk să nu se puie pe dănţuit, cînd a aflat că se spărsese coşuleţul cu mosc, iar pe de altă parte Beetle a repetat toate grăirile lui King, îmbunătăţindu-le, înfrumuseţîndu-le şi pigmentîndu-le.

— Scandalos! declară Stalky, care-şi încurcase atît de rău pantalonii încît nu mai ajungea să şi-i tragă. Şi ce pildă rea pentru nişte copii nevinovaţi ca noi! Mă întreb ce s-ar fi spus în „Sf. Winifred ori lumea şcolarilor“? Drace! Asta-mi aduce aminte că le-am rămas cu ceva datori celor dintr-a treia, pentru faptul de a-l fi atacat pe Beetle cînd îl urmărea pe Manders *minor.* Haidem! Asta o să ne folosească, fraţilor, şi drept alibi, şi apoi dacă-i lăsăm în plata Domnului, altă dată or să ni se urce în cap.

Clasa treia din cursul inferior petrecuse o oră întreagă – ceea ce pentru nişte copii înseamnă o veşnicie – în stare de alertă. Acuma însă erau preocupaţi de treburile lor de sîmbătă seara: aveau de fript cîteva vrăbii, înfigîndu-le în loc de frigare într-un toc ruginit pe care-l ţineau deasupra flăcării; aveau de fiert Dumnezeu ştie ce băuturi în ulcioare de lut; de jupuit niscaiva cîrtiţe cu briceagul; de îngrijit viermii de mătase întinşi pe tăvi de carton; şi de discutat – cu o libertate, o uşurinţă şi o precizie lexicală ce i-ar fi uimit pe părinţii lor – fărădelegile colegilor lor mai vârstnici. Trăsnetul căzu aşadar ca din cer senin.

Stalky zburătăci un stol de băieţaşi de pe lîngă uneltele lor de gătit; M'Turk dădu iama prin pupitrele dezordonate, asemenea unui terier care scormoneşte o vizuină de iepuri, în vreme ce Beetle boteza cu cerneală, acele capete pe care nu reuşea a le atinge cu Dicţionarul clasic al lui Smith. În trei minute, pieriră nenumăraţi viermi de mătase, larve mult iubite, exerciţii de franceză, şepci, oase şi ţeste pe jumătate preparate; iar o duzină de borcane de dulceaţă de porumbe făcute-n casă praf şi pulbere ajunseră. Dezastrul se înfăţişa total, s-ar fi zis că trei furtuni contradictorii ar fi pustiit simultan clasa.

— Uf! făcu Stalky, răsuflînd uşurat după ce închisese în urma lui uşa clasei (printre felurite gemete ca *laşilor ce sînteţi! — fiarelor! — vă credeţi tare grozavi!* şi aşa mai departe). Am terminat şi cu asta. Soarele să nu apună peste mînia voastră. Ciudate făpturi, bobocii ăştia. Habar n-au de tactica apărării.

— Şase din ei mi s-au aşezat claie pe cap, cînd am intrat la ei fugărindu-l pe Manders *minor.* Şi doar îi avertizasem c-au s-o pată.

— Au plătit, cu toţii… şi din belşug. Senzaţie minunată, zise M'Turk nepăsător, în vreme ce o luau de-a lungul coridorului. Dar cred că ar fi mai înţelept să nu prea pomenim de King. Nu-i aşa, Stalky?

— Întocmai. Linia noastră de apărare: nevinovăţia calomniată… ca şi atunci cînd nenea Vulpibus ne-a reclamat că bănuia că fumăm în magazie. Dacă nu mi-ar fi trecut prin gînd să cumpăr nişte piper şi să-l împrăştii peste haine, lucru sigur că ne-ar fi mirosit, King n-a mai încetat de a ne lua în tărbacă pe chestia asta. O săptămînă întreagă nu ne-a scos din *împăietori de păsări în* faţa clasei.

— Ei, domnul King urăşte Cercul de Ştiinţe Naturale, pentru că micul Hartopp e preşedinte. Nimic nu trebuie să aibă loc în incinta acestui liceu care să nu fie înspre slava lui King, observă M'Turk. Dar mare guguman trebuie să mai fie şi ăsta dacă îşi închipuie că la vîrsta la care am ajuns noi n-am găsi nimic mai bun de făcut decît să împăiem păsări cum fac bobocii.

— Bietul King! se înduioşa Beetle. Nici unul dintre colegii lui nu-l poate suferi şi au să-l facă troacă de porci pe chestia cu Ouă-de-lepure. Ce mai treaba făcurăm! Încîntătoare. Superbă. Divină. Pacat că nu i-aţi văzut mutra, cînd a pătruns pe geam primul pietroi! Dar mai ales cînd a început să ciuruie pămîntul din coşuleţ.

Drept care din nou s-au tăvălit în hohote de rîs toţi trei, vreme de cinci minute.

În cele din urmă, se îndreptară spre sala de studii a lui Abanazar, unde fură primiţi ceremonios.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Stalky care deîndată adulmecă o răceală din partea celor din jur.

— Ştiţi prea bine, îi răspunse Abanazar. O să fiţi eliminaţi, dacă vă prind. King şi-a ieşit din minţi de supărare.

— Cine? Care? Cum? Eliminaţi, pentru ce? N-am făcut nimic altceva decît să batem toba aia de război. Pentru asta am fost scoşi din sala noastră de studii.

— Vreţi cu alte cuvinte să spuneţi că nu l-aţi matolit voi pe Ouă-de-Iepure şi că nu l-aţi mituit ca să bombardeze camera lui King?

— Să-l mituim? Nu, jur că nu, afirmă Stalky cu inima uşurată, căci nu-i făcea plăcere să spună minciuni. Josnică minte mai ai şi tu, măi Pufuleţ. Noi tocmai am făcut baie la parter. Da ce, zici că Ouă-de-Iepure l-a bombardat pe King? Pe energicul şi perseverentul bărbat King? Asta e scandalos!

— E groaznic! King face spume la gură. Uite că sună clopotul pentru rugăciunea de seară. Haidem.

— Ia stai puţin, spuse Stalky continuînd conversaţia cu voce tare şi voioasă, pe cînd coborau scara. De ce oare l-a bombardat Ouă-de-Iepure pe King?

— Eu ştiu, sări Beetle cu gura, în vreme ce treceau prin dreptul uşii deschise a camerii lui King. Eram în biroul lui.

— Taci, gîlmă, îi suflă împăratul Chinei.

— Nu mă poate auzi, a coborît la capelă, urmă Beetle, care vedea umbra supraveghetorului de secţie pe zid. Ouă-de-Iepure era doar niţel pilit şi-şi înjura calul, iar King s-a apucat să-i facă morală de la fereastră şi atunci căruţaşul, desigur, a azvîrlit cu pietre în King.

— Nu cumva vrei să spui că ăl care a început a fost King?

King era îndărătul lor, şi fiecare cuvînt bine socotit i se înfigea în inimă ca o săgeată.

— Nu pot decît să jur, spuse Beetle, că profesorul nostru

înjura ca un surugiu. Absolut dezgustător. Am să-i şi scriu tatălui meu despre chestia asta.

— Mai bine spune-i lui Mason, îi sugeră Stalky. El ştie bine cît de simţitori sîntem. Un bob zăbavă. Trebuie să-mi leg şiretul.

Deţinătorii celeilalte săli de studii iuţiră pasul. Nu le plăcea să fie amestecaţi în conversaţii particulare de felul acesteia. Aşa încît lui M’Turk îi reveni sarcina de a rezuma situaţia direct sub focul inamicului.

— Vezi, vorbi irlandezul cocoţat pe rampa scării, mai întîi îi terorizează pe cei mici, apoi îi brutalizează pe elevii mai mari; după aceea brutalizează pe unul care n-are nici o legătură cu şcoala, şi pe urmă o păţeşte. Aşa-i şi trebuie!… Iertaţi-mă, domnule profesor. N-am observat că doriţi să coborîţi.

Roba neagră trecu val-vîrtej pe lîngă ei, iar în urma sa, cîte trei în rînd, brat la braţ, se înşirară membrii trupei Aladin care, în drum spre capelă, mărşăluiau de-a lungul coridorului cîntînd cu toată nevinovăţia:

Hai mă Patsy, vezi de ţînc!Hai mă Patsy, vezi de puşti!
Înveleşţe-l în ce-apuci, că de nu şi face ţuşti!
Hai mă Patsy, veţi de ţînc; vezi şi tu ce face,
Muşcă, plînge, zbiară, gura nu-i mai tace.
Hai mă Patsy, vezi de puşti.

Interludiu cam nearomat

Cele două cărţi (purtînd dedicaţia:,. Mult iubitului meu Artie, cu prilejui împlinirii virstei de şaisprezece ani“) îi fuseseră trimise lui Stalky de către o mătuşă, fată cam bătrînă; M’Turk dispuse ipotecarea lor iar Beetle, înapoindu-se de la Bideford, le azvîrli pe pervazul ferestrei din sala de studii numărul cinci, vestind că Bastable nu vroia să avanseze decît noua pence pe amîndouă. *Eric ori încetul cu încetul* avea tot atît de puţină căutare ca şi *Si. Winifred.*

— Aşa că mătuşă-ta să fie sănătoasă. Şi să ştii, aproape că nu mai avem cartuşe – mult iubitul meu Artie.

Drept care Stalky se sculă în picioare să-l înşface ae piept; însă M’Turk îi vîrî căpăţîna la cutie, numindu-l şi *băiat cu sufletul curat,* pînă ce se restabili pacea. Deoarece rămăseseră straşnic în urmă cu un exerciţiu de proză latină, deoarece era o după-amiază fierbinte de Cuptor şi deoarece ar fi trebuit să asiste la un meci interşcolar de cricket, se apucară să-şi reîmprospăteze cunoştinţele, cu cele două volume de care şi aşa erau sătui pînă peste cap.

— Ascultaţi! vesti M’Turk. „Pedeapsa corporală producea efecte cum nu se putea mai proaste asupra lui Eric. Ardea *nu* de remuşcare ori de regret ia aminte, Beetle! – ci de ruşine şi de o violentă indignare. Arunca priviri furioase...“ o Eric, băiat rău ce eşti. Dar să trecem la unde se apucă de băutură.

— Un bob zăbavă. Uite încă o mostră de stil. „Clasa şasea, zice, este în toate liceele scutul binelui”. Dar în anul acela – Stalky bocăni cu degetul în legătura aurită a cărţii – clasa şasea n-a putut împiedica pe nimeni de a bea, de a fuma şi de a da drumul bobocilor pe fereastră noaptea şi… şi de a-şi face de cap!” Mamă, ce-am pierdut… nemergînd la Sf. Winifred. ….

— Îmi pare foarte rău să constat ca pe unii elevi de-ai secţiei mele meciurile noastre îi interesează atît de puţin..

Cînd avea chef, domnul Prout se pricepea să umble fără a face pic de zgomot, deşi asta nu înseamnă cine calitate în ochii unui elev. Deschisese uşa sălii de studii fără să bată – altă dovadă de bădărănie – şi-i privea bănuitor.

— Îmi pare într-adevăr foarte rău, văzîndu-vă cum lînceziţi în aerul îmbîcsit al unei săli de studii.

— De la prînz pînă acum – răspunse M’Turk plictisit – n-am făcut decît să ne plimbăm, domnule profesor.

Orice meci interşcolar seamăna leit cu toate celelalte şi-n săptămîna aceea boala lor se întîmpla să fie vînătoarea de iepuri cu pistoletele.

– Nu pot vedea mingea cînd vine, domnule profesor, explică Beetle. Mi s-au tot spart ochelarii lîngă filet, pînă ce-am fost scutit de a mai juca. Nici cînd eram boboc n-am fost bun la nimic.

— Probabil ca preferinţele voastre se îndreaptă spre îmbuibare. Îmbuibare şi băutură. De ce oare nu vreţi voi trei să vă interesaţi niţel şi de onoarea secţiei voastre?

Fraza aceasta o auziseră pînă li se făcuse lehamite. „Onoarea secţiei” era punctul sensibil al lui Prout şi ei erau meşteri în arta de a-i pune sare pe rană.

— Dacă ne daţi ordin să coborîm, desigur că vom coborî, domnule profesor, spuse Stalky supărător de politicos.

Dar Prout avea destulă experienţă ca să nu cadă în laţ. Făcuse el experienţa, odată, la un meci de zile mari, iar cei trei pe loc se şi trăseseră la o parte şi rămăseseră mai bine

de o jumătate de oră aşa, în poziţie de drepţi, să-i vadă toţi oaspeţii cărora cîţiva boboci, anume puşi în acest scop, li-i arătau ca pe victimele despotismului lui Prout. Iar Prout era totuşi om sensibil.

În infinit de măruntele conciliabule din sala profesorilor, King şi Macrea, supraveghetori de secţii ca şi Prout, izbutiseră să-l convingă pe acesta că prin sport şi, numai prin sport, poate fi dobîndită izbăvirea. Elevii de care nu te ocupi sînt nişte elevi pierduţi. Trebuie struniţi. Lăsat în pace, Prout ar fi fost un supraveghetor de treabă; dar nu i se dădea nicicînd pace şi, mulţumită drăceştii intuiţii a vîrstei lor, elevii ştiau cui erau datori pentru acest exces de zel.

— Trebuie să coborîm, domnule profesor? Întrebă M'Turk.

— Nu doresc să vă ordon să faceţi ceea ce un elev cu judecată bucuros ar face de la sine. Îmi pare rău.

Şi apoi o porni încurcat, avînd vaga impresie că srmănase sămînţa cea bună pe pămînt pietros.

— Ia spune-mi, la ce crede că-i bună toată vorbăria asta? întrebă Beetle.

— A, păi a căpiat de-a binelea, King îl tot dojeneşte prin cancelarie că nu ne ţine îndeajuns din scurt şi Macrea îi tot dă zor cu disciplina, iar moş Copită stă între ei şi nu ştie ce să facă. Deunăzi, cînd am coborît în subsol după nişte pîine, l-am auzit pe Oke (omul de serviciu din sala profesorilor) discutînd chestia cu Richards (omul de serviciu din secţia lui Prout), zise Stalky.....

— Şi ce spunea Oke? se interesa M'Turk azvîrlindu-l cît colo pe Eric*.*

— Ei, zicea că supraveghetorii noştri fac gălăgie mai abitir decît o droaie de stăncuţe şi turuie vrute şi nevrute de parcă noi, care-i servim, spuneau ei, n-am avea ca toţi oamenii cîte două urechi de căciulă. Îl boscorodesc pe moş Prout, ba că uite ce-a făcut, ba că uite ce n-a făcut cu elevii lui. Şi că în schimb ai lor sînt grozavi nevoie mare, pe cînd

ai lui doar nişte golani cum n-a mai văzut pămîntul. Uite aşa vorbea Oke şi Richards se înfuriase rău. Are el un dinte împotriva lui King pentru vreo pricină oarecare. Ce are, precis nici eu nu ştiu.

— Păi, nu-i greu de ghicit, King vorbeşte pe socoteala lui Prout în clasă – face fel de fel de aluzii şi aşa mai departe – numai că jumătate din tipi sînt atît de tolomaci încît nu pricep cam unde bate şaua. Şi mai ţii minte ce-a spus marţea trecută despre azilul de noapte? La noi se referea atunci. Am auzit că le îndrugă celor cin secţia lui nişte lucruri absolut ticăloase în legătură cu noi şi-şi face rîs de şcolarii din secţia lui Prout, relată Beetle.

— Mă rog, dar n-am venit aici ca să ne amestecăm în certurile lor, vorbi M’Turk enervat. Cine vine să se scalde, după apel? Lui King pare să-i meargă ultra pe terenul de cricket. Valea!

Turkey îşi înşfacă pălăria de paie şi o apucă înainte.

Ajunseră în apropierea terenului, la pavilionul toropit ae soare, puţin înainte de apel şi fără a pune vreo întrebare deduseră din vocea şi gesturile lui King că pe drumul biruinţei se avîntau cei din secţia lui.

— A, aha! făcu profesorul întorcând spre ei un chip radios, iată şi podoabele azilului de noapte. Socotiţi cricketul, după cîte văd, a fi ceva sub demnitatea domniilor voastre – ceata de jucători în pantaloni de flanel chicoti – şi din cele constatate în după-amiaza aceasta îmi închipui că mulţi din secţia domniilor voastre vă împărtăşesc părerea. Îmi este oare îngăduit să întreb ce aveţi de gînd a face cu persoanele domniilor voastre pînă la ora ceaiului?

— Mergem să ne scăldăm, domnule profesor, răspunse Stalky.

— Şi de cînd, rogu-vă, atîta rîvnă pentru curăţenie? Nu-i niciun semn, la voi, care s-o vădească. Ba dimpotrivă, dacă nu mă înşeală memoria – poate că m-oi fi înşlînd – însă acum câtva timp...

— Acum cinci ani, domnule profesor, interveni Beetle cu însufleţire.

King se încruntă.

— Careva dintre voi era cam ceea ce s-ar numi un speriat de apă. Da, un speriat de apă. Iar acum, va să zică doriţi să vă spălaţi? Ei, foarte bine. Curăţenia n-a stricat niciodată unui elev – ori unei secţii. Să trecem la întrebări mai importante.

Şi-şi îndreptă privirea către lista celor prezenţi.

— Ce-ţi veni să intri în vorbă cu el, măi Beetle? se răţoi M;Turk supărat, în vreme ce se îndreptau către neîngrăditele locuri de îmbiere şi baie.

— N-a fost drept... să-mi aducă aminte că mi-era frică de apă. Şi asta cînd a fost? În primul meu trimestru de şcoală! Le e frică multora... la urma urmelor... cînd nu ştiu să înoate.

— Da, boule; însă el a văzut că te-ai prins. Nu trebuie niciodată să-i răspunzi lui King.

— Dar n-a fost drept, Stalky.

— Doamne, trăzneşte-mă! Eşti aici de şase ani şi te mai aştepţi la dreptate. Mă, să ştii că tu eşti cu adevărat idiot.

Un pîlc de elevi de-ai lui King, care de asemenea se îndreptau spre plajă, le strigă implorîndu-i să se spele... pentru a salva buna faimă a secţiei lor..

— Iată rezultatul impunătoarelor discursuri şi predici ale domnului King, în care el se vîră unde nu-i fierbe oala. Viţeluşilor ăstora nu le-ar fi trecut niciodată prin gînd să ne apostrofeze astfel, daca nu le-ar fi dat el ideea. Acum au s-o ţină aşa săptămîni de-a rîndul, spuse Stalky. Nu-i lua în seamă.

Băieţii lui King se apropiară strigîndu-le ceva de ruşine. În cele din urmă o luaseră în direcţia vîntului, ţinîndu-se ostentativ de nas.

— Frumos, n-am ce spune, se plînse Beetle. Nu m-ar mira s-aud mîine-poimîine că toată secţia noasta pute.

Cînd s-au întors de la scăldare, cu părul ud, nepăsători, împăcaţi cu lumea, prezicerea lui Beetle se adeveri din plin. Îi întîmpină în coridor un boboc – un nenorocit de boboc din clasa a doua a cursului inferior – care cu braţul întins le înmînă o bucată de săpun frumos înfăşurată „dimpreună cu salutările elevilor din clasa profesorului King“.

— Ia staţi niţel, porunci Stalky, înfruntînd netulburat atacul. Cine a ticluit chestia asta, Nixone? Battray şi White? (Aceştia doi erau şefi în secţia lui King). Mulţumesc. Fără răspuns.

— Glumele astea mi se par, zău aşa, de prost gust. Ce rost au? Şi unde le este hazul? izbucni M’Turk.

— Ei, şi totuşi, aşa or s-o ţină pînă la sfîrşitul trimestrului.

Beetle clătină mîhnit din cap. Dusese şi el mult prea departe o seamă de glume.

Nu trecură nici cîteva zile şi deveni o axiomă a şcolii că elevii din secţia lui Prout nu se spală şi că prin urmare put. Domnul profesor King catadicsi a surîde cu tîlc atunci cînd, în clasă, unul din băieţii lui, schiţînd anume gesturi, se retrase de lîngă Beetle.

— Dar trebuie să suferi, de vreo infirmitate, stimate Beetle, altfel pentru ce s-ar feri Burton *maior* de dumneata ca de, să zicem, o ciumă? Mărturisesc deschis că eu unul plutesc în întuneric. Ar binevoi cineva să mă lumineze?

Fireşte că a fost luminat, de jumătate din elevii clasei

— Nemaipomenit! Nemaiauzit! Mă rog, fiecare secţie îşi are tradiţiile ei, în care pentru nimic în lume nu m-aş amesteca. *Noi* sîntem mai degrabă porniţi pe spălat. Continuă Beetle – de la *Jugurtha tamen*[73]– şi de-ţi este cu putinţă, cată să nu traduci numai pe ghicite.

Cei din secţia lui Prout erau cu atît mai furioşi cu cît şi secţia lui Macrea şi a lui Hartopp se alăturaseră celei a lui Kmg în operaţia de defăimare. A fost convocată după cină o şedinţă a secţiei – o şedinţă agitată şi furioasă la care luă

[73] Totuşi Jugurtha (lat.).

parte toată lumea cu excepţia mornito- rilor, cărora dregătoria lor – deşi erau cu sufletul alături de cei convocaţi la şedinţă – dregătoria lor nu le îngăduia să fie de faţă. S-au citit propuneri de rezoluţii necorecte din punct de vedere gramatical, s-au ţinut cuvîntări începînd cu „Domnilor, ne-am întrunit aici ca să...” şi sfîrşind cu „Este ruşinos şi revoltător”, aşa cum desigur, s-a procedat în toate liceele de cînd e lumea şi pămîntul şi de cînd există şcoli.

Sala de studii numărul cinci a fost de faţă cu obişnuita-i amabilă superioritate. La sfîrşit, M’Turk, cel cu obrajii scofîlciţi, grăi precum urmează:

— Îi daţi cu muia, cu papagalul şi cu muzicuţa şi asta-i cam tot ce ştiţi să faceţi. La ce bun? Secţia lui King are să se umfle-n pene că v-a dus, iar King are să se umfle-n pene şi el. Unde mai pui că propunerea de rezoluţie a lui Orrin e scandalos de certată cu gramatica şi King n-are să-şi mai încapă-n piele de bucurie şi pe chestia asta.

— Ziceam că tu şi cu Beetle o s-o pieptănaţi şi va putea fi afişată în coridor, vorbi cu sfială autorul rezoluţiei.

— Nici gînd. Eu nu mă bag în treaba asta, protestă Beetle. Ar fi să dăm apă la moara secţiei lui King. Turkey are deplină dreptate.

— Atunci poate că Stalky o va mai meşteri?

Stalky însă îşi umflă obrajii şi strîmbă din nas în felul lui Panurge[74], dar tot ce rosti se reduse la următoarele cuvinte:

— Nu ştiţi, decît să bateţi apa-n piuă!

— Sînteţi trei măgari! le replică pe dată plenul adunării, iar ei ieşiră din sală în huiduielile generale.

— Asta-i culmea! spuse M’Turk. Hai să ne luam pistoletele şi să ieşim după iepuri.

Cele trei pistolete, precum şi o provizie de cartuşe încărcate se aflau depozitate în cufărul lui Stalky, cufărul se afla în dormitorul lor, iar dormitorul era un dormitor tip mansardă, cu trei paturi şi da înspre o încăpere cu zece

---

[74] Erou al lui Rabelais. *(N.tr.)*

paturi aflată la rîndul ei în legătură cu un lung şir de dormitoare întinzându-se de fapt de la un capăt la celălalt al şcolii. Secţia lui Macrea venea după a lui Prout, a lui King după a lui Macrea şi a lui Hartopp urma acesteia din urmă. Uşi cu grijă încuiate despărţeau secţie de secţie, dar cît priveşte organizarea internă fiecare secţie – liceul fusese la obîrşie un ansamblu de douăsprezece clădiri — era exacta reproducere a celei următoare; şi un acelaşi acoperiş drept le acoperea pe toate. Cei trei prieteni găsiră patul lui Stalky împins de la locul său obişnuit de lîngă peretele din stînga lucarnei, iar spatele lui Richards se vedea ieşind dintr-un mic dulap scobit în perete.

— Ce-nseamnă asta? Uite o gaură pe care noi n-am observat-o niciodată pină acum. Ce încerci să faci aici, grăsanule?

— Umplu cu apă cănile şi găleţile, domnişorule Corkran; însă vocea lui abia dacă se auzea de înăbuşită şi îndepărtată ce părea. M-au mai scutit de trudă. M-au scutit mai mult de-o grămadă.

— Chiar aşa s-ar spune, confirmă M'Turk. Fii atent! Ai să rămîi înţepenit, dacă nu bagi de seamă.

Suflînd din greu, Richards ieşi din dulap şi-şi îndreptă în sfîrşit spinarea.

— Nu pot să dau de el. Da, e un robinet, domnişorule M'Turk. S-au apucat să mute toate ţevile de apă cu un etaj mai sus la toate secţiile… le-au instalat pe toate, de la un căpat la altul, cum ar veni adicătele pe sub streşini. Le-au instalat în timpul vacanţei trecute. Dar eu nu pot şi nu pot să dau de robinet.

— Să-ncerc şi eu, hotărî Stalky, vîrîndu-âe în deschizătură.

Dacă-i aşa, suceşte-te spre stînga, domnişorule Corkran. Suceşte-te spre stînga şi pipăie prin întuneric.

Către stînga se furişă Stalky şi văzu o ţeavă lungă de plumb ce dispărea într-un tunel triunghiular al cărui tavan îl

alcătuiau căpriorii şi scândurile acoperişului liceului şi a cărui podea era din grinzi cu muchiile ascuţite, pereţii reprezentîndu-i stîlpii necioppliţi ai zidului din şipci şi mortar de sub lucarnă.

— Ciudată treabă. Şi pînă unde merge aşa?

— Drept înainte, domnişorule Corkran, drept înainte de la un capăt la altul al clădirii, şi tot timpul pe sub streaşină. Ai dat de robinet? Domnul King a pus de l-a instalat, ca să ne scutească a mai căra apa de jos pentru umplut cănile şi găleţile. Dar nu-i un loc pe potriva bătrînului. Richards, care-i cam mătăhălos. Sînt prea corpolent ca s-o fac pe dihorul. Mulţumesc, domnişorule Corkran.

Apa ţîşni din robinet înlăuntrul dulapului iar Richards, după ce umplu cănile şi găleţile şi-şi exprimă recunoştinţa, o luă din loc în mers legănat.

Băieţii se aşezară pe marginile paturilor, făcând ochii mari şi reflectând asupra folosului pe care l-ar putea trage de pe urma noii găselniţe. La două etaje sub ei, se putea auzi hărmălaia unei sumedenii de băieţi agitaţi; căci nicăieri nu e mai adîncă tăcerea decît într-un dor- mitor comun, în toiul lui Cireşar, după-amiază.

— A rămas acoperită de tapet pînă acum. (M’Turk cerceta uşiţa dulapului). De-am fi ştiut noi!

— Propun să mergem în explorare. La ora asta n-are să vină nici dracu’ aici sus. Nu-i nevoie să ţină nimeni tira.

Se furişară tustrei prin dulapul din perete, cu Stalky, în frunte, traseră uşa în urma lor şi o porniră în patru labe de-a lungul unui drum întunecat şi murdar, plin de moloz, de vechi răzuieli şi de toate rămăşiţele pe care le lasă în podul unei case zidarii. Pasajul avea o lăţime de aproape un metru şi, în afara luminii picurate pe lîngă marginea dulapurilor (căci exista cîte un dulap de fiecare lucarnă), era cufundat în beznă.

— Aici e secţia lui Macrea, zise Stalky lipindu-şi ochiul de crăpătura din dreptul celui de-al treilea dulap. Pot vedea

numele lui Barnes scris pe cufărul lui. Nu mai face atîta tărăboi, măi Beetle! Putem merge aşa pînă la capătul şcolii. Haideţi!... Acum sîntem în secţia lui King... pot vedea o parte din cufărul lui Rattray. Blestematele astea de scînduri îmi julesc genunchii rău.

I se auzeau unghiile care zgîriau ipsosul.

— Ăsta-i tavanul de sub noi. Atenţie! Dacă-l dărîmăm, tencuiala are să cadă în dormitorul de jos, spuse Beetle.

— Hai s-o facem, şopti M'Turk.

— Şi să ne prindă pe loc? Nu, mulţumesc. Ia uitaţi-vă ce adînc pot să-mi vîr mîna printre scîndurile astea.

Stalky îşi vîrî braţul pînă la umăr printre grinzi.

— N-are rost să stăm aici. Propun să facem cale-ntoarsă şi să luăm situaţia în discuţie. Ce mai loc straniu. Ce-i drept e că-i sînt recunoscător lui King pentru instalaţia sa hidraulică.

Merseră de-a buşilea pînă la ieşire, se curăţara unul pe altul de praf, îşi vîrîră pistoletele în cracii pantalonilor şi se repeziră către unul din acele drumeaguri adîncite şi izolate ale Devonshire-ului între ale cărui taluzuri un elev mai poate cîteodată omorî cîte un şoldan. Se trîntiră pe jos, la umbra unor stufoase tufişuri de soc şi se puseră a cugeta cu glas tare.

— Ştiţi, vorbi cîtva timp Stalky, zărind o vrabie în depărtări, ne-am putea ascunde acolo de minune pistoletele.

— Hm! făcu Beetle, gîrîind, gîlgîind şi înecîndu-se. El tăcuse, din clipa în care părăsiseră dormitorul.

— Aţi citit vreodată o carte intitulată *Istoria unei case* sau aşa ceva? Eu am luat-o deunăzi de la bibliotecă. E scrisă de o franţuzoaică – Violeta şi mai nu ştiu cum. Dar e tradusă, ştiţi, şi e foarte interesantă. Îţi arată cum este construită o casă.

— Ei, dacă ţii cu tot dinadinsul să afli asta, n-ai decît să te duci pînă la noile căsuţe care se clădesc pentru grănicerii

de coastă.

decît Bine zici! Am să mă duc. (Se scotoci prin buzunare). Daţi-mi careva cinci bani.

decît Aiurea! Şezi aici liniştit şi nu mai umbla creanga pe la soare.

— Daţi-mă, mă, cinci bani.

— Ia ascultă Beetle, tu nu care cumva umbli cu şoalda? îl întrebă M'Turk întinzîndu-i bănuţii.

Vorbise pe un ton serios, fiindcă deşi deseori Stalky şi uneori M'Turk manevrau pe cont propriu, lui Beetle nu i se întîmplase niciodată să procedeze astfel de cînd se legaseră ei fîrtaţi şi pînă acum.

— Nu, nu umblu cu nici o şoaldă. Cuget.

— În orice caz o să mergem şi noi, hotărî Stalky stăpînit de bănuiala unui general comandant faţă de aghiotanţii săi.

— N-am nevoie de voi.

— Hai, atunci lasă-l în pace. Să ştii că are de gînd să fete o poezie, ghici M'Turk. Are s-o molfăie pe plajă şi apoi are să ne-o trombonească toată, de la cap la coadă, în sala de studii, la întoarcere.

— Atunci de ce a avut nevoie de cinci bani, măi Turkey? Şi-a cam luat-o în cap, dumnealui, şi-o face pe independentul. Ia stai! Uite-un iepure. Nu, nu-i. E o pisică, pe legea mea! Trage tu mai întîi.

Douăzeci de minute mai tîrziu, un băiat cu o pălărie de pai pe cap şi cu mîinile-n buzunare se zgîia la lucrătorii care trebăluiau în jurul unei căsuţe pe jumătate terminată. El oferi în dreapta şi-n stînga nişte mahorcă şi-i fu astfel îngăduit să treacă din faţa clădirii în interiorul ei, unde se apucă de pus numeroase întrebări.

— Hai, dă-i drumul afurisitei celeia de poezii, strigă M'Turk cînd năvăli împreună cu Stalky ca o furtună în sala de studii, unde-l aflară pe Beetle cufundat în citirea unui

volum de Viollet-le-Duc[75] şi în examinarea unor desene. Noi ne-am distrat de minune.

— Poezie? Care poezie? Am făcut un drum pînă la grănicierii de coastă..

— Cum nicio poezie? Dacă-i pe-aşa, apoi avem să te ucidem Beetle, declară Stalky, în timp ce se şi pregătea de atac. Tu nutreşti gînduri ascunse faţa de noi, lasă că te ştiu eu cînd o iei pe tonul ăsta.

— Nea Beetle al vostru – zise Beetle încercînd să imite vocea de război a lui Stalky – este un om şi jumătate.,.

— Ba nu; nu-i cîtuşi de puţin aşa. Te amăgeşti, Beetle. Arde-l, Turkey!

— Un Om Mare, bolborosi Beetle de pe podea. Iar voi, *voi* sînteţi nişte bieţi – nu-mi rupeţi cravata – nişte bieţi flecari. Eu sînt Omul cel Mare. Crap de bucurie! Au! Dar vă rog, ascultaţi-mă!

— Beetle, drăguţule – şi Stalky se lăsă cu toată greutatea peste pieptul său – noi ştii că te iubim, iar tu eşti poet. Dac-am spus vreodată că versurile tale sînt simplă apă de ploaie, în clipa aceasta îmi cer scuze; să ştii însă şi tu la fel de bine ca şi noi că de unul singur, fără noi, nu poţi comite decît boroboaţe.

— Am o idee.

— Şi ai să feşteleşti toată treaba, dacă nu i-o spui şi lui nen-tu Stalky. Hai, spune odată şi-o să vedem ce e de făcut. O idee – tăietor de piroane ce eşti – ştiam eu cînd ai plecat că ai o idee. Turkey pretindea c-ar fi vorba de-o poezie.

— Băieţi, am aflat cum se construiesc casele. Lăsaţi-mă să mă ridic de jos. Grinzile din pardoseaua unei camere sînt grinzile tavanului de dedesubt.

— Nu ne lua tu cu tehnica.

---

[75] *Eugène Viollet-le-Duc* (1814-1879), arhitect francez, îndeosebi cunoscut pentru restauraţia a numeroase monumente istorice şi pentru scrierile sale asupra arhitecturii. *(N. tr.).*

— Dar, ce vrei. Aşa mi s-a spus. Pardoseala e fixata pe aceste grinzi – scîndurile acelea pe care ne-am tîrît noi – însă pardoseala se opreşte la fiecare perete despărţitor. Ei, dacă treci de un perete despărţitor, exact aşa cum am procedat noi prin pod, înţelege că poţi vîrî orice doreşti sub pardosea, între scîndurile acesteia şi şipcile şi tencuiala tavanului de dedesubt! Ia uitaţi-vă, am şi făcut un desen.

Și scoase un crochiu foarte rudimentar îndeajuns de inteligibil însă, spre a-şi lămuri complicii. Nu există în programa şcolii moderne nicio parte consacrată arhitecturii şi niciunul dintre ei nu-şi pusese încă problema dacă podelele şi tavanele sînt scobite ori pline. În afara preocupărilor sale imediate, elevul de liceu este la fel de ignorant ca şi sălbatecii cărora li se poartă atîta admiraţie. Dar el dispune şi de puterea sălbatecului de a se descurca în orice situaţie.

— Pricep, confirmă Stalky. Ei bine, mi-am băgat mîna acolo. Şi-apoi?

— Şi-apoi… Ne-au făcut de împuţiţi, nu-i asa? Noi am putea vîrî foarte bine ceva dedesubt… nişte pucioasă ori altceva care să pută al naibii şi să-i săturăm pe dumnealor de putoare pe totdeauna. Îmi dau seama că asta se poate face, într-un fel sau altul.

Beetle îşi pironi privirea asupra iui Stalky, care examina schiţa.

— Care să pută al naibii? repetă Stalky întrebător. (Apoi deodată faţa i se lumină de bucurie). Pe toţi zeii! Uite, că am găsit. Pute groaznic. Turkey! (El se repezi la irlandez.) Azi după masă… imediat după ce a plecat Beetle. *Aia* ne face treaba.

— Vino-n braţele mele, scumpul meu copil, înălţă M’Turk glas şi-şi căzură unul altuia în braţe, dănţuind. O ce minunată zi. Hip, hip, hura! Aia-i ce ne trebuie! Da, da. Aia-i!

— Potoliţi-vă, le spuse Beetle. Eu nu-nţeleg nimic.

— Mult iubite prietene! Are să ne facă totuşi treaba. O, Artie, tinere cu suflet ca de cristal, hai să-i spunem scumpului nostru despre Putoarea Mortală.

— Nu însă înainte de apel. Haidem.

— Ia ascultaţi, le spuse Orrin înţepat, în vreme ce se aliniau de-a lungul pereţilor sălii de gimnastică. Secţia are să ţină din nou şedinţă.

— N-are decît.

Stalky era cu mintea departe.

— De data aceasta va fi o şedinţă despre voi trei.

— Mă rog, transmite-le salutările mele… Prez*ent !* şi o luă la goană pe coridor.

Zburdînd aidoma iezilor cînd o pornesc pe zbenguială, cu fel de fel de salturi şi de plecăciuni, cu tumbe şi ghiduşii, ei îl conduseră pe Beetle, care nu mai ştia pe ce lume se află, pînă la drumeagul cu iepuri şi-ajunşi acolo scoaseră la iveală de sub o grămadă de pietre proaspătul cadavru al unei pisici. Abia atunci pricepu Beetle tîlcul celor petrecute mai înainte şi înălţă glas spre a da mulţumită soartei că pe lumea aceasta se afla războinici atît de înţelepţi ca Stalky şi M'Turk.

— Bine hrănită cucoana, nu-i aşa? o prezentă Stalky. Cam cîtă vreme credeţi c-are să trebuiască, spre a începe să duhnească niţel într-un spaţiu închis?

— Să duhnească niţel! Ce mai bădăran nesimţit eşti, zise M'Turk. Cum adică, nu poate o biată mîţă să se ducă să-şi dea sufletul sub podeaua dormitorului lui King fără ca tu s-o urmăreşti cu dezgustătoarele tale insinuări?

— Dar de ce să se fi dus ea să-şi dea sufletul sub podea? întrebă Beetle care se gîndea la viitor.

— Fii pe pace, n-au să-şi pună ei asemenea probleme cînd au s-o găsească, răspunse Stalky.

— „La popa la poartă zace o pisică moartă, cine-o rîde şi-o vorbi o mănîncă coaptă”.

Foarte amuzat de cît de potrivite i se părură aceste două

versuri, M'Turk se dădu tumba rostogolindu-se de pe taluz.

— Pisicuţă dragă, nici nu ştii cît ai să le fii de folos unor băieţi cu suflet curat şi crescuţi în concepţii etice înalte.

— Or să trebuiască să scoată duşumeaua din pricina ei, aşa cum au procedat şi la numărul nouă, cînd a crăpat acolo un şobolan. De ce mai dezinfectante a fost nevoie… dezinfectante cu duiumul! Aoleo! Ei drăcie, de m-aş mai putea opri din rîs! grăi Beetle._

— Putoare aţi vrut, putoare o să aveţi, ba ce putoare încă! M'Turk gîfîia din greu, reluîndu-şi locul pe taluz. Si – iar ironia subtilă a situaţiei îi prăbuşi pe tustrei de-a valma – unde mai pui că totul e doar pentru onoarea secţiei!

— Iar ei care ţin în clipa asta încă o şedinţă… în privinţa noastră, pufni Stalky cu genunchii în şanţ şi faţa ascunsă în iarba înaltă. Hai să-i extragem glonţul mîţei şi pe urmă să ne grăbim. Cu cît o ducem mai repede la locul de veci, cu atît mai bine.

Se dedară tustrei la o treabă destul de macabră, ajutîndu-se cu un briceag; tustrei (nu întrebaţi care anume şi-a vîrît-o în sîn) au ridicat apoi cadavrul pisicii si au pornit-o de zor către şcoală, Stalky întocmind planul de acţiune în plin mers la trap.

Soarele în apus,lăsînd mari pete de lumină peste păturile de pe paturi văzu trei băieţi şi o umbrelă dispărînd înlăuntrul peretelui unui dormitor. După cinci minute ei reapărură în cameră, se scuturară cu grijă de praf, se spălară pe mîini, îşi pieptănară părul şi coborîră la parter.

— Eşti sigur că ai împins-o destul de departe sub duşumea? întrebă dintr-o dată M'Turk.

— Asta-i bună, mă omule, dar am împins-o cu toată lungimea braţului meu şi a umbrelei lui Beetle. Ceea ce face, dacă socotim, aproape doi metri. E plasată drept în mijlocul dormitorului cel mare, de zece paturi, al lui King. Cred că nu exagerăm spunînd că-i un apartament cu o excelentă poziţie centrală. Are să le arate, fireşte,elevilor

lui dar şi celor ai lui Hartopp şi ai lui Macrea, ce-nseamnă aia duhoare, cînd mîţa va începe să se frăgezească. Unchiul Stalky e un om mare, s-o ştiţi voi îţi dai seama ce om mare e, măi Beetle?

— Mă rog, ideea a fost a mea, nu-i aşa, numai că…

— N-ai fi putut-o realiza fără de nen-tu Stalky, aşa-i?

— Se-mplineşte o săptămînă de cînd ne tot spun că sîntem împuţiţi, observă M’Turk. Au să vadă şi ei acum.

— Împuţiţilor! Hei, împuţiţilor, se auzi o voce de la căpătui coridorului.

— Iar între timp dînsa-i la locul ei, se mîngîie Stalky, punînd cîte o mînă pe umărul fiecăruia dintre prietenii să, E *acolo,* gata să le şi facă o surpriză. N-are să treacă mult, şi are să le şoptească-n vis ceva la ureche. Si-apoi are să şi fumege. Mamă, ce-are, să mai fumege! Cugetaţi la asta rogu-vu, de dragul meu, doar timp de două minute.

Ţinîndu-se de bine de rău a nu rîde, intrară în sala lor de studii. Acolo izbucniră însă în hohote… şi pune-te pe rîs cum numai cei de vîrsta lor se pricep a o face. Au rîs cu frunţile sprijinite pe masă, au rîs trîntiţi pe duşumea; au rîs îndelung încolăciţi de spetezele scaunelor ori agăţaţi de rafturile cu cărţi; au rîs pînă ce n-au mai putut.

În toiul acelui delir, intră Orrin, venind la ei în numele secţiei.

— Nu te uita la noi, Orrin; ia loc. Nu ştii cît de mult te respectăm şi te admirăm. Tînăra ta frunte e înconjurată de un nimb atît de curat, de nobil, de plin de visele nevinovăţiei adolescentine, încît pare nespus de atrăgătoare. Să ştii că aşa şi e.

— Secţia m-a trimis să vă remit asta.

Zise cele de mai sus şi le aşeză pe masa o foaie, e hîrtie împăturită, apoi ieşi din cameră cu un aer impunător.

— E rezoluţia pe care au votat-o. Hai, citiţi-o careva. Sînt prea sfîrşit de rîs, ca să pot citi eu, se scuză Beetle. Stalky despături hîrtia, adulmecînd-o precaut.

— Ia te uită! Ia te uită! Ascultaţi: *Secţia i-a cu adâncă părere de rău şi cu dispreţ aminte la atitudinea* de *nepăsare… ia* se scrie într-un cuvînt sau cu trăsură de unire, Beetle, spune-ne?

— De preferinţă fără.

— Aici e cu… *adoptată de către deţinătorii sălii de studii numărul cinci. În legătură cu insultele aduse secţiei profesorului Prout la recenta şedinţă ţinută în clasa numărul doisprezece şi prin prezenta adoptă o rezoluţie de blam a susmenţionatei săli de studii.* Asta-i tot.

— Şi cînd te gîndeşti că mi-a umplut toată cămaşa de sînge! se plînse Beetle.

— Şi eu miros de sus pînă jos a pisică, adăugă M'Turk, deşi m-am spălat de doua ori.

— Iar eu mai c-am rupt umbrela lui Beetle, sădind bine mîţa acolo unde o să înflorească!

Cuvinte nu mai aveau, dar de rîs încă mai puteau rîde. În seara aceea se încercă în dormitor o manifestaţie îndreptată împotriva celor trei prieteni; aşa încît ei se apărară.

— Vedeţi, începu Beetle cu suavitate în vreme ce-şi desfăcea bretelele, nenorocirea cu voi e că sînteţi o adunătură de boi fără minte. N-aveţi nici un dram ne creier mai mult decît păianjenii. V-am mai spus-o eu de nenumărate ori, nu-i aşa?

— O să vă alegeţi toţi trei cu cîte o pătura-n cap şi cele ce urmează, cum s-a mai întâmplat şi cu alţii prin diverse dormitoare. Ne luaţi mereu de sus, de parcă aţi fi monitori, sări unul eu gura.

— O, nu, n-avem să ne alegem cu nimic, răspunse Stalky, pentru că voi ştiţi că dacă v-aţi ţine de cuvînt mai curînd ori mai tîrziu are să vă pară rău. *Noi* nu ne grăbim. *Noi* putem aştepta să ne punem în aplicare micile noastre răzbunări. V-aţi purtat ca nişte nătărăi fără seamăn şi de asta o să vă convingeţi de îndată ce King are să afle mîine de faimoasa

voastră rezoluţie. Dacă n-are să vă para rău că v-aţi născut şi n-aveţi să blestemaţi ziua cînd aţi venit pe lume, atunci eu am să... am să-mi mănînc pălăria.

Dar chiar mai înainte de a fi bătut a doua zi clopotul pentru masa de prînz, elevii secţiei Prout îşi dăduseră cu amărăciune seama de greşeala comisă. King întimpina cu o prefăcută spaimă pe răzleţii membri ai acelei secţii. Aveau oare de gînd să provoace darea lui afară din liceu printr-o rezoluţie votată în unanimitate? Oare care le erau punctele de vedere în privinţa cîrmuirii şcolii, ca ei să se şi poată zori să le pună în aplicare? N-ar dori pentru nimic în lume să-i jignească; dar se temea – tare se temea – ca elevii propriei lui secţii, care nu votau rezoluţii (dar în schimb se spălau) să nu găsească prilej de a rîde cumva.

King era în culmea fericirii şi elevii secţiei sale care încălzeau la lumina zîmbetului dascălului, lor, transformară după-amiaza aceea într-un lung prilej de ispăşire pentru greşiţii elevi ai lui Prout. Prout însuşi cu o mutră posomorîtă şi îngrijorată, încerca să cîntărească argumentele pro şi contra ambelor părţi, izbutind numai să se afunde şi mai adînc într-o totală nedumerire.

De ce oare li se spunea „împuţiţi” celor din secţia lui? Era desigur la mijloc un lucru fără însemnătate, însă fusese învăţat să creadă că paiul arată încotro bate vîntul şi că nu iese fum unde nu arde foc. Se apropie de King în sala profesorilor, simţind că i se face personal o nedreptate, dar King se afla într-o pasă de uşuratică zeflemea şi-şi petrecu scînteietor rotocoalele subtilităţii sale în jurul curiozităţii lui Prout.

— Ei, întrebă Stalky la ora culcării, trecînd prin dormitoare înainte de sosirea monitorilor, ei, ce aveţi de spus în apărarea voastră? Foster, Carton. Finch. Longbridge, Martin, Brett! Am auzit cum vă freca King – v-a făcut praf şi pulbere – iar voi nu v-aţi priceput decît să daţi din coadă şi să zîmbiţi prosteşte; şi să spuneţi „Da,

domnule profesor” şi „Nu, domnule profesor” şi „Vai, domnule profesor” şi „Desigur, domnule profesor“. Fi-v-ar rezoluţia aia de bafta. Puah!

— Hai, Stalky băiete, muia!,...

— Nu zău? Gaşcă de redactori înecaţi de rezoluţii ce sînteţi! Frumoasă treabă aţi mai făcut. Poate că veţi avea îndeajuns bun simţ să ne lăsaţi în pace măcar de-acum încolo.......

Aici întreaga secţie fu cuprinsă de mînie şi prin glasul multora se auzi exprimată părerea că greşeala aceasta (boacănă, ce-i drept) nu s-ar fi comis niciodată dacă sala de studii numărul cinci ar fi ajutat secţia de la bun început..,

— Da de unde! Vouă nici nu v-ajunge omui cu prăjină la nas şi... şi aţi intrat la şedinţă de parcă noi am fi fost toţi nişte idioţi din născare, mormăi Orrin, cel cu rezoluţia.

— Păi *asta* şi sînteţi! Asta ne-am şi străduit să vă băgăm în capetele voastre pătrate, în tot acest timp, exclamă Stalky. Dar nu face nimic, noi vă iertăm. Sus inimile! La urma urmei, nu-i vina voastra că sunteţi nătîngi.

Flancul inamic fiind astfel cu dexteritate dat peste cap, Stalky sări în pat.

Noaptea aceea fu întîia noapte de restrişte pentru triumfătorii elevi ai lui King. Prin cine ştie ce deplasare a curenţilor de aer de sub pardoseală, pisica nu supără dormitorul sub care zăcea nevinovată, ci dormitorul următor, aşezat în dreapta strecurîndu-se prin aerul încăperii mai degrabă ca o nălucire verzui-albăstruie decît ca o ofensă cu adevărat supărătoare simţurilor. Totuşi pîna şi cea mai lină adiere a unui miros este deajuns pentru nasul sensibil şi gingaşul cer al gurii unui tînăr. Decenţa ne cere să aplicăm vreo clteva foi de hîrtie impregnata în fenol peste cele rostite de elevii dormitorului respectiv la adresa domnului King, precum şi peste cele ce au constituit răspunsul zisului profesor care se fălea sincer cu secţia sa şi se îngrijora cu adevărat de buna ei întreţinere. El veni în

dormitor; adulmecă; vorbi. Iar a doua zi dimineaţa un elev din acel dormitor mărturisi prietenului său cel mai bun, un boboc de-al lui Macrea, ca aveau necazuri, necazuri pe care King nu era încă dispus să le dea în vileag.

Elevul lui Macrea mai avea însă un alt foarte bun prieten în secţia lui Prout, un boboc cu părul cît o claie şi rău la suflet, care, deîndată ce smulse secretul colegului său, îl destăinui la rîndul sau şi-l destăinui cu o voce piţigăiată ce răsuna în tot coridorul asemenea ţipătului ascuţit al cucuvelei.

— De-o săptămînă încoace ne tot spun nouă „împuţiţilor”! Şi iată că Harland *minor* zice că pur şi simplu ei nu pot închide un ochi în dormitorul lui King de groaznic ce pute. Hai!

Într-un glas, într-un cuget şi-o simţire, elevii lui Prout se aruncară în luptă şi în recreaţia dintre ora întîi şi a doua vreo cincizeci de puştani (în jur de doisprezece ani cu toţii) se războiră pe aleea cu pietriş din faţa ferestrelor lui King, în sunetele unor imprecaţii forfecate ca de un laitmotiv de cuvîntul „împuţit”.

— *Ascultaţi bubuitul tunului în larg*! strigă Stalky. Erau în sala lor de studii, strîngîndu-şi cărţile pentru ora două, – ora de latină a lui King.

— M-am înşelat oare eu sau luminoasa-i frunte era într-adevăr cam înnourată în timpul rugăciunii?

Iat-o că vine. Sora Maria,
Vine…

— Dacă fac ei atîta tărăboi acum, ce-are să fie cînd aia o să înceapă să se pună pe treabă şi să arate ce ştie ea să facă?

— În orice caz, fără răspunsuri vulgare, Beetle. Nu dorim decît să ne ţinem departe de toată zarva asta, ca nişte domni ce ne aflăm.

— *Nu-i decît o floricică veştejită.* Unde mi-e Horaţiul? Ia

ascultaţi, nu înţeleg de ce s-o fi pus să împută mai întîi dormitorul lui Rattray? Noi am băgat-o doar sub al lui White, nu-i aşa? întrebă M'Turk încreţindu-si fruntea.

— E şi ea o mîţă cu toane. Probabil că se zbenguie peste tot.„

— Sărac de maica mea! King are să fie cu dosu-n sus, la ora a doua. Şi pe Horaţiu nici măcar nu l-am deschis, cobi Beetle. Haidem!

Se aflau acum în faţa uşii care da în clasă. Mai erau cinci minute pînă să sune clopoţelul şi King putea sosi dintr-o clipă într-alta.

M'Turk îşi croi drum dînd din coate printr-o grămada de boboci încăieraţi, îl înşfăca în cale pe Thronton *tertius* (prietenul cel mai bun al lui Harland) şi-l pofti să-şi depene povestea.

Povestea se adeveri simplă, şi întrerupta de lacrimi. Mulţi dintre elevii lui King îl şi cotonogiseră pe puşti, precum, că i-ar fi calomniat.

— N-a spus mare lucru, se plînse M'Turk. Zice ca secţia lui King pute. Asta-i tot.

— Asta-i de cînd cu moş Adam! striga Stalky. O ştiam noi cu ani în urmă, numai că n-am socotit că s-ar cuveni, să alergăm de colo-colo urlînd „Împuţiţilor"! Noi ştim ce-s alea bunele maniere, măcar că ei n-o ştiu. Prinde tu un boboc. M'Turk. Şi vezi cum stau lucrurile.

Braţul lung al lui M'Turk se lăsă asupra unui grăbit şi înspăimîntat ornament al clasei a doua, un ţînc din cursul inferior.

— O, M'Turk, dă-mi te rog drumul. Eu nu put... Jur că nu!

— Te simţi, vasăzică vinovat! i-o reteza Beetle. Cine a spus că puţi?..

— Ei, ce zici? vru să ştie Stalky îmbrîncindu-l pe puştan în braţele lui Beetle.,

— Mm, mm. Să ştii că totuşi pute, făcu Beetle. Cred că-i lepră... ori rîie. Ori amîndouă. Ia-l de-aici.

— Într-adevăr, stimate Beetle – cînd suna clopotul, King obişnuia să iasă în uşă un minut ori două — îţi sîntem adînc îndatoraţi pentru diagnosticul pus, care cred că stă mărturie atît pentru pornirea spre rău a minţii dumitale, cît şi pentru lipsa celor mai elementare cunoştinţe cu privire la bolile despre care cuvîntezi atît de volubil. Îţi vom pune totuşi ştiinţa la încercare şi în alte domenii.

Lecţia fu într-adevăr veselă dar, grăbindu-se să-l jertfească pe Beetle, King uită cu desăvârşire să-i mai dea rînduri de copiat; şi cum pe de altă parte îi furniza multe nepreţuite adjective spre folosire ulterioară, Beetle se declară pe deplin mulţumit şi-şi dădu toată silinţa din prima pînă-n ultima clipă a orei a treia (algebra cu micul Hartopp) să compună o poezie intitulată „Botniţa".

După masa de prînz, King îi duse pe elevii din secţia lui să se scalde în mare, în dreptul prundului. Era o veche făgăduinţă de-a lui; dar ar fi dorit să se poată eschiva totuşi de la aducerea ei la îndeplinire, căci toţi băieţii lui Prout se aliniară în curte şi-l ovaţionară cu subînţeles. În timpul lipsei sale nu mai puţin de jumătate de şcoală năvăli în dormitorul cu pricina, pentru a cerceta ei înşişi care e situaţia. Pisica făcuse progrese în ultimele douăsprezece ore. Dar un cîmp de luptă n-ar fi duhnit – într-a cincea zi – atît de necruţător pe cît au raportat iscoadele că duhnea acolo.

— Pre cinstea mea, *asta* se respectă, aşa mai zic si eu, constată Stalky. Aţi mai mirosit voi vreodată asemenea duhoare? Ehei, şi încă n-a ajuns deloc parfumul sub dormitorul lui White.

— Dar are s-ajungă. Dă-i răgaz, interveni Beetle. Mirosul are să se răsucească şi să se caţere ca un caprifoi zănatec. Ce mai bolînzi plîngăreţi sînt cu toţii! Nicio secţie n-are dreptul să se transforme într-un sălaş de molimă sub nasul unor tineri…

— Cu înalte concepţii etice şi suflete curate. Eşti chinuit

de remuşcări şi regrete? întrebă M'Turk, pe cînd se grăbeau să iasă în întimpinarea celor ce se întorceau de la mare. King îşi părăsise elevii astfel încît acum se putea vorbi pe şleau. În capul coloanei zburda formaţia elementelor de hărţuire a vrăjmaşului, elevi din toate secţiile – sărind, îmbulzindu-se, vociferînd în chip şi fel, care de care mai fără perdea. Pe flancurile slăbite mergeau hopliţii, veteranii care azvîrleau glume una după alta glume simple şi străvechi de pe vremea epocii de piatră. Acestora, cei trei prieteni li se alăturară imperturbabili, distanţi, oarecum trişti.

— Mai că nu-ţi vine a învinui pe vreunui, zise Stalky. Doar n-o fi Rattray, aşa-i? Rattray?

Nici un răspuns.

— Rattray, dragul meu? Văd că arată îmbufnat din vreo oarecare pricină. Ascultă, omule, nu-ţi purtăm de fel pică pentru că ne-ai trimis săpunul cela săptămîna trecută. Nu te lăsa, Rat. Ai să treci tu cu bine peste toate astea. Îmi vine a crede că nu-i vorba decît de câţiva boboci. Dar secţia voastră e din cale afară de neglijentă.

— Nu vă întoarceţi în secţie, aşa-i? întrebă M'Turk. (Victimele tocmai asta doreau). Nici nu vă puteţi închipui cum trăsneşte acolo pînă-n moalele capului. Desigur, murdari cum sînteţi, nici nu v-aţi dat seama; dar după baia asta bună şi după contactul ăsta cu aerul curat, proaspăt, are să vă cadă şi vouă mai greu la stomac. Aţi face mult mai bine să dormiţi afară pe cîmp. O să vă aducem noi nişte paie, vreţi?

Secţia se îndreptă spre sălaşul ei, în sunetele melodiei „Cadavrul lui John Brown" [76] cîntată de colegii mult iubitori, după care se baricadă în propria-i clasă. Pe loc Stalky trase

---

[76] *John Brown* (1800—1859), antisclavagist american. A fost executat pentru că a încercat să organizeze o revoltă armată împotriva sclaviei în statul Kansas. *(N. tr.).*

cu cretă pe uşă o cruce cît toate zilele, însoţită de cuvintele „Doamne, milueşte-ne”, lăsîndu-i lui King plăcerea de a da de ele.

Vîntul îşi schimbă direcţia în noaptea aceea şi purtă izul de stîrv prin dormitoarele lui Macrea; aşa încât elevi în cămaşă de noapte bătură cu pumnii în uşile încuiate dintre secţii, spre a-i implora pe băieţii lui King să se spele. Cei din sala de studii numărul cinci se duseră la lecţia din ora a doua numai cu cîte o litră de camfor în buzunarele fiecăruia, iar King, prea circumspect pentru a pune întrebări, bolborosi cîte ceva şi se descotorosi de ei scoţîndu-i din clasă. Drept care, Beetle află prilejul de a mai putea termina în tihnă încă o poezie în sala de studii.

— Au început a folosi acum fenol. Mi-a spus-o Malpas, îi înştiinţă Stalky. King crede că mirosul vine de la canalizare.

— Aia o să aibă nevoie de mult fenol, îşi dădu cu *părerea* M’Turk. Dar nu le strică să încerce. O să-l împiedice astfel pe King de la alte blestemăţii.

— Jur eram convins că are să mă ucidă, cînd am strîmbat din nas, adineaori. Dar cînd Barton *maior* a strîmbat din nas apropiindu-se de mine, deunăzi, atunci nici nu s-a sinchisit. Iar pe Alexander nu l-a împiedicat niciodată să ne urle „împuţiţilor" în plină clasă, mai înainte… mai înainte de a ne fi apucat noi să-i doftoricim. S-a mulţumit doar să rînjească, comentă Stalky. Şi pentru ce, mă rog, spumega de furie la tine, Beetle?

— Ei, asta a fost o glumă subtilă de-a mea. L-am dus cu preşul de nu s-a văzut. Ştiţi că îi tot dă zor cu învăţatul Lipsius[77].

— Care la vîrsta de patru ani… pramatia aia? întrebă M’Turk.

Da. Iar asta, ori de cîte ori aude că am scris o poezie. Ei, şi să vezi! Tocmai pe cînd ne aşezam în bancă, i-am şoptit lui Burton *maior:* „Ce mai face învăţatul nostru Lipsius?"

---

[77] *Justus Lipsius*, (1547—1579) erudit flamand *(N. tr.).*

Fratele Burton s-a mulţumit a zîmbi ca o bufniţă. N-a ginit marginea; King însă s-a priceput numaidecît. Asta-i şi adevărata cauză pentru care ne-a dat afară din clasă. Nu-mi sînteţi recunoscători, dragilor? Şi-acum, mucles. Am de gînd să m-apuc a scrie „Balada învăţatului Lipsius".

— Atunci fereşte-te de vulgarităţi, îl sfătui Stalky. N-aş dori cu un atît de fericit prilej, să ne dovedim vulgari.

— Pentru nimic în lume. Ia daţi-mi voi o rimă la *duhoare*!

În sala profesorilor, la prînz, King îi vorbi foarte acru lui Prout despre elevii cu mintea stricată, care şi puţinele şi dubioasele lor însuşiri şi le folosesc numai spre a submina disciplina şi a-şi perverti colegii, spre a da liber curs imaginaţiei lor deşănţate şi a distruge buna cuviinţă.

— Dar nu păreai să vezi tot aşa lucrurile, cînd elevii secţiei dumitale ne făceau de… de… împuţiţi. Dacă nu m-ai fi încredinţat ca nu te vîri niciodată în treburile unei secţii, mai că aş fi crezut că vreo cîteva observaţii de-ale dumitale – picurate ici-colo cînd şi cînd – sînt cele ce au dezlănţuit toată bazaconia asta.

Prout îndurase mult şi multe, deoarece King îşi dădea îndeosebi drumul gurii în timpul mesei.

— Ai vorbit dumneata însuţi cu Beetle, nu-i aşa? Ceva cum că nu se spală şi că se sperie de apă? interveni capelanul şcolii. În ziua aceea tocmai notam scorul în pavilion.

— Se poate… glumeam cred. Nu pot susţine zău, că-mi reamintesc toate observaţiile pe care se întîmplă să le fac copilandrilor acestora; dar ceea ce ştiu prea bine este că numitul Beetle nu-şi pierde firea aşa cu una cu două.

— Poate; însă el ori ei – şi este de data aceasta unul şi acelaşi lucru – sînt iscusiţi ca nişte diavoli în a descoperi punctul slab al fiecărui om. Mărturisesc că sînt gata să fac concesii pentru a-mi cîştiga simpatia sălii de studii numărul cinci. Nu-i exclus să fie o dovadă de slăbiciune, dar cred că pînă una alta sînt singurul de aici pe care tinerii aceştia nu

l-au dus la exasperare cu… îmi scapă cuvintul exact… cu, hai să zicem, atenţiile lor.

— Nu despre asta e vorba. Cred că nu dau dovadă de vreo mîndrie afirmînd că-i pot oricând pune la punct, de unul singur, dacă şi cînd e nevoie. Dar dacă simt că se bucură de sprijinul moral al celor care ar trebui să fie absolut nepărtinitori şi intransigenţi cînd e vorba de dreptate, atunci de bună seamă că mă aflu şi cu într-o situaţie grea. Recunosc că nu urăsc nimic mai mult decît orice ar putea fi luat drept lipsă de lealitate între noi.

Profesorii se uitară toţi cu coada ochiului unul la altul şi Prout roşi.

— O tăgăduiesc cu desăvîrşire, zise. Şi… de fapt trebuie să spun că, personal, nu privesc cu ochi buni pe nici unul din cei trei băieţi. Nu este, prin urmare, echitabil să fiu…

— Cît timp ai de gînd să-i mai laşi să-şi facă de cap? i-o reteză King.

— Dar nu încape îndoială, interveni şi Macrea, părăsindu-şi obişnuitul aliat, că vina, dacă poate fi vorba de aşa ceva, e a dumitale, King. Nu-i poţi face pe ei răspunzători pentru – nu te împotriveşti, după cîte ştiu, vorbirii pe şleau – pentru putoarea care domneşte în secţia dumitale. Să ştii că şi elevii mei au început să se plîngă de miazma aceea.

— Ce vreţi şi la ce vă puteţi aştepta? Ştiţi cum sînt băieţii. E firesc să fi tras spuza pe turta lor cînd s-a ivit, ceea ce pentru ei este un prilej coborît cu hîrzobul din cer, se amestecă şi micul Hartopp în vorbă. Dar *ce* se întîmplă de fapt în dormitoarele dumitale, King?

Profesorul King arătă că după cum îşi făcuse o regulă sfîntă din a nu se amesteca niciodată în treburile secţiei altui coleg, tot aşa se aştepta să nu i se amestece prea pe faţă alţii într-ale sale. S-ar putea ca pe cei prezenţi să-i intereseze a avea cunoştinţă – aici capelanul scoase un oftat plictisit – că el unul luase toate măsurile care, după a sa umilă părere, erau de natură a răspunde cerinţelor

situaţiei. Ba mai mult decît atît, cheltuise din propria-i pungă, fără a se fi gîndit la vreo restituire a banilor, sume – al căror total nici nu voia să-l precizeze – pe dezinfectante. Aceasta o făcuse, deoarece ştia din amară – din amară şi prea amarnică experienţă – cît de zăbavnică, delăsătoare şi tipicară este conducerea liceului. Ar mai putea chiar adăuga: la fel de zăbavnică, delăsătoare şi tipicară ca şi administraţia anumitor secţii care acum găsesc de cuviinţă să-şi asume dreptul de a judeca pe unul ca el. În cele din urmă, după ce schiţă un scurt conspect al carierei sale didactice şi trecu în revistă calificările lui, inclusiv diplomele obţinute, se retrase din sala de mese trîntind uşa.

— Ehei, glăsui capelanul. Măruntă e viaţa pe care o ducem şi cît ne micşorează, fraţilor. Îndure-se Domnul de toţi dascălii, că tare au nevoie de îndurarea Lui.

— Băieţii ăştia nu-mi plac, recunosc – şi Prout împunse mînios cu furculiţa în faţa de masă – şi nu susţin că sînt un om energic, o ştiţi bine. Dar mărtusisesc că de această dată nu văd de ce aş lua măsuri împotriva lui Stalky şi a celorlalţi, numai pentru că se întîmplă să fie King plictisit de… de a…

— De a fi căzut în groapa pe care a săpat-o, completă micul Hartopp. Fireşte că nu, Prout. Nimeni nu te învinovăţeşte că ai stîrnit dumneata vreo secţie împotriva celeilalte numai din simplă nepăsare.

— O viaţă măruntă… o viaţă măruntă (Capelanul se ridică). Mă duc să corectez temele de franceză. Pînă la cină, King va fi zdrobit cu glumele lui pe cine ştie ce nefericit de copil de treisprezece ani; ne va repeta întocmai fiecare din scânteietoarele sale replici şi pe urmă toate cele au să meargă iar bine.

— Dar băieţii ceia trei? Oare-s chiar atît de stricaţi?

— Ce prostie, grăi micul Hartopp. Dacă stai să te gîndeşti o clipă, Prout, ai vedea că aşa-zisa „explozie precoce a unei imaginaţii scîrnave” de care se plînge King nu este decît

lucrarea imaginaţiei lui King. Şi, vorba ceea, ce pui în pămînt, aia răsare. Fireşte că nu-i convine acum. Dar vino o clipă în fumoar. Nu-i frumos să tragi cu urechea la ceea ce spun elevii; totuşi probabil că acum sînt tustrei în curte şi le scot pe nas elevilor lui King glumele cu mirosul ăla urît. Lucrurile mărunte sînt pe placul minţilor mărunte.

Ponosita odăiţă care dădea în sala profesorilor nu folosea niciodată decît drept garderobă. Ferestrele-i aveau geamuri din sticlă mată; de văzut nu puteai vedea ce se petrece afară, dar de auzit puteai auzi aproape fiecare vorbă rostită pe cărarea cu pietriş. Paşi uşori şi prudenţi veniră dinspre sala de studii numărul cinci.

— Rattray! vorbi cineva cu glas scăzut. (Sala de studii a lui Rattray răspundea pe cărare). Ştii cumva dacă domnul profesor King nu-i pe-aici? Am o...

Pentru orice eventualitate, M'Turk avu grijă să-şi lase fraza neterminată.

— Nu. A ieşit, răspunse pripit Rattray.

— Ia te uită. Învăţatul Lipsius s-a dus care va să zică să se aerisească. Alteţa să regală e plecată la dezinfectare.

M'Turk se cocoţă pe gard, de unde se porni să sporovăiască asemenea neobositului corb:

— Pe tot cuprinsul şcolii nu se pomenea duhoare ce duhoarea din secţia lui King, căci puţea înfiorător şi nimeni nu ştia de unde vine mirosul. Afară de King. Şi-şi spălă bobocii *privatim şi scriatim.* În iazurile Heşbonului i-a spălat, încingîndu-şi coapsele cu un şorţ.

— Tacă-ţi fleanca, irlandez ţicnit ce eşti.

Se auzi o minge de golf care împroşca pietrişul.

— N-are rost să te îmbufnezi, Rattray. Am venit să stăm la o parolă cu tine. Fă-te-ncoa, Beetle. Sînt cu toţii acasă. Nu ţi-o spune nasul?

— Unde-i Făt-Frumos ăl Puturos? Nu prea şade bine unui băiat cu înalte concepţii etice şi suflet curat să fie văzut pe meleagurile din jurul secţiei acesteia în ziua de azi. A ieşit,

va să zică? N-are a face. Am să fac tot ce-mi stă în puteri, Rattray. Sînt *in loco parentis în* momentul acesta.

(— Zero la unu pentru dumneata, Prout. Şopti Macrea. Căci era expresia predilectă a lui Prout.)

— Doresc să stau niţei de vorbă cu dumneata, tânărul meu prieten. Avem unele lucruri de discutat.

Aici Prout se puse pe rîs: Beetle, schimonosindu-şi vocea, alesese o frază mult folosită de King.

— Îţi repet, domnule Rattray, avem de discutat şi tema convorbirii noastre nu o va constitui putoarea, căci ăsta-i un cuvînt scîrbos şi obscen. Vom cerceta – dacă vei fi de acord – precum şi sper, domnule Rattray, precum şi sper – această… această scabroasă manifestare a unei demoralizări mocnite. Ceea ce mă îndurerează cel mai mult nu este atîta flagrantă indecenţă cu care vă lăfăiţi în tot locul copleşiţi de putregai (şi trebuie să vă închipuiţi acest discurs punctat de ticăitul mingilor de golf azvârlite de Rattray, dintotdeaima trăgător prost dealtfel), cît cinica imoralitate de care nu vă dezbăraţi desfatîndu-vă în mijlocul fetidelor voastre miresme. Departe de mine gîndul de a mă amesteca în treburile secţiei unui alt coleg…

(— Păcatele mele! exclamă Prout, păi ăsta-i curat King!

— Cuvânt cu cuvînt, vorbuliţă cu vorbuliţă. Ci ascultă, îl îndemnă în continuare micul Hartopp.)

—... dar a spune că puţiţi, cum afirmă anumite persoane obscene de teapa cea mai de jos, înseamnă a nu spune nimic, mai puţin decît nimic. În lipsa iubitului supraveghetor al secţiei voastre, supraveghetor pentru care nimeni nu are o mai înaltă consideraţie decît mine, îţi voi explica, dacă-mi dai voie, gravitatea, enormitatea – nemaipomenita enormitate – îngrozitoarea scîrboşenie a împuţitelor duhori (cred în vorbirea pe şleau), duhori, domnule, pe care aţi găsit de cuviinţă să le transmiteţi, infectîndu-ne-o, şi secţiei noastre… A! la naiba, am uitat restul, dar era foarte frumos. Nu ne eşti recunoscător pentru cîtă osteneală ne dăm astfel

cu tine, Rattray? Mulţi sînt cei care nu s-ar fi ostenit, dar noi îţi sîntem recunoscători, Rattray.

— Da, îţi sîntem groaznic de recunoscători, mormăi M'Turk. Săpunul ăla nu l-am uitat. Sîntem politicoşi. Tu de ce nu eşti politicos, Rat?

— Ia te uită! îl întrerupse Stalky, care tocmai sosea în galop mărunt, cu şapca pe-o ureche. Le predici fiinţelor ăstora urît mirositoare? Tare mi-e teamă că sînt prea păcătoşi, ca să se mai poată căi. Rattray! White! Perowne! Malpas! Nici un răspuns. Asta-i rău. Asta-i cît se poate de rău! Scoateţi-vă morţii, răpciugoşi şi leproşi ce sînteţi!

— Vă credeţi grozavi, nu-i aşa? zise Rattray scos din tăcuta lui demnitate de această din urmă apostrofă. Nu-i vorba decît de-un şobolan ori aşa ceva sub duşumea. Au să-l ridice de-acolo mîine.

— Nu încercaţi să daţi vina pe-un biet animal necuvîntător, şi pe deasupra şi mort. Mi-e scîrbă de subterfugii. Pre legea mea, Rattray…

— Stai asa. Hartopoanţa n-a spus niciodată „pre legea mea" de puţinul timp de cînd face si el umbră pămîntului, observă Beetle amator de precizie.

(— Aha! îi spune Prout micului Hartopp.)

— La drept vorbind, domnul meu, la drept vorbind, domnul meu, mă aşteptam la altceva din partea ta, Rattray. De ce nu eşti în stare să-ţi recunoşti propriile fărădelegi ca un bărbat? Doveditu-ţi-am oare vreodată lipsă de încredere?

(— Asta nu-i brutalitate, murmură micul Hartopp, ca şi cum ar fi răspuns unei întrebări pe care nu i-o pusese nimeni. E doar copilărie, curată copilărie.)

— Şi iată secţia care – vocea lui Stalky trecu de la un ton săltăreţ şi strident, la un registru de gravitate tragică… asta-i… asta-i… haznaua care a îndrăznit să ne facă pe noi de împuţiţi! Şi-acum, acum încearcă să-şi caute adăpost în spatele unui şobolan mort. Mă plictiseşti, Rattray. Mă

scîrbeşti! Mă iriţi peste măsură de mult. Slavă Domnului, că sînt un om cu temperament liniştit…

(— Asta-i pentru dumneata, Macrea.

— Mă tem că da. Mă tem că da.)

— … că de nu, greu mi-ar veni să mă stăpînesc în faţa expresiei dumitale batjocoritoare.

— Șase, făcu Beetle cu voce scăzută. Îl zărise pe King care venea de-a lungul coridorului.

— Şi cu ce prilej va aflaţi aici, micuţii mei prieteni? începu supraveghetorul secţiei. Îmi vine a crede – opriţi-mă dacă greşesc (cei de dincolo de geamul mat izbucniră deodată în rîs) – că de vă voi găsi în faţa secţiei mele, vă voi răsplăti cu grele suferinţe şi pedepse.

— Tocmai ne duceam să facem o plimbare, domnule profesor, îl lămuri Beetle.

— Şi v-aţi oprit să vorbiţi cu Rattray *en route*?[78]

— Da, domnule profesor. Ne jucam cu nişte mingi de golf, spuse Rattray făcîndu-şi apariţia din sala de studii.

(Rattray ăsta e mai diplomat decît credeam. Pînă acum, n-a spus decît strictul adevăr, recunoscu micul Hartopp. Ia aminte la aspectul moral al purtării, Prout.)

— A, va să zică te distrai cu tinerii aceştia? Trebuie să-ţi declar că nu te fericesc pentru prietenii pe care ţi-i alegi. Îmi închipui că erau pe cale de a-ţi ţine vreunul din discursurile acelea deşănţate, pentru care au prins un scîrbavnic gust de la o vreme încoace. Te sfătuiesc stăruitor ca, de-acum încolo, să fii mai atent la ceea ce faci. Adună mingile acestea de golf.

Zise şi trecu mai departe.

*

A doua zi, Richards, care fusese dulgher în marină şi căruia i se încredinţau tot felul de mici reparaţii, primi ordinul de a scoate pardoseala dintr-un dormitor, căci

---

[78] Pe drum (fr.).

profesorul King bănuia că trebuie să fi murit ceva acolo.

— Nu trebuie să ne neglijăm studiile, pentru un asemenea fleac; deşi îmi dau prea bine seama că lucrurile mărunte preocupă minţile mărunte. Da, am dispus ca scîndurile să fie desfăcute în după-amiaza aceasta, sub paza lui Richards. Nu mă-ndoiesc că va fi o treabă deosebit de interesantă pentru un anume tip de aşa zis intelect; dar oricare elev din secţia mea ori din alta ce va fi găsit pe scara dormitorului se va alege *ipso facto* cu trei sute de rînduri de copiat.

Elevii nu se bulucică pe scări, ci aşteptară în faţa secţiei lui King. Obţinuseră din partea lui Richards făgăduinţa de a le anunţa noutăţile pe fereastra din pod şi, dacă se va putea, de a le înfăţişa cadavrul.

— E o pisică, o pisică moartă!

Faţa lui Richards apăru congestionată la fereastră. Petrecuse oarecare timp în camera morţii şi o parte din el în genunchi.

— O pisică? Aiurea! se revoltă M Turk. E vreun boboc mort, rămas de anul trecut. Trei urale pentru bobocul mort al lui King.

Izbucniră din răsputeri în strigăte de „ura“.

— Arat-o! Arată-ne-o! S-o vedem şi noi! urlau cei mai mici. Dă-o Vînătorilor de Ploşniţe! (Acesta era Cercul de Ştiinţe Naturale). Cine-o rîde şi-o vorbi s-o mănînce coaptă! Iii! Iau! Vau! Miau! Cîţţ! au fost cîteva din ţipetele care au urmat.

Richards apăru din nou.

— Asta este, se opri brusc: asta-i moartă de mult.

Întreaga şcoală urla de nu mai putea.

— Ei, ce mai staţi? exclamă Stalky într-o clipă de acalmie, ’inadins aşteptată. Haidem la plimbare. Toata treaba e scîrboasă şi trag nădejde că bolniţa n-are s-o mai facă şi altă dată.

— Să mai facă ce? întrebă mînios unul dintre elevii lui

King..

— Să omoare o biată mîţă nevinovata ori de cîte ori voi nu vreţi să vă spălaţi. E şi aşa teribil de greu să spui care pute mai tare, voi ori pisica. Eu unul aleg, desigur, pisica. Ea parcă nu duhneşte chiar atît de rău. Ce vrei să faci, Beetle?

— Să crăp de bucurie. Să crăp de bucurie toată după-amiaza asta. Nicicind n-am crăpat de bucurie ca astăzi. Apoi să ne retragem în adăpostul nostru.

Ceea ce şi făcură.

*

Jos în subsol, unde becurile de gaz pîlpîie şi ghetele stau frumos aliniate, Richards, înconjurat de periile de lustruit, povestea lui Oke, omul de serviciu din sala profesorilor, lui Gumbly, omul de serviciu din sala de mese şi frumoasei Lena, spălătoreasa.

— Mda. Pisica aia era într-o stare de nedescris, ceva ce nu s-a mai văzut. Mai că mi-a venit să vărs, şi alta nu. Dar am scos-o afară şi am curăţat totul, deşi duhnea mai rău ca un fund de cală.

— O fi murit vînînd şoareci, biata de ea, o jeli Lena pe victimă.

— Atunci îi vîna altminteri decât toate celelalte pisici din lumea asta, Lena. Cînd scot scândura şi dau de ea culcată pe spate şi-o răsucesc cu coada măturii, ce să vezi? Vad că are spatele tot plin de tencuiala dintre şipci. Da, precum vă spun eu. Şi sub cap se găsea... cum să spun, aşa ca un fel de pernіţă de ipsos care i se adunase în faţă cînd o fi alunecat pe spate. Nici o pisică, de cînd e lumea şi pămîntul, Lena, n-a vînat şoareci stînd pe spate. Cineva a împins-o pe sub duşumea, departe, cît de departe a putut. Pisicile nu-şi aştern singure perne, ca să moară pe ele. A împins-o careva după ce pornise să se răcească, cum ar veni.

— Măi să fie, dar tu eşti prea deştept ca să faci mult timp

umbră pămîntului, grăsanule. Trebuie să te însori şi să te înveţe cineva minte, îl sfătui Lena care era logodită cu Gumbly.

— Eu am apucat să învăţ cîte ceva mai înainte ca anumite fete să se fi născut măcar. Şi am făcut parte din marina reginei, unde te-nveţi să vezi şi să te zgîieşti cu ochii pe care-i ai. Aşa că tu să-ţi vezi de ale tale, Lena fato.

— Crezi cu adevărat ce ne-ai spus? stărui Oke.

— Nu-mi pune întrebări şi nici eu n-am să-ţi spun minciuni. E ciuruită de-un glonţ dintr-o parte-ntr-alta şi două coaste în dreptul inimii le are sfărîmate ca nişte nuieluşe. Am văzut eu cum arată totul cînd am răsucit-o. Sînt daţi dracului, da, sînt daţi dracului, dar pe nea Richards nu-l prostesc ei. Îmi sta pe limbă să spun totul, dar… ne-a zis că nu ne spălăm niciodată, aşa ne-a zis. Şi i-a lăsat pe ticăloşii ăia de elevi ai lui să ne facă de „împuţiţi”, ştiţi că i-a lăsat. Aşa încît spun că bine i s-a întâmplat, să se înveţe minte şi domnul profesor King.

Riehards scuipă pe-o altă gheată şi se apucă de văcsuit în continuare, rîzînd pe înfundate.

Impresioniștii

Picaseră în camera de lucru a capelanului – toţi patru profesori supraveghetori de secţii – pentru a fuma şi ei în tihnă în acea sîmbătă seară, iar cele trei pipe şi o ţigară, îmbinîndu-şi fumul, dădeau mărturie pentru deosebitul tact al reverendului John Gillett. De cînd cu descoperirea pisicii, King fusese pornit să se simtă jignit din senin şi din te miri ce, iar reverendul John în calitate de stat-tampon şi de confident general – se străduise timp de o săptămână să realizeze o stare de împăcare şi de bunăvoie între toţi. Era un om rotofei, mereu bine dispus şi se purta ras (dacă nu punem la socoteala stufoasa lui mustaţă); cei ce-l iubeau mai puţin spuneau că-i un iezuit făţarnic. Acum surîdea blînd, privindu-şi realizarea: patru oameni mult încercaţi, care în clipa aceea îşi vorbeau fără prea multă amărăciune.

— Luaţi aminte, vorbi el atunci cînd în cursul conversaţiei fu atins subiectul, eu nu am în vedere pe nimeni. Dar oridecîteori cineva a luat masuri făţişe împotriva sălii de

studii numărul cinci, rezultatul a fost mai mult ori mai puţin umilitor pentru cel ce le-a luat.

— Nu pot să fiu de acord, ripostă King. Îl pulverizez zilnic, spre binele lui, pe sfruntatul de Beetle, îl scutur zi de zi, iar pe ceilalţi odată cu el.

— Atunci gîndeşte-te chiar la situaţia dumitale de acum doi ani. Îţi aduci aminte cînd dumneata şi cu Prout vă puseserăţi pe urma lor – pentru că-şi făcuseră o colibă şi depăşeau limitele, dacă nu mă-nşel. L-ai dai oare uitării pe colonelul Dabney?

Ceilalţi începură a rîde. Lui King nu-i făcea deloc plăcere să i se reamintească de postura lui de braconier.

— Ăsta a fost un caz. Altul a fost cînd îţi aveai camera de lucru sub sala lor de studii – părerea mea fusese atunci că te-ai băgat de bunăvoie în gura şarpelui – şi cînd i-ai dat afară din sala lor.

— Pentru că făceau o larmă îngrozitoare. N-aş vrea cred, Gillett, că tocmai, dumneata aperi…

— Nu spun decît că i-ai dat afară. În aceeaşi seară biroul dumitale a fost devastat.

— De către Ouă-de-Iepure – beat criţă – de pe şosea, preciză King. Ce are asta de a face cu…?

Reverendul John urmă:

— În sfîrşit, îşi închipuie că le este defăimată curăţenia corporală – o chestie cît se poate de gingaşă pentru toţi băieţii de vîrsta lor. Aşa. Luaţi aminte cum, în fiecare caz pedeapsa se potriveşte cu vina. La o săptămînă după ce elevii din secţia dumitale, King, îi fac de „împuţiţi”, secţia dumitale este şi ea – ca să nu ocolim adevărul – împuţită de o pisică moartă, care găseşte cu cale să moară tocmai în locul unde-ţi poate îndeosebi cădea buluc pe cap. Să fie oare tot o coincidenţă? Hai să recapitulăm. Îi acuzi că au depăşit limitele. Datorită nu ştiu cărei stranii înlănţuiri de împrejurări – fie că trăgeau ori nu trăgeau ei sforile – dumneata şi cu Prout va pomeniţi luaţi drept braconieri. Îi

evacuezi din sala lor. Biroul dumitale devine de nelocuit pentru un oarecare timp. În acest din urmă caz, rezultatele ni s-au servit clar. Ei, atunci?

— Dar pisica se afla sub mijlocul podelei din dormitorul lui White, argumentă King. Scândurile acolo-s puse pe două rînduri, ca să amortizeze zgomotul. Niciun elev, nici măcar din propria mea secţie, nu ar fi putut umbla la seînduri, fără să lase nicio urmă – iar cît despre Ouă-de-Iepure, căruţaşul era beat mort în seara cu pricina.

— Norocul le surîde uluitor de frecvent. Asta-i tot ce am spus mereu. Mie unuia îmi sînt nespus de dragi şi cred că mă bucur într-o oarecare măsură de încrederea lor. Mărturisesc că-mi place să mi se spună *padre*[79]. Cu mine sînt în relaţii paşnice; drept care să nu mi se împuie capul cu mărturisiri despre furturi inexistente.

— Te referi la cazul Mason? întrebă gînditor Prout. Întotdeauna am considerat chestia aceea ca absolut scandaloasă. Cred că directorul ar fi trebuit să procedeze mai energic. Mason poate greşi, dar nu încape îndoială că e cum nu se poate mai sincer şi că are cele mai bune intenţii.

— Voi mărturisi că nu-ţi pot împărtăşi părerea, Prout, spuse reverendul John. Omul a luat ca bună o poveste stupidă, din care reieşea că băieţii ar fi furat; s-a baza pe mărturia altui elev, fără a întreprinde – după cîte ştiu cu — o cît de mică anchetă; şi – ca să vorbesc deschis – socot că merita tot ce i s-a întîmplat.

— L-au jignit grav pe Mason, în mod deliberat, afirmă Prout. O vorbă să-mi fi spus mie şi aranjam totul. Clar au preferat să mizeze pe faptul ca Mason nu le ştia firea, pentru a-l atrage într-o capcană….

— Nu zic ba, interveni King, dar Mason nu-mi este simpatic. Şi nu-mi este tocmai pentru motivul pe care-l invocă Prout spre a-l lăuda. E prea bine intenţionat.

---

[79] Titlu îndeobşte dat confesorilor militari. *(N. tr.).*

— Furtul nu face parte din tradiţiile noastre, zise micul Hartopp. Cel puţin nu între noi.

— Venind din partea supraveghetorului unor elevi care au răpit nevinovaţilor electori din Northam şapte capete de vită, nu vi se pare că declaraţia dumneavoastră e cam pripită? întrebă Macrea.

— Cîtuşi de puţin, răspunse Hartopp netulburat. Asta şi săritul porţilor şi niţel braconaj şi vînzarea şoimilor pe faleză constituie salvarea noastră.

— Ne face mai mult rău ca instituţie… începu Prout.

— Decît ar putea să ne facă un scandal muşamalizat? Desigur. Reputaţia noastră în rîndurile fermierilor e cum nici nu s-ar putea mai proastă. Sînt însă oricînd dispus să am de-a face cu oricîte iscusite delicte de acest fel, decît cu… altele de alt fel.

— Se poate să ai dreptate, dar nu se poartă ca băieţi de vîrsta lor; sînt anormali şi, după a mea părere, dezechilibraţi, stărui Prout. Efectul moral al isprăvilor lor netezeşte calea pentru alte rele şi mai grave. De aceea nici nu ştiu cum să mă port cu ei. S-ar putea să-i despart.

— Ai putea, desigur; dar gîndeşte-te că au înotat prin şase ani de şcoală împreună. Eu n-aş fi de părere s-o faci, îi spuse Macrea.

— Îl folosesc mereu pe „noi“, ca ziariştii, observă dintr-odată King. Ceea ce mă enervează la ei. „Unde ţi-e tema, Corkran?” „Domnule profesor, noi încă n-am terminat-o de tot. O să v-o dăm în cîteva clipe “ şi uite aşa. Şi ceilalţi doi fac la fel.

— Dar acest *noi* nu-i de lepădat, se pronunţă micul Hartopp. Ştiţi că trigonometria le-o predau eu. M’Turk s-ar putea să înţeleagă el cîte ceva; cît despre Beetle, cînd îi vorbeşti de sinus şi de cosinus, stă parc-ar fi o vită încălţată. Şi copiază fără ruşine de la Stalky pentru care matematica e pur şi simplu o desfătare.

— De ce-i îngădui să copieze? se indignă Prout.

— Lucrurile se cumpănesc la examene. Acolo Beetle îşi predă foaia albă şi contează pe *engleză,* spre a obţine nota de trecere. Cred că în orele mele îşi petrec tot timpul scriind versuri.

— Unde-ar da pronia să-şi transfere niţel din energia aceasta şi în domeniul versurilor latineşti! (King se îndreptă din spate). Cu excepţia doar a lui Stalky, e cel mai netrebnic făuritor de hexametri barbari din cîţi mi-a fost dat mie să cunosc.

— Totuşi, munca în sala lor de studii e coordonată, îi lămuri capelanul. Stalky se ocupă de matematică, M'Turk de latină iar în grija lui Beetle cad engleza şi franceza. Aşa cred cel puţin, pentru că atunci cînd era în infirmerie, lunea trecută…

— Simulînd, sări Prout cu gura.

— Nu-i exclus. Am constatat o scădere simţitoare în calitatea traducerilor lor după *Romanul unui tînăr sărac*[80]

— Consider treaba asta profund imorală. Eu unul am fost întotdeauna potrivnic sistemului sălilor de studii ne grupuri.

— Ar fi greu de găsit o sală de studii unde elevii nu se ajută unii pe alţii; dar în sala numărul cinci lucrul s-a prefăcut în sistem, recunoscu micul Hartopp. Dealtfel, tot ce fac ei este făcut sistematic.

— Nici nu se ascund, interveni reverendul John. L-am văzut pe M'Turk fugărit pe scări de Beetle şi de Stalky, care vroiau să le traducă în versuri latine *Elegia* lui Gray[81], în vreme ce ei aveau de gînd să se ducă să bată mingea.

— Asta se cheamă înşelătorie sistematică, comentă Prout cu voce din ce în ce mai gravă.

— Nici gînd, îi răspunse micul Hartopp. Nu poţi învăţa o vacă să cînte la vioară.

— Îşi dau seama că ne înşală.

---

[80] Romanul scriitorului francez *Octave Feuillet* (1821—1890)(N.tr.).

[81] Celebra poezie *Elegie scrisă într-un cimitir de ţară* de *Thomas Gray* (1716-1771)(N.tr.).

— Tot ce s-a spus aici, vru să ştie reverendul John, s-a spus sub pecetea tainei, nu?

— Spui că i-au auzit distribuindu-şi între ei temele lecţiilor în acest fel? stărui Prout.

— În numele a tot ce-i sfînt, nu mă folosi drept martor al acuzării, dragul meu. Hartopp a spus acelaşi lucru şi el. Dacă băieţii află că mi-am dat drumul gurii, relaţiile dintre noi s-ar strica – şi eu unul ţin ca ele să fie bune.

— Cred că purtarea dumitale în privinţa aceasta dă dovadă de slăbiciune, rosti Prout, privind în jur ca şi cum ar fi căutat sprijin în careva. N-ar fi mult mai bine să spargem gaşca pe… cîtva timp… ce ziceţi?

— Da, spargeţi-o, nu mai staţi pe gînduri, aprobă Macrea, şi o să vedem atunci dacă teoria lui Gillett se ţine sau nu în picioare.….

— Vezi-ţi de treabă, Prout. Dă-le pace ori, altminteri, te va paşte cine ştie ce nenorocire; şi ceea ce este mult mai important, au să-mi poarte şi mie pică. Şi sînt, vai, prea gras pentru a mă lăsa chinuit de nişte copii poznaşi. Unde te duci?

— Prostii! N-au să îndrăznească… dar am să chibzuiesc pe-ndelete, răspunse Prout. Se cere chibzuială. Îşi dau seama că ne înşală şi eu trebuie să stau să chibzuiesc care-mi este datoria.

— Ăsta e în stare să le ceară băieţilor să-şi dea cuvîntul de onoare că nu vor mai copia. Mare prostie am mai făcut. (Reverendul John se uită în juru-i, oarecum muncit de cuget.) N-am să mai pierd niciodată din vedere că un profesor nu e un om. Ţineţi însă minte ce vă spun eu, încheie reverendul John, are să se lase cu tărăboi.

*

Dar lîngă Tibrul galben
Domneau tumultul şi spaima

Aidoma trăsnetului ce-ar cădea din senin (căci mai dăinuia încă veselia iscată de victorioasa încheiere a războiului pisicii), profesorul Prout venise în sala de studii numărul cinci, le ţinuse o predică despre grozăvia faptului de a copia şi de a-şi face unul altuia lecţiile şi le adusese la cunoştinţă că începînd de luni se vor întoarce în sala de studii comună. Băieţii tunară şi fulgerară, fiecare de unul singur sau toţi în cor, tot timpul cît ţinu acea liniştită duminică, deoarece păcatul lor era ceva de uz curent în mai toate sălile de studii.

— La ce bun să ne prăpădim cu firea? întrebă Stalky în cele din urmă. Sîntem cu toţii o apă şi-un pămînt. Trebuie să ne întoarcem şi să convieţuim cu întreaga secţie. Cîte un pupitru în clasă şi cîte un scaun în sala de studii numărul doisprezece.

Se uită cu jind împrejur la plăcuta încăpere pe care M'Turk, îndrumătorul lor în materie de artă, o împodobise cu lambriuri, plăcuţe de metal şi perdele de creton.

— Da! şi Copită are să ne vină pe cap în orice clipă, furişîndu-se ca un cîine de pripas, să vadă ce mai punem la cale. Ştiţi că de la un timp încoace nu le dă o clipă de răgaz elevilor săi, se jeli M'Turk. Mă, frumoasă treabă are să fie. N-am ce zice!

— De ce nu eşti pe terenul de sport? Vreau ca toţi băieţii să fie voinici, sănătoşi. Nu trebuie să lîncezeşti într-o sală de clasă. De ce nu iei parte la manifestările secţiei? cită Beetle cuvintele dascălului – şi tot aşa, dă-i şi dă-i!

— Păi, are dreptate. De ce nu ne-am ocupa noi de secţie? Hai să ne ocupăm. Să ne ocupăm cît mai mult. De-un an de zile nu ne-a mai văzut prin sălile comune. În răstimp, am învăţat o groază de lucruri. Avem să-i arătăm noi ce putem face pentru secţie! V-aduceţi aminte, în *Eric* ori în *Sf. Winifred,* de tipul pe care-l cheamă Belial[82] şi mai nu ştiu

[82] Diavolul (N.tr.).

cum? Am de gînd să fiu Belial, hotărî Stalky, zimbind cu un surîs ademenitor.

— E-n regulă! se-nvoi Beetle. Iar eu am să fiu Mamon[83]. Am să dau bani cu împrumut pe camătă – aşa cum se face în toate şcolile, potrivit ştirilor din B.O.P.[84] Două pence pe săptămînă de fiecare şiling. Asta are să-i zdruncine lui Copită şi mintea cîtă o mai are. Cît despre tine, Turkey, tu poţi fi Lucifer.

— Ce-am de făcut în această calitate? zîmbi şi M'Turk.

— Să te afli în fruntea comploturilor, a uneltirilor şi... a boicoturilor. Dedă-te „tenebroaselor intrigi" de care tot pomeneşte Copiţică. Haidem!

Secţia îi întîmpină cu prilejul căderii lor vădindu-le acel amestec de zeflemea şi simpatie acordat mai totdeauna elevilor evacuaţi din sala lor de studii. Binecunoscuta rezervă a celor trei îi făcea însă cu atît mai interesanţi.

— Întocmai ca-n vremurile bune de odinioară, nu? întrebă Stalky alegînd un pupitru şi azvîrlindu-şi cărţile într-insul. Am venit să petrecem oarecare vreme cu voi, tinerii mei prieteni, deoarece mult iubitul nostru supraveghetor ne-a dat afară din bîrlogul nostru.

— Bine v-a făcut, strigă Orrin, să vă înveţe minte să vă lăsaţi de copiat!

— Aşa nu merge, îi replică Stalky. Nu ne vom putea păstra faimosul nostru prestigiu, Orrin băiete, dacă încerci s-o iei pe tonul ăsta.

Cei trei prieteni se încolăciră drăgăstos în jurul colegului lor, îl duseră pînă la fereastra glisantă şi lăsară apoi canatul geamului în jos pînă ce-i imobilizară ceafa.

Cu o aceeaşi dexteritate, folosind o bucată de sfoară, îi prinseră după aceea la spate cele două degete groase ale mîinilor şi, în sfîrşit, pentru că dădea vîrtos din picioare, îl şi descălţară.

---

[83] Tot diavolul, sub ipostaza lăcomiei de bani (N.tr.).

[84] *Boy's Own Paper*, revista tinerimii şcolare (N.tr.).

Acolo şi-n aceeaşi situaţie se nimeri să-l găsească, după vreo cîteva minute, profesorul Prout: ghilotinat şi în imposibilitate de a face ceva, înconjurat de un grup de elevi care în loc de a-i sări în ajutor să strîmbau de rîs.

Stalky, într-o clasă de la etaj, îşi adunase aliaţi spre a întîmpina o acţiune de represalii. Şi, într-adevăr, nu trecu mult timp că Orrin se şi arătă în fruntea unei trupe: în toată clasa, atunci, se ridică un nor de praf ce-i înconjura de pretutindeni pe băieţii încăieraţi, care se luptau – ţipînd şi zbierînd. Un pupitru, în toiul tumultului, o porni din loc, un pîlc de luptători se prăbuşi peste o uşă sfărîmîndu-i una din tăblii, o fereastră se făcu ţăndări şi o sticlă de lampă căzu la pămînt. Folosindu-se de toată acea harababură, cei trei prieteni o zbughiră pe coridor, de unde se porniră să strige şi să cheme noi forţe doritoare să ia parte la luptă.

— Ajutor, secţia King, secţia King! secţia King! Clasa a douăsprezecea! Ajutor, secţia Prout. Secţia Prout! Ajutor, secţia Macrea! Ajutor, secţia Hartopp!

Elevii mai tineri se repeziră afară de prin clase ca roiul din stup, fără a mai pune întrebări; se repeziră sus pe scări şi se adăugară învălmăşelii generale.

— Nu-i rău pentru cea dintîi seară, constată Stalky potrivindu-şi gulerul. Îmi închipui că lui Prout n-o să-i prea placă. Iar noi am face mai bine să ne asigurăm de-un alibi.

Aşa încît se cocoţară tustrei pe gardul din faţa secţiei lui King, unde şi rămaseră pînă la ora de meditaţii.

— Vedeţi, grăi Stalky în vreme ce se îndreptau odată cu netrebnica ciurdă spre sala de studii, dacă ajungi să încaieri frumuşel toate secţiile între ele, poţi pune rămăşag că are să se găsească şi-un bou care să dezlănţuie o bătaie serioasă. Uite-l pe Orrin. Orrin, arăţi cam paradito-mardit.

— Din vina ta, nemernicule! Tu ai început. Aveţi fiecare de scris cîte două sute de rînduri de căciulă şi Copită vă caută peste tot locul. Uite ce mi-a făcut animatul ăla de Malpas la ochi.! _...

— Să ştii că-mi placi, cînd zici că *noi* am început. Cine a spus că noi copiem? Mintea ta de prunc nu poate încă stabili legătura dintre cauză şi efect? Va veni şi ziua cînd îţi vei da seama că nu poţi lua sala de studii numărul cinci peste picior.

— Unde-i şilingul ăla pe care mi-l datorezi? întrebăBeetle dintr-odată.

Stalky nu putea să-l vadă pe Prout în spatele său, dar dădu replica fără a sta pe gînduri.

— Îţi datorez numai nouă pence, cămatarule!

— Ai uitat dobînda? întrebă M'Turk. O jumătate de penny pe săptămînă de fiecare şiling. Ăsta-i tariful lui Beetle. Trebuie că eşti putred de bogat, mă Beetle.

— Ia staţi, Beetle mi-a împrumutat şase pence. (Stalky se opri din drum şi se prefăcu a socoti pe degete). Şase pence pe ziua de nouăsprezece, nu?

— Da, dar ai uitat că n-ai plătit dobîndă pentru celălalt şiling, ăl de ţi l-am împrumutat mai înainte.

— Dar nu mi-ai luat ceasul drept zălog?

Aproape că jocul, în continuare, se desfăşurase de la sine.

— N-are a face. Plăteşte-mi dobînda ori am să-ţi socotesc dobîndă la dobîndă. Nu uita că am o poliţa semnată de propria-ţi mînă! răcni Beetle.

— Eşti un cămătar fără inimă, mormăi Stalky.

— Gura! răcni M'Turk cît mai tare cu putinţă şi tresări cînd Prout se apropie de ei.

— Nu v-am văzut în ruşinosul tărăboi de adineaori, în clasă, observă el.

— Care tărăboi, domnule profesor? Noi tocmai venim de la domnul profesor King, răspunse Stalky. Şi, domnule profesor, vă rog, ce fac cu cu ora de meditaţie? Pupitrul la care mi-aţi spus să şed e spart acum şi întreaga sală e inundată de cerneală.

— Găseşte-ţi alt loc, găseşte-ţi un alt loc. Mă iei drept

dădaca dumnitale, să-ţi schimb eu scutecele? Doresc să ştiu dacă-ţi intră în obicei să împrumuţi bani colegilor dumitale, Beetle?

— Nu, domnule profesor, nu în mod sistematic, domnule profesor.

— E un obicei cît se poate de condamnabil. Speram că cel puţin în secţia mea nu-l voi întîlni. Oricare ar fi părerea mea despre dumneata, Beetle, nu mi-ar fi venit a crede că viciul acesta se numără printre cele pe care le ai.

— Nu-i ceva rău să împrumuţi bani, domnule profesor, aşa-i?

— N-am de gînd să fac un schimb de cuvinte cu dumneata asupra concepţiilor dumitale morale. Cît i-ai împrumutat lui Corkran?

— Nu... nu ştiu exact, răspunse Beetle.

Nu-i uşor lucru să improvizezi pe moment o întreagă tărăşenie.

— Şi totuşi, adineaori păreai a şti foarte precis.

— Cred că-i vorba de doi şilingi şi patru pence, interveni M'Turk, aruncîndu-i o privire profund dispreţuitoare lui Beetle.

În finanţele peste măsură de încurcate ale celor trei prieteni mai figura numai acea sumă pe care o revendicau atît M'Turk cît şi Beetle drept parte ce li se cuvenea din produsul amanetării mai puţin bunei perechi de pantaloni de sărbătoare ai lui Stalky. Stalky însă susţinuse de-a lungul a două trimestre, că banii erau ai lui, ei reprezentînd comisionul pentru oboseala de a fi pus zălog pantalonii; şi-i cheltuise, fireşte, cu prilejul unei „gustări” în sala de studii.

— Atunci băgaţi-vă bine în cap ce vă spun eu. Beetle, să binevoieşti a pune capăt activităţii dumitale de cămătar. Cît ai spus, Corkran, doi şilingi şi patru pence?

Stalky nu grăise nimic şi nimic n-a răspuns.

— Înrîurirea nocivă pe care o exerciţi este destul de puternică, pentru ca să nu fie nevoie să născoceşti încă un

mijloc de presiune asupra colegilor dumitale.

Îşi scotoci buzunarele şi (o, bucurie!) scoase un florin şi patru pence.

— Adu-mi ceea ce numeşti poliţa semnată de Corkran şi fii mulţumit că nu fac să se audă lucrurile mai departe. Banii aceştia vor fi reţinuţi din banii dumitale de buzunar, Corkran. Şi să mi se aducă imediat poliţa în biroul meu.

Prea puţin le păsa! Doi şilingi şi patru pence dîntr-o dată fac oricînd şi pentru orice fomist din lumea asta mai mult decît şase pence săptămînal timp de şase săptămîni.

— Da' ce naiba o fi aia o poliţă? se înfiora Beetle. N-am auzit de aşa ceva decît într-o carte.

— Ei, acum va să întocmim noi una, zise Stalky.

— Da... dar cerneala noastră albastră are să se înnegrească mîine. Ce ne facem dacă observă?

— Nu observă el. Are alte griji, îl linişti M'Turk. Semnează-ţi numele pe o bucată de hîrtie şi scrie: „Vă datorez doi şilingi şi patru". Nu-mi sînteţi recunoscători că i-am stors biştarii lui Prout? Stalky nu ar fi plătit niciodată... Ce faci, măi nătărăule?

Instinctiv, Beetle tocmai căuta să înmâneze banii lui Stalky, ca unuia socotit vistiernicul asociaţiei. Vechile năravuri nu-s uşor de lepădat.

În schimbul poliţei, Prout îl lămuri pe Beetle asupra grozăviei cametei care, întocmai ca orice altceva în afara cricketului obligator, reprezenta agentul distrugător al şcolilor, semăna zîzania între elevi, îi făcea pe tineri reci şi calculaţi şi dădea frîu slobod tuturor relelor. Pînă la urmă, Beetle fu întrebat dacă mai cunoaşte şi alte cazuri asemănătoare. Dacă da, atunci era de datoria lui, spre a-şi dovedi, căinţa, să le aducă la cunoştinţa supraveghetorului secţiei sale. Nu era nevoie să dea şi nume.

Beetle nu ştia... mai bine zis, domnule profesor, nu era sigur. Cum de-ar putea fi martor al acuzării împotriva propriilor săi prieteni? S-ar putea, desigur, ca în secţie – aici

schiţă o serie de gesturi făţarnice, menite să arate cît e de delicată situaţia – să mai fie mulţi alţii care procedează la fel. El unul nu putea şti. Concurenţi făţişi în activitatea la care se dedase nu întâlnise. Dacă însă domnul profesor Prout socotea că-i o chestiune care interesează onoarea secţiei (iar domnul profesor Prout, bineînţeles, întocmai aşa o considera), poate că ar fi bine ca monitorii…

O întinse astfel pînă la jumătatea orei de meditaţii.

— Iar dacă, afirma noul Shylock înapoindu-se în clasă, prăbuşindu-se pe bancă alături de Stalky, iar dacă nu-i convins că secţia e toată molipsită de camătă, atunci eu sînt unchiul unei maimuţe… asta-i tot… Am fost reţinut în biroul domnului profesor Prout, domnule (spuse către pedagogul de pe catedră). Mi-a spus că mă pot aşeza unde doresc, domnule… O, era nespus de emoţionat. Broboane de sudoare îi acopereau fruntea… da, domnule, i-am cerut doar lui Corkran să mă lase să moi tocul în călimara lui.

După rugăciunea de seară, în drum spre dormitoare, Harrison şi Craye, monitorii şefi ai secţiei, zeloşi în exercitarea îndatoririlor, li se adresară supăraţi foc.

— Ce i-ai mai făcut lui Copită de data asta, Beetle? Ne-a predicat toată seara.

— Şi pentru care motiv v-a necăjit Serenissima Sa Transparenţă? întrebă M'Turk.

— Pentru că Beetle i-a împrumutat bani lui Stalky, explică Harrison; şi pentru că Beetle i-a mai şi spus că obiceiul împrumuturilor băneşti mişună în toată secţia.

— Nu, băiete, zise Beetle, aşezîndu-se pe-un coş unde se ţineau ghetele, tocmai asta este ceea ce nu i-am spus cu. Am grăit adevărul adevărat. M-a întrebat dacă se fac împrumuturi băneşti în secţie, iar eu i-am răspuns că nu ştiu.

— Părerea lui este că sînteţi o bandă de cămătari fără inimă, se amestecă M'Turk în vorbă. Aveţi noroc că nu vă socoteşte a fi de-a dreptul nişte spărgători. Ştiţi că odată

ce-i intră o idee în căpăţîna aia conştiincioasă a lui nu i-o mai scoate nimeni de acolo nici cu o pereche de boi.

— Om bine intenţionat. A făcut şi el tot ce-a putut. (Stalky se răsucea plin de graţie în jurul balustradei scării). L-am găsit cu capu-n ţeava de scurgere. Mărturisirea completă în gheata stîngă, Totul numai pentru a salva onoarea şcolii... da... [85].

— Tacă-ţi fleanca! i-o reteză Harrison. Cînd vine omul să vă mustre, vă purtaţi de parcă voi aţi fi cei ce mustră.

— Sinteţi mult prea înfipţi, completă Craye.

— Nu prea văd cine-i înfipt în chestia asta. Afară de voi care veniţi să vă băgaţi nasul în treburi care ne privesc numai pe mine şi pe Beetle, şi mai ales după ce Prout a aplanat totul.

Ştrengăreşte, Stalky le făcu celorlalţi semn cu ochiul.

— Asta-i partea rea eu tocilarii, se plînse M'Turk adresîndu-se lămpii de gaz. Ajung să fie făcuţi monitori mai înainte de a avea şi ei niţel tact şi atunci se apucă să bată capul celor care le-ar putea da cu adevărat o mînă de ajutor ca să vegheze asupra onoarei secţiei.

— N-avem să vă deranjăm cu asemenea cereri! îl asigură Grave cu însufleţire.

— Atunci, de ce ne tot pisălogiţi? sări Beetle. După propriile voastre spuse, aţi fost atît de nepăsători în ceea ce priveşte grija de secţie, încît Prout crede că toată secţia e un cuib de cămătari. Eu i-am spus că i-am împrumutat bani lui Stalky şi nimănui altcuiva. Nu ştiu dacă mă crede, dar cu asta eu am terminat. Restul vă priveşte.

— Ne dăm acum seama – Stalky ridica vocea – că după toate aparenţele, ne aflăm în prezenţa unui complot pus la cale de toată secţia. După cîte ştim noi. S-ar putea ca bobocii să dea şi să primească bani cu împrumut mult peste mijloacele de care pot ei dispune. Însă nu *noi* purtăm

---

[85] Stalky vorbeşte imitîndu-l pe Jingle, personaj din *Clubul Pickwick* al lui Dickens. (N. tr.)

răspunderea. Noi nu sîntem monitori, noi sîntem nişte bieţi elevi oarecare.

— Şi vă mai prinde mirarea că nu dorim să legăm prietenii în secţie? întrebă M'Turk deodată cu multă demnitate. Ne-am văzut de treabă în camera noastră, pînă ce am fost evacuaţi şi acum ne trezim amestecaţi în… în borşul ăsta. E pur şi simplu ruşinos.

— Apoi, adăugă Stalky, ne şi luaţi din scurt şi începeţi să ne brutalizaţi pe scări, pentru lucruri care ne privesc numai pe noi. Doar ştiţi bine că nu sîntem monitori.

— Şi acum ne şi ameninţaţi cu bătaia, adăugă Beetle, născocind cu îndrăzneală, pe măsură ce vedea cum se întipăreşte uimirea pe faţa vrăjmaşului.

— Şi dacă vă-nchipuiţi că aveţi să obţineţi, ceva de la noi pe calea aceasta, aflaţi că vă înşelaţi amarnic. Asta-i tot. Noapte bună.

O luară în sus pe scări, spinările lor dintr-odată ţepene exprimînd indignarea nevinovăţiei jignite pe nedrept,

— Da'… da' ce naiba le-am făcut? îl întrebă Harrison căzut din cer pe Craye.

— Habar n-am. Însă… aşa se întîmplă mereu, cînd ai de-a face cu ei. Ăştia ies mereu basma curată.

După aceea profesorul Prout îi convocă din nou pe cei doi buni elevi în biroul său şi izbuti să cufunde şi propria să minte şi sufletele lor nevinovate în bezna unei uimiri de zece ori mai ameţitoare. Le vorbi despre sancţiuni şi măsuri ce vor fi luate, despre purtare şi lealitate înlăuntrul secţiei şi faţă de secţie şi-i îmboldi să procedeze cu mult tact.

Aşa încît monitorii îl întrebară pe Beetle dacă mai e în relaţii de afaceri şi cu vreun alt ghişeu. Pe loc Beetle se duse la supraveghetorul secţiei şi-şi exprimă dorinţa de a şti cu ce drept Harrison şi Craye zgîndăresc iar o chestiune rezolvată între ei şi supraveghetorul secţiei lui. Pentru a juca rolul nevinovatului persecutat, nimeni nud întrecea pe Beetle.

I se năzări apoi lui Prout că fusese poate nedrept cu pîrîtul care nu încercase nici să-şi tăgăduiască vina şi nici să-i găsească circumstanţe atenuante. Trimise după Harrison şi Craye şi-i dojeni cu multă blîndeţe pentru felul poate cam aspru pe care-l folosiseră faţă de un păcătos pocăit, aşa încît atunci cînd aceştia se înapoiară în sala lor de studii, amîndoi folosiră din belşug expresiile verbale ale deznădejdei. Întreprinseră apoi o temeinică anchetă în toată secţia, împingîndu-i pe boboci pînă-n pragul isteriei şi scoţînd la iveală cu tot fastul şi alaiul inevitabilul sistem de mici împrumuturi care întotdeauna funcţionează acolo unde sînt strînşi laolaltă mai mulţi băieţandri.

— Vezi, Harrison, Thorntorn *minor* mi-a împrumutat an penny săptămîna trecută fiindcă, am fost amendat, pentru spargerea unui geam; şi eu l-am cheltuit la Keyte. Nu ştiam că nu-i voie. Şi Wray *maior* a luat doi pence cu împrumut de la mine, cînd unchiul meu mi-a trimis un mandat poştal de cinci şilingi, pe care mi i-a plătit în numerar Keyte; dar are să mi-i dea înapoi înainte de vacanţă. N-am ştiut nici unul din noi că asta nu e voie.

Monitorii îşi irosiră ore întregi în felul acesta, dar nu găsiră urmă de camătă ori de altceva care să se apropie de nemaipomenitele procente ale lui Beetle. Elevii mai mari – căci în tradiţiile şcolii nu figura respectul fata de monitori decît la orele de sport obligatoriu – îi poftiră pe scurt să-şi vadă de treburi. Nu erau dispuşi s-o facă pe martorii ori pe acuzatorii. Harrison era un dobitoc şi Craye un altul; dar, îşi dădură elevii mai mari cu părerea, cel mai mare dobitoc dintre toţi era însuşi supraveghetorul secţiei.

Cînd o secţie ajunge să fie serios zgîndărită, oricît de împăcată i-ar fi conştiinţa, ea se destramă în grupuleţe şi coterii – cu mici întruniri în amurg; comitete care ţin şedinţe prin unghere şi cotloane; consfătuiri rapide pe coridor. Şi cînd, din grup în grup, adoptînd aere de profund mister, trei drăcuşori de băieţi se furişează strigînd *şase* atunci cînd nu

e cazul şi şoptind *nu spune mai departe* îndată după ce şi-au făcut nişte confidenţe pe de-a întregul născocite, o minunată atmosferă de intrigă şi conspiraţie poate fi făurită în jurul secţiei respective.

După ce trecură vreo cîteva zile astfel, Prout îşi dădu seama că trăia într-un mediu împînzit de capcane. Misterele îl înconjurau din toate părţile, avertismentele precedau mersu-i greoi şi parole de taină erau murmurate deîndată ce – vrînd a-şi ciuli mai bine urechile – întorcea spatele unui grup. M'Turk şi Stalky născociră o mulţime de expresii absurde şi de nonsensuri care se răspîndeau prin secţie întocmai ca para de foc prin şura de paie. Intră în circulaţie o glumă izbutită, care fu dealtfel şi singura consecinţă reală a comisiei pentru anchetarea cametei; un elev îl întreba cu nespusă seriozitate pe un altul: „Crezi că se face multa camătă la noi în secţie?“ iar acela răspundea: „De, ştiu şi eu, dar e mai bine să fim prudenţi”. Efectul produs de atari tertipuri asupra unui dascăl omenos şi bine intenţionat este uşor de închipuit. Dealtfel, unui om care în mod sincer s-a străduit a-şi cîştiga stima celor de educaţia cărora se îngrijeşte, nu-i face deloc plăcere să se audă denumit, fie şi de la o oarecare distanţă: „Prout Popularitate” de către un celt cu părul negru, cu privirea încruntată şi bun de gură. Zvonul că anume poveşti – poveşti neobişnuite – sînt relatate prin sălile de clasă în orele serii de către un elev care nu se bucură de încrederea sa îl nelinişteşte pe-un astfel de om; şi chiar cea mai delicată şi mai subtilă politeţe – căci amabilitatea pe care vîrstnicii înţelepţi o adoptă faţă de un copil uluit era aceea de care se folosea Stalky pentru a-şi învălui profesorul – nu-i redă pacea sufletească.

— Nivelul general al secţiei pare schimbat… schimbat în rău, le spuse Prout lui Harrison şi Craye. Voi n-aţi observat? Nici prin gînd nu-mi trece să dau vina pe…

Nu dădea vina pe nimeni; dar, pe de altă parte, nu făcea

decît asta şi, în voia celor mai bune intenţii din lume, îi aduse pe monitorii secţiei la cel mai avansat stadiu de iritaţie nervoasă pe care-l pot îndura nişte băieţi sănătoşi. Ba lucru încă şi mai rău, monitorii începeau să se întrebe uneori dacă nu cumva Stalky şi compania aveau oarecare dreptate, cînd tot declarau că Prout e *un bou mohorît.*

— După cum ştiţi, nu sînt eu omul care-şi iese din fire pentru orice fleac pe care-l aude. Părerea mea e că-i mai cuminte să-ţi laşi elevii să-şi afle cum socotesc ei mai nimerit izbăvirea persoanei lor, ţinînd fireşte frînele cu o mînă discret călăuzitoare. Dar se manifestă o simţitoare lipsă de respect... un nivel scăzut în chestiunile care privesc onoarea secţiei, un fel de învîrtoşare a inimilor.

O, Prout al nostru-i un gentilom, lom, lom!
Copită-i gentilom şi el;
Trudeşte-amar în chip şi fel
Cu popularitatea sa,
O! Popularitatea, da
Cu-ameţitul ei model,
S-ar cam spulbera altfel.

Pe uşa întredeschisă a biroului lui Prout, cupletul, cîntat de douăzeci de voci tinere, pătrundea cu o intensitate scăzută, venind dintr-o clasă mai depărtată. Bobocii prinseseră drag de cîntec; cuvintele îi aparţineau lui Beetle.

— Nici un om cu bun simţ n-are de ce protesta împotriva unui astfel de cîntec, spuse Prout schiţînd un zîmbet palid; dar, ştiţi voi, paiul arată dincotro bate vîntul. Aţi putea prinde urma influenţei care a iscat întreaga tulburare? Mă adresez vouă, acum, ca fruntaşilor secţiei.

— Nu există nici o îndoială în privinţa aceasta, răspunse Harrison, impetuos. Ştiu ce vreţi să ne spuneţi, domnule profesor. Totul a început din clipa în care cei din sala de studii numărul cinci au fost vărsaţi în sala comună a clasei.

N-are nici un rost să te faci că nu vezi, Graye. Asta o ştii şi tu prea bine.

— E drept că ne pun uneori într-o situaţie grea, confirmă Craye. Mai degrabă prin felul lor de a fi decît altminteri, asta vrea să spună şi Harrison.

— Vă împiedică oare să vă împliniţi datoria?

— Asta nu, domnule profesor. Ei stau doar şi se uită la noi, zâmbesc… şi-şi ţin nasul pe sus.

— Întocmai, aprobă Prout plin de înţelegere.

— Eu cred, domnule profesor, zise Craye trecînd la subiect şi luînd taurul de coarne, că ar fi mult mai bine dacă ar fi retrimişi în sala lor de studii… mult mai bine pentru întreaga noastră secţie. Nu mai au vîrsta la care să-şi poată petrece timpul în sălile comune.

— Sînt mai tineri totuşi decît Orrin sau Flint sau mulţi alţii pe care mi-i pot reaminti.

— Da, domnule profesor: dar e la mijloc altceva. Ăştia exercită o influenţă. Au un dar al lor de a da lucrurile peste cap, fără ca să le poţi face nimic. Ori, dacă încerci să le faci…

— Şi credeţi că ar fi mai bine să-i retrimitem în sala lor de studii?

Harrison şi Craye declarară pe loc şi cu toată energia că părerea lor aceasta e. După cum Harrison i-a spus mai apoi lui Craye:

— Ne-au slăbit autoritatea. Sînt prea mari, ca să mai fie bătuţi; ne-au făcut de baftă în chestia cu împrumuturile cămătăreşti şi-am ajuns de rîsul întregii şcoli. Am de dat un examen (subînţeles la Sandhurst) peste şase luni şi au şi reuşit să-mi răpească jumătate din timpul meu de lucru cu ţicnelile lor. Dacă li se redă sala de studii, poate că vom avea în sfîrşit niţică linişte.

— Salut, Harrison.

M’Turk îşi făcu apariţia de după colţ, plimbîndu-şi privirea în toate direcţiile:

— Merge, bătrîne, merge? Aşa te vreau. Ia-o încet! Ia-o încet!

— Ce vrei să spui cu asta?

— Arăţi cam îngîndurat, remarcă M’Turk. Istovitoare meserie mai este şi grija de a veghea asupra onoarei secţiei, nu? Și fiindcă veni vorba, aţi plecat oare după cai verzi pe pereţi?

— Ascultă, vorbi Harrison încredinţat că va provoca o izbucnire de recunoştinţă. I-am propus lui Prout să vă redea sala voastră de studii.

— Ştii că ai haz! Şi cine, mă rog matale, sînteţi domniile voastre, ca să vă interpuneţi între noi şi dascălul nostru? Pe legea mea, voi doi ne puneţi la grea încercare… la foarte grea încercare. Fireşte că nu ştim în ce măsură abuzaţi de poziţia voastră pentru a ne pune rău cu domnul Prout. Dar cînd mă opreşti din drum pentru a-mi spune că, fără ştirea noastră… şi-n secret… aţi încheiat… cu Prout… anumite învoieli ce ne privesc, nu… nu mai ştiu zău ce s-ar cuveni să fac.

— Ăsta-i cel mai nedrept lucru pe care l-am auzit de cînd sînt! strigă Craye.

— Să ştii că e. (M’Turk o luase pe un ton înspăimântător de solemn care se potrivea de minune cu faţa lui lungă şi uscăţivă). Ia mai daţi-o dracului! Monitorul, şi aprodul nu-s, cred, unul şi acelaşi lucru; s-ar zice însă că voi sînteţi şi una şi alta. Ba propuneţi aşa, ba propuneţi altminteri. *Voi* sînteţi cei care hotărîţi cînd şi cum ne vom întoarce în sala noastră rle studii!

— Dar… dar… am crezut că avem să vă facem o bucurie, Turkey, zău aşa. Ştii doar că vă veţi simţi mult mai bine acolo. (Vocea lui Harrison aproape că se îneca în lacrimi.)

M’Turk se despărţi brusc de ei, ca şi cum n-ar fi vrut să arate cît de emoţionat este.

— S-au dat învinşi! (îi găsise pe Stalky şi pe Beetle într-un

vestiar). S-au săturat! L-au implorat pe Copită să ne lase să ne înapoiem la numărul cinci. Bieţii de ei! Bieţii copilaşi!

— Ne întind ramura de măslin (Acesta a fost comentariul lui Stalky). Au ridicat drăguţul de drapel alb, fir-ar să fie. Dacă vreţi să ştiţi părerea mea, i-am paradito-mardit.

Imediat după ceai, în după-amiaza aceea, Prout îi convocă spre a le spune că dacă doresc să-şi distrugă viitorul uitînd cu desăvîrşire de învăţătură, e treaba lor. Ţinea totuşi să le facă cunoscut că prezenţa lor în sălile comune nu mai putea fi îngăduită nici o clipă. El unul nici nu voia să se gîndcască la timpul pe care va trebui să-l piardă spre a şterge urmele nefastei lor influenţe. Cît de departe mersese Beetle cu exploatarea pornirilor josnice ale imaginaţiei copilăreşti, o va constata mai tîrziu, şi Beetle putea fi încredinţat că dacă Prout avea să dea peste fapte care să denote o pervertire a sufletului…

— Fapte care să denote ce, domnule profesor? întrebă Beetle, de data aceasta sincer uimit, pe cînd M'Turk se grăbea să-l izbească în gleznă cu piciorul, pentru a se fi lăsat „dus“ de Prout.

— Beetle, continuă supraveghetorul secţiei, ştie prea bine despre ce e vorba.

Pernicioase dar scurte fuseseră carierele lor sub ochiul atent al lui Prout; ca unul ce se afla *in loco parentis* faţă de colegii lor necontaminaţi, era nevoit să-şi ia toate măsurile de precauţiune. Remiterea cheii cu pricina puse în sfîrşit capăt predicii magistrului.

— Dar ce-a fost chestia aia cu exploatarea pornirilor josnice ale imaginaţiei? stărui Beetle pe scări.

— Cînd e vorba de mania justificării, îl certă M'Turk, întreci orice aşteptări. De cînd sînt, n-am mai văzut aşa bou. Sper din toată inima că ţi-am julit glezna. De ce te laşi dus cu muia de orice dobitoc?

— Mă las, nu mă las, ce-are a face? Trebuie că l-am atins la coarda simţitoare, fără ca să am habar. Dacă aş fi ştiut

dinainte că am darul ăsta, aş fi pedalat mai tare. Dar acum e prea tîrziu. Ce păcat! „Pornirile josnice”. Încotro bătea el?

— Las-o moartă, îl sfătui Stalky. Ştiam eu că vom ferici secţia. V-am şi spus-o, ţineţi minte… dar jur că nu mă aşteptasem să izbutim aşa de iute.

— Nu, spuse Prout cît se poate de categoric în sala profesorilor. Susţin mai departe că Gillett greşeşte. E adevărat, i-am lăsat să-şi reia sala lor de studii.

— În ciuda binecunoscutelor dumitale păreri despre elevii care copiază? întrebă cu cel mai nevinovat aer din lume micul Hartopp. Ce compromis imoral!

— O clipă, zise reverendul John. Eu… noi… am păstrat de zece zile încoace o discreţie pur şi simplu chinuitoare. Acum vrem să ştim. Mărturisiţi-ne dacă aţi avut barem o secundă de linişte de atunci încoace…

— Cît priveşte secţia mea, răspunse Prout, desigur că nu. Dar greşeşti cu desăvîrşire cînd e vorba de părerea pe care ţi-o faci despre ăştia trei băieţi. Din spirit de dreptate faţă de ceilalţi… şi dintr- un simţământ de legitimă apărare faţă de mine…

— Aha! Am spus eu că vom ajunge aici, murmură reverendul John.

— … am fost silit să-i trimit înapoi în sala lor de studii. Influenţa morală pe care o exercitau asupra celorlalţi era teribilă… pur şi simplu teribilă…

Şi încetul cu încetul îşi îndrugă povestea lui, luînd-o de la camăta lui Beetle şi terminînd cu apelul monitorilor secţiei.

— Beetle în rolul lui Shylock e ceva nou pentru mine, reflectă King muşcîndu-şi buzele. Mi-au parvenit mie nişte zvonuri.

— Dă-i înainte! afirmă Prout.

— Nu, după ce ai avut de furcă cu ei! Dar m-am ferit să cercetez mai îndeaproape. Eu nu mă amestec niciodată…

— Cît despre mine, declară Hartopp, i-aş da bucuros cinci şilingi, băiatului ăstuia, dacă mi-ar putea calcula o dobândă

compusă fără a face trei greşeli grosolane.

— Ia te uită… ia te uită… ia te uită! se bîlbîi profesorul de matematică, Mason, cu faţa strălucind de o cumplită bucurie. Te-au dus… întocmai ca şi pe mine!

— Şi va să zică ai întreprins o anchetă?

Vocea micului Hartopp o înecă pe a lui Prout, mai înainte ca Prout să prindă semnificaţia frazei.

— Elevul însuşi a dat de înţeles că-n toată secţia împrumuturile băneşti sînt curente.

— Se pricepe ca nimeni altul, cînd e vorba de dat de înţeles, comentă capelanul. Dar în ceea ce priveşte onoarea secţiei…

— I-au scăzut nivelul într-o săptămînă. De ani de zile mă străduiesc să-l înalţ. Propriii mei monitori – şi elevii-n general nu se prea plîng unii de alţii – mi-au cerut stăruitor să ne descotorosim de ei. Zici că te bucuri de încrederea lor, Gillett: poate că ţie îţi vor prezenta lucrurile în alt fel. În ce mă priveşte, n-au decît să se ducă dracului cum vor mai bine şi pe ce cale-şi aleg ei singuri. Sînt sătul pînă peste cap de ei, mărturisi Prout cu amărăciune.

Dar reverendul John fu cel care, cu o faţă surîzătoare, se duse să-i facă o vizită dracului, îndată după ce în sala de studii numărul cinci se strânseseră vasele, în urma unei foarte plăcute gustări care îi costase doi şilingi şi patru pence pe repatriaţii deţinători ai încăperii; aceştia, acum, se pregăteau să-şi facă lecţiile.

— Poftiţi înăuntru, padre, luaţi loc vă rog, îl invită Stalky, oferindu-i cel mai bun scaun de care dispuneau: în ultimele zece zile nu am avut prilejul de a vă vedea decît oficial.

— Eraţi pedepsiţi, preciză reverendul John. Şi nu pot face vizite unor delicvenţi.

— Dar acum sîntem reabilitaţi, se apără M’Turk. Domnul Profesor Prout s-a înduplecat de soarta noastră.

— Reabilitaţi şi cu o reputaţie nepătată, adaugă Beetle. A fost un episod neplăcut, padre, cît se poate de neplăcut.

— Şi acum, dragii mei copii, staţi niţel şi cugetaţi singuri. Tocmai despre reputaţia voastră am venit eu să vă vorbesc în seara aceasta. Ca să întrebuinţez la rîndu-mi limbajul vostru şcolăresc: ce naiba aţi mai făcut în secţia profesorului Prout? Nu-i deloc de rîs. Zice că într-atîta aţi coborît nivelul moral al secţiei, încît a fost nevoit să vă trimită înapoi în sala voastră de studii. E adevărat?

— E cum nu se poate mai adevărat, padre.

— Nu mă lua peste picior, Turkey. Ascultaţi ce vă spun. V-am mai spus adeseori că nu există în toată şcoala asta elevi care să aibă o mai mare influenţă, în bine şi în rău, decît aveţi voi. Ştiţi că eu nu vorbesc despre etică şi coduri morale, deoarece nu cred că puii animalului om pot înţelege ce înseamnă asta pînă ce nu trec printr-un oarecare număr de ani. Nu-mi vine totuşi a crede că aţi exercitat o influenţă nefastă asupra elevilor mai mici. Nu mă întrerupe, Beetle! Ascultaţi-mă! Domnul Prout e convins că într-un fel sau altul voi i-aţi stricat pe colegii voştri.

— Domnul Prout e convins de tare multe lucruri, padre, zise Beetle plictisit. De ce anume lucru este el oare convins în prezent?

— Uite, îmi spune că pe tine te-a auzit povestind ceva pe-nserate în sala comună de studii; şi că vorbeai în şoaptă. Şi cînd el a deschis uşa, Orrin ţi-a strigat: „Taci, mă Beetle! Prea-i scîrbos!“ Ei, ce ai de spus?

— Vă aduceţi aminte de *Oraşul asediat* de Mrs. Oliphant[86], pe care mi l-aţi împrumutat în trimestrul precedent? întrebă Beetle.

Reverendul dădu aprobator din cap.

– De-acolo mi-am luat ideea. Numai că în loc de un oraş, am situat în ceaţă o şcoală, asediată de strigoii elevilor morţi care vin să-i răpească pe băieţii vii, trăgîndu-i afară din paturile dormitorului. Toate numele pe care le-am folosit sînt nume adevărate de elevi. Totul trebuie povestit

---

[86] *Margaret Oliphant,* scriitoare engleză (1828—1897). *(N. tr.)*

în şoaptă, ştiţi – şi dînd numele reale. Lui Orrin nu i-a plăcut deloc povestirea mea. Dealtfel nimeni nu m-a lăsat vreodată să ajung pînă la capăt. La sfîrşit e îngrozitor.

— Dar pentru numele cerului, de ce nu i-ai explicat totul domnului Prout, în loc de a-l lăsa cu impresia că…

— Stimate şi iubite padre, interveni M'Turk, n-are nici un rost să-i explici ceva domnului profesor Prout. Căci el, dacă nu rămîne cu o impresie, apoi sigur se alege cu alta…

— Cu cele mai bune intenţii, dealtfel. E doar *in loco patentis,* se alintă Stalky.

— Drăcuşori ce-mi sînteţi! răspunse reverendul John. Trebuie oare să trag concluzia că şi… afacerea cu camăta a fost tot o impresie a supraveghetorului secţiei voastre?

— De… am mai pus şi cîte ceva de la noi, explică Stalky. De datorat îi datoram lui Beetle doi şilingi şi patru pence – cel puţin aşa zice Beetle, dar n-am avut niciodată de gînd să-i plătesc. Atunci am pornit o mică discuţie pe scări şi… şi domnul Prout a picat din întîmplare chiar atunci în urma noastră. Aşa s-au întîmplat lucrurile, padre. Mi-a plătit suma, bani peşin, pe loc, aşa, ca un mare senior (deşi mi-a reţinut-o totuşi din banii mei de buzunar), şi Beetle i-a dat poliţa mea, totul cît se poate de corect. Nu ştiu ce s-a mai întîmplat după aceea.

— Am fost prea corect, se plînse Beetle. Aşa mi-e felul. Vedeţi, padre, îşi făcuse o impresie şi cred că ar fi trebuit să-i îndrept acea impresie greşită; fireşte însă că nu puteam fi absolut sigur că secţia nu se dedă la cămătărie, nu-i aşa? Mi-am spus că monitorii ar putea şti mai mult decît mine în privinţa aceasta. E treaba lor, ei s-ar cuveni să ştie. Îs doar mari apărători ai regulelor şcolare.

— Au şi ştiut… pînă la urmă, completă M'Turk. Băieţi mai conştiincioşi, mai bine intenţionaţi, mai oneşti, mai curaţi cu sufletul decît ăştia doi nici că şi-ar putea dori cineva să cunoască, padre. Au întors secţia cu dosu-n sus – Harrison şi Graye îi cheamă – cu cele mai bune intenţii din lume,

desigur.

— Aşa au şi spus:

Au spus-o cu o voce fără de pereche
Ce ne-a răsunai puternic în ureche, —

cită Stalky.

— Propria mea impresie, declară reverendul John, este că fără îndoială veţi sfîrşi-o prin a fi spînzuraţi tustrei.

— Cum asta? *Noi* n-am făcut nimic, protestă M'Turk. Totul a venit de la domnul Prout. Aţi citit cumva o carte despre luptele corp la corp ale japonezilor? Mi-a dat-o unchiul meu, cel care-i ofiţer de marină; e o carte frumoasă.

— Nu încerca să schimbi subiectul, Turkey.

— Nu-l schimb, padre. Dau numai o pildă – ca în predici. Luptătorii aceia au un truc de-al lor, o şmecherie: îl lasă pe adversar să-şi scoată sufletul. Apoi mi ţi-l scutură niţel şi ăla cade de-a-n picioarele. Se chiamă *şibuwikee* ori *tokonoma* ori aşa ceva. Domnul profesor Prout poate fi uşor prăjit e-un *şibuwikee.* Vina nu-i a noastră.

— V-aţi închipuit cumva că n-am avut altceva mai bun de făcut decît să le sucim mintea bobocilor? întrebă Beetle. Mai întîi că ei nici n-au minte; iar dacă ar avea, apoi ea le-ar fi de mult sucită. Am fost şi eu boboc, padre.

— Ehei, eu credeam că ştiu pînă unde se întinde domeniul fărădelegilor voastre: dar de vreme ce vă siliţi într-atîta să adunaţi probe împotriva voastră înşivă, nu puteţi învinui pe nimeni în cazul...

— Nu-nvinuim pe nimeni, padre. N-am spus nici măcar un cuvinţel împotriva domnului Prout, aşa este! (Stalky privi la cei doi colegi ai săi.) Noi îl iubim. Nici nu ştie cît de mult îl iubim.

— De! vă cam tăinuiţi dragostea cu multă pricepere. Dar ia să vedem noi, v-aţi pus vreodată întrebarea cine v-a scos

din sala voastră de studii?
— Ne-a scos domnul Prout, rosti Stalky cu tîlc.
— Nu, eu v-am scos. N-am vrut-o; dar mi-au scăpat cîteva cuvinte şi tare mă tem cu i-au dat lui Prout impresia că…
Cei trei elevi izbucniră în rîs:
— Vedeţi, aţi păţit-o la fel ca noi, padre, vorbi M'Turk, îşi face impresii cam repede, nu? Dar nu trebuie să credeţi că nu ne e drag, pentru că într-adevăr ne este. Nu există pic de răutate în toată fiinţa lui.
Cineva bătu de două ori la uşă.
— Elevii sălii de studii numărul cinci să se prezinte numaidecît în biroul domnului director, rosti vocea Vulpoiului, sergentul şcolii.
— Iracan! exclamă reverendul John. Îmi vine a crede că pe anumite persoane le aşteaptă o mulţime de necazuri.
— Să vezi şi să nu crezi! Domnul Prout a găsit de cuviinţă să se ducă să spună totul domnului director, oftă Stalky. E un taler cu două feţe. Nu şade frumos să-l vîri pe director într-o treabă a secţiei.
— Sfatul meu e că n-ar strica prevederea aplicării unui caiet pe… hm… pe o anumită ştiută parte a corpului, se exprimă reverendul John în mod cu totul dezinteresat.
— N-ajută! Directorul bate peste umeri, şi-un caiet aşezat acolo ar pocni mai rău decît uşa unui şopron, zise Beetle. Seara bună, padre. Am dat de dracu'.
Se aflară încă o dată în faţa directorului – Belial, Mamona şi Lucifer. Dar aveau de-a face cu un om mai isteţ decît ei toţi. Domnul Prout îi vorbise, împovărat şi trist, vreme de o jumătate de oră; şi directorul văzuse tot ceea ce supraveghetorului secţiei îi rămăsese ascuns.
— L-aţi sîcîit pe domnul profesor Prout, spuse directorul gînditor. Rostul supraveghetorilor de secţii în şcoala aceasta nu este de a fi sîcîiţi pînă peste măsură de elevi. Nici mie nu-mi place să fiu sîcîit pînă peste măsură de elevi.

Nu-mi place să fiu sîcîit nici eu cu astfel de chestii. Iar voi mă sîcîiţi. Asta-i grav. Mă urmăriţi ce vorbesc?

— Da, domnule director.

— Aşa că, acum, am de gînd să vă sîcîi şi eu, pentru nişte temeiuri personale, particulare, fiindcă m-aţi făcut să-mi pierd timpul. Sînteţi mult prea mari ca să vă bat, aşa încît văd că va trebui să vă manifest în alt fel nemulţumirea mea. Ce-aţi zice de o mie de rînduri de fiecare, o săptămînă consemn şi încă vreo câteva pedepse de acelaşi fel? Că doar sînteţi mult prea mari ca să fiţi bătuţi, nu-i aşa?

— Ba deloc, domnule director, protestă Stalky cu voioşie, căci o săptămînă de poprează în timpul verii nu-i de şagă.

— Binee. Avem să facem ce-om putea. Tare aş dori să nu mă mai sîcîiţi.

I-a bătut după cuviinţă, cu hotărîre, poate cam prea încet, dar pentru băieţi mai dureros a fost faptul că – lucru nedrept – tot întrerupea execuţia spre a le vorbi:

— Dacă am face parte din rîndurile claselor de jos, asta m-ar expune unei… urmăriri judiciare pentru loviri. Ar trebui să fiţi ceva mai recunoscători pentru privilegiile de care vă bucuraţi. Există o limită… experienţa ne-nvaţă, Beetle… dincolo de care nu-i niciodată cuminte să urmăreşti răzbunări particulare, deoarece… nu mişca… mai curînd ori mai tîrziu, intri în conflict cu… cu autorităţile superioare care ştiu ele bine ce-i omul. *Et ego*… e riadul dumitale M'Turk… *in Arcadia vixi*[87]. Există o anume flagrantă nedreptate în felul meu de a proceda, care ar trebui să atragă… un temperament ca al vostru. Asta-i tot! Aveţi să aduceţi la cunoştinţa supraveghetorului secţiei voastre că directorul şcolii v-a aplicat pedeapsa corporală.

— Dar pe cuvîntul meu! îşi dădu M'Turk cu părerea, pe cînd mergeau de-a lungul coridorului. De data asta n-a glumit. Ştie al naibii unde să dea, gîdele ăsta de Bates.

— Aşa-i că grozavă idee am avut, zise Stalky, cerînd

---

[87] Și eu am trăit în Arcadia (lat.).

bătaia în loc de popreală şi de rînduri de copiat?

— Aiurea! Soarta ne era pecetluită de la bun început. Am ginit noi marginea după căutătura şefului, ricană Beetle. N-a lipsit mult să încep a-i da cu smiorcăiala.

— Ei, de rîs nu mi-a venit nici mie să rîd, mărturisi Stalky.

— Hai să coborîm la toaletă şi să constatăm stricăciunile. Unul are să ţină oglinda şi ăialalţi doi se pot chiorî.

Ceea ce şi făcură, vreme de zece minute. Urmele loviturilor de baston erau tare roşii şi perfect egale: cu tunul să fi dat şi nu puteai găsi una care să vădească în mai mică măsură decît alta aceeaşi desăvârşire, aceeaşi eficacitate şi aceeaşi claritate a contururilor care pecetluiesc lucrul ieşit, din mîna unui meşter.

— Ce faceţi acolo?

Profesorul Prout sta în capul scărilor ce coborau la toaletă; atenţia îi fusese reţinută de zgomotul apei şi al împroşcăturilor.

— Tocmai ne-a aplicat domnul director pedeapsa corporală, domnule profesor, şi ne spălăm de sînge. Domnul director ne-a spus să vă aducem la cunoştinţă faptul. Aveam de gînd să venim chiar acum la dumneavoastră. (Apoi, *sotto voce:* Asta-i unu la zero pentru Copită!)

— Ei bine, merită să marcheze şi bietul om un punct, îi făcu M’Turk hatîrul ăsta. Continuă să-şi îmbrace cămaşa. De cînd ne-am pus pe treabă, i-am scos untul din el şi cred că a slăbit cu zece kilograme.

— Dar ia spuneţi, directorului de ce nu-i purtăm noi pică? A spus că a dat dovadă de flagrantă nedreptate. Şi chiar aşa a şi fost! chibzui Beetle.

— Dragul de el, comentă M’Turk fără a catadicsi să dea alt răspuns.

Stalky însă se porni pe rîs, pînă ce fu nevoit să se ţină de marginea unei chiuvete.

— Măi, dar nătărău eşti! Ce-i veselia asta pe tine? îl

întrebă Beetle.

— Mă... mă gîndesc la toată nedreptatea asta flagrantă!

Moralizatorii

Înfrîngerea nu putea fi contestată. Biruinţa era a lui Prout, dar nici unul din ei nu-i purta pică. Călcase ce-i drept

regulile jocului făcând apel la director, dar şi băieţii îşi scoseseră din plin pîrleala.

Reverendul John se folosi de primul prilej pentru a discuta chestiunea în toate amănuntele. Nişte profesori becheri, într-o şcoală unde camerele de lucru ale dascălilor sînt dinadins risipite printre clasele şi sălile de studiu ale elevilor, pot – dacă vor – să fie foarte aproape de cei a căror educaţie le este încredinţată. Prudenţi, locatarii sălii de studii numărul cinci îl puseseră la încercare pe reverendul John, vreme de cîţiva ani. Ajunseseră la concluzia că e fără îndoială un gentleman.

Bătea mereu la uşă înainte de a intra într-o sală de studii; se purta ca un musafir, iar nu ca un lictor roman care-a pornit-o brambura; nu perora niciodată şi niciodată în activitatea lui oficială nu dădea în vileag confidenţele ce i se făcuseră în ceasuri de răgaz şi destindere. Prout era mereu şi mereu, pe de-a-ntregul o pacoste; King nu-şi făcea apariţia decît ca un răzbunător pe care-l mistuie setea de sînge; pînă şi micul Hartopp, vorbind despre ştiinţele naturale, îşi uita rareori poziţia; reverendul John însă era oaspe dorit şi iubit în sala de studii numărul cinci.

Iată-l aşadar aşezat în unicul lor fotoliu, între dinţi cu o pipă dibaci arcuită, o pipă din lemn de trandafir, cu bărbia sprijinită peste o triplă guşă ieşită deasupra gulerului de cleric şi răsuflînd asemenea unei balene prietenoase, în vreme ce stăpînii sălii de studii numărul cinci discută despre viaţă, aşa cum le apare ca lor şi îndeosebi despre ultima întrevedere ce-o avuseseră cu directorul – dezbătînd problema cămătăriei.

— O bătaie zdravănă o dată pe săptămînă v-ar prinde de minune, spuse el, clipind şiret din ochi, în vreme ce rîsul îi scutura tot trupul; şi, precum ziceaţi, dreptatea era de partea voastră.

— Mai încape îndoială, padre! Am fi putut-o dovedi, dacă ne lăsa să vorbim, răspunse Stalky; dar nu ne-a lăsat.

Ştabul e o pasăre măiastră.

— Vă înţelege cum nu se poate mai bine. Ha, ha! Ei, nimic de spus, v-aţi dat şi voi toată osteneala în acest scop.

— Dar nu umblă cu cioara vopsită: nu-i el omul care dimineaţa să te ciomăgească şi după-amiază să-ţi ţie o predică, îşi dădu Beetle cu părerea.

— Nici n-ar putea, observă M'Turk, nu-i preot, slavă Domnului.

Cei trei prieteni aveau părerile lor hotărîte cu privire la directorii preoţi şi erau mereu gata să ţină piept capelanului asupra acestui punct de vedere.

— La mai toate celelalte licee directorii sînt clerici, îşi susţinu reverendul John teza cu glas domol.

— Nu-i drept pentru şcolari, răspunse Stalky, îi duce la un fel de posăcie. Desigur că altfel stau lucrurile cu dumneavoastră, padre. Dumneavoastră faceţi parte din şcoală – ca şi noi. Mă refeream la clericii obişnuiţi.

— Dacă-i vorba pe-aşa, nu-s şi eu decît un cleric cît se poate de obişnuit; iar domnul Hartopp face şi el parte din cler.

— Mda… dar s-a preoţit după ce a fost numit profesor aici. Noi ţinem minte cînd s-a dus să se prezinte la examen. Aşa încît e-n regulă, încheie Beetle. Dar ia gîndiţi-vă ce-ar fi dacă s-ar duce ştabul să se preoţească!

— Ce s-ar întîmpla, Beetle?

— A, toată şcoala ar merge de rîpă în mai puţin de un an, padre. Fără umbră de îndoială.

— De unde ştii?

Reverendul John zîmbea.

— Sîntem de aproape şase ani aici. Prea puţine-s lucrurile pe care să nu le ştim despre şcoala aceasta, se grăbi Stalky să răspundă. Chiar şi dumneavoastră, padre, aţi venit abia la un trimestru după sosirea mea. Ţin minte cînd ne-aţi întrebat cum ne cheamă; eram în clasă la prima dumneavoastră lecţie. Domnul King, domnul Prout şi

directorul, desigur, sînt singurii mai vechi decît noi… ca profesori, se-nţelege.

— Da, în rîndurile profesorilor s-au produs multe schimbări.

— De, mormăi Beetle; vin aici şi apoi pleacă să se însoare. Pagubă-n ciuperci!

— Oare simpaticul nostru Beetle se împotriveşte căsătoriei?

— Nu, padre; nu mă luaţi în băşcălie. Am întîlnit în timpul vacanţei vreo cîţiva tipi care aveau supraveghetori însuraţi. E îngrozitor. Şcoala e plină de plozi, de dinţi care cresc, de epidemii de pojar, iar soţiile supraveghetorilor dau ceaiuri – ceaiuri cu invitaţi, padre! – şi-i poftesc pe tipi la micul dejun.

— Asta n-ar fi nimic, interveni Stalky. Dar supraveghetorii îşi lasă secţiile de izbelişte şi totul cade pe seama monitorilor. Uitaţi-vă, un băiat mi-a spus că în şcoala lui sînt draperii mari de pluş la uşi şi un pasaj lung de mai bine de un kilometru între secţie şi locuinţa supraveghetorului. Elevii îşi pot face de cap.

— Uite că Satana însuşi osîndeşte păcatul.

— Mă rog, şotiile nu-s rele; dar ştiţi ce vrem să spunem, padre. După cîtva timp lucrurile se-nrăutăţesc din ce în ce. Şi urmează o explozie, un scandal de care pomenesc ziarele şi o mulţime de elevi sînt eliminaţi din şcoală, ştiţi dumneavoastră!

— Și a nu se pierde din vedere, tot mereu cei care nu-s vinovaţi, întări M’Turk cu un ibric în mînă; nu doriţi o ceaşcă de cacao, padre?

— Nu, mulţumesc, acuma fumez. Mereu cei care nu-s vinovaţi? Zi-i mai departe, dragă Stalky.

— Şi-atunci – Stalky se-nfierbînta vorbind – toata lumea zice: Cine ar fi crezut una ca asta? Ce mai secături! Ce mai copil netrebnic! Dar eu cred că totul vine de acolo că există supraveghetori căsătoriţi.

— Un Daniil în faţa judecăţii!

— Şi totuşi e aşa cum ziceam, întrerupse M'Turk. În timpul vacanţei am întâlnit şi eu tipi care nu erau de altă părere. Arată cît se poate de frumos, pentru familiile elevilor, spectacolul acestor supraveghetori căsătoriţi, o casă frumoasă, separată, o gospodină drăguţă şi aşa mai departe. Dar nu-i aşa. Cu sistemul ăsta supraveghetorii nu-şi văd de secţii, iar monitorii se aleg cu mult prea multă putere şi... şi... totul se duce de rîpă. Vedeţi, altfel ar sta lucrurile dac-am fi o şcoală oarecare. Primim aici elevi respinşi de alte şcoli, dar primim şi băieţi buni, cum e dragul nostru Stalky. N-avem încotro, fireşte, trebuie să ne facem un nume şi, cum-necum, tot le asigurăm elevilor noştri intrarea la Sandhurt, aşa-i?

— Aşa e, Turk! Vorbeşti ca din carte, Turkey.

— Aşa încât noi avem nevoie de profesori niţel mai altfel decît ai celorlalte şcoli. Nu sînteţi de aceeaşi părere? Nu sîntem la fel ca celelalte şcoli.

— Sistemul are drept rezultat şi tot felul de vexaţii, mi-a spus careva, afirmă şi Beetle.

— Mă rog, i se ia unui becher cea mai mare parte din timpul său, asta-i adevărat. (Reverendul John îşi privi gazdele cu un aer critic.) Dar nu vi se pare uneori că lumea – că profesorii – îşi vîră prea mult nasul în treburile voastre?

— Nu prea mult – în orice caz nu vara. (Stalky îşi îndreptă cu satisfacţie ochii către fereastră.) Limitele noastre sînt şi ele îndeajuns de cuprinzătoare, şi sîntem în general lăsaţi în pace.

— Aşa de pildă, iată-mă aici, instalat în camera voastră şi stînjenindu-vă desigur, nu-i aşa?

— Ba nu ne stingheriţi cîtuşi de puţin. Şedeţi, vă rugăm. Nu plecaţi, padre. Ştiţi că ne bucurăm ori de cîte ori veniţi la noi.

Sinceritatea care vibra în glasurile lor nu putea fi pusă la îndoială. Reverendul John roşi niţel de plăcere şi-şi umplu la

loc pipa sa din lemn de trandafir.

— Şi-n general ştim unde se află profesorii noştri, adaugă Beetle triumfător. N-aţi trecut aseară după zece prin dormitoarele noastre de jos?

— M-am dus să fumez o pipă cu supraveghetorul secţiei voastre. Nu, nu i-am provocat impresii. Am scurtat drumul, trecând prin dormitorul vostru.

— Am adulmecat eu azi dimineaţă un anume iz de tutun. Al dumneavoastră e mai tare decît al domnului Prout. Am ghicit numaidecât, zise Beetle scuturîndu-şi capul.

— Ei drăcie! exclamă reverendul John distrat.

Au trecut câţiva ani până să înţeleagă Beetle că expresia aceasta era mai curînd un omagiu adus inocenţei decât o observaţie. Prin lungile, luminoasele dormitoare, lipsite de jaluzele şi de uşi interioare, profesorii puteau trece la orice oră din noapte, ducîndu-se în vizită unul la altul; căci becherii veghează mai tîrziu decît bărbaţii însuraţi. Lui Beetle nu-i trecuse niciodată prin gînd că în acest persistent du-te-vino ar putea sălăşlui un scop.

— Şi fiindcă veni vorba de prea marea autoritate a monitorilor, rezumă reverendul John, şi voi aţi cam luat-o pe coajă când eraţi boboci, nu?

— De, trebuie c-am fost şi noi nişte pramatii destul de supărătoare, admise Beetle privind senin peste hăul care desparte vârsta de şaisprezece de cea de unsprezece ani. Mamă Doamne, de ce despoţi am mai avut parte... Fairburn, Maunsell „Şmecherie” şi toată banda.

— Ţii minte cînd „Şmecherie” ne poreclise „Cei trei şoricei orbi” şi ne punea să ne urcăm pe pupitre şi să cîntăm, în vreme ce azvîrlea cu călimările-n noi? întrebă Stalky. Aia se pricepeau să terorizeze.

— Dar a trecut vremea lor, îi linişti M’Turk.

— Te-nşeli pe deplin. Sîntem care mai de care porniţi să zicem că totul e cum nu se poate mai bine, atîta vreme cît nu suferim noi înşine. Mă întreb uneori dacă terorizarea

aceea a dispărut cu adevărat.

— Bobocii îşi fac zile fripte unul altuia, ce nu s-a mai văzut; iar cei din clasele superioare sînt presupuşi a toci pentru examene. Au alte griji, spuse Beetle.

— Dumneavoastră însă cum vedeţi lucrurile? Ce credeţi? întrebă Stalky, care urmărise schimbarea expresiei de pe faţa capelanului.

— Eu unul mă cam îndoiesc.

Apoi nu se mai stăpîni.

— Zău aşa, sînteţi trei băieţi destul de inteligenţi şi totuşi nu aveţi pic de spirit de observaţie. Presupun că eraţi prea ocupaţi să-i scoateţi peri albi supraveghetorului secţiei voastre, pentru a vedea ce se petrece sub nasul vostru cînd vă aflaţi săptămîna trecută în sălile comune?

— Ce să vedem, padre? Jur… jur că n-am văzut nimic, nici unul din noi, îi răspunse Beetle.

— Atunci, măi copii, sfatul meu este să deschideţi bine ochii. Cînd un puşti scînceşte într-un colţ şi-şi poartă hainele ca pe nişte zdrenţe şi nu lucrează nimic şi trece-n ochii tuturora drept cea mai nenorocită „strajă de coridor” a şcolii, ceva pe undeva probabil că nu e în regulă.

— Ăsta-i Clewer, traduse M’Turk cu glas scăzut.

— Da, Clewer. Mi-e elev la franceză. E-n primul lui trimestru şi aproape că-i la fel de clei pe cît erai şi tu, Beetle. Nu-i prea deştept din fire, dar a fost atît de bătut, încît acum nu-i mai lipseşte mult ca să se idiotizeze.

— O, nu! explică Beetle. O fac pe proştii, ca să scape de bătaie. Cunosc eu sistemul.

— De fapt, nici n-am văzut să fi fost bătut vreodată, recunoscu reverendul John.

— Adevăratul despot nu-şi dă arama pe faţă în public, zise Beetle. Fairburn n-a pus niciodată mîna pe mine cînd mai era cineva cu noi.

— Nu-i nevoie s-o faci pe grozavul, Beetle, îi reproşă M’Turk; am mîncat cu toţii mardeală la vremea noastră.

— Dar eu am mîncat mai multă decît voi toţi, îşi aminti Beetle. Dacă aveţi nevoie de cineva competent în materie de terorizare, padre, atunci adresaţi-vă mie. Tirbuşonul — instrucţiunea cu peria – cheile – sfredelul – sucirea braţului – legănatul – scuturatul – şi toate cîte sînt şi or mai fi.

— Da. Am nevoie de tine Beetle ca de cel mai competent ori mai bine zis am nevoie de competenţa ta – a voastră – spre a pune capăt brutalizărilor.

— La Abana şi la Farpar[88] – adică la Harrison şi la Craye – nu v-aţi gîndit? Sînt favoriţii domnului profesor Prout, zise M'Turk cu amărăciune în glas. Noi nu sîntem nici măcar submonitori.

— Ba da, m-am gîndit. Cum însă, pe de altă parte, mai toate brutalizările se datorează doar nepăsării…

— Cîtuşi de puţin, padre, cîtuşi de puţin, îl contrazise M'Turk. Tiranilor le place să tiranizeze. O fac intenţionat. Chibzuiesc în timpul orelor de clasă cum să-şi realizeze planul şi şi-l pun în aplicare în recreaţii.

— Vreau să recurg la monitori. Dacă lucrurile ajung la ei, are să izbucnească o altă dandana în secţia voastră. Aţi mai avut parte de una. Nu rîdeţi. Fiţi atenţi la ceea ce am să vă spun. Vă cer vouă – propria mea legiune de nădejde – să preluaţi chestiunea asta în taină. Vreau să-l văd pe micuţul Clewer sub formă de băiat oarecum acceptabil; şi curat…

— Să stea neagă-rea-n spinarea mea dacă l-oi spăla eu! murmură Stallcy.

— Acceptabil şi cu simţul demnităţii. Cît despre celălalt băiat, oricine o fi, vă puteţi folosi influenţa – o fulgerare strict laică licări în ochii capelanului – ori în ce fel doriţi voi spre… spre a-l convinge să se lase de brutalizări. Asta-i tot. Las toată răspunderea pe seama voastră. Noapte bună *mes enfants*[89].

---

[88] Abana şi Farpar: numele biblice ale rîurilor siriene de azi Barada şi Awaj, care trec prin oraşul Damasc. (N. tr.)

[89] Copiii mei. (fr.).

*

— Ei, ce facem?

În sala de studii numărul cinci, trei perechi de ochi se uitau unii la alţii.

— Ce n-ar da tînărul Clewer, să aibă şi el un loc unde să poată fi liniştit. O ştiu, o simt, afirmă Beetle. Ce-ar fi să-l luăm noi ca *boboc de serviciu* al sălii noastre?

— Nu! strigă M'Turk cu hotărîre. E un ţînc murdar şi prost şi are să răstoarne toate cu dosu-n sus pe aici. Şi-apoi nu ne trece nouă prin minte s-o facem pe *Eric cel bun,* nu-i aşa? Ai vrea să te plimbi cu el prin şcoală ţinîndu-l pe după gît?

— Ar putea oricum spăla borcanele de dulceaţă; şi cratiţa de *porridge*[90] e arsă şi-ţi face silă.

— Nu ajunge, vorbi Stalky, urcîndu-şi amîndouă picioarele pe masă şi izbind zgomotos în ea cu tocurile. Bine e numai dacă-l găsim şi pe drăguţul de băiat care-l tiranizează şi-l fericim şi pe el. De ce naiba nu l-om fi reperat pe cînd eram în sala comună?

— Poate că o ceată de boboci s-a coalizat împotriva lui Clewer. Le intră în obiceiuri să facă şi aşa.

— Atunci o să trebuiască să-i fericim cu nişte picioare-n fund pe toţi cei din cursul inferior al secţiei – la nimereală, să nu scape cine nu trebuie. Haidem! propuse M'Turk.

— Nu te aprinde! În chestia asta va trebui să acţionăm pe şest. Oricine o fi el, a lucrat pe furiş, că altminteri l-am fi ginit noi, stabili Stalky. Avem să umblăm peste tot şi să adulmecăm neîncetat pînă ce vom fi cu totul siguri.

Şi-ntr-adevăr, cercetară cu luare aminte clasele secţiei, oprindu-se asupra fiecărui elev mic ori mare în privinţa căruia aveau ceva bănuieli – trecură apoi, la propunerea lui

---

[90] Fel de mîncare nelipsit de la micul dejun: un terci de fulgi de ovăz. (N. tr.)

Beetle, prin toalete, cămări şi vestiare, dar fără nici un rezultat. Toată lumea părea să fie prezentă, cu excepţia lui Clewer.

— Ciudat! constată Stalky, făcînd o pauză în faţa uşii unei săli de studii. Bizar!

Dincolo de tăbliile uşii se auzea, înăbuşită, o voce subţire care îngîna printre lacrimi:

Frumoasa Kitty într-o dimineaţă porni…

— Mai tare, drac împieliţat ce eşti, ori ţi-azvîrl c-o carte în tărtăcuţă!

Cu-n ulcior de lapte…

— Nu, Campbell, te rog, nu!

Spre tîrgul din…

O carte se prăvăli peste ceva moale, şi se auziră nişte scîncete.

— Ei, spuse Beetle, nu credeam să fie unul din tipii care au şi ei sală de studii aparte. Asta şi explică de ce nu l-am putut repera. Cu nişte vlăjgani ca Sefton şi Campbell nu-i uşor să ai de furcă. Şi-apoi în sala lor nici nu poţi intra ca-ntr-o clasă oarecare.

— Ce porc de cîine! (M'Turk trăgea cu urechea). Unde-i hazul? Clewer e probabil boboc de serviciu la sala lor.

— Monitori nu-s. Tot e ceva, calculă Stalky zâmbind războinic. Sefton şi Campbell! Hm! Campbell şi Sefton! A! Unul din ei e „căţel de seră”.

Susnumiţii erau doi tineri de şaptesprezece – optsprezece ani, foarte păroşi pentru vîrsta lor, trimişi la şcoală de nişte părinţi disperaţi, care nădăjduiau că şase luni de intensă toceală s-ar putea să mi ţi-i catapulteze drept la academia

militară. Ei făceau oficial parte din secţia profesorului Prout; de fapt, erau sub controlul directorului, şi cum acesta avea mereu grijă să nu-i facă monitori pe elevii nou veniţi de pe la alte şcoli, cei doi se socoteau îndrituiţi să aibă un dinte împotriva şcolii unde învăţau. Sefton petrecuse trei luni la Londra, într-una din acele instituţii de învăţămînt pe sponci al căror unic scop e să pregătească la repezeală, pentru concursuri, şi băiatul povestea cele păţite acolo, avînd mereu grijă să le tot înflorească. Campbell, căruia îi plăcea îmbrăcămintea elegantă şi era bun de gură, îi urma pilda şi privea foarte de sus către restul omenirii. Acesta era doar al doilea trimestru de cînd urmau la şcoală, o şcoală sastisită de elevi pe care nu se sfia a-i numi „căţei de seră”, şi a-i trata cu o rezervă destul de iritantă. Însă favoriţii şi mustăţile lor – unde mai pui că Sefton era proprietarul unui brici adevărat – produceau fără doar şi poate o impresie puternică.

— Să intrăm şi să le cerem să se astîmpere? întrebă M’Turk. Nu prea am avut de-a face cu ei, dar pun rămăşag pe tot ce vreţi voi că stimabilul Campbell e-un laş.

— Nuu! Asta-i *oratio directa*[91], preciză Stalky clătinînd din cap. Iar mie-mi place *oratio obliqua*[92]. Şi-apoi, ce s-ar alege de influenţa noastră morală? Ia gîndeşte-te niţel!

— Vorbe goale! Ce-ai de gînd să faci?

Beetle intră în sala de clasă numărul nouă a cursului inferior, care se afla alături de cealaltă sală de studii.

— Eu? (Spiritul războinic scăpăra fulgere în ochii lui Stalky). O, vreau să stau la o parolă cu ei. Ia tăceţi o clipă!

Îşi vîrî mîinile în buzunare şi, apropiindu-se de fereastră, îşi pironi privirea asupra mării; fluiera printre dinţi. Apoi c-un picior bătu în podea; un umăr i se săltă; făcu stîngapre’ şi începu să schiţeze pasul dublu de dans, jocul său de război, acum cînd se lăsa furat de gînduri. Cu buzele strînse

[91] Vorbire directă (lat.).

[92] Vorbire indirect (lat.).

şi nările-n vînt, străbătu de trei ori acea clasă goală, legănîndu-se în tactul dansului schiţat. Apoi se opri în faţa ameţitului Beetle şi-l lovi uşurel în frunte cu articulaţia degetului mijlociu, acesta plecîndu-se la fiece nouă ciocănitură. M'Turk îşi încrucişă picioarele şi se porni şi el a se legăna înainte şi-napoi, frecîndu-se la un genunchi. Îl puteau auzi pe Clewer cum urlă, mai-mai să i se frîngă inima.

— Beetle va fi jertfa, cuvîntă Stalky în cele din urmă. Îmi pare rău de tine, Beetle. Ţii minte *Arta de a călători* a lui Galton[93] (la una din materii fusese studiată această plăcută operă) şi iedul al cărui behăit aţîţa lăcomia tigrului

— Iarăşi! exclamă Beetle neliniştit. La naiba! (Rolul de jertfă îl mai jucase doar în stagiunea aceea). Nu te poţi descurca şi fără mine?

— Mă tem că nu, prietene drag. Are să trebuiască să te laşi brutalizat de Turkey şi de mine. Şi cu cît ai să urli mai tare, cu atît are să fie mai cum trebuie. Turkey, tu du-te şi şparleşte de pe undeva un baston şi-o frînghie. O să-l legăm fedeleş, pentru a-l jertfi… după reţeta lui Galton. V-aduceţi aminte cînd Fairburn zis *Molly* ne punea să facem lupta cocoşilor după ce ne scotea pantofii şi ne lega genunchii?

— Ne durea de ne frigea la inimă.

— Se-nţelege. Deştept băiat mai eşti tu, măi Beetle! Cu lovituri de picior, Turkey are să te rostogolească jur împrejurul camerei. Nu uita că ne-am certat rău şi că ţi-am întins o cursă şi te-am adus în situaţia asta. Împrumută-ne batista ta.

Beetle fu legat cu mîinile la spate pentru lupta de cocoşi. Dar în afara bastonului aşezat în curmeziş între cot şi genunchi, i s-au înnodat genunchii cu o frînghie solidă. În această ţinută un brînci al lui Stalky îl azvîrli cît colo; căzu într-o parte, umplîndu-se de praf.

---

[93] *Francis Galton* (1822-1911) scriitor şi om de ştiinţă englez (N.tr.).

— Ciufuleşte-i părul, Turkey. Acum aruncă-te şi tu jos. „Behăiturile iedului aţîţau lăcomia tigrului”. Voi doi spumegaţi de furie împotriva mea atît de cumplit, încît nu mai ştiţi decît să înjuraţi. Ţineţi minte. Eu am să vă asmut cu un băţ. Iar tu, Beetle, va trebui să te smiorcăi.

— În regulă. Ehei, într-o clipă intru-n rol, răspunse Beetle.

— Şi-acum, daţi-i drumul… să nu uitaţi behăitul iedului.

— Dar isprăviţi o dată, bestiilor! Lăsaţi-mă să mă scol! Nu vedeţi că mi-aţi retezat genunchii! Derbedei neruşinaţi! Haide, terminaţi odată! Asta nu mai e glumă…

Protestele lui Beetle erau rostite pe-un ton care într-adevăr vădea măiestrie.

— Umflă-l, Turkey! Mardeşte-l! Demontează-l! Omoară-l! Nu te preface, Beetle, bestie ce eşti! Mai cîrpeşte-l odată, Turkey!

— Nu plînge cu adevărat. Ridică-te, Beetle ori – de nu îti ard nişte picioare-n fund pînă nimereşti cu capu’n sobă.

Făceau tustrei o larmă înfiorătoare şi nada izbuti să ademenească vînatul urmărit.

— Salve. Dar ce naiba faceţi aici?

Sefton şi Campbell îşi făcură apariţia numai bine ca să dea de Beetle, culcat pe o rînă, cu capul nimerit în sobă şi plîngînd sfîşietor, în vreme ce M’Turk nu înceta a-l tot lovi în spate cu botul pantofului.

— Nu-i decît Beetle, explică Stalky. Se preface că-l doare. Şi nu-l pot hotărî pe Turkey să se aştearnă serios pe treabă.

Pe loc Sefton lovi într-amîndoi băieţii cu piciorul.

Iar faţa i se lumină:

— Las’ pe mine, că mă ocup eu de ei. Ia sculaţi-vă, amîndoi şi daţi-i drumul la lupta de cocoşi. Dă-mi mie bastonul ! Am să ţi-i gîdil eu. Asta, da, straşnică glumă! Ia fă-te-ncoa, Campbell. Haide să-i frigem.

Atunci M’Turk se întoarse către Stalky, spunîndu-i cele mai urîte vorbe ce se pot auzi.

— Ai spus c-ai să iei şi tu parte la lupta de cocoşi, Stalky.

Ce mai stai?

— Atunci mare fleţ ai fost că m-ai crezut, îi strigă Stalky.

— A fost o ceartă între voi? întrebă Campbell.

— Ceartă? se burzului Stalky. Ce idee! Le dau niţică educaţie. Ştii ceva despre luptele de cocoşi, Seffy?

— Dacă ştiu? Ia te uită! La mustăria lui Maclagan, cînd ne pregăteam acolo în oraş de concurs, luasem deprinderea să organizăm lupte de cocoşi şi micul Maclagan nici nu cuteza să crîcnească. Acolo, se-nţelege, eram trataţi ca nişte bărbaţi în toată firea. Dacă ştiu? Am să-ţi arăt eu ce şi cît ştiu.

— Pot mă ridic? întrebă Beetle gemînd, cînd Stalky se trînti peste umărul său.

— Ţine-ţi pliscul, batoză tîmpită. Ai să te lupţi cu Seffy.

— Are să mă omoare!

— Hai să-i tîrîm la noi, propuse Campbell. Acolo e linişte şi cum nu se poate mai plăcut. Eu îl iau la lupta de cocoşi pe Turkey. E un progres faţă de micul Clewer.

— Bun şi aprobat. Propun să-i descălţăm pe ei şi să ne încălţăm noi, vorbi Sefton bucuros, aşa încît cele două victime fură azvîrlite pe duşumeaua sălii de studii. Stalky îi rostogoli pînă-n spatele unui fotoliu.

— Acu' o să vă leg pe amîndoi şi eu am să conduc lupta de tauri, zise Stalky. Măi să fie, ce mai încheieturi ai la mîini, Seffy. Sînt prea groase pentru o batistă; n-ai o bucată de fiinghie?

— Vezi că se află un morman de frînghii colo, în colţ, îi răspunse Sefton. Grăbeşte-te. Şi tu, Beetle, isprăveşte cu smiorcăiala, animalule. Are să fie luptă pe cinste, învinşii vor trebui să le cînte învingătorilor, să cînte ode în cinstea cuceritorului. Zici ca eşti un nenorocit de poet, Beetle? Am să-ţi arăt eu ţie poezie.

Şi tot răsucindu-se, îşi luă poziţia de luptă alături de Campbell.

Lucrînd repede şi procedînd ştiinţific, Stalky potrivi

bastoanele trecîndu-le printre golurile fireşti de la toarta braţelor şi a picioarelor; încheieturile fură solid legate cu funie groasă bine întînsă, totul acompaniat de-un potop de insulte venind de la M'Turk, legat, trădat şi vorbăreţ în spatele fotoliului.

Stalky îi dădu la o parte pe Sefton şi Campbell şi se îndreptă spre aliaţii lui, avînd grijă în trecere să încuie uşa.

— Acuma e-n regulă, vorbi el cu glas schimbat.

— Ce naiba?… începu Sefton. Lacrimile de crocodil ale lui Beetle încetaseră, M'Turk, zîmbind, se ridicase-n picioare. Împreună, legară amîndoi şi mai strîns genunchii şi gleznele inamicului.

Stalky se instală prezidenţial în fotoliu şi privi scena cu surîsul cel mai blînd de pe lume. Omul suflecat şi legat pentru lupta de cocoşi este poate fiinţa cea mai neputincioasă de pe pămînt.

— Behăitul iedului aţîţă lăcomia tigrului. O! ce mai vite încălţate-mi sînteţi!

Se lăsă pe speteaza fotoliului şi se puse pe-un rîs fără de sfîrşit. Victimele se lămureau încetişor asupra adevăratului înţeles al situaţiei.

— Avem să vă tragem o mamă de bătaie cum n-aţi mai mîncat voi de cînd ţineţi degeaba umbra pămintului, tună Sefton de pe duşumea. O să vedeţi voi cine rîde mai bine pînă la sfîrşit. Ce naiba vă umblă prin cap să faceţi?

— Un bob zăbavă, îi potoli M'Turk. Şi nu mai înjuraţi aşa. Ceea ce vrem să ştim este pentru care motiv voi doi, porcilor, îl tot terorizaţi pe Clewer.

— Nu-i treaba voastră.

— De ce l-aţi brutalizat pe Clewer?

Întrebarea fu repetată de cei trei prieteni, la rînd, cu o monotonie exasperantă. Îşi cunoşteau oamenii meseria.

— Pentru că aşa ne-a fost bunul nostru plac, veni în sfîrşit răspunsul. Lăsaţi-ne să ne ridicăm.

Dar nici atunci nu tălmăciră încă limpede situaţia în care

se aflau.
— Ei, acum avem să vă brutalizăm noi pe voi, tot pentru că aşa ne este bunul plac. Avem să fim tot atît de drepţi cu voi, pe cît aţi fost şi voi cu micul Clewer, care nu putea face nimic împotriva voastră. Iar voi nu puteţi face acum nimic împotriva noastră. Nostim, nu-i aşa?
— Nu putem oare face nimic? O să vedeţi voi.
— A, spuse Beetle pe-un ton gînditor, asta dovedeşte că încă n-aţi fost niciodată luaţi la refec aşa cum trebuie. Pedeapsa corporală în public e floare la ureche pe lîngă o şedinţă particulară de brutalizări. Iaca, pun rămăşag pe-un şiling că o să bociţi în gura mare şi o să promiteţi cîte-n lună şi-n soare.
— Ascultă, tinere Beetle; cînd ne ridicăm de jos, să ştii că tu ai să fii pe jumătate mort. Asta ţi-o făgăduiesc, în orice caz.
— Totuşi, mai intîi, ai să fii tu pe jumătate mort. I-aţi aplicat „sfredelul” lui Clewer?
— I-aţi aplicat „sfredelul” lui Clewer? îi ţinu M’Turk isonul.
După a douăzecea întrebare – căci niciun băiat nu poate îndura tortura întrebării neîncetat repetate, care-i dealtfel şi esenţa terorizării – veni mărturisirea.
— Da, fire-aţi ai dracului!
— Atunci „sfredelul” o să vi-l aplicăm şi noi.
Şi li-l aplicară, potrivit străvechii experienţe a vieţii şcolare. „Sfredelul” nu-i un fleac, iar Fairburn zis „Molly” n-ar fi procedat odinioară mai cu inimă.
— I-aţi aplicat lui Clewer exerciţiul cu peria?
De data aceasta răspunsul veni mai curînd şi exerciţiul cu peria fu aplicat vreme de cinci minute, după ceasul lui Stalky. Victimele nici nu se puteau măcar zvîrcoli în strînsoarea cătuşelor. În exerciţiul cu peria nu se foloseşte de fapt nicio perie.
— I-aţi aplicat lui Clewer „cheia”?
— Nu, asta nu. Jur că nu! se auzi din gura lui Campbell

care se perpelea de dureri.

— Atunci o să v-o aplicăm noi, ca să vedeţi cum ar fi fost dacă aţi fi aplicat-o….

Tortura cheii – în care nu apare defel vreo cheie – este nespus de dureroasă. Victimele o îndurară cîteva clipe, apoi expresiile buruienoase pe care le foloseau îndreptăţiră punerea în funcţiune a căluşului.

— Dar de „tirbuşon” avut-a Clewer parte?

— Da. Mînca-v-ar dracul sufletele! Daţi-ne drumul, golani blestemaţi ce sînteţi!

Avură parte de „tirbuşon”, şi e de ştiut că tortura tirbuşonului – care nu are nimic de a face cu tirbuşoanele – este mai rea decît tortura cheii.

Metoda de lucru şi deplina tăcere în care lucrau atacatorii zdrobeau rezistenţa nervoasă a victimelor. În intervalele dintre torturi se formulau cu duiumul noi, nemiloase întrebări şi cînd interogaţii nu răspundeau după cuviinţă, batiste de culoare cafenie le erau vîrîte în gură.

— Ei, astea-s toate schingiuirile pe care i le-aţi aplicat lui Clewer? Scoate-le căluşurile, Turkey, şi lasă-i să ne răspundă..

— Da, jur că asta a fost totul. Au, ne omori, Stalky! zbieră Campbell.

— Exact ce v-a spus şi vouă Clewer. L-am auzit noi. Acum avem să vă arătăm ce-nseamnă cu adevărat brutalizarea. Ceea ce nu-mi place la tine, Sefton, este că vii aici cu gulerele tale scrobite şi cu pantofii tăi de lac şi crezi că ne poţi învăţa pe noi ce sînt brutalizările. Îţi închipui oare că ne poţi învăţa tu pe noi ceva despre brutalizări? Scoate-i căluşul, lasă-l să răspundă.

— Nu! (se auzi pe-un ton furios).

— Zice că nu. Şi-acum, cîntecul de leagăn, ca să-l adormim pe micuţul Seffy. Campbell poate sta să privească.

E nevoie de trei băieţi şi de două mănuşi de box pentru

a-i cînta unui băiat cîntecul de leagăn care să-l adoarmă. Nici de data aceasta nu există vreo legătură între operaţia în sine şi numele pe care ea îl poartă. Sefton a fost „legănat” pînă ce i s-au înfundat ochii în orbite – şi gîfiia si horcăia şi îşi pierdea respiraţia. Era ameţit de tot şi-i venea să verse.

— Doamne! spuse Campbell, înspăimîntat, din colţul său; şi se făcuse galben ca ceara.

— Dă-l de o parte, porunci Stalky. Adu-l acuma pe Campbell. Ei, copii, *asta* se cheamă brutalizare. A, uitasem. Ia spune-ne, Campbell, pentru ce l-ai brutalizat oare pe Clewer? Scoate-i căluşul şi lasă-l să ne răspundă.

— Nu… nu ştiu. O! dar lăsaţi-mă. Jur că n-am să vă fac nimic. Nu mă „legănaţi”.

— „Behăitul iedului aţîţă lăcomia tigrului". Zice că nu ştie. Ridică-l, Beetle. Dă-mi mănuşa şi pune-i căluşul.

În deplină tăcere, Campbell fu „legănat” de şaizeci şi patru de ori.

— Cred c-am să mor! şopti el abia răsuflînd.

— Zice că are să moară. Dă-l de o parte. E rîndul lui Sefton. A, uitasem. Sefton, pentru ce oare-ai brutalizat pe Clewer?

Răspunsul nu poate fi reprodus; dar el nu iscă nici măcar cea mai uşoară roşeaţă pe obrajii acoperiţi de tulee ai lui Stalky.

— Şi acum, scutură-mi-l, Turkey.

Şi scuturat fu, neîntîrziat. Experienţa greu dobîndita în decurs de aproape optsprezece ani îi sta la dispoziţie, deşi nu s-ar fi zis că ştia s-o aprecieze.

— Zice că noi sîntem ultimii dintre oameni. Dă-l de o parte. Este rîndul lui Campbell. A, uitasem. Ia spune, Campbell, pentru ce oare l-ai brutalizat pe Clewer?

Au urmat lacrimile – nişte lacrimi fierbinţi; rugăminţile de îndurare şi josnicele jurăminte de pace. Să se milostivească doar a pune capăt chinurilor la care îl supuneau şi Campbell

n-are să mai ridice vreodată mîna asupră-le. Interogatoriul fu reluat – însoţit de argumente cît se poate de convingătoare.

— S-ar cam zice că suferi, Campbell. Suferi?

— Groaznic.

— Zice că suferă. Ţi-e de-ajuns?

— Da. da. Jur că îmi e. Vai, opriţi-vă.

— Zice că-i este de ajuns. Eşti smerit?

— Da!

— Zice că-i smerit. Eşti al dracului de smerit?

— Da!....

— Zice că-i al dracului de smerit. Ai să-l mai terorizezi vreodată pe Clewer?

— Nu. Nuu... văleu!

— Zice că n-are să-l mai terorizeze pe Clewer. Şi nici pe nimeni altcineva?

— Nu. Vă jur că nu!

— Şi nici pe nimeni, altcineva. Da cu mama aia de bătaie pe care tu şi Sefton urma să ne-o trageţi nouă cum stăm?...

— Nu v-o mai tragem! Nu v-o mai tragem! Jur că nu!

— Zice că n-are să ne tragă o mamă de bătaie. Socoteşti că ştii ceva despre brutalizări?

— Nu, nu ştiu nimic.

— Zice că nu ştie nimic despre brutalizări. N-ai învăţat o grămadă de figuri de la noi?

— Ba da... ba da!

— Zice că a învăţat o grămadă de figuri de la noi. Şi nu ne eşti recunoscător?

— Ba da!

— Zice că ne e recunoscător. Dă-l de o parte. A, uitasem. Ia spune-ne, Campbell, de ce oare l-ai brutalizat pe Clewer?

Campbell se puse iar pe plîns; nervii nu-l mai ţineau.

— Pentru că eram o brută. Presupun că asta doriţi să vă spun?

— Zice că e o brută. Are dreptate. Pune-l în colţ. Gata cu

numitul Campbell. Este rîndul lui Sefton.

— Nemernicilor! Ticăloşilor!

Cam aşa, dar şi mai mult decît aşa glăsuia Sefton, în vreme ce – asemenea unei mingi – era plimbat de îndemînatece picioare de la un capăt al covorului la celălalt.

— „Behăitul iedului aţîtă lăcomia tigrului”. Avem să te facem frumos. Unde-şi ţine uneltele de ras? (Campbell spuse). Beetle, adu nişte apă. Turkey, fă clăbucul. O să te radem, Seffy, aşa încît ai face mai bine să stai cît poţi mai liniştit, ca să nu te alegi cu tăieturi. N-am mai ras pe nimeni pînă acum.

— Nu! O, nu! Te rog. Nu!

— Aaaa, va să zică devii politicos? Atunci n-am de gînd să-ţi scot decît unul din aceşti favoriţi drăgălaşi…

— Dacă nu-l razi, o… o să fac pace cu voi, pentru totdeauna. Jur că renunţ la bătaia pe care v-am făgăduit-o pentru cînd am să mă ridic.

— Şi am să-ţi mai rad şi jumătate din mustăcioara de care tu eşti atît de mîndru. Zice că are să renunţe la bătaia pe care ne-a făgăduit-o. Nu-i aşa-că-i un băiat de zahăr?

M’Turk se puse pe rîs în timp ce amesteca în castronaşul de bărbierit; apoi propti căpăţîna lui Sefton între genuncmi lui Stalky ca într-o menghine.

— Un bob zăbavă, interveni Beetle, părul lung nu poate fi bărbierit. Trebuie să-i tai mai întîi mustaţa aia cît mai scurt, şi apoi să-l raşchetezi.

— Nu am de gînd să alerg după foarfecă. Un chibrit aprins n-ar fi oare tot atît de bun? Aruncu-ne cutia aia de chibrituri. E lucru ştiut că-i un porc, aşa încît putem prea bine să-l pîrjolim. Stai liniştit.

Stalky aprinse un chibrit, dar se opri.

— Nu vreau totuşi să-l lipsesc decît de jumătate din mustaţă.

— Nu te frămînta (Beetle îi flutură prin faţa ochilor pămăuful de bărbierit.) O să-i săpunim mustaţa pînă la

jumătate înţelegi? Iar tu poţi da foc jumătăţii celeilalte.

Cît ai zice peşte, mustăcioara cu părul rar şi subţire al tinereţii pieri într-o pălălaie ce se întinse pînă la frontiera marcată de spuma de pe mijlocul buzei iar Stalky îndepărtă – frecîndu-i cu degetul gros al mîinii – perii arşi. N-a fost un ras prea fin, dar scopul si l-a atins din belşug.

— Şi-acum favoritul de pe partea cealaltă. Întoarce-l!

Cu ajutorul chibritului şi al briciului, şi favoritul acesta fu îndepărtat.

— Dă-i oglinda de bărbierit. Scoate-i căluşul. Vreau să aud ce are să spună.

Dar nu s-a auzit niciun cuvînt. Sefton privea cuprins de groază şi deznădejde la obrazul ras de-a curmezişul. Două lacrimi mari i se prelingeau pe faţă.

— A, uitasem. Ia spune-ne, Sefton, pentru ce oare l-ai brutalizat pe Clewer?

— Lasă-mă-n pace! Lăsaţi-mă-n pace, brute infernale ce sînteţi! N-am îndurat destul?

— Zice că trebuie să-l lăsăm în pace, repetă M’Turk.

— Zice că sîntem nişte brute şi noi care încă nici n-am început, se miră Beetle. Eşti nerecunoscător, măi Seffy! Maică Doamne! Arăţi ca o iasmă, ca o iasmă şi jumătate!

— Zice că a îndurat destul, repetă Stalky. Greşeşte dînsul.

— Hai! la treabă, la treabă! fredonă M’Turk fluturînd un baston. Fă-te-ncoa, frumosul meu Narcis. Nu te amoreza de propriul tău chip!

— Ci lăsaţi-l odată, glăsui Campbell din colţul lui;nu vedeţi că plînge şi el?.

Sefton scîncea ca un puşti de doisprezece ani, de durere, de ruşine, de vanitate rănită şi de atîta neputinţă.

— Faci pace şi tu, Sefton, nu-i aşa? Nu te poţi împotrivi puilor ăstora de draci înveninaţi…

— Nu fii bădăran, prea iubite Campbell, îl avertiză M’Turk, ori ai s-o păţi iar!

— Dar draci totuşi sînteţi, asta s-o ştiţi – zise Campbell. Ce face? Pentru puţină brutalizare…

— De cît timp vă tot distraţi cu el? întrebă Stalky. De la începutul trimestrului, da?

— Dar noi nu-l luam în tărbacă chiar tot timpul!

— Îl luaţi numai cînd puteaţi pune mîna pe el, zise Beetle, aşezat turceşte pe jos şi scăpîndu-i din cînd în cînd bastonul peste laba piciorului. De parcă n-aş şti eu cum a fost.

— Eu… da, poate că aşa e cum spui.

— Și ca să puneţi mîna pe el, făceaţi tot ce vă sta în putinţă? Parcă n-aş şti eu! Pentru că era o jigodie şi o bestie scîrboasă, nu-i aşa? Parcă n-aş şti eu! Acum însă voi sînteţi nişte bestii scîrboase şi vă alegeţi cu ce se alegea el...pentru că era în ochii voştri o bestie. De altfel, nu vă răsplătim decît pentru că aşa ne place nouă.

— Nu l-am brutalizat niciodată cu adevărat aşa cum ne-aţi făcut voi.

— Ei aş! se minună Beetle. Ăstia nu brutalizeză niciodată cu adevărat. Şi nici Fairburn zis *Molly* săracu de el. Mai le ard şi bobocilor cîte una, aşa ca de-nvăţătură. Aşa şi spun. Le frîng inima cu lovituri de picior Şi ţîncii se retrag prin unghere şi prin vestiare si plîng pînă ce nu mai pot; unii îşi vîră capul în mantăile agăţate-n cuier şi scîncesc pe-acolo. Ori scriu acasă de trei ori pe zi – da bestie ce eşti, aşa am făcut şi eu – cerînd să fie retraşi din şcoală. N-ai fost brutalizat cum s-ar fi cuvenit, Campbell. Îmi pare cam rău c-am încheiat pace cu tine.

— Mie nu, răspunse Campbell, care ştia de glumă în felul lui. Atenţie, îl dărîmi pe Sefton.

De agitat ce era, Beetle întrebuinţase bastonul în mod necugetat, iar Sefton cerea acum îndurare răcnind.

— Și tu! Se răsti Beetle întorcîndu-se de-a-n şezutelea.

— Eu… eu am învăţat cu un profesor particular.

— Aha! s-ar fi putut altminteri? N-ai plîns în viaţa ta. Acum însă plîngi. Vezi bine. Nu-i aşa că plîngi?

— N-ai ochi să vezi, brută oarbă ce eşti?

Sefton se prăbuşi într-o parte; dîrele lacrimilor brăzdau spuma uscată rămasă pe faţă. Buf! se auzi bastonul peste partea inferioară şi curbată a trupului său.

— Va să zică-s orb şi brută? întrebă Beetle. Clanţa, Stalky. Am de gînd să stau niţel de vorbă cu prietenul nostru, în genul lui Fairburn zis *Molly.* Eu sînt de părere că am ochi cu care văd. Tu nu crezi că văd, măi Sefton?

— Întrebarea-i judicioasă, comentă M'Turk privind bastonul în acţiune. Ai face mai bine să spui ca vede, Seffy.

— Vezi... cum să nu vezi? Jur că vezi! zbieră Sefton căci multe argumente contondente erau pe cale de a-l convinge.

— Și nu-i aşa că nişte ochi minunat de frumoşi? Bastonul se ridica şi cădea neîncetat, în tot cursul acestei catechizări.

— Aşa-i.

— Căprui şi calzi, nu-i aşa.

— Da… au, da!

— Ce piroane-mi mai tragi! Sînt azurii, Seffy, nu căprui.

— Da… au, da!

— Te contrazici de la o clipă la alta. Trebuie să mai înveţi... Trebuie să mai înveţi, băiete.

— Ce ţi-ai ieşit din pepeni, mă, Beetle, îl dojeni Stalky; ţine-ţi totuşi firea, omule.

— Sînt Stan păţitul, răspunse Beetle. Şi aşa, va să zică, sînt o brută?

— Pace! — vai cer pace! strigă Sefton. Să-ncheiem pace. Mă dau bătut. Daţi-mi drumul! Mi-e de ajuns. Nu mai pot!

— Drace! Tocmai cînd începea să prindă treaba cheag! mormăi M'Turk. Sînt sigur că lui Clewer nu-i dădeau drumul aşa de uşor!

— Mărturiseşte! Cere-ţi iertare, repede! hotărî Stalky.

De pe, duşumea, Sefton capitulă fără condiţii, mai josnic chiar decît Campbell. N-avea să mai atragă niciodată pe nimeni. Avea să se poarte ca un mieluşel tot restul vieţii lui.

— Cred că trebuie să ne-nvoim, nu-i aşa? întrebă Stalky. E-n regulă, Sefton. Te dai bătut? Prea bine. Gura, Beetle! Dar mai înainte de a vă lăsa să vă ridicaţi, Campbell şi cu tine ne-aţi face mare plăcere cîntîndu-ne *Kitty din Coleraine,* în genul lui Clewer.

— Asta nu-i drept! protestă Campbell; ne-am predat.

— Desigur. Acum aveţi să faceţi ce vă spunem noi – cum ar fi făcut şi Clewer. Dacă nu v-aţi fi predat, aţi fi învăţat ce-nseamnă o brutalizare la mama ei. Dar fiindcă v-aţi predat – urmăreşti firul gîndirii mele, Seffy, nu? – veţi cînta ode în onoarea biruitorilor. Daţi-i dreumul!

Biruitorii se afundară boiereşte în fotolii. Campbell si Sefton căutară curmeziş unul la altul şi neaflîndu-şi niciunul vreo mîngîiere de pe urma a ceea ce văzură, porniră să cînte *Kitty din Coleraine.*

— Ruşinos de prost, comentă Stalky, atunci cînd jalnicele lor vaiete luară sfîrşit. Dacă nu v-aţi fi predat, ne am fi văzut cu părere de rău obligaţi să vă azvîrlim felurite cărţi în cap, pentru vina de a fi cîntat fals Și acum, haide.

Le deznodă frînghiile, dar timp de cîteva minute înfrânţii nu s-au putut scula. Campbell se ridică primul în picioare, zîmbind stingherit. Sefton merse clătinîndu-se pînă la masă şi îşi ascunse faţa în mîini; hohote de plîns îl scuturau din creştet pînă-n tălpi. Nici umbră de poftă de a mai lupta, fie la unul fie la celălalt: numai uimire supărare şi ruşine.

— N-ar… nu s-ar putea rade pe toată faţa înainte de ceai vă rog? întrebă Campbell. Mai sînt zece minute pînă sună clopotul.

Stalky clătină din cap a refuz. Intenţiona să-l însoţească la gustarea la ora cinci pe cel bărbierit numai pe jumătate.

M’Turk căsca în fotoliul său, iar Beetle îşi ştergea faţa de sudoare. Tremurau cu toţii de tulburare si istovire

— Dacă m-aş pricepe cum, jur că v-aş ţine un discurs moralizator, vorbi Stalky cu severitate.

— Nu le predica; s-au predat, observă M’Turk.

— Treaba asta de convingere pe cale morală te istoveşte.

— Nu vă daţi seama cît de îngăduitori am fost cu voi? Am fi putut să-l chemăm pe Clewer să vă privească „Behăiturile tigrului îl aţîţă pe ied“. Nu l-am chemat însă. Ar fi de-ajuns să le spunem cîtorva de aici ce-aţi făcut, şi-aţi fi huiduiţi în toată şcoala. Viaţa n-ar mai avea niciun farmec pentru voi Nu avem totuşi să comitem nici asta. În opera de convingere lucrăm pe căi strict morale, Campbell; aşa încît, în afară de cazul că tu ori Seffy pomeniţi de ceva, nimeni dintre noi n-are să scoată o vorbă.

— Jur că eşti un băiat de treabă, spuse Campbell. Si cred că m-am purtat cam brutal cu micul Clewer.

— Aşa s-ar zice, aprobă Stalky. Dar nu cred c-ar fi bine să apară Seffy în sala de mese cu favoriţii în răspăr. Ar produce un efect cu totul nedorit asupra bobocilor. Se poate bărbieri. Nu-mi eşti recunoscător, Sefton?

Sefton nu-şi clinti capul. Dormea adînc.

— Ciudat, observă M’Turk, în vreme ce un sforăit tocmai se topea într-un hohot de plîns. Eu unul aş zice că e o sfruntare, ori că se preface.

— Ba nu, îl contrazise Beetle. După ce Fairburn zis *Molly* se ocupa de mine un ceas ori cam aşa ceva, mă toropea şi pe mine somnul, uneori, în clasa. Vai de el! Deşi mi-a zis totuşi poet nenorocit…

— Ei, hai, să mergem zise Stalky, coborîndu-şi glasul. Adio, Campbell. Şi-adu-ţi aminte că dacă nu trăncăneşti tu, altcineva dintre noi n-are s-o facă.

S-ar fi cuvenit să urmeze un dans războinic, dar erau tustrei atît de frînţi de oboseală încît n-a lipsit mult să adoarmă cu ceştile de ceai în mînă, în sala de studii. Dormiră pînă la ora de meditaţii.

*

— O scrisoare absolut extraordinară. Oare *toţi* părinţii sînt nebuni furioşi? Dumitale ce-ţi spune? întrebă directorul

înmînînd opt foi de scris mărunt reverendului

— „Fiu unic al unei mame văduve”. Asta-i specia pe care o socotesc cea mai puţin înţeleaptă.

Capelanul citea, muşcîndu-şi buzele.,

— Dacă jumătate din acuzaţiile acestea ar fi adevărate, băiatul ar trebui să fie la infirmerie, în vreme ce el crapă de sănătate. Ce-i drept, e că s-a ras. Am observat şi eu.

— Sub constrângere, după cum arată maică-sa. Ce lucru minunat! Ce lucru salutar!

— Dumneata, capelane, nu te afli în situaţia de a trebui să-i răspunzi. Mie nu mi se prea întîmplă să nu ştiu ce se petrece în şcoala mea, dar asta chiar că mă depăşeşte.

— Dacă m-ai întreba, ţi-aş da sfatul de a nu încerca s-o îmbunezi. Cînd te vezi silit să primeşti căţei de seră…

— Azi dimineaţă, la ora mea de meditaţie suplimentară, s-a prezentat foarte bine, spuse directorul dus pe gânduri. Şi cu o purtare neobişnuit de bună…

— … ori ei învaţă şcoala ori şcoala, cum e în cazul de faţă, îi învaţă pe ei. Eu unul prefer metodele noastre de aici încheie capelanul.

— Crezi că asta a fost?

Şi directorul ridică o sprînceană.

— Sînt sigur. Şi nu poate invoca nici o scuză, pentru faptul de a fi încercat să scoată un nume rău liceului.

— Pe linia asta am de gînd să merg în raporturile mele cu el, răspunse directorul.

Iar augurii îşi făcură unul altuia cu ochiul.

*

Cîteva zile mai tîrziu, reverendul John făcu o vizită în sala de studii numărul cinci.

— De ce n-aţi mai venit pe la noi, padre? îl întîmpinară deţinătorii sălii.

— Am fost ocupat, urmărind timpurile şi anotimpurile, evenimentele şi oamenii… şi elevii, răspunse pastorul. Sînt

mulţumit de buna mea legiune. Îi adresez felicitările mele. Astăzi dimineaţă, în clasă, în loc să lucreze, Clewer, azvîrlea cu ghemotoace de hîrtie muiată în cerneală! Acum stă şi copiază cincizeci de rînduri pentru… această nemaipomenită îndrăzneală.

— Nu ne puteţi învinui pe noi, zise Beetle. Ne-aţi cerut să îndepărtăm, cum să-i zic?… presiunea. Iar bobocii sînt cum sînt ei.

— Am cunoscut băieţi cu cinci ani mai mari ca el şi care aruncau ghemotoace de hîrtie muiată în cerneală, Beetle. Unuia dintre aceştia i-am dat de copiat două sute de rînduri… nu-i mult de-atunci. Şi fiindcă veni vorba, fost-au oare predate vreodată acele rînduri?

— Fost-au, Turkey? întrebă Beetle fără a roşi!

— Nu credeţi că acum Clewer arată niţel mai curat, padre, îi întrerupse Stalky.

— Sîntem nişte adevăraţi moralizatori, constată M’Turk.

— Stalky a făcut totul, dar ne-am distrat de minune, recunoscu Beetle.

— Am constatat noul suflu moral în felurite locuri. Nu v-am spus eu că aveţi mai multă influenţă decît oricare alţi băieţi din toată şcoala, dacă va daţi silinţa s-o exercitaţi?

— Este oarecum obositor să foloseşti prea ades… metoda noastră de convingere morală. Şi-apoi, vedeţi, singurul ei rezultat este că-l face pe Clewer obraznic

__ Nu mă gândesc la Clewer, mă gîndesc la… alţii, Stalky.

— O, nu prea ne batem noi capul cu alţii, spuse M’Turk. Aşa-i?

— Eu însă da… de la început.

— Va să zică aţi ştiut, padre?

Un rotocol de fum porni în jos.

— Se spune că elevii îşi dau unul altuia mai multă educaţie decît putem ori îndrăznim să dăm noi, profesorii. Dacă aş fi folosit jumătate din puterea de convingere morală pe care aţi folosit-o voi…

— Cu cele mai bune intenţii din lume. Nu uitaţi cucernicele noastre intenţii, padre, preciză MTurk.

— … Presupun că aş zace acum la Bideford, în puşcărie. N-am dreptate? Ei, ca să zic şi eu cum zice directorul nostru, într-o chestiune asupra căreia ne-am pus de acord s-o uităm, ceea ce mi se pare a fi o flagrantă nedreptate… De ce rîdeţi, măi păcătoşilor? Ce, nu-i adevărat? N-am de gînd să mai stau într-un loc unde se rîde de mine. Dacă am intrat în acest sălaş al nelegiuirii este numai spre a afla dacă există cineva care să dorească să se scalde în mare în dreptul falezei. Dar văd că nu vrea nimeni.

— Zău aşa, padre? Un bob zăbavă să ne luăm prosoapele şi *nous sommes avec vous*[94].

[94] Sîntem cu dumneavoastră (fr.)

O meditaţie de pomină

Qui procul hinc[95] – *zice legenda,*
Mormîntu-i departe, pe graniţă;
Qui ante diem periit,
Sed miles, sed pro patria.[96]
NEW BOLT

Trecuse doar o lună din trimestrul de primăvară cînd Stettson *maior,* un extern, se îmbolnăvi de anghină difterică, ceea ce-l înfurie din cale afară pe director. El decretă o noua serie de limite, mai înguste – se stabilise că molipsirea venea de la o fermă îndepărtată – porunci monitorilor să fie necruţători cu toţi contravenienţii şi făgădui şi atenţii suplimentare, ce urmau a fi aplicate cu propria-i mînă. Pentru Stettson *maior,* care coborîse nivelul sanitar al şcolii şi care acum se afla izolat în casa maică-si, nu existau cuvinte îndeajuns de aspre. Aşa se exprimă directorul în sala de gimnastica după rugăciune. Trimise apoi două sute de scrisori aceluiaşi număr de părinţi şi de tutori îngrijoraţi şi dispuse ca totul la şcoală meargă mai departe, ca de obicei. Boala nu s-a întins dar, într-o noapte, un docar se opri în faţa uşii directorului, iar de dimineaţă directorul era dus, lăsînd totul în grija profesorului King, decanul supraveghetorilor de secţii. Directorul se repezea adeseori la Londra, unde întreaga şcoală era convinsă că mituieşte pe funcţionarii de resort spre a dobîndi subiectele lucrărilor la examenul de admitere în academiile militare; de data aceasta însă absenţa lui se prelungi neobişnuit de mult.

— Mare şmecher, ştabul nostru le spuse Stalky aliaţilor săi, într-o după amiază jilavă, pe cînd se aflau în sala de studii. Trebuie că a făcut-o lată şi-a ajuns la pîrnaie sub

---

[95] Acel ce departe-i de aici (lat.)

[96] Acel ce prea timpuriu pieri.
Ostaş însă, şi pentru patrie (lat.).

vreun nume fals.

— Pentru ce anume? se asocie bucuros Beetle la acţiunea de calomnie.

— Patruzeci de şilingi ori o lună de închisoare pentru lovituri aplicate cu vîrful ghetei în fluierul piciorului portarului care-l dădea afară de la *Pavilionul*. Bates trage mereu cîte un chef la localul ăsta cînd se duce la Londra. Tare aş dori să se înapoieze. Sînt sătul pînă peste cap de „vergile” şi de „scorpionii” şi de predicile lui King în legătură cu onoarea elevului de liceu – zexe – si cu dragostea de învăţătură…

— „Sălbaticul, grosolanul utilitarism al burgheziei care studiază numai pentru ca să obţină note bune. În toată şcoala asta, niciun intelectual”, cită M’Turk care, deodată căzut pe gînduri, se apucase de făcut găuri în prichici cu un vătrai fierbinte…

— Jalnic fel de a ne petrece după-amiaza, observă Stalky. Și mai şi pute. Hai să ieşim şi să fumăm niţel. Uite colea ceva ţuţ. (Şi le arătă ca momeală o ţigară de foi din India). Am ciordit-o de la taică-meu, în vacanţa trecută. O cam privesc cu teamă; e ceva mai tare ca o pipă. Vom fuma-o stînd la taifas. Ne-o trecem din mînă-n mînă, unul altuia, vreţi? Să ne întindem în dosul grapei ăleia paradite din şoseaua dinspre ferma Monkey.

— Dar asta-i dincolo de limitele îngăduite. Şi acum şcoala e teribil de severă în privinţa limitelor. Dealtfel, să vedeţi c-o să şi borîm. (Beetle îşi apropie cu mult spirit critic ţigara de nas şi o mirosi). Pute de trăsneşte, cătrănitura asta parfumată.

— N-ai decît să borăşti, daca vrei, eu nu. Tu ce zici, Turkey?

— De, ştiu şi eu, haide să mergem.

— Atunci pune-ţi şapca. Doi contra unu, Beetle. Afară cu tine.

În faţa avizierului din coridor, zăriră un grup de elevi;

micul Vulpoi, sergentul şcolii, se afla printre ei.

— Niscai noi limite, îmi închipui, exclamă Stalky. Da' ce e Vulpibus, după cine eşti în doliu?

În jurul braţului, vulpoiul purta o banderolă lată, neagră.

— Era în vechiul meu regiment, spuse Vulpoiul, arătînd cu o mişcare a capului înspre tăblia pe care, printre listele alfabetice, era fixată în pioneze o tăietură dintr- un ziar.

— Doamne! Grăi Stalky, descoperindu-se şi el ca toţi ceilalţi după ce începu să citească. Da-i Duncan al nostru – ditai Duncan porcul – mort la datorie la Kotal şi mai nu ştiu cum. *Regrupîndu-şi ostaşii cu deosebită vitejie*. La altceva nu te puteai aştepta din partea lui. *Cadavrul a fost găsit*. Ce bine. Sînt căsăpiţi uneori, nu-i aşa Vulpoiule?

— Groaznic, răspunse sergentul, scurt.

— Bietul Ditai Duncan-porcul! Eram boboc cînd a plecat. Cîţi dintre ai noştri au căzut pînă acum, Vulpoiule?

— Nouă, socotindu-l şi pe domnul Duncan. A venit aici cînd nu era mai mare decît micul Grey *tertius*. Şi era în regimentul în care am fost şi eu. Da, nouă de-ai noştri, domnule Corkran, pînă azi.

Băieţii ieşiră în umezeala de afară cu paşi iuţi.

— Mă întreb, cum o fi – să te împuşte şi să ai de îndurat toate celelalte chestii, reflectă Stalky, în vreme ce înaintau tustrei printre băltoacele de pe întinsul unui drumeag. Unde s-a întîmplat asta, Beetle?

—A, pe undeva prin India. Pe-acolo avem mereu de furcă. Da' ia ascultă măi Stalky, la ce bun să te aşezi sub un mărăcine şi să-ţi verşi maţele? Şi-i un frig, uite, de crapă pietrele. Iar umezeala asta-ţi pătrunde-n oase. Şi-apoi lucru sigur c-au să ne şi prindă.

—Papagalul! Mai ţineţi voi minte ca nenea Stalky să vă fi băgat vreodată în belea?

Ca mulţi alţi căpitani de oşti, Stalky nu pomenea de înfrângerile trecute.

Se strecurară printr-un mărăciniş ciucure de ploaie,

nimeriră peste nişte muşuroaie afînate de apă şi se aşezara pe-o grapă îmbrobonată de rugină. Trabucul ardea împroşcînd picuri de silitră. Îl fumau cu băgare de seamă şi pentru a şi-l trece unul altuia, îl ţineau strîns între arătător şi degetul gros.

—Bun lucru că nu avem cîte unul de fiecare, aşa-i? Întrebă Stalky.

Vorbea printre dinţii încleştaţi şi tremura ca varga. Şi spre a-şi dovedi temeinicia spuselor, vomită din belşug în faţa celorlalţi doi, care îi urmară şi ei pilda...

—Nu v-am spus eu? Gemu Beetle, a cărui frunte era acoperită acum de nişte picuri de sudoare rece.Mă Stalky, mare dobitoc mai eşti!

—*Je* borăsc, *tu* borăşti, *il* borăşte. *Nous* borîm.

După conjugare, M’Turk îşi dădu şi el contribuţia şi se culcă sfîrşit pe fierul duşmănos al grapei.

—Afurisita asta de ţigară are ceva în ea. Ia spune-ne Beetle, nu cumva ai scăpat cerneală pe ea?

Dar Beetle nu se afla în situaţia de a putea răspunde. Frînţi şi goliţi, zăceau răşchiraţi pe grapă, rugina imprimîndu-se ca nişte pătrate roşii în mantăi, în vreme ce chiştocul trabucului părăsit duhnea sub nasurile lor îngheţate. Şi atunci – de auzit nu auziseră numic – directorul însuşi se ivi în faţa lor, directorul care ar fi trebuit să fie la Londra mituind comisia examinatoare, directorul fantastic înveşmîntat într-un costum de stofă ecosez şi cu o şapcă de vînătoare.

—Aha! Făcu el răsucindu-şi mustaţa. Prea bine. Ar fi trebuit să ştiu eu de cine voi da. Aveţi să vă întoarceţi la şcoală să-i transmiteţi domnului profesor King salutările mele şi să-i cereţi să vă traga o bătaie prima-ntîi. După care aveţi să-mi copiaţi cinci sute de rînduri. Mi le veţi prezenta mîine, cînd mă înapoiez. Mai sunteţi pe deasupra şi popriţi disciplinar pe-o săptămînă.. n-aţi prea ales bine momentul de a depăşi limitele. Şi nu uitaţi, vă rog: o pedeapsă prima-

ntîi.

Apoi se făcu nevăzut înapoia mărăcinişului, tot atît de misterios pe cît apăruse. Dinspre drumeagul desfundat venea un murmur de glasuri femeieşti.

—O, tătar hain ce eşti! Strigă M'Turk, în vreme ce vocile se pierdeau în depărtare. Stalky, netotule, numai tu eşti de vină.

—Omoară-l! Ucide-l! Bolborosi Beetle cu răsuflarea tăiată.

—Nuu pot. Iar îmi vi... vine să vărs... De asta nu-mi pasă, dar King are să crape de bucurie şi are să-şi bată joc de noi. Prima-ntîi, auu...

Stalky nu dădu niciun răspuns, nici măcar unul amabil. Se întoarseră la şcoală şi primiră ceea ce fuseseră trimişi să ceară. King fu peste măsură de încîntat, căci din pricina vîrstei lor, cei trei prieteni, în lipsa unor dispoziţii speciale, îi cam scăpau din mînă. Din fericire, nu era mare expert în nobila artă a ciomăgelii.

— „Ciudat, cum dorinţa întrece împlinirea”, spuse Beetle netam-nesam, citind dintr-o piesă de Shakespeare pe care o toceau în trimestrul acela[97]. Merseră în sala lor de studii şi se apucară de copiat rânduri.

— Ai perfectă dreptate, Beetle. (Stalky vorbea pe-un ton catifelat şi împăciuitor.) Ei, să ne fi trimis directorul la unul din monitori, ne-am fi ales cu ceva vrednic de toate aducerile aminte.

— Ascultă, îl întrerupse M'Turk cu glas plin de rece venin, n-avem de gînd să-ţi facem scandal pentru cele întimplate, fiindcă sînt lucruri prea grave pentru un scandal; dar ţinem să ştii că ai fost pur şi simplu pus la index, Stalky. Eşti un bou, asta eşti.

—Cum de puteam şti că directorul are să ne găsească? Mă-ntreb ce făcea pe-acolo, în hainele acelea dezgustătoare?

---

[97] *Henric al IV-lea,* partea a II-a, actul 2, scena 4 (versul 284) *(N. tr.)*

— Nu încerca să ridici probleme secundare, mîrîi Beetle posac.

— La urma urmei, vina toată e a lui Stettson *maior.* Dacă ar fi găsit altceva mai bun de făcut decît să se îmbolnăvească de anghină difterică, nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar vouă nu vi se pare oarecum ciudat cum de a picat directorul peste noi, aşa dintr- odată?

—Fleanca! Eşti mort! vorbi Beetle. Ţi-am smuls nenorociţii de pinteni de pe afurisitele tale de tocuri, ţi-am dat scutul peste cap şi… şi cred că n-ar trebui să ţi se permită vreme de-o lună să te mai ospătezi cot la cot cu noi.

— Hai, isprăveşte cu predicile. Vreau să…

—Sa isprăvesc? Dar… dar sîntem puşi la popreală pe-o săptămînă, amice.

M’Turk mai că urla, dîndu-şi seama de grozăvia situaţiei care-i copleşea. O bătaie de la King, cinci sute de rînduri i de copiat şi, colac peste pupăză, consemnarea.

—Te aşteptai oare să te sărutăm, bestie ce eşti?

— Ţine-ţi fleanca barem o clipă. Aş vrea să aflu cum şi de ce se găsea directorul acolo unde era.

— Ei, ai aflat. L-ai aflat sănătos tun şi sub formă de cozonac. L-ai aflat drăgostindu-se cu marna lui Stettson. Ea era acolo pe drumeag… am auzit-o. Aşa încît am fost condamnaţi la bătaie în prezenţa mamei unui extern. O vădană numai piele şi oase, dealtfel. Ce altceva ai dori să mai afli?

— Nu-mi pasă. Jur c-o să mă fituiesc cu el cîndva, mormăi Stalky.

— Aşa se şi arată, recunoscu M’Turk. Prima-ntîi, o săptămînă de popreală şi cinci sute de… iar acum mai şi faci tărăboi! Hai să-l facem zob, Beetle. (Stalky le aruncase cu Virgiliul său în cap.)

Directorul se înapoie a doua zi, fără a da nici o explicaţie. Găsi cele cinci sute de rînduri copiate care-l aşteptau şi

disciplina şcolii niţel slăbită sub viceregalitatea profesorului King. Şezînd, stînd ori mişcîndu-se, domnul profesor King le vorbise elevilor, într-un stil pilduitor şi vag despre onoarea şcolară, şi despre tradiţiile vechilor lăcaşuri de învăţămînt. Lăsînd la o parte ura cumplită pe care o deşteptă în două sute cincizeci de tinere suflete împotriva tuturor instituţiilor didactice, el realiză prea puţin altceva – atît de puţin de fapt încît, atunci cînd – două zile după întoarcerea directorului – se întîmplă să dea de Stalky şi Compania, popriţi dar mereu descurcăreţi, care jucau bile pe coridor, declară că nu e surprins – că nu e cîtuşi de puţin surprins. La aşa ceva doar se putea aştepta din partea unor persoane cu nivelul lor moral.

— Dar nu există nici o dispoziţie împotriva jocului cu bile, domnule profesor. E-un joc foarte interesant, argumentă Beetle, cu genunchii albi de cretă şi praf.

Se alese, pentru obrăznicie, cu pedeapsa copierii a două sute de rînduri, plus ordinul de a se prezenta celui mai apropiat monitor spre judecare şi decapitare.

Iată ce s-a petrecut, cu uşile-nchise, în sala de studii a lui Flint, Flint fiind conducătorul sporturilor.

— Ascultă, Flint. King m-a trimis la tine, pentru că am jucat bile pe coridor şi am strigat „am vîrît-o“ şi „am luat-o pe-aia mare“.

— Şi întrucît crede că mă priveşte asta pe mine? fu răspunsul lui Flint.

— Habar n-am. Ei? (Beetle zîmbi maliţios). Ce să-i spun? E cu capsa pusa.

— Dacă directorul hotărăşte punerea unui anunţ de coridor în vederea interzicerii jocului de bile, n-am decît să iau masuri; dar în schimb nu pot întreprinde nimic pe baza cererii unui supraveghetor de secţie. Asta o ştie prea bine şi el.

Conţinutul oracolului acestuia, deloc mai îndulcit fu transmis de Beetle lui King, care se grăbi a-l chema pe

Flint.

Dar Fiint era de şapte ani şi jumătate elev al scolii exceptând şase luni petrecute într-o „seră” la Londra de sub acoperişul căreia revenise, mînat de dor, pentru ca directorul să-i dea ultimul lustru înaintea examenului de admitere la academia militară. Mai erau patru sau cinci elevi mari care trecuseră şi ei prin aceeaşi filieră fără a-i socoti pe băieţii respinşi de alte şcoli pe motiv de prea mare răsfăţ şi aduşi de către director prin persuasiune la o formă destul de mulţumitoare. Clasa aceasta a şasea nu putea fi însă tratată fără mănuşi. Lucru de care King se convinse la repezeală.

— Trebuie oare să înţeleg de aici că ai intenţia de a îngădui jocuri de şcoală primară sub ferestrele sălii dumitale de studii, Flint? Dacă-i aşa, nu pot spune decît că…

De spus, spuse o mulţime de chestii, iar Flint ascultă, politicos, totul.

— El bine, domnule profesor, dacă domnul director găseşte de cuviinţă să convoace o întrunire a monitorilor, va trebui să discutăm chestiunea aceasta. Tradiţia şcolii este însă că monitorii nu pot interveni în nicio chestiune care priveşte întreg liceul fără un ordin expres al directorului.

— S-a mai stat mult de vorbă, ambele părţi pierzîndu-şi cîte niţel răbdarea.

După ceai, monitorii aflîndu-se neoficial adunaţi în camera lui de lucru, Flint le relată cele întîmpîate.

— De o săptămînă face tot ce poate ca să dea de dracul şi acum a dat. Ştiţi tot atît de bine cum ştiu şi eu, ca dacă nu ne-ar fi împuiat capul cu discursurile, lui, împieliţatului aceluia de Beetle nici prin gînd nu i-ar fi trecut să se apuce de bile.

— Asta o ştim, interveni Perowne, dar alta e chestiunea. După cîte ne-a spus Flint, King a vorbit despre monitori

folosind termeni care ne îndreptăţesc să-i facem un scandal de mîna întîi. „Pleava şcolilor”, „mucoşi lipsiţi de cuviinţă”, aşa s-a pronunţat despre noi, nu? Este cu neputinţă ca monitorii să....

— Prostii, rosti Flint. King e dintre toţi dascălii cel mai bun meditator pe care-l avem pentru literatura şi limbile clasice; şi nu s-ar cuveni să-l tulburăm pe director cu un scandal. Are el şi aşa pînă peste cap de lucru cu orele suplimentare şi cu pregătirea examenelor noastre de admitere în armată. Afară de asta, precum i-am şi spus lui King, noi nu sîntem o şcoală publică. Sîntem o societate anonimă care plăteşte patru la sută. Taică- meu e şi el acţionar.

— Şi ce legătură are asta cu ceea ce discutam noi vru - să afle Venner, un băiat de nouăsprezece ani, cu părul roşcat.

— Cum să spun, mi s-ar părea că intervenim chiar împotriva noastră înşine. Trebuie să intrăm în armată… ori să ieşim de aici, nu? King e angajat de consiliu şcolii ca să ne predea lecţii. Orice altceva e apă de ploaie. Nu înţelegeţi?

Poate pentru că simţea ca atmosfera e niţel încărcată, directorul se duse să-şi fumeze obişnuitul trabuc de după cină în sala de studii a lui Flint; dar i se întâmpla atît de des să petreacă prima parte a serii în camera unui monitor, încît nimeni nu bănui nimic atunci cînd – după ce bătuse cuviincios la uşă potrivit cerinţelor etichetei se înfăţişă celor prezenţi.

— O întrunire a monitorilor? întrebă el, în vreme ce o sprînceană i se ridica mirată..

— Nu chiar, domnule director; stăteam de vorbă doar; discutam. Nu doriţi să luaţi loc în fotoliu?

— Mulţumesc. Dar ce copii iubitori de lux mai sînteţi.

Se trînti pe sofaua lui Flint şi trase de cîteva ori tăcut din ţigara de foi.

— Ei, de vreme ce sînteţi cu toţii aici, poate c-ar fi mai

bine să vă mărturisesc că sînt mutul cu ştreangul de mătase[98].

Tinerele chipuri deveniră grave. Fraza trebuia să însemne că un oarecare număr dintre ei aveau să fie retraşi de la orice sport, în vederea unor ore suplimentare de meditaţie. S-ar putea să mai însemne şi succes în viitor la Sandhurst; dar pînă una alta, însemna destrămarea echipei.

— Da, am venit să-mi cer funtul de carne[99]. Ar fi trebuit să vă scot înainte de meciul cu Exeter; dar e o datorie sacră pentru noi de a învinge Exeterul.

— Şi meciul cu foştii elevi nu-i şi el sacru, domnule director? întrebă Perowne. Meciul cu foştii elevi a fost marele eveniment al trimestrului de primăvară.

— Să sperăm că nu-s în formă. Şi-acum, lista. Am mai întîi nevoie de Flint. Din cauza geometriei. O să avem de făcut împreună deducţii. De Perowne, pentru ore suplimentare de desen liniar. Dawson trece la domnul King pentru ore suplimentare de latină, iar Venner la mine pentru germană. Am pricinuit mult rău echipei? le zîmbi el dulce.

— Tare mă tem că aţi distrus-o, domnule director, răspunse Flint. Nu ne-aţi putea amîna pînă după sfîrşitul trimestrului?

— Imposibil. La examenul de anul acesta numărul candidaţilor pentru Sandhurst este enorm.

— Şi totul pentru ca să ajungi să te măcelărească păcătoşii ceia de afgani, comentă Dawson. Nu-ţi vine a crede că pentru asta are să fie o concurenţă atît de aprigă, aşa-i?

---

[98] Aluzie la obiceiul răspîndit printre despoţii orientali de a trimite celor osîndiţi de ei la moarte un mut care ducea cu sine ştreangul menit a-i sugruma. *(N. tr.).*

[99] Aluzie la *Neguţătorul din Veneţia* de Shakespeare, unde Shylock prevăzuse că, în caz de neplată, va avea dreptul la un funt (circa 500 gr.) din carnea debitorului Antonio. (*N. tr.)*

— A, asta-mi aduce aminte că l-am rugat pe Crandall să vină odată cu vechii elevi ai şcolii. Am invitat douăzeci dintr-înşii, dar n-o să putem alcătui decît o echipă slabă. Nu ştiu totuşi dacă el o să ne fie de mare folos. A păţit-o destul de rău trebuind să care înapoi în fortăreaţă cadavrul bietului Duncan.

— Crandall *maior* – artileristul? întrebă Perowne.

— Nu. Cel mic – Crandall „caramea” – e într-un regiment de infanterie indigenă. Era înaintea dumitale, Perowne, nu cred cu l-ai mai apucat aici.

— În ziare n-a scris nimic despre el. Am citit despre Ditai porcul, desigur. Dar Crandall ce-a făcut?

— Am adus cu mine un ziar indian pe care mi l-a trimis maică-sa. A făcut ceva destul de... mişto, cred că ziceţi voi. Să vă citesc?

Directorul se pricepea să citească cu glas tare. După ce isprăvi sfertul de coloană tipărit cu litere mici, toată lumea îi mulţumi călduros.

— Bravo, pentru şcoala noastră! zise Perowne. Păcat că n-a sosit totuşi la timp, ca să-l scape cu viaţă pe Ditai porcul. Asta înseamnă că am pierdut nouă de-ai noştri în ultimii trei ani?

— Da. Şi se-mplinesc acum exact cinci ani de cînd l-am scos pe Duncan de la sporturi pentru meditaţii suplimentare, îşi aduse aminte directorul. Iar fiindcă veni vorba de asta, în grija cui te gîndeşti să laşi sporturile, Flint?

— Încă nu m-am gîndit. Dumneavoastră pe cine aţi propune?

— Nu, mulţumesc. Mi s-a întâmplat să aud cum, în spatele meu, tătarul hain de Bates era socotit a fi o pasăre măiastră, dar răspunderea numirii unui nou conducător al sporturilor, Bates nu şi-o ia. Rezolvaţi voi problema între voi. Noapte bună.

— Şi, glăsui Flint după ce se închise uşa, ăsta-i omul

căruia vreţi voi să-i scoateţi peri albi cu un scandal de sală de studii?

— Am vrut numai să-ţi întind o nadă, Flint, se grăbi a răspunde Perowne. Eşti atît de uşor de prins în plasă.

— Nu de asta ne doare pe noi capul. Directorul a făcut ţăndări echipa A, iar nouă ne revine datoria de a pune cioburile la loc, pentru că altfel foştii elevi au să ne mănînce de vii cînd or sosi. Hai să-i avansăm pe cei din echipa B şi să joace totodată şi cei mari. Există ele pe undeva destule talente pe care le putem şlefui începînd de acum şi pînă la meci.

Situaţia a fost prezentată întregii şcoli ca fiind atît de gravă, încît pînă şi Stalky şi M'Turk, care pretindeau că dispreţuiesc fotbalul, jucară foarte serios în echipa seniorilor. Şi fură deîndată avansaţi, mai înainte ca înflăcărarea lor să fi avut vreme să se răcească, iar onoarea noii lor poziţii (inclusiv respectiva şapcă) le impunea să facă dovadă acum de oarecare perseverenţă. Echipa menită meciului se antrena cel puţin patru zile din şapte, iar şcoala prinse din nou a spera.

Odată cu ultima săptămînă a trimestrului, foştii vechi elevi au început a sosi şi fură întîmpinaţi în raport cu vrednicia lor. Tinerii domni cadeţi de la Sandhurst şi Woolwich, care ieşiseră din liceu cu un an mai înainte, dar care-şi dădeau multe ifose, avură parte de voiosul salut: „Bună! Cum e viaţa pe la voi?“ rostit de cei ai căror colegi de învăţătură fuseseră. Ofiţerii, inferiori din miliţiile locale s-au bucurat de mai multă consideraţie, deşi se ştia că nu ei reprezintă prototipul modelului. Renegaţii care, căzînd la examenul de admitere în armată, se apucaseră de negoţ ori de afaceri bancare, au fost primiţi mai mult din consideraţie pentru trecut, fără a li se acorda prea multă atenţie. Dar cînd adevăraţii ofiţeri activi – luptători în floarea vîrstei care fuseseră la capătul lumii şi se înapoiaseră şi nu ştiau ce-s ifosele – îşi făcură apariţia plimbîndu-se peste tot locul

însoţiţi de director, elevii se alini ară în front, de o parte şi de alta, păstrînd o tăcere admirativă. Şi cînd unul din ei îi puse mîna pe umăr lui Flint – pe umărul conducătorului însuşi al sporturilor – exclamând: „Da ce-ţi veni să creşti aşa de mare, omule? Erai un nenorocit de boboc jegos, cînd am plecat eu", atunci un nimb de glorie se putu întrezări în jurul lui Flint. Se mai plimbară în sus şi-n jos pe coridor cu micul sergent roşcat al şcolii, povestindu-i noutăţi din vechile regimente; dădură buzna prin clase adulmecînd binecunoscutele mirosuri de cerneală şi var; îşi găsiră sumedenie de nepoţi şi verişori în clasele cursului inferior, copleşindu-i cu daruri minunate; cotropiră, în sfîrşit, sala de gimnastică punîndu-l pe Vulpoi să le arate ce ştie să facă la bare noua prăsilă.

Mai mult dccît orice, însă, le plăcea să stea de vorbă cu directorul, care le fusese duhovnic şi sfătuitor general tuturora; căci convingerea strigată în anii necugetatelor tinereţi şi-o menţineau şi acum, la nesăbuita lor maturitate – anume că tătarul de Bates este o „pasăre măiastră". Junele cu sînge iute care se încurcase cu fata unui cofetar din Plymouth; grijuliul care moştenise o mică sumă de bani, dar nu avea încredere în avocaţi; ambiţiosul oprit la răscruce, neştiind pe care drum s-o ia ca să poată ajunge cît mai departe; risipitorul urmărit de cămătar; ţîfnosul certat cu ceilalţi ofiţeri din regiment, toţi îşi spuneau păsul directorului; şi Chiron[100] îi indica fiecăruia, întrebuinţînd un grai cu totul nepotrivit pentru urechile puştilor, o cale sigură şi paşnică de a ieşi din încurcătură, de a scăpa de belea, de bucluc, de necaz, de năpastă. Aşa încît cu toţii îi cotropeau locuinţa, îi fumau ţigările şi nu mai încetau de a bea în sănătatea lui, după cum tot aşa băuseră de-a lungul

---

[100] Chiron, fiul lui Cronos. Era cel mai vestit si mai înţelept dintre centauri; iscusit în toate meşteşugurile, priceput în tainele lecuirii, bun din fire, prieten nepreţuit al oamenilor, oricând gata să-i ajute şi să-i apere. (N.tr.).

şi de-a latul pămîntului, cînd se întîmplase să regăsească doi sau trei elevi de-ai vechii şcoli.

— Nu vă opriţi nici o clipă din fumat, îi sfătuia directorul. Cu cît veţi fi mai puţin în formă, cu atât va fi mai bine pentru noi. Am distrus echipa A cu orele suplimentare de meditaţie.

— Aş, dar noi sîntem o echipă improvizată. Le-aţi spus că vom avea nevoie de o rezervă chiar dacă Crandall va putea juca? întrebă un locotenent de geniu care fusese decorat cu D.S.O[101].

— Mi-a scris că are să joace, aşa încît nu se poate să fi fost grav rănit. Soseşte mîine dimineaţă.

— E Crandall *minor* de altă dată şi cel care a readus în patrie corpul bietului Duncan?

Directorul făcu semn că da.

— Unde aveţi de gînd să-l găzduiţi? Şi aşa v-am izgonit din toată casa şi v-am lăsat pe drumuri, iubite directore.

Vorbele acestea le rostise căpitanul unui escadron de lăncieri din Bengal, venit acasă în concediu.

— Mă tem că are să trebuiască să-l culc în vechiul lui dormitor. Ştiţi că foştii elevi se bucură de acest privilegiu. Da, cred că micuţul Crandall *minor* va trebui să tragă din nou acolo.

— Şefule – şi-un artilerist petrecu un braţ vînjos în jurul gîtului directorului – ai un plan ascuns. Mărturiseşte-ni-l! Căutătură asta a ochiului dumitale o cunosc eu.

— Da ce nu înţelegi, mă, gaiţă? îl întrerupse un ofiţer de geniu maritim. Crandall e repartizat în dormitor ca să servească drept lecţie concretă, ca să exercite o influenţă morală şi aşa mai departe. Nu-i adevărat iubite directore? *

— Este. Înţelegi prea multe, Purvis. Pentru asta te-am şi bătut în ’79.

— Chiar aşa aţi şi făcut şi convingerea mea intimă este

[101] *Distinguished Service Order* (Ordinul pentru merite excepţionale sub drapel)(N.tr.).

că aţi frecat bastonul cu cretă[102].

— Nuu... Dar am un ochi sigur. Şi poate că asta te-a indus în eroare.

În felul acesta ecluzele memoriei se deschiseră şi începură a povesti care mai de care amintiri din viata de şcoală.

Cînd Crandall *minor* – adică locotenentul R. Crandall dintr-un regiment de linie indian – sosi de la Exeter dimineaţa meciului, el fu ovaţionat de-a lungul întregii faţade a liceului, căci monitorii repetaseră şcolarilor mai mici miezul veştilor comunicate lor de director în sala de studii a lui Flint. Iar cînd în secţia lui Prout se răspîndi vestea că noul sosit îşi va exercita dreptul lui de fost elev, adică acela de a cere să i se dea un pat pentru o noapte, Beetle se năpusti în alăturata secţie a lui King şi execută „dansul biruinţei”, de la un capăt la altul al sălii de studii vrăjmaşe, de unde izbuti să scape şi să iasa afara sub ploaia unui potop de călimări.

— De ce le dai atenţie jigodiilor ăstora? se oţărî la el Stalky, care figura ca locţiitor în echipa foştilor elevi; Stalky arăta superb în pulover negru, chiloţi albi şi ciorapi negri. Eu am stat de vorbă cu el, sus în dormitor, pe cînd se schimba. L-am ajutat să-şi îmbrace tricoul. Are nişte cicatrice oribile, purpurii, pe ambele braţe de la mînă pînă la umăr. O să ne povestească totul, la noapte. I-am cerut-o cînd i-am legat şiretuile de la bocanci.

— Să ştii că ai tupeu, vorbi Beetle cu pizmă.

— M-a luat gura pe dinainte, fără să mă fi gîndit. Dar nu s-a supărat deloc. E-un tip formidabil. Jur c-am să joc ca un taur. Spune-i-o şi lui Turkey.

Tehnica meciului aceluia aparţine unor vremuri apuse. Luptele corp la corp fură strînse şi îndelungate, loviturile bine dirijate şi precise. În jurul grămezilor, făcea roată întreaga şcoală, zbierînd: „Jos capul şi-mpingeţi!” Către

---

[102] Aluzie la gestul pe care-l face jucătorul de billiard cu tacul lui (N.tr.).

sfîrşiţ mai toată lumea pierdu orice simţ al bunei cuviinţe şi mamele elevilor externi, aflate prea aproape de linia de tuşă, auziră expresii din afara programelor de învăţămînt. Nimeni n-a fost scos cu targa de pe teren, dar amîndouă taberele fură bucuroase cînd arbitrul fluieră încetarea jocului. Beetle îi ajută, pe Stalky şi pe M'Turk, să-şi îmbrace pardesiile. Aceştia se întâlniseră în inima încăierărilor cu o mie de picioare şi, după spusa lui Stalky, „se caftiseră în lege". În vreme ce abia se mai tîrau, ţepeni de tot, prin spatele echipelor – căci locţiitorii nu sînt socotiţi a fi egalii oamenilor – trecură prin dreptul unui docar la care era înhămat un ponei şi care fusese tras lîngă zid. O voce răguşită le strigă: „Bun joc! Minunat!" Era a lui Stettson *maior* galben la faţă şi cu ochii duşi în fundul capului: îşi croise drum pînă la teren, sub escorta unui vizitiu nerăbdător.

— Noroc, Stettson, zise Stalky oprindu-se. Ne putem apropia acum fără pericol de tine?

— O, da! Mi-e bine. N-au vrut să mă lase să ies din casă pînă acum, dar trebuia să vin să văd meciul. Gura ţi-i cam făcută boiangerie.

— Turkey m-a călcat, ştii, dinadins fără să vrea. Ei, îmi pare bine că te-ai înzdrăvenit, pentru că îţi sîntem datori ceva. Tu şi gingaşele tale organe ne-aţi băgat în mare belea, măi tinere.

— Am auzit eu de chestia asta, răspunse băiatul, chicotind. Mi-a povestit directorul.

— Nu mă-ngălbeni. Cînd asta?

— Hai să mergem acasă, mi se înţepeneşte piciorul dacă stăm aici la taifas.

— Muzicuţa, Turkey! Vreau să mă lămuresc. Ei?

— A stat la noi tot timpul cît am fost bolnav.

— La ce bun? Neglijînd atît de mult şcoala? Credeam că e la Londra.

— Aiuram, ştii, şi mi s-a spus că îl strigam pe el tot

timpul.

— Ce obrăznicie! Nu eşti decît un extern.

— A venit totuşi şi cred că datorită lui am şi scăpat cu viaţă. Într-o noapte eram aproape asfixiat, mi se înfundase gîtlejul – gata, gata s-o mierlesc, spunea doctorul – mi-au vîrît un tub sau nu mai ştiu ce în gît şi directorul a supt tot cheagul afară.

— Îîî! N-aş fi făcut-o nici mort.

— Doctorul a spus că nu se putea să nu se fi molipsit şi el. Aşa încît a rămas la noi, în loc să se întoarcă la şcoală. Dacă mai treceau douăzeci de minute, a spus doctorul, eram pe dric.

În clipa aceea vizitiul, care primise instrucţiuni precise, dădu bici căluţului şi mai că a fost gata să-i ia în roate pe cei trei prieteni.

— Măi să fie! interveni Beetle. Asta-i, ca să zic aşa, destul de eroic.

— Destul de!

Genunchiul lui M'Turk, repezit în noada lui Beetle, îl catapultă pe Beetle drept lui Stalky şi Stalky îl azvîrli la fel înapoi.

— Ai merita să fii spînzurat.

— Iar directorului ar merita să i se decearnă Crucea Victoria[103]. Ia gîndiţi-vă că băiatul s-ar fi putut să fie acum mort şi înmormîntat. Dar n-a murit. Şi nu-i înmormîntat. Hei! Hei! S-a strecurat prin mărăciniş ca un voinic de mierloi bătrîn ce se află. Prima-ntîi, cinci sute de rînduri şi-o săptămînă de popreală, nimic de zis!

— Am citit despre aşa ceva într-o carte, spuse Beetle. Mamă, ce mai tip! Ia gîndiţi-vă!

— Mă gîndesc! întări M'Turk; şi scoase un sălbatic strigăt irlandez, la auzul căruia jucătorii din echipă întoarseră capul să vadă ce se-ntîmplă.

---

[103] Cea mai înaltă decoraţie britanică, acordată numai pentru fapte de vitejie excepţională pe cîmpul de luptă. *(N. tr.)*

— Tacă-ţi gura aia lătăreaţă, tună Stalky care de mult ce nu-şi mai afla astîmpărul începuse să bată pe loc. Lăsaţi totul pe seama lui nea Stalky şi o să vi-l aduc eu pe Şeful pe tavă. Dacă spui o singură vorbă, Beetle, pînă ce nu-ţi dau eu voie, jur că te ucid. *Habeo capitem crinibus minimis.* L-am prins de păru-i scurt. Şi-acum voi purtaţi-vă şi arătaţi-vă ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Nu era nevoie de nici o simulare. Şcoala era prea ocupată cu ovaţionarea jucătorilor care luaseră parte la meciul nul. Toţi elevii, în pofida bocancilor plini de noroi, dădeau tîrcoale duşurilor, în vreme ce echipierii se spălau. Şi toţi îl ovaţionau pe Crandall *minor*, ori de câte ori îl zăreau, iar după rugăciune izbucniră în ovaţii mai frenetice decît oricînd, deoarece foştii elevi, în frac, răsucindu-şi fără sfială mustaţa, luară parte la ceremonie şi, în loc de a sta alături de corpul profesoral, se înşiruiră de-a lungul peretelui, imediat înaintea monitorilor; şi directorul îi strigă şi pe ei la apel, însoţind cînd era cazul numele fiecăruia cu menţiunea de *maior, minor* sau *tertius.*

— Toate-s bune şi frumoase, le spuse el oaspeţilor după cină, dar băieţii-s niţeluş cam agitaţi. Mă tem că are să fie zarvă şi tristeţe mai tîrziu. Ai face mai bine să te duci la culcare devreme, Crandall. Tot dormitorul are să te aştepte. Nu ştiu pînă la ce ameţitoare înălţimi te vei ridica în profesia dumitale. Dar una ştiu şi bună: că nicicând nu vei avea parte de atîta absolută adoraţie de cîtă ai parte acum.

— La naiba cu adoraţia, domnule director. Vreau să-mi termin ţigara.

— Adoraţia lor e aur curat. Du-te unde gloria te aşteaptă… Crandall *minor.*

Scena acelei apoteoze era un dormitor cu zece paturi, mansardat, comunicind prin deschizături fără uşi cu alte trei săli. Gazul pîlpîia deasupra rudimentarelor lavoare din lemn de pin. Curenţii de aer suflau din toate părţile şi dincolo de ferestrele fără storuri marea izbea ritmic

prundul.
— Acelaşi pat de odinioară, aceleaşi vechi saltele, cred, constată Crandall căscînd. Totul ca şi odinioară. Habar n-aveam, băieţi, că ştiţi să jucaţi aşa de bine. (Se frecă la glezna lovită). Ne-aţi lăsat tuturor cîte o amintire, să nu vă uităm.
A fost nevoie totuşi de cîteva minute, pînă a-i face chiar pe toţi să se simtă în largul lor; şi – de ce, nu-şi dădeau seama nici ei – le-a fost mai uşor cînd Crandall se întoarse cu faţa la perete şi-şi rosti rugăciunea – obicei pe care-l neglijase de cîţiva ani.
— A, îmi cer scuze. Am uitat să sting gazul.
— Nu te deranja, te rog, spuse monitorul dormitorului. Asta-i treaba lui Worthington.
Un băieţel de doisprezece ani, în cămaşă de noapte, care aşteptase să arate şi el ce ştie, sări din pat pe consola deasupra căreia se afla becul şi apoi înapoi, trecînd pe deasupra unui lavoar.
— Şi cum faceţi cînd doarme? întrebă Crandall rîzînd.
— Îl mîngîiem cu o crosă de golf cît mai rece, pe grumaz.
— Cînd eram eu boboc, în dormitorul ăsta foloseam un burete ud… Hei! ce s-a întîmplat?
Întunericul mişuna de şoapte, de tîrşîitul unor carpete trase şi al picioarelor goale pe duşumea, de protestări, chicote şi ameninţări, precum:
— Stai locului, măgarule!… Aşează-te pe jos, măi… Pe patul meu jur că n-ai să stai… Ia seamă la paharul cu apă de gură – şi aşa mai departe.
— Sta… Corkan ne-a spus – începu monitorul pe-un ton care vădea cît de bine îşi dădea seama de cutezanţa lui Stalky – că poate ne vei povesti despre cum a fost acolo cu cadavrul lui Duncan.
— Da… da… da, ţîşniră aprige şoapte din toate părţile. Povesteşte-ne.
— Păi nu-i nimic de povestit. Şi ce Dumnezeu aveţi, măi

băieţi, de vă tot foiţi încoace şi-ncolo pe frigul ăsta?

— Nu te sinchisi de noi, şoptiră vocile. Povesteşte despre Ditai porcul.

Aşa încît Crandall se răsuci pe pernă şi grăi cam aşa leatului pe care nu-l putea vedea.

— Ei bine, acum vreo trei luni era în fruntea escortei unui furgon care transporta o mare cantitate de bani, rupii[104] pentru plata trupelor, cinci mii de rupii de argint în total. Se apropia de o localitate numită fortul Pearson, situată lîngă Kalabagh.

— Acolo-s născut eu, piui un boboc micuţ. Iar numele fortului e dat după numele unchiului meu.

— Ţine-ţi mîncătoarea, tu şi cu unchiul tău! Nu lua aminte la el, Crandall.

— Nu face nimic. Afrizii aflaseră că avuţia aceasta se află în drum şi au organizat o ambuscadă în care a căzut toată mustăria, la două mile depărtare de fort; escorta a fost măcelărită. Duncan a fost rănit, iar oamenii lui au luat-o la sănătoasa. Cipai[105] nu erau cu totul mai mulţi de douăzeci, iar afrizi erau cu duiumul. S-a întâmplat ca eu să fiu comandantul fortului Pearson. De fapt, auzisem împuşcăturile şi eram tocmai pe punctul de a mă duce să văd despre ce o vorba, cînd sosiră oamenii lui Duncan. Aşa că ne-am întors cu toţii la locul atacului. Mi-au spus ei ceva despre un ofiţer, dar nu am înţeles cum stau lucrurile decît atunci cînd am văzut sub roţile furgonului un tip sprijinit într-un cot şi trăgînd fără oprire focuri de revolver. Vedeţi, escorta lăsase baltă furgonul iar afrizii – sînt oameni foarte bănuitori – credeau că retragerea e simulată, un fel de capcană, înţelegeţi, furgonul fiind folosit ca nadă. Aşa încît îl lăsaseră pe bietul Duncan acolo unde era. Cînd însă şi-au dat seama cît de puţini eram noi la număr, s-au repezit care mai de care spre Duncan; a fost o adevărată cursă pe teren

[104] Monedă indiană (N.tr.).

[105] Soldaţi indieni din armata anglo-indiană (N.tr.).

plat între ei şi noi, cine-o ajunge mai întîi. Alergam noi, alergau ei şi-am cîştigat noi, iar după oarecare hărţuială, au luat-o din loc. N-am ştiut că omul de sub furgon e de-al nostru, pînă ce nu m-am aflat chiar deasupra lui. Sînt nu ştiu cîţi Duncani în armată şi desigur că numele nu mi-a spus nimic. Nu era deloc schimbat. Fusese împuşcat în plămîni, bietul de el, şi suferea de sete. I-am dat să bea, m-am aşezat jos lîngă el şi – nostim, nu? — mi-a spus: „Salve, mă Caramea”, iar eu i-am spus: „Salve, Ditai porcule! Sper că nu eşti rănit” sau ceva în genul ăsta. Dar a murit după o clipă ori două, fără să-şi mai ridice capul de pe genunchii mei… Măi, voi cei de acolo, aveţi să răciţi stînd în frigul ăsta de moarte. Ia treceţi mai bine în pat.

— Da, da. Numaidecît. Însă cicatricele dumitale, ce-i cu ele? Cum de-ai fost rănit?

— Asta s-a întîmplat în vreme ce duceam cadavrul înapoi la fort. Afrizii s-au întors şi a urmat o oarecare încăierare.

— Ai omorît pe cineva?

— Da. Nu m-ar mira. Noapte bună.

— Noapte bună. Mulţumim, Crandall. Îţi foarte mulţumim, Crandall. Noapte bună.

Mulţimea nevăzută se retrase. Cei din acelaşi dormitor cu ofiţerul se ghemuiră în paturi în foşnete de aşternuturi şi rămaseră cîtva timp aşa, liniştiţi.

— Ascultă, Crandall. (Vocea lui Stalky lua nişte inflexiuni de respect cu totul neobişnuite.)

— Da, ce-i?

— Să presupunem că un tip dă de un altul care se sufocă pentru că are anghina difterică – gîtlejul îi e astupat de tot – şi i se pune ăluia bolnav un tub în gît şi tipul suge tot ce-i înăuntru, ce-ai zice?

— Hm! făcu gînditor Crandall. Am auzit numai de-un singur caz ca ăsta, şi era vorba de un medic. A făcut-o pentru o femeie.

— A, de data asta n-a fost pentru o femeie. N-a fost la

mijloc decît un băiat.
— Atunci, cu atît mai frumos. E una din cele mai vitejeşti fapte pe care le poate săvîrşi cineva. Dar de ce m-ai întrebat?
— Ei, am auzit eu de-un tip care a făcut-o. Asta-i tot.
— Atunci omul ăla e un viteaz.
— Ţi-ar fi fost frică s-o faci?
— Te cred. Cui nu i-ar fi? Auzi, să-ţi alegi de bunăvoie să mori de anghina difterică!
— Ei… a… î… Ăscultă-aici.
Dar propoziţia se încheie cu un geamăt, căci Stalky sărise din pat şi, împreună cu M'Turk, i se aşezase chiar pe cap lui Beetle care, altminteri, i-ar fi dat numaidecît de gol.
A doua zi, ultima zi a trimestrului, consacrată cîtorva cu totul neînsemnate examene, începu sub semnul furiei şi al războiului. Domnul profesor King auzise că mai toţi cei din secţia sa – aflată, precum ştiţi, a doua după a lui Prout de-a lungul înşiruirii de clădiri – descuiaseră uşile dintre dormitoare şi se duseseră să asculte o povestire spusă de Crandall. Profund jignit, supărat foc, tunînd şi fulgerînd, s-a dus să se plîngă directorului. Căci nu se putea împăca nici decît cu ideea că aşa-zişilor tineri de lumea bună să li se îngăduie a strica principiile morale ale tineretului.
— Prea bine, grăi directorul. Voi aviza.
— Să ştiţi că-mi pare nespus de rău, mărturisi Crandall cu un aer de vinovăţie. Nu cred să le fi spus ceva ce nu s-ar fi cuvenit să audă. N-aş vrea ca băieţii să aibă neplăceri din pricina mea.
— Ţţţ! îi răspunse directorul, cu o umbră de surîs poznaş în căutătură. Nu elevii ne dau de furcă, ci profesorii. Oricum, Prout şi King sînt împotriva unor întruniri de amploarea aceasta în dormitoare şi, fie ce-o fi, supraveghetorii de secţii trebuie susţinuţi. Pe de altă parte, ar fi inutil să pedepsim, numai două secţii, acum la sfîrşitul trimestrului. Trebuie să fim drepţi şi să-i pedepsim pe toţi.

Ia să vedem. Le-am dat o temă pentru acasă în timpul vacanţei, la care, fireşte, că nici măcar n-au să se uite. Întreaga şcoală, cu excepţia monitorilor şi a celor cu săli proprii de studii, au să stea să-şi facă lecţiile diseară, în cadrul unor ore de meditaţii, iar dintre profesori, unul va trebui să preia sarcina de meditator.

— Ore de meditaţii în ultima seară a trimestrului. Valeu! exclamă Crandall, aducîndu-şi aminte de propriile-i tinereţi nesăbuite. Nu m-ar mira să se lase cu surprize.

Elevii, zbenguindu-se printre cufere împachetate, răcnind de-a lungul coridoarelor şi dansînd de bucurie prin sălile de clasă, primiră vestea cu mîhnire şi mînie. În nici o şcoală din lume nu se făceau ore de meditaţii în ultima seară a trimestrului. Era ceva monstruos, despotic, potrivnic legii, religiei şi moralei. Aveau să se ducă în sălile de studii şi aveau să ia cu ei nenorocita aia de temă pentru acasă în timpul vacanţei, dar… şi aici zîmbiră şi se întrebară ce fel de om va fi acela pe care profesorii îl vor trimite să-i înfrunte. Pronia vru ca sorţii cu cadă pe Mason, om încrezător şi entuziast, care iubea tineretul. Niciun alt profesor nu se învoise a prelua conducerea „meditaţiei” în seara aceea, căci şcoala ducea lipsă de influenţa stabilizatoare a tradiţiei şi cei obişnuiţi cu rînduiala mai strictă din vechile aşezăminte de învăţătură o considerau uneori nedisciplinată. Cele patru mari săli comune unde lucrau elevii nevrednici de a fi obţinut săli de studii separate, îl primiră pe Mason cu tunete de aplauze. Mai înainte de a fi apucat să tuşească de două ori, îl şi fericiră cu un rezumat în versuri al legilor privitoare la căsătorie în Marea Britanie, aşa cum fusese el redactat de Marele Preot al Israeliţilor şi comentat de mai marele oştirii. Clasele mai mici îi reamintiră că era ultima zi de şcoală şi că, prin urmare, trebuie „să ia totul în glumă”. Cînd s-a repezit mustrător spre ele, clasa a patra din cursul inferior şi a treia din cursul superior începură să vomiteze la unison, cu mare

larmă şi mai naturalist decît se poate închipui. Mason încercă – zădărnicie a zădărniciilor – să înceapă o discuţie raţională cu respectivele clase. Drept care o fire mai îndrăzneaţă dintr-o bancă din fund îi porunci nefericitului dascăl să copieze cincizeci de rînduri „pentru că, de ce n-ai ridicat, bă, mîna, înainte de a da drumul la muzicuţă”. Ca unul care ţinea mai presus de orice la o exprimare elegantă, Mason se simţi săgetat drept în inimă, dar în vreme ce se străduia să descopere pe vinovat, clasele a doua din cursul superior şi a doua din cursul inferior, aflate trei săli măi încolo, stinseră gazul şi porniră a se bate cu călimările. Era o oră de meditaţie cît se poate de plăcută şi de stimulatoare. În sălile de studii proprii, în camerele monitorilor şi în sala de mese a profesorilor (unde se ajunsese la desert), ecourile tărăboiului parveniră slăbite şi iscară doar surîsuri.

Stalky aştepta cu ochii la ceas, pînă se făcură orele opt şi jumătate precis.

— Dacă, zise el, mai continuă aşa mult, directorul are să vină sus. Hai să le-o spunem întâi celor din sălile de studii proprii şi apoi celor din sălile comune. Iute!

Nu-i îngădui lui Beetle să piardă timpul cu teatralizările lui dramatice şi nici lui M’Turk să-şi tărăgănească vorbirea cu intonaţii irlandeze. Treceau vijelios din sală în sală, grăiau ce aveau de grăit şi plecau de îndată ce vedeau că fuseseră înţeleşi, fără a mai aştepta să audă comentariile; în tot acest timp, gălăgia din blestemata ceea de oră de meditaţie nocturnă creştea şi se adîncea. În dreptul camerei lui Flint, se întâlniră cu Mason care zbura înspre coridor.

— Se duce să-l cheme pe director. Hai, ce mai staţi. Să ne grăbim.

Năvăliră în sala de studii numărul doisprezece, tustrei în rînd şi abia trăgîndu-şi răsuflarea.

— Directorul! Directorul! Directorul!

Strigătul acesta potoli zarva pentru o clipă şi Stalky sărind pe-un pupitru zbieră:

— Ştiţi ce a făcut? A supt cheagul ăla difteric din gîtul lui Stettson *maior* şi noi credeam că e la Londra. Destul cu aiureala, nătărăilor! Stettson *maior* ar fi mierlit-o dacă directorul n-ar fi făcut asta. Directorul putea să moară şi el. Crandall zice că-i fapta cea mai vitejească pe care poate s-o săvârşească un om pe lumea aceasta şi – aici vocea i se frînse – directorul nu ştie că noi ştim.

M'Turk şi Beetle, sărind de pe-un pupitru pe, altul, răspîndiră ştirea în clasele cursului inferior. Urmă o tăcere şi directorul intră cu Mason după el. Există o rînduială bine stabilită, potrivit căreia niciun băiat nu trebuia să vorbească ori să mişte sub ochiul directorului, care se aştepta la o tăcere deopotrivă izvorîtă din teamă şi respect. Fu întîmpinat cu urale peste urale, susţinute, prelungi. Fiind un om înţelept, directorul plecă, iar clasele rămaseră tăcute şi niţel cam speriate.

— E-n regulă, vorbi Stalky. Nu prea are ce face Nu-i ca atunci cînd am distrus pupitrele la ora de meditaţii condusă de moş Carleton. Daţi-i prin urmare înainte. Auziţi cum îl aclamă cei din celelalte săli.

Ieşi val-vîrtej trăgînd un ţipăt ascuţit, şi nimeri în coridorul unde Flint şi monitorii răcneau de scoteau uşile din ţîţîni.

Cînd directorul unei societăţi anonime care plăteşte acţionarilor săi patru al sută pe an este aclamat în vreme ce se îndreaptă cucernic spre rugăciunea de seara, nu numai de elevii a patru clase care aşteaptă să fie pedepsiţi, ci si de monitorii în care şi-a pus toată încrederea, el poate fie să ceară explicaţii, fie să-şi vada liniştit şi demn de drum, în vreme ce decanul supraveghetorilor de secţii aruncă din ochiu-i scîntei şi arată profesorului de matematică – alb ca varul şi bîţîind din creştet pînă-n tălpi – că anumite metode (nu ale sale, slavă Domnului) produc

îndeobşte anumite rezultate. Din delicateţe, foştii elevi nu asistară la apel; aşa încît numai elevilor şcolii, adunaţi în sala de gimnastica, le vorbi directorul cu o voce ca de gheaţă.

— Nu adeseori se-ntîmplă să nu vă înţeleg; dar vă voi mărturisi că-n seara asta chiar nu vă înţeleg deloc. Unii dintre voi, după isprăvi imbecile în timpul orei de meditaţii, par a mă socoti un om vrednic de a fi aclamat.

„Ura – ura – ura!“ de trei ori se înălţă ovaţia care-l contrazicea, iar în căutătura directorului licări, la lumina lămpii, o ameninţare.

– Destul. N-are să vă fie de nici un folos. Cei mici (cursului inferior nu-i plăcu să fie astfel desemnat) îmi vor copia cîte trei sute de rînduri de cap, în timpul vacantei. Cu ei am terminat. Cei din cursul superior îmi vor copia fiecare, în vacanţă cîte o mie de rînduri, ce-mi vor fi prezentate în seara zilei de reluare a cursurilor. În afară de asta…

— Da’ hulpav mai e! şopti Stalky.

— Pentru purtarea voastră faţă de domnul profesor Mason, am intenţia de a biciui întregul curs superior mîine, cînd vă dau banii de drum. Asta se aplică şi celor trei elevi cu sală de studii proprie, pe care i-am găsit dansînd pe pupitre cînd am venit sus. Monitorii rămîn şi după apel.

Elevii ieşiră tăcuţi, dar se strînseră grupuri – grupuri la intrarea în sala de gimnastică, aşteptînd să vadă ce se va întîmpla.

— Şi-acum, Flint, zise directorul, vrei să fii atît de bun să-mi dai oarecari lămuriri asupra purtării voastre?

— Ei, bine, domuule director, vorbi Flint încolţit, dacă aţi găsit de cuviinţă, riscîndu-vă propria viaţă, să o salvaţi pe a altuia care e pe moarte de anghina difterică şi dacă şcoala aflǎ de asta, la… la ce vă puteţi aştepta, domnule director?

— Hm! înţeleg. Va să zică toată manifestaţia ceea zgomotoasa n-a avut un scop… obraznic? Pot avea îngăduinţă pentru imoralitate, dar nu pot tolera obrăznicia,

totuşi, asta nu scuză insolenta lor purtare faţă de domnul Mason. Am să-i scutesc de copiatul rîndurilor de data aceasta, dar biciuirea rămîne valabilă.

Cînd ştirea se răspîndi, elevii toţi, copleşiţi de admiraţie şi de uimire, se holbară cu gurile căscate la director în vreme ce acesta se îndrepta spre locuinţa sa. Iată un om vrednic de a fi venerat. Cînd, rareori, se întîmpla să aplice pedeapsa corporală, el o făcea în chip ştiinţific, iar executarea a o sută de elevi avea să fie ceva epic, ceva uriaş.

— E-n regulă, directore *sahib*. [106]Ştim totul, spuse Cranrdall atunci când, cu un oftat, conducătorul şcolii îşi scoase roba în fumoar. Am aflat chiar acum, stînd de vorbă cu locţiitorul nostru. Aseară în dormitor mi-a cerut părerea despre fapta dumneavoastră. N-am ştiut atunci ca vorbea despre dumneavoastră. Şiret pui om. Un băiat cu pistrui şi cu ochi... Corkran cred că-l cheamă.

— Cunoaştem, mulţumesc, răspunse directorul: şi-apoi, pe gînduri: Da, i-aş fi pus alături de cei pedepsiţi chiar de n-aş fi dat cu ochii de ei.

— Dacă elevii şcolii noastre n-ar fi şi aşa niţel exuberanţi, te-am purta în triumf pe coridor, spuse inginerul. Dar bine, Bates, cum de-ai putut face una ca asta? Te-ai fi putut molipsi şi ce ne-am fi făcut noi atunci?

— Din totdeauna am ştiut că oricînd faci cît douăzeci din noi. Acum sînt sigur, afirmă căpitanul de escadron, căutînd cu privirea pe cineva care să-l contrazică.

— Dar n-ar trebui lăsat să conducă un liceu. Promiteţi, Bates Sahib, că n-a veţi să mai faceţi niciodată aşa ceva, grăi la rîndul său artileristul.

— BatEs Sahib, întrebă Crandall, aşa-i că n-aveţi să bateţi întreg cursul superior?

---

[106] Cuvînt indian însemnînd *domn*, dar îndeobşte folosit pentru a te adresa unui om respectat pentru caracterul şi însuşirile lui morale (N.tr.).

— Pot avea îngăduinţă pentru imoralitate, dar nu pot tolera obrăznicia. Poziţia lui Mason a devenit destul de grea, chiar dacă-l sprijin. Dealtfel, pe membrii clubului de golf i-am auzit cîntînd în derâdere „Aaron şi Moise”. Am să primesc plîngeri din partea părinţilor elevilor externi pe chestia asta. Buna cuviinţă trebuie respectată.
— O să venim să vă ajutăm, făgăduiră toţi oaspeţii.

Elevii din cursul superior şi-au primit pedeapsa unul după altul, ţinîndu-şi pardesiile pe braţ; jos pe alee aşteptau brecurile care urmau să-i ducă la gară, iar pe masă banii de drum. Directorul începu cu Stalky, M’Turk şi Beetle. Le plăti clătinat şi îndesat ceea ce le datora.
— Şi iată şi banii voştri de drum. La revedere şi vacanţă plăcută.
— La revedere. Mulţumim, domnule director. La revedere.
Şi-au dat mîna.
— Iată că-n dimineaţa aceasta împlinirea nu e prea departe de dorinţă. Am luat caimacul, zise Stalky. Şi-acum să aşteptăm pînă ce mai ies alţi câţiva tipi şi-o să-l ovaţionăm cu adevărat.
— Nu aşteptaţi din pricina noastră, spuse Crandall vorbind în numele foştilor elevi. Noi o să începem chiar acum.
A mers ce a mers, cît timp ovaţia s-a limitat la cei de pe coridor, dar cînd s-a întins şi-n sala de gimnastică, cînd şi băieţii care-şi aşteptau rîndul s-au apucat să aclame, directorul n-a mai avut ce face şi cei care mai rămăseseră s-au năpustit asupră-i să-i strîngă mîna.
Apoi s-au pus cu toţii serios pe treabă, aclamînd şi ovaţionînd pînă ce brecurile au fost puse în mişcare prin semne mute.
— Nu v-am spus eu că o să mă chituiesc cu directorul? întrebă Stalky aşezat pe capră, în vreme ce treceau prin

îngusta stradă din Northam. Şi-acum, cu toţii împreună după nea Stalky:

Aşa-i la noi în armată,
Aşa-i la noi în marină,
Aşa-i la noi în licee,
Și nimeni n-are ce spune.

Drapelul ţării lor

Venise iarna şi dimineţile erau geroase. Aşa încît Stalky şi Beetle – M'Turk fiind altceva, el aparţinînd acelei nesuferite categorii de oameni care se spală şi se dichisesc în orice fel de împrejurări – moţăiau pînă în ultima clipă înainte de a ieşi la apel în sala de gimnastică luminată cu gaz. Se întîmpla de aceea să sosească adeseori cu întîrziere; şi dat fiind că de pe urma oricărei nepunctualităţi se alegeau cu cîte o notă proastă la purtare şi că trei note proaste la purtare pe săptămînă îi calificau pentru plutonul disciplinar, mai urma şi petrecerea a numeroase ore sub mîna sergentului. Iar Vulpoiul îi strunea pe delicvenţi cu tot

ceremonialul vechiului teren de instrucţie.

— Să nu credeţi că pentru mine e-o plăcere (cuvintele sale introductive erau mereu aceleaşi). Aş fi mult mai bucuros să stau să-mi fumez tihnit pipa la mine acasă… dar văd că avem de-a face cu vechii noştri muşterii în după-amiaza aceasta. Numai de te-aş prinde mai des pe aici, domnişorule Corkran, încheie el aliniindu-şi oamenii.

— Mai că sînt şase săptămîni de cînd m-ai prins, căpcăun bătrîn ce-mi eşti. De la dreapta spre stînga, număraţi!

— Nu chiar *aşa* repede, rogu-te. Aici comand cu. Laaa stînga-n pre!… Înainte marş! Pas de manevră.

Douăzeci şi cinci de specialişti ai întîrzierii, toţi recidivişti, intrară unul după altul în sala de gimnastică.

— În deplină linişte luaţi-vă respectivele haltere; în deplină linişte întoarceţi-vă la locurile voastre. Număraţi-vă de la dreapta la stînga… fără să strigaţi. Numerele neperechi un pas înainte. Numerele perechi stau pe loc. Şi-acum, aplecarea trunchiurilor înainte, luîndu-vă după mine.

Halterele se ridicau în sus şi se lăsau în jos, se ciocneau şi reveneau la loc simultan. Băieţii erau experţi la jocul acesta monoton.

— Foarte bine. Are să-mi pară rău, cînd vreunul dintre voi o să se apuce care cumva să fie din nou punctual. Duceţi în deplină tăcere halterele la loc. Acum o să încercăm cîteva mişcări simple de instrucţie.

— Iarăşi! Mişcările astea simple le ştiu.

— Ar fi ruşinos să nu le ştii, domnişorule Corkran. *Dar* pe de altă parte nu-s ele chiar aşa simple pe cît par.

— Pun rămăşag pe-un şiling, Vulpoiule, că pot să le fac tot atît de bine ca şi dumneata.

— Om vedea. Şi-acum, ia încercaţi să vă-nchipuiţi că nu sînteţi nişte elevi pedepsiţi, ci o juma de companie la instrucţie şi eu-s ofiţerul care vă comandă. Nu-i de rîs. Dacă aveţi noroc, cei mai mulţi dintre voi o să faceţi instrucţie juma’ din zilele cîte le veţi avea de trăit. Hai, arătaţi-mi ce

ştiţi. Numai Dumnezeu ştie cît timp asta şi tot asta o să faceţi.

Aşa că luară pe cîte patru, înaintară, făcură stînga-n pre şi se întoarseră, prinşi de vraja exerciţiilor ritmate. După cum şi spusese Vulpoiul, erau cu toţii vechi în meserie.

Uşa sălii se deschise şi-n prag îşi făcu apariţia M'Turk, care-nsoţea pe-un domn în vîrstă.

Sergentul, ocupat cu supravegherea unei întoarceri pe loc, nu văzu însă nimic.

— Nu-i rău deloc. Numai că omul din capătul flancului bate doar pasul pe loc, domnişorule Swayne. Ei şi-acum domnişorule Corkran zici că instrucţia-i lucru simplu? Ia treci rogu-te aici şi preia comanda şi dînd toate comenzile mele de-a-ndoaselea, una cîte una, readu formaţia în poziţia sa de la început,

— Ce-i asta? Ce-i asta? strigă vizitatorul pe un ton autoritar.

— Facem… facem niţică instrucţie, domnule, se bîlbîi Vulpoiul, fără a stărui asupra motivului pentru care elevii prezenţi se aflau acolo.

— Minunat… minunat! Păcat numai că nu sînt mai numeroşi, îi dădu noul venit cu vorba. Dar să nu vă întrerup. Voiai tocmai să predai cuiva comanda, nu-i aşa?

Şi se aşeză, în vreme ce frigul îi prefăcea suflarea în aburi.

— Am s-o sfeclesc, sînt sigur, îngînă Stalky stingherit; şi neliniştea nu-i fu uşurată de murmurul venit din ultimul rînd al formaţiei, cum că domnul în vîrstă e însuşi generalul Collinson, membru al Consiliului de administraţie a şcolii.

— Ce? Ce? făcu Vulpoiul.

— Collinson, Comandor al Ordinului Băii[107]… a comandat regimentul de roşiori… fostul regiment al tatălui meu, suflă Swayne *maior*.

— Nu te grăbi, spuse vizitatorul. Te înţeleg de minune.

[107] Ordinul Băii: important decoraţie britanică (N.tr.).

Am trecut şi *eu* prin asta. Prima oară că preiei comanda, hai?

— Da, domnule general. (Stalky răsuflă adînc.) Drepţi! A-liniaţi!

Ecoul propriei sale voci îi dădu curaj.

Formaţia făcu stînga-n pre’, fu pornită înapoi, readusă în rînduri de cîte patru şi repusă în linie fără nicio şovăială. Durata regulamentară a pedepsei trecuse de mult, dar nimeni nu se mai gîndea la asta. Toată lumea îl susţinea pe Stalky, groaznic de înspăimîntat ca nu cumva să i se frîngă vocea.

— Îţi face cinste, sergent, găsi de cuviinţă să spună vizitatorul. Bună instrucţie… şi bun material de instruit. Dar ce lucru ciudat: am luat tocmai masa cu directorul dumneavoastră şi nici nu mi-a spus că aveţi un corp de voluntari în cadrul şcolii.

— N-aveam, domnule general. Facem doar puţină instrucţie, răspunse sergentul.

— Dar se vede ca le place, nu-i aşa? vorbi M’Turk pentru întîia oară, cu o scăpărare glumeaţă în ochii-i adînci.

— Şi tu de ce nu eşti printre ei, Willy?

— O, eu nu-s destul de punctual, răspunse M’Turk. Sergentul alege numai crema liceului.

— Rupeţi rîndurile! Plecarea! strigă Vulpoiul temîndu-se de o explozie în rîndurile formaţiei sale. Ar fi… ar fi trebuit să vă spun, domnule general, că…

— Dar ar trebui să aveţi un corp de voluntari (generalul îşi urmă propriul gînd). Şi-l veţi şi avea, dacă părerea mea are vreo greutate în consiliu. Nici că ştiu cînd am mai fost atît de mulţumit ca astăzi. Băieţi însufleţiţi de-o energie ca a voastră ar trebui să fie o pildă pentru întreaga şcoală.

— Păi şi sînt, observă M’Turk.

— Ce-mi văd ochii? Să fie oare aşa de tîrziu? Trăsura mă aşteaptă de-o jumătate de oră. Ei, trebuie să fug. Tot inspecţia personală la faţa locului rămîne cel mai bun lucru.

Pe la care capăt al clădirii se iese? Cine e băiatul cela care a preluat comanda?

— Cred că-l cheamă Corkran.

— Ar trebui să te împrieteneşti cu el. Ăsta-i genul de băieţi a cărui societate ar trebui s-o cauţi. Se vede că-i un tip excepţional. Minunată privelişte. Douăzeci şi cinci de băieţi care-mi vine a crede că ar juca mai degrabă cricket (erau în toiul iernii, dar oamenii în vîrstă, şi îndeosebi cei care au trăit mult timp pe meleaguri îndepărtate, comit astfel de mici erori – iar M'Turk nu găsi necesar să-l corecteze) decît să facă instrucţie numai de dragul instrucţiei. E o ruşine să se piardă un material atît de bun; dar socotesc că am să-mi pot impune punctul meu de vedere.

— Şi cine-i prietenul tău cu favoriţi albi? se interesă Stalky la înapoierea lui M'Turk în camera lor de lucru.

— Generalul Collinson. Vine uneori la noi să vîneze cu tata. Şi s-ar putea spune că-i mai curînd om de treabă, decît general. Mi-a spus că ar trebui să caut să mă împrietenesc cu tine, Stalky.

— Ţi-a dat ceva?

M'Turk scoase la iveală un galben întreg, strălucitor.

— Aaa, făcu Stalky înhăţîndu-l, căci el era vistiernicul. O să ne punem burdihanul la cale. Ai avut ceva tupeu, măi, Turkey, să-i dai zor cu marea noastră rîvnă pentru punctualitate.

— Venerabilul nu ştia că sîntem pedepsiţi? întrebă Beetle.

— Da' de unde! A venit doar să ia masa cu directorul. Am dat apoi de el plimbîndu-se de unul singur hai-hui prin şcoală, şi îm-am gîndit să-l aduc să vadă glorioasa noastră oră de instrucţie militară. Cînd am văzut că e atât de încântat, nu mi-a mai venit să-i stric cheful. S-ar fi putut să nu-mi dea galbenul, dacă i-l stricam.

— Vulpoiul era într-al şaptelea cer, nu? Ai văzut cum a

roşit pe sub urechi? zise Beetle. Pentru el a fost o lovitură în plin. L-am susţinut cum nici că se putea mai fain. Aşa-i? Să mergem pînă la Keyte, să cumpărăm ceva cacao şi nişte cîrnaţi.

Îl ajunseră din urmă pe Vulpoi, care se repezea în sat să-i povestească totul lui Keyte; acesta, fost pe vremuri adjutant într-un regiment de cavalerie, era acum – veteran de război şi om măcinat de trecerea anilor – şeful oficiului poştal şi băcanul comunei.

— Nu te poţi plînge de noi, spuse Stalky cu tâlc.

— Îţi sînt foarte recunoscător, domnişorule Corkran. A trebuit să-ţi stau de multe ori împotrivă, destul de tare, în chestii de serviciu, din cînd în cînd, însă nu pot să nu spun că în afară de serviciu – chestii ca limitele, ca fumatul şi ca altele – nu mi-aş dori un alt tînăr mai de nădejde, ca să mă scoată dintr-o belea. Felul cum ai comandat mişcarea a fost o frumuseţe, deşi o spun eu. Ei, dacă ai veni în mod regulat de-acum încolo…

— Dar pentru asta ar trebui să întîrzie de trei ori pe săptămînă, explică Beetle. Nu-i poţi cere unui om să fie atît de inexact numai pentru a-ţi face pe plac, Vulpoiule.

— De, asta aşa e. Dacă totuşi ai putea – şi dumneata la fel domnişorule Beetle — aţi avea un avans serios, cînd are să se înfiinţeze corpul de voluntari. Pentru că generalul va susţine înfiinţarea lui.

Cel trei prieteni dădură iama prin prăvălia lui Keyte, după al lor bun plac, mai ales că bătrînul, care-i cunoştea bine, era cufundat acum în conversaţie cu Vulpoiul.

— După socoteala mea, am luat de şapte şilingi şi şase, spuse în sfîrşit Stalky pe deasupra tejghelii, însă ar fi poate mai bine să socoteşti şi dumneata.

— Nu… nu. Cuvântul dumitale e sfînt pentru mine, domnişorule Corkran. În Roşiori zici că era, nu, sergent? Am fost în tabără cu ei odată, la Umballa cred ca era.

— Nu ştiu dacă, de pildă, cutia asta de conservă cu

şuncă şi limbă face un şiling şi şase ori un şiling şi patru.

— Să zicem unu şi patru, domnişorule Corkran… Desigur, sergent, că dacă timpul meu ar fi de folos la ceva, l-aş oferi bucuros, dar mă tem că-s prea bâtrîn. Mi-ar place să mai văd cu ochii mei cum se face instrucţie.

— Hai, vino Stalky, strigă M'Turk. Nu vezi că nici nu ascultă ce-i spui? Lasă-i banii pe tejghea, şi gata.

— Vreau să-mi schimbe moneda, zevzecule. Keyte! Ostaş Keyte! Caporale Keyte! Adjutante Keyte, vrei să-mi schimbi, te rog, un galben!

— Da… da, fireşte. Şapte şi şase.

Se holbă în gol, împinse banii lui Stalky şi pieri în întunecimea odăiţei din fundul prăvăliei.

— Ăştia doi au să sporovăiască pînă la ora ceaiului tot despre răscoala din India.

— Moş Keyte a fost la Sobraon[108], îi informă Stalky. Trebuie să-l auziţi cîndva cum povesteşte el ce-a văzut. Îl întrece pe Vulpoi cu multe lungimi.

Chipul directorului, enigmatic ca-ntotdeauna, sta aplecat peste un teanc de scrisori.

— Ce părere ai? îi spuse în cele din urmă reverendului John Gillett.

— Ideea e bună. Nimic de spus… e o idee respectabilă.

— Nu spun ba. Mai departe?

— Am unele îndoieli… asta-i tot. Cu cît ştiu mai mult despre băieţii de şcoală, cu atît mă declar mai puţin capabil de a le înţelege toanele. Recunosc însă că aş fi foarte surprins, dacă planul ar avea succes. Nu… nu intră în mentalitatea şcolii. Noi îi pregătim pe elevii noştri în vederea intrării în armată.

— Datoria mea – în privinţa aceasta – este să aduc la îndeplinire dorinţele consiliului, care vrea un corp de

---

[108] Oraş din nord-vestul Indiei, în vecinătatea căruia a avut loc o mare luptă în anul 1846. *(N. tr.)*

voluntari. Un corp de voluntari va şi avea. Am propus totuşi să nu ne apucăm a cheltui bani pe uniforme, pînă ce nu vom termina cu perioada de instrucţie. Generalul Collinson ne trimite cincizeci de arme ucigătoare – puşti Snider[109] scurtate, cum le zice el – toate scoase cu grijă din funcţiune.

— Da, cît se poate de util într-o şcoală unde se folosesc pistoalele încărcate în măsura în care se folosesc la noi. (Şi reverendul John zîmbi).

— N-avem, prin urmare, să irosim altceva decît timpul sergentului.

— Dar dacă nu izbuteşte sergentul, vina va cădea asupra dumitale.

— Asta este absolut sigur. Am să pun o înştiinţare azi după amiază în coridor şi…

— Sînt curios să văd care va fi rezultatul.

„Sînteţi rugaţi a nu atinge noul rastel cu arme”.

În sala de gimnastică, Vulpoiul se lupta cu o gloată zgomotoasă.

— Nici măcar unui Snider reformat nu-i prinde bine domnule Swayne, să îi tot tragi piedica. Da, uniformele au să sosească mai tîrziu, cînd avem să fim mai avansaţi; deocamdată o să ne mulţumim cu instrucţia. Mă aflu aici ca să notez numele celor care doresc să se înscrie. Lasă Sniderul cela-n pace, domnişorule Hogan!

— Tu ce-ai de gînd să faci, Beetle? întrebă o voce.

— Am avut parte de cîtă instrucţie îmi trebuie, mulţumesc.

— Cum? După cît ai învăţat? Hai mă, nu fi fleţ! Ai să fii caporal după o săptămînă, strigă Stalky.

— Eu nu intru în armată. (Beetle îşi duse mîna la ochelari.)

---

[109] După numele inventatorului american Iacob Snider (mort în 1866) care a creat acest model de puşcă (N.tr.).

— Un bob zăbavă, Vulpoiule, zise Hogan. Unde ai de gînd să faci instrucţia cu noi?
— Aici, în sala de gimnastică, pînă ce veţi fi în stare să puteţi fi scoşi afară la cîmp.
Sergentul îşi umflă pieptul.
— Pentru ca toţi neciopliţii din Northam să se zgîiască la noi? Asta nu ţine, Vulpoiule!
— Mă rog, n-avem să ne certăm noi pentru atîta lucru. Să treacă întîi perioada de instrucţie şi pe urmă om vedea.
— Ia spuneţi, întrebă Ansell din secţia lui Macrea, tăindu-şi drum prin gloată. Ce-i cu povestea asta despre un nenorocit de corp de voluntari?
— Are să vă scutească o grămadă de timp la Sandhurst, răspunse sergentul cu promptitudine. O să scăpaţi repede de instrucţie, dacă sosiţi acolo temeinic pregătiţi.
— Hm! N-am nimic împotriva instrucţiei, dar nici n-am de gînd să umblu teleleu peste tot locul, tîrînd după mine un Snider de copii. Perowne, tu ce ai de gînd să faci? Hogan se înscrie.
— Nu ştiu dacă o să am timp, răspunse Perowne. Am şi aşa o groază de ore de meditaţii suplimentare.
— Ei, zi-i că şi asta e o meditaţie suplimentară, spuse Ansell. N-are să ne ia mult timp să deprindem instrucţia.
— Da, nimic de spus, dar cum rămîne cu demonstraţiile în public? protestă Hogan, care nu prevedea că peste trei ani îi va fi dat să moară sub razele dogoritoare ale soarelui birman, în afara fortului Minhla.
— Ţi-e teamă că n-are să-i şadă bine în uniformă tenului tău alb ca laptele?
— Pliscul, Turkey! Tu nu vrei să intri în armată.
— Nu, dar am să trimit un locţiitor. Aci! Morrell şi Wake! ăi doi boboci de lîngă rastel, voi trebuie să vă înscrieţi!
Făcînd feţe-feţe – fuseseră prea sfioşi ca să ceară a fi înscrişi pînă atunci – tinerii se furişară către sergent.
— Dar n-am nevoie de ţînci, sau cel puţin nu la început,

declară sergentul posomorît. Am nevoie… mi-ar place să-mi vină câţiva muşterii din vechea brigadă a pedepsiţilor, să consolideze unitatea.

— Nu fi nerecunoscător, sergent. Ei sînt aproape la fel de mari ca şi cei de care dispune astăzi armata.

M'Turk citea ziarele vremii şi era bine informat asupra tuturor problemelor obşteşti, ceea ce îi permitea să „împungă” ori de câte ori i se oferea prilejul. Totuşi nu ştia că Wake *minor* avea să ajungă bimbaşă în armata egipteană, mai înainte de a fi împlinit treizeci de ani.

Hogan, Swayne, Stalky, Perowne şi Anse ţineau sfat în apropierea caprei pentru sărituri; ca de obicei, Stalky dădea tonul. Sergentul se uita plin de îngrijorare la ei, deoarece ştia că mulţi elevi aveau să le urmeze pilda.

— Vulpoiului nu-i plac recruţii mei, îi spuse M'Turk profund jignit lui Beetle. Găseşte-i tu alţii.

Cîtuşi de puţin supărat, Beetle înşfăcă încă doi boboci, dintre care nici unul nu depăşea înălţimea unei carabine.

— Poftim, Vulpoiule. Uite carne de tun. Luptaţi-vă pentru glie şi neam, neciopliţilor… ce mai staţi pe gînduri?

— Încă nu-i mulţumit, constată M'Turk.

Căci precum ne purtăm cu armata
Ne purtăm şi cu marina

Aici intră şi Beetle în horă. Găsiseră poezia într-un număr vechi din *Punch*[110] şi ea părea anume scrisă în vederea situaţiei de faţă:

Şi amîndoi se potriveau ca nuca-n perete,
Adevăr dintre cele mai drepte

— Tăcere, vă rog, domnişorilor. Dacă nu ne puteţi ajuta, măcar nu ne încurcaţi.

---

[110] Celebră revistă umoristică engleză. *(N. tr.)*

Ochii Vulpoiului erau încă pironiţi asupra consfătuirii de lîngă capra pentru sărituri. Carter, White şi Tyrell, toţi băieţi cu multă influenţă, se alăturaseră şi ei celorlalţi. Restul pipăiau şovăielnici armele.

— Un bob zăbavă, strigă Stalky. Pe şpilării ăştia o să-i putem da afară înainte de a ne pune pe treabă?

— Fireşte, îl asigură Vulpoiul. Oricine doreşte să înscrie, rămîne aici. Cei care nu doresc, sînt poftiţi să iasă, închizînd fără zgomot uşa pe dinafară.

Cîţiva din cei cu intenţii serioase se repeziră asupra lor şi nehotărîţii abia dacă avură timp să-şi afle scăparea pe coridor.

— Ei, de ce nu te înscrii? întrebă Beetle, potrivindu-şi gulerul.

— Dar tu, de ce nu te înscrii?

— La ce bun? Noi nu vrem să ne facem militari. Şi-apoi... cunosc instrucţia, în afară de mînuirea armelor bineînţeles. Mă întreb ce-o fi făcînd acolo înăuntru?

— Vor să cadă la învoială cu Vulpoiul. N-ai auzit ce-a spus Stalky: „Aşa o să facem... şi dacă nu-i convine, ne lăsăm păgubaşi”? O să-l folosească pe Vulpoi ca pe un soi de meditator. Tolomac mai eşti, de nu pricepi. Au, să se prezinte la Sandhurst ori la Woolwich în mai puţin de un an. Au să înveţe teoria instrucţiei şi apoi or să lase totul baltă. Crezi că tipi ca ăştia, cu atîtea ore suplimentare de meditaţie, se înscriu ei numai de plăcere?

— De, habar n-am. Eu m-am gîndit să le fac o poezie... să-i iau peste picior... „Balada vînătorilor de cîini“, ce zici?

— Nu cred că poţi, deoarece King are să se napustească asupra voluntarilor mai rău ca o măciucă asupra unui car de oale. Nu l-au consultat. Acum sta şi dă tîrcoale avizierului, strîmbînd din nas. Hai să mergem să-l tragem puţintel de limbă.

Se îndreptară fără a iuţi pasul, ca doi mieluşei, înspre dascălul lor.

— Cum vine treaba? întrebă King, prefăcîndu-se surprins. Credeam că sînteţi pe cale de a învăţa să luptaţi pentru ţară.

— Cred că lista s-a completat, domnule profesor, zise M'Turk.

— Ce păcat, oftă Beetle.

— Care va să zică avem patruzeci de viteji apărători ai patriei? Ce frumos! Cîtă abnegaţie! Mă întreb dacă nu cumva dorinţa de a scăpa de îndatoririle zilnice stă înapoia acestui zel? De bună seamă că li se vor acorda privilegii speciale, ca şi celor din cor sau ca şi membrilor Cercului de Ştiinţe Naturale… căci nu doar de vînător de ploşniţe se cade a vorbi acum.

— A, probabil că aşa e, domnule profesor, răspunse M'Turk cu voioşie. Directorul, nu s-a pronunţat încă în privinţa aceasta, dar are să se pronunţe dînsul, fără îndoială.

— Desigur.

— Se prea poate totuşi, stimate Beetle – şi King se întoarse către cel ce rostise ultimul cuvint – ca supraveghetorii de secţii – factor necesar deşi oarecum trecut cu vederea în modestul nostru program de viaţă – să fie şi ei chemaţi a-şi spune cuvîntul în chestiunea aceasta. Viaţa, măcar pentru cei tineri, nu reprezintă numai arme şi muniţii de război. Educaţia se nimereşte a fi şi ea una din ţintele noastre.

— Ce mai vită consecventă e şi ăsta, gînguri M'Turk cînd se aflară destul de departe pentru ca supraveghetorul să nu-i poată auzi. La ăsta cunoşti întotdeauna zăhărelul cu care să-l duci. Ai văzut cum a muşcat din nada cu directorul şi cu privilegiile speciale?

— Dracu să-l ia, ar fi putut să se simtă şi să aprobe planul. Aş fi putut face o atît de încântătoare baladă, luîndu-i pe voluntari în tărbacă. Cînd colo, uite că trebuie s-o fac pe entuziastul. Dar asta n-are să ne împiedice să-l

luăm pe Stalky peste picior cînd om fi singuri nu-i aşa?

— Asta-i sfînt, dar în public trebuie să ne arătăm mai filo-voluntari decît oricare alţii. N-ai putea face o nenorocită de epigramă, ceva în genul lui Catul, despre King care-i împotriva lor?

Beetle tocmai se deda acestei nobile sarcini, cînd Stalky se întoarse tot numai apă de la prima oră de instrucţie.

— Salve, spadasinule! începu M'Turk. Unde-i cîinele pe care l-ai străpuns? Ce război purtaţi: de apărare ori de care-i mai tare?

— De sfidare, răspunse Stalky şi se azvîrli asupra-i la auzul acestui cuvînt. Ascultă, Turkey, nu trebuie să faceţi băşcălie de plutonul nostru. Am aranjat totul de minune. Vulpoiul jură ca nu ne va scoate să facem exerciţii în afara şcolii, pînă ce nu vom spune noi că dorim să fim scoşi.

— Dezgustătoare expunere a unor copii imberbi care maimuţăresc idiosincrasiile vârstnicilor! Pfmpf!

— Mă, Beetle, l-ai tras de limbă pe King? întrebă Stalky într-o pauză a încăierării.

— Nu chiar. Dar asta-i o mostră a vorbirii sale în general.

— Şi-acum ascultaţi ce vă spune nenea Stalky… care-i un Om Mare. Mai mult decît atît şi prin urmare, Vulpoiul are să ne lase pe fiecare să preluăm comanda instrucţiei pe rînd – *privatim et seriatim*[111] – aşa încât o să ştim în orice caz cu toţii să comandăm un pluton. *Ergo*[112] şi *propter hoc*[113] *,* cînd o să ajungem la academia militară, avem să scăpăm de instrucţie în doi timpi şi trei mişcări; iată cum, iubiţi ascultători, poate fi îmbinată educaţia cu o distracţie sănătoasă.

— Ştiam cu că ai să faci un fel de oră de meditaţie suplimentară din toată treaba asta, brută cinică ce eşti, zise M'Turk. Nu vrei să mori şi tu măcar niţel pentru patrie?

---

[111] În particular şi în mod serios (lat.)

[112] Prin urmare (lat.).

[113] Din cauza aceea (lat.)

— Te cred că nu, dacă pot scăpa cu viaţă. Aşa încît voi nu vă legaţi de voluntari.

— Ăsta-i un punct asupra căruia ne-am înţeles de-acum o mie de ani, îi răspunse Beetle dispreţuitor. King e cel care o să vă ia în tărbacă.

— Atunci, iubite poete, tu trebuie să-l iei în tărbacă pe King. Ticluieşte un limerick[114] pe cinste şi cu vino-ncoace şi pune-i pe boboci să-l cânte.

— Iar tu ai face mai bine să-ţi vezi de voluntarii tăi şi să nu mai zgîlţîi aşa masa.

— Dealtfel nici c-o să aibă dumnealui ce lua în tărbacă, rosti Stalky cu sumbre subînţelesuri.

M'Turk şi Beetle nu pricepură ce voise să spună cu aceste cuvinte pînă ce, după vreo câteva zile, nu se hotărîră să se uite şi ei la manevrele plutonului. Găsiră uşa sălii de gimnastică încuiată şi un boboc la uşă, care făcea de gardă.

— Asta-i curată neobrăzare, se exprimă M'Turk aplecîndu-se, ca să se caşte înăuntru.

— Nu-i voie de privit prin gaura cheii, glăsui sentinela.

— Asta-i bună! Uiţi, mă Wake, lepră ce eşti, că cu te-am făcut voluntar.

— N-am încotro. Am primit ordin să nu las pe nimeni să se uite înăuntru.

— Dar dacă totuşi ne uităm? Dar dacă te facem zob?

— Am primit ordin să raportez plutonului numele oricui mă împiedică de a-mi îndeplini datoria în post, iar plutonul are să-i acorde atenţia cuvenită, după ora de instrucţie, conform legii marţiale.

— Mare ticălos mai e şi Stalky ăsta! trase Beetle concluzia necesară, căci nu aveau amîndoi niciun fel de îndoială cu privire la identitatea iniţiatorului luării acelor măsuri.

— Mai că-mi vino a crede că te iei drept cine ştie ce mare

---

[114] Gen de poezie umoristică şi absurd, foarte popular în Anglia.

centurion, aşa-i? îl întrebă Beetle, trăgînd cu urechea la clinchetul şi zăngănitul de arme dinăuntru.

— Am primit ordin să nu vorbesc decît pentru a explica ordinele... de nu, mă aşteaptă o cotonogeală.

M'Turk se uită cu înţeles la Beetle. Clătinară amîndoi din cap şi apoi îşi văzură de drum.

— Jur că Stalky este cu adevărat un Om Mare, grăi după o lungă pauză Beetle. Singura mîngîiere e că purtarea asta secretoasă are să-l scoată din pepeni pe King.

I-a pus pe gînduri pe mult mai mulţi, nu numai pe King, dar voluntarii se pricepură să tacă mai abitir ca peştii. Doar Vulpoiul, el singur nefiind legat de vreo juruinţă, se duse să-şi verse focul lui Keyte.

— N-am pomenit de cînd sînt aşa bazaconie. Au ferecat sala, au stabilit posturi de gardă şi-năuntru şi afară şi pe urmă s-au pus pe treabă de ţi-e mai mare dragul.

— Dar la ce bun? întrebă fostul adjutant.

— Ca să înveţe instrucţia. Nici c-ai mai văzut aşa ceva. Încep, după ce i-am pus pe liber... încep să lucreze pe cont propriu, dar afară din sală nu vor să iasă, nu şi nu, nici să-i pici cu lumînarea. Toată treaba asta n-are nici cap nici coadă. Dacă te-ai făcut pluton de voluntari, apoi fii pluton de voluntari, şi nu te tot ascunde în camere zăvorîte.

— Dar direcţia ce părere are?

— Şi asta mă lasă ţuţ. (Sergentul vorbea cu năduf.) Mă duc la director şi nu-mi dă niciun ajutor. Ba uneori îmi vine a crede că mă ia la vale. N-am fost niciodată sergent la voluntari, slavă Domnului... dar am avut întotdeauna grijă să-i compătimesc pe cei ce erau. Şi-acuma îmi pare bine că-i compătimeam.

— Mi-ar face plăcere să-i văd şi eu, zise Keyte. După cîte îmi spui, sergent, nu pot să-mi dau seama cam ce urmăresc.

— Nu mă întreba pe mine, şefule! Întreabă-l pe tînărul ăla pistruiat cu numele de Corkran. El le e generalissim.

Nimic nu i se poate refuza unui ostaş care a luat parte la bătălia de la Sobraon şi nici singurului cofetar aflat în cuprinsul limitelor îngăduite. Aşa încît Keyte îşi făcu apariţia, ca invitat, sprijinindu-se într-un baston şi tremurînd de bătrîneţe; el se aşeză într-un colţ şi începu să se uite.

— Se prezintă bine, se prezintă excepţional de bine, murmura în intervalele dintre mişcări.

— Da, dar nu ăsta le e scopul. Aşteaptă, pînă ce-i pun pe liber.

După „rupeţi rîndurile”, plutonul rămase aliniat. Perowne ieşi din rînduri, se întoarse cu faţa către camarazii săi şi, împrospătîndu-şi memoria cu ajutorul unei cărţulii legată-n roşu şi cu încheietoare de metal, în care se uita din cînd în cînd, începu să facă instrucţie cu ei vreme de zece minute. (Perowne acesta e cel care avea să fie ucis în Africa ecuatorială de propriii lui soldaţi.)

Îi urmă Ansell, după care veni rîndul lui Hogan. Plutonul ascultă de toţi trei fără a crîcni.

Apoi Stalky îşi puse arma de o parte şi, după ce răsuflă adînc, îşi ferici colegii cu un potop de invective.

— Ia-o încet, domnişorule Corkran, îi strigă Vulpoiul. Asta nu face parte din instrucţie.

— Nu zic ba, sergent, dar nu poţi şti niciodată ce s-ar putea să trebuiască să le spui oamenilor pe care-i comanzi. Pentru Dumnezeu, încercaţi să staţi drepţi fără a vă sprijini unii de alţii, soi rău de becaţe cu urdori la ochi şi cu bragă-n vine ce sînteţi. Să nu credeţi că-mi face plăcere să stau să vă curăţ de jeg. Asta ar fi trebuit s-o faceţi mai înainte de a veni aici, puchinoşilor, găinilor, de ce nu vă duceţi la paza de noapte?

— Le vede băiatu’, le vede. Nu ne face ruşine, recunoscu Keyte ştergîndu-şi ochii înlăcrămaţi. Dar de unde a învăţat?

— De la taică-său, ori de la unchiu-său. Nu mă-ntreba. Jumătate din ei trebuie că s-au născut la doi paşi de-o

cazarmă. (Vulpoiul nu se prea înşela în presupunerea lui.) Am auzit mai multe înjurături, de cînd cu năzdrăvănia asta de pluton de voluntari, decît într-un întreg an de armată de-odinioară.

— E în rîndul al doilea un ostaş care arată ca şi cum şi-ar fi pus burta amanet. Da, dumneata soldat Ansell – şi vreme de trei minute îşi făcu victima cu ou şi cu oţet, luînd-o peste picior şi la bani mărunţi.

Apoi, reluîndu-şi vocea obişnuită:

— Aha! Unul la zero pentru mine. Ai roşit Ansell Şi ai mişcat.

— N-am putut să nu roşesc, răspunse Ansell. Dar nu cred să fi mişcat.

— Oricum, e rîndul tău.

Stalky îşi reluă locul în pluton.

— Măi! Măi! zîmbi bătrînul Keyte pe sub mustaţă, e mai ceva ca la teatru.

Ansell avusese şi el parte de rude în armată. Încet, tărăgănind cuvintele – cu un stil mai chibzuit decît al lui Stalky – coborî şi el pînă-n hăurile celor mai necruţătoare observaţii personale.

— Unu la zero pentru *mine,* strigă el triumfător. Nici tu n-ai putut îndura.

Stalky se făcuse roşu ca focul şi se vedea de la o poştă cum îi tremură Sniderul.

— Nu. Credeam că n-o să pot, răspunse el străduindu-se a-şi redobîndi cumpătul. Ce-i drept e că m-am lăsat dus ce nu s-a mai văzut. Ciudat, nu-i aşa?

— Bun pentru formarea caracterului, spuse domolul Hogan, pe cînd îşi aşezau armele la loc pe rastel.

— Ai mai pomenit una ca asta? se adresă Vulpoiu lui Keyte.

— Nu ştiu eu multe despre voluntari, însă ăsta e cel mai aiurit spectacol din cîte am văzut vreodată. Însă îmi dau seama unde vor să ajungă. Ehei, de cîte ori n-am fost eu

săpunit şi bruftuit la vremea mea! Se prezirntă bine... se prezintă cît se poate de bine.

— Dacă i-aş putea convinge să iasă la lumina zilei aş putea face orice cu ei, şefule. Poate ca totuşi au s-o lase mai moale, cînd or veni uniformele.

Şi-ntr-adevăr, era timpul ca plutonul să facă unele concesii curiozităţii care rodea întreaga şcoală. De trei ori fusese maltratată sentinela de gardă şi de trei ori i se aplicase legea marţială infractorului. Şcoala fierbea de mînie. În ce constă, se spunea peste tot locul, în ce constă rostul unui corp de cadeţi pe care nimeni n-are voie să-i vadă? Profesorul King îşi felicita elevii aflaţi în grija lui pentru isprava de a avea nişte astfel de invizibili apărători, iar aceştia nu aveau cum să-i pareze împunsăturile. Vulpoiul deveni posac şi fără astîmpăr. Unii dintre voluntari îşi exprimară felurile îndoieli asupra înţelepciunii hotărîrii luate; iar chestiunea uniformelor se desluşea ameninţătoare la orizont. Daca le vor fi trimise, atunci aveau să fie siliţi să le poarte.

După cum însă nu rareori se întîmplă şi în viaţă, chestiunea îşi află rezolvarea din afară.

Directorul adusese la cunoştinţa celor din consiliul de administraţie că dorinţa lor fusese luată în consideraţie şi că, după cîte putea şti, elevii făceau instrucţie.

Nu menţiona condiţiile în care făceau instrucţie. Precum era şi de aşteptat, generalul Collinson se declară încântat şi vorbi cu prietenii săi. Unul din aceşti prieteni avea la rândul lui fericirea de a fi prietenul unui deputat — om plin de zel inteligent, şi, mai presus de orice, patriot, dornic de a săvârşi cît mai mult bine în cel mai scurt timp cu putinţă. Dar nu putem vai! — răspunde pentru prietenii prietenilor noştri. Dacă prietenul lui Collinson l-ar fi recomandat pe deputat generalului, acesta şi-ar fi dat seama cu cine are de-a face şi multe necazuri ar fi fost astfel evitate. Dar prietenul se mulţumi doar să vorbească despre amicul său;

şi cum nu există în lumea asta doi oameni care să vadă lucrurile în acelaşi fel, portretul prezentat generalului fu inexact. Colac peste pupăza, omul acela era deputat şi conservator intransigent, iar generalul nutrea şi el respectul inerent al englezului pentru oricare dintre membrii parlamentului. Omul tocmai se ducea într-un comitat din vestul tarii, să răspândească pe acolo lumina într-o circumscripţie rămasă în bezna neştiinţei. Nu-i aşa că ar fi o idee excelentă dacă, înarmat cu o recomandare din partea generalului, el, folosind drept temă minunatul prilej al nou-creatului corp de voluntari, ar rosti câteva cuvinte – ar sta niţel de vorbă cu băieţii, ei!? Ştii cam ce ar fi indicat să se spună; şi apoi ăsta-i omul cel mai potrivit pentru o atare treabă. Se va pricepe să le spună băieţilor tocmai ce pot ei înţelege, ştii dumneata.

— Nu prea li se spunea mare lucru pe vremea mea, comentă generalul bănuitor.

— A! Dar vremurile se schimbă… odată cu răspîndirea educaţiei şi aşa mai departe. Băieţii de astăzi sînt bărbaţii de mîine. Impresiile dobîndite la tinereţe au sorţi de durată. Şi-n vremurile de astăzi, când ţara e pe punctul de a se duce de râpă!

— Ai perfectă dreptate.

Ţara se afla atunci pe punctul de a intra pe o perioadă de cinci ani sub ocîrmuirea domnului Gladstone[115], şi generalului nu-i plăcea defel cam cât văzuse din activitatea noului guvern. El avea de bună seamă să-i scrie directorului, pentru că nu încăpea îndoială că băieţii de astăzi îi reprezintă pe bărbaţii de mîine. Asta, de-i era îngăduit s-o spună, i se părea chiar o formulare deosebit de fericită.

Răspunzînd, directorul arătă că-i va face mare plăcere

---

[115] *William Ewart Gladstone* (1809-1898) om politic, şef al partidului liberal, a fost în repetate rînduri prim-ministru. Aici e vorba de perioada de guvernare liberal între 1869 şi 1875.

să-l primească pe domnul deputat Raymond Martin, despre care auzise încă de mult; să-l găzduiască o noapte şi să-i dea voie să le vorbească elevilor despre orice subiect ar socoti el nimerit. Dacă domnul Martin nu avusese încă prilejul de a se adresa unui public alcătuit din tineri englezi aparţinînd acelei clase, directorul nu se îndoia că experienţa avea să se dovedească foarte interesantă şi preţioasă pentru orator.

— Şi cred că nu sînt prea departe de adevăr în privinţa afirmaţiei acesteia din urmă, îşi încredinţă el gîndul reverendului John. Ştii cumva cine este acest domn Raymond Martin?

— Am fost coleg de facultate cu un om care purta acelaşi nume, răspunse capelanul. Era o nulitate absolută, după cîte îmi amintesc, dar din cale afară de sigur de sine.

— Are să le vorbească elevilor sîmbăta viitoare despre patriotism.

— Dacă există un lucru pe care elevii noştri îl urăsc mai presus de orice, apoi este să li se strice seara de sîmbătă. Patriotismul trece pe al doilea plan faţă de plăcerile unui mic pui de chef.

— Ca şi arta. Îţi aduci aminte de O *seară cu Shakespeare?* (Privirea directorului licări maliţios.) Ori de glumeţul domn cu lanterna magică?

— Şi cine naiba o mai fi şi acest domn deputat Raymond Martin? întrebă Beetle după ce isprăvi de citit pe avizierul din coridor anunţul cu privire la conferinţă. De ce s-or fi ivind dobitocii ăştia numai simbăta?

— Au! Roumiou, Roumiou, de ce eşti tu Roumiou[116]? spuse M'Turk, aflat în spatele lui Beetle şi adoptînd vocea actriţei shakespeariene care-i vizitase în trimestrul trecut. Să sperăm totuşi că n-are să se prezinte tot atît de prost ca şi ea. Stalky, ia spune, eşti îndeajuns de patriot? Că de nu,

[116] Aluzie la scena balconului din *Romeo şi Julieta.*

tipul ăsta are să te facă să fii.

— Trag nădejde că n-are să ne mănînce toată seara, că de ascultat presupun că va trebui să-l ascultăm.

— Pentru nimic în lume n-aş lipsi de la conferinţă, declară M'Turk. O mulţime de tipi au găsit că femeia ceea care-i tot dădea zor cu Roumiou – Roumiou a fost o pacoste. *Eu* nu. Mie mi-a plăcut! Ţii minte cînd a început să sughiţă în mijlocul tiradei? Poate că are să sughiţă şi el. Care ajunge mai întîi în sala de gimnastică ţine locuri şi pentru ceilalţi doi.

*

Nici pic de nervozitate la domnul Raymond Martin, ci numai vioaie şi voioasă cordialitate, în vreme ce, urmărit de mulţi ochi, cobora din trăsură şi se îndrepta spre casa directorului.

— Cam arată a docher, fu comentariul lui M'Turk. Nu m-aş mira să aflu că e radical. S-a ciondănit cu birjarul, cînd i-a plătit. L-am auzit eu.

— Asta din pricină că-i atît de patriot, îl lămuri Beetle.

După ceai, se repeziră şi ei să ocupe locuri, găsiră un colţ izolat şi liniştit şi se puseră pe bîrfeală. Toate lămpile de gaz erau aprinse. Pe mica estradă de la capătul sălii fusese aşezată catedra directorială, de unde domnul Martin urma să cuvânteze, precum şi un rînd de scaune în semicerc, pentru corpul profesoral.

Îşi făcu apoi apariţia Vulpoiul, foarte ţeapăn, şi sprijini de catedră ceva ce aducea a pînză înfăşurată în jurul unui baston. Cum nici un reprezentant al autorităţilor nu se afla încă de faţă, toţi elevii începură să aplaude şi să strige:

— Ce-i aia Vulpoiule? De ce ai şparlit umbrela conferenţiarului? La noi nu-i nevoie de vergi. La noi se lucrează cu bastonul. Fugi cu ursul de-aici! De la dreapta la stînga număraţi!… şi aşa mai departe, pînă ce intrarea directorului şi a profesorilor puse capăt tuturor manifestărilor.

— Una la mînă că şi belferilor chestia asta li-i la fel de nesuferită ca şi nouă. Ia gineşte-l pe King, cum se fîţîie să nu stea în curent.

— Unde-o fi Raymondus Martinensis? Punctualitatea, iubiţi ascultători, e chipul războiului…

— Cleampa! Uite c-a venit şi Înălţimea Sa. Mamă, ce mai guşă!

Domnul Martin, în frac, vădea fără doar şi poate coşcogea grumazul şi se arăta a fi un om înalt, corpolent şi rumen la faţă. Nu era totuşi noapărat nevoie ca Beetle să vorbească atît de vulgar.

— Ia gineşte-i spatele, cît stă de vorba cu directorul. Asta-i bădărănie curată, să întorci spatele publicului! E un filistin… un oagăr… un iebuseu si un heveu[117].

M’Turk, cu o mutră dispreţuitoare, se lăsă pe spate.

În cîteva puţine şi banale cuvinte, directorul îl prezentă pe vorbitor şi se aşeză jos, în mijlocul aplauzelor generale. Domnul Martin luînd aplauzele ca adresate persoanei sale, sala prinse eroarea conferenţiarului şi aplaudă fireşte din ce în ce mai tare. A trecut oarecare timp pînă ce domnul Raymond Martin să poată începe. Nu ştia nimic despre şcoala în incinta căreia se afla, nici despre trecutul sau tradiţiile ei. Habar n-avea că, potrivit ultimului recensămînt, opt la sută din elevi erau născuţi în străinătate – în tabere, cantonamente ori în largul mării; sau că şaptezeci şi cinci la sută erau fii de ofiţeri din felurite arme, dorind să urmeze aceeaşi profesie ca şi taţii lor – un Willoughby, un Paulet, un De Castro, un Mayne, un Randall, toţi o apă şi-un pămînt. Directorul i-ar fi putut spune aceasta – şi multe altele; dar după ce petrecuse un ceas alături de el la cină, se hotărîse să nu-i spună absolut nimic. Domnul Raymond Martin părea să ştie şi aşa foarte mult.

El îşi începu cuvântarea cu un „Şi-aşa, băieţi" rostit cu un glas scîrţîit şi ţipător care, deşi nimeni nu-şi dădu seama,

---

[117] Filistinii, iebuseii şi heveii erau – în Biblie – popoare din Canaan.

zgîndări nervii tuturor tinerilor ascultători. Presupunea – aşa-i? – că ştiau cu toţii de ce venise. Nu adeseori avusese prilejul de a vorbi unor elevi. Şi, cu toate că unii îi considerau a fi nişte fiinţe ciudate, el unul presupunea că elevii nu se deosebesc întru nimic de fiinţele pe care le cunoscuse în tinereţea sa.

— Omul ăsta, vorbi M'Turk cu multă convingere, este însuşi porcul din ţinutul Gadarenilor.

Dar se cuvenea să-şi fi amintit că ei nu vor fi mereu băieţandri. Aveau să crească şi să ajungă bărbaţi, căci din băieţandrii de astăzi răsar bărbaţii de mîine şi de barbaţii de mîine depindea bunul renume al glorioasei lor patrii.

— Dacă merge aşa mai departe, iubiţi ascultători, îmi va reveni neplăcuta sarcină de a-l fluiera pe docherul acesta.

Stalky răsuflă adînc pe nas.

— Nu merge, se împotrivi M'Turk. Pentru Romeo ăsta n-am plătit nimic.

Şi va să zică erau datori să cugete la obligaţiile şi răspunderile vieţii care se deschidea în faţa lor. Viaţa nu era numai – şi enumeră cîteva sporturi; şi pentru ca nu cumva să lipsească ceva care să asigure pe deplin amploarea şi adîncimea prăbuşirii sale, adaogă şi „bilele".

— Da, zise. Viaţa nu se confundă cu bilele.

Un fior trecu prin toate rîndurile ascultătorilor – şi mai că n-a trebuit mult ca puştimea să înceapă să strige —; un fior de cutremurătoare groază. Omul ăsta era un păgîn… un paria… dincolo de orice putere de îndurare, unul care, în faţa tuturor oamenilor, se osîndise de bunăvoie la focul cel veşnic. Stalky îşi ascunse capul în palme. M'Turk, ai cărui ochi scăpărau de bucurie şi mulţumire, sorbea fiece cuvînt, iar Beetle aproba solemn dînd fără contenire din cap.

Unii dintre ei se aşteptau, desigur, să aibă onoarea de a deveni ofiţeri ai Reginei şi de-a purta o sabie. De fapt, şi el avea oarecari cunoştinţe în domeniul acesta, fiind maior într-un regiment de voluntari, şi aflase cu deosebită plăcere

că formaseră un pluton de voluntari dintre ei. Alcătuirea unei astfel de formaţii putea duce la promovarea unei sănătoase şi corecte stări de spirit care, de va fi dezvoltată, se va dovedi de mare şi real folos ţării pe care o iubeau şi căreia se făleau a-i aparţine. Unii dintre cei prezenţi aşteptau (pentru că nu încăpea îndoială), unii din cei prezenţi aşteptau cu mare nerăbdare să-şi conducă soldaţii sub focul vrăjmaşilor Angliei şi să înfrunte moartea pe cîmpul de luptă, mînaţi de trufaşul avînt al juvenilei lor bărbaţii.

Dar să nu se uite că sfiala unui băiat este de zece ori mai mare decît a unei fecioare, aceasta fiind făurită de natura oarbă numai în vederea unui singur scop, pe când bărbatul în vederea mai multora. Oratorul, cu mîna-i vînjoasă şi brutală, rupse aceste văluri; îmboldit de bunele intenţii ale elocinţei, le călcă îndelung în picioare. Cu glas răguşit, dezvălui acele mici taine ale adolescenţilor – speranţele şi visele lor în legătură cu onoarea şi gloria – despre care ei nici măcar cu prietenii lor cei mai buni nu vorbesc; presupunea probabil, cu inima lui împăcată, că pînă ce să ia el cuvîntul în faţa lor, pe ei nu-i purtase niciodată gândul într-acolo. Le arătă înaintea lor scopuri strălucitoare, dar cu degete care întunecau şi pîngăreau orice măreţie, de oriunde ar fi venit ea. Terfeli locurile cele mai ascunse ale sufletelor lor cu stridenţele şi gesticulările sale. Le ceru să ia aminte la isprăvile strămoşilor, în aşa fel încît toţi roşiră pînă în vîrful urechilor care şi aşa le ţiuiau. Unii dintre ei – şi ţipătoarea voce părea cu despică tăcerea de gheaţă ce se lăsase în sală – s-ar putea să aibă rude care pieriseră apărîndu-şi ţara. (Şi nu puţini erau cei pe care îi duse ghidul la cîte o sabie veche atârnată pe zidul cîte unui coridor ori deasupra vreunei mese, sabie adeseori privită ori pe furiş atinsă, încă de cînd începuseră a face primii paşi în viaţă.) Le ceru plin de patetism să imite acele pilde ilustre; iar ei, de stingheriţi ce ajunseseră a fi, nu ştiau încotro să se mai

uite.

Vîrsta îi împiedica să-şi formuleze gînduri clare, măcar în sinea lor. Doar atîta simţeau – şi-i frigea la inimii – că-i jignea un grăsan care socotea bilele drept sport.

Şi-aşa oratorul îşi croia drum către culmile peroraţiei sale – tic oratoric pe care, dealtfel, l-a folosit mai apoi cu zdrobitor succes şi într-o adunare cu alegătorii – în vreme ce băieţii, roşii la faţă şi peste măsură de stînjeniţi, îl ascultau cu cea mai deplină scîrbă. După multe, multe alte cuvinte, oratorul întinse o mână spre băţul înfăşurat în pînză şi pe cealaltă şi-o duse la piept. Acesta, acesta era simbolul concret al ţării lor – vrednic de a fi onorat, preamărit! Să nu cuteze a se uita la acest drapel niciun elev care nu-şi propunea să adaoge ceva nepieritoarei sale străluciri. Şi scuturînd băţul desfăşură în faţa lor drapelul, un Union Jack[118] cît toate zilele, din pînză în trei culori stridente; după care aşteptă ropotul de aplauze ce urma să-i încununeze strădaniile.

Copiii priviră tăcuţi. Desigur că mai văzuseră obiectul şi înainte… colo la postul grănicerilor de coastă, ori – printr-un telescop – la jumătatea catargului bricului ce eşuase pe plaja de la Braunton; îl mai zăriseră deasupra acoperişului clubului de golf, ori în vitrina lui Keyte, unde pentru un anume sortiment de bomboane vărgate era reprodus pe învelitoarea fiecărei cutii. Şcoala însă nu-l arbora niciodată; nu făcea parte din programul vieţii lor; directorul nu se referea niciodată la el; iar părinţii nu li-l impuseseră. Era ceva ascuns, sacru şi depărtat. Pentru numele tuturor ticăloşiilor din lume, ce oare vroia omul ăsta, care le tot flutura grozăvia ceea prin faţa ochilor? O idee (liniştitoare): poate că e beat!

Directorul salvă situaţia ridicîndu-se degrabă în picioare spre a propune o moţiune de mulţumiri şi de îndată ce

---

[118] Drapelul Marii Britanii, cuprinzînd emblemele Angliei, Scoţiei şi Irlandei. *(N. tr.).*

vorbi, toată lumea izbucni în aplauze furtunoase, încercînd un simţământ de uşurare.

— Şi sînt sigur, încheie el, la lumina lămpii de gaz care-l bătea drept în ochi, că veţi fi cu toţii alături de mine, cînd îi voi mulţumi domnului Raymond Martin pentru originala conferinţă pe care ne-a ţinut-o.

Pină în ziua de astăzi nu se ştie cum s-au petrecut cu adevărat lucrurile. Directorul jură că-i nevinovat, ori că dacă a schiţat gestul ce i se atribuie, înseamnă că-i intrase ceva în ochi; dar cei care au fost de faţă susţin sus şi tare că le-a făcut cu ochiul, o dată, cum nu se poate mai clar şi foarte solemn după rostirea cuvîntului „originală”. Domnul Raymond Martin s-a ales cu toate cuvenitele aplauze. Şi după cum s-a exprimat el mai apoi: „Pot spune, fără a mă făli, că puţinele mele cuvinte le-au mers drept la inimă. Nici nu ştiam că nişte elevi sînt în stare să facă o asemenea ovaţie.*

Cînd se îndreptă spre uşă, sună clopotul pentru rugăciune şi elevii se aliniară de-a lungul peretelui. Drapelul desfăşurat se mai afla încă pe catedră; Vulpoiul îl privea cu mîndrie, căci pe el puterea de elocinţă a domnului Martin îl răscolise foarte. Directorul şi profesorii care stăteau în fundul estradei nu puteau vedea agresiva oroare, dar unul din monitori ieşi din rînd, înfăşură drapelul la repezeală si tot atît de iute îl băgă în dulapul unde se ţineau floretele şi mănuşile pentru scrimă. Apoi, de parcă ar fi atins un arc, se înălţă un lung murmur de mulţumire, care şi el se prefăcu, de îndată în tunete de aplauze.

Conferinţa fu comentată în dormitoare. Părerile fură unanime. Nu încăpea nici o îndoială că domnul Raymond Martin văzuse lumina zilei într-o mocirlă şi fusese educat într-o şcoală serală, unde singurul sport erau bilele. Mai era de asemenea (reproducem numai cîteva din multele aprecieri ale elevilor) o lepră fleşcăită, un împuţit fără de seamăn, un portdrapel burduhănos căruia-i tremurau

cărnurile pe el (ăsta era aportul lui Stalky) şi alte cîteva asemenea lucruri, ce nici măcar nu se cade a fi menţionate.

Lunea următoare, voluntarii corpului de cadeţi se aliniară posomorîţi şi ruşinaţi. Chiar şi atunci, o tăcere judicioasă încă ar mai fi asigurat trecerea cu bine a hopului.

Dar Vulpoiul găsi de cuviinţă să ia cuvântul:

— După o cuvântare atât de frumoasă ca cea pe care aţi auzit-o alaltăieri seară, s-ar cuveni să vă reluaţi instrucţia cu spoo-rită însufleţire. Acum nu mai văd cum de-aţi mai putea refuza să ne facem exerciţiile în aer liber.

— Crezi că nu mai putem refuza, Vulpoiule? Întrebă Stalky cu o voce atît de blîndă şi de mătăsoasă încît sergentul ar fi trebuit să simtă pericolul.

— Acum nu, după ce domnul Martin ne-a dăruit cu atâta mărinimie drapelul. Mi-a spus astăzi dimineaţă, înainte de a fi plecat, că n-are nimic împotrivă ca să rămînă al plutonului. E un drapel frumos.

Stalky, în mijlocul celei mai depline tăceri, îşi duse încet puşca la rastel. La fel făcură Hogan şi Ansell.

Perowne şovăia.

— Ia staţi. N-ar trebui oare să?…

— Îl scot numaidecît din dulap, spuse sergentul care stătea cu spatele. Atunci o să putem…

— Hai! strigă Stalky. Ce naiba mai aşteptaţi? Gata! Rupeţi rîndurile!

— Ce… ce nai… unde nai…?

Zăngănitul armelor azvîrlite în rastel îi acoperi vocea, pe măsură ce băieţii ieşeau unul după altul din sală.

— Nu… nu ştiu dacă n-am să fiu silit să raportez asta directorului, se bîlbîi Vulpoiul.

— N-ai decît să raportezi şi totodată să te duci la dracu’ să te ia! îi strigă Stalky alb ca varul, după care o luă la goană.

— Ciudată chestie! îi vorbi Beetle lui M’Turk. Eram în sala

noastră şi lucram la o pur şi simplu încântătoare poezie despre burduhănosul şi fleşcăitul portdrapel, când deodată intră Stalky şi eu îi spun „Salve“ şi el se apucă să mă înjure ca un surugiu şi apoi izbucneşte în hohote de plâns. Şi-a aşezat capul pe masă şi urla ca din gură de şarpe.

M'Turk se arătă îngrijorat.

— Poate că s-a lovit şi că-l doare?

L-au găsit cu ochii limpezi şi fluierând printre dinţi.

— Aşa-i că te-am dus, Beetle? Ştiam c-are să meargă. Bună cursă, nu? Aşa-i c-ai crezut că plîng? N-am jucat bine? Mă, da îngrămădit la minte mai eşti!

Şi se porni să-l tragă pe Beetle de urechi şi să-l ciupească de obraji, potrivit sistemului cunoscut sub numele de „muls“.

— Am ştiut cît se poate de bine că plângeai, îi răspunse Beetle netulburat. Pentru ce nu eşti acuma la instrucţie?

— Instrucţie! Ce fel de instrucţie?

— Nu încerca s-o faci pe nebunu' cu mine. Instrucţia din sala de gimnastică.

— Pentru că s-a zis cu ea. Plutonul de voluntari, corpul de cadeţi… e lichidat… lăsat la vatră… mort… în putrefacţie… descompus… pute. Şi dacă te mai uiţi aşa la mine, Beetle, te omor şi pe tine… A, uitasem; o să fiu reclamat directorului pentru că am înjurat.

Ultimul trimestru

Nu mai erau decît puţine zile pînă la vacanţă, pînă la examenele de sfârşit de trimestru şi, lucrul cel mai important, pînă la apariţia ziarului redactat de Beetle.

Folosind linguşiri şi vorbe dulci, dar şi aspra rigoare a regulelor din sala lor de studii, Stalky şi M'Turk îl hotărâseră pe Beetle să primească funcţia de redactor. O dată instalat în post, el îşi dădu seama, ca atîţia alţii înaintea lui, că sarcina redactorului consta în a face treabă, în vreme ce a prietenilor săi era să critice. Stalky dăduse publicaţiei numele de „Patriotul din Swillingford"[119] în pioasa aducere aminte a lui Sponge[120], iar M'Turk compara publicaţia – în sens defavorabil, fireşte – cu De Quincy şi Ruskin. Numai directorul manifestă oarecare interes şi chiar într-un fel neobişnuit la el, îşi puse biblioteca, plină toată de cărţi legate în piele cafenie şi de miros de tutun, la dispoziţia lui Beetle; nu-i interzise nimic, nu-i recomandă nimic. Beetle găsi acolo un fotoliu confortabil, o călimară de argint, nenumărate tocuri şi cantităţi infinite de hîrtie. Pe rafturi se

[119] Poşircăreşti
[120] Burete

aflau zeci şi zeci de vechi dramaturgi; apoi Hakluyt[121], călătoriile sale; traduceri franceze din autori moscoviţi purtînd numele de Puşkin şi Lermontov; mici povestiri scrise într-un stil ameţitor şi ager, presărate cu cele mai neobişnuite cântece – numele autorului era Peacock[122], mai era *Lavengro* de Borrow[123]; şi o ciudată lucrare presupusă a fi traducerea a ceva ce se chema *Rubaiyat*[124] şi despre care directorul spunea că-i un poem încă neapreciat la justa lui valoare; mai erau şi sute de volume de poezii – Crashaw[125], Dryden[126]; Alexander Smith[127]; L.E.L.; Lydia Sigourney[128]; Fletcher[129] şi o insulă purpurie; Done[130]; *Faustul* lui Marlowe[131]; şi – ăsta-l îmbătă de-a binelea *pe* M'Turk (căruia Beetle i-l trecuse) – Ossian[132]; *Paradisul pămîntesc*[133];

---

[121] *Hakluyt Richard* (1552—1616) autorul unei compilaţii cuprinzînd numeroase descrieri de călătorii făcute de feluriţi englezi.

[122] *T. L. Peacock* (1785—1866), poet şi romancier englez.

[123] *Borrow* (1803—1881). Scriitor şi călător englez; *Lavengro* este o lucrare autobiografică, în care este descrisă viaţa ţiganilor.

[124] Opera în versuri, scrisă în spirit epicurian, a poetului şi astronomului persan *Omar Kayam* din sec. XI—XII.

[125] *Robert Crashaw* (1616—1650), poet metafizic englez.

[126] *John Dryden* (1631—1700), celebru poet şi scriitor englez.

[127] *Alexander Smith* (1830—1867), poet englez.

[128] *Lydia Sigourney* (1791—1863), scriitoare americană.

[129] *Phineas Fletcher,* poet englez, fratele celebrului dramaturg John Fletcher (1570—1625). *Insula purpurie* este un poem alegoric consacrat corpului omenesc.

[130] *John Donne* (1573—1631), poet englez.

[131] *Christopher Marlowe* (1564—1593), celebru dramaturg englez.

[132] *Ossian*: poet legendar al celţilor din Scoţia, presupus a fi trăit în sec. III al e.n. În sec. XVIII cărturarul scoţian James MacPherson a publicat – cu mare succes – o aşa zisă traducere a versurilor sale.

[133] *Paradisul pămîntesc* este un poem al lui *William Morris* (1834—1896), cuprinzând 24 povestiri spuse de 24 călători plecaţi în căutarea paradisului terestru.

Atalanta în Calydon[134]; şi Rosetti[135] – pentru a cita numai cîteva nume. Uneori, directorul, făcîndu-şi apariţia sub cuvînt de a-şi exercita rolul de cenzor al ziarului, citea cu glas tare cîte un vers ba al unui poet, ba al altuia, deschizîndu-i noi perspective lui Beetle. Apoi, respirînd încetişor, cu ochii pe jumătate închişi, deasupra trabucului, îi vorbea, despre oamenii mari în viaţă şi despre ziarele, de multă vreme moarte, pe care le întemeiaseră în exaltatele lor tinereţi, despre anii cînd aştrii aceştia nu erau decît mărunte stele abia aprinse încercînd să-şi afle un loc în vidul nepăsător, iar el, directorul, îi cunoştea aşa cum se cunosc între ei tinerii de aceeaşi vîrstă. Astfel că treaba era lăsată în părăsire. Beetle fiind copleşit de poezii şi povestiri adunate în taină şi împărtăşite numai lui M'Turk în cîte o după amiază, pe plajă, cînd se plimbau sprinteni şi semeţi în jurul cîte unui galion al Armadei[136], iar el răcnea şi declama în faţa valurilor ce-şi purtau spumatele, prelungile lor creste.

Datorită mai ales supraveghetorului secţiei lor, înţelepţit de experienţă, cei trei prieteni fuseseră trecuţi cu vederea trei ori de-a rîndul cînd se făcuseră avansurile trimestriale la rangul de monitor – o funcţie acordată după merit şi care implica onoarea bastonului din lemn de frasin şi, în cadrul unor anumite restricţii, dreptul de a-l folosi.

— Dar, zise Stalky, daca stăm să ne gîndim bine, de cînd am fost trecuţi cu vederea, am rîs mai în voie şi mai din plin de cei dintr-a şasea decît oricine altcineva în ultimii şapte ani.

Îşi duse fudul mîna la gît, la gîtul încercuit de acel mai mult decît înalt şi ţeapăn guler scrobit pe care datina le

---

[134] Dramă în versuri de A.*C. Swinburne* (1837—1909).

[135] *Ch. Dante Gabriel Rosetti* (1828—1882), poet şi pictor englez.

[136] *Marea Armada*, flota trimisă de regele Spaniei, Filip al II-lea, împotriva Angliei în 1588. Învinsă mai întîi în luptă, a fost cu desăvîrşire distrusă de furtună în largul coastelor engleze, *(N. tr.)*.

îngăduia numai celor din clasa a şasea să-l poarte. Iar cei dintr-a şasea îi vedeau pe cei mai mici cu gulere la fel cu ale lor şi nu spuneau nici pîs. „Pufuleţ”, Abanazar ori Dick Patru – adică cei de cu un an înainte i-ar fi poftit să şi le scoată ori, de nu… Însă a şasea din trimestrul acela era alcătuită mai ales din tineri elevi remarcabil de inteligenţi, preţuiţi de supraveghetori şi care ţineau prea mult la demnitatea lor spre a catadicsi să ajungă la răfuieli cu cei trei năzdrăvani. Aceştia îşi mai şi purtau şapca dată cu totul pe spate, în loc de a şi-o pune niţel aplecată pe ochi, aşa cum li s-ar fi cuvenit unora dintr-a cincea, în zilele de lucru se încălţau cu pantofi de lac, iar duminica îşi făceau cele mai extraordinare noduri la cravată; şi nimeni nu protesta. În primăvară, M’Turk urma să intre la Cooper’s Hill[137], iar Stalky la Sandhurst: şi directorul le spusese că, în afară de cazul că aveau să se prăbuşească de tot în cursul vacantei, puteau fi siguri că vor reuşi. În calitatea lui de antrenor de mînji, directorul se înşela doar rareori cînd se punea problema aprecierii „formei” în care se afla un candidat.

Îl luase pe Beetle de o parte în ziua aceea şi-i dăduse multe sfaturi bune, din care Beetle nu-şi mai aminti e iotă cînd se năpusti în sala de studii – alb la faţă de emoţie – şi-şi depănă minunata poveste. Era nevoie de multă încredere, spre a-i da crezare.

— Şi zici că începi cu o sută de lire pe an? – îl întrebă M’Turk cu vădită lipsă de simpatie. Aiurea!

— Şi cu toate cheltuielile de călătorie plătite! Totu-i aranjat. Directorul zice că mă pregătea în scopul acesta de nu ştiu cît timp, şi eu habar n-aveam… habar n-aveam. Nimeni nu începe prin a scrie de-a dreptul, ştii. La început ţi se dă să completezi formularele de telegrame şi să decupezi din ziare cu foarfecele.

— Văleu! foarfece! exclamă Stalky. Ce mai brambureală o să faci tu din toată treaba asta. Oricum, ăsta-i ultimul

[137] Localitate din apropierea Londrei unde se află o politehnică (N.tr.).

trimestru şi pentru tine. Şapte ani, mult iubiţii mei ascultători… dar nu şi monitori.

— Şi nici n-au fost şapte ani răi, constată M'Turk; o să părăsesc cu părere de rău vechea noastră şcoală. Dar tu?

Se uitară, dincolo de marea care spumega de-a lungul prundului, în senina lumină a unei zile de iarnă.

— Mă întreb unde o să fim la anu' pe vremea asta? vorbi Stalky, dus pe gînduri.

— Ori pe vremea asta, după cinci ani, visă M'Turk.

— A, îi preveni Beetle, plecarea asta a mea rămîne între noi. Directorul n-a spus nimănui nimic. Ştiu că nu, deoarece Prout mi-a mormăit astăzi că dacă m-aş cuminţi – da! întocmai! – s-ar putea să fiu monitor în trimestrul care vine. Presupun că duce lipsă de monitori.

— Drept încheiere, hai să le facem un tămbălău de să ne ţină minte ălora dintr-a şasea.

— Şcolari neserioşi! căzu de pe buzele lui Stalky, care se şi vedea cadet la Sandhurst. La ce bun?

— Efect moral, grăi M'Turk. Lăsăm în urma noastră o tradiţie nepieritoare şi aşa mai departe, şi aşa mai departe.

— Mai bine am face să ne ducem la Bideford şi să ne plătim datoriile, propuse Stalky. Am primit trei lire de la tata – *ad hoc*[138]. Iar dator nu-s decît treizeci de şilingi. Întinde-o Beetle şi du-te de cere învoire directorului. Spune-i că vrei să faci corecturi pentru *Patriotul din Swillingford.*

— Aşa şi vreau, răspunse Beetle. Are să fie ultimul număr pe care-l scot şi vreau să arate cît mai acătării. Am să-l prind pe director înainte de a se duce la masă.

Zece minute mai târziu, plecau tustrei în front, scutiţi din înalt ordin de apelul de la ora ceaiului şi avînd o întreagă după amiază liberă în faţa lor. Din nefericire, se întîmplă ca şi King să fie în aceeaşi situaţie, şi nu era el omul să-i lase să treacă pe lîngă dînsul fără a-i copleşi cu înţepături. Dar nici regimente întregi de profesori King nu l-ar fi putut

[138] În acest scop (lat.).

tulbura pe Beetle în ziua aceea.

— Aha! vă dedaţi studiului literaturii uşoare, iubiţi prieteni, le zise frecîndu-şi mîinile. Vulgarele matematici nu sînt făcute pentru minţi atît de înalte ca ale voastre; ori mă înşel eu?

(O sută de lire pe an, îşi spuse Beetle, zîmbind depărtărilor).

— Dovedita noastră incompetenţă îşi caută adăpost pe cărările înflorate ale închipuirii neexacte. Dar ziua socotelilor se apropie, stimate Beetle. Am pregătit eu însumi câteva neroade şi neînsemnate întrebări în legătură cu proza latină, peste care nici măcar încercata dumitale pricepere în arta înşelăciunii nu va putea trece. M-da, proză latină. Cred, de-mi este îngăduit a spune astfel – dar avem să vedem cînd se vor da subiectele – „că de Ulpian[139] vei avea nevoie". „Aha! *Elucescebat*[140], zice prietenul nostru". Vom vedea! Vom vedea!

Beetle încă nu vedea nici un semn de supărare. Se afla pe un vapor, cu biletul plătit pentru o călătorie în lumea largă şi minunată… la o mie de leghe depărtare de insula Sundy[141].

Cu un fel de mormăit, King îi dădu drumul lui Beetle.

— Nu ştie, bietul de el; are să corecteze tema şi o să peroreze şi o s–o facă pe grozavul în faţa puştilor şi în trimestrul următor, şi-n cele următoare.

Beetle se grăbi, să-şi ajungă din urmă prietenii, urcînd cărarea abruptă a dealului aflat în spatele şcolii şi acoperit de drobiţe.

Se porniră să arunce cu pietre de pe acoperişul gazometrului, dar soiosul paznic al instalaţiei îi opri. Îl priviră cum unge un robinet înşurubat în pămînt, care se

---

[139] Jurisconsul roman din secolul al III-lea e.n.

[140] Începe a se limpezi (lat.).

[141] Mică insulă din apropierea Comitatului Devon, unde se petrece acţiunea (N.tr.).

afla între două tufişuri de drobiţe.

— Cokey, îl întrebă Stalky pe paznic, de ce faci asta?

— Ca să dau drumul gazului în bucătării, zise Cokey. Dacă s-ar nimeri să uit să-l învârtesc, apoi dumneavoastră, domnişorilor, aţi învăţa din cărţi la lumina feştilelor.

— Ia te uită! se minună Stalky şi rămase fără grai cel puţin un minut.

— Un moment. Ce-i cu voi aici şi încotro mergeţi?

La o cotitură a drumeagului le ieşi în faţă Tulke, monitorul şef al secţiei lui King – un băiat mic de stat cu păr albicios, aparţinând, categoriei aceleia de elevi care trebuie avansaţi din cauza capacităţii lor intelectuale, dar care după aceea nu mai contenesc de a face apel la director pentru a le susţine autoritatea, atunci cînd au dovedit mai mult zel decît dreaptă socoteală.

Cei trei nu-l luară în seamă. Erau învoiţi în regulă. Tulke îşi repetă întrebarea cu înflăcărare, căci îndurase multe bobîrnace din partea sălii de studii numărul cinci şi-şi închipui că-i prinsese în sfîrşit în ofsaid.

— Şi ce-ţi pasă, mă rog matale, încotro mergem noi? îi răspunse Stalky cu cel mai dulce surîs al său.

— Uite ce e… uite ce e, n-am de gînd să mai rabd ofensele clasei a cincea! se bîlbîi Tulke.

— Atunci du-te şi convoacă o adunare a monitorilor, îl sfătui M’Turk, care cunoştea punctul slab al lui Tulke.

Monitorul rămase mut, de mânios ce era.

— Nu-i frumos să strigi aşa la cei dintr-a cincea, spuse Stalky. E cum nu se poate, mai vulgar.

— Hai, spune, ce-ţi doreşte inimioara, dragule? îi vorbi M’Turk foarte calm.

— Vreau… vreau să ştiu ce căutaţi aici, dincolo de limitele îngăduite?

Şi-şi flutură ostentativ bastonul său din lemn de frasin.

— Aha! se bucură Stalky. Acum vorbim lămurit. De ce n-ai întrebat mai înainte?

— Uite că întreb acum. Ce faceţi aici?

— Te admiram pe tine, Tulke, răspunse Stalky. Credem că eşti un tip formidabil, voi ce ziceţi, băieţi?

— Credem! Credem!

Un docar plin de fete se ivi de după cotitură şi, fără a mai sta mult pe gînduri, Stalky îngenunche în faţa lui Tulke ca la rugăciune. Aşa că Tulke făcu feţe-feţe.

— Îmi vine a crede… începu el.

— Ascultaţi! Ascultaţi! Ascultaţi! zbieră Beetle, după felul de a proceda al crainicului din Bideford, cînd adună lumea bătînd din tobă. Lui Tulke îi vine a crede! De trei ori ura pentru Tulke!

Trei urale ţîşniră din tinerele piepturi.

— Asta se datorează neprecupeţitei noastre admiraţii, explică Stalky. Ştii cît de mult te iubim, Tulke. Te iubim atît de mult, încît socotim că ar fi bine să te duci acasă şi să-ţi aşterni de moarte. Eşti prea bun ca să mai trăieşti, dragă Tulke.

— Da, întări M'Turk. Fă-ne, zău, hatîrul de a muri. Gîndeşte-te cît de încîntător ai să arăţi împăiat.

Tulke o luă pe drumeag în sus, cu o străfulgerare sinistră în priviri.

— Asta înseamnă o întrunire a monitorilor, cum vă văd şi mă vedeţi, vesti Stalky. E vorba de onoarea clasei a şasea şi aşa mai departe, şi tot aşa mai departe. Tulke are să scrie bileţele toată după amiaza. Şi Carson are să ne convoace după ceai. Peste una ca asta ei nu pot trece.

— Pun rămăşag că ne urmăreşte! prevesti M'Turk. E favoritul lui King şi-o să le pară amîndurora că ne-au belit de vii, dacă ne prind în afara limitelor. Trebuie să fim cuminţi.

— Dacă-i aşa, eu propun să ne ducem la mama Yeo pentru un ultim chiolhan. Îi datorăm aproape zece şilingi şi Mary are să plîngă cu lacrimi amare cînd va afla că plecăm, zise Beetle.

— Mi-a caftit una straşnică peste cap ultima oară – Mary asta, îşi aminti Stalky.

— Se mai întîmplă, dacă nu te fereşti la timp. Dar de obicei, te sărută şi ea. Haidem, deci, la mama Yeo.

Îşi îndreptară paşii către o casă cu geamuri de culoare verzuie, aşezată la capătul unei uliţe înguste, veche de două sute de ani, care adăpostea un local pe jumătate lăptărie – pe jumătate birt. Fuseseră clienţi fideli ai localului încă din zilele cînd nu erau decît simpli boboci şi acolo li se făcea mereu o primire prietenoasă.

— Am venit să ne plătim datoriile, mămică, anunţă Stalky, petrecîndu-şi braţul în jurul taliei de o sută patruzeci şi doi de centimetri ai stăpînei localului. Să ne plătim datoriile şi să ne luăm ramas bun – şi ne este şi o foame de nu vedem cu ochii.

— Văleu! zise mama Yeo, mie-mi faci curte! Ruşine ţie, băiete.

— Drept ie, că n-am faşe una ca asta dacă ar fi Mary aici, zise M'Turke adoptînd accentul vorbirii din nordul Devonului, pe care băieţii îl foloseau ori de cîte ori plecau în vîjîială.

— Cine-mi ia numele în deşert?

Uşa din fund se deschise şi-şi făcu intrarea Mary, o fată cu păr bălai, ochi albaştri si obrajii rumeni; ducea în mîini un castron cu smîntînă. M'Turk o sărută. Beetle îi urmă pilda, cu cel mai mare calm. Amîndoi se aleseră deîndată cu cîte o scatoalcă.

— Nu săruta niciodată slujnica, atunci cînd poţi săruta stăpîna, enunţă Stalky făcîndu-i neruşinat cu ochiul mamei Yeo, în vreme ce el examina o poliţă plină cu borcane de dulceaţă.

— Bine că măcar unul nu vrea să se aleagă cu o scatoalcă, zise Mary, adresîndu-se într-acolo pe-un ton ademenitor.

— De! Poate că-mi închipui că pot fi sărutat şi fără

scatoalce, răspunse Stalky, stînd mai departe cu spatele la ea.

— Nu de mine, tartore al încrezuţilor!

— Nici că ţi-am cerut vreo sărutare. Ce, la Northam nu-s fete? Dar la Appledore?

O strîmbătură de nedescris, pe jumătate dispreţuitoare, pe jumătate plină de jind însoţi răspunsul.

— Văleu! Să vezi că n-ai să isprăveşti bine. Şi ce tot ai de miroşi smîntînă asta?

— E acră, afirmă Stalky. Ia miroase-o.

Mary comise imprudenţa de a-i da ascultare.

O sărutare din Bidefor
E plină de amor,

cită Stalky, şi-i fură un sărut fără a păţi nimic rău.;

— Măi... măi... măi să fii, începu Mary, care se bîlbîia de voioşie.

— La Northam sărutările-s mai bune... aşa, mai bogate şi cui i le dai ţi le şi dă înapoi, spuse Stalky, în vreme ce M’Turk, foarte serios, învîrtea pe nerăsuflate pe mama Yeo în ritm de vals, iar Beetle îi comunica trista ştire lui Mary. Se aşezară apoi să ia gustarea – alcătuită din lapte bătut, pîine caldă şi dulceaţă.

— Da, precum ziceam, n-ai să ne mai vezi niciodată, Mary. Avem să ne facem pastori sau misionari.

— Strîngeţi rîndurile! strigă M’Turk, care privea pe fereastră. Tulke chiar că ne-a urmărit. Uite-l că urcă strada.

— Aici n-aţi fost niciodată opriţi de-a veni, îl linişti mama Yeo. Să nu vă îngrijoraţi, dragii mei.

Ea trecu în camera din fund, pentru a face socoteala.

— Mary, spuse Stalky vorbind dintr-o dată pe un ton tragic, spune-mi, mă iubeşti Mary?

— Da, să ştii. Ţi-am spus-o doar de cînd erai de-o şchioapă, răspunse cosînzeana.

— Îl vezi pe-ăla care urcă uliţa? (Stalky arătă spre neştiutorul Tulke). Ăla de cînd l-a făcut maică-sa nu l-a sărutat nicio fată niciodată şi-n nici un chip. Ce ruşine, măi Mary!

— Şi ce mă priveşte asta pe mine? Are să-i vină şi lui, cred, de la fire, dădu ea înţelepţeşte din cap. Doar n-ăi fi vrînd să-l sărut eu, aşa-i?

— Îţi dau juma' de galben dacă-l săruţi, îi făgădui Stalky, arătîndu-i moneda.

Jumătate de galben însemna mult pentru Mary Yeo, iar o glumă însemna şi mai mult, dar…

— Ţi-e frică, spuse M'Turk în momentul psihologic.

— Irăcan! îi ţinu Beetle isonul, ştiind care-i punctul slab al solicitatei. Nu există în tot Northamul o fată care ar sta pe gînduri. Şi o fată frumoasă ca tine!

M'Turk îşi propti solid un picior de uşa din fund, ca nu cumva mama Yeo să revină tocmai în momentul în care n-ar fi trebuit, căci pe faţa lui Mary se şi putea citi că hotărîrea fusese luată. Aşa încît Tulke găsi drumul barat de-o fată înaltă a Devonului, – ţinutul acela al săruturilor neprecupeţite şi cele mai dulci din câte sînt pe lumea asta luminată de soare. El se dădu politicos, de o parte. Fata chibzui o clipă, după care-i puse mîna, pe umăr băiatului.

— Şi-ncotro mi te duci, drăguţule? îl întrebă.

Pe deasupra batistei pe care şi-o vîrîse în gură, Stalky văzu cum elevul Tulke se făcuse roşu ca racul.

— Ia sărută-mă! Pe voi nu vă-nvaţă nimeni buna cuviinţă la şcoala ceia a voastră?

Tulke gîfîia; dădu să se-ntoarcă. Solemn şi conştiincios, Mary îl pupă atunci de două ori. Nenorocosul monitor o luă ca din puşcă la sănătoasa.

Fata intră în prăvălie, cu ochii plini de o naivă mirare.

— L-ai sărutat? o întrebă Stalky întinzîndu-i moneda.

— Da, zău aşa. Dar, drăguţule, ăsta nu-i licean. Parcă s-ar

fi zis că-i vine să plîngă.

— Nouă, însă nu. Pe noi nu ne poţi face să plîngem în felul acesta, spuse M'Turk. Ia încearcă.

Drept care Mary le arse fiecăruia cîte una după ceafă.

Cînd ieşiră afară, urechile încă le mai ţiuiau. Stalky, fără a se adresa nimănui, constată:

— Nu prea-mi vine a crede că are să aibă loc diseară o întrunire a monitorilor.

— Rămîne de văzut! îl contrazise Beetle. Fiţi atenţi. Dacă a sărutat-o el – şi asta are să fie poziţia noastră – e un porc cinic şi imoral, iar purtarea lui poate fi calificată drept flagrantă indecenţă. *Confer ovationes Regis furiosissimi*[142] cînd m-a luat la rost, pentru că m-a prins citind *Don Juan.*

— Desigur că a sărutat-o, zise M'Turk; în plină stradă. Cu şapca secţiei pe cap.

— Ora 3 şi 57' p.m. Ţineţi minte. Ce voiai să spui, Beetle?

— De, ăsta-i un gen de animal care nu minte. S-ar putea să spună că a fost sărutat.

— Ei şi?

— Cum „ei şi"? (Beetle nu-şi mai afla astîmpărul, gîndindu-se doar la ce ar putea să urmeze. Nu vezi? Corolarul afirmaţiei este că cei dintr-a şasea nu se pot apăra împotriva violurilor şi răpirilor. Le trebuie dădace să aibă grijă de ei! N-avem decît să şuşotim asta prin şcoală. Grozav pentru a şasea! Grozav pentru, noi! Oricum ar fi, tot grozav este!

— Mai să fie! zise Stalky. Ultimul nostru trimestru se-ncheie minunat. Acum şterge-o şi du-te să vezi de fiţuica ceea a ta, iar M'Turk şi cu mine o să te ajutăm. Noi intrăm prin dos. Nu-i nevoie să-l deranjăm pe Randall.

— Bine. Dar să nu vă amestecaţi unde nu vă fierbe oala.

Beetle nu dispreţuia cîtuşi de puţin ajutorul colegilor săi, dar nici nu pierdea prilejul de a le dovedi propria-i importanţă. Micul pod din spatele tipografiei lui Randall

---

[142] Vezi cuvîntările prea furiosului rege. (lat.)

constituia domeniul lui propriu, unde se şi visa director general al ziarului *Times.* Acolo, sub îndrumarea unui ucenic plin de cerneală, învăţase să se descurce mai mult ori mai puţin bine printre atelajele cu litere şi se considera un zeţar expert.

Ziarul şcolii, prins în rame, se afla pe placa de marmură a unei mese; alături era şi o corectură, dar pentru nimic în lume nu şi-ar fi făcut Beetle corecturile pe şpalt. Cu ajutorul unui ciocănaş de lemn şi al unor cleştişoare scoase nişte misterioase pene de lemn ca să poată slobozi rama. După care ba îndepărtă o literă de ici, ba inseră o alta colo, cetind pe măsură ce înainta cu lucrul şi oprindu-se adeseori pentru a se distra cu lectura propriilor salte articole.

— N-ai să te mai hlizeşti aşa, observă M'Turk cînd ai să faci treaba asta pentru a-ţi cîştiga existenţa. Va să zică de jos în sus şi de-a-ndaratelea, nu? Ia să vedem dacă pot citi şi eu.

— Pleacă de-aici! îl mustră Beetle. Du-te si citeşte materia de pe regalul cela de colo. Dacă-ţi închipui că eşti aşa de breaz.

— Materia de pe-un regal! Ce-o mai fi şi asta? Nu-mi vorbi mie atît de tehnic, că mă zăpăcesc.

M'Turk o luă din loc împreună cu Stalky spre a cotrobăi peste tot locul. Mai că nu rămase colţişor nescotocit.

— Ia vino o clipă-ncoa, Beetle. Ce mai e şi asta? spuse Stalky după puţin timp. Pare ceva cunoscut.

După ce aruncă o privire, Beetle răspunse

— E textul lucrării de examen la limba latină. *In... in Verrem: actio prima*[143] . Ia te uită drăcie!

— Gîndiţi-vă, îi rugă M'Turk, la toţi acei elevi cu sufletul curat şi înalte concepţii etice care şi-ar da şi sufletul pentru a putea să se zgîiască o clipa la asta.

— Nu, dragă Willie, răspunse Stalky. Ar fi necorect şi i-ar

---

[143] Împotriva lui Verres: pledoria întîia.

îndurerera pe bunii noştri dascăli. Tu n-ai copia, Willie, aşa-i?

— Nu pot nicidecum citi bazaconia asta, i se răspunse. Şi mai la urma urmelor, noi tot plecăm la sfîrşitul trimestrului, aşa că ni-i tot una.

— Ţineţi minte ce-a făcut prea amabilul Bloomer cu darea de seamă a lui Spraggon despre vînătoarea lui Puffington? Trebuie să turnăm niţică apă în vinul domnului King, propuse Stalky, al cărui chip se lumina de o bucurie drăcească. Ia să vedem ce poate face Beetle cu cleştii ăia de care este aşa mîndru.

— Nu ştiu cum de-am putea face fraza latină mult mai trăsnită decît este, dar să încercăm, zise Beetle, schimbind un *aliud*[144] şi un *Asiae* dintr- o frază într-alta. Ia să vedem! O să mulăm punctul ăsta niţel mai încolo şi o să începem fraza de la prima majusculă. Ura! Uite trei rînduri care pot fi scoase toate dintr- o dată.

— „Era unul din acele popasuri ştiinţifice pentru care acest eminent vînător ajunsese pe buna dreptate celebru”. Stalky ştia vânătoarea lui Puffington pe de rost[145].

— Ia staţi! Uite un *vol*… *volentate quidnam*[146] care stă de unul singur, observă M’Turk.

— Un bob zăbavă şi văd imediat de el. *Quidnam* trece după *Dalabella*[147] .

— Bun băiat Dalabella ăsta, murmură Stalky. Nu-l destrăma. Urîtă proză mai scria şi Cicero, ce ziceţi? Ar trebui să ne fie recunoscător pentru că…

— Hopa! exclamă M’Turk aplecat peste o altă ramă. Cît se oferă pentru o splendidă odă? *Qui*… *quis*… a, da *Quis*

---

[144] Altul (lat.).

[145] Întrucît făcea parte din susmenţionata carte a lui R.S.Surtees, lectura favorită a celor trei prieteni, la personajele şi scenele căreia ei se tot referă (N.tr.).

[146] Cuvintele care urmează, reprezintă fragmente din textul lui Horaţiu; luate izolat, ele nu au nici un înţeles.

[147] Om politic roman, ginerele lui Cicero.

multa gracilis, fireşte.

— Adu-o aici. Aici am turnat apă-n vin, se felicită Stalky după cîteva minute de trudă. Nu vă bateţi niciodată cîinii, dacă nu-i nevoie.

— *Quis munditiis*? Jur că asta nu-i rău, începu Beetle mînuindu-şi cleştişoarele. Aşa-i că semnul ăsta de întrebare cade gigea? *Heu quoties fidem!* Asta-l face pe tip să pară neliniştit, agitat. *Cui flavam religes în rosa*. A cărui, mireasmă s-a adăpostit într-un trandafir. *Mutatosque Deos flebit in antro.*

— Zei muţi, care plîng într-o peşteră, îşi dădu Stalky cu părerea[148]. Pre legea mea! Horaţiu are tot atît de multă nevoie de a fi amendat ca şi… Tulke.

Îl aranjară cu grijă, pînă ce se făcu prea întuneric ca să mai poată vedea.

*

— Aha! *Elucescebat,* zice prietenul, nostru. Ulpian chiar că mi-este nu-i aşa? de folos. Dacă o reuşi King să înţeleagă ceva din *asta,* atunci eu sînt Strîmbă-lemne şi am ochi albaştri, spuse Beetle, în vreme ce, ieşind pe fereastra podului, se lăsau în jos pe acoperiş pînă într-o alee dosnică pe care o ştiau ei mai de mult. De acolo porniră în trap spre şcoală, cale de trei mile. Adevărul este însă că revizuirea clasicilor le luase foarte multă vreme. Se opriră frînţi şi cu sufletul la gură, în desişul de drobiţe din spatele gazometrului. În vale licăreau luminile liceului. Depăşiseră cu zece minute ora ceaiului şi a închiderii porţilor.

— Nu mai avem ce face, răsuflă cu greu M'Turk. Pun rămăşag pe-un şiling că Vulpoiul stă sub felinarul din curte şi aşteaptă contravenienţii. Şi-i cu atît mai neplăcut, cu cît directorul ne-a dat învoire lungă şi nu şade frumos să abuzezi.

— „Lăsaţi-mă să caut ceva în bogatul tezaur al

[148] Traducerea corectă e: Şi va plînge într-o peşteră pe zeii schimbători.

cunoştinţelor mele“, începu Stalky.

— Cîntătoarea! Nu ne lua cu alde Jorrock. N-am putea încerca s-o luăm la goana? o plesni M’Turk.

—„Cizmele episcopale erau de asemeni nesuferite domnului Radcliffe care se pronunţa fără şovăială pentru curăţarea reverului cizmelor cu şampanie şi dulceaţă de caise“. Unde-i chestia aia de robinet pe care o răsucea Cokey azi după masă?

Beetle şi M’Turk îl auziră pe Stalky cum orbecăieşte în beznă şi-n curînd fură martorii unei mari minuni. Luminile din căsuţele paznicilor de coastă se stinseră; ferestrele strălucitor de luminate ale clubului de golf dispărură, fiind urmate de faţadele celor doua hoteluri. Ici şi colo, în vile răzleţe, lumina slăbi, pîlpîi, pieri. În cele din urmă luminile şcolii muriră şi ele. Cei trei prieteni se aflau acum cufundaţi în întunericul de smoală al unei nopţi vîntoase de iarnă.

— „Pre toate măruntaiele mele. Ce mai ger. Daliile au murit!“ declamă Stalky şi adaugă: „Uşcheală!“

Prin desişul de drobiţe jilave se năpustiră spre şcoala care zumzăia ca un stup furios şi unde în sălile de mese se striga în cor: „Lumina! lumina! lumina!”

Ajunseră pe marginea drumului afundat, care-i despărţea de sala lor de studii.

Prăvălindu-se în acel şanţ ca nişte obuze şi sărind apoi din nou în sus ca nişte copii, năvăliră în camera lor unde în mai puţin de două minute aveau pe ei pantaloni uscaţi şi haine aşijderea; purtînd ostentativ în picioare papuci, tustrei se alăturară gloatei din sala de mese care semăna ca două picături de apă cu focarul unei revoluţii sudamericane.

— „Beznă infernală, şi mirosuri de brînză!“

Stalky, dînd din coate, îşi croi drum prin îmbulzeala care urla din răsputeri, cerînd lumină.

— Cokey trebuie că s-a dus să se plimbe. Să meargă Vulpoiul să-l caute.

Prout, în calitatea să de cel mai apropiat supraveghetor de secţie, încerca să restabilească ordinea, căci băieţii mai grosolani azvârleau cu cocoloaşe de unt prin întuneric, iar M'Turk dăduse drumul samovarului bobocilor, aşa încît mulţi dintre ei erau opăriţi şi plîngeau cu lacrimi adevărate. Clasele a treia şi a patra din cursul superior intonară cântecul şcolii *Vive la Compagnie*[149]*,* bătînd darabana cu plăselele cuţitelor. Clasele din curul inferior ţipau mai rău decît liliecii înnebuniţi şi se repezeau asupra merindelor vecinilor. Două sute cincizeci de băieţi sănătoşi tun şi care cer mai multă lumină ştiu cu adevărat să şi-o caute,

Cînd un nesuferit miros de gaz îi vesti că alimentarea fusese reluată, Stalky, cu vesta descheiată îşi bea cu lăcomie ceea ce era poate a patra ceaşcă de ceai.

— Bun, n-am ce zice, declară el; dar uite-l şi pe Pomponius Ego.

Era Carson, premiantul şcolii, un suflet curat şi o minte dreaptă, iar pe deasupra un stîlp al echipei A. Veni la cei trei amici de la masa monitorilor şi, cu glas răguşit, oficial, îi pofti să se prezinte în camera lui după o jumătate de oră.

— Întrunirea monitorilor! Întrunirea monitorilor! şuierau toţi comesenii care începură a imita stîngaci întrebuinţările şi efectele bastonului din lemn de frasin.

— Cum ai de gînd să-i batjocoreşti? întrebă Stalky, întorcîndu-se pe jumătate înspre Beetle. De data aceasta tu conduci jocul.

— Uite ce e, veni răspunsul, tot ce vă cer eu este să nu rîdeţi! Am să mă ocup de imoralitatea tînărului Tulke – ceva în genul lui King şi are să fie serios. Dacă nu vă puteţi stăpîni rîsul, nu vă uitaţi la mine, că fac explozie.

— Înţeleg. E-n regulă, zise Stalky.

Silueta zveltă a lui M'Turk înţepeni în fiecare muşchi, iar pleoapele îi acoperiră pe jumătate ochii. Acesta din urmă era semn de război.

---

[149] Trăiască compania (fr.).

Elevii mai în vârstă ai şcolii, opt ori nouă la număr – cu feţe foarte grave şi cumpătate – şedeau pe scaune aranjate în cerc, în sala de studii deosebit de „f ilistină” a lui Garson. Tulke nu se bucura de cine ştie ce simpatie printre ei şi câţiva care ştiau, ce le poate pielea lui Stalky şi prietenilor lui, se întrebau dacă nu cumva monitorul se făcuse de baftă. Dar onoarea clasei a şasea trebuia apărată, aşa încît Carson începu grăbit.

— Uite ce e măi băieţi, v-am… v-am convocat ca să vă spunem că v-aţi cam luat nasul la purtare cu cei dintr-a şasea – şi asta nu de azi, de ieri… şi că… şi că am înghiţit noi cît am înghiţit, dar mai departe n-are să vă meargă. Se pare că astăzi după masă, pe drumul spre Bideford, l-aţi înjurat şi insultat pe Tulke şi avem să vă arătăm că aţi sărit peste cal. Asta-i tot.

— Sînteţi cît se poate de buni, răspunse Stalky, dar să nu uităm că avem şi noi unele drepturi ale noastre. Nu puteţi, numai şi numai pentru că s-a întîmplat să fiţi numiţi monitori, să convocaţi aici pe elevi mai în vârstă ca voi şi să începeţi, să le ţineţi predici la nimereală, de parcă aţi fi supraveghetori de secţie. Noi nu sîntem nişte boboci, Carson. Aţi putea proceda aşa cu Davies *terius,* dar la noi asta nu ţine.

— Numai din pricina ţicnelii lui moş Prout n-am fost făcuţi şi noi monitori încă de mult. O ştiţi şi voi prea bine, interveni M’Turk. N-aveţi pic de tact.

— Un bob zăbavă, sări Beetle. Orice întrunire a monitorilor trebuie să fie adusă la cunoştinţa directorului. Doresc să ştiu dacă directorul îl susţine pe Tulke în chestiunea asta?

— Dar asta nu-i… nu-i o întrunire propriu-zisă de monitori, se apără Carson. V-am convocat numai pentru a vă da un avertisment.

— Drace! sări Stalky. Nu cumva vreţi, să spuneţi că ne-aţi convocat numai pentru o predică, după ce aţi venit la noi în

prezenţa întregii şcoli adunate la ceai şi dînd celor de faţă impresia că era vorba de o întrunire a monitorilor? Pe legea mea, Carson, ai băgat-o pe mînecă, să ştii că da, Carson.

— Foarte ciudată treabă… foarte ciudată treabă, repetă MTurk dînd din cap. Cum nu se poate mai suspectă.

Elevii din clasa şasea se uitară atunci unul la altul, neliniştiţi. În interval de două trimestre, Tulke convocase trei întruniri de monitori, pînă ce directorul făcuse cunoscut clasei a şasea că se aştepta ca ordinea şi disciplina să fie menţinute fără a se face mereu apel la autoritatea lui. Şi iată că ei acum, după cum s-ar fi zis, porniseră cu stîngul; cu toate acestea, orice elev cinstit ar fi trecut peste aspectul legal al convocării şi ar fi fost înfricoşat cum se cuvine de tribunal. Protestul lui Beetle nu era nimic alta decît o obrăznicie sadea.

— Mă, voi meritaţi să fiţi pedepsiţi, strigă nechibzuit un anume Naughten.

Peste Beetle pogorî atunci o nobilă inspiraţie.

— Pedepsiţi pentru că am tulburat ploile lui Tulke, aşa-i? (Tulke se făcu mai roşu ca o măceaşă.) A nu. Nu mă întrerupe, continuă Beetle. Ai avut cuvîntul. Am fost convocaţi pentru a te fi înjurat şi insultat şi avem să ne alegem numai cu un avertisment? Aşa să fie? Nu. Acum ţi-a venit şi ţie rîndul.

— Eu… eu… eu, începu Tulke. Nu-i permiteţi diavolului ăstuia să dea drumul unui discurs.

— Dacă ai ceva de spus, trebuie s-o spui cuviincios! vorbi Carson.

— Cuviincios? Desigur. Şi acum ascultaţi. Cînd ne-am dus la Bideford am dat în drum de această podoabă a clasei a şasea – sper că mă exprim destul de cuviincios – hoinărind pe şosea cu o licărire suspectă în priviri. N-am ştiut *atunci* de ce ţinea atît de mult să ne oprească, *dar* la patru fără cinci, pe cînd eram în prăvălia mamei Yeo l-am văzut pe Tulke sărutînd şi giugiulind ziua-n amiaza mare şi pe

trotuar, o femeie; ba chiar purta, în acele clipe, şapca secţiei pe cap. Socotiţi că-i destul de cuviincios ceea ce vă spun?

— Nu-i adevărat… nu-i aşa.

— Te-am văzut, afirmă Beetle. Şi apoi – am să fiu destul de cuviincios, Carson – te furişezi înapoi, ducînd încă pe buze mireasma sărutărilor ei (nu degeaba studiase Beetle poezia modernă) şi ţîşt! convoci o întrunire a monitorilor care nu-i o adevărată întrunire pentru a menţine onoarea clasei a şasea.

În clipa aceea văzu cum cerul îi deschide în faţă e cale nouă. Astfel încît urmă, strigînd:

— Şi de unde ştim noi, mă rog, de unde ştim noi cîţi dintr-a şasea n-or fi şi ei amestecaţi în această dezgustătoare tărăşenie?

— Da, asta vrem să ştim, glăsui cu liniştită demnitate M’Turk.

— Voiam să venim la tine Carson spre a discuta lucrurile numai noi între noi. Dar ai ţinut *neapărat* să convoci întrunirea asta, spuse Stalky plin de compătimire.

Cei dintr-a şasea fuseseră luaţi prea repede şi prea prin surprindere, pentru a mai putea răspunde. Drept care, urmînd întru totul arta oratorică a lui King, Beetle îşi duse mai departe atacul, depăşindu-se şi uimindu-se pe sine.

— Nu… nu atît cinica imoralitate a tărăşeniei, cît sfruntata ei indecenţă e lucrul cel mai înfiorător. După cîte vedem, ne este imposibil să mergem la Bideford fără a da de vreo netrebnică legătură amoroasă a cîte unui monitor. N-ai de ce zîmbi cu înţeles. Naughten. *Eu unul* nu pretind că am deosebite cunoştinţe în acest domeniu – dar îmi vine a crede că „Un individ trebuie să fie adînc cufundat în păcate” (folosesc un citat din predicile capelanului şcolii), „de vreme ce se apucă să-şi îmbrăţişeze ibovnicele” (de data asta autorul citat era Hakluyt) „în văzul întregului oraş” (o reminiscenţă din Milton). Ar fi putut măcar avea

buna cuviinţă – sînteţi doar specialişti în materie de bună cuviinţă, cred – să aştepte să se întunece. Dar n-a aşteptat. N-ai aşteptat, mă, Tulke… animal nestăpînit ce te afli!

— Ia stai niţel şi mai ţine-ţi gura… Ce-i toată chestia asta cu Tulke? întrebă Carson.

— Eu… ascultaţi-mă. Îmi pare nespus de rău. Nu mi-aş fi putut închipui vreodată că Beetle are să ia lucrurile aşa.

— Deoarece – tu nu ai – nicio ruşine – ai crezut că – nici eu – nu am, strigă Beetle răspicîndu-şi vorbele.

— Şi zii, voiai să muşamalizezi totul uneltind şi calomniindu-ne, nu-i aşa? adăugă Stalky.

— Sîntem tustrei loviţi de această jignire intenţionată ce ni se aduce, mai adaose şi M'Turk. Ai o minte mai mult decît murdară. Tulke.

— Vă dau pe uşă afară dacă o mai ţineţi aşa, izbucni Carson mîniat.

— Asta dovedeşte că ne aflăm în prezenţa unei uneltiri, vorbi atunci Stalky cu tonul unei fecioare martire.

— Merg… mergeam pe stradă… jur că aşa a fost, strigă Tulke şi… şi-mi pare teribil de rău de asta… mă pe… pomenesc cu o femeie care vine şi mă sărută. Jur că nu eu am sărutat-o pe ea.

Urmă o pauză, pe care o umplu lungul, dispreţuitorul, miratul şi seninul fluierat al lui Stalky.

— Pe onoarea mea, grăi prigonitul căruia i se aşezase un nod în gît. Hai, nu-l mai lăsaţi să mă ia în tărbacă.

— Prea bine, interveni M'Turk. Sîntem, bineînţeles, siliţi să luăm drept valabilă explicaţia pe care no-o dai.

— Mii de draci! tună Naughten. Nu tu eşti monitor-şef aici, M'Turk.

— Mă rog, îi răspunse irlandezul, voi îl cunoaşteţi pe Tulke mai bine decît mine. Eu nu vorbesc decît pentru noi. Şi *noi* luăm drept bun cuvîntul lui Tulke. Dar tot ce pot spune este că dacă aş fi fost prins asupra faptului într-o situaţie la fel de scîrboasă şi aş fi venit cu o explicaţie ca

aceea a lui Tulke, mă întreb, da, mă întreb cum aţi fi reacţionat. În sfîrşit, deoarece se pare că Tulke îşi dă cuvîntul de onoare că…

— Iar Tulkus – pardon, Tulkusărut vreau să spun – da, Tulkusărut e om de cuvînt, îşi dădu şi Stalky cu părerea.

— … cei dintr-a şasea, cînd ies la plimbare, nu se pot apăra împotriva sărutărilor! strigă Beetle exploatînd situaţia la maximum. Frumoasă treabă, nu-i aşa? Plăcut lucru de îndrugat bobocilor, nu-i aşa? Noi nu sîntem monitori, dar nici de sărutări nu prea avem parte. Nu cred să ne treacă măcar prin gînd una ca asta, aşa-i Stalky?

— O nu! răspunse Stalky şi-şi întoarse capul spre a-şi ascunde emoţia.

Faţa lui M’Turk nu exprima decît un dispreţ rece şi o oarecare plictiseală.

— Dar păreţi în orice caz a şti destul de mult despre lucrurile acestea, afirmă un monitor.

— N-avem încotro… de vreme ce voi ni le tot daţi pe la nas. (Beetle se porni a-l parodia pe King, tărăgănind cuvintele ca-n cel mai pur stil condescendent al lui King: ploaia lină după furtună.) Ei, bine, nu-i aşa că totul e destul de penibil şi de josnic? Nu ştiu cine iese mai ciufulit din toată treaba: Tulke, care s-a nimerit a fi prins asupra faptului, ori ceilalţi, care n-au fost prinşi. Iar noi – şi aici se întoarse înflăcărat înspre ceilalţi doi amici, ai săi – noi trebuie să stăm smirna în faţa lor şi să-i lăsăm să ne ţină predici, numai pentru că le-am dat uneltirile în vileag.

— Mai încet! Noi n-am vrut decît să vă dăm un avertisment, zise Carson, punîndu-se astfel cu totul la cheremul vrăjmaşului.

— Să ne daţi un avertisment? Voi? (asta pe tonul unuia care găseşte daruri scîrbavnice în pupitrul său). Carson, nu cumva ai binevoi să ne spui şi nouă cu privire la care anume lucru din cîte sînt pe lumea asta ai avea tu dreptul să ne dai un avertisment, în urma demascării pe care am

făcut-o? Să ne daţi voi un avertisment? Asta-i prea din cale afară! Hai să ieşim de aici afară, la aer curat.

Trîntiră uşa cu toată indignarea nevinovăţiei ultragiate.

— O! Beetle! Beetle! Beetle! Dragul meu Beelle de aur! hohoti Stalky, strîngîndu-l pe fremătîndul Beetle la pieptul său. Cum de le-ai putut iscodi pe toate?

— Dragul de el! rosti şi M'Turk, luînd capul lui Beetle între mîinile lui şi legănîndu-l într-o parte şi-ntr-alta în ritmul vechiului refren:

Frumoase buze... mai dulci... decît cireaşa ori pruna,
Ce-arată voioase... nicicînd posace... îmbietoare într-una;
Ce par a spune... vino încoa... sărută-mă acum
lumi-ium! lumi-ium! lumi-ium – ium!

— Luaţi seama, gîfîi Beetle, smulgîndu-se anevoie din braţele lor, să nu-mi spargeţi bicicletele. Ia spuneţi, aşa-i c-a fost ceva măreţ? Nu l-am imitat superbissim pe *Eric?* Dar imitaţiile după King le-aţi recunoscut? (El se întunecă.) E un adjectiv lipsă, pe care nu l-am folosit. Adjectivul *obscen.* Nu ştiu cum dracu' l-am uitat! Şi totuşi, e unul din cuvintele cele mai dragi lui King.

— Nu face nimic. Au să ne trimită dintr- o clipă într-alta ambasadori, să ne roage să nu spunem şcolii. Pentru ei treaba e al naibii de serioasă, zise M'Turk. Biată clasa a şasea – bieţii de ei!

— Nişte destrăbălaţi şi nişte dezmăţaţi, se strîmbă Stalky. Ce exemplu pentru tineri cu sufletul curat, ca tine şi ca mine!

În acelaşi timp, în camera lui Carson, elevii clasei a şasea stăteau îngroziţi şi-i aruncau priviri fioroase lui Tulke, căruia nu-i lipsea mult ca să izbucnească în plîns.

— Şi-aşa, vorbi monitorul-şef înţepat. Ai feştelit-o rău de

tot, Tulke.

— De ce… de ce nu i-aţi tras o bătaie diavolului ăluia împieliţat de Beetle mai înainte de a se apuca să ne predice, se văită Tulke.

— Ştiam eu că are să iasă prost, zise unul dintre monitorii secţiei lui Prout. Dar tu ai ţinut morţiş să convocăm o întrunire, Tulke.

— Da. Şi ne-a ajutat mai mult de-o grămadă, adăugă Naughten. Vin aici şi ne împuie capul cu predicile lor, cînd… ar fi trebuit ca noi să-i învăţăm minte pe ei. Beetle ne vorbeşte de parcă am fi o ceată de haidamaci… şi aşa mai departe. Şi după ce ne-au trecut, prin toate apele şi ne-au pus pe cârlige să ne zvîntăm, pleacă şi trîntesc uşa. Mai rău ca supraveghetorul secţiei. Şi asta numai din vina ta, Tulke.

— Dar n-am sărutat-o.

— Mă, boule! Dacă ai fi spus că ai sărutat-o şi ţi-ai fi menţinut declaraţia, ar fi fost de zeci de ori mai bine decît ceea ce-ai făcut, îi răspunse Naughten. Acum au să povestească totul întregii şcoli – şi Beetle are să ne scornească nu ştiu cîte porecle şi ne vor ticlui nu ştiu cîte poezii.

— Dar, ce naiba, *ea* m-a sărutat!

(În afara orelor de învăţătură, mintea lui Tulke funcţiona încet).

— Nu mă gîndesc la tine. Mă gîndesc la noi. Să mă duc la ei să văd dacă nu izbutesc să-i fac măcar să-şi ţină gura.

— Tulke e teribil de amărît, de toată treaba asta, începu Naughten, împăciuitor, cînd se află în faţa lui Beetle.

— Cine l-a mai sărutat acum?

— … şi eu am venit să vă cer, oameni buni, şi mai ales ţie, Beetle, să nu daţi sfoară-n ţară pe chestia asta. De bună seamă că nişte băieţi de vîrsta voastră înţeleg prea bine de ce.

— Hm! făcu Beetle cu acea rece codeală a omului care

trebuie să îndeplinească o sarcină neplăcută. Presupun că va fi nevoie să mă duc să vorbesc iar cu ăi dintr-a şasea.

— Cîtuşi de puţin, dragul meu, nu-i deloc nevoie, se grăbi. Naughten să-l asigure. Le voi transmite eu orice mesaj doreşti.

Dar prilejul de a folosi adjeetivul-lipsă, uitat, mai înainte, era prea ispititor. Aşa încât, Naughten se înapoie la acea încă nedizolvată adunare însoţit de un Beetle palid, glacial şi distant.

— Se pare – începu Beetle articulîndu-şi vorbele cu exagerată precizie – se pare că există oarecare nelinişte printre voi, cu privire la măsurile ce am socoti de cuviinţă să le luăm referitor la acel – ca să spunem aşa – ultim dedesubt… obscen. Dacă vă poate linişti faptul că am hotărît – pentru onoarea şcolii, se-nţelege – să nu scoatem niciun cuvînt în legătură cu acele… da… cu acele obscenităţi, ei bine, aflaţi că aşa am şi hotărît.

Se întoarse, privind în depărtări şi se înapoie ţanţoş în sala lor de studii, unde Stalky şi M'Turk, istoviţi de atîta rîs, se întinseseră amîndoi pe masă şi-şi ştergeau lacrimile.

Examenul de limba latină fu un succes ce depăşi speranţele lor cele mai nebuneşti. Stalky şi M'Turk nu-l dădeau, fireşte (ei făceau meditaţii suplimentare cu directorul). Dar Beetle era prezent, şi plin de rîvnă.

— Acesta, presupun, este un par-ergon[150] din partea dumitale îi vorbi King în timp ce distribuia subiectele. O ultimă vădire a talentelor dumitale, înainte de a trece către sfere ceva mai înalte? O înfruntare finală cu clasicii? E o simplă impresie a mea oare sau te şi simţi biruit?

Beetle cerceta, încruntând sprînccncle, textul tipărit.

— Nu înţeleg absolut nimic, murmură. Ce-o fi însemnînd?

— A nu, nu! răspunse King cu dăscăleasca-i cochetărie. Pe dumneata ne bizuim să ne dai înţelesul. Ăsta-i un

---

[150] *Par-egon*: muncă suplimentară; aici – extraşcolară.

examen, stimate Beetle, nu-i un concurs de ghicitori. Vei vedea că tuturor colegilor dumitale nu le va veni greu să…

Tulke se ridică de la locul lui şi puse textul pe catedră. King se uită, citi şi se făcu negru la faţă.

— Stalky pierde o scenă grozavă, îşi spuse Beetle. Mă-ntreb pe unde are să scoată King cămaşa?

— Se pare, începu King, înghiţind în sec, că există oarecare adevăr în observaţia stimatului nostru Beetle. Îmi vine… hm!… a crede că bietului Randall trebuie să-i fi scăpat din mînă textul aflat în ramă, dacă voi ştiţi ce-i aia. Beetle, dumneata intenţionezi să te faci ziarist. Poate că poţi să dai lămuriri clasei cu privire la ramele tipografice.

— Cum aţi spus, domnule profesor? Rame? Nu văd niciun cuvînt aici care ar putea să însemne rame ori ramuri şi… şi… oda mi se pare alandala şi ea.

— Voiam tocmai să arăt, înainte ca dumneata să-ţi fi oferit menţiunile critice, că trebuie să fi avut loc un accident cu textul lucrării pe cînd se afla la tipar şi că tipograful l-a refăcut probabil cum s-a priceput el mai bine. Da, într-adevăr – şi întinse braţul pentru a se uita la hîrtia pe care o ţinea în mînă – bietul Randall nu e un specialist în Cicero ori în Horaţiu.

— Nu prea e frumos să pui toată vina pe seama lui Randall, îi şopti Beetle vecinului său. King trebuie să fi fost beat turtă cînd a copiat textul.

— Dar putem repara greşeala dictînd textul.

— Nu, domnule profesor. (Răspunsul ţîşnise din zece gîtlejuri deodată.) Asta ne-ar reduce timpul de lucru. N-avem decît două ore, domnule profesor. Nu-i drept. Examenul e pe un text tipărit. Cum aveţi să ne mai daţi notele? E vina lui Randall. Nu-i *vina noastră*. În orice caz. Examenul e examen etc., ctc.

Fireşte că profesorul King socoti vocile acestea drept nişte încercări de a-i submina autoritatea şi în loc de a începe să dicteze de îndată, ţinu o cuvîntare despre starea

de spirit de care trebuie să dea dovadă elevul cînd vine la examen. Cînd furtuna se mai potoli, Beetle o stîrni din nou.

— Cum? Ce? Ce-i spuneai lui MacLagan?

— I-am spus doar că, după părerea mea, textele ar fi trebuit să fie controlate înainte de a fi distribuite.

— Aşa-i! Aşa-i! se auzi dintr- o bancă din fund.

Profesorul King vru să ştie dacă Betle intenţiona să aducă personal modificări tradiţiilor şcolii. Dorinţa lui de a se lămuri asupra acestui punct mai luă încă cincisprezece minute, în cursul cărora monitorii vădiră neîndoioase semne de plictiseală.

— O, a fost grozav, povesti Beetle mai tîrziu, în golita sală de studii numărul cinci. A trăncănit ce-a trăncănit şi l-am făcut să tot trăncănească şi apoi a dictat cam jumătate despre Dolabella şi compania.

— Bun băiat Dolabella ăsta, mi-e prieten. Şi pe urmă? vorbi Stalky plin de duioşie.

— Atunci l-am întrebat, desigur, cum se scrie fiecare cuvînt şi iar s-a pus pe trăncăneală. Ne-a blestemat pe mine şi pe MacLagan (care m-a susţinut ca un tată), şi pe Randall precum şi „utilitarismul grosolan al clasei burgheze lipsită de cultură”, şi „goana după note mari” şi toate celelalte. A fost, după cum vă puteţi da seama, o ultimă vădire, o înfruntare finală, un *par-ergon.*

— Dar fireşte că a fost beat criţă cînd a copiat textul. Sper că ai stăruit asupra *acestui* punct? vru Stalky să ştie.

— Te cred. I-am spus-o lui Tulke. I-am spus că un răcnitor imoral, şi un supraveghetor de secţie beţiv se potrivesc de minune. Tulke mai că s-a pus pe plîns. Îi frică de noi ca de alte alea, de cînd cu chestia cu Mary.

Tulke păstră atitudinea aceea rezervată pînă în ultima clipă, pînă cînd banii de drum fuseseră distribuiţi şi elevii se urcaseră în brecurile care aveau să-i ducă la gară. Atunci cei trei reuşiră să-l reţină cîteva clipe.

— Precum vezi, Tulke, oi fi tu monitor, îi spuse Stalky, dar

eu am terminat cu şcoala. Înţelegi, dragă Tulke?

— Da. Înţeleg. Adio şi fără supărare, Stalky.

— Stalky? Ce-nseamnă obrăznicia asta, puştiule! răcni Stalky, de pe înălţimea eleganţei sale: joben, guler scrobit, jambiere şi raglan cafeniu bine prins pe talie. Află că sînt domnul Corkran, iar tu eşti un pîrlit de mucos.

— Fără a uita că eşti şi fantastic de imoral, adăugă M’Turk. Mă întreb cum de nu ţi-e nu ştiu cum, să-ţi impui, prezenţa unor băieţi cu sufletul curat ca noi.

— Hai, Tulke, vino, strigă Naughten din brecul monitorilor.

— Da, venim. Hai, înghesuiţi-vă şi faceţi-ne loc, şcolarilor. Trebuie să vă-ntoarceţi cu toţii aici în trimestrul viitor. Şi iar s-o luaţi cu „Da, domnule profesor" şi „Vai, domnule profesor", şi „Nu, domnule profesor” şi „Vă rog, domnule profesor”; dar mai înainte de a ne lua rămas bun, avem să vă spunem o mică poveste. Dă-i drumul, Dickie (asta către vizitiu); sîntem gata. Băgaţi cutia aia de pălării sub banchetă şi nu-l striviţi pe nea Stalky.

— Nici că şi-ar putea dori cineva să vadă un grup mai ales de tineri cu înalte concepţii etice, spuse M’Turk privind în juru-i cu binevoitoare condescendenţă. Niţel imorali… dar ce să-i faci. Băieţii-s băieţi. Şi acum domnul Corkran ne va desfăta cu povestea lui Turke şi a lui Mary Yeo.

Spiriduşul lămpii

Partea doua

Acelaşi Prunc care-i relatase romancierului Eustace Clever povestea capturării lui Boh Na Ghee[151], se alesese – datorită unei moşteniri – cu titlul de baronet şi o moşie aducătoare de mari venituri; demisionă din armată şi deveni proprietar funciar. În vreme ce maică-să stătea de gardă în juru-i, ca să-l însoare cu o fată care să i se potrivească. Fiind însă nou în această situaţie socială, dărui corpului local de voluntari un vast cîmp de tir pentru arme cu repetiţie: un cîmp lung de două mile care trecea prin chiar inima proprietăţii lui. Familiile învecinate, care trăiau în cea mai sălbatică izolare printre păduri pline de fazani, îl socotiră a fi descreierat şi rătăcit. Zgomotul împuşcăturilor le tulbura păsăretul şi Pruncul fu exclus din societatea oamenilor de ispravă si cu vază, pînă cînd o fată a ţinutului avea să izbutească să-l readucă la sentimente ceva mai bune. El îşi luă revanşa populîndu-şi ospitalitatea conacului cu îndemînatece selecţii de foşti colegi de şcoală întorşi acasă în permisie – nişte bieţi, însă gentili păguboşi, la care tinerelor fete de prin familiile învecinate le era îngăduit să se uite doar de departe cînd ieşeau la plimbare cu bicicleta. Eram la curent cu orice nouă debarcare de trupe, datorită invitaţiilor Pruncului. Îmi recomanda uneori vechi prieteni

---

[151] "O conferinţă a Puterilor" în *Many Inventions(n.a.).*

de-o seamă cu el; alteori tineri uriaşi şi îmbujoraţi ia fată, pe care-i ştiam de pe cînd erau boboci printr-a doua a cursului inferior; acestora, pruncul şi vîrstnicii le explicau pe larg îndatoririle ostaşului.

— A trebuit să renunţ la militărie, spunea Pruncul: dar asta nu înseamnă că toate rezervele bogatei mele experienţe trebuie să fie pierdute pentru posteritate.

Tocmai împlinise treizeci de ani şi în aceeaşi vară o telegramă imperativă mă aduse la castelul baroniei sale: „Serie bună de pe *Tamar.* Vino", scria în telegramă.

Era într-adevăr o serie excepţional de bună, întocmită numai în vederea mea. Număra în rândurile ei un căpitan din infanteria indigenă, c-un coşcogea nas roşu, cam chel, foarte dărîmat şi pe care frigurile îl zgîlţîiau din toate balamalele; i se spunea căpitanul Dickson. Mai era încă un căpitan, tot din infanteria indigenă si el, cu o mustaţă blondă; avea o faţă străvezie ca sticla de geam şi nişte mîini fragile, însă răspundea voios la numele de Tertius. Era şi un bărbat cît toate zilele şi foarte spilcuit, care se vedea cît de colo că nu mai făcuse nicio campanie de mulţi ani, ras cu grijă, cu glas domol şi cu ceva pisicesc în purtări, pe care ceilalţi îl tot strigau Abanazar. Deşi trecea drept una din somităţile aparatului politic al Indiei; şi se mai afla prezent un irlandez slab, cu obrajii tăbăciţi în negru-albăstrui de arşiţele coloniilor. Noroc însă că draperiile de pluş din aripa celibatarilor se îmbucau bine, căci noi ne îmbrăcam claie peste grămadă pe coridor ori cîte unul în camera celuilalt, vorbind, strigîndu-ne tare pe nume ori pur şi simplu zbierînd unii la alţii, ba uneori şi valsînd doi cîte doi în sunetele unor melodii pe care însuşi Dick Patru şi nu altcineva le compusese.

Însumam cu toţii vreo şaizeci de ani de muncă variată, ce urmau a fi povestiţi între noi, şi de vreme ce ne întîlniserăm din cînd în cînd pe scena cu decoruri schimbătoare a vieţii din India – ba la cîte un dineu, într-o tabără ori pe-un

hipodrom, ba la vreun bungalow al serviciului de cai de poştă ori prin vreo gară uitată cine ştie pe unde – nu ne pierdusem niciodată din vedere cu adevărat. Pruncul se aşeza pe balustradă, sorbind însetat şi pizmaş tot ceea ce se povestea. Îi plăcea titlul lui de baronet, dar sufletul îi tînjea după zilele de altă dată.

Totul aducea a vesel Babilon de probleme personale, provinciale şi imperiale, de frînturi de vechi cataloage şi politică nouă, căruia îi puse capăt dangătul unui gong birman; coborîrăm un sfert de milă de scări spre a o saluta pe mama Pruncului: ne cunoştea pe toţi, de pe cînd eram băieţi de şcoală, şi ne întîmpină ca şi cum şcoala aceea s-ar fi terminat abia cu o săptămână în urmă. Dar trecuseră cincisprezece ani de cînd, rîzînd cu lacrimi, îmi împrumutase în vederea unei reprezentaţii teatrale de amatori o fustă gri pensată în talie.

A urmat o cină dintr-o mie şi una de nopţi, servită într-o sală lungă de peste douăzeci de metri, plină de portretele strămoşilor şi de ghivece cu trandafiri în toată strălucirea şi – ceea ce ni s-a părut şi mai impresionant – încălzită cu radiatoare. Cînd masa a luat sfîrşit şi măicuţa s-a retras — („Voi, măi băieţi, vreţi să staţi de vorbă, aşa că eu o să vă spun acum noapte bună“) – ne-am strâns în jurul unui foc de lemne de măr ce ardea într-un uriaş cămin din oţel lustruit, sub un prichici înalt de trei metri. Pruncul ne înconjură din toate părţile cu băuturi ciudate şi cu acea speţă de ţigări al cărei rost de căpătîi este de a te pregăti pentru propria-ţi pipă.

— Ce fericire! mormăi Dick Patru de pe un divan unde stătuse învelit într-o pătură. Prima oară că-mi este cald, de cînd m-am întors în ţară.

Eram cu toţii aproape călare pe cămin, cu excepţia Pruncului care, aflîndu-se de o bună şi lungă bucată de vreme acasă, se deprinsese a ieşi să se plimbe cînd simţea că-l pătrunde frigul. Aceasta-i o jalnică diversiune, dar mult

îndrăgită de englezii insulari.

— Dacă spui un singur cuvânt despre băi reci şi despre plimbări în pas alergător, îşi tărăgăna M'Turk cuvintele, te omor, Pruncule. Mai am şi un ficat, eu. Mai ţii minte cînd socoteam că a sări din pat într-o duminică dimineaţă – termometrul arătând cincizeci de grade[152] dacă era vară – şi a te îmbăia în dreptul prundului e o fericire? Brrr!

— Ceea ce nu înţeleg, vorbi Tertius, este cum de coboram în lavabouri, ne fierbeam ca racii şi apoi ieşeam cu toţi porii deschişi într-un viscol matinal ori într-un îngheţ nocturn. Şi totuşi nici unul dintre noi, după câte ştiu, n-a murit.

— Fiindcă veni vorba de băi, spuse M'Turk rîzînd, îţi mai aduci aminte, Beetle, de baia din sala de studii numărul cinci, în seara cînd Ouă-de-Iepure s-a pornit să-l ucidă cu pietre pe King? Ce n-aş da să-l pot vedea pe Stalky al nostru acum! E singurul din cele două săli de studii care nu se aflâ aici.

— Stalky e marele om al secolului său, grăi Dick Patru.

— Cum de ştii asta? l-am întrebat.

— Cum de ştiu? răspunse Dick Patru cu dispreţ. Dacă te-ai fi nimerit cîndva la ananghie în tovărăşia lui Stalky, n-ai întreba.

— Nu l-am mai văzut de cînd cu tabăra de la Pindi în '87, am spus. Se ţinea tare atunci – înalt de vreo doi metri şi lat de unul şi ceva.

— Capabil tip. Ai naibii de capabil, afirmă Tertius răsucindu-şi mustaţa şi pironindu-şi privirea asupra focului.

— Mai că era să ajungă la curtea marţială şi degradat în '84 în Egipt, ne informă Pruncul. Am plecat din Anglia pe acelaşi vas cu el – la fel de novice ca şi el, numai că la mine se vedea, iar la Stalky nu.

— Ce s-a întâmplat? întrebă M'Turk aplecîndu-se distrat

---

[152] E vorba de grade Fahrenheit, unde punctul de îngheţ e la 32^{0}C, iar punctul de fierbere al apei la 212°C.

înainte, spre a-mi potrivi nodul de la cravată.

— A, nimic. Colonelul îl trimisese cu douăzeci de răcani să-i ducă să se spele ori să ţesale cămilele ori mai ştiu eu pentru ce, dincolo de Suakin[153], şi cînd colo, Stalky a ajuns să se încaere cu nişte dervişi[154] la cinci, mile înlăuntrul ţării. A făcut o retragere măiastră şi a curăţat opt din ei. Ştia cît se poate de bine că nu avea niciun drept de a înainta atît de departe, aşa încît a luat-o el înainte şi i-a trîntit colonelului, care făcea spume la gură de furie, o scrisoare unde se plîngea de „puţinătatea sprijinului acordat în cursul operaţiilor sale“. Să fi văzut-o! Aţi fi zis că-i un general trăgîndu-i o săpuneală altuia de acelaşi rang cu el. După aceea a intrat la statul major.

— Ăsta-i leit Stalky, vorbi Abanazar de pe fotoliul lui.

— L-ai întâlnit şi tu? am întrebat.

— A da, răspunse el cu cel mai blajin glas. S-a întâmplat tocmai pe la sfîrşitul acelei… acelei epopei. Cum, voi nu ştiţi nimic?

Nu ştiam – nici Pruncul, nici M'Turk şi nici eu, aşa că l-am rugat cuviincios să ne dea informaţii.

— N-a fost mare lucru, zise Tertius. Ne-am băgat într-un bucluc sus, pe undeva pe dealurile Khye-Kheenilor; asta a fost acum doi ani şi Stalky ne-a scos din încurcătură. Asta-i tot.

M'Turk îl privi pe Tertius cu nemărginitul dispreţ al irlandezului faţă de saxonul zgîrcit la vorbă.

— Zeilor! exclamă el. Şi când te gîndeşti cîţi alde tine şi ca tine cîrmuiesc Irlanda! Nu ţi-e ruşine, măi Tertius?

— Mă rog. Eu nu mă pricep la povestit. Pot să ciripesc şi eu cîte ceva, când se găseşte altul să-i dea drumul istorisirii. Rugaţi-l pe el.

Arată spre Dick Patru, al cărui nas lucea dispreţuitor

---

[153] Port egiptean la Marea Roşie. *(N. tr.)*

[154] Dervişii sînt călugări mahomedani; aici însă numele se referă la partizanii răscoalei sudaneze, îndreptată împotriva britanicilor. (*N. tr.)*

deasupra focului.

— Ştiam eu că n-are să vrea, grăi Dick Patru. Daţi-mi un whisky cu sifon. Am băut limonadă şi chinină amoniacală în vreme ce voi, băieţii, vă scăldaţi în şampanie; mi se învârteşte capul ca o sfîrlează.

Îşi şterse, deasupra băuturii, mustaţa zbîrlită; apoi, clănţănind din dinţi, începu:

— Aţi auzit de expediţia împotriva maloţilor şi khye-kheenilor cînd i-am vîrît în toţi sperieţii, cu forţe împotriva cărora ei n-au îndrăznit să lupte? În sfîrşit, amândouă triburile – căci exista o coaliţie împotrivă-ne – au venit în tabăra noastră fără a trage măcar un singur foc; şi o gloată de pezevenghi păroşi, care n-aveau mai multă autoritate asupra oamenilor lor decît aveam şi eu, s-au jurat şi au promis marea si sarea… În temeiul acestei foarte inconsistente mărturii, iubite Pufuleţ…

— Eram la Simla[155]! răspunse iute Abanazar.

— N-are a face. Sunteţi făcuţi din acelaşi aluat. Pe baza acestor tratate de doi bani şi jumătate, dobitocii de agenţi guvernamentali au trimis rapoarte cum că ţinutul e pacificat şi guvernul, nerod ca-ntotdeauna, s-a pornit să construiască şosele, contând pentru aceasta pe mîna de lucru locală. De *asta* îţi aduci aminte, Pufuleţ? Ceilalţi dintr-ai noştri, care nu avuseseră nici un amestec în toată campania, credeau că totul s-a terminat şi vroiau să se înapoieze cît mai degrabă în India. Eu însă, care mai luasem parte la două din acele mici încăierări, aveam bănuielile mele. Am făcut ce-am făcut de m-am pomenit, *summo ingenio*[156], comandant al unei patrule de lucrări rutiere – cu sapa nu aveam de-a face, trebuia numai să circulăm liniştiţi pe şosea, cu o strajă. Forurile superioare retrăseseră cît de multe trupe fuseseră ele în stare să retragă. Eu însă

---

[155] Localitate în India, la poalele munţilor Hi malaya. *(N. tr.)*

[156] Cu foarte mare iscusinţă, (lat.)

adunasem în juru-mi vreo patruzeci de pathani[157], mai toţi recruţi, de la mine din regiment, şi mă ţineam tare pe poziţie la tabăra de bază, în vreme ce formaţiile de corvoadă mergeau la lucru, conform catagrafiei stabilite de administraţie.

— Aveam nişte cîntece de-ale noastre, acolo la tabără, cam deşuchiate, preciză Tertius.

— Căţeluşul meu – aşa îl numea Dick Patru pe adjunctul său – era o vietate mică şi evlavioasă. Nu-i plăceau cîntecele noastre, aşa că s-a îmbolnăvit de pneumonie. Pe cînd hoinăream prin tabără, am dat de Tertius înţolit de parca ar fi fost un ştab, ceea ce, dragă Doamne, n-are el mutra să fie. Ne aflam acolo vreo şase sau opt foşti elevi ai vechii noastre şcoale (sîntem mereu de faţă la ciocnirile de pe frontieră), dar auzisem de Tertius ca de un cal de povară de toată nădejdea, aşa că i-am spus să-şi lepede ţoalele de ştab şi să vină să mă ajute pe *mine*. Tertius s-a prezentat cît ai zice peşte ca voluntar, am căzut de acord cu autorităţile şi iată-ne plecaţi – patruzeci de pathani, Tertius şi cu mine – în căutarea detaşamentelor care lucrau la şosele. Al lui Macnamara – îl ţineţi minte pe bătrînul Macnamara genialul, care cânta atît de groaznic din scripcă la Umballa? – detaşamentul lui Mac era penultimul. Ultimul venea al lui Stalky. Omul se găsea tocmai la capătul şoselei, cu cîţiva din iubiţii lui *sikhi*[158]. Mac zicea că Stalky e în siguranţă.

— Păi Stalky e el însuşi un *sikh.* Ori de cîte ori poate, îşi duce oamenii, cu punctualitatea unui ceasornic, să se roage la Templul de Aur de la Amritar[159]!

— Nu întrerupe, Tertius. Bătusem vreo patruzeci de mile

---

[157] Membri ai unor triburi din Pakistanul de azi. *(N. tr.)*

[158] *Sikh:* membru al unei secte indiene care nu recunoaşte sistemul castelor şi supremaţia brahmanilor. *(N. tr.)*

[159] Oraş indian din regiunea Pundjab. Este oraşul sfînt al *co* munităţii *sikh. (N. tr.)*

dincolo de Mac, pînă să dăm de Stalky iar oamenii mei îmi atrăgeau atenţia, cuviincios dar stăruitor, că ţinutul e în plină răscoală. Ce fel de ţinut, măi Beetle? De, mare specialist în descrieri nu sînt eu, dar tu dacă l-ai descrie ai putea pe drept cuvînt să-l numeşti un ţinut infernal. Cînd nu ne înfundam pînă la gît în zăpadă, ne rostogoleam de pe *khud* [160]. Indigenii binevoitori care erau presupuşi, a ne furniza mîna de lucru pentru construirea şoselelor (asta să n-o pierzi din vedere, dragă Pufuleţ) şedeau în spatele stâncilor, şi făceau exerciţii de tir luîndu-ne drept ţintă. Vechea, străvechea poveste. Porniserăm cu toţii în căutarea lui Stalky. Aveam un presentiment că se află la adăpost şi, într-adevăr, i-am găsit în amurg, pe el şi pe oamenii, lui, mai fericiţi decît cheagul în lapte, chifteaua în sos ori ploşniţele în cergă, instalaţi într-un vechi fort malot de piatră care avea în colţ şi un turn de pază. Fortul domina şoseaua pe care o croiseră printre stîncile dinamitate la cincizeci de picioare sub ei. Mai jos de şosea, terenul se prezenta destul de rîpos pe o distanţă de cinci ori şase sute de picioare, pînă ce dădea într-un defileu cam de o jumătate de milă lăţime şi două ori trei mile lungime. Ceva mai încolo de trecătoare, se aflau indivizi care-şi calculau ştiinţific poziţia înălţătorului pentru a trage cît mai precis în noi. Aşa că am bătut în poarta şi am intrat, poticnindu-mă de Stalky; era îmbrăcat cu o manta soioasă, zdrenţuită şi însîngerată, şedea întins pe jos şi mînca împreună cu soldaţii lui. Îl văzusem doar o jumătate de minut, cam cu trei luni în urmă, dar mă salută ridicîndu-şi mîna liniştit şi senin, de parcă m-ar fi întîlnit doar cu o zi înainte.

— Salve, Aladine! Noroc, împărate! spuse. Aţi picat taman bine pentru reprezentaţie.

Am văzut că *sikhii* arătau niţel zdruncinaţi. L-am întrebat:

— Unde ţi-e detaşamentul? Unde ţi-e adjunctul?

— Aici…, asta-i tot ce am, mi-a răspuns Stalky. Dacă-l

[160] *Khud* în limba hindi înseamnă rîpă, vîlcea.

cauţi pe tînărul Everett, a murit şi cadavrul lui se află în turnul de pază. Săptămâna trecută ne-au atacat detaşamentul pe şosea şi l-au omorît pe el şi şapte soldaţi. Sîntem asediaţi de cinci zile. Presupun că v-au lăsat să treceţi, ca să fie siguri că vă vor face de petrecanie. Tot ţinutul s-a răsculat. Tare mi-e teamă că aţi nimerit într-o capcană de mîna-ntîi!

Zîmbi, dar nici Tertius nici eu n-am putut înţelege unde naiba e gluma. N-aveam haleală pentru oamenii noştri, iar Stalky nu avea provizii pentru ai lui decît pe patru zile. Asta rezulta, iubite Pufuleţ, din faptul că eram la cheremul netoţilor tăi de agenţi guvernamentali care ne spuseseră că locuitorii au numai simţăminte prieteneşti.

Ca să ne simţim cît mai bine, Stalky ne-a dus la turnul de pază să-l vedem pe bietul Everett zăcînd pe-un morman de zăpadă înalt de treizeci de centimetri. Arăta ca o fată de cincisprezece ani, pe măruntul său chip gălbui nu era nici un tir de păr. Fusese împuşcat în tîmplă, dar maloţii îşi lăsaseră pecetea pe trupul mort. Stalky îi descheie tunica şi ne-o arătă: o tăietură năzdrăvană în formă de seceră. Ţii minte cînd Stalky a mişcat lampa şi cadavrul părea a fi viu?

— Mda… zise Tertius, înfiorîndu-se. Tu ţii minte expresia fioroasă de pe faţa lui Stalky, cu nări din care ieşea foc, întocmai cum arăta cînd bruftuia cîte un boboc? A fost o noapte frumoasă.

Am ţinut un consiliu de război chiar acolo, în jurul cadavrului lui Everett. Stalky susţinea că maloţii şi khye-kheenii lucrau în cârdăşie, că-şi îngropaseră vrăjbile dintre ei spre a ne curăţa pe noi. Ăi de-i văzuserăm noi de cealaltă parte a defileului erau khye-kheeni. Distanţa de la ei la noi era de-o jumătate de milă în linie dreaptă şi-şi săpaseră un şir de găuri sub creasta dealului, să aibă unde dormi şi de unde ne asedia, pînă ce ne vor fi înfometat. Maloţii, ni se spuse, se aflau în faţa noastră buluc; în spatele fortului nu existau adăposturi, că altminteri ar fi fost postaţi şi acolo.

Pe Stalky nu-l îngrijorau maloţii nici pe jumătate, cît îl îngrijorau khye-kheenii. Despre maloţi spunea că sînt trădători şi fricoşi. Ceea ce nu puteam eu înţelege pentru nimic în lume era de ce oare alcătuitorii celor două cete nu se uneau între ei şi nu se repezeau asupră-ne. Stalky susţinea ca nu au încredere unii într-alţii, fiind vrăjmaşi din moşi strămoşi acolo la ei acasă; dealtfel, singura dată cînd încercaseră un atac, el azvîrlise două mine drept în mijlocul lor, ceea ce–i mai lecuise în parte.

Cînd terminarăm se făcuse noapte, iar Stalky tot calm şi senin era. El îmi spuse:

— Acuma comanzi tu. Nu cred că ai ceva împotrivă, dacă eu iau vreo măsură pe care aş socoti-o necesară pentru reaprovizionarea fortului?

I-am răspuns:

— Desigur că nu.

Lampa se stinse chiar atunci. Aşa că Tertius şi cu mine am fost siliţi să coborîm orbecăind treptele turnului (nu vroiam să rămînem cu Everett) şi ne-am întors lîngă oamenii noştri. Stalky era plecat – să-şi inventarieze proviziile, bănuiam eu. Oricum, Tertius şi cu mine am stat de veghe, pe rînd, în vederea eventualităţii unui atac (trebuie să vă spun că trăgeau aproape neîncetat asupra noastră).

Se făcu ziuă. Ia-l pe Stalky de unde nu-i. Nu dădea nici un semn. M-am sfătuit cu cel mai în vîrstă dintre ofiţerii indigeni – un tip voinic, cu favoriţi albi. Îl chema Rutton Singh şi era de prin Jullunder. S-a mărginit să-mi zîmbească şi să spună că-i în regulă. Stalky – potrivit spuselor lui – mai ieşise pînă atunci o dată ori de două ori din fort. M-a încredinţat că Stalky avea să se întoarcă teafăr şi nevătămat şi mi-a dat de înţeles că Stalky era un fel de *guru*[161] invulnerabil. Oricum, am redus raţia la jumătate

[161] Dascăl şi îndrumător spiritual. *(N.tr.)*

pentru întreaga unitate şi i-am pus pe toţi să facă deschizături în ziduri, de unde să se poată trage.

Către prînz se porni un viscol care nu părea să mai sfîrşească şi inamicul încetă de a mai trage. Răspundeam şi noi pe sponci, fiindcă duceam o cumplită lipsa de muniţii. Nu cred să fi tras mai mult de cinci focuri pe oră, dar nimeream de cele mai multe ori drept în ţintă. Ei şi aşa, pe cînd vorbeam eu cu Rutton Singh, numai ce-l văd pe Stalky că se dă jos din turnul de pază, cu ochii cam buboşaţi şi cu mantaua scoarţă de gheaţă roşie.

— În viscolele astea nu te mai poţi încrede, spuse. Ieşiţi repede şi şterpeliţi tot ce puteţi. S-a iscat oarecare înverşunare între maloţi şi khye-kheeni chiar acum.

L-am trimis pe Tertius cu douăzeci de pathani şi au înfruntat o bucată de vreme greul zăpezii pînă ce au ajuns la un fel de tabără cam la vreo şapte sute de metri, unde stăteau de strajă în jurul unui foc numai ciţiva oameni şi şase oi. I-au lichidat pe oameni şi au înhăţat oile precum şi cîte grîne au putut duce cu ei şi s-au înapoiat cu prada. N-a tras nimeni asupra lor. Nici nu părea să fie ţipenie de om jur împrejur, dar de nins ningea des.

— Nu-i deloc rău, îşi dădu Stalky cu părerea, cînd cina fu gata şi putu muşca din chebapul înfipt pe-o vergea de curăţat arma. N-are nici un rost să ne mai riscăm oamenii. Maloţii şi khye-kheenii ţin în momentul de faţă o conferinţă de pace la intrarea în defileu. N-am o părere prea bună despre aceste aşa-zise coaliţii.

Ştiţi ce făcuse nebunul de el? Tertius şi cu mine i-am smuls povestea cu cleştele şi-n rate. Sub turnul de, pază se afla o pivniţă subterană pentru grîne şi cînd dinamitaseră stînca pentru a construi şoseaua, Stalky făcuse şi o gaură într-unul din pereţii laterali ai beciului. Fiind el Stalky şi nimeni altul, păstrase gaura neînfundată, pentru orice eventualitate; cadavrul bietului Everctt îl aşezase tocmai pe scara ce cobora acolo din turnul casei. Fusese nevoit să dea

în lături şi să tot pună la loc trupul mortului, ori de cîte ori se folosise de punctul ăla de trecere. *Sikhii*, fireşte, nu vroiau să se apropie de un loc necurat. Pe scurt, el se strecurase pe gaura aceea şi sărise în şosea. Apoi, în toiul nopţii şi al viscolului aceluia care urla ca o haită de lupi, sărise peste marginea rîpei, îşi croise drum pînă-n fundul defileului, trecuse cu piciorul *nullah*[162] aproape îngheţată, se cocoţase pe celălalt mal luînd-o pe o potecă descoperită de el şi se nimerise în flancul drept al khye-kheenilor. Apoi – fiţi atenţi! – tăiase o creastă paralelă cu ariergărzile lor, mersese încă o jumătate de milă mai departe şi ajunsese în stînga poziţiei lor, acolo unde defileul se face mai puţin adînc şi unde exista un adevărat drumeag ce lega tabăra maloţilor de aceea a khye-kheenilor. Asta se întâmpla pe la orele două dimineaţa şi întâmplarea a vrut ca un om să-l zărească – un khye-kheen. Aşa încît Stalky mi ţi l-a trecut în lumea drepţilor şi l-a lăsat cu semnul maloţilor pe piept, întocmai cum fusese însemnat şi Everett.

— M-am străduit s-o închei cît mai rapid, ne-a mărturisit Stalky. Dacă ţipa, aş fi fost ucis. Nu mai avusesem de încercat aşa ceva decât o singură dată pînă atunci, şi asta era prima oară că foloseam cărarea aceea. E o potecă perfect accesibilă infanteriei, s-o ştiţi şi voi.

— Dar cu cel dinţii pe care l-ai trecut în lumea drepţilor cum s-au întîmplat lucrurile? l-am întrebat.

— A, asta s-a petrecut în seara zilei cînd l-au ucis pe Everett. Ieşisem să caut o linie de retragere pentru ostaşii mei. M-a văzut un om. L-am suprimat – *privatim* – i-am făcut bucata. Dar stînd şi reflectând, mi s-a părut că dacă aş putea găsi cadavrul (îl azvârlisem peste nişte stânci), aş fi în măsură să-l împodobesc de minune cu semnul maloţilor şi să-i las pe khye-kheeni în continuare să tragă ei consecinţele întîmplării. Aşa că am ieşit din nou în noaptea următoare şi am făcut ce-mi pusesem în gînd să fac. Khye-

---

[162] Rîu, dar şi rîpă (în hindi).

kheenii sînt foc şi pară de atunci, că maloţii au săvârşit aceste două mîrşave crime, după ce juraseră să dea uitării toate vechile vrajbe. Azi dimineaţă devreme m-am postat înapoia *sungar*- elor[163] lor, la pîndă. S-au dus cu toţii să ţină sfat îa capătul defileului. Îs grozav de tulburaţi. Nici nu-i de mirare. Ştiţi cum vorbeşte Stalky, rostindu-şi cuvintele unul cîte imul.

— Doamne! făcu explozie Pruncul, ca şi cum adîncimea strategiei lui Stalky i s-ar fi dezvăluit dintr- o dată.

— Buuun băiat, se pronunţă M'Turk, prelungindu-şi vocalele cu desfătare.

— Stalky se dovedea a fi şi vânător şi pîndar, zise Tertius. Asta-i adevărul.

— Nu, deloc, îi contrazise Dick Patru. Nu ţii minte cum spunea că-şi folosise numai norocul? Nu-ţi aminteşii cum Rutton Singh îi îmbrăţişa cizmele şi i se ploconea în zăpadă şi cum oamenii noştri răcneau cu toţii?

— Nici unul din *pathanii* noştri n-a crezut că-i vorba de noroc, stărui Tertius. Se jurau că Stalky ar fi trebuit, să se nască *pathan* şi mai ţii minte cum aproape că am ajuns la sfadă în fort, când Rutton Singh a susţinut că Stalky e un *sikh*? Văleu, ce pornit mai era bătrînul ostaş împotriva *jemadar*-ului[164] meu *pathan.* A fost însă deajuns ca Stalky să ridice un deget pentru ca toţi să tacă.

Dar sabia bătrînului Rutton Singh era pe jumătate scoasă din teacă şi se jura să dea foc oricărui khye-kheen şi malot pe care-l va omorî. Asta îl scoase din sărite pe *jemadar*-ul meu, care nu se opunea ideii de a lupta împotriva unor coreligionari de-ai săi, dar nu era dispus să compromită şansele unui alt musulman de a ajunge în paradis. Stalky atunci se puse a sporovăi pe rînd ba în pushto[165] ba în

---

[163] Sungar (în pushto şi pundjab): parapet de piatră.

[164] Jemadar (în limba urdu): ofiţer inferior în trupele indigene.

[165] Grai afghan.

punjabi[166]. Unde naiba învăţase să se descurce în pushto, poate că ştii tu, Beetle?

— Nu te ocupa de graiul în care vorbea, Dick, i-am spus. Rezumă-ne doar ceea ce a spus.

— Mă pot mîndri că ştiu să-i vorbesc la nevoie şiretului *pathan,* dar al naibii să fiu dacă-s în stare să fac glume în pushto ori să închei cele ce am de spus cu o deşucheată povestioară – aşa cum a făcut Stalky. Îi manevra pe cei doi bătrîni oşteni cum vroia el… ca pe nişte soldaţi de plumb. Stalky arătă – şi ceilalţi doi întăriră presupunerile sale, bazate pe cunoaşterea firii orientalului – că maloţii şi khye-kheenii aveau să dea peste noapte un atac combinat asupra noastră, ca să-şi dovedească unii altora buna credinţă. Nu urmau totuşi să împingă lucrurile prea departe, din pricina acelor – cum le spunea Rutton Singh – mici accidente. Planul lui Stalky era de a se strecura cu *sikhii* lui afară din fort pe-nserate, de a-i trece prin nenorocitul acela de drum de capre pe care-l descoperise, pînă în spatele poziţiei khye-kheenilor şi apoi de a-i ferici de la distanţă pe maloţi cu vreo cîteva împuşcături, tocmai în clipa în care atacul, avea să fie în toi. Asta o să le schimbe ideile, ne argumentă el şi are să-i tulbure.

— Atunci, băieţi, puteţi ieşi şi voi să măturaţi rămăşiţele şi să vă întîlniţi cu noi la capătul defileului, după care propun să ne întoarcem la tabăra lui Mac şi să înfulecăm ceva.

— Comandant erai *tu?* interveni Pruncul.

— Eram cu vreo trei luni mai vechi decît Stalky şi cu două decît Tertius, răspunse Dick Patru. Veneam însă toţi din aceeaşi şcoală. Mai că-mi vine a spune că mica noastră unitate era singura mustărie din cîte se ştiu pe lume unde nimeni, nu pizmuia pe nimeni.

— Aşa-i, întări Tertius, numai că s-a iscat o nouă gîlceavă

[166] Limba provinciei din nord-vestul Indiei, mărginită cu Afghanistanul şi Caşmirul, astăzi în Pakistan.

intre Gul Sher Khan şi Rutton Singh. *Jemadar*-ul nostru susţinea – şi cu bună dreptate – că nici un *sikh* din lumea asta nu face doi bani în vînătoarea la pîndă; şi că prin urmare Koran Sahib ar face mai bine să plece la treabă cu pathanii, care se pricepeau la treaba asta fiind munteni. Rutton Singh i-a răspuns că, după cum prea bine ştia şi Koran Sahib, tot *pathanul* este un dezertor din născare pe cînd orice *sikh* e un gentleman chiar dacă nu ştie să se tîrască pe burtă. Stalky interveni citînd nu mai ştiu ce zicală femeiască şi drept rezultat cei doi potrivnici se stricară de rîs. Mai spuse că *sikhii* şi *pathanii* îşi vor putea rezolva respectivele pretenţii asupra khye-kheenilor şi maloţilor mai tîrziu, dar că el unul îi va lua cu el pe *sikhi* pentru treaba aceasta de căţărători, deoarece *sikhii* ştiu să tragă. Şi aşa şi este. Dă-i unui *sikh* cîtă muniţie poate căra pe un catîr, şi-l faci cel mai fericit om din lume.

— Ei, şi dus a fost, continuă Dick Patru. De îndată ce s-a întunecat şi după ce trăsese un pui de somn, el şi cu treizeci de *sikhi* au coborît pe scara turnului, fiecare ins salutîndu-l pe micul Everett cînd trecea prin dreptul micului, său trup proptit de zid. Ultimele vorbe pe care le-am auzit spunîndu-le au fost: *Kubbadar! Tumbleigna!*[167] după care se şi *tumbleigniră* peste marginea neagră a vidului. Puţin înainte de ora nouă, atacul combinat se dezlănţui; khye-kheenii de dincolo de vale, iar maloţii din faţa noastră trăgînd cu toţii de la distanţă mare şi îndemnîndu-se reciproc cu glas înalt să înainteze şi să ne reteze beregăţile noastre de păgîni. Apoi înaintară pînă la poartă, unde o luară cu vechea poveste, făcîndu-i pe *pathanii* noştri renegaţi şi poftindu-i să treacă în rîndurile războiului sfînt. Unul dintre oamenii noştri, un tînăr din Dera Ismail, ca să nu le rămînă dator cu răspunsul, se azvîrli pe zid ca să-i ia la zor, dar sări înapoi, jelindu-se ca un copil: fusese împuşcat drept în căuşul mîinii. N-am văzut încă om să fie

[167] Atenţie!Să nu cădeţi!

împuşcat în căuşul mîinii fără a izbucni în plîns. E-o lovitură care aţîţă toţi nervii. Tertius îşi luă atunci arma şi-i izbi pe ceilalţi în cap spre a-i face să se împotrivească neînfricaţi şi în linişte la crenele. Dragii de ei vroiau să deschidă zor nevoie poarta şi să-i cadă duşmanului în cap, dar asta nu se potrivea cu planul nostru.

În sfîrşit, către miezul nopţii am auzit uop-uop-uopul puştilor Martini, cu care oamenii lui Stalky trăgeau de cealaltă parte a văii, precum şi un, tunet de blesteme venind din rîndurile maloţilor, al căror corp principal ne era ascuns vederii de-o cută a dealului. Stalky îi împroşca fără milă, aşa încît n-a fost de mirare că făcură la dreapta şi se porniră să tragă asupra viclenilor lor aliaţi, khye-kheenii – izbucnind în adevărate salve susţinute. În mai puţin de zece minute după ce Stalky iscase diversiunea, se încinsese o bătălie pe viaţă şi pe moarte, de amîndouă părţile văii. Cînd ne-a fost cu putinţă să vedem, valea oferea o privelişte cam amestecată. Khye- kheenii se năpustiseră din *sungar*-ele lor de deasupra defileului spre a-i pedepsi pe maloţi, iar Stalky – îi urmăream mişcările cu binoclul – se strecurase în spatele lor. Khye-kheenii fură nevoiţi s-o ia de-a lungul versantului pînă-n punctul unde defileul, devenind mai puţin adînc, au putut să-l treacă şi să ajungă la maloţi, care grozav s-au bucurat văzîndu-i pe khye-kheeni atacaţi din spate. Mi-a trecut atunci prin minte că n-ar fi rău să le dau niţel curaj khye-kheenilor.

Aşa că mi-am scos toată formaţia în pas de atac, luînd astfel între două focuri ceea ce voi numi, pentru ca să fiu mai clar, flancul stîng al maloţilor. Chiar şi atunci dacă şi-ar fi curmat neînţelegerile, tot ne mîncau de vii, dar trăseseră unii asupra celorlalţi din amurg şi pînă-n zori; şi-au mers aşa mai departe cu trasul. Lucru mai ciudat nici dacă ai fi trăit o mie de ani, n-ai fi putut vedea. Deîndată ce ai noştri au terminat manevra de încercuire a maloţilor, aceştia se puseră să tragă şi mai vîrtos asupra khye-kheenilor, ca să

ne arate ei sînt de partea noastră; apoi o luară în susul văii, alergînd cîte o sută de metri şi oprindu-se pentru a mai trage cîte o salvă. În clipa în care Stalky înţelese tactica noastră, o imită şi el de partea cealaltă a defileului; şi, zău aşa, khye-kheenii făcură aidoma.

— Da, spuse Tertius, dar ai uitat să ne spui cum a cîntat „Hai mă Patsy vezi de ţînc“, din goarnă, ca să ne zorească.

— Ce spui dom’le? răcni M’Turk,

— Cum, necum, dar ştiu că am reluat toţi cîntatul în cor şi s-a produs o întrerupere.

— Numai adevărul, răspunse Tertius şi ne liniştirăm. Nici unul din membrii trupei lui Aladin nu putea uita melodia aceea. Da, a cîntat „Patsy“. Zi-i mai departe, Dick.

— Pînă la urmă am împins amîndouă taberele una în braţele celeilalte, pe o fîşie de pămînt situată drept la capătul văii şi am văzut cum toată mulţimea aceea se învîrtejeşte şi luptîndu-se, înjunghiindu-se, înjurîndu-se, pieriră din faţa ochilor noştri într-o viforniţă. Erau oameni vînjoşi şi vîrtoşi: nu i-am urmărit.

Stalky luase un prizonier – un bătrîn cipai pensionat după douăzeci şi cinci de ani de serviciu şi care ne-a arătat foaia sa de lăsare la vatră. Era un tip nemaipomenit de înflăcărat. Încercase să-şi pornească oamenii la atac dis de dimineaţă. Stătea bosumflat, furios desigur pe ai săi din pricina laşităţii lor; Rutton Singh vroia zor nevoie să-l străpungă cu baioneta – *sikhii* nu admit să iei armele împotriva guvernului, după ce ai fost în slujba lui atîta amar de vreme – dar Stalky i-a salvat viaţa, şi-n felul acesta i-a cîştigat devotamentul; cred că avea în vedere scopuri ulterioare. Cînd ne-am întors la fort, l-am înmormîntat pe tînărul Everett – Stalky n-a vrut în ruptul capului să arunce clădirea în aer – şi apoi am întins-o de acolo. Nu pierduserăm decît zece oameni cu totul.

— Numai zece din şaptezeci. Cum i-aţi pierdut? am întrebat.

— Ei, păi s-a produs un atac asupra fortului la începutul nopţii şi câţiva maloţi săriseră peste poartă. Am trecut prin cîteva clipe grele, dar recruţii noştri s-au purtat de minune. Noroc însă că n-am avut de purtat răniţi gravi, pentru că ne despărţea o distanţă de patruzeci de mile de tabăra lui Macnamara. Mamă, ce-am mai luat-o la picior! Pe la jumătatea drumului, bătrînul Rutton Singh a leşinat, aşa că l-am întins pe mantaua lui Stalky, pe care însuşi Stalky, ajutat de prizonierul lui şi de doi *sikhi* au purtat-o înfiptă în baionetele a patru puşti. Imediat după aceea eu am adormit. Se poate, ştiţi, dormi în marş, cînd picioarele ţi-s amorţite butuc. Mac jură că am intrat, sforăind cu toţii în tabăra lui şi că am căzut grămadă în clipa în care ne-am oprit din mers. Ai lui ne-au tîrît în corturi ca pe nişte saci de grîne. Îmi aduc aminte că m-am trezit şi l-am văzut pe Stalky dormind cu capul pe pieptul bătrînului Rutton Singh. Stalky a dormit douăzeci şi patru de ore. Eu numai şaptesprezece, dar eram în preajma dizenteriei care avea să mă doboare.

— În preajma dizenteriei? Ce prostie! se împotrivi Tertius. O aveai mai înainte de-a fi dat cu toţii de Stalky în fort.

— Ia te uită cine vorbeşte! Tu, care-l ameninţai pe Macnamara cu sabia ori de cîte ori îl vedeai şi cereai să fie trimis în faţa curţii marţiale. Singurul lucru care te-a potolit era să fii pus din jumătate în jumătate de oră sub stare de arest. Ai aiurat timp de trei zile.

— Nu-mi aduc aminte de nimic, răspunse Tertius liniştit. Îmi aduc însă aminte de ordonanţa mea, care-mi dădea să beau lapte.

— Dar Stalky cum a ieşit din treaba asta? vru să ştie M’Turk care trăgea cu nădejde din pipă.

— Stalky? Asemeni celui mai liniştit taur brahman. Bietul Mac îşi ieşise din minţile lui de genist, nemaiştiind ce să facă. Vedeţi, eu eram ros de dizenterie, Tertius delira,

jumătate din soldaţi aveau degerături, iar Macnamara primise ordin să ridice tabăra şi să se întoarcă la bază înainte de sosirea iernii. Aşa că Stalky, pe care nimic nu-l tulburase, îi luă jumătate din provizii spre a-l scăpa de grija de a le căra înapoi la şes, precum şi toate muniţiile pe care a putut pune mîna şi *Consilio et auxilio*[168] lui Rutton Singh, a apucat-o spre fort cu toţi *sikhii* lui, însoţit de preţiosu-i prizonier şi în plus de o mulţime de bieţi linge-blide pe care el şi prizonierii îi ademeniseră să intre în armată. Avea la dispoziţie şaizeci de oameni de toate soiurile – fără a mai pune la socoteală cutezanţa-i fără pereche. Mac mai că a plîns de bucurie, cînd l-a văzut plecînd. Trebuie să ştiţi că Stalky nu avea ordin formal de a se întoarce mai înainte de blocarea trecătorilor: Mac e omul care respectă întocmai ordinele şi Stalky e şi el omul care respectă întocmai ordinele… dar numai dacă ele se potrivesc socotelilor lui.

— Mi-a spus că pleacă-n Engadine[169] mărturisi Tertius. Se aşezase pe patul meu de campanie fumînd o ţigară şi mă făcea să rîd cu lacrimi. Macnamara ne-a expediat pe toţi a doua zi, cu căţel şi cu purcel, la şes. Ne-ai fi luat, văzîndu-ne, drept un spital ambulant.

— Stalky mi-a spus că Macnamara fusese pentru el o adevărată mană cerească. L-am zărit adesea stînd în cortul lui Mac şi ascultîndu-l cum cîntă la vioară, iar între o bucată şi alta vrăjindu-l pe Mac, pînă ce izbutea să scoată de la el cîte sape, lopeţi şi cartuşe de dinamită avea nevoie. Ei, asta a fost ultima oară cînd l-am văzut eu pe Stalky. Cam după vreo săptămână trecătorile erau troienite şi nu cred ca Stalky să fi vrut să fie găsit tocmai atunci.

— Nu, zise rotofeiul şi chipeşul Abanazar. Nu vroia, deloc nu vroia, ha, ha!

---

[168] Cu sfatul şi ajutorul (lat.).

[169] Ţinut alpin din Elveţia, cunoscut pentru numeroasele şi elegantele sale staţiuni de sporturi de iarnă. *(N. tr.)*

Dick Patru îşi înălţă mîna subţire, uscată, pe spatele căreia ieşeau în relief vinişoare albastre.

— Stai o clipă, Pufuleţ. O să-ţi trec iar cuvîntul la timpul cuvenit. M-am înapoiat la regimentul meu şi în primăvară, cinci luni mai tîrziu, am plecat în detaşare cu două companii: oficial, pentru a îngriji de nişte prieteni de-ai noştri de dincolo de graniţă; de fapt, însă, fireşte, pentru a căuta recruţi. N-am avut noroc, pentru că un nenorocit de tînăr naick găsi de cuviinţă să-şi răzbune în munţii aceia nu mai ştiu ce sîngeroasă vrajbă de familie moştenită de la o mătuşă de-a sa şi-n consecinţă oamenii din ţinut refuzară să intre în unitatea mea. Cum era şi firesc, naickul în loc să se învoiască, se învoise de la bec spre a se duce să-şi vadă de treburi; la ce altceva te puteai aştepta? Dar îl mai şi pîndise şi împuşcase pe unchiul celei mai bune ordonanţe pe care o aveam. Mi-era o ciudă nebună, deoarece ştiam că Harris din regimentul ghuzneilor avea să bată terenul trei luni mai tîrziu şi să culeagă în locul meu toţi tipii pe care pusesem mai întîi ochii. Toată lumea era foc de supărată pe naick, pentru că îşi dădeau seama că s-ar fi cuvenit să aibă bunul simţ de a-şi amîna… ruşinoasele-i socoteli amoroase, pînă ce companiile noastre vor fi fost completate. Animalul mai păstra totuşi o fărîmă de spirit ofiţeresc în suflet. Mi-a trimis vorbă, printr-un om din clanul mătuşă-si, că dacă aş veni cu o escortă m-ar pune pe urma unui buchet de recruţi. Am trecut graniţa ca scăpat din puşcă şi la vreo zece mile depărtare de celălalt mal, într-o *nulah,* franctirorul meu mi-a înfăţişat vreo şaptezeci de oameni înarmaţi la întâmplare, însă în poziţie de drepţi, mai abitir decît o companie de-a reginei. Apoi unul din ei a ieşit din rînd şi scoţînd la iveală o goarnă veche, întocmai ca – ei, cum îi zice? Bancroft, nu-i aşa? – cînd îşi caută monoclul într-o comedie – a început să cînte „Hai mă Patsy vezi de ţînc“… Atîta ştia, mai departe n-a mai putut merge.

Mai departe n-a putut merge nici Dick Patru, deoarece

ne-am apucat să cîntăm vechea melodie de două ori la rînd, şi apoi încă odată pentru a o repeta.

— Mi-a explicat că dacă ştiu restul cântării, are el un bilet pentru mine de la omul căruia îi aparţinea cîntarea. Drept care, copii, am dus pînă la capăt vechea melodic pe goarna aceea şi iată ce am primit. Ştiam că are să vă placă să-l vedeţi. Nu trageţi de hîrtie. (Ne înghesuiam care mai de care ca să putem vedea binecunoscutul scris inform). Am să-l citesc cu glas-tare.

Fortul Everett
19 Februarie

Dragă Dick, or dragă Tertius,

Purtătorul prezentei are în grija sa şaptezeci şi cinci recruţi, toţi draci împieliţaţi, doritori însă de a duce o viaţă nouă. Au fost niţel clătiţi cu toţii, şi se prea poate ca după ce vor fi fost daţi în clocot, să iasă ceva bun din ei. Te rog să dai treizeci dintre ei adjutantului meu, care deşi-i o vită încălţată, o să aibă nevoie de soldaţi la primăvară. Pe ceilalţi îi poţi păstra. Vei şti că mi-am întins şoseaua pînă la capătul ţinutului malot. Toţi preoţii şi toate notabilităţile care au fost amestecaţi în dezordinele din septembrie trecut au lucrat cîte o lună fiecare, furnizînd din zidurile propriilor case materialul necesar pentru pietruire. Mormîntul lui Everett este acoperit cu o movilă înaltă de patruzeci de picioare, ce poate servi şi drept bază pentru viitoare triangulaţii. Rutton Singh vă face cuvenitele salamalecuri. Sînt pe cale de-a încheia cîteva tratate şi-am acordat prizonierului meu – care şi el vă transmite salamalecurile sale – rangul local de Han Bahardar.

A. L. Corkran
B.

— Ei bine, încheie Dick Patru, după ce tărăboiul, ţipetele, rîsul şi, cred, lacrimile se potoliseră, am condus şleahta peste graniţă cît mai repede cu putinţă. Le era oarecum dor de acasă, dar s-au mai înseninat cînd au recunoscut cîţiva din oamenii mei, care luaseră parte la tărăboiul cu khye-keenii. Am alcătuit o trupă minunat de bună. E mai mult de trei sute de mile – nu mai puţin — de la Fortul Everett pînă la locul de unde i-am pescuit. Acum, Puiuleţ, spune-le ce s-a intîmplat mai apoi cu Stalky, după cum ai văzut.

Abanazar rîse, un rîs niţel nervos, înşelător, un rîs oficial.

— Ei, nu-i mare lucru. Eram la Simla, în primăvară, cînd Stalky al nostru, ieşit dintre nămeţii lui, începu o corespondenţă directă cu guvernul.

— Ca un rege, i se păru lui Dick Patru.

— Acum e rîndul meu, Dick. Făcuse o groază de lucruri pe care n-ar fi trebuit să le facă şi în consecinţă angajase guvernul în tot felul de obligaţii.

— Amanetase ceasul guvernului, cum ar veni! spuse M'Turk, făcîndu-mi un semn.

— Cam aşa; dar partea cea mai supărătoare era că totul se potrivea de minune, totul era chibzuit cum nu se poate mai bine. Într-atît încît s-ar fi zis că a avut acces la tot felul de informaţii – ceea ce nu fusese desigur cu putinţă.

— Ei aş! Pun oricînd rămăşag pe Stalky împotriva ministerului de externe.

— Îşi îngăduise aproape tot ce-i trecuse prin minte, doar monedă cu chipul şi numele său nu bătuse – totul sub pretextul construirii afurisitei celeia de şosele şi al faptului că fuseseră troienite trecătorile. Raportul pe care l-a înaintat era pur şi simplu uluitor. Citindu-l, Von Lennaert şi-a smuls mai întâi părul din cap, iar apoi i s-a tăiat răsuflarea.

— Cine naiba e acest al doilea Warren Hastings[170]?

[170] Warren Hastings (1732—1818), primul guvernator general al Indiei. Fără de ştirea guvernului englez, el o extins mult dominaţia

Trebuie să fie ucis. Trebuie să fie ucis în mod oficial. Viceregele n-are să admită niciodată una ca asta. E nemaipomenit. Trebuie să fie ucis de Excelenţa Sa personal. Să fie adus aici şi să i se dea un avertisment. I-am trimis, aşadar, o scrisoare de mustrare cît se poate de oficială şi-n acelaşi timp i-am trimis şi-o telegramă neoficială.

— Tu! se minună Pruncul, căci Abanazar cu nimic nu aducea mai mult decît cu un motan persan în blană mătăsoasă.

— Da… eu, răspunse Abanazar. N-a fost mare lucru, dar după cele ce ai spus, Dick, pare o coincidenţă, căci am telegrafiat:

Iată Aladin şi-a luat nevastă,
Împăratul vostru s-a împăcat.
Mai bine ar fi să reveniţi la vaţă:
Sperăm să fi plăcut celor de faţă.

Nu ştiu cum de mi-a venit în minte cîntecul ăsta vechi. Oricum, nu era compromiţător şi avea într-însul o încurajare. Singura nepotrivire era că împăratul numai de împăcat nu se împăcase. Stalky se desprinse din întăriturile sale muntoase şi o porni agale spre Simla, spre a fi jertfit pe coarnele altarului.

— Dar, începui eu, desigur că era de competenţa comandantului militar…

— Excelenţei Sale viceregelui i se părea că beştelind pe un tînăr căpitan – aşa cum ne beştelea şi King pe noi – dovedeşte că ţine strîns frînele imperiului şi, fireşte, atîta vreme cît era stăpînit de ideea aceasta, Von Lennaert îi ţinea isonul. Dealtfel nu ştiu dacă nu cumva Von Lennaert i-a şi dat ideea.

---

britanică în India. La înapoierea în ţară a fost dat în judecata în faţa Camerei Lorzilor pentru malversaţiuni şi opresiuni, dar achitat.

— În cazul acesta, zisei, s-au mai schimbat lucrurile faţă de cum erau ele pe vremea mea.

— Mai ştii… Stalky a fost expediat să-şi primească porţia ca un elev rău şi neascultător. Am motive de a crede că Excelenţei Sale i s-a făcut părul măciucă în cap. L-a beştelit pe Stalky o oră întreagă. Stalky stînd în poziţie de drepţi în mijlocul camerei, iar Von Lennaert (cel puţin aşa pretinde el) prefăcîndu-se a potoli – cu gesturi mute, din culise – chica Excelenţei Sale. Stalky nu îndrăznea să-şi ridice ochii, pentru ca să nu izbucnească în rîs.

— Dar de ce nu l-au degradat pe Stalky în public? vorbi Pruncul cu o prelungită căutătură ironică în privire.

— A, de ce? răspunse Abanazar. Pentru a-i da posibilitatea să-şi refacă zdruncinata carieră şi pentru a nu-i zdrobi inima tatălui său. Stalky nu avea tată, dar asta nu avea nicio importanţă. S-a purtat ca un… ca orfelinatul din Sanawar şi Excelenţa Sa a binevoit să-l cruţe. Atunci Stalky a venit în biroul meu şi a stat în faţa mea timp de zece minute, suflînd cu toată forţa pe nări. După care mi-a spus:

— Pufuleţ, dacă mi-aş fi putut închipui eu vreodată că agăţătorul cela de coşuleţe…

— Aha! Şi-a adus aminte de *asta,* zise M’Turk.

— … că amatorul, ăla de coşuleţe de doi bani va guverna vreodată India, îţi jur că m-aş fi turcit pe loc. Sînt o *femme incomprise*[171]*.* Chestia asta mi-a frînt inima. Voi avea nevoie de un concediu de şase luni pentru a vîna în India, ca să mă pot reface. Crezi că l-aş putea obţine, Pufuleţ?

L-a obţinut vreo trei minute şi jumătate mai tîrziu şi după alte şaptesprezece zile era înapoi în braţele lui Rutton Singh – teribil de compromis – cu ordinul de a-şi preda comanda, etc., lui Cathcart Mac Monnie.

— Luaţi aminte! exclamă Dick Patru. Un colonel de administraţie pus în fruntea a treizeci de *sikhi* pe vîrful unui munte. Luaţi aminte, copii!

---

[171] O femeie neînţeleasă. (fr.)

— Fireşte că, nefiind un prost, deşi ofiţer de administraţie, acest Cathcart i-a permis lui Stalky să vâneze timp de şase luni la cincisprezece mile depărtare de fortul Everett. Am auzit dealtfel că Stalky, colonelul, Rutton Singh şi, pe deasupra, prizonierul deveniseră prieteni la cataramă. Mai tîrziu cred că Stalky s-a întors liniştit la regimentul lui. De atunci, nu l-am mai văzut.

— Eu însă da, se mândri M'Turk.

Ne-am întors cu toţii către el.

— Era la începutul perioadei ăsteia de arşiţă. Eram în tabără în doabul[172] de la Jullunder şi am dat din întîmplare de Stalky într-un sat de *sikhi*; şedea pe-un jilţ cu jumătate din populaţia locală strânsă în jurul lui, doisprezece plozi *sikh* pe genunchi, o babă care-l batea pe umăr şi o ghirlandă de flori în jurul gîtului. Mi-a spus că venise pentru recrutări. Am luat cina împreună în seara aceea, dar n-a scos nici un cuvînt despre întîmplarea de la fort. Mi-a spus totuşi că dacă am nevoie de provizii, n-ar strica să spun că sînt *bhai* [173]-ul lui Koran Sahib; ceea ce am şi făcut, iar *sikhii* n-au vrut să-mi ia bani.

— A! probabil că era unul din satele lui Rutton Singh, socoti Dick Patru; şi cîtva timp păstrarăm tăcerea.

— Ia spuneţi, reluă M'Turk firul amintirilor, v-a spus vreodată Stalky cum de s-a întîmplat că Ouă-de-Iepure l-a bombardat cu pietre pe King în seara aceea?

— Nu, răspunse Dick Patru.

Atunci M'Turk le povesti.

— Înţeleg, zise Dick Patru, dînd din cap. Dacă-i aşa, înseamnă că şi-a repetat vechea tactică. Unul e Stalky, cine mai e ca el?

— Tocmai aici te-nşcli, am intervenit eu. India e plină de

[172] *Doab:* ţinut bogat şi rodnic dintre Gange şi Munţii Himalaya; ţinea pe atunci de provincia Pundjab. Prin extensiune orice ţinut îmbelşugat *(N. tr)*

[173] Concetăţean.

oameni ca Stalky, de vlăjgani veniţi de pe la Cheltenham ori Haileybury ori Marlborougb[174], despre care nu ştim nimic, iar surprizele au să înceapă abia cînd se va isca un tărăboi adevărat.

— Cine are să fie surprins? întrebă Dick Patru.

— Ceilalţi. Domnii care se duc pe front în vagoane de clasa întîi. Ia gîndiţi-vă la Stalky lăsat să-şi facă de cap în sudul Europei cu un număr îndestulător de *sikhi* şi cu frumoase nădejdi de pradă. Ia gîndiţi-vă voi mai bine.

— E ceva în ceea ce spui, dar tu eşti mult prea optimist, Beetle, grăi Pruncul.

— Păi, am şi dreptul să fiu. Nu-s eu autorul întregii mustării? Să nu rîdeţi. Cine a scris oare *Aladin acum şi-a luat nevastă?*

— Şi ce legătură are asta cu toată treaba? Întrebă Tertius.

— Cea mai strînsă legătură, i-am răspuns.

— Dovedeşte-o, rosti Pruncul.

Şi le-am dovedit-o.

[174] Vestite licee englezeşti.

AZVÎRLIT PESTE BORDUL VIEŢII

Iar unii stau bosumflaţi, în vreme ce alţii vor să se năpustească. (Hei! Ţineţi strîns l Stai liniştit, tu ăla de colo!) Pe unii trebuie să-i luaţi cu binişorul, pe alţii trebuie să-i zgîlţîiţi. (Hai! Hai! Cine zice că vrea să te omoare?) Unora – în toate meseriile există deşeuri – li se vor frînge inimile mai înainte de a fi îmblînziţi şi înfrînţi, vor lupta ca nişte fiare în vreme ce frînghia va tăia adînc în carne şi vor muri înnebuniţi de furie mută în curtea manejului.

Corul ţarcului Toolungala

Să creşti un băiat, aşa cum spun părinţii: „în puf!, nu este – dacă băiatul urmează să plece în lume şi să-şi croiască singur drum în viaţă – lucru înţelept. Afară de cazul că ar fi să fie întîiul dintr-o mie, lui îi va fi dat să treacă prin multe zadarnice necazuri, şi s-ar mai putea să ajungă şi la grele suferinţe, numai şi numai fiindcă n-a cunoscut adevăratele proporţii ale lucrurilor.

Lăsaţi un căţeluş să mănînce săpunul din camera de baie ori să roadă o gheată proaspăt văcsuită. El mestecă bucuros nevoie mare pînă ce, încetul cu încetul, îşi dă

seama că săpunul Old Brown Windsor şi crema de ghete nu-i priesc defel, aşa încît trage concluzia că săpunul şi ghetele nu sînt sănătoase. Oricare cîine bătrîn al casei îl va convinge în curînd că nu-i înţelept să muşti urechile cîinilor mari. Fiind tînăr, ţine minte şi iese în lume, la şase luni, în chip de mică vietate bine-crescută, cu pofte domolite. Dacă ar fi fost ţinut departe de ghete şi de săpun şi de dulăi, pînă ce să ajungă pe deplin dezvoltat şi cu toţi dinţii în gură, ia gîndiţi-vă cît de groaznic de zdruncinat ar fi şi de ce bătăi surori cu moartea ar avea parte! Transpuneţi ideea aceasta la creşterea „în puf” şi veţi vedea cum i se aplică. Nu prea e plăcut, dar din două rele, ea îl reprezintă pe cel mai mic.

A fost o dată un băiat ce fusese şi el crescut „în puf“; şi puful acela l-a plătit cu viaţa. Îşi petrecuse toate zilele în sînul familiei, din ceasul naşterii sale şi pînă-n ceasul cînd a intrat la Sandhurst, printre primii. De către un profesor particular i s-au predat cu grijă toate cunoştinţele care atrag după ele note mari şi, colac peste pupăză, mai era handicapat si de faptul că „niciodată în toată viaţa lui nu pricinuise părinţilor săi o clipă de supărare”. Ceea ce a învăţat la Sandhurst în afara obişnuitelor tipicuri nu are importanţă. A privit în juru-i şi i s-a părut că săpunul şi crema de ghete – ca să spunem astfel – sînt tare gustoase. A mîncat niţeluş şi a ieşit de la Sandhurst ocupînd pe lista absolvenţilor un loc mai puţin bun decît cel de pe lista admişilor. A urmat un interval şi o scenă cu ai săi care se aşteptau la mult din parte-i. Apoi un an „departe de lume", în batalionul unui depozit militar de mîna treia, unde toţi ofiţerii tineri erau nişte copii şi toţi cei în vîrstă nişte femei bătrîne. În cele din urmă ajunse în India, unde nu se mai putea bizui pe sprijinul părinţilor şi n-a mai avut – în afară de el însuşi – cui se adresa la vreme de restrişte.

Dar India e, mai presus de oricare altul, un loc unde lucrurile nu trebuie luate prea în serios – cu excepţia bineînţeles a soarelui de la amiază. Prea multă muncă şi

prea multă energie omoară omul tot atît de sigur ca şi excesul de viciu ori excesul de băutură. Flirtul nu contează, pentru că toată lumea e transferată şi ori *el* ori *ea* pleacă din garnizoană şi nu se mai întorc niciodată. Treaba bine făcută nu are importanţă, deoarece tot omul e judecat după tot ce a făcut mai rău şi, în general, un altul e răsplătit pentru ce ai făcut tu mai bun. Treaba prost făcută nu contează, pentru că alţii fac o treabă şi mai de mîntuială şi incompetenţii dospesc în India mai multă vreme decît oriunde altundeva. Distracţiile, nu contează, pentru că trebuie repetate de îndată ce au fost îndeplinite o dată şi fiindcă cele mai multe distracţii nu înseamnă altceva decît încercarea de a cîştiga banii altuia. Boala nu contează, deoarece intră în program, iar dacă mori, un altul îţi ia postul şi-ţi ocupă biroul în cursul celor opt ore care se scurg între deces şi înmormântare. Nimic nu are importanţă, în afara concediilor în patrie şi a alocaţiilor în serviciu activ – şi aceasta numai pentru că alocaţiile se acordă rar. Sîntem într-o ţară a declasării, o ţară *Kutcha,* unde toţi oamenii lucrează cu unelte imperfecte; şi lucrul cel mai înţelept este să nu iei pe nimeni şi nimic în serios, ci să fugi cît mai curînd cu putinţă undeva unde distracţia e distracţie şi unde merită să-ţi faci o reputaţie bună.

Tânărul nostru însă – povestea e cât munţii de veche – sosi neştiutor acolo şi luă toate cele în serios. Era drăguţ şi fu alintat. Alintările le luă în serios şi-şi ieşi din fire pentru femei care nu meritau să înşeuezi un ponei ca să te duci să le faci o vizită. Noua lui viaţă liberă din India i se păru ceva minunat. Şi aşa chiar pare a fi la *început,* din punctul de vedere al unui tînăr ofiţer — unde te duci numai cai, numai parteneri de joc, numai dansuri şi aşa mai departe. El gustă din toate, aşa cum şi căţeluşul gustă din săpun. Numai că ajunse târziu la masă, cu toţi dinţii formaţi. Nu avea simţul echilibrului – aidoma căţeluşului – şi nu putea pricepe pentru care pricinii nu e tratat cu aceeaşi consideraţie ca în

casa părintească. Se simţea jignit.

S-a certat cu alţi tineri şi, fiind simţitor pînă-n măduva oaselor, păstră amintirea acelor certuri care-l aţâţară. I-a plăcut de jocul de whist, de *gyymkhane* [175] şi de altele de acest fel (menite să distreze omul după orele de serviciu); dar le-a luat prea în serios, tot aşa cum a luat şi dorinţa de a fi primul la băutură. Şi-a pierdut banii la whist şi în *gymkhane,* fiindcă erau nişte lucruri noi pentru el.

Îşi luă prierderile în serios şi irosi tot atît de multă energie şi grijă în vederea unei curse de doi *mohuri*[176] de aur pentru ponei de ham debutanţi, de parcă ar fi fost vorba de un derby. Totul se datora în parte lipsei sale de experienţă – aşa cum şi căţeluşul se ia la sfadă cu un colţ de covoraş – şi în parte ameţelii produse de trecerea lui dintr- o viaţă liniştită la alta ceva mai vie, cu strălucirea şi agitaţia ei. Nimeni nu i-a spus ceva în legătură cu săpunul şi crema de ghete, deoarece unui om obişnuit i se pare de la sine înţeles că un alt om obişnuit se fereşte în general de ele. Ţi-era mai mare mila să-l vezi pe bietul băiat cum singur se hăcuia ca un mînz prea strunit, care cade şi se răneşte cînd scapă din mîna rîndaşului.

Această neînfrînată dedare la plăceri de dragul cărora nu merita să ieşi din rînd – şi cu atît mai puţin să faci tărăboi – a durat şase luni – de-a lungul unui întreg anotimp rece – şi apoi am putea presupune că şi căldura şi constatarea că-şi pierduse banii şi sănătatea şi-şi schilodise caii îl vor trezi pe tînărul nostru la realitate şi că se va linişti. În nouăzeci şi nouă la sută dintre cazuri, aşa s-ar fi şi întîmplat. În toate garnizoanele Indiei părerea aceasta îşi găseşte pildele sale. Dar în cazul nostru nu s-a întîmplat tot aşa, deoarece tînărul de care povestim era simţitor şi lua lucrurile în

[175] Cuvânt alcătuit din *gymnastic* (engl.) şi *Khana* (hindi): local de petrecere, pariuri şi atletism. *(N. tr.)*

[176] Mohur: monedă indiană *(N. Tr.)*

serios – cum am mai spus-o de vreo şapte ori pînă acum. Nu putem desigur şti ce înrîurire aveau asupra lui excesele la care se deda. Ele nici nu ieşeau din comun nici nu frîngeau inima cuiva. S-ar fi putut ca să rămînă lefter pe viaţă, şi să aibă nevoie de o vorbă caldă şi o mînă de ajutor. Însă amintirea isprăvilor săvîrşite putea fi ştearsă sub arşiţa unui singur anotimp prielnic, iar un cămătar l-ar fi putut lesne ajuta să-şi rezolve necazurile băneşti. Se vede însă treaba că el a privit cu totul altfel lucrurile şi s-a crezut distrus fără nădejde de refacere. Colonelul regimentului i-a vorbit cu asprime pe la sfîrşitul anotimpului rece. Asta l-a dus la o stare de şi mai mare depresiune; deşi, de fapt, nu fusese decît o prea obişnuită „săpuneală” trasă de un colonel.

Cele ce urmează sînt o ciudată pildă a felului în care sîntem cu toţii legaţi laolaltă şi a chipului în care răspundem unii de alţii. Lucrul care descumpăni cu totul mintea tînărului nostru a fost o vorbă aruncată de-o femeie, pe când discuta cu ea. N-are niciun rost s-o repetăm, deoarece n-a fost decît o mică propoziţie răutăcioasă, rostită mai înainte de a fi fost cugetată, însă la al cărei auz băiatul s-a făcut roşu ca focul. El s-a ferit de lume timp de trei zile şi apoi a cerut o permisie de două zile să meargă să vîneze prin apropierea vilei unui inginer al canalului – la o distanţă de vreo treizeci de mile. A obţinut permisia cerută şi-n seara aceea, la popotă, s-a purtat mai gălăgios şi mai agresiv ca oricînd. A spus că se duce la vînătoare de „fiare sălbatice” şi a plecat la orele zece şi jumătate într-o *ekka*[177]. Potîrnichile – singurul vînat din jurul vilei inginerului – nu-s „fiare sălbatice”; aşa încât toată lumea s-a pus pe rîs.

A doua zi dimineaţa, unul din maiori s-a înapoiat dintr-o scurtă permisie şi a auzit că tînărul plecase să vîneze „fiare sălbatice”. Maiorul prinsese simpatic pentru tînărul nostru şi nu o dată încercase să-l mai înfrîneze în cursul

[177] Trăsurică cu un cal.

anotimpului rece. Cînd a auzit despre expediţie, maiorul căscă ochii mari. Şi se duse în camera tânărului unde începu să cotrobăiască.

După oarecare timp, ieşi din cameră şi mă găsi pe mine – tocmai ieşeam şi eu de la un joc de cărţi la popotă. În vestibul nu mai era nimeni.

Mi-a spus:

— Băiatul a plecat la vînătoare. Ia spune, cu un revolver şi o mapă de scrisori se duce un om să vîneze potîrnichi?

— Nici gînd, maiorule! căci am înţeles încotro îl duce mintea.

Mi-a întors vorba:

— Gînd negând, cu mă duc la canal acum pe loc. Nu-s deloc liniştit.

Apoi reflectă o clipă şi mă întrebă:

— Poţi să minţi?

— De ce vă mai îndoiţi? am zis. E doar meseria mea.

— Prea bine, încheie maiorul; trebuie să vii cu mine acum neîntârziat – într-o *ekcka,* să vînezi căprioare în apropierea canalului. Du-te şi îmbracă-ţi un costum de vînătoare – *iute* – şi vino înapoi cu o puşcă la dumneata.

Maiorul era un om şi jumătate; ştiam că nu dă ordine în zadar. Aşa încît i-am dat ascultare şi, cînd m-am întors, l-am găsit pe maior instalat într-o *ekka* , cu puştile-n tocuri şi cu de-ale gurii în plase, gata de-o partidă de vînătoare.

A dat drumul vizitiului şi a luat el hăţurile în mîna. Am mers aşa încetişor, hurducaţi de trăsură, cîtă vreme ne-am aflat pe străzile garnizoanei; de îndată însă ce am ajuns pe şoseaua prăfuită care străbate cîmpia, maiorul a mînat poneiul la galop. Un animal băştinaş mai că poate face orice la nevoie. Am parcurs cele treizeci de mile în mai puţin de trei ceasuri, dar şi bietul dobitoc părea că trage să moară.

La un moment dat am şi spus:

— Ce-i graba asta nebună, maiorule?

Mi-a vorbit liniştit:

— Băiatul e de unul singur de... una, două, cinci... paisprezece ore acum! Ţi-am spus-o, nu-s deloc liniştit.

Neliniştea mi s-a transmis şi mie, şi am început să dau şi eu cu biciul în ponei.

Cînd am sosit la vila de lîngă canal a inginerului, maiorul l-a strigat pe servitorul tânărului, dar n-a primit niciun răspuns. Atunci ne-am îndreptat spre vilă, chemîndu-l pe băiat pe nume; dar tot n-am primit nici un răspuns.

— Păi e plecat la vînătoare, am spus eu.

Chiar atunci am văzut printr-una din ferestre un mic felinar de vînt care ardea. Asta se întâmpla pe la patru după-amiază. Am rămas amîndoi nemişcaţi pe verandă, ţinîndu-ne răsuflarea, ca să auzim cel mai mic sunet; şi-am auzit înlăuntrul camerei *bz-bz-bzul* unei mulţimi de muşte. Maiorul n-a zis nimic, dar şi-a scos casca şi am intrat încetişor de tot înăuntru.

Tînărul zăcea mort pe *şarpoi*[178], în mijlocul încăperii goale şi cu pereţii spoiţi cu var. Aproape că-şi făcuse capul ţăndări cu revolverul. Puştile încă nu erau scoase din tocuri, patul era nedesfăcut, iar pe masă se aflau mapa de scris şi cîteva fotografii. Se dusese să moară departe, ca un şobolan otrăvit. 1

Maiorul spuse cu glas scăzut:

— Bietul băiat! Bietul, *bietul* de el!

Apoi se întoarse cu spatele la pat şi-mi vorbi mie:

— Am nevoie de ajutorul dumitale în treaba asta.

Ştiind că tînărul se omorîse singur, am înţeles exact ce ajutor mi se cere, aşa că m-am apropiat de masă, am luat un scaun, am aprins o ţigară şi am început să răsfoiesc mapa de scris. Maiorul mi se uita peste umăr şi-şi tot repeta:

— Am venit prea tîrziu! Ca un şobolan într-o bortă! Bietul, *bietul* de el!

---

[178] Pat (hindi).

Tînărul trebuie să fi petrecut jumătate din noapte scriind alor săi, colonelului şi unei fete din patrie; şi probabil că se împuşcase îndată după ce terminase de scris, pentru că era de mult mort cînd am intrat noi.

Am citit tot ce aşternuse pe hîrtie, înmînîndu-i maiorului fiecare filă, pe măsură ce eu o parcursesem.

Am văzut, după dările sale de seamă, cît de în serios luase totul: Vorbea de „ruşinea pe care nu o poate îndura”, de „neştearsa dezonoare”, de „criminala prostie”, de „viaţa irosită” şi aşa mai departe – plus o mulţime de lucruri intime adresate tatălui şi mamei sale, mult prea sacre spre a fi tipărite. Scrisoarea către fata din patrie era lucrul cel mai sfîşietor şi, citind-o, am simţit un nod în gît. Maiorul nu s-a străduit nici el cîtuşi de puţin să-şi reţină lacrimile. L-am respectat pentru aceasta. Citea şi se clătina încoace şi-ncolo ca o femeie, fără a se sinchisi că-l văd. Scrisorile erau atît de triste, deznădăjduite şi mişcătoare. Uitaserăm totul despre neghiobiile tînărului şi ne gîndeam numai la cadavrul de pe *şarpoi* şi la foile scrise, pe care le ţineam în mînă. Era absolut exclus să lăsăm scrisorile acelea să ajungă la destinaţie. Ar fi frînt inima tatălui său şi ar fi ucis-o pe maică-să, după ce i-ar fi distrus încrederea în fiu.

Într-un tîrziu, maiorul, fără a încerca să se ascundă, îşi şterse ochii şi rosti:

— Frumoasă situaţie pentru o familie englezească, n-am ce spune! Ce putem face?

Am răspuns, ştiind bine de ce maiorul mă luase ca să-l însoţesc:

— Băiatul a murit de holeră. Am fost aici cu el pînă ce şi-a dat sfîrşitul. Nu ne putem mulţumi cu jumătăţi de măsură. Haidem!

A început apoi una din cele mai tragicomice scene la care am luat vreodată parte – fabricarea unei mari minciuni în scris, sprijinită de dovezi, în scopul de a mîngîia familia tînărului nostru. Am început să concep un proiect de

scrisoare, maiorul venind din cînd în cînd cu cîte o sugestie, în vreme ce strîngea (pentru a-l azvîrli în foc) tot materialul scris de băiat. Era o seară fierbinte şi senină cînd ne-am pus pe treabă, iar lampa ardea ca-n paie ude. Pînă la urmă am obţinut o ciornă care mă satisfăcea, arătînd cum tînărul a fost modelul tuturor virtuţilor, iubit de camarazii săi de regiment, avînd în faţă perspectiva unei frumoase cariere, şi aşa mai departe; cum îl îngrijisem în tot timpul bolii – vă daţi seama că nu era cazul să recurgem la minciuni mici – şi cum murise fără dureri. Îmi venea să plîng tot timpul cît scorneam toate acestea şi mă purta gîndul la bieţii oameni care aveau să le citească. Am rîs apoi, dîndu-mi seama cît era de grotesc ceea ce făceam şi rîsul s-a amestecat cu nodul care mi se pusese în gît – iar maiorul a socotit că e cazul să bem ceva amîndoi.

Nici nu vreau să spun cît whisky am băut, mai înainte de a încheia scrisoarea. Efectul asupră-ne a fost nul. Apoi am luat ceasul, medalionul şi inelele tînărului.

În sfîrşit, maiorul zise:

— Trebuie să trimitem şi o şuviţă de păr. Femeile ţin la aşa ceva.

Dar au existat motive pentru care nu am putut găsi o şuviţă adecvată. Tînărul era brun şi tot aşa era din fericire şi maiorul. Am tăiat cu un cuţit o bucată din părul de peste tâmpla maiorului şi am pus-o în pachetul pe care-l pregătisem. Accesul de rîs şi senzaţia de nod în gît au pus iar stăpînire pe mine şi a trebuit să mă opresc din lucru. Maiorul se afla într-o stare aproape la fel de rea: şi ne dădeam amîndoi seama că partea cea mai groaznică abia de-acum încolo ne aştepta.

Pachetul conţinînd fotografiile, medalionul, parafa, inelul, scrisoarea, şuviţa de păr a băiatului, l-am pecetluit cu ceara de pecetluit şi cu pecetea băiatului.

Atunci maiorul:

— Pentru Dumnezeu! hai să ieşim de aici, din camera

asta, şi să cugetăm în aer liber.

Am mers de ne-am plimbat pe malul canalului timp de un ceas, mîncînd şi bînd ceea ce adusesem cu noi, pînă ce a răsărit luna. Ştiu acum cu precizie ce simte un criminal. Mai apoi ne-am impus să ne întoarcem în camera unde se aflau lampa şi cadavrul şi să ne apucăm de treaba care urma. Despre asta însă nu voi scrie. A fost prea înfiorător. Am ars aşternutul şi am aruncat cenuşa în canal; am luat rogojinile din cameră şi le-am tratat în acelaşi fel. M-am dus pînă într-un sat şi am cerut cu împrumut două tîrnăcoape mari – nu vroiam să ne ajute sătenii – în vreme ce maiorul se ocupa de… celelalte. Ne-au trebuit multe ore de muncă istovitoare, ca să putem săpa groapa. Şi pe cînd trudeam aşa, am discutat dacă e sau nu drept să ne apucăm a rosti cît mai ţineam şi noi minte din slujba pentru morţi. Am ajuns la un compromis, recitind rugăciunea domnească şi o rugăciune personală, dinafara ritului oficial, pentru odihna sufletului tînărului nostru. Am umplut apoi groapa cu pămînt şi am trecut pe verandă – nu în casă —ca să ne întindem şi să dormim. Eram morţi de oboseală.

Cînd ne-am trezit, maiorul a spus îngîndurat:

— Nu putem să ne întoarcem pînă mîine. Trebuie să-i lăsăm timpul de a muri. Nu uita că a murit *azi* dimineaţă. Aşa pare mai natural.

Maiorul, prin urmare, trebuie să fi rămas tot timpul treaz, reflectînd.

Am obiectat:

— Atunci, de ce n-am adus trupul înapoi la cantonament?

Maiorul chibzui o clipă:

— Pentru că ţăranii au luat-o la fugă, de îndată ce au auzit de holeră. Iar *ekka* a plecat.

Ceea ce era absolut adevărat. Uitaserăm cu desăvîrşire despre poneiul înhămat la trăsurică, şi el plecase singur acasă.

Aşa încît am rămas şi noi singuri în toată acea

înăbuşitoare zi, în vila de pe marginea canalului, examinînd şi reexaminând povestea pe care o ticluisem cu privire la moartea băiatului, să vedem dacă nu are cumva unele puncte slabe. Unui indigen înapoiat i-am spus în cursul după-amiezii, că un sahib murise de holeră şi omul o luase la sănătoasa. Cînd începu să amurgească, maiorul îmi vorbi despre temerile pe care le avusese pentru băiat, şi nu ezită să-mi înşire şi alte groaznice povestiri cu sinucideri săvîrşite ori încercate – povestiri care-ţi făceau părul măciucă. Mi-a mărturisit că şi el coborîse o dată în aceeaşi vale a umbrei ca şi tînărul nostru; asta se întîmplase pe cînd era tînăr şi nou venit în India; astfel încît înţelegea cum de se încăierau lucrurile în bietul cap zdruncinat al tînărului. Mi-a spus de asemeni că tinerii, în clipele lor de căinţă, îşi socotesc păcatele mult mai grave şi mai de neşters decît sînt ele de fapt. Am stat de vorbă toată seara şi am repetat povestea morţii tînărului. De îndată ce luna s-a înălţat pe cer şi tînărul era, teoretic, înmormîntat, am luat-o apoi peste cîmpuri către garnizoană. Am umblat de la ora opt şi pînă dimineaţa la şase; dar cu toate că eram zdrobiţi de oboseală, n-am pierdut din vedere să ne ducem în camera băiatului şi să-i punem revolverul la loc, cu numărul corect de gloanţe în cartuşieră. De asemeni, să-i aşezăm mapa de scris pe masă. Am dat de colonel şi i-am raportat moartea, simţindu-ne mai ucigaşi ca oricând. Ne-am dus apoi la culcare şi am dormit douăzeci şi patru de ore în şir; căci nu mai era pic de vlagă în trupurile noastre.

Povestea a fost crezută atîta vreme cît trebuia, căci toată lumea l-a dat pe tînărul nostru uitării mai înainte ca să fi trecut două săptămâni. Mulţi, însă, au găsit timp să spună că maiorul se purtase scandalos, fiindcă nu adusese trupul neînsufleţit pentru a i se face funeralii regimentale. Lucrul cel mai jalnic din toate a fost scrisoarea mamei tânărului către maior şi către mine – acoperită de pete de cerneală spălăcită. Ne scria cele mai calde lucruri despre

amabilitatea noastră, mărturisind recunoştinţa pe care ne-o va purta cît va trăi ea.

La drept vorbind, recunoscătoarea chiar *avea* de ce să ne fie, însă nu pentru ceea ce credea ca.

LISPETH

Uite, dragostea ai alungat-o! Cu ce fel de zel
Vii să mă-mbii?
Trei în Unul, Unul în Trei? Hai, piei!
Mă duc la zeii mei.
Poate-mi va fi mai bine cu aceste felurimi
Decît cu recele-ţi Christos şi-ncurcatele-ţi Treimi

Convertitul

Era fiica lui Sonoo, un muntean, şi a lui Jadeh, nevasta lui. Într-un an porumbul nu li s-a copt şi doi urşi şi-au petrecut noaptea în singurul lor cîmp cu maci, aşezat chiar deasupra văii rîului Sutlej[179] pe versantul dinspre Kotgarh; aşa încît în anotimpul următor au trecut la creştinism şi şi-au adus pruncul să li-l boteze. Capelanul din Kotgarh a botezat-o Elisabeth, iar Lispeth e pronunţarea muntenilor

[179] În nord-vestul Indiei (Pakistanul de azi).

ori a *paharilor.*

Ceva mai tîrziu, valea Kotgarhului a fost vizitată de holeră, care i-a luat cu dînsa pe Sonoo şi pe Jadeh, iar Lispeth ajunse pe jumătate slujnică şi pe jumătate damă de companie a soţiei capelanului de pe atunci al oraşului Kotgarh. Astea s-au întîmplat după domnia misionarilor moravi[180], dar mai înainte ca porecla de „Stăpîn al munţilor de miazănoapte" dată oraşului să fi pierit cu totul din amintirea locuitorilor Kotgarhului.

Nu ştiu dacă pe Lispeth a binecuvîntat-o creştinismul, ori dacă zeii neamului său ar fi făcut tot atît de mult pentru ea în orice împrejurări; dar una ştiu, că s-a făcut tare frumuşică. Iar cînd o fată de muntean se face frumuşică, merită să baţi cincizeci de mile de drum prost pentru a privi la ea. Lispeth avea chip de grecoaică – unul din acele chipuri aşa de ades pictate şi atît de rar întîlnite. Pielea o avea de culoare pală, ivorie şi, pentru una din stirpea ei, arăta neobişnuit de înaltă.

Se mai bucura şi de nişte ochi minunaţi; şi de n-ar fi fost îmbrăcată cu înfiorătoarele imprimeuri îndrăgite de misiunile religioase, ai fi putut-o lua – de-ţi ieşea pe neaşteptate în cale, pe-un drum de munte – drept însăşi romana Diană, pornită după vînat.

Lispeth se dovedi iubitoare de creştinism si nu-l părăsi cînd ajunse la maturitate, aşa cum obişnuiesc unele tinere muntence. Ai ei o duşmăneau pentru ca, după socotinţa lor, era acum o *memsahib* [181] şi se spăla zilnic, iar soţia capelanului nu ştia cum să se poarte cu ea. Parcă nu-ţi vine a cere unei mîndre zeiţe – încălţată, avea un metru şaptezeci şi şase – să spele vasele şi tacîmurile. Aşa încît era lăsată să se joace cu copiii capelanului şi urma cursurile şcolii de duminică şi citea toate cărţile din casă şi se făcea din ce în ce mai frumoasă, aidoma Cosînzenei din basme.

[180] Sectă de protestanţi husiţi.

[181] Doamnă.

Soţia capelanului fu de părere că fata ar trebui să-şi găsească o slujbă la Simla[182], ca infirmieră ori altceva mai „subţire”. Dar Lispeth nu voia să intre în serviciu. Se simţea foarte fericită acolo unde era.

Cînd veneau călători la Kotgarh – şi în vremurile acelea numărul lor nu era prea mare – Lispeth se încuia în odaia ei de teamă să nu care cumva s-o ia cu dînşii la Simla ori altundeva în lumea asta mare.

Într-o zi, la cîteva luni după ce împlinise şaptesprezece ani, Lispeth, ieşi la plimbare. Nu se plimba ca englezoaicele – o milă şi jumătate drept înainte; iar după aceea înapoi pe acelaşi drum. Ea străbatea în micile-i plimbări douăzeci ori treizeci de mile, învîrtindu-se jur împrejur între Kotgarh şi Narkunda. De data aceasta se întoarse după amurgit, venind pe coborîşul abrupt care dă în Kotgarh: purta ceva greu în braţe. Soţia capelanului moţăia în salonaş, cînd Lispeth îşi aşeză povara pe canapea şi rosti simplu:

— Acesta-i soţul meu. L-am găsit pe şoseaua care duce la Bagi. S-a rănit. O să-l îngrijim şi cînd are să se însănătoşească, soţul dumneavoastră ne va căsători.

Era prima dată cînd Lispeth pomenea de intenţiile ei matrimoniale şi soţia capelanului scoase un strigăt, de îngrozită ce fu. Oricum, trebuia să se ocupe mai întîi de omul de pe canapea. Era un tînăr englez şi la cap avea o tăietură pînă la os, o tăietură cu ceva zimţat. Lispeth arătă că-l aflase la poalele Khudului[183] şi, fiindu-i milă, îl luase cu ea. Bărbatul respira ciudat şi-şi pierduse cunoştinţa.

Îl culcară pe pat şi-l îngriji capelanul, care se pricepea niţel la medicină; Lispeth aştepta la uşă, pentru cazul că va fi nevoie de ea. Îi arătă capelanului că omul acesta era bărbatul pe care ea avea de gînd să-l ia de soţ; iar capelanul şi soţia lui o dojeniră cu asprime pentru purtarea ei lipsită de simţul decenţei. Lispeth ascultă supusă şi apoi

---

[182] Reşedinţa de vară a guvernămîntului britanic din India.

[183] *Khud:* rîpă.

repetă prima ei declaraţie. E nevoie de foarte mult creştinism, spre a şterge necivilizatele instincte ale orientului, precum ar fi dragostea de la prima vedere. Lispeth, găsindu-şi bărbatul pe care-l adora, nu pricepea de ce ar fi trebuit să-şi ascundă intenţiile. Dar nu o purta gîndul nici să plece din casă. Avea să-l îngrijească pe englezul acela pînă ce el se va fi înzdrăvenit deajuns ca să se însoare cu ea. Asta-i era programul.

După două saptamîni de febră uşoară şi de inflamaţie, englezul îşi veni în fire şi mulţumi capelanului şi soţiei sale, precum şi lui Lispeth – îndeosebi lui Lispeth – pentru bunăvoinţă lor. Le spuse că era călător în orient – despre globtroteri încă nu se vorbea pe atunci, cînd compania P. & O.[184] se afla la începuturile ei şi dispunea numai de puţine vase – şi că venise de la Dehra Dun în căutare de plante şi fluturi prin dealurile şi munţii dimprejur de Simla. Nimeni, prin urmare, nu ştia ceva despre el la Simla. Părerea lui era că trebuie să fi căzut de pe o stîncă, în vreme ce vroia să rupă o ferigă de pe un trunchi de copac putred şi că, probabil, *culii*[185] săi îi vor fi furat bagajele luînd-o apoi la sănătoasa. Îşi propunea să se întoarcă la Simla, după ce se va simţi niţel mai în puteri. De alpinism se lecuise.

Nu se zorea să plece şi-şi recăpăta vigoarea încetul cu încetul. Lispeth nu voia să se lase sfătuită fie de capelan fie de soţia lui, aşa încît capelanul acesta vorbi cu englezul şi-i povesti cum stau lucrurile. Englezul se porni pe rîs şi spuse că-i o treabă foarte frumoasă şi romantică, o adevărată idilă a Himalaiei; dat fiind însă ca era logodit cu o fată în patrie, nu credea ca respectiva idilă să aiba vreo consecinţă. Îşi manifestă însă hotărîrea de a se purta cu toată cuviinţa, ceea ce şi făcu. Îi era totuşi plăcut să stea de vorbă cu Lispeth, să se plimbe cu Lispeth, să-i spună cuvinte drăguţe şi să-i dea felurite porecle, în vreme ce se

[184] Companie de navigaţie peninsulară şi orientală.

[185] Culi ori *coolie*: om de serviciu indigen.

înzdrăvenea îndeajuns de mulţumitor, ca să poată fi în măsură de a pleca. Pentru el, toate acestea nu însemnau nimic; pentru Lispeth, ele însemnau totul. Şi a fost foarte fericită în tot cursul acelor două săptămîni, deoarece aflase un bărbat pe care să-l iubească.

Fiind o sălbatică din născare, ea nu se obosea să-şi ascundă simţămintele, iar englezul se distra grozav. Cînd plecă, Lispeth se duse cu el peste munte pînă la Narkunda, foarte tulburată şi peste măsură de mîhnită. Soţia capelanului, fiind o bună creştină şi ferindu-se de orice putea să semene a frămîntare ori scandal – asupra lui Lispeth nu mai avea nici un fel de înrîurire – îl sfătuise pe englez să-i spună fetei că se va întoarce spre a se căsători cu ea.

— Nu-i decît o copilă, să ştii, şi tare mă tem că-n adîncul sufletului ei a rămas o păgînă, zise soţia capelanului.

Aşa îneît de-a lungul tuturor celor douăsprezece mile pe care le făcură urcînd muntele, englezul, ţinînd-o pe Lispeth de talie, îi dădu asigurări că avea să se înapoieze şi să se însoare cu ea, iar Lispeth îl punea să i-o făgăduiască iarăşi şi iarăşi. Pe creasta muntelui, la Nar- kunda, fata a izbucnit în plîns, în vreme ce bărbatul se făcea navăzut de-a lungul drumeagului ce duce la Muttiani. „

Şi-a şters apoi lacrimile şi s-a întors iar la Kogarth, spunîndu-i soţiei capelanului:

— Are să se întoarcă şi are să se însoare cu mine. S-a dus la ai lui să le dea şi lor vestea.

Iar soţia capelanului a liniştit-o pe Lispeth, spunnd:

— Are să se întoarcă.

După trecerea a două luni, Lispeth deveni însă nerăbdătoare şi atunci i se spuse că englezul plecase peste mări, în Anglia. Ştia unde se află Anglia, pentru că citise manuale elementare de geografie; dar de bună seamă că nu-şi putea închipui ce este marea , ea fiind o fiică a munţilor. Exista în casă o hartă a lumii sub formă de rebus

geografic. Lispeth se jucase cu harta aceea în copilărie. A scos-o din nou la suprafaţă şi-şi petrecea serile potrivind cuburile laolaltă: în care timp plîngea simţindu-se atât de singură şi încerca să-şi îchipuie unde o fi englezul. Deoarece habar n-avea de vapoare ori distanţe, socotelile sale erau mai degrabă greşite. Ar fi fost însă absolut acelaşi lucru şi dacă socotelile ar fi fost cutotul şi cu totul corecte, căci englezului nici prin minte nu-i trecea să se întoarcă spre a se însura cu acea munteancă. O şi dăduse cu totul uitării, pînă să se apuce din nou de vînat fluturi în Assam[186]

Dufă trecerea a trei luni, Lispeth a început să se ducă zilnic în pelerinaj la Narkunda să se uite dacă nu cumva apare engezu pe şosea. În felul acesta se liniştea şi soţia capelanului, văzînd-o mai fericită; îşi spuse că „era acum scăpată din sălbatica şi indecenta ei nebunie”. Mai apoi însă, plimbările acelea încetară de a-i mai fi de folos lui Lispeth şi o stăpînîră cele mai rele toane. Soţia capelanului socoti potrivit momentul spre a-i dezvălui cum stăteau cu adevărat lucrurile – anume că englezul îi făgăduise dragostea lui numai pentu a o potoli – că nu avusese niciodată intenţia de a se ţine de cuvînt şi că era „foarter ău şi foarte necuviincios” din partea lui Lispeth de a se gîndi la o căsătorie cu un englez, care nu numai că făgăduise a se căsători cu o fată din neamul său, dar şi era făurit dintr-un „aluat de soi mai bun”. Lispeth răspunse că toate acestea nu erau cu putinţă, deoarece el îi spusese că o iubeşte, iar soţia capelanului afirmase cu gura ei că englezul avea să se înapoieze.

— Cum de-ar putea fi neadevărat ce-aţi spus şi el şi dumneavoastră? Întrebă Lispeth.

— Am spus-o doar ca să te domolim, copila mea, răspunse soţia capelanului.

— Atunci m-aţi minţit, se miră Lispeth, şi el şi dumneavoastră?

---

[186] Provincie din nord-estul Indiei, învecinată cu Birmania.

Soţia capelanului îşi plecă tăcută capul, fără a scoate un cuvînt. Lispeth rămase şi ea fără glas oarecare timp, apoi o luă pe vale în jos şi se înapoie îmbrăcată în straie de fată de la munte – dezgustător de murdară dar fără inelele aninate de nas şi de ureche, podoabă ce face parte din portul muntencelor. Părul şi-l răsucise în formă de coadă, lungă şi împletită cu aţă neagră, aşa cum se poartă pe meleagurile ei.

— Mă întorc la ai mei, zise ea. Pe lispeth aţi omorît-o. N-a mai rămas decît fiica bătrînei Jadeh – fiica unei *pahari* şi slujitoarea lui *Tarka Devi*[187]. Voi englezii sînteţi toţi nişte mincinoşi.

Pînă ce să-şi revină soţia capelanului în simţiri, după comoţia produsă de ştirea că Lispeth se întorsese la zeii mamei sale, fata se şi făcuse nevăzută, iar de întors nu s-a mai întors niciodată.

S-a legat cu înflăcărare sălbatică, din nou, de murdara ei stirpe ca şi cum ar fi vrut să recupereze partea de viaţă pe care o petrecuse printre străini; şi nu după mult timp, s-a măritat cu un tăietor de lemne care o bătea cum le este obiceiul *paharilor* iar frumuseţea i s-a vestejit curînd.

— Nu există nicio lege potrivit căreia să ştii ce are să-i trăsnească în minte unui păgîn să facă, se exprimă soţia capelanului şi-mi vine a crede că în sufletul ei, Lispeth a fost mereu o necredincioasă.

Dat finnd că fata fusese primită în sînul bisericii anglicane la matura vîrstă de numai cinci săptămîni, declaraţia de mai sus nu face nare cinste soţiei capelanului.

Lispeth era o femeie foarte bătrînă cînd îi sună ceasul morţii. N-a încetat niciodată a vorbi la perfecţie engleza, iar cînd era îndeajuns de beată, putea fi ademenită să povestească despre prima ei dragoste.

Îţi venea greu să crezi că fiinţa aceea cu faţa zbîrcită şi ochii împăienjeniţi, care aducea aşa de mult a un ghemotoc

---

[187] Zeiţa Tarka.

de cîrpe prăfoase, va fi fost vreodată „Lispeth de la misiunea din Kotgarth”.

UN REVĂRSAT DE ZORI ÎNŞELĂTOR

Numai Dumnezeu ştie ce lucruri are să aducă fluxul mării; pămîntul e secătuit şi temător; în aşteptare, fără somn, cu ochii larg deschişi; iar noi, care din pămînt am fost făcuţi, fremătăm deopotrivă cu suferinţa maicii noastre.

Nimeni nu va şti vreodată cît de adevărată e povestea aceasta; deşi s-ar putea ca femeile să şi-o spună în şoapte una alteia, cîteodată, cînd îşi piaptănă părul înainte de culcare şi-şi confruntă listele de victime. Un bărbat, fireşte, n-are ce căuta la astfel de ceremonii, aşa încît povestea trebuie spusă din afară – pe dibuite – şi ca vai de lume.

Nu lăudaţi niciodată pe o soră, surorii sale, în nădejdea transmiterii complimentelor pînă la cuvenitele urechi, spre a vă netezi astfel calea pentru mai tîrziu. Surorile sînt mai întii femei, şi apoi surori; aveţi să vedeţi că vă faceţi numai rău.

Saumarez ştia aceasta, cînd s-a hotărît să ceară în căsătorie pe cea mai în vîrstă dintre domnişoarele Copleigh. Saumarez era un om ciudat, cu însuşiri vrednice de laudă puţine în ochii bărbaţilor, dar bine văzut de femei, şi înzestrat cu îngîmfare berechet ca să poată acoperi cerinţele unui consiliu de vicerege, mai prisosindu-i ceva–ceva şi pentru statul major al comandantului suprem. Saumarez era funcţionar civil şi le interesa pe foarte multe femei, poate tocmai fiindcă felul său de a se purta cu ele era atît de jignitor. Dacă loveşti un ponei peste nări în momentul cînd faceţi cunoştinţă, poate că n-are să te iubească, dar are să acorde de atunci încolo şi pentru totdeauna cea mai mare atenţie mişcărilor tale. Cea mai în vîrstă dintre domnişoarele Copleigh era gentilă, duraulie, atrăgătoare şi frumuşică. Mezina ei nu era atît de frumuşică şi pentru bărbaţii care nesocotesc sfatul dat mai sus, personalitatea ei nu îmbia si nici nu cucerea. Amîndouă fetele aveau, la drept vorbind, aceeaşi înfăţişare şi-şi semănau în mod izbitor cît priveşte ţinuta şi vocea; deşi nimeni nu putea pune o clipă la îndoială care era cea mai drăguţă dintre ele.

De îndata ce, venind de la Behar, sosiră în garnizoană, Saumarez se hotărî să se însoare cu cea mai mare. Cel cel

puţin aşa crezurăm noi toţi ceea ce înseamnă de fapt cam acelaşi lucru. Fata avea douăzeci şi doi de ani, iar el treizeci şi trei, cu o leafă şi alocaţii care se ridicau la aproape o mie patru sute de rupii pe lună. Aşa încît partida, aşa cum o vedeam noi, se arăta a fi foarte potrivită. Saumarez îl chema şi sumară îi era firea, cum se pronunţă odată careva. După ce-şi formulă hotărîrea, el alcătui un comitet consultativ de-o singură persoană, la care se convocă bineînţeles doar pe sine şi ajunse la concluzia că nu e cazul să se grăbească. În necuviincioasa noastră vorbire se spunea că domnişoarele Copleigh „vînează un cuplaj". Asta înseamnă că nu puteai aă te apropii de una, fără a te apropia şi de cealaltă. Erau surori foarte iubitoare nimic de spus; dar mutuala lor afecţiune nu era uneori lipsită de oarecari inconveniente. Saumarez ţinu balanţa cu o măiestrit de precisă cumpănă între ele amîndouă şi nimeni în afară de el n-ar fi putut spune în ce parte îl trăgea mai mult inima, deşi de ghicit ghicea toata lumea. Călărea o mulţime în tovărăşia lor şi dansa cu ele, dar n-a izbutit niciodată s-o îndepărteze pe una de cealaltă oarecare vreme.

Femeile spuneau că cele două fete se ţineau nedespărţite din pricina unei totale lipse de încredere, fiecare temîndu-se ca nu cumva cealaltă să o ia înainte pe căi ascunse. Dar asta nu-l priveşte pe-un bărbat. Saumarez tacea chitic, în toate împrejurările, şi le dădea cât mai multă atenţie putea el, avînd osebită grijă pe de altă parte atît pentru serviciul lui cît şi pentru partidele sale de polo. Şi nu încăpea îndoială ca amîndouă fetele îl îndrăgeau.

Deoarece anotimpul călduros era pe-aproape si Saumarez nu vădea niciun semn de hotărîre, femeile mai vîrstnice susţineau că se putea citi neliniştea în ochii fetelor – că ele arătau stingherite, tulburate, precun şi supărăcioase. Bărbaţii sînt cu desăvîrşire orbi în chestii de-alde astea, afară de cazul că în alcătuirea lor intră mai mult

feminitatea decît bărbăţia – caz în care n-are nici o importanţă ce spun ori ce gîndesc. Eu cred că prospeţimea obrajilor domnişoarelor Copleigh cam pălise sub căldura zilelor lui april. Ar fi trebuit să plece mai devreme la munte. Nimeni – fie el barbat, fie ea femeie – nu se simte înger cînd se apropie căldurile. Sora mezină deveni mai cinică, pentru a nu spune mai acră, în purtările sale; iar caracterul îmbietor al celei mai în vîrstă se adumbri. Oricine putea simţi un fel de sforţare înapoia gentileţei.

Trebuie să ştiţi că garnizoana unde se petreceau toate acestea, deşi nu era chiar mică, se afla totuşi oarecare depărtare de calea ferată şi nu se bucura de atenţia autorităţilor şi a oamenilor. Grădini nu avea şi mici orchestre ori distracţii mai de seamă, iar drumul ca să te duci să dansezi într-un local sau într-o familie în Lahore îţi lua aproape o zi. Oamenii se bucurau de orice lucru mărunt care putea să-i preocupe.

Cam pe la începutul lui mai şi-n ajunul exodului final al vilegiaturiştilor care se pregăteau să plece la munte cînd vremea era foarte călduroasă şi nu mai rămaseseră decît douăzeci de inşi în garnizoană, Saumarez a organizat un picnic la lumina lunii, lîngă un vechi mornînt aflat în apropierea rîului, la o depărtare de şase mile de sălaşul nostru; participanţii urmau să vină toţi călări. Era un picnic de perechi-perechi, ca pe arca lui Noe şi între fiecare fiecare pereche, din pricina prafului, trebuia respectat obişnuitul interval de-un sfert de milă. Veniră în total şase perechi, inclusiv însoţitoarele tinerelor fete. Picnicurile la lumina lunii îşi au rostul cu deosebire în ultimele zile ale sezonului, mai înainte ca toate fetele să plece la munte. Ele înlesnesc acordurile între ininmi şi ca atare s-ar cuveni a fi încurajate de însoţitoare şi mai ales de acelea ale căror fete arată mai drăgălaşe ca oricînd în costum de călărie. Am cunoscut eu un asemenea caz, cîndva. Dar asta-i altă gîscă în altă tastă. Picnicului de care vorbesc i s-a spus „Marele

picnic al peţirii”, deoarece toată lumea ştia că Saumarez va folosi prilejul respectiv pentru a o cere în căsătorie pe cea mai mare dintre domnişoarele Copleigh; şi-n afară de perspectiva lui, mai era încă una care se putea să ducă la fericit deznodământ. Atmosfera socială era tare încărcată şi avea nevoie de o descărcare.

Ne-am întîlnit pe cîmpul de manevre la orele zece; noaptea se lăsase spăimîntător de caldă. Caii năduşeau chiar mergînd la pas, dar orice pretext de mişcare tot ni se părea mai bun decît a sta locului în propriile noastre locuinţe întunecate. Cînd am pornit la drum sub lumina lunii pline, eram patru perechi, un triplet şi subsemnatul. Saumarez călărea în tovărăşia domnişoarelor Copleigh, iar eu tîndăleam în coada alaiului, întrebîndu-mă cu cine avea să se înapoieze Saumarez. Eram toţi mulţumiţi şi fericiţi; şi cu toţii simţeam că aveau să se în întîmple anumite lucruri. Mergeam încet şi aproape că se făcuse miezul nopţii cînd am ajuns la vechiul mormânt, în faţa rezervorului în paragină din grădina părăsită în care urma să mîncăm şi să bem. Am sosit cu întârziere şi înainte de a intra în grădină am băgat de seamă că pe geana orizontului, spre miazănoapte, se profila o dîră de lumină de culoare mohorîtă şi leşinată. Dar nimeni nu mi-ar fi purtat recunoştinţă pentru o veste care ar fi stricat o petrecere atît de minuţios organizată ca picnicul acela – iar pe de altă parte, un uragan de praf nu pricinuieşte cine ştie ce mare rău.

Ne-am reunit în jurul rezervorului. Careva adusese un banjo – care-i un instrument cît se poate de sentimental – şi trei sau patru dintre cei aflaţi de faţă începură să cînte. Să nu rîdeţi. Distracţiile noastre în garnizoanele îndepărtate sînt cu adevărat foarte puţine la număr. Am stat apoi de vorbă, în grupuri ori toţi laolaltă, în vreme ce trandafirii pîrjoliţi de arşiţă îşi lepădau petalele la picioarele noastre, pînă ce fu gata masa. A fost o masă minunată, păstrată la

rece, cu băuturi" la gheaţă, după dorinţa inimilor noastre; şi ne-am înfruptat dintr-însa în tihnă.

Simţisem cum aerul se înfierbîntă din ce în ce mai tare; dar nimeni nu păru să ia aminte pînă ce luna nu dispăru şi un vînt arzător se porni a biciui portocalii cu un zgomot asemănător mugetelor mării. Dar mai înainte de a ne fi putut dezmetici, uraganul de nisip ne potopi şi totul în jur n-a mai fost decît beznă vuitoare şi invîrtejită. Masa pe care mîncasem fu săltată în aer, chiar aşa cum se afla ea şi izbită-n pereţii rezervorului. Ne-am temut să mai stăm în preajma vechiului mormînt, ca nu cumva pietrele sale să se prăvălească asupră-ne. Aşa încît ne-am îndreptat orbecăind către portocali, unde se aflau priponiţi caii care aşteptau să treacă uraganul. Atunci şi puţina lumină care mai dăinuise pieri cu totul şi nu ne-am mai putut vedea nici mîna dusă apărătoare la ochi. Aerul era supraîncărcat cu praf şi nisip; nisipul şi colbul veneau din albia rîului, ne umpleau buzunare şi cizme, se strecurau printre guler şi piele şi ni se aşterneau pe sprîncene, pe mustăţi. A fost unul dintre cele mai îndîrjite uragane ale anului acela. Ne-am pomenit ghemuiţi cu toţii laolaltă, aproape de caii care tremurau, în vreme ce tunetele mugeau şi clănţăneau deasupra noastră, iar fulgerele ţîşneau ca apa dintr- o ecluză, din toate părţile în acelaşi timp. Pericol fireşte că nu exista, decît doar dacă s-ar fi rupt caii din pripoanele lor. Eram în picioare, ţinîndu-mi capul în direcţia opusă vîntului şi acoperindu-mi gura cu palmele, auzind cum pomii se biciuiau unii pe alţii. N-am putut vedea cine stă lîngă mine, pînă ce n-a început a fulgera. Atunci am constatat că sînt înghesuit lîngă Saumarez şi cea mai în vîrstă dintre domnişoarele Copleigh şi că aveam în faţa ochilor propriu-mi cal. Am recunoscut-o pe cea mai în vîrstă dintre domnişoarele Copleigh, deoarece – spre deosebire de mezina ei – purta un *pagri*[188] în jurul căştii de călărie. Toată electricitatea din atmosferă

---

[188] Turban de muselină.

îmi pătrunsese în trup şi dîrdîiam şi fremătam din creştet pînă-n tălpi, aşa cum te înţeapă şi te sfredeleşte o bătătură cînd prevesteşte a ploaie. Furtuna avea ceva măreţ. S-ar fi zis că rafalele ridică ţarina şi o azvîrle deoparte, în mormane uriaşe, iar fierbinţeala se înalţă din pămînt ca fierbinţeala judecăţii de apoi.

Uraganul se domoli niţel după prima jumătate de oră şi am auzit un glas plăpînd şi deznădăjduit care, în apropiere de urechea mea, îşi spunea încet şi blînd, de parcă un suflet pierdut ar fi fost dus pe aripile vîntului „Doamne Dumnezeule!“ Apoi cea mai mică dintre domnişoarele Copleigh îmi căzu împleticindu-se în braţe şi grăi:

— Unde mi-e calul? Găseşte-mi calul. Vreau să mă duc acasă. Vreau să merg numaidecît acasă. Du-mă acasă.

Credeam că fulgerele şi bezna nopţii de smoală o înfricoşaseră; aşa încît i-am spus că nu există niciun pericol şi că trebuie să aştepte pînă ce furtuna se va fi liniştit. Mi-a răspuns:

— Nu-i *asta*! Nu-i *asta*! Vreau să merg acasă O! Ia-mă de -aici!

I-am arătat că nu poate pleca pîna ce nu se va lumina de ziuă; dar am simţit-o furişîndu-se pe lîngă mine şi îdepărtîndu-se. Era prea întuneric să pot vedea încotro apuca. Atunci întregul cerului fu despicat de-un fulger cutremurător, de s-ar fi zis că vine sfîrşitul lumii, şi toate femeile se porniră a ţipa.

Aproape în aceeaşi clipă am simţit o mînă de bărbat pe umărul meu şi l-am auzit pe Saumarez răcnindu-mi ceva în ureche. Trosnetul copacilor şi urletul vîntului mă împiedicară să-i prind vorbele, dar în cele din urmă l-am auzit spunînd:

— Am încurcat borcanele, am cerut-o în căsătorie pe cea pe care n-o voiam. Ce să mă fac?

N-aven nici un rost ca Saumarez să-mi facă mie această confidenţă. Nu-i fusesem niciodată prieten şi nici acum nu-i

sînt; dar presupun că ne ieşiserăm cu toţii din minţi, în clipele acelea. Saumarez tremura tot de agitat ce era, iar mie electricitatea îmi dădea o ciudată senzaţie de irealitate. N-am găsit nimic altceva mai bun de spus decît:

— Mare prost ai fost peţind într-un uragan de praf.

Dar nu vedeam întrucît această observaţie ar fi putut îndrepta greşeala.

Apoi strigă:

— Unde-i Edith, Edith Copleigh?

Edith era mezina. Peste măsură de mirat i-am răspuns:

— Ce-ai cu *ea?*

Acum, fie că mă veţi crede ori ba, adevărul e că în următoarele două minute el şi cu mine zbieram unul la altul ca doi turbaţi – el jurîndu-se că tot timpul voise s-o ceară de nevastă pe sora mai tînără, iar eu explicîndu-i, pînă ce-am rămas fără glas, că făcuse desigur o eroare! Nici pentru acest schimb de cuvinte nu pot găsi altă lămurire decît că nici unul dintre noi nu era în toate minţile. Totul mi se părea a fi un vis urît – de la tropăitul cailor în beznă pînă la Saumarez, care-mi povestea cum o iubise pe Edith Copleigh de la începutul începutului. Mă ţinea încă de umăr şi mă tot ruga să-i spun unde e Edith Copleigh, cînd din nou furtuna se potoli pentru citeva clipe şi se făcu oarecare lumina. Văzurăm norul de praf care se închega pe cîmpia din faţa noastră, aşa încît ştiurăm că partea cea mai rea trecuse. Luna coborîse mult şi se ivi acea slabă licărire a falsului revărsat al zorilor, care precede cam cu un ceas adevăratul revărsat de zi. Dar licărirea era nespus ae sfioasă şi norii mohorîţi mugeau ca taurii. Mă întrebam încotro o fi luat-o Edith Copleigh; şi-n timp ce mă întrebam aşa văzui trei lucruri deodată. Mai întîi faţa domnişoarei Maud Copleigh ieşind zîmbitoare din întuneric şi îndreptîndu-se către Saumarez care stătea lîngă mine. Am auzit-o pe fată şoptind „George”, am văzut-o petrecîn- du-şi braţul pe sub acela din braţele lui Saumarez care nu era

rezemat de umărul meu şi am desluşit pe faţa ei expresia aceea care nu apare decît o dată ori de două ori în cursul unei vieţi – atunci cînd o femeie e pe deplin fericită şi aerul răsună de vuietul trompetelor şi străluce de vrăjitele văpăi ale focului şi cînd tăria toată se risipeşte în fumuri, deoarece ea iubeşte şi este iubită, în acelaşi timp am zărit faţa lui Saumarez pe cînd auzea vocea domnişoarei Maud Copleigh, iar la cincizeci de metri depărtare de pîlcul de portocali am văzut o amazoană urcîndu-se pe-un cal.

Probabil că starea mea de surescitare m-a împins să-mi vîr la repezeală nasul unde nu-mi fierbe oala. Saumarez o pornise către silueta în costum de călărie; dar l-am tras înapoi şi i-am spus:

— Stai aici şi explică. O aduc eu înapoi.

Și m-am repezit să-mi iau calul. Mă stăpînea cît se poate de anacronica idee că totul trebuie să se petreacă cît se poate de liniştit şi frumos şi că prima datorie a lui Saumorez trebuia să fie aceea de a şterge expresia de fericire de pe faţ lui Maud Copleigh. Cîtă vreme potriveam struna zăbalei mă întrebam neîncetat cum avea să procedeze.

Am pornit în galop mic pe urma lui Edith Copleigh, socotind s-o aduc înapoi la pas, sub un pretext oarecare. Dar ea o luă la galop deîndată ce mă văzu şi am fost silit să mă ţin după ea în goană mare. Mi-a strigat de doua-trei ori, întorcîndu-şi capul:

— Pleacă! Mă duc acasă. Pentru Dumnezeu, pleacă!

Datoria mea însă era mai întîi s-o prind îi apoi să discut. Cursa se încadra cum nu se poate mai nimerit în întregul meu coşmar. Terenul era foarte prost si din cînd în cîndr treceam prinn înăbuşitoarele vîrtejuri – „dracii de praf” – care se ţin de poalele furtunii în retragere. Mai sufla şi un vînt arzător, care aducea cu sine rafale din duhoarea unei cărămidarii mucegăite; iar în clar-obscur, printre „dracii de praf” flutura costumul de călărie pe calul cel sur. O luase

mai întîi spre garnizoană. Apoi cîrmi şi se îndreptă către rîu, printre răzoare de iarbă pîrjolită, destul de neprielnice gata a te face să vii oricînd peste cap. Zdravăn la minte, nici prin gînd nu mi-ar fi trecut să călăresc prin asemene locuri noaptea, dar mi se părrea lucrul absolut normal în vreme ce fulgerele scăpărau deasupră-mi, iar în nări îmi pătrundea o puoare ce s-ar fi zis că vine chiar din hăurile iadului. Goneam şi răcneam, iar ea se tot pleca înainte şi dădea bici calului; apoi pulpanele uraganului ne-au ajuns din urmă şi ne-au surprins pe amîndoi şi ne-au tîrît în bătaia vîntului ca pe două foi de hîrtie.

Nu ştiu pînă unde-am ajuns călării; dar ropotul potcoavelor şi mugetul vîntului şi cursa prin ceaţa galbenă a lunii sîngerii de pe cer mi s-au părut a dura ani de zile, şi mă aflam pur şi simplu leoarcă de sudoare de la cască pînă la jambiere, cînd surul meu se poticni îşi regăsi echilibrul şi se ridică în picioare frînt de oboseală. Bietul dobitoc era cu totul istovit Edith Copleigh arăta ca vai de lume; blindată de praf, îşi pierduse casca şi plîngea cu sughiţuri.

— De ce nu-mi dai pace? îmi spuse. N-am vrut decît să plec şi să mă duc acasă. Te rog, te rog, lasă-mă să-mi văd de drum.

— Trebuie să vă întoarceţi cu mine, domnişoară Copleigh. Saumarez are să vă spună ceva.

Exprimasem prosteşte ceea ce aveam de comunicat; dar abia dacă o cunoşteam pe domnişoara Copleigh şi cu toate că-mi asumasem rolul proniei în dauna calului meu, nu puteam să-i repet aidoma cele ce-mi destuinuise Saumarez. Mi-am spus că o va face mai bine ol însuşi. Toată aşa-zisa ei oboseală şi aşa-zisa dorinţă de a merge acasă pieriră ca prin farmec. Stînd în şa, se legăna într-o parte şi într-alta plîngînd cu sughiţuri, în vreme ce vîntul fierbinte îi flutura părul negru în direcţia bătăii lui. Nu voi repeta ceea ce a spus, deoarece îşi ieşise cu totul şi cu totul din fire.

Întocmai aşa, vă rog s-o credeţi, se prezenta trufaşa

domnişoară Copleigh. Iar eu, de fapt un străin pentru ea, un om de care n-o lega nimic, un ins care încerca să-i spună că Saumarez o iubeşte şi s-o convingă că trebuie să se întoarcă şi să-l asculte cum i-o declară chiar el! Cred că am izbutit să mă fac înţeles, deoarece îşi îmboldi surul şi-l puse şontîc-şontîc în mişcare, aşa încît am luat-o spre mormînt, în vreme ce uraganul cobora cu tunet spre Umballa, iar cîteva picături mari de ploaie caldă udau pămîntul scorojit. Am aflat că se găsea alături de Saumarez cînd a peţit-o pe sora ei şi că voise să plece acasă spre a-şi vărsa năduful în pace, după cum se cuvine unei englezoaice. Îşi ştergea ochii cu batista pe măsură ce înaintam, şi nu înceta a sporovăi, de uşurată ce-şi simţea inima şi de greu ce-i venea să-şi găsească astîmpărul. Toate acestea erau cît se poate de nefireşti; şi totuşi, în locurile acelea şi la ora aceea, ele păreau a fi la locul lor. Lumea toată nu mai era alcătuită decît din surorile Copleigh, din Saumarez şi din mine, iar în jur un inel de beznă brăzdat de fulgerări, şi toată grija îngrijoratei lumi încredinţată părea să-mi fi fost mie.

Cînd ne-am înapoiat la mormînt în adînca linişte de moarte de după furtună, zorile tocmai mijeau şi nimeni nu plecase. Aşteptau întoarcerea noastră. Saumarez mai presus de toţi ceilalţi. Era palid şi tras la fată. Cînd domnişoara Copleigh şi cu mine sosirăm pe cai şchiopi el ne ieşi înainte şi, ajutînd-o să descalece, o sărută de faţă cu toţi. S-ar fi zis că-i o scenă de teatru si asemănarea o accentuau bărbaţii şi femeile acelea albi de praf şi cu înfăţişări ca de strigoi: aliniaţi de-a lungul portocalilor, ceilalţi aplaudau – ca şi cum ar fi asistat a un spectacol alegerea lui Saumarez. De cînd sînt n-am văzut ceva mai neenglezesc.

În sfîrşit, Saumarez spuse că trebuie să ne întoarcem cu toţii acasă, că de nu garnizoana va ieşi să ne caute ; şi mă întrebă dacă vreau să fiu atît de bun s-o conduc eu pe

Maud Copleigh la domiciliu. I-am răspuns că nimic nu-mi poate face mai multă plăcere.

— Aşa că ne-am reconstituit formaţia – şase perechi cu totul şi am pornit-o doi cîte doi, Saumarez mergînd pe jos lîngă Edith Copleigh căreia îi cedase calul său.

Aerul se limpezise; şi-ncetul cu încetul, pe măsură ce soarele se înălţa, mi-am dat seama că ne reluam vechile noastre înfăţişări de bărbaţi obişnuiţi şi de femei obişnuite şi că „marele picnic al peţirii“ fusese ceva cu totul special şi ieşit din lume, care nu mai avea să se repete vreodată. Se spulberase odată cu uraganul de praf şi cu tremurul fierbinte al aerului.

Mă simţeam frînt şi sleit de puteri şi totodată ruşinat de mine însumi cînd m-am dus să mă îmbăiez şi să trag un pui de somn.

Mai există şi o versiune feminină a poveştii acesteia, dar ea n-are să fie scrisă nicicînd… decît doar dacă i s-ar năzări domnişoarei Maud Copleigh să încerce a o aşterne în scris.

SĂGEŢILE LUI CUPIDON

„Şanţ unde bizonul îşi răcorea pielea zbicită de soarele fierbinte, şi băşicată şi scorojită; colibă de bîrne în iarba vie, ascunsă, singuratică; talaz pe care stau împrăştiate muşuroaiele şobolanilor de cîmp; scobitură sub malul de-a lungul căruia şerpuieşte sfiosul pîrîu; aloe care străpunge inima şi călcâiele. Săriţi, de cutezaţi, pe un armăsar neîncercat – e mai cuminte să mergi în depărtări, în depărtări. Ascultaţi ce se aude din rîndul întîi, unde călăresc cei mai buni oameni: risipiţi-vă, băieţi! Departe! În depărtări”.

(Vînătoarea din Peore)

Trăia cîndva la Simla o fetişcană tare frumuşică, fiica unui sărac, dar neînduplecat judecător districtual şi itinerant. Era o fată bună, dar nu putea să nu-şi dea seama de puterea ei şi să n-o folosească. Mămica se îngrijora mult de soarta fiicei sale, aşa cum se şi cuvine orişicărei bune mămici.

Cînd un bărbat e perfect şi becher şi are dreptul de a

purta pe veşmintele sale puzderie de zorzoane şi de guivaericale din aur şi email şi de a trece pe uşa înaintea oricui, cu excepţia doar a vreunuia din membrii Consiliului sau a unui guvernator regional sau a unui vicerege, bărbatul acela merită să te măriţi cu el. Cel puţin aşa spun cucoanele. Exista pe atunci un prefect la Simla care era şi purta şi făcea tot ce am spus mai sus. Era un om respingător – un om urît – cel mai urît om – exceptîndu-i pe încă doi – din toată Asia. Și avea o faţă pe care s-o tot visezi şi să încerci a o sculpta apoi sub forma unui cap de pipă. Numele lui era Saggott-Bar Saggott-Anthony Barr-Saggott, după care urmau şase litere care indicau, abreviate, titlurile si calităţile sale. Profesional, era unul din cei mai buni slujbaşi de care dispunea guvernământul Indiei.

Din punct de vedere monden, era un fel de gorilă curtenitoare.

Când începu să-i acorde atenţie domnişoarei Beighton, cred că doamna Beighton plînse de bucurie pentru răsplata pe care pronia i-o trimisese la bătrîneţe.

Domnul Beighton îşi ţinu însă gura. El era un om care lua lucrurile uşor.

Se ştie că orice prefect e tare bogat. Salariul său depăşeşte visele zgârcitului – e un salariu atât de mare, încît prefectul îşi poate îngădui să economisească ori să se calicească într-un chip care mai că l-ar compromite şi pe un simplu membru de consiliu. Aproape toţi prefecţii sînt toţi nişte zgîrie-brinză: Barr-Saggott însă era o excepţie. El îşi primea oaspeţii regeşte; călărea numai cai ele preţ; organiza serate dansante; reprezenta o putere în ţară şi se purta ca atare.

Luaţi aminte că toate lucrurile despre care scriu s-au petrecut într-o eră aproape preistorică a istoriei Indiei britanice. Sînt oameni care-şi pot aduce aminte de anii dinainte de naşterea tenisului, cînd jucam cu toţii crochet. Au mai existat dacă vreţi să-mi daţi crezare – timpuri şi

mai vechi, cînd nici măcar crochetul nu fusese inventat, şi tragerea cu arcul – ce reînviase în Anglia prin 1844 – era un flagel tot atît de însemnat pe cît e tenisul în zilele noastre. Oamenii vorbeau foarte doct despre „ochiri” şi „lansări”, despre oţeluri, „arcuri pliante”, „arcuri îndoit deschise” şi „arcuri îndoit închise”, „arcuri de 56 de funzi”, „arcuri drepte”, „arcuri simple” ori „arcuri compozite”, aşa cum vorbim noi astăzi de „concursuri”, de „voleuri, de „lovituri zdrobitoare", de „retururi" si de „rachete de 16 uncii".

Domnişoara Beighton trăgea divin cu arcul, mult peste distanţa doamnelor – adică pînă la 55 metri – şi era recunoscută drept cea mai buna trăgătoare cu arcul din Simla. Bărbaţii îi spuneau „Diana de la Tara-Devi.

Barr-Saggott îi acorda mare atenţie şi, după cum am mai spus, maică-si îi creştea inima în consecinţă. Kitty Beighton lua lucrurile mai calm. Era plăcut să fii remarcată de-un prefect cu multe litere după numele sau de familie şi să umpli inimile celorlalte fete cu simţăminte urîte. Dar nu putea fi contestat nici faptul ca Barr-Saggott era fenomenal de slut, iar toate încercările lui de a se înfrumuseţa nu aveau alt rezultat decît de a-l face şi mai caraghios. Nu degeaba fusese poreclit *langur,* care se tălmăceşte prin maimuţă cenuşie. Era plăcut, îşi spunea Ivitty, să-l aibă la picioarele ei, dar şi mai bine era să se descotorosească de el şi să se duca să facă o plimbare călare cu ştrengarul de Cubbon – din regimentul de dragoni de la Umballa, un tînăr chipeş şi fără perspective de viitor. Lui Kitty îi cam plăcea de Cubbon, care niciodată n-a susţinut că nu e îndrăgostit pînă peste cap de ea; căci Cubbon era un tînăr cinstit. Şi astfel Kitty fugea cînd şi cînd de pompoasele declaraţii de dragoste ale lui Barr-Saggott, pentru a-l regăsi pe tînărul Cubbon şi a fi în consecinţă mustrată de mămica ei.

— Dar, mamă, zicea ea, domnul Saggott e atît… atît de *îngrozitor* de urît, ştii!

— Draga mea, îi răspundea cucernic doamna Beighton,

nu putem fi altfel decît ne-a făcut pronia cereasca. Şi nu uita că dacă te măriţi cu el, apoi la ceremonii – o ştii şi tu – ai să ai întîietate faţă de propria-ţi mamă. Ia gîndeşte-te la asta şi fii cuminte!

Atunci Kitty îşi semeţea micuţa-i bărbie şi grăia lucruri necuviincioase despre întîietate şi despre prefecţi şi despre instituţia căsătoriei. Iar domnul Beighton se scărpina în scăfîrlie; căci era un om care lua lucrurile mai uşor.

Către sfîrşitul anotimpului, cînd socoti că momentul e prielnic, Barr-Saggott chibzui un plan care făcea adevărată cinste capacităţii sale administrative. Organiză un concurs de tragere cu arcul pentru doamne şi-l înzestră drept premiu cu o superbă brăţară bătută în diamante.

Redactă condiţiile concursului cu mare grijă şi toată lumea pricepu că brăţara urma a fi un dar pentru domnişoara Beighton, a cărui acceptare avea să atragă cu sine mîna şi inima prefectului Barr-Saggott. Condiţiile prevedeau realizarea unei runde zisă a Sfîntului Leonard – treizeci şi şase de lovituri de la cincizeci, şi cinci de metri – conform regulamentului Societăţii toxofile din Simla[189].

Toată Simla fu invitată. Sub deodarii[190] din Annandale, acolo unde se află acum marele stand, erau aşezate măsuţe pentru ceai, frumos împodobite; şi, singură în toată măreţia sa, sclipind în bătaia soarelui, vedeai – într-o cutiuţă căptuşită cu catifea albastră – brăţara cu diamante. Domnişoara Beighton era nerăbdătoare – poate prea nerăbdătoare – să ia parte la concurs. În după-amiaza hotărîtă, toată Simla se îndreptă călare spre Annandale spre a fi de faţă la această inversată judecată a lui Paris. Kitty veni însoţită de tînărul Cubbon, şi nu era greu ae văzut că tînărul avea mintea tulburată. Trebuie socotit nevinovat de tot ceea ce s-a petrecut în urmă. Kitty era

---

[189] *Toxofil* (de la cuvîntul grecesc *toxon* – arc): amator de ragere cu arcul.

[190] *Deodar* – cedru din Munţii Himalaia.

palidă şi nervoasă şi se uita îndelung la brăţară. Barr-Saggott purta somptuoase veşminte, şi se vădea mai nervos chiar decît Kitty, şi mai slut ca oricînd.

Doamna Beighton zîmbea condescendent aşa cum se cuvine mamei unei viitoare doamne prefect, şi tragerea începu. Publicul, în picioare, alcătuise un semicerc, în vreme ce concurentele se prezentau una după alta.

Nimic nu este mai plictisitor dccît un concurs de tragere cu arcul. Concurentele au tras, şi iar au tras, şi au tot tras, pînă ce soarele părăsi valea şi mici adieri suflară printre deodari; lumea aştepta ca domnişoara Beighton să tragă şi ea şi să cîştige. Cubbon stătea la un capăt al semicercului din jurul trăgătoarelor iar Barr-Saggott la celălalt. Domnişoara Beighton era ultima pe listă. Scoru nu înregistrase succese deosebite, aşa că brăţara, plus prefectul Barr-Saggott, erau ale ei, fără doar şi poate.

Prefectul întinse cu propriile lui sacre mîini coarda arcului menit ultimei concurente. Ea făcu un pas înainte, aruncă o privire asupra brăţării – şi prima săgeată nimeri fără greş drept în centrul cercului de aur care reprezenta ţinta; lovitura îi aducea nouă puncte.

La stînga, tînărul Cubbon se făcu alb ca varul, iar demonul lui Barr-Saggott îl îmboldi să zîmbească. Dar pînă şi caii se speriau cînd zîmbea Barr-Saggott. Şi Kitty văzu acel zîmbet. Îşi îndreptă privirea undeva între –să spun aşa – drept înainte şi la stînga, îi făcu un semn imperceptibil lui Cubbon şi continuă să tragă.

Aş dori să pot descrie scena care a urmat. A fost cu totul ieşită din comun şi contrară cuviinţei. Domnişoara Kitty îşi potrivea săgeţile cu nesfîrşita grijă astfel încît oricine să poată vedea ce face. Era o excelentă trăgătoare, iar arcul ei de 46 pfunzi părea făcut de comandă pentru ea. Nimeri suporturile de lemn ale ţintei de patru ori în şir – cu multă grijă. Apoi înfipse o săgeată în partea de sus a suportului pe care era fixată ţinta, şi toate doamnele se uitară una la

alta. După care începu să îndrepte la voia întâmplării cîteva lovituri în cercul alb care, dacă-l nimereşti, îţi dă dreptul numai la un punct. Din punct de vedere al meşteşugului tragerii cu arcul era fantastică; avînd însă în vedere că treaba ei era să ţintească în cercul de aur şi să cîştige brăţara, Barr-Saggott se făcu verde-pal, aşa cum e lintiţa. Mai apoi, ea trase de două ori deasupra ţintei şi după aceea mult la stânga – mereu cu aceeaşi hotărîtă grijă – în vreme ce o tăcere glacială se lăsa peste toţi cei prezenţi, iar doamna Beighton îşi scosese batista. Atunci Kitty trase cîteva săgeţi în pavajul din faţa ţintei şi făcu ţăndări mai multe săgeţi. Apoi trimise o săgeată în banda roşie – obţinînd astfel şapte puncte – numai ca să arate de ce e în stare dacă vrea, şi-şi încheie uluitoarea performanţă cu un număr suplimentar de trageri capricioase asupra suportului ţintei.

Iată-i şi scorul, precum a fost marcat după săgeţile înfipte:

	Aur	Roşu	Albastru	Negru	Alb	Totalul loviturilor	Scor total
Domnişoara Beighton	1	1	0	0	5	7	21

Bar-Saggott arăta de parcă ultimele cîteva vîrfuri de săgeată s-ar fi înfipt în picioarele lui, iar nu într-ale ţintei Apoi adînca tăcere fu ruptă de o fetişcană cîrnă, pistruiată, încă nedezvoltată, care strigă cu glas piţigăiat şi biruitor:

— Atunci *eu* am cîştigat!

Doamna Beighton se strădui din răsputeri să nu-şi piardă cumpătul. Dar nici cea mai deplină stăpînire de sine nu poate rezista unei asemenea dezamăgiri.

Kitty, cu o smucitură nervoasă, îşi readuse arcul în poziţie neîncordată şi se înapoie la locul ei în vreme ce Barr-Saggott încerca să dea impresia că-i face mare plăcere să prindă brăţara pe încheietura roşie si osoasă a unei mîini

de fetişcană. A fost o scenă neplăcută – cît se poate de neplăcută. Fiecare se grăbea să plece odată cu toţi ceilalţi, lăsînd-o pe Kitty să-şi înfrunte mămica.

Dar n-a fost aşa, căci Cubbon o luă cu el – iar ceea ce a urmat nu merită să vadă lumina tiparului.

CUM A FOST SALVAT PLUFFLES

Şi-aşa, în cursul unul anotimp, s-au bătut cinstit amîndouă:
Ea şi verişoara-l May —
Cu tact, talent şi bonomie,
Fost-ău vrăjmaşe leale,
Dar nici că s-ar putea asemui
Luptele dintre bărbaţi
Cu necruţătoarele încăierări ale femeilor.

(Două şi unul)

Doamna Hauksbee era uneori gentilă cu propriu-i sex. Iată o povestioară ce-o dovedeşte, şi-i puteţi da exact atîta crezare cît veţi găsi de cuviinţă.

Pluffles era un tînăr ofiţer în regimentul „Împieliţaţilor“. Era netot rău, chiar pentru un tînăr ofiţer; şi mai şi aducea a pasăre golaşă – aidoma unui canar căruia nu-i crescuseră

încă toate penele. Dar mai rău decît orice era faptul că avea de trei ori mai mulţi bani decît i-ar fi fost spre bine – tăticul lui Pluffles fiind om înstărit, iar Pluffles fiind singurul său fiu. Mămica lui Pluffles îl iubea ca pe ochii din cap. Era doar niţel mai puţin netoată decît Pluffles şi credea tot ce spunea băiatul.

Punctul slab al lui Pluffles consta în a nu da crezare celor ce spuneau oamenii. Îi venea mai la îndemîna să aibă încredere în ceea ce numea propria-i judecată. Putere de judecată avea cam tot cît avea iscusinţă în mîini ori pricepere de a se ţine în şa. Astfel că venitul acela mai la îndemînă l-a azvîrlit o dată ori de două ori peste cap drept în urzicile necazurilor.

Însă necazul cel mai afurisit pe care Pluffles singur şi l-a făcut vreodată, i-a venit plăcintă la Simla – acum cîtva timp, cînd avea rotunda vîrstă de douăzeci şi patru de anişori.

El a început prin a nu acorda încredere, ca de obicei, decît propriei sale judecaţi şi rezultatul a fost că, după cîtva timp, s-a pomenit legat de mîini şi de picioare la roţile ricşei[191] doamnei Reiver.

Nimic de soi nu putem găsi în persoana doamnei Reiver, decît rochiile pe care le purta. Rea era de la părul – care-şi începuse cariera pe capul unei fete bretone – pînă la tocurile pantofilor, înalte de şapte centimetri. Nu era răutăcioasă în mod sincer şi spontan ca doamna Hauksbee: era ticăloasă în felul în care sînt ticăloşi afaceriştii.

În juru-i nu se isca niciodată vreun scandal – nu avea îndeajuns de marinimoase imbolduri pentru una ca asta. Era excepţia care întărea regula, căci doamnele din societatea anglo-indiană sînt din toate punctele de vedere la fel de vrednice de admiraţie ca şi suratele lor din patrie. Şi-şi petrecea viaţa întărind acea regulă.

Doamna Hauksbee şi cu ea se urau reciproc din toată

---

[191] Ricşa este o trăsurică pe care, în ţările coloniale, o trăgea, înhămat, un om.

inima. Se urau mult. Prea mult pentru a se încăiera: dar vorbele ce-şi adresau una alteia erau surprinzătoare — ca să nu spunem originale. Doamna Hauksbe era cinstită – nu mai puţin cinstită decît dinţii-i din faţă – şi, de n-ar fi fost plăcerea-i de a face rău altora, putea fi socotită cu adevărat perla femeilor. La doamna Reiver însă nici pic de cinste: nimic altceva decît egoism. Şi pe la începutul sezonului, bietul şi micuţul Pluffles ajunse a-i fi pradă. Ea se dedicase cu totul realizării acestui scop şi cine era oare Pluffles pentru a-i rezista? Băiatul a continuat – nu-i aşa? — să aibă încredere numai în propria-i judecată, şi se trezi pierdut.

L-am văzut pe Hayes înfruntînd un cal nărăvaş, am văzut un birjar îmblînzind un ponei încăpăţînat, înhămat la o trasurică numită de ei tongă, am văzut un prepelicar cu năbădăi dresat de-un vînător tare cîinos – însă domesticirea lui Pluffles din regimentul „Împieliţaţilor" le-a întrecut pe toate.

El a fost deprins să aducă şi să ducă, întocmai ca un cîine, ceea ce i se cerea şi să aştepte ca un căţel măcar o vorbuliţă de pe buzele doamnei Reiver. A fost învăţat să meargă la întâlniri la care doamna Reiver nu avea de gînd să meargă. A fost obişnuit să fie recunoscător pentru cîte un dans pe care doamna Reiver nu avea de gînd să i-l acorde. L-a educat să aştepte tremurînd, vreme de un ceas şi un sfert în bătaia vîntului pe Elyzeul acelei localităţi, în timp ce doamna Reiver sta şi reflecta dacă să facă ori ba o plimbare călare. A fost mînat, în frac subţire, să plece să caute o ricşă sub năprasnele ploii torenţiale şi să păşească alături de ricşa aceea după ce în sfîrşit o găsise. A fost strunit să înveţe ce înseamnă a ţi se vorbi întocmai ca unui culi şi a ţi se da porunci întocmai ca unui bucătar. A fost deprins să înveţe toate acestea şi multe altele. Iar pentru şcolarizare, plătea băiatul.

Poate că, într-un fel nedesluşit, îşi închipuia că aşa era frumos să fie şi că aşa se cuvenea, că pe calea aceasta îşi

dobîndea un statut de bărbat şi respecta cele mai rafinate reguli mondene. Nimeni nu se simţea îndatorat să-i arate lui Pluffles că o luase razna. Antrenul în sezonul acela era prea vioi spre a îndemna la prea multă atenţie; iar a te băga în nesăbuinţele altuia nu-ţi aduce mereu decît supărări. Colonelul lui Pluffles ar fi trebuit să-l recheme la unitate, cînd i s-a adus la cunoştinţă cum stau lucrurile. Dar Pluffles găsise de cuviinţă a se logodi cu o fata din Anglia, ultima oară cînd fusese în concediu în patrie, şi dacă exista în lumea aceasta un lucru pe care colonelul nu-l putea suferi, apoi era un tânăr ofiţer însurat. A rîs cînd a auzit de şcolarizarea lui Pluffles şi a spus că „lasă că-i prinde bine băiatului”. Numai că nu era cîtuşi de puţin o bună şcolarizare. Ea l-a împins să cheltuiască peste puterile lui, care e drept că erau destul de mari; dar mai presus de toate, şcolarizarea aceea a stricat un băiat ca oricare altul şi a făcut din el un om de mîna a zecea, unul de cea mai proastă calitate. S-a aventurat într-o gaşcă de secături şi văzîndu-i notele de plată te-ai fi putut mira.

Atunci a prins doamna Hauksbee ocazia din zbor. A lucrat de una singură şi pe cont propriu, ştiind ce aveau să zică oamenii despre ea. A lucrat de dragul unei fete pe care n-o văzuse niciodată. Logodnica lui Pluffles urma să apară în octombrie, sub paza unei mătuşi, spre a se mărita cu Pluffles.

La începutul lui august, doamna Hauksbee şi-a datj seama că a sosit vremea să intervină. Un om care călătoreşte mult ştie ce are să facă un cal chiar în momentul cînd calul o şi face. Tot astfel, o femeie cu atîta experienţă ca doamna Hauksbee ştie cît se poate de bine cumi are să se poarte, în anumite împrejurări, un tînăr – mai ales cînd e îndrăgostit tun de-o femeie de tipul doamnei Reiver. Şi-a spus că, mai curînd ori mai tîrziu, micuţul Pluffles avea să desfacă logodna, s-o desfacă fără nicio pricină – doar pentru a-i fi pe plac doamnei Reiver,

care, în schimb, avea să-l ţină la picioarele şi la cheremul ei exact atîta timp cît va socoti ea că merită să-l ţină. Şi-a spus că-i sînt bine cunoscute ei simpltomele tuturor acestor treburi. Iar dacă ea nu le cunoştea, apoi cine oare le-ar fi putut cunoaşte?

Apoi a pornit la atac să-l cucerească pe Pluffles sub tirul artileriei inamice; întocmai precum doamna Cusack-Bremmil îl luase pe Bremmil cu ea de sub ochii doamnei Hauksbee.

Această luptă a durat şapte săptămâni – noi i-am spus războiul de şapte săptămîni – şi a fost purtată centimetru cu centimetru de amîndouă părţile combatante. O dare de seamă amănunţită ar umple o carte, şi tot ar fi incompletă. Oricine ştie cîte ceva despre lucrurile acestea e în măsură să evoce singur detaliile respective. A fost o luptă splendidă – alta ca ea nici că va mai fi, atîta vreme cît va dăinui Jakko[192] – iar Pluffles a reprezentat răsplata învingătorului. Lumea a tot spus lucruri urîte pe seama doamnei Hauksbee. Nu ştia care-i rostul acţiunii sale. Cît despre doamna Reiver, ea a dus bătălia în parte pentru că Pluffles îi era folositor, dar mai ales pentru că o ura pe doamna Hauksbee şi treaba această era ca o punere la probă a puterilor lor respective. Ce a gîndit Pluffles nu ştie nimeni. Nu avea el idei multe nici în clipele sale cele mai bune, iar puţinele de care se învrednicea îl duceau spre îngîmfare. Doamna Hauksbee spunea:

— Băiatul ăsta trebuie ademenit, şi singurul mijloc de a-l ademeni este de a-l trata cît mai bine.

Aşa că l-a tratat ca pe un om de lume experimentat, atîta timp cît soarta bătăliei a rămas în cumpănă. Încetul cu încetul, micuţul de Pluffles s-a desprins din vechea lui vasalitate şi a trecut de partea inamicului, care-i dădea cea mai atentă consideraţie. N-a mai fost niciodată trimis după

[192] Jakko: creasta pintenului de munte (subhimalaian) pe care se află aşezată localitatea Simla; cartier de vile elegante.

ricşe în orele din afara serviciului, şi nici nu i s-au mai făgăduit dansuri care niciodată nu aveau loc, şi nici nu s-au mai efectuat pompări asupra pungii sale. Doamna Hauksbee îl ţinea de căpăstru şi, după felul cum o dusese la doamna Reiver, tînărul ştiu să aprecieze schimbarea de metodă.

Doamna Reiver îl dezvăţase de a mai vorbi despre el însuşi, dresîndu-l să vorbească mai degrabă despre minunatele ei însuşiri. Doamna Hauksbee a procedat altfel, şi-i dobîndi încetul pe încetul încrederea pînă ce i-a pomenit de logodna sa cu fata din patrie, logodnă de care vorbi foarte de sus ca de „păcatele tinereţelor”. Asta s-a întîmplat pe cînd lua ceaiul cu ea într-o după-amiază; discuta în ceea ce i se părea lui a fi un stil de vorbire degajat şi monden. Doamna Hauksbee mai văzuse ea un alt leat de tineri de acest soi, care, după ce înmuguriseră şi înfloriseră, erau acum pe cale de a se preface – vai – în căpitani îndesaţi şi în maiori bondoci.

În caracterul sus-menţionatei doamne puteai găsi – fără exagerare – cam vreo douăzeci şi trei de aspecte felurite. Există bărbaţi care menţionează chiar o cifra mai mare. Ea a început prin a-i vorbi lui Pluffles ca o mamă şi ca şi cum ar fi fost între ei o diferenţă de trei sute de ani, iar nu de cincisprezece. Glăsuia cu un fel de tremur răguşit înzestrat cu efecte liniştitoare, deşi cele ce spunea – numai liniştitoare nu erau. Scotea în vileag uriaşa nesăbuinţă – de nu şi josnicie – a purtării lui Pluffles, şi îngustimea vederilor sale. El, atunci, a bolborosit ceva despre „a avea încredere numai în propria-ţi judecată de om de lume”, gătindu-i astfel doamnei Hauksbee calea spre cele ce urma ea să-i spună. Venind din partea altei femei, tratamentul acesta l-ar fi plictisit pe Pluffles, dar blîndul stil al doamnei Hauksbee şi gunguritul ei îl dezarmaseră cu totul şi-i insuflau simţăminte de căinţă – de parcă s-ar fi aflat într-o biserică frecventată de o lume selectă. Încetul cu încetul,

cu multă gingăşie şi multă îngăduinţă, ea începu să extragă trufia din Pluffles, aşa cum scoţi spiţele metalice ale unei umbrele înainte de a-i schimba mătasea. I-a spus ce părere are despre el şi despre puterea lui de judecată şi despre cunoştinţele lui de om de lume; i-a mai arătat cum ispràvile lui îl făcuseră de rîs în ochii tuturora şi a încheiat dezvăluindu-i că nutrea gîndul să-i facă chiar ei propuneri amoroase de îndată ce ea i-ar fi dat prilejul. I-a mai spus că numai căsătoria e de el; şi-i prezentă – în culori de pastel şi opal – un portret al viitoarei doamne Pluffles care va trece prin viaţă bizuindu-se pe „judecata” şi „experienţa mondenă” a unui soţ care nu-şi poate face nici un reproş. Cum de putea împăca, aste două situaţii numai ea ştia. Dar pe Pluffles ele nu l-au izbit ca fiind contradictorii. Mica predică ţinută a fost desăvîrşită – mult mai bună decît a oricărui membru al clerului şi a luat sfîrşit cu unele înduioşătoare aluzii la mămica şi tăticul lui Pluffles şi la înţelepciunea hotărîrii lui de a întemeia un cămin.

L-a trimis apoi pe Pluffles să facă o mică plimbare spre a reflecta asupra celor ce i se spuseseră. Pluffles plecă, suflîndu-şi zgomotos nasul şi ţinîndu-se foarte ţeapăn. Doamna Hauksbee rîdea.

Ce avusese de gînd Pluffles să facă în privinţa logodnei numai doamna Reiver ştia şi taina aceasta a dus-o cu ea în mormlnt. Părerea mea este că ea ar fi vrut să o strice, ca o dovadă a puterii de care dispunea asupra bărbaţilor.

În cursul zilelor următoare, Pluffles a dus multe conversaţii cu doamna Hauksbee. Erau toate menite aceluiaşi stop şi toate l-au ajutat să înainteze pe calea virtuţii.

Doamna Hauksbee voia să-l ţină sub aripa sa ocrotitoare pînă la urmă. Iată de ce s-a împotrivit planului potrivit căruia Pluffles trebuia să meargă să se însoare la Bombay.

Numai Dumnezeu ştie ce se poate întîmpla pe drum! zise

ea. Pluffles e blestemat cu blestemul lui Ruben[193] iar India nu-i este loc de priinţă.

Pînă la urmă a sosit şi logodnica, însoţită de mătuşa ei, iar Pluffles, punînd oarecare rînduială în treburile şi socotelile sale – ajutat fiind şi aici de doamna Hauksbee – se căsători.

Doamna Hauksbee răsuflă uşurată după îndoita rostire a cuvîntului „da“ – şi-şi văzu de drum.

Pluffles îi urmă sfatul cu privire la plecarea în Anglia. A demisionat din armată şi acum se îndeletniceşte cu creşterea de vite bălţate înlauntrul unor terenuri împrejmuite cu gard vopsit în verde – pe undeva prin ţara lui de baştină. Şi cred că se dovedeşte foarte priceput, la treaba aceasta. Aici ar fi dat numai şi numai de mari necazuri.

Iată pentru ce, dacă se întîmplă ca cineva să vorbească din cale afară de rău despre doamna Hauksbee, povestiţi-i cum a fost salvat Pluffles.

CEASUL COLONELULUI

Ce stă scris în cărţile lui
Brahma stă în inima lui Brahma.
Nici voi, nici eu n-am ştiut că

[193] Aluzie la pasajul biblic de la cartea *Facerii,* 36, 22.

există atîta răutate în lume.
Proverb hindus

Totul a început ea o păcăleală, dar s-a ajuns departe acum, şi totul începe să ia un aspect serios.

Platte, sublocotenentul, fiind sărac, avea un ceas Waterbury şi drept lanţ o simplă curea de piele.

Colonelul avea şi el un ceas Waterbury şi drept lanţ struna unei zăbale. Strunele de zăbale sînt cele mai bane lanţuri de ceas. Sînt tari şi scurte. Între o strună de zăbală şi o curea de piele deosebirea nu e mare, iar între un ceas Waterbury şi un altul de aceeaşi marcă deosebire nici nu există. Toată lumea în garnizoană cunoştea struna de zăbală a colonelului. Nu era el mare călăreţ, dar îi plăcea ca oamenii să creadă că pe vremuri fusese, şi-i da zor cu poveşti fantastice despre frîul de vânătoare căruia acea strună de zăbală îi aparţinuse. Altminterea, era un religios, plictisitor de religios.

Platte şi colonelul se îmbrăcau în seara aceea la club – fiind amîndoi în întîrziere la respectivele întâlniri şi amîndoi grăbiţi. Asta era *kismet,* soarta. Amîndouă ceasurile erau pe-un raft de sub oglindă – lanţurile atîrnîndu-le în jos. Ceea ce dovedea neglijenţă. Platte sfîrşi primul de îmbrăcat, înşfacă unul din ceasuri, se uită în oglindă, îşi potrivi cravata şi o luă la goană. După alte patruzeci de secunde, colonelul repetă aidoma aceleaşi gesturi; fiecare luă ceasul celuilalt.

Aţi observat poate că mulţi oameni religioşi sînt profund bănuitori. Ei par – din considerente mai mult religioase, fireşte – să ştie mai mult despre răul din lume decît cei neprimeniţi prin credinţă. În orice caz, cînd e vorba de a pune pe seama oamenilor fapte rele ori de a da interpretarea cea mai gravă unor lucruri nevinovate, putem fi siguri că un anume soi de oameni buni depăşeşte pe toţi ceilalţi semeni ai lor. Colonelul şi soţia lui aparţineau acestui soi de oameni. Dar mai cătrănită era soţia

colonelului. De la ea porneau toate bîrfelile din garnizoană şi în ceea ce o priveşte nu şovăia să stea de vorbă şi cu propria sa *ayah*[194]. Nu mai este nevoie să adăugăm altceva. Soţia colonelului distrusese căsnicia soţilor Laplace. Soţia colonelului pusese capăt proiectului de căsătorie Ferris-Haughtrey. Soţia colonelului îl determinase pe tînărul Buxton să-şi ţină soţia departe de el, la şes, în cursul primului lor an de căsătorie. Drept care micuţa doamnă Buxton a murit, şi pruncul său odată cu ea. Iar lucrurile acestea vor fi ţinute minte împotriva soţiei colonelului, atîta vreme cît va mai exista vreun regiment în ţara aceasta.

Dar să ne întoarcem la colonel şi la Platte. După ce ieşiră din garderobă, fiecare o apucă deci pe drumul său. Colonelul trebuia să cineze cu doi capelani, iar Platte se ducea la o recepţie de becheri, urmată de un whist[195].

Luaţi aminte cum se întîmplă lucrurile! Dacă vistavoiul lui Platte ar fi pus şaua cea nouă, capetele inelelor de şa nu ar fi trecut prin pielea uzată şi prin şaua cea veche pînă la greabănul iepei, pe cînd Platte se întorcea acasă în jurul orei două noaptea. Iapa nu s-ar fi cabrat, nu ar fi sărit şi n-ar fi căzut într-un şanţ răsturnînd cabrioleta şi azvîrlindu-l pe Platte peste un gard de aloe drept în atît de bine întreţinuta pajişte a doamnei Larkyn, iar povestirea de faţă n-ar mai fi fost scrisă niciodată. Iapa însă pe toate cele de mai sus le-a făcut şi-n vreme ce Platte se tot rostogolea pe gazon, aidoma unui iepure împuşcat, ceasul şi lanţul îi zburară din buzunarul vestei – aşa cum sabia unui maior de infanterie ţîşneşte din teacă afară cînd se trage un *feu de joie*[196] – şi se dădură de-a dura pînă ce au ajuns sub o fereastră.

Platte şî-a vîrît batista sub periniţa şeii, a îndreptat

---

[194] Femeie de serviciu ori îngrijitoare indiană.

[195] Joc de cărţi, asemănător cu bridge-ul.

[196] Foc de artificii.

cabrioleta răsturnată şi a plecat aşadar, în seara aceea, acasă.

Luaţi iar aminte la felul cum lucrează *kismet*, adică soarta! Aşa ceva nu prea se întîmplă nici la o sută de ani odată. Către sfîrşitul cinei cu cei doi capelani, colonelul îşi descheie vesta şi se apleacă peste masă spre a se uita la nişte rapoarte ale misionarilor. Bareta curelei de la ceas trecu prin butonieră şi ceasul – ceasul lui Platte – lunecă fără zgomot pe covor. Acolo îl găsi în dimineaţa următoare servitorul, care îl şi păstră.

Mai apoi colonelul a pornit spre casă, la draga inimii sale; atîta doar că vizitiul trăsurii fiind beat, se rătăci. Aşa încît colonelul s-a înapoiat la o oră cu totul nepermisă şi scuzele-i nu fură acceptate. Dacă soţia colonelului ar fi fost unul din acele oarecare „vase ale mîniei gătite spre pieire“*,* ar fi ştiut că atunci cînd un bărbat lipseşte de acasă cu anumite scopuri, el are întotdeauna scuze temeinice şi originale. Însăşi lipsa de consistenţă a explicaţiei date de colonel dovedea însă veracitatea spuselor sale.

Ţineţi iar seama de cum lucrează *kismet*! Ceasul colonelului, care se rostogolise odată cu Platte pe pajiştea doamnei Larkyn, găsi de cuviinţă să se oprească exact sub fereastra acestei doamne. Doamna Larkyn îl văzu acolo dimineaţa devreme, îl recunoscu şi-l ridică de pe jos. Auzise prăbuşirea cabrioletei lui Platte la ora două, în noaptea aceea, precum şi vocea lui înjurînd iapa. Îl cunoştea pe Platte, care-i era simpatic. În cursul acelei zile îi arătă ceasul şi-i ascultă povestea. Platte îşi întoarse capul într-o parte, clipi din ochi şi spuse:

— Mai mare ruşinea! Ce mai libidinos bătrîn! Şi mai face pe credinciosul, nevoie mare. Tare m-ar bate gîndul să-i trimit soţiei colonelului ceasul şi s-o văd ce explicaţii poate găsi.

Doamna Larkyn se gîndi o clipă la soţii Laplace – pe care-i cunoscuse cînd Laplace şi nevasta lui aveau încredere

unul în celălalt – şi răspunse:

— Am să-l trimit eu. Cred că are să-i prindă bine. Dar, ţine minte, nu va trebui să-i spunem *niciodată* adevărul.

Flatte era sigur că propriul lui ceas se afla în posesia colonelului şi-şi spuse că restituirea ceasului Waterbury cel cu strună de zăbală, însoţit de un bilet liniştitor al doamnei Larkyn, va isca numai o mică tulburare, vreme de cîteva clipe. Doamna Larkyn însă ştia ea ce ştia. Ştia că orice picătură de otravă îşi va afla pămînt roditor în inima soţiei colonelului.

Pacheţelul şi un bilet conţinînd cîteva observaţii asupra orelor de vizită ale colonelului fură trimise soţiei acestuia, care se retrase în camera ei spre a plînge şi a sta la sfat cu sineşi.

Dacă exista pe tot pământul acesta o femeie pe care soţia colonelului s-o urască, însă cu cea mai sfîntă înflăcărare, apoi aceea era doamna Larkyn. Doamna Larkyn era o persoană frivolă şi pe soţia colonelului o poreclise „mîţa blîndă”. Soţia colonelului spunea că cineva anume din Apocalipsă seamănă leit cu doamna Larkyn. Menţiona de asemeni şi alte personaje din Scriptură. Din Vechiul Testament. (Dar soţia colonelului era singura persoană care găsea de cuviinţă, ori cuteza să spună ceva împotriva doamnei Larkyn. Toţi ceilalţi o priveau ca pe o fiinţă amuzantă şi de ispravă). Iată de ce, gîndindu-se că soţul ei semănase ceasuri pe sub fereastra „Ăleia“ la cele mai scandaloase ore şi luînd în consideraţie şi sosirea sa atît de tîrzia în noaptea precedentă, ea…

Ajunsă aici cu raţionamentul, se ridică şi se duse în căutarea soţului ei, care tăgădui totul în afara faptului că era proprietarul ceasului. Ea îl conjură, pentru a nu-şi pune în primejdie sufletul, să rostească adevărul. Colonelul tăgădui din nou, adăugînd şi două cuvinte mai tari. Atunci se lăsă asupra soţiei colonelului o tăcere care o asemui cu o stană de piatră şi care dură tot atît cît i-ar fi fost cuiva

necesar să răsufle de cinci ori.

Discursul care a urmat nu mă priveşte pe mine şi nici pe dumneavoastră. L-a zămislit gelozia femeiască şi conjugală: îl explicau simţămîntul apropierii bătrîneţii şi obrajii scofîlciţi; îl întemeia acea adîncă neîncredere izvorîtă din textul care spune că pînă şi inimile pruncilor nu-s mai bune decît ale părinţilor lor; îl îmboldea o ură bogată în ranchiună faţă de doamna Larkyn şi, în sfîrşit, toate articolele crezului pe care educaţia îl predase soţiei colonelului.

Dar mai presus de orice stătea afurisitul ceas Waterbury cu strună de zăbală, care tot ticăia în palma vestejitei şi tremurătoarei sale inimi. În clipele acelea, îmi vine a crede, soţia colonelului a simţit ceva din chinuitoarea bănuială pe care o injectase în mintea bătrînului Laplace, puţin din suferinţa bietei domnişoare Haughtrey şi într-o oarecare măsură – cancerul care rodea inima lui Buxton în vreme ce-şi privea soţia murind sub ochii lui. Colonelul se bîlbîia şi încerca să explice. Apoi îşi aduse aminte că ceasul său dispăruse şi misterul se făcu şi mai total. Soţia colonelului vorbi şi se rugă pe rînd, pînă ce osteni şi se retrase pentru a ticlui mijloacele menite să „pedepsească îndărătnica inimă a soţului ei”. Ceea ce se tălmăceşte în limbaj obişnuit prin „a-i rupe gura”.

Vedeţi, fiind adînc convinsă de doctrina păcatului strămoşesc, nu putea da crezare unor simple aparenţe. Ştia prea multe şi dintr-o dată sărea la cele mai extravagante concluzii.

Bine i-a prins. I s-a acrit viaţa, aşa cum şi ea acrise viaţa soţilor Laplace. Îşi pierduse încrederea în colonel şi – aici intervenea şi dogma bănuielii – se prea poate ca el să fi păcătuit de multe ori mai înainte ca milostivnica pronie să-i fi stabilit prin mijlocirea unei atît de nevrednice unelte ca doamna Larkyn – vinovăţia. Soţul ei nu era decît un nenorocit, un desfrînat sadea încărunţit în rele. S-ar putea că asta să pară a fi o reacţie prea tare pentru o femeie

măritată de atîta timp; dar e o incontestabilă realitate că dacă un bărbat ori o femeie îşi face un obicei şi o bucurie din a crede şi a răspîndi răutăţi despre persoane de care el ori ea nu se sinchisesc, apoi el ori ea vor sfîrşi prin a crede numai răul despre cei foarte apropiaţi şi foarte dragi. Aţi putea de asemeni crede că simplul incident al ceasului era prea mărunt şi prea banal pentru a dezlănţui o neînţelegere. Alt străvechi adevăr este că în viaţă, întocmai ca şi la curse, cele mai grave accidente au loc la trecerea şanţurilor mici şi a gardurilor celor mai joase. Tot astfel, putem uneori vedea o femeie care ar fi dat o Ioana d'Arc în alt veac şi sub alte ceruri, prăpădindu-se cu zile din pricina meschinelor griji ale gospodăriei. Dar asta-i altă poveste.

De pe urma credinţei, soţia colonelului nu se alegea decît cu şi mai multă amărăciune; credinţa stăruia doar atît de aprig asupra ticăloşiei oamenilor. Aducîndu-şi aminte de toate isprăvile ei, garnizoana întreagă urmărea cu bucurie nefericirea şi pateticele sale strădanii de a şi-o ascunde de ochii garnizoanei. Garnizoana însă ştia şi rîdea necruţător, căci toată lumea auzise – din gura doamnei Larkyn, şi însoţită de multe gesturi dramatice – povestea ceasului.

Văzînd că superiorul său nu izbutise a se dezvinovăţi, Platte i-a spus o dată ori de două ori doamnei Larkyn:

— Treaba asta a mers prea departe. Propun să-i spunem soţiei colonelului exact cum s-au petrecut lucrurile.

Doamna Larkyn îşi strînse buzele şi-şi clătină capul şi exprimă părerea că soţia colonelului trebuie să-şi îndure pedeapsa cît mai bine va putea. De fapt, doamna Larkyn era o femeie frivolă din partea căreia nimeni nu s-ar fi aşteptat la o ură înverşunată. Aşa încît Platte n-a întreprins nici un demers, ajungînd cu timpul să creadă – faţă de tăcerea colonelului – că acesta trebuie să fi hoinărit pe undeva în noaptea aceea şi ca atare prefera să fie osîndit pentru mai mica infracţiune de încălcare a grădinilor altora la ore tîrzii. După oarecare vreme, Platte dădu uitării

chestia cu ceasul şi porni cu unitatea sa către ţinuturile din cîmpie. Doamna Larkyn plecă şi ea în patrie, după ce termenul de serviciu colonial al soţului său luă sfîrşit. De uitat n-a uitat niciodată.

Platte însă avea perfectă dreptate cînd spunea că merseseră prea departe cu gluma. Neîncrederea şi scenele tragice iscate de pe urma întîmplării – pe care noi cei din afară nu le putem vedea şi cărora nu le putem da crezare – o ucid încet pe soţia colonelului şi-i fac viaţa nesuferită colonelului. Dacă ori el ori ea ar citi vreodată povestea aceasta, pot fi siguri că ea reprezintă o destul de corectă redare a cazului şi - vorba ceea – se pot săruta şi împăca.

Shakespeare face aluzie la hazul de a privi un genist bombardat de propia-i baterie. De aci rezultă că poeţilor le-ar sta mai bine să nu scrie despre ceea ce nu înţeleg. Oricine i-ar fi putut spune lui Shakespeare că pionierii de geniu şi tunarii sînt ramuri cu totul deosebite ale armatei. Dacă însă corectaţi fraza şi în loc de pionier puneţi tunar, atunci hazul moralei va avea de unde să rezulte.

CONSECINŢE

> Subtilităţile Rosicrucienilor au apărut în orient (pe învăţătorii lor îi mai puteţi găsi şi astăzi la poalele munţilor Jacatala. Căutaţi în Bombastus Paracelsus. Citiţi ce ne spune cercetătorul Flood despre Dominantul care trece prin Ciclurile Sorilor – citiţi-mi în sfîrşit povestea şi priviţi Luna la apogeul ei.

Există la Simla numiri în funcţie pe un an şi numiri în funcţie pe doi ani şi numiri în funcţie pe cinci ani şi mai există, ori existau, numiri în funcţie permanentă, în temeiul cărora rămîneai în slujbă pe toată durata vieţii şi te alegeai cu obraji rumeni şi cu un venit frumos.

Puteai desigur coborî de vale cînd începea timpul rece; căci Simla este atunci cam monotonă.

Tarrion venea de Dumnezeu ştie unde – de undeva de departe, dintr-un colţ uitat al Indiei centrale, unde localităţii Pachmari i se spune „staţiune balneară” şi, după cîte ştiu, oamenii se plimbă în carete trase de boi trăpaşi. El făcea parte dintr- un regiment, dar dorinţa-i cea mai fierbinte era să scape de regiment şi să trăiască la Simla de-a pururi şi-n veci de veci. Nu avea preferinţe anume, în afara unui cal bun şi a unei tovărăşii plăcute. Credea că orice lucru îl poate face bine; ceea ce-i o credinţă frumoasă, dacă ea

izvorăşte din adîncul inimii. Se pricepea la multe, ţi-era mai mare dragul să te uiţi la el şi-ntotdeauna crea în juru-i o atmosferă plăcută – chiar şi-n centrul Indiei.

Aşa că s-a dus omul la Simla şi, fiindcă era deştept şi amuzant, a început fireşte a gravita în jurul doamnei Hauksbee, care toate le putea ierta, numai prostia nu.

Odată i-a făcut marele serviciu de a schimba data de pe o invitaţie la un mare dans la care doamna Hauksbee dorea să ia parte, dar nu putea deoarece se certase cu aghiotantul: acesta, om meschin fiind, avusese grijă să o invite la o mică serată pe ziua de 6 în loc de a o pofti la marele bal din 26. Falsul a fost săvîrşit cu multă abilitate; şi dna doamna Hauksbee i-a arătat aghiotantului invitaţia şi a ţinut să-l tachineze amical pentru că, iată, nu e prea stăruitor în răzbunări, acesta crezu într-adevăr că făcuse o greşeală; şi – lucru prea înţelept – înţelese că n-are niciun rost să te lupţi cu doamna Hauksbee, care îi fu recunoscătoare lui Tarrion şi-l întrebă ce ar putea face pentru el.

Tarrion îi răspunse sincer:

— Sînt în permisie, am venit aici pe cont propriu să văd ce-aş putea găsi. N-am nici cea mai mică legătură în toată Simla asta. Numele meu nu este cunoscut nici unui om care să poată dispune de-o slujbă, şi eu o slujbă aş vrea – una bună, serioasă, *pukka*[197]! Cred că dumneavoastră puteţi duce la bun sfîrşit orice treabă de care vă apucaţi. Vreţi să-mi daţi o mînă de ajutor?

Doamna Hauksbee rămase o clipă pe gînduri şi-şi petrecu şfichiul biciului ei de călărie peste buze, precum îi era obiceiul cînd reflecta. Apoi ochii îi scăpărară şi grăi:

— Vreau.

Şi bătură palma pe chestia asta.

Tarrion avînd deplină încredere în femeia aceasta extraordinară, nici că s-a mai gîndit la ceea ce îl preocupa,

---

[197] În hindi: solid, permanent, de nădejde.

decît doar pentru a se întreba ce fel de funcţie o să-i pice.

Doamna Hauksbee începu să socotească în minte cam cît preţuiesc toţi conducătorii de ministere şi membrii ai Consiliului pe care-i cunoaşte şi cu cît mai mult se gîndea, cu atît mai vîrtos rîdea, căci jocul o amuza şi se lăsase din toată inima în voia lui. Ea luă apoi un nomenclator al administraţiei civile şi urmări lista funcţiilor. Existau cîteva prea frumoase slujbe în administraţia civilă. În cele din urmă ajunse la concluzia, că deşi Tarrion e prea bun pentru serviciul politic, n-ar strica să înceapă prin a-i găsi un loc totuşi acolo. Care au fost propriile-i planuri în vederea acestui scop nu are cîtuşi de puţin importanţă, deoarece norocul (ori destinul) i-a fost prielnic şi ea n-a mai avut nimic altceva de făcut decît să urmărească mersul evenimentelor şi să-şi atribuie tot meritul.

Toţi viceregii, la început, trec prin faza nebuniei „secretului diplomatic”. Cu vremea le trece; dar se molipsesc cu toţii de ea în primele zile, fiindcă sînt nou veniţi în ţară. Viceregele care se molipsise pe atunci de boala aceasta – lucrurile s-au petrecut acum multă vreme, mai înainte ca lordul Dufferin să fi venit din Canada ori lordul Ripon din sînul bisericii anglicane – suferea de ea într-o formă acută; şi rezultatul era că oamenii de curînd intraţi în serviciile ce mînuiesc secrete de stat circulau încoace şi-ncolo cu un aer nefericit, iar viceregele tare se fudulea că izbutise să insufle colaboratorilor săi cîteva noţiuni de discreţie.

Guvernul central însă are prostul obicei de a relata în documente scrise tot ceea ce face. Aceste documente se ocupă cu tot felul de lucruri – de la plata a 200 rupii unui „informator” indigen pînă la dojeni exprimate vakililor[198] şi motamizilor[199] unor state vasale, ori scrisori destul de cominatorii adresate unor principi indigeni cărora li se pune

---

[198] Rezidenţi britanici la curtea unui cîrmuitor indigen.
[199] Judecători indigeni.

în vedere să-şi orînduiască aşa cum se cade gospodăria, să se abţină de la răpiri de femei ori de a-i îndopa pe infractori cu piper roşu şi de la alte asemenea excentricităţi. Desigur că lucrurile acestea nu ajungeau niciodată la cunoştinţa marelui public, deoarece în mod oficial principii indigeni nu greşesc niciodată iar statele lor sînt, în mod oficial, la fel de bine administrate ca şi teritoriile noastre. Gratificaţiile acordate unor anume ciudate persoane nu constituie nici ele materialul cel mai indicat spre a fi tipărit în ziare, deşi alcătuiesc o lectură uneori interesantă. Cînd guvernul central se află la Simla[200] aceste documente sînt redactate acolo şi ajung în mîinile celor cărora le sînt sortite prin curier ori pe calea poştei. Pentru viceregele de atunci principiul păstrării secretelor avea o tot atît de mare însemnătate ca şi punerea sa în practică; el exprima convingerea că un despotism paternalist ca al nostru n-ar trebui să permită să fie cunoscute nici măcar nişte măsuri mărunte – cum ar fi fost numirile de slujbaşi inferiori – înainte de momentul oportun. Era bine cunoscut pentru devotamentul lui faţă de principii.

În vremea de care vorbim noi fusese redactat un uriaş morman de acte şi documente. Urma ca un om să le ducă de la un capăt la celălalt al Simlei. N-au fost puse într-un plic oficial, ci într-unul mare, pătrat, de culoare roz pal; totul scris de mînă pe hîrtie subţire, împăturită. Destinatarul menţionat pe plic era „The Head Clerk[201] etc., etc.“. Ei bine, între „The Head Clerk (etc., etc.“ şi „Mrs Hauksbee” plus o înfloritură diferenţa nu e prea mare, dacă adresa este scrisă urît, aşa cum şi era cazul. Acel *chaprassi*[202] care primi plicul nu era mai nătărău decît marea majoritate a colegilor săi. A uitat

---

[200] Simla era reşedinţa de vară a viceregelui şi a guvernului său.

[201] Şeful serviciului

[202] Curier indigen

doar unde urma să fie remis acel plic cu totul neoficial şi astfel l-a întrebat pe cel dintîi englez pe care l-a întîlnit şi care s-a întîmplat să fie un om călare şi foarte zorit, în drum spre Annandale. Englezul abia dacă aruncă o privire asupra plicului, şi zise: „Hauksbee Sahib ki Mem“ şi-şi văzu de drum. Întocmai făcu şi acel *chaprassi,* deoarece scrisoarea era ultima din teancul ce i se încredinţase şi el vroia să termine mai repede cu treaba. Registru de semnat nu purta cu sine: a vîrît scrisoarea în mîinile servitorului doamnei Hauksbee şi s-a dus să fumeze o ţigară cu un prieten. Doamna Hauksbee tocmai aştepta ca o prietenă să-i trimită un model de rochie decupat pe hîrtie de mătase. Iată de ce deîndată ce primi marele pachet pătrat exclamă: „O! draga de ea!“ şi-l deschise cu ajutorul unui cuţit de tăiat hirtie. Tot conţinutul de acte scrise de mînă se rostogoli pe jos.

Doamna Hauksbee începu să citească. Am spus că teancul era destul de mare. Ajungă-vă să ştiţi doar atît. Pachetul epistolar cuprindea un număr de scrisori, două dispoziţii, un ordin peremptoriu către un şef indigen şi alte douăzeci de lucruri. Doamnei Hauksbee i se tăie răsuflarea în vreme de citea, pentru că atunci cînd însuşi mecanismul marelui guvern indian se arată în toată goliciunea sa, lipsit de învelişurile, lacurile şi vopselele şi împrejmuirile sale, pînă şi omul cel mai stupid rămîne impresionat. Iar doamna Hauksbee era o femeie inteligentă. La început i-a fost niţel teamă şi i se păru că ţine un fulger de coadă şi nu prea ştia bine ce are de făcut cu el. Pe marginea documentelor se aflau observaţii şi iniţiale; şi unele din acele observaţii erau mai severe decît documentele. Iniţialele aparţineau unor oameni care acum sînt toţi morţi ori plecaţi, dar pe vremea aceea ei erau oameni de vază. Doamna Hauksbee citi mai departe şi cugetă liniştită, pe măsură ce înainta cu cititul.

Apoi valoarea chilipirului ei o izbi şi se sforţă să găsească cel mai bun mijloc de a-l folosi. După aceea pică şi Tarrion şi, împreună, trecură în revistă toate actele; Tarrion, neştiind cum de ajunseseră în mîinile sale, jură sus şi tare că doamna Hauksbee e cea mai genială femeie din lume. Ceea ce socotesc că e adevărat – ori măcar aproape adevărat.

— Calea cinstei este întotdeauna cea mai bună, hotărî Tarrion după un ceas şi jumătate de cercetare şi discuţie. Dacă stăm să ne gîndim bine, serviciul de contrainformaţii, pare-se că este cel mai potrivit pentru mine. Asta ori departamentul afacerilor externe. Mă duc să-i asediez pe zeii cei mari în templele lor.

Nu s-a dus la un om neînsemnat, ori la un neînsemnat om mare, ori la conducătorul slab al unui puternic minister, ci la cel mai mare şi cel mai puternic om din guvern, şi-i arătă că doreşte o slujbă la Simla, cu un salariu bun. Obrăznicia aceasta fără de pereche îl amuză pe marele om care, neavînd ce face în momentul acela, dădu ascultare propunerilor îndrăzneţului Tarrion.

— Aveţi, presupun, anumite calificări speciale în afara înnăscutului dar de a vă impune, ca să veniţi în sprijinul pretenţiilor dumneavoastră? îl întrebă marele personaj.

— Aceasta, răspunse Tarrion, rămîne la aprecierea dumneavoastră.

Apoi începu, căci avea o bună memorie, să citeze cîteva din cele mai importante observaţii de pe documente – încet şi una câte una, aşa cum cineva picură clorodină într-un pahar. Cînd a pomenit de ordinul peremptoriu – şi peremptoriu chiar era ordinul acela – marele personaj s-a tulburat.

Tarrion rezumă.

— Şi socotesc că asemenea informaţii cu caracter special sînt cel puţin tot atît de vrednice de un post la ministerul afacerilor străine ca, bunăoară faptul de a fi nepotul soţiei

unui distins ofiţer. Lovitura aceasta îl nimeri pe marele om în plin, deoarece ultima numire la ministerul afacerilor străine se făcuse pe bază de favoritism, şi el o ştia.

— Am să văd ce pot face pentru dumneavoastră, răspunse puternicul personaj.

— Multe mulţumiri, replică Tarrion.

Apoi plecă, iar marele personaj se duse să vadă cum poate aranja numirea lui într-un post vacant.

A urmat o pauză de unsprezece zile, cu tunete şi fulgere şi cu foarte numeroase telegrame. Numirea nu era prea importantă, aducînd numai între cinci şi şapte sute de rupii pe lună; dar, după cum spunea viceregele, se impune salvgardarea principiului secretului diplomatic şi e cît se poate de probabil că un tînăr atît de bine informat merită a fi transferat. Aşa încît l-au transferat. Trebuie că l-au şi bănuit, deşi el tot susţinea că obţinuse acele informaţii prin talente proprii. O bună parte a poveştii acesteia, inclusiv ce a urmat după rătăcirea plicului, trebuie s-o completaţi singuri, deoarece există pricini pentru care ea nu poate fi scrisă. Dar dacă nu ştiţi cum merg lucrurile Colo Sus, nu veţi şti cum s-o completaţi şi veţi zice că nu-i cu putinţă.

Cînd Tarrion i-a fost prezentat, viceregele îi spuse:

— Va să zică acesta-i tînărul care a forţat mîna guvernului Indiei?… Luaţi aminte, domnule, că una ca asta nu se întîmplă de *două ori.*

Aşa încît probabil că ştia el ceva.

Cind şi-a văzut numirea în monitor, Tarrion spuse:

— Dacă doamna Hauksbee ar fi fost cu douăzeci de ani mai tînără şi eu îi eram soţ, aş fi ajuns în cincisprezece ani vicerege.

Cînd Tarrion, pe care mai că-l năpădiseră lacrimile, a venit să-i mulţumească, doamna Hauksbee replică mai întîi:

— Nu ţi-am spus eu?

Şi apoi, sieşi:

— Ce nătărăi mai sînt bărbaţii ăştia!

DE ANEXAT LA DOSAR

„Ia spune, mijit-au oare zorile, ori amurgit-a în umbrarul tău, spune tu cea după care jinduiesc, şi care jindui după mine.

O de-ar fi noapte… de-ar fi…”[203]

În momentul acela se poticni de-un mic mînz de cămilă care dormea în caravanseraiul unde sălăşluie geambaşii şi fala răufăcătorilor din Asia centrală; şi pentru că era tare făcut, iar noaptea foarte întunecoasă, nu s-a putut ridica pînă ce nu l-am ajutat eu. Aşa a fost începutul legăturii mele de prietenie cu Mc Intosh Jellaludin. Cînd un vagabond, care mai e şi beat pe deasupra, cîntă *Balada Umbrarului,* el trebuie că e vrednic de a fi luat în seamă. S-a sculat de pe spinarea cămilei şi a grăit, cu glas oarecum îngroşat:

— Îs… îs… cam matolit, dar dacă am să mă afund niţel în

---

[203] Cîntecul leagănului de D. G. Rosetti. *(N. tr.)*

Loggerhead[204], să vezi c-are să-mi treacă numaidecît; dar ia spune-mi, ai vorbit cu Symonds despre genunchii iepei?

Numai că Loggerhead este la şase mii de grele mile depărtare de noi, în apropiere de Mesopotamia[205], unde nu poţi pescui şi unde braconajul e cu neputinţă, iar grajdul lui Charley Symonds doar la o jumătate de milă mai încolo, după ce treci de padocuri. Îmi venea ciudat să aud toate aceste nume de altădată, într-o noapte de mai, printre caii şi cămilele caravanseraiului Sultanului. Apoi omul păru să-şi vină în fire şi să se trezească din beţie în acelaşi timp. Ne-am sprijinit cu spatele de cămilă şi el îşi îndreptă un deget către un ungher al caravanseraiului, unde ardea o lampă.

— Acolo locuiesc, zise, şi ţi-aş fi nespus de îndatorat dacă ai binevoi să ajuţi rebelelor mele picioare să pornească în direcţia aceea; căci sînt mai beat ca de obicei… supra… suprafenomenal de cherchelit. Nu însă în ceea ce priveşte capul. „Mintea mea strigînd se-mpotriveşte"… mai departe cum e? Dar capul meu călăreşte… se rostogoleşte s-ar fi cuvenit să spun, pe mormane de băligar, şi stăpîneşte tulburarea minţii.

L-am ajutat să treacă printre şirurile de cai priponiţi şi s-a prăbuşit pe marginea verandei din marginea reşedinţelor indigene.

— Mulţumesc… mii de mulţumiri. O! lună şi voi micuţe, micuţe stele! Şi dacă stai şi te gîndeşti că un om poate cu atîta neruşinare… Dar ce alcool netrebnic. Ovidiu în surghiun n-a băut poşircă mai rea. Ci mai bună. Era îngheţată. Eu, vai! n-am avut gheaţă. Noapte bună! Te-aş fi recomandat nevesti-mi, dacă eram treaz… ori dacă ea ar fi civilizată.

O băştinaşă ieşi din bezna camerei şi începu să-l înjure

---

[204] Localitate din preajma Oxfordului, unde studenţii merg să se scalde. *(N. tr.)*

[205] Nume pe care studenţii universităţii din Oxford îl dau parcului dintre cele două braţe ale rîului Cherwel. *(N.tTr.)*

pe bărbat, aşa încît am luat-o din loc. Era cel mai interesant vagabond pe care avusesem plăcerea să-l cunosc de mult timp încoace, iar mai apoi mi-a devenit şi prieten. Un soi de bărbat înalt, bine legat, blond, grozav de zdruncinat de băutură şi care arăta mai aproape de cincizeci de ani decît de cei treizeci şi cinci cîţi – spunea – reprezentau vîrsta lui cea reală. Cînd în India un om începe să decadă şi nu este trimis în patrie de către prietenii săi cît mai curînd posibil, el ajunge foarte jos din punct de vedere al respectabilităţii. Pînă ce să-şi schimbe crezul, cum a fost cazul cu Mc Intosh, nici nu mai apucă a fi izbăvit.

În mai toate marile oraşe, indigenii îţi pot povesti despre doi ori trei *sahibi*, de obicei de origină umilă, care au trecut la hinduism ori la islamism şi duc mai mult ori mai puţin aceeaşi viaţă ca şi noii lor coreligionari. Dar nu prea adeseori ajungi să-i cunoşti. Precum spunea de multe ori Mc Intosh însuşi:

— Dacă-mi schimb religia de dragul stomacului meu, nu urmăresc să devin martirul misionarilor şi nici nu ard după notorietate.

La începutul prieteniei noastre, Mc Intosh m-a avertizat:

— Ţine minte ce-ţi spun. Nu sînt omul pe care să-l mituieşti. N-am nevoie nici de banii dumitale, nici de hrana dumitale, şi nici de veşmintele dumitale uzate. Sînt un animal rar, un beţiv care se întreţine singur. Dacă doreşti, pot fuma cu dumneata, deoarece tutunul din bazare, recunosc, nu-i plăcut cerului gurii mele; şi s-ar putea să iau cu împrumut orice cărţi la care nu ţii în mod special. E cît se poate de probabil să le dau pe sticle de băuturi băştinaşe, peste măsură de împuţite. Ai să te bucuri, în schimb, de cîtă ospitalitate poate oferi casa mea. Iată un *şarpoi*[206] pe care pot şedea doi şi nu-i exclus ca, din cînd în cînd, să se afle şi cîte ceva mîncare pe farfuria ceea. Băuturi, din nefericire, vei găsi aici la orice oră; şi-n felul acesta, te îmbii

---

[206] Pat (hindi).

la tot ce se află în sărmanul meu sălaş.

Ni s-a deschis uşa casei lui Mc Intosh – mie şi tutunului meu de bună calitate. Dar atîta tot. Din păcate, în caravanserai nu poţi vizita un declasat în timpul zilei. Prietenii veniţi să cumpere cai n-ar înţelege. Am fost prin urmare silit să-l văd pe Mc Intosh după ce se însera. De chestia asta rîdea şi se mărginea să spună:

— Ai perfectă dreptate. Cînd aveam şi eu o situaţie în societate, oarecum mai înaltă ca a dumitale, aş fi procedat la fel. Doamne Dumnezeule! Am fost cîndva – vorbea de parcă ar fi fost demis de la comanda unui regiment – student la Oxford!

Aşa se explica referirea la grajdul lui Charley Symonds.

— Dumneata, grăi Mc Intosh încet, nu te-ai bucurat de aceste avantaje; judecînd însă după aparenţele exterioare, nu pari stăpînit de setea pentru băuturi tari. Una peste alta, îmi vine a crede că din noi doi cel mai fericit eşti dumneata. Şi, totuşi, sigur nu sînt. Dumneata eşti – iartă-mă că ţi-o spun în vreme ce-ţi fumez excelentul tutun – dureros de neştiutor în multe privinţe.

Şedeam amîndoi pe marginea patului, căci scaune nu avea: priveam caii pe cale de a fi adăpaţi pentru noapte; în răstimp, femeia indigenă pregătea cina. Nu-mi plăcea să fiu tratat de un declasat, dar eram deocamdată oaspetele său, deşi nu putea număra printre bunurile lui decît un foarte uzat pardesiu de alpaca şi o pereche de pantaloni făcuţi din pînză de sac. Şi-a scos pipa din gură şi a continuat, pe-un ton nepărtinitor:

— Dacă stau să iau toate cele în consideraţie, am îndoieli că eşti mai norocos decît mine. Nu mă refer la extrem de mărginitele dumitale cunoştinţe umanistice, ori la chinuitoarea dumitale energie, ci la grosolana ignorare a unor lucruri care-ţi cad sub simţuri. Asta, spre pildă.

Mi-arătă înspre o femeie care spăla un samovar lîngă fîntîna din mijlocul caravanseraiului. Femeia golea apa prin

gîtul samovarului, cu nişte smucituri egal cadenţate ale inimii.

— Samovarele le poţi spăla în fel şi chip. Dacă ai şti de ce-şi face treaba în felul acesta anume, ai pricepe şi ce a cam vrut să dea de înţeles călugărul spaniol care a spus:

Eu Treimea o vădesc
Bînd o cupă cu zeamă de portocală —
Din trei înghiţituri pe arian[207] *îl păcălesc*
Care dintr-una cupa şi-o dă goală.

precum ai înţelege şi multe alte lucruri care acum stau ascunse vederii dumitale. Oricum, doamna Mc Intosh a pregătit masa. Hai să mergem şi să cinăm după datina oamenilor de aici – despre care, fie vorba între noi, dumneata nu ştii nimic.

Femeia indigenă îşi duse mîna în blid odată cu noi. Asta era o greşeală. Femeia se cuvine să aştepte întotdeauna pînă ce a mîneat bărbatul. Mc Intosh Jellaludin îşi ceru scuze, grăind:

— E o prejudecată englezească pe care n-am izbutit s-o înfrîng; şi-apoi, mă iubeşte. De *ce,* n-am fost niciodată în stare să pricep. M-am încurcat cu ea la Jullundur acum trei ani şi de atunci încoace a rămas cu mine. E cinstită. Şi ştiu că e îndemînatică în ale bucătăriei.

O mîngîie pe cap în vreme ce vorbea, iar femeia ugui uşor. Plăcută la vedere însă nu era.

Mc Intosh nu mi-a spus niciodată ce situaţie deţinuse înainte de a decădea. Treaz, se dovedea a fi om învăţat şi domn. Beat, se arăta mai degrabă sub prima înfăţişare decît sub a doua. Se îmbăta de obicei o dată-n săptămînă, pe cîte două zile. Atunci femeia băştinaşă îi purta de grijă, în vreme ce el se pornea să aiureze în toate limbile afară de

[207] Arian: discipol ol preotului Arie (280—336), considerai drept eretic. Versurile sînt de R. Browning *(Soliloguy oj the Spanish Cloister).*

a sa. Într-o bună zi, numai ce începu să recite *Atalanta in Calydon*[208] şi o duse pînă la capăt, în întregime, bătînd tactul – potrivit cu ritmica versurilor – pe un picior al patului. Dar de aiurit aiura mai ales în greceşte ori în nemţeşte. Mintea omului ăstuia era o adevărată hală de vechituri, de lucruri inutile. Odată, în vreme ce se dezbăta, mi-a spus că sînt singura fiinţă raţională din infernul în care coborîse – un Virgiliu printre umbre i-au fost cuvintele – şi că, în schimbul tutunului pe care i-l dau, avea, înainte de a muri, să-mi procure material pentru un nou Infern, care mă va face mai mare decît Dante. Adormi apoi pe o pătură de cal şi cînd se trezi arătă cît se poate de calm.

— Mă, omule, mi-a spus, cînd ai ajuns în străfundurile înjosirii, micile incidente care ar tulbura un mod superior de viaţă nu-ţi mai fac nicio impresie. Noaptea trecută sufletul mi-era alături, de zei; dar nu mă îndoiesc că trupul meu animalic se bălăcea aici în noroi.

— Erai groaznic de beat, dacă la asta te gîndeşti, i-am spus.

— Da, beat eram – dezgustător de beat. Eu care-s fiul unui om pe care dumneata n-ai de unde să-l cunoşti… eu care am făcut cîndva parte dintr-o universitate unde n-ai intrat nici măcar pe uşa de serviciu. Am fost ruşinos de beat. Dar ia aminte cît de puţin îmi pasă. Nu mă priveşte. Pentru mine e mai puţin decît nimic; fiindcă nici măcar durerea de cap de care ar trebui să am parte nu o simt. Ei, de-aş duce o viaţă distinsă, cît de groaznică ar fi fost pedeapsa mea, cît de amarnică a mea căinţă! Crede-mă, prietene mai puţin educat, cum e sus de tot la fel e şi jos de tot – luînd în consideraţie punctele extreme.

Se învîrti pe pătură, îşi luă capul între pumni şi urmă:

— Mă jur pe sufletul pe care l-am pierdut şi pe conştiinţa pe care am ucis-o că *nu pot* simţi! Sînt asemenea zeilor, cunoscînd binele şi răul, dar neatins nici de unul nici de

---

[208] Dramă în versuri e A. C. Swinburne (1837—1903). *(N. tr.)*

altul. Este situaţia aceasta vrednică de a fi pizmuită ori ba?

— Cînd omului puţin îi mai pasă de „durerea de cap de a doua zi dimineaţa”, înseamnă că el trebuie să se afle într-o stare într-adevăr de plîns.

I-am argumentat, privindu-l cum stătea pe pătură, cu părul căzut peste ochi şi buzele alb-albăstrii, că nu socoteam nesimţirea drept un avantaj.

— Pentru numele a tot ce-i sfînt, nu spune aşa! Îţi spun că este minunată şi vrednică de a fi pizmuită. Ia gîndeşte-te la toate mîngîierile de care mă bucur.

— Înseamnă, oare, Mc Intosh, că sînt atît de numeroase?

— Desigur. Încercările dumitale de a recurge la sarcasm – care-i prin esenţă arma omului cult – sînt naive. Mai întîi cultura mea, cunoştinţele mele clasice şi literare, aburite, poate, de băutura necumpătată – ceea ce-mi reaminteşte că, înainte ca sufletul meu să se fi îndreptat aseară înspre zei, am vîndut volumul de Horaţiu în ediţia Pickering pe care ai binevoit să mi-l împrumuţi. Îl are acum Ditta Mull, neguţătorul de haine vechi. Am obţinut zece gologani pe el şi poate fi răscumpărat cu o rupie. În al doilea rînd, ascultătoarea afecţiune a doamnei Mc Intosh, cea mai bună dintre soţii, în al treilea rînd, un monument, mai durabil decît arama, pe care l-am înălţat în cursul celor şapte ani ai decăderii mele.

Aici se opri şi se tîrî de-a curmezişul camerei să bea un pahar de apă. Tremura din tot trupul şi se vedea că-i este rău.

A pomenit de cîteva ori de „comoara” lui – o anume mare bogăţie a sa – dar aceasta am luat-o drept aiureala beţiei. Era sărac şi mîndru ce nu s-a mai văzut. Felul lui de a fi numai plăcut nu putea fi, dar ştia deajuns despre băştinaşi, printre care fuseseră petrecuţi şapte ani din viaţa lui, pentru ca să merite a păstra cu el legături prieteneşti.

Despre Strickland[209] găsea de cuviinţă să rîda ca de-un ignorant – „habar n-are nici de occident mei de orient”, zicea. Se lăuda în primul rînd că nu-i lipsesc cele mai erudite şi strălucitoare însuşiri ale fostului oxfordian, ceea ce s-ar fi putut să fie adevărat ori ba – nu ştiam deajuns ca să-i pot verifica afirmaţiile – şi în al doilea rînd că „ţine în mînă pulsul vieţii indigene” – ceea ce era incontestabil. Sub aspectul de oxfordian mi s-a părut tare infatuat; nu pierdea niciun prilej de a-şi etala cultura. Sub aspectul de *fakir* mahomedan – în calitate de Mc Intosh Jellaludin – corespundea întru totul scopurilor ce urmăream. Mi-a fumat cîţiva pfunzi de tutun şi m-a învăţat cîteva uncii de lucruri vrednice de a fi ştiute; dar n-a vrut niciodată să primească darurile mele, nici măcar atunci cînd s-a făcut frig şi-şi înfăşură bietu-i piept slab într-un amărît de veston de alpaca. S-a supărat foc şi mi-a spus că-l jignisem şi că n-are de gînd să intre la spital. Trăise ca un dobitoc şi urma să moară raţional, ca o fiinţă omenească.

Adevărul e că a murit de pneumonie, şi-n noaptea morţii sale mi-a trimis un bileţel mîzgălit prin care-mi cerea să vin să-l ajut să moară.

Femeia indigenă plîngea lîngă pat. Mc Intosh, înfăşurat într-o scoarţă de bumbac, era prea slab pentru a se putea supăra că-l acopăr cu un palton de blană. Cît priveşte însă mintea era foarte ager, iar ochii-i ardeau. Pe doctorul care venise cu mine l-a înjurat atît de murdar, încît bietul om, scos din sărite, a plecat; după aceea mi-a venit mie rîndul să fiu blestemat timp de cîteva minute, apoi s-a potolit.

În sfîrşit, a cerut nevesti-si să-i aducă – dintr- o gaură în perete – „Cartea“. Femeia a venit cu un pachet de foi vechi de hîrtie de toate felurile, toate numerotate şi acoperite cu un scris frumos, zvîcnit; erau legate într-o poală de cămaşă. Mc Intosh îşi vîrî mîna în vraful acelor vechituri şi le

---

[209] Agent de poliţie Indian, personaj ce apare şi în romanul *Kim* de R.Kipling (N.tr.)

scormoni drăgăstos.

— Asta, spuse el, este opera mea – Cartea lui Mc Intosh Jellaludin şi arată ce a văzut el şi cum a trăit şi ce li s-a întimplat, lui şi altora; mai cuprinde şi o dare de seamă a vieţii şi păcatelor şi morţii mamei Maturin. Ceea ce reprezintă cartea lui Mirza Murad Ali Beg faţă de toate celelalte cărţi despre viaţa indigenă va reprezenta lucrarea mea faţă de a lui Mirza Murad Ali Beg!

Aceasta, după cum o să recunoască oricine cunoaşte cartea lui Mirza Murad Ali Beg, era o afirmaţie pripită. Hîrtiile nu păreau să aibă cine ştie ce valoare; dar Mc Intosh le mînuia de parcă ar fi fost adevărate bancnote. Apoi grăi încet:

— În ciuda multor lipsuri ale educaţiei dumitale ai fost bun cu mine. Voi vorbi despre tutunul dumitale, cînd am să fiu în prezenţa zeilor. Îţi datorez multe mulţumiri pentru multe amabilităţi. Dar urăsc să rămîn îndatorat. Iată pentru ce îţi predau acum un monument mai durabil decît arama – propria mea carte – crudă şi imperfectă pe alocurea – dar o! cît de minunată altminteri! Mă întreb dacă o vei înţelege. E un dar mai de cinste decît… A! pe unde îmi rătăcesc minţile? Ai s-o schilodeşti îngrozitor. Ai să scoţi giuvaerele cărora le spui „citate latineşti”, filistin ce te afli, şi ai să măcelăreşti stilul ca să faci loc propriului tău jargon smucit; dar nu poţi distruge chiar totul. Ţi-o las moştenire. Ethel… Iar mintea asta care mi-o ia razna!… Domană Mc Intosh, fii martoră că dau *sahibului* toate aceste hîrtii. Ţie nu ţi-ar fi fost de nici un folos, inimă din inima mea; şi mă bizui pe dumneata – aici sb întoarse către mine – să nu-mi laşi cartea să moară în forma ei actuală. E a dumitale necondiţionat – povestea lui Mc Intosh Jella- ludin, care nu este povestea lui Mc Intosh Jellaludin, ci a unui om mai mare ca el, şi a unei femei nespus de mari. Ascultă-mă! Nu sînt nici nebun, nici beat! Cartea aceasta are să-ţi aducă faimă.

Am îngînat „mulţumesc”, atunci cînd femeia băştinaşă mi-a pus pachetul în braţe.

— Fetiţa mea dragă! zîmbi Mc Intosh.

Se stingea repede, dar continuă să vorbească atîta timp cît mai putu respira. Am aşteptat sfîrşitul, ştiind că în şase cazuri din zece omul care-i pe moarte îşi strigă mama. S-a întors pe o parte şi a spus:

— Povesteşte cum de ţi-a ajuns în mîini. Nimeni nu te va crede, însă numele meu, cel puţin, va trăi. Ai să te porţi brutal cu manuscrisul meu, o ştiu. O parte din el va trebui distrusă; publicul e alcătuit din nătărăi, şi nătărăi pudici. I-am fost slugă cîndva. Dar ciopîrţeşte-o cu duhul, blîndeţei – al celei mai desăvîrşite blîndeţi. E o operă mare, şi am plătit-o cu şapte ani de chin drăcesc.

Vocea i se opri cît să răsufle de zece ori doisprezece ori, după care a început să mormăie nu mai ştiu ce rugăciune în greceşte. Femeia pămîntului plîngea amarnic. Pînă la urma s-a ridicat în capul oaselor şi a rostit pe cît de tare pe atît şi de rar:

— Nu mă recunosc vinovat, Doamne!

Apoi a căzut pe spate şi starea de prostraţie a durat pînă ce a murit. Femeia pămîntului o luă la fugă în tot caravanseraiul, printre cai, ţipînd şi izbindu-se peste sîni, căci îi iubise.

Poate că ultima propoziţie pe care o rostise fiind viu dădea un indiciu asupra celor prin care trecuse Mc Intosh[210]; dar în afară de vraful de hîrţoage vechi învelit într-o proză nu mai era nimic în camera aceea care să poată spune cine ori ce fusese el.

Hîrtiile erau într-o nemaipomenită harababură. Strickland m-a ajutat să le sortez şi şi-a dat cu părerea ca scriitorul fusese ori un mincinos fără de pereche, ori un om absolut

[210] „Nu mă recunosc vinovat, Doamne” poate avea în limba engleză şi înţelesul de „Nu mă recunosc vinovat, domnule judecător” *(N. tr.)*

minunat. Mai degrabă înclina spre ipoteza dintîi. S-ar putea ca-ntr-una din zilele acestea să puteţi aprecia lucrul acesta dumneavoastră personal. A fost nevoie de îndepărtarea multor pasaje; mai erau şi o mulţime de prostii greceşti la începutul fiecărui capitol, si pe acelea toate le-am scos.,..

Dacă lucrarea va fi cîndva editată, poate ca o să-şi aducă aminte cineva de povestirea de faţa, pe care o public spre a dovedi că Mc Intosh Jellaludin, iar nu eu, a scris Cartea Mamei Maturin

CEI TREI MUŞCHETARI

Cînd început războiul, pe îndrăzneţul Afgan l-am hăituit
Şi pe strălucitul Ghazi l-am pus pe fugă, măi flăcăi!
Şi-am intrat în Kabul şi Balar – Issarul l-am luat,
Şi i-am învăţat să respecte pe soldatul britanic.

Cîntec de corp de gardă

Mulvaney, Ortheris şi Learoyd sînt soldaţi de rînd în

compania a II-a a unui regiment de infanterie şi-mi sînt prieteni personali. Luaţi laolaltă ei sînt, cred, dar nu-s tocmai sigur, cei mai răi oameni din regiment în ce priveşte joviala ticăloşie autentică.

Mi-au spus deunăzi povestea aceasta în bufetul de la Umballa unde aşteptam un tren care mergea la deal. Berea am plătit-o eu. La preţul de un galon[211] şi jumătate de cap de om, n-a costat mult.

Îl cunoaşteţi desigur pe lordul Benira Trig. E un duce ori un conte ori altceva care nu-i oficial; e şi *pair;* şi mai e şi un globtroter. Din toate aceste puncte de vedere, vorba lui Ortheris, „nu merită niciun fel de consideraţie”. Venise aici pe trei luni să adune material pentru o carte despre *Impedimentele noastre orientale* şi se ţinea scai de toată lumea, mai rău decît un şeic în ţinută de scară.

Viciu-i specific – fiindcă îl bănuiam a fi radical – era de a scoate garnizoanele la paradă spre a le inspecta. Cina apoi cu ofiţerul comandant şi-l insulta, cînd luau masa la popotă, vorbindu-i de sus cu privire la prezentarea trupelor. Aşa se purta Benira.

Numai că odată i s-a înfundat cu scoaterea trupelor la paradă. A venit la cantonamentul de la Helanthami într-o marţi. Dorea ca miercuri să umble prin bazar după cumpărături şi *rugă* să fie scoase trupele la paradă joi. *Da, într-o joi!* Ofiţerului comandant nu-i venea să refuze; căci Benira era lord. La popotă, ofiţerii inferiori ţinură o întrunire de indignare, pentru a-l gratifica pe colonel cu tot felul de porecle drăgăstoase.

— Dar adevărata demonstraţiune, zise Mulvaney, s-a produs la sediul companiei a II-a; noi trei o conduceam.

Mulvaney s-a cocoţat pe tejgheaua barului, aciuindu-se cît mai bine în apropierea berei, si a continuat:

— Cînd zarva era în toi şi toată compania se pronunţase pentru a se duce să mi ţi-l asasineze pe individul acela Trig,

---

[211] Galon: .3,34 l.

pe cîmpul de instrucţie, uite că Learoyd îşi pune casca şi zice… ce-ai spus tu, mă?

— Ce-am spus? replică Learoyd. Marinarii pe covertă, asta am spus. Ia să faceţi o subscripţie, mă, fraţilor, pentru a amîna parada şi dacă parada nu-i amînata, dăm lovelele înapoi. Asta-i ce-am spus. Toată compania a II-a mă cunoştea. S-a făcut mîndreţe de subscripţie – patru rupii şi opt gologani s-au adunat – şi eu am ieşit să aranjez treaba. Mulvaney şi Ortheris după mine.

— Pe noi trei ne apucă dracii şi harţa, încercă să explice Mulvaney.

Aici Ortheris interveni şi el.

— Citiţi ziarele? mă întrebă.

— Uneori, i-am răspuns.

— Noi citiserăm ziarele şi am ticluit o lovitură grozavă, o… o hrăpire.

— Răpire, mă, tolomacule, îl corectă Mulvaney.

— Răpire, hrăpire, tot un drac. Mă rog, am aranjat să-l scoatem pe domnu’ Benhira ăsta din circulaţie, pînă ce va trece joia ori pînă o fi el prea ocupat ca să-i mai ardă de parăzi. El e omul ce-a zis: „Avem să scoatem cîte va rupii din treaba asta”.

— Am ţinut un consiliu de război, continuă Mulvaney, plimbîndu-se în preajma liniilor artileriei. Eu eram preşedinte, Learoyd era ministru de finanţe şi micuţul ăsta de Orthiris era…

— Un Bismarck ce nu se mai află. *El* a pus lucrurile pe roate.

— Acest Benira care-şi vîră nasul unde nu-i fierbe oala, zise Mulvaney. Ne-a dat el însuşi o mînă de ajutor; căci, mă jur pe sufletul meu, habar n-aveam ce să facem în minutul următor. Omul se plimba prin bazar după cumpărături. Se însera încetişor şi noi stăteam şi ne uitam la ’mnealui cum intra şi ieşea de prin dughene, încercînd să-i facă pe negrii ăia să înţeleagă păsărească în care le vorbea. Dar uite-l că

iese cu braţele încărcate de pachete şi numai ce zice mîndru nevoie mare, scoţîndu-şi burta în afară:

Oameni buni, zice, n-aţi văzut caleaşca domnului colonel?

— Caleaşca? zice Learoyd. Nu-i nici o caleaşcă pe-aici – numai o *hekka.*

— Ce-i aceea? zice Trig.

Learoyd îi arată una la colţul străzii şi ăla zice:

— E absolut oriental. O să mă urc într-o *hekka.*

Am înţeles atunci că sfîntul patron al regimentului nostru a hotărît să-l predea pe Trig legat burduf în mîinile noastre.

Am plecat după o *hekka* şi i-am spus diavolului de vizitiu:

— Asculta împieliţatule, are să vină un *sahib* să se urce în *hekka* asta a ta. Vrea să meargă să facă o plimbare pmft la muntele Padsahi – asta era la o depărtare de vreo două mile – să vîneze nişte becaţe – *chirria.* Să-l duci ca vîntul şi ca gîndul. Şi n-ai nevoie să-i dai cu papagalu', că tot nu pricepe nimic din ceea ce spui Daca pălăvrăgeşte ceva, tu dai mai tare bici calului, mergi înainte. Ai înţeles? Ia-o la trap, prima milă după ce-ai ieşit din cantonament. Apoi dă bici calului de parcă ar veni dracu după tine şi dă-i şi dă-i si nu te opri, cu cît o să goneşti mai tare, cu atît are să fie *sahibul* acela mai mulţumit. Şi uite, ţine o rupie pentru tine.

Vizitiul ăla s-a priceput că e vorba de ceva neobişnuit. Mi-a rînjit şi a spus: „Am înţeles. Am să mîn mîncînd pămîntul!" M-am rugat să nu apară trăsura colonelului, pînă ce drăguţul de Benira, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu va fi pornit-o la drum. Omuleţul nostru îşi pune tot calabalicul în *hekka* ceea şi-şi face loc şi lui, ca un cobai gras ce era: să ne fi dat şi nouă de-o duşcă, după serviciul pe care i l-am făcut de a-l duce acasă, nici gînd la el.

Şi-acum, le zic eu ălorlalţi, e-n drum spre muntele Padsahi.

Ortheris continuă relatarea:.,.

— Tocmai atunci iată că vine şi micul Bhuldoo, care era

fiul unui *sais*[212] din artilerie – şi ar fi fost cel mai goazav golan la Londra de cît e de isteţ şi de priceput la toate cele. Se uitase la noi cum îl urcam pe domnu Benira în vremelnica să caleaşcă şi numai ce ne zice:

— Ce-aţi pus la cale, sahibilor?

Learoyd îl ia de ureche şi-i răspunde:

— Îi spun – continuă Learoyd: tinere, omului astuia i s-a năzărit să ne treacă-n revistă joia – poftim drăcie! Şi uite acum o treabă pentru tine, mai băiete. Ia un *tat*[213] şi un *lookri*[214] şi dă-i bătaie cît poţi mai repede pînă la muntele Padsahi. Prinde *hekka* aia şi zi-i vizitiului în graiul tău că ai venit să-i iei locul. *Sahibul* nu pricepe limba de aici şi nu-i nimic de capul lui. Suie-te pe capră şi porneşte spre munte şi azvîrle trăsura în apă. Lasă-l pe *sahib* acolo şi fugi acasă. Uite, ţine o rupie.

Mulvaney şi Ortheris vorbiră apoi alternativ, dar Mulvaney conducea naraţiunea. (Partea ce revine fiecăruia trebuie s-o deosebiţi dumneavoastră, pe cît vă vor ajuta puterile.)

— Bhuldoo ăla era un drac şi jumătate – zice „s-a făcut!” şi o ia din loc făcîndu-ne semn cu ochiul – gineşte *el* că o să se lase cu lovele – şi eu voiam să văd cum se termină campania – aşa că *el* zice ia s-o pornim în pas alergător la muntele Padsahi şi să-l scăpăm pe omuleţul cela din mîinile ucigaşului ăluia de Bhuldoo ca să nu-l dea pe mîna vreunei bande de tîlhari dacoiţi[215] – şi noi să apărem aşa din senin ca nişte salvatori dintr-o melodramă de la teatrul regal Victoria – aşa că o întindem spre munte şi tustrei pe cîte un ponei, fiecare ca mînaţi de furtună, ne repezim peste dealuri şi cîmpii ca să nu se piardă o viaţă scumpă. Aşa să-

---

[212] Grăjdar, rîndaş.

[213] Ponei

[214] *Lookri* ori *lakri*: băţ.

[215] Dacoiţii sînt tilhari organizaţi în bande înarmate.

mi ajute cine ştiu eu dacă Bhuldoo nu adunase o armată de tîlhari dacoiţi să facă treaba di granda. Şi noi alergam şi ei alergau, strîmbîndu-se de rîs, pînă ce ajungem la poalele muntelui şi auzim strigate deznădăjduite răsunînd jalnic în văzduhul amurgului.

(Ortheris o luase pe panta poeziei, sub influenţa berei. Duelul a fost reluat; tot Mulvaney conducea.)

— Pe urmă l-am auzit pe Bhuldoo, dacoitul, strigînd la vizitiul de pe *hekka* şi unul din dracii ceia îşi aruncă *lakriul* pe coviltirul *hekkăi* şi Benira Trig, dinăuntru, urlă. „Ajutor! Mă omoară!“ Bhuldoo ia hăţurile şi mînă ca nebunul înspre munte, după ce i-a făcut vînt vizitiului care vine la noi şi ne zice: *Sahibul* ăla e mai mult mort decît viu de spaimă! În ce drăcie m-aţi băgat?“ – Ţin-te tare, îi zicem noi, ia-ţi poneiul ăsta şi mergi înainte. *Sahibul* ala a fost răpit de tîlharii dacoiţi şi noi o să-l scăpăm. Zice vizitiul:

— Dacoiţi? Care dacoiţi? Asta-i puşlamaua de Bhuldoo.

— Ce tot baţi capul cu Bhuldoo? îi zicem noi. Ăsta-i unul din cei mai sălbatici *pathani* din munţi. Şi mai sînt alţi opt cu el, care-l atacă pe *sahib.* Ţine minte asta şi ai să capeţi încă o rupie! Apoi numai ce auzim – *uop, nap, uop* cum se răstoarnă *hekka* şi apa care împroaşcă şi vocea lui Benira Trig rugîndu-se lui Dumnezeu să-i ierte păcatele – iar Bhuldoo şi prietenii lui se bălăcesc în apă ca puştii din Londra în lacul Serpentine din Hyde Park.

Ajunşi pînă aici cu povestirea, tustrei muşchetarii îşi afundară capetele în cănile cu bere.

— Ei? am pus întrebarea. Şi cum a fost mai departe?

— Cum a fost mai departe? mi-a răspuns Mulvaney, ştergîndu-se la gură. Credeţi oare că trei soldaţi tineri şi voinici aveau să lase podoaba Camerei Lorzilor să se înece şi să fie răpită de tâlhari într-un munte? Ne încolonăm şi ne aruncăm asupra vrăjmaşului. Mai bine de zece minute omul nu s-ar fi auzit pre sine vorbind. O tobă bate în ton cu Benira Trig şi cu armata lui Bhuldoo şi bastoanele fulgeră în

jurul *hekkăi,* iar Ortheris dă cu pumnii în coviltirul *hekkăi* şi Learoyd urlă: „Atenţie! Au cuţite!“ în vreme ce eu lovesc la nimereală în dreapta şi-n stînga şi alung adevărate corpuri de armată de *pathani.* Sfîntă Maică a lui Moise! Era mai rău ca la Ahmid Kheyl şi ca la Maiwrund laolaltă. După cîtva timp, Bhuldoo si băieţii lui o iau la picior. Aţi văzut vreodată un lord adevărat în carne şi oase care încearcă să-şi ascundă nobleţea sub un picior şi jumătate de apa mlăştinoasă gălbuie? Seamănă leit cu un butoi de sacagiu cînd butoiul începe să tremure apucat de friguri. Ne-a trebuit oarecare timp să-l convingem pe prietenul nostru Benira că nu era ciopîrţit în bucăţi, şi încă şi mai mult ca să iasă din *hekka.* Vizitiul s-a întors după bătălie jurînd că luase şi el parte la alungarea vrăjmaşului. Benira era mai mult mort decît viu de frică. L-am însoţit înapoi în cantonament, foarte încet, pentru că era mai mult mort decît viu şi pentru ca frigul să-i pătrundă bine pînă la oase. Şi l-a pătruns! Slăvit fie sfîntul patron al regimentului, că tare i-a mai pătruns frigul pînă-n măduva oaselor lordului Benira Trig.

Atunci, Ortheris, încet, cu nesfîrşită mîndrie, continuă:

— Voi sînteţi nobilii mei salvatori, zice el. Sînteţi onoarea armatei britanice, zice el.

Şi se pune de ne povesteşte de groaznica bandă de tîlhari care l-au atacat. Erau vreo patruzeci şi l-a covârşit numărul, aşa să ştiţi; dar prezenţa de spirit nu şi-a pierdut-o niciodată, asta-i sigur. Vizitiului i-a dat cinci rupii drept răsplată pentru nobilu-i curaj, iar pe noi a spus că va avea grijă după ce va fi vorbit cu colonelul. Că el ne socotea că facem cinste regimentului, zău aşa.

— Şi noi trei, zice Mulvaney, c-un zîmbet serafic, am atras de-o-se-bi-ta atenţie a lui Bob Bahadur nu numai o singură dată. Dar Bob Bahadur ăsta nu-i câtuşi de puţin un băiat rău. Zi-i mai departe. Ortheris, fătule.

— Şi-atunci îl lăsăm la colonelul acasă, ca vai de el, şi-o

întindem la baraca, de! companiei a II-a şi povestim că l-am salvat pe Benira de la un sfîrşit fatal şi că e foarte probabil să nu mai fim trecuţi în revistă joi. Cam după vreo zece minute, sosesc trei plicuri pentru fiecare din noi. Pre legea mea, bătrînul zevzec ne trimite cîte cinci lire de fiecare – ceea ce face şaizeci şi patru de biştari în bazar! Joi se găsea la spital, ca să-şi revină din sîngeroasa încăierare cu o bandă de *pathani,* iar compania a II-a, cu multă voioşie, bea pe grupe în sănătatea lui. Aşa că n-a mai fost nicio paradă în ziua de joi. Însă, colonelul, cînd a auzit de vitejeasca noastră purtare, numai ce zice că ştie el că e ceva necurat la mijloc, aşa zice, dar că n-o poate dovedi.

— Și impresia mea personală, zice Mulvaney, ridicîndu-se de la bar şi întorcîndu-şi paharul cu fundul în sus, e că şi de s-ar fi ştiut ceva tot nu ne-ar fi făcut nimic. Prea ar fi fost aşa şi pe dincolo şi faţă de natură

Şi apoi faşă de regulament şi în sfîrşit faţă de voinţa lui Terence Mulvaney să scoţi oamenii la paradă într-o zi de joi.

— Chiar aşa fătule, zice Learoyd; dar, ia spuneţi tinere domn, la ce vă folosesc notiţele astea pe care le-aţi luat de la noi?

— Lasă, îşi dădu Mulvaney cu părerea. De azi într-o lună vom fi pe bordul vasului *Serapis.* Dumnealui Benira Trig are să ne asigure faima veşnică. Dar, domnule nu daţi nimic în vileag din tot ce-aţi auzit, pînă ce nu ajugem la distanţa de unde prietenul nostru Bob Bahadur nu ne mai poate prinui vreun rău.

Şi i-am dat ascultare.

NEBUNIA SOLDATULUI ORTHERIS

A! Unde-aş vrea să fiu cînd mi-e gîtlejul uscat?
A! Unde-aş vrea să fiu cînd zboară gloanţele?
A! Unde-aş vrea să fiu cînd va fi să mor?
De!
Pe undeva pe-aproape de prietenul meu.
De va avea de băut, îmi va da şi mie,
De-oi fi pe moarte, îmi va sprijini capul,
Şi-o să le scrie celor de-acasă cînd voi muri –
Dă-mi, Doamne, un prieten de nădejde!

Cîntecele corpului de gardă

Prietenii mei Mulvaney şi Ortheris plecaseră la o partidă de vînătoare, pe-o zi. (Learoyd mai era încă la spital, în convalescenţă, după febra contractată în Birmania.) Mi-au trimis o invitaţie să ne întîlnim şi s-au arătat sincer îndureraţi cînd am venit cu bere – aproape destulă bere ca să poată mulţumi doi soldaţi de infanterie... şi pe subsemnatul.

— Nu pentru *asta* vă urăm bun venit, domnule, se posomorî Mulvaney. Ci pentru plăcerea de a fi în tovărăşia dumneavoastră.

Ortheris îmi veni în ajutor:

— Ei, că n-are să fie mai rău că a venit cu niscaiva băutură. Că doar n-om fi un cîrd de raţe. Sîntem ditai ostaşi britanici, irlandez gîlcevitor ce eşti. Şi-acum, noroc şi sănătate!

Am vînat toată dimineaţa şi am omorît doi cîini vagabonzi, patru papagali verzi strînşi la sfat, un erete lîngă trecătoare, un şarpe gata să sară, una broască ţestoasă de apă dulce şi opt ciori. Vînat aveam din belşug. Apoi ne-am aşezat să luăm o gustare – carne de taur şi pîine neagră, îi zicea Mulvaney – pe malul rîului şi am tras la nimereală în crocodili, în răstimpurile cît nu ne ocupam cu tăiatul hranei, servindu-ne de singurul nostru briceag. Apoi am dat pe gît toată berea şi-am aruncat sticlele în apă şi-am ochit în ele.

După care ne-am desfăcut centiroanele şi ne-am întins pe nisipul cald şi-am fumat. Prea ne era lene să mai vînăm.

Ortheris oftă adînc, în vreme ce stătea culcat pe burtă ţinîndu-şi capul în pumni. Apoi trase liniştit o înjurătură către cerul cel senin.

— Asta de ce-o făcuşi? întrebă Mulvaney. N-ai băut destul?

— Mi-am adus aminte de Tottenham Court Road şi de-o fată de care prinsesem cîrlig acolo. La ce-o fi bună viaţa de soldat?

— Ortheris, fătule, îi spuse repede Mulvaney, eu cred că mai degrabă ai necazuri la burtă cu berea asta de-o băurăm. Mă simt şi eu aşa cînd mi se rugineşte ficatul.

Ortheris îşi urmă încet firul gîndurilor:

— Nu-s decît un răcan – un nenorocit, un amărît. Un păgubos de răcan, care în loc de nume de om poartă un număr matricol. La ce-s eu bun? De-aş fi rămas acasă, m-aş fi putut însura cu fata ceea şi mi-aş fi deschis şi eu o prăvălioară pe strada mare din Hammersmith: „S. Ortheris, specialist în împăierea animalelor”. Cu o vulpe de stofă, aşa cum e în lăptariile de la Haylesbury, în vitrină, şi o lădiţă cu ochi de sticlă galbeni şi albaştri, şi o soţioară care să strige „uşa la magazin! uşa la magazin!“ cînd sună clopoţelul de la intrare. Dar aşa cum stau lucrurile, nu-s decît un răcan, un nenorocit de răcan uitat de Dumnezeu şi însetat de bere. Armele cu ţeava-n jos! Pe loc repaus! Drepţi! Armele cu ţeava-n jos! Stînga-mpre! Înainte în pas lent – *marş!* Stai! În front vă aliniaţi! Pentru încărcarea armelor cu cartuşe oarbe… încărcaţi! Uite ăsta mi-e sfîrşitul!

Cită frînturi din regulamentul funeraliilor militare.

— Tacă-ţi gura! răcni la el Mulvaney. După ce o să tragi în gol la fel de mult ca mine, la înmormîntarea cîte unuia mai bun ca tine, n-ai să-ţi mai baţi joc de comenzile astea. E mai rău decît dacă ai fluiera marşul morţilor în cazarmă. Şi-unde mai pui că eşti ghiftuit de nu mai poţi şi că soarele-i

răcoros şi cîte şi mai cîte. Mi-e ruşine de tine, măi băiete. Eşti mai rău ca un păgîn – tu cu vînătorile tale şi cu ochii ăia ai tăi de sticlă. N-ai de gînd să taci, domnule?

Eu unul, ce puteam face? Îi puteam oare atrage atenţia lui Ortheris asupra acelor plăceri ale vieţii sale pe care nu le ştia? Nu eram nici capelan şi nici sublocotenent, şi Ortheris avea dreptul să vorbească după bunăvoia lui.

— Dă-i pace, Mulvaney, am spus. Berea-i de vină.

— Nu! Nu-i vina berei, răspunse Mulvaney. Ştiu ce are să urmeze. O ia pe calea asta, aşa din cînd în cînd, şi-i rău… e rău… căci mie mi-e drag de el.

La drept vorbind, Mulvaney părea inutil de neliniştit; dar ştiam că-i poartă de grijă lui Ortheris ca un tată.

— Lasă-mă să vorbesc, lasă-mă să vorbesc, grăi Ortheris visător. Pe-un papagal nu-l laşi să strige pe-o zi fierbinte, cînd colivia îi frige bietele gheruţe trandafirii? Ce zici, Mulvaney?

— Gheruţe trandafirii! Vrei să zici că ai degete trandafirii sub bocancii ăia ai tăi. Mă… Mulvaney se opri pentru a se reculege în vederea unei groaznice denunţări.., mă, învăţătoare ce eşti! Gheruţe trandafirii. Cîte sticle de bere o fi băut acest copil bezmetic?

— Nu-i berea, zise Ortheris. Sau e o bere mai amară. E dorul de casă.

— Ia auziţi! Şi cînd te gîndeşti că va porni-o acasă pe *Serapis* în mai puţin de patru luni!

— Nu-mi pasă. Pentru mine o totuna. Cum de ştii tu că mi-e frică să nu mor mai înainte de a-mi primi actele?

Reîncepu să îngîne comenzile pentru funeralii. Încă nu mi se vădise pînă atunci latura aceasta a caracterului lui Ortheris, dar lui Mulvaney de bună seamă că da, şi el îi dădea multă importanţă. Şi-n vreme ce Ortheris mormăia, ţinîndu-şi capul pe braţe, Mulvaney îmi şopti:

— O ia întotdeauna razna aşa. Cînd e prea supărat de copiii pe care-n ziua de azi îi fac sergenţi. Asta-i una, şi alta

e că n-are nicio treabă. Şi de priceput nu pricep.

— Ei, ce-are a face? Lasă-l să-şi verse tot focul.

Ortheris începu să cînte o parodie a melodiei *Corpul ştergătorilor de tun*, plină de voioase aluzii la bătălii, omoruri şi morţi subite. În vreme ce cînta, ochii îi erau aţintiţi undeva dincolo de rîu; şi faţa lui mi se părea că arată cu totul străină. Mulvaney mă apucă de cot, ca să se asigure de atenţia mea.

— Ce-are a face? Are a face enorm! E un fel de acces care-l apucă. L-am mai văzut eu. Are să-l ţină toată noaptea asta şi pe la miez de noapte are să se dea jos din pat şi o să înceapă a cotrobăi pe raft să-şi caute echipamentul. Pe urmă are să vină la mine să-mi spună: „Plec la Bombay. Răspunde în locul meu dimineaţa”. Atunci el şi cu mine o să ne încăieram ca şi în alte daţi – el zor nevoie să meargă, eu căznindu-mă neapărat să-l ţin – şi aşa ne pomenim nmîndoi pedepsiţi pentru a fi iscat dezordine în cazarmă. L-am legat, i-am spart capul, i-am vorbit, dar n-are niciun rost cîtă vreme îl ţin năbădăile. Şi-i un băiat tare bun, altminteri, cît timp e cu mintea sănătoasă. Dar numai eu ştiu ce are să fie la noapte în cazarmă. Dee Domnul să nu se dezlănţuie, cînd m-oi scula să-l dobor. *Asta* mă chinuieşte zi şi noapte.

Aşa fiind, situaţia se prezenta într-o lumină mult mai puţin plăcută şi motiva întru totul neliniştea lui Mulvaney. S-ar fi zis că încearcă să-l convingă pe Ortheris să iasă din „acces“, căci răcni spre malul unde băiatul stătea întins:

— Ascultă-mă, tu ăla cu „bietele gheruţe trandafirii” şi cu „ochii de sticlă"! Ai înotat în Irawadi[216] noaptea, înapoia mea, cum se cuvine unui voinic, ori te-ai ascuns sub un pat, ca la Ajmid Kheyl?

Asta reprezenta totodată o insultă gravă şi o minciună sfruntată şi scopul lui Mulvaney fusese să işte pe loc o bătaie. Ortheris însă părea închis într-un soi de transă. A răspuns încet, fără a vădi pic de iritaţie, cu aceeaşi voce

---

[216] Fluviu care izvorăşte din Tibet şi străbate Birmania.

cadenţată pe care o folosise şi pentru a da comenzile la funeralii.

— Am înotat în Irawadi noaptea, precum ştii şi tu, ca să luăm oraşul Lungttungpen, am înotat gol şi fără frică. Iar unde am fost eu la Ahmed Kheyl, ştii de asemeni, şi patru năzdrăvani de *pathani* ştiu şi ei. Dar asta a fost o treabă care se cerca făcută şi nu m-am gîndit să mor. Acum mi-e dor de casă – de casă – de casă! Nu, nu mi-e dor de mama, pentru că m-a crescut un unchi; dar mi s-a făcut iarăşi dor de Londra; dor de sunetele ei, de priveliştile ei, de duhorile ei, de cojile ei de portocală, de asfalt, şi de felinarele de peste Vauxhall Bridge. Dor de trenul care te duce la Box Hill cu gagica pe genunchi şi cu o pipă nouă de lut în gură. Asta şi toate luminile de pe Strand, unde-i cunoşti pe toţi şi unde sti- cletele care te ia la zor e un vechi prieten care te-a mai luat la zor şi înainte, cînd erai doar un puşti de-o şchioapă şi-un jegos, tălălăind între Temple şi Colonade. Nici tu afurisită de gardă, nici tu nenorocită de cremă de bocanci, nici tu uniformă kaki, ci tu stăpîn pe tine şi cu o fată pe care s-o duci duminica în Hyde Park, să-i vadă pe afurisiţii de salvatori cum scot cadavre moarte din lacul Serpentine, cu un cîrlig. Iar eu am lăsat toate astea baltă ca să intru în slujba Văduvei[217], dincolo de mări, acolo unde nu-s femei, unde nu dai de băutură pe care să merite s-o duci la gură şi unde n-ai nimic ce vedea, ori ce face, ori ce spune, ori ce simţi, ori ce gîndi. Îndură-se Domnul de tine, Stanley Ortheris, dar eşti mai mare neghiob decît tot restul regimentului cu Mulvaney cu tot legaţi burduf laolaltă. Uite că Văduva stă acasă cu o coroană de aur pe cap; şi uite-mă-s pe mine aici, Stanley Ortheris, proprietatea Văduvei, şi-un DOBITOC fără pereche.

Vocea i se înălţă către sfîrşitul frazei care se încheie cu o înjurătură de şase cuvinte rostită în graiul anglo-indian. Mulvaney nu scoase nicio vorbă, dar se uită la mine ca şi

---

[217] Regina Victoria, rămasă văduvă în 1861.

cum s-ar fi aşteptat ca eu să fiu în stare să redau pacea bietei minţi tulburate a lui Ortheris.

Îmi aduc aminte că odată la Rawal-Pindi am văzut un om aproape turbat de pe urma băuturii şi care s-a liniştit cînd a fost luat în bătaie de joc. Într-unele regimente s-ar putea să se înţeleagă ce vreau să spun. Nădăjduiam că-l vom putea potoli pe Ortheris în acelaşi fel, deşi nu era cîtuşi de puţin beat. Astfel că am spus:

— La ce bun să stai să bombăneşti aici şi să vorbeşti împotriva Văduvei?

— N-am vorbit! strigă Ortheris. Aşa să-mi ajute Dumnezeu, cum n-am spus eu o vorbă împotriva ei, şi nici n-aş apune vreodată… nici de-ar fi să dezertez în clipa asia chiar!

Aici mi se deschidea o cale.

— Oricum, ai avut de gînd. La ce bun să-i tot dai cu pliscul în gol? Ai dezerta acum, dacă ţi s-ar ivi prilejul?

— Pune-mă la-ncercare! răspunse Ortheris sărind în picioare de parcă ar fi fost înţepat.

Mulvaney sări şi el.

— Ce-aveţi de gînd să faceţi? mă întrebă.

— Să-l duc pe Ortheris pînă la Bombay ori la Karachi, unde preferă el. Poţi raporta că s-a despărţit de dumneata înainte de prînz şi că şi-a lăsat arma aici pe mal.

— Să raportez asta – da? repetă Mulvaney încet. Prea bine. Dacă Ortheris are de gînd să dezerteze acum şi e hotărît să dezerteze acum şi dacă dumneavoastră, domnule, care ne-aţi fost prieten lui şi mie, vreţi să-l ajutaţi s-o întindă, eu, Terence Mulvaney, care nu mi-am călcat pînă acum niciodată jurămîntul, voi raporta precum ziceţi. Dar – şi aici se îndreptă spre Ortheris şi-i scutură puşca de vînătoare în faţă – vezi să-ţi fie pumnii pregătiţi, dacă mi-o fi dat să te mai întîlnesc cîndva.

— Nu-mi pasă! zise Ortheris. M-am săturat de viaţa asta de cîine. Lasă-mă să-mi încerc norocul. Nu te juca tu cu

mine. Lasă-mă să merg.

— Dezbracă-te, am spus eu, şi schimbă hainele cu mine şi apoi am să-ţi spun ce să faci.

Speram că absurditatea propunerii mele îl va astîmpăra pe Ortheris; dar el îşi desculţase bocancii cazoni şi-şi dezbrăcase tunica mai înainte ca eu să-mi fi scos gulerul. Mulvaney mă înşfăcă de braţ:

— E în criză: criza încă n-a încetat. Pe onoarea şi sufletul meu, avem să fim complici la o dezertare, chiar dacă n-ar fi decît de douăzeci şi opt de zile, precum spuneţi dumneavoastră, domnule, ori de cincizeci şi şase, dar ia gîndiţi-vă ce ruşine – ce cumplită ruşine ar apăsa asupra lui şi a mea.

Nu-l mai văzusem niciodată pe Mulvaney atît de tulburat.

Ortheris era însă cum nu se poate mai liniştit şi, de îndată ce schimbă hainele cu mine, iar eu mă ridicai de la pămînt soldat de infanterie, îmi vorbi scurt:

— Gata! Să mergem. Acum ce urmează? Vorbiţi-mi deschis. Ce mai trebuie să fac pentru ca să ies din blestematul ăsta de iad?

I-am spus că dacă vrea să aştepte două ori trei ceasuri lîngă rîu, mă voi duce în garnizoana şi mă voi înapoia de acolo cu o sută de rupii. Cu suma aceasta în buzunar, avea să meargă pe jos pînă la cea mai apropiată gară secundară, aflată la circa cinci mile depărtare, de unde o să poată lua un bilet de clasa întîi pentru Karachi. Ştiind că nu avea bani asupră-i cînd a plecat la vînătoare, regimentul nu va telegrafia numaidecît porturilor, ci îi va căuta în satele indigene din vecinătatea fluviului. Mai mult decît atît, nimănui n-are să-i treacă prin gînd să caute un dezertor într-un vagon, de clasa întîi. La Karachi urma să-şi cumpere un costum alb şi să se îmbarce, de va putea, pe-un cargobot.

Aici mă întrerupse. Dacă-l puteam ajuta să ajungă pînă la Karachi, apoi de rest se va îngriji singur. Atunci i-am

ordonat să aştepte pînă ce se va întuneca, îndeajuns răgaz ca să pot merge călare în garnizoană fără ca îmbrăcămintea mea să atragă atenţia cuiva. Dumnezeu, ce-i drept, a făcut ca inima soldatului britanic, care adeseori e un bădăran necioplit, să fie tot atît de blînda ca inima unui prunc, pentru a da crezare ofiţerilor săi şi a-i urma în locuri grele şi primejdioase. Unui „civil" nu-i dă tot atît de uşor crezare, dar dacă se întîmplă totuşi a-i da, apoi atunci îl crede pe deplin, şi ca un cîine. Avusesem cinstea de a mă bucura la diferite intervale de prietenia soldatului Ortheris, vreme de trei ani, şi relaţiile noastre se întemeiaseră pe o stimă reciprocă. Socotea, prin urmare, toate cuvintele mele ca fiind adevărate, iar nu rostite în vînt

Mulvaney şi cu mine l-am lăsat culcat în tufişurile de pe malul apei şi ne-am îndreptat, fără a ieşi din tufişurile acelea, înspre calul meu. Cămaşa cazonă mă zgîria groaznic.

Am aşteptat aproape două ore să se însereze şi să o pot lua din loc călare. Vorbeam despre Ortheris în şoapte şi ciuleam urechile să prindem orice zgomot care ar fi venit dinspre locul unde-l lăsasem. Dar nu auzeam nimic altceva decît vîntul care, bătînd răscolea firele de iarbă.

— I-am spart capul, vorbi Mulvaney foarte serios, cînd şi cînd. Mai că l-am omorît cu centironul ăsta, şi *totuşi* nu-i pot scoate accesele celea din capăţîna lui de bostan. Nu! Şi nu-i prost, căci e mintos şi are o fire bună. Atunci oare ce-o fi? E soi rău, ori e vina educaţiei de care n-a avut niciodată parte? Dumneavoastră care credeţi că ştiţi multe, răspundeţi-mi vă rog.

Dar nu aflam ce răspuns să-i dau. Mă întrebam cît timp va rezista Ortheris pe malul apei şi dacă voi fi chiar silit să-l ajut a dezerta, după cum îmi dădusem cuvîntul.

Tocmai cînd se însera de-a binelea şi, cu inima grea, mă pregăteam să-mi înşeuez calul, auzirăm strigăte sălbatice dinspre fluviu.

Dracii îi dăduseră pace soldatului Ortheris, matricola 22639, Compania a II-a. Singurătatea, amurgul şi aşteptarea îi alungaseră dintr-însul, aşa cum nădăjduisem.

Ne-am repezit într-un suflet şi l-am aflat zbătîndu-se ca nebunul prin iarbă, fără haină – fără haina mea, vreau să spun. Şi ne striga, ca un apucat de alte alea.

Cînd am ajuns lîngă el, era leoarcă de năduşeală şi tremura ca un cal înspăimîntat. Nu ne-a fost uşor să-l domolim. Se văita că e în costum civil şi voia să-şi sfîşie hainele mele de pe el. I-am poruncit să se dezbrace şi am făcut din nou schimb de veşminte, cît mai repede cu putinţă.

Frecuşul propriei sale cămăşi din pînză, aspră, scîrţîitul bocancilor părură să-l readucă în simţiri. Şi-a acoperit ochii cu mîinile şi a spus:

— Ce-o fi fost? Nu-s nebun, n-am insolaţie, şi totuşi am luat-o razna şi-am spus, şi m-am apucat să fac… ce m-am apucat să fac?

— Ce-ai făcut? îi spuse Mulvaney. Te-ai dezonorat – dar asta n-are nicio importanţă. Ai făcut de rîs compania a doua şi, lucrul cel mai rău, m-ai făcut de rîs pe *mine!* Pe mine care te-am învăţat să umbli drept ca un om – cînd nu erai decît un nenorocit de recrut, jegos, moale şi plîngăreţ. Cum eşti şi acum, Stanley Ortheris.

Oarecare timp Ortheris n-a spus nimic. Apoi îşi desfăcu centironul încărcat de insignele celor şase regimente care luptaseră alături de al său şi-l remise lui Mulvaney.

— Sînt bob prea mărunt ca să mă macini tu, Mulvaney – zise el – iar de lovit m-ai lovit şi pînă acum. Dar poţi lua asta şi să mă tai în două dacă doreşti.

Mulvaney se întoarse către mine.

— Lăsaţi-mă să-i vorbesc eu, domnule.

Am plecat şi-n drum spre casă m-am gîndit mult la Ortheris în special şi la prietenul meu, soldatul de rînd Thomas Atkins, care-mi este foarte drag, în general.

Dar n-am putut trage nici un fel de concluzie precisă.

POVESTEA LUI MUHAMMAD DIN

> Care-i omul fericit? Cel care vede în propria sa casă, în căminul lui, copilaşi încununaţi cu praf, care sar şi cad şi plîng.
>
> *Munichandra*

Mingea aceea de polo era veche, brăzdată de tăieturi, ciobită şi ştirbită. Era aşezată pe prichiciul căminului printre lulelele pe care Imam Din, *khitmatgar*-ul, mi le curăţa.

— Fiul Cerului are oare nevoie de mingea aceasta? întrebă Imam Din, cu adînc respect.

Fiul Cerului nu ţinea îndeosebi la ea; dar ce-i putea folosi o minge de polo unui *khitmatgar?*

— Îngăduiască-mi înălţimea voastră, am un tînăr fiu. A văzut mingea aceasta şi doreşte să se joace cu ea. N-o voi folosi cu însumi.

Nimănui nu i-ar trece vreodată prin minte să-l acuze pe bătrînul şi impunătorul Imam Din că vrea să se joace cu mingi de polo. Luă nevinovata minge şi o duse pe verandă; şi acolo urmă o cascadă întreagă de scîncete voioase, un tropot de picioruşe şi zgomotul înfundat al mingii rostogolindu-se pe duşumea. De bună seamă că tînărul fiu aşteptase de cealaltă parte a uşii să-şi poată însuşi comoara. Dar cum de izbutise să vadă mingea aceea de polo?

A doua zi, înapoindu-mă cu o jumătate de ceas mai

devreme de la birou, am luat aminte la o siluetă micuţă în sufragerie – o siluetă minusculă, durdulie, purtînd o cămaşă caraghios de scurtă care-i ajungea, poate, pînă la jumătatea burticelei dolofane. Rătăcea prin încăpere, cu deştu’ cel mare în gură şi gungurindu-şi sieşi, în vreme ce trecea în revistă tablourile. Fără îndoială că prichindelul acela era „tînărul fiu”.

Desigur cu nu avea ce căuta în apartamentul meu; era însă atît de adînc cufundat în descoperirile pe care le făcea, încît nici n-a observat prezenţa mea în prag. Am păşit în cameră şi micuţul se sperie atît de tare încît mai că-i veni rău. Se aşeză pe jos abia răsuflînd. Căscă ochii mari, şi gura i se căscă şi ea. Ştiam ce va urma, astfel încît am luat-o la goană, urmat de un urlet prelung, ascuţit, care ajunse în dependinţele casei mai repede decît ajunsese vreodată orice ordin al meu. În zece secunde, Imam Din se şi afla în sufragerie. Se înălţară atunci hohote de plîns deznădăjduite, şi am făcut cale întoarsă, dînd peste Imam Din care-l dojenea pe micul vinovat ce-şi folosea acum cea mai mare parte a cămăşii drept batistă.

— Băiatul acesta, grăi grav Imam Din, este un *budmaş* [218] – un mare *budmaş.* Fără îndoială are să fie dus la închisoare pentru purtarea lui.

Alte strigăte înteţite din partea spăşitului, şi fel de fel de complicate scuze adresate mie de Imam Din.

— Spune-i copilaşului, am răspuns, că *Sahibul* nu-i supărat şi ia-l de aici.

Imam Din transmise iertarea mea vinovatului, care acum îşi strînsese toată cămăşuţa în jurul gâtului, ca pe o sfoară, şi-apoi strigătele se prefăcură încetişor în plîns. Tatăl şi fiul se îndreptară spre uşă.

— Numele lui, rosti Imam Din, ca şi cum numele ar fi făcut parte integrantă din fărădelege, e Muhammad Din, şi-i un *budmaş.*

---

[218] Netrebnic, secătură (hindi).

Liberat de orice pericol imediat. Muhammad Din se întoarse în braţele tatălui său şi vorbi cu multă gravitate:

— Drept este, *Tahib,* că numele meu e Muhammad Din. Dar nu sînt un *budmaş.* Sînt un *bărbat!*

De atunci datează legăturile mele de prietenie cu Muhammad Din. În sufrageria mea n-a mai intrat niciodată, dar pe terenul neutru al grădinii ne salutam cu multă deferenţă, deşi conversaţia noastră se mărginea la *Talaam, Tahib*[219] din parte-i şi la *Salaam*, *Muhammad Din* din parte-mi. Zilnic, la întoarcerea mea de la birou, cămăşuţa albă şi trupşorul durduliu răsăreau din ascunzişul lor: – umbra unui spalier cu plante agăţătoare – şi zilnic îmi opream calul acolo, pentru ca salutul meu să nu pară mormăit în grabă, ori lipsit de ceremonial.

Muhammad Din nu avea niciodată tovarăşi de joacă. Rătacea prin grădină, intrînd şi ieşind din tufişurile de ricin, cu scopuri tainice ştiute numai lui. Odată, m-am poticnit de un produs al trudei sale. Îngropase pe jumătate mingea de polo în ţărînă şi înfipsese în juru-i, ca într-un cerc, şase flori de gălbenea. Mai în afara cercului era un pătrat rudimentar făcut din bucăţele de cărămidă roşie alternînd cu cioburi de porţelan spart, totul mărginit de un mic zăgaz de praf. De lîngă fîntînă, *bhisti* [220]-ul veni în ajutorul micului arhitect, susţinînd că totul nu era decît joaca unui copil şi că nu-mi strica prea mult grădina.

Cerul mi-este martor că nu am avut nici atunci, nici mai tîrziu intenţia de a strica lucrarea copilului: dar în aceeaşi seară, plimbîndu-mă prin grădină am nimerit drept acolo, aşa încît, pînă să mă dezmeticesc, călcasem în picioaie gălbinelele, zăgazul de ţărînă şi cioburile de porţelan nu mai alcătuiau acum decît un morman din care nu se mai putea alege nimic. A doua zi dimineaţa am dat de Muhammad Din plîngînd deasupra ruinelor al căror

[219] În loc de *Salaam, Sahib,* copilul pronunţînd greşit.

[220] Sacagiu

pricinuitor fusesem eu. Cineva avusese cruzimea să-i spună că *Sahibul* e foarte supărat pe el pentru că stricase grădina şi că-i sfărâmase jucăria înjurînd fără încetare. Muhammad Din a lucrat timp de un ceas pentru a şterge orice urmă a zăgazului de praf şi a cioburilor de porţelan şi cînd m-am întors de la birou, mi-a spus *Talaam, Tahib* cu o faţă ce exprima durerea şi căinţa. Rezultatul unei cercetări sumare a fost că Imam Din i-a adus lui Muhammad la cunoştinţă că binevoisem a-i acorda în mod cu totul excepţional, dreptul de a se juca aşa cum doreşte. Drept care copilului i-a venit inima la loc şi s-a pornit să schiţeze pe pămînt planul unui edificiu ce avea să eclipseze construcţia cu gălbinea şi cu mingea de polo.

Timp de cîteva luni micuţa fiinţa bucălată s-a învîrtit pe umila-i orbită din jurul tufişurilor de ricin şi prin praf, făurindu-şi mereu palate minunate din flori ofilite aruncate de omul de serviciu, din pietricele lustruite ae apă, din cioburi de sticlă şi din pene smulse, cred, de pe orătăniile mele – mereu singur şi gungurindu-şi mereu doar sieşi.

O scoică de mare împestriţată-n culori vesele fu îtr-o bună zi aruncată în apropierea ultimei sale mici construcţii; şi mă aşteptam ca Muhammad Din, folosind prilejul, să construiască ceva excepţional de măreţ. Nici c-am fost dezamăgit. A chibzuit mai bine de-un ceas şi gunguritul i s-a prefăcut în cântec de biruinţă. A început apoi să schiţeze planuri în praf. Avea, desigur, să fie un palat minunat, căci era lung de doi metri şi larg de un metru. Dar palatul n-a apucat să fie dus la bun sfîrşit.

A doua zi n-am dat de Muhammad Din la capătul aleii pe unde intram şi n-am auzit nici urarea de bun venit *Talaam Tahib.* Mă obişnuisem cu salutul acesta şi cînd mi-a lipsit, am încercat, un fel de tulburare. În ziua următoare, Imam Din mi-a spus că băieţelul avea niţică febră şi că i-ar prinde bine chinina. A primit de îndată medicamentul şi a venit un medic englez.

— Plozii ăştia n-au nici o rezistenţă, constată medicul ieşind din locuinţa lui Imam Din.

O săptămînă mai târziu, deşi aş fi dat mult să nu-l întîlnesc, mi-a ieşit în cale, pe drumul care duce la cimitirul musulman, Imam Din însoţit de un prieten al său; purta pe braţe, înfăşurat într-o pînză albă, tot ce mai rămăsese din micuţul Muhammad Din.

JACK CEL NEGRU

La priveghiul lui Tim O'Hara
Veni lume multă
Toată aleea Sf. Fatrick
Venise să vadă.
Priveghiul lui Tim O'Hara

Există un scriitor cu numele de Robert Louis Stevenson, care ştie să facă cele mai delicate incrustaţii în alb şi negru şi-şi desăvârşeşte lucrarea pînă-n cele mai firave amănunte. El a scris o poveste despre un Club al sinucigaşilor, unde membrii îşi jucau viaţa la jocuri de noroc, deoarece alte distracţii nu li se păreau destul de pasionante. Prietenul meu soldatul Mulvaney habar n-are de domnul R. L. Stevenson, dar s-a întâmplat să ia odată parte la întrunirea unui club asemănător cu cel descris de susmenţionatul autor; iar Mulvaney grăieşte adevărul.

După cum cei trei muşchetari îşi împart banii, tutunul, băutura, după cum se sprijină unul pe altul în cazarmă ori în tabără şi după cum se bucură tustrei de bucuria unuia, tot astfel îşi pun şi necazurile în devălmăşie. Cînd spurcata gura a lui Ortheris l-a dus pe oarecare timp la celulă, ori cînd Learoyd, apucat de *amok,* a luat-o razna cu tot calabalâcul de care dispunea, ori cînd Mulvaney sub influenţa alcoolului şi-a insultat superiorul, puteţi desprinde mîhnirea pe feţele perechii care n-a dat de necaz.

Şi restul regimentului ştie că nu-i bine să te bagi în treburile lor ori să-i iei în rîs.

În general cei trei prieteni evită discuţiile cu ceilalţi şi pîrnaia care poate urma, lăsîndu-le amândouă pe seama tinerilor care încă nu şi-au trăit tinereţea şi nu şi-au făcut de cap. Dar se ivesc împrejurări cînd…

Aşa, spre pildă, Ortheris şedea pe podul mobil al fortăreţei Amara, cu mîinile în buzunare, luleaua în gură şi găvanul pipei în jos. Learoyd, cît era de lung, zăcea întins pe gazonul din preajma zidurilor şi din cînd în cînd l-auzeai pocnind din tocuri în aer, cînd tocmai apărui şi eu de după colţ, întrebînd de Mulvaney.

Ortheris scuipă în şanţ şi clătină din cap.

— N-are rost să-l vedeţi acum, zise Ortheris; e-n toane rele. Ia ascultaţi!

Auzii pe lespezile verandei din faţa celulelor care sînt în apropierea camerei de gardă, un pas măsurat, pe care aş fi fost în stare să-l identific în tropăitul chiar al unei armate. Deosebii douăzeci de paşi în ton *crescendo*, o pauză, apoi douăzeci de paşi în ton *diminuendo.*

— El e, îmi spuse Ortheris; pe Dumnezeul meu, el este! Şi toate astea pentru un nenorocit de nasture în care te-ai fi putut oglindi. Şi pentru un sfîrc de buză de care n-ar fi vrut să ştie nici un arhanghel căzut.

Mulvaney era sancţionat disciplinar cu o pedeapsă care consta în mărşăluirea unui anume număr de ore în ţinută completă de manevră, cu armă, baionetă, muniţii, raniţă şi manta. Iar vina era că se prezentase murdar la instrucţie! Mai că era să cad în şanţul fortăreţei de mirat şi furios ce mă simţii, deoarece Mulvaney este cel mai îngrijit om din cîţi au stat vreodată de gardă şi căruia i-ar fi trecut mai degrabă prin minte să apară în public fără pantaloni, decît să nu ia aminte la curăţenie.

— Care-i sergentul care l-a raportat?

— Mullins, fireşte, răspunse Ortheris. Nimeni altcineva nu

l-ar fi vîrît la zdup. Dar Mullins nu-i om. E un nenorocit de porcar, asta e.

— Şi Mulvaney ce-a spus? Nu-i el omul care să înghită-n tăcere una ca asta.

— Ce-a spus! Mai bine era să-şi fi ţinut fleanca. Doamne, ce-am mai rîs! Domnule sergent, i-a zis, ziceţi ca sînt murdar. Ei, zău. Cînd nevasta are să vă dea voie să vă ştergeţi singur mucii, atunci poate aveţi să ştiţi ce-i aia murdărie. Nu sînteţi îndeajuns de heducat, domnule sergent, i-a zis, şi apoi ne-am aliniat. Dar după ce s-a terminat instrucţia, Mullins s-a pornit să tune şi să fulgere în sala companiei, pîn-ce s-a făcut negru la faţă şi-a spus că Mulvaney îl făcuse de porc şi numai Dumnezeu mai ştie ce. Îl ştiţi pe Mullins. Are să-i spargă careva capul, într-o bună zi. E-un mincinos fără pereche şi-ntrece orice măsură. Trei ore de mărşăluire în echipament complet, zice colonelul, nu pentru a fi venit murdar la instrucţie, ci pentru a-i fi spus ceva lui Mullins, deşi, zice, nu cred că ai spus ceea ce zice el că i-ai spus. Şi Mulvaney a luat-o din loc, fără a zice nici pîs. Ştiţi că nu-i răspunde niciodată colonelului de teamă de a nu da de alte belele.

Mullins, un foarte tînăr şi foarte însurat sergent, al cărui fel de a fi se datora în parte răutăţii înnăscute şi în parte imperfectei asimilări a educaţiei primite într-un internat, veni pe pod şi se răsti foarte brutal la Ortheris, întrebîndu-l ce face acolo.

— Eu? se miră Ortheris. Ei! Îmi aştept brevetul de ofiţer. L-ai văzut venind?

Mullins se făcu purpuriu şi trecu mai departe. Se auziră uşoare chicote de pe gazonul unde stătea întins Learoyd.

— Se aşteaptă să fie numit ofiţer, dintr-o zi într-alta, explică Ortheris; fie-i milă lui Dumnezeu de cei ce vor trebui la popotă să se servească de pe aceeaşi tavă cu el. Cît aveţi ora, domnule? Patru! Mulvaney are să iasă într-o jumătate de oră. Nu cumva doriţi să cumpăraţi un cîine,

domnule? Un pui în care să vă puteţi încrede, o corcitură de Rampore făcut cu ogarul ' colonelului.

— Ortheris, i-am răspuns încruntat, căci bănuiam unde-l duce mintea, nu cumva vrei să spui că…

— În orice caz n-am de gînd să vă tapez de bani, se apără Ortheris. V-aş fi vîndut un cîine, bun şi ieftin, dar... dar ştiu ca Mulvaney are să aibă nevoie de ceva după ce-l vom fi luat de-aici şi eu n-am o para chioară, iar el aşijderea. Mai bine v-aş vinde căţelul, domnule. Zău că da.

O umbră se proiectă peste podul mobil şi Ortheris începu să se înalţe în văzduh, ridicat de o mînă uriaşă, ce-l ţinea de guler.

— Orice, numai lovele nu, vorbi Learoyd rar, ţinîndu-l pe londonez deasupra şanţului, orice numai lovele nu, Ortheris fătule! Şi unde mai pui că am o rupie şi opt gologani proprietatea mea personală.

Scoase şi arătă două monede şi-l reaşeză pe Ortheris pe balustrada podului mobil.

— Foarte bine, am spus eu; şi-ncotro mergeţi?

— O să-l luăm la plimbare cînd iese… două ori trei mile ori patru, preciză Ortheris.

Tropăitul paşilor dinăuntru încetă. Am auzit zgomotul înăbuşit al unei raniţe trîntite pe-un pat de campanie şi apoi un clinchet de arme. După alte zece minute, Mulvaney, în ţinută impecabilă, cu buzele strînse şi faţa neagră ca de furtună, păşi agale pe însoritul pod mobil. Learoyd şi Ortheris o zbughiră de lîngă mine şi se apropiară de el, sprijinindu-se de camaradul lor, aşa cum se sprijină caii de oişte. Într-o clipită dispărură pe drumul care, prin şanţ, ducea la cazarmă, şi eu rămăsei singur. Mulvaney nu găsise de cuviinţă să mă recunoască; de unde am tras concluzia că trebuie să fie copleşit de supărare.

M-am suit pe unul din bastioane şi m-am uitat cum siluetele celor trei muşchetari descresc din ce în ce mai mult pe întinsul cîmpiei. Mergeau cît se putea merge de

repede la pas şi-şi ţineau capetele în jos. Făcură un mare ocol în jurul cîmpului de instrucţie, o luară de-a lungul barăcilor cavaleriei şi se făcură nevăzuţi în cordonul de copaci care mărgineşte zona de şes pe tot cursul rîului.

Îi urmam încetişor şi nu-i pierdeam din vedere; plini de praf, năduşiţi, dar înaintînd la fel de apăsat şi de voiniceşte pe mal. Trecură ca o săgeată prin rezerva forestieră, o luară către puntea de vase şi-n cele din urmă se instalară pe prova unuia dintre pontoane.

Am călărit cu precauţie pînă ce-am văzut trei rotocoale de fum alb ridicîndu-se şi risipindu-se în aerul senin al serii; am ştiut atunci că pacea şi liniştea reveniseră între ei. La capul podului mă poftiră, făcîndu-mi semn de bun-venit cu mîna, să înaintez.

— Legaţi-vă calul, domnule, îmi strigă Ortheris, şi veniţi aici, c-o să ne simţim ca la mama acasă pe vaporul ăsta.

De la podul de vase pînă la cabana forestieră a ofiţerilor nu-s decît vreo cîţiva paşi. Plantonul popotei se afla acolo şi avu grijă ca un om să-mi ţină calul. *Sahibul* mai avea oare nevoie de altceva? Un strop de whisky? Ori de bere? Ritchie *sahib* lăsase şase sticle de bere, dar de vreme ce *sahibul* era un prieten al lui Ritchie *sahib* iar el, plantonul popotei, un biet om sărman…

Mi-am făcut liniştit comanda şi m-am înapoiat la pod. Mulvaney îşi scosese cizmele şi-şi bălăcea picioarele în apă; Learoyd se lungise pe ponton, iar Ortherls se prefăcea a vîsli cu o tulpină groasă de bambus.

— Îs un nătărău bătrîn, vorbi Mulvaney gînditor, v-am adus pe amîndoi aici, pentru că mă apucase ipohondria şi eram bosumflat ca un copil. Eu care eram militar cînd Mullins – lua-l-ar naiba – scîncea pe o plapumă-n grija nu ştiu cui, pentru cinci şilingi pe săptămînă, ba şi ăia neplătiţi, că mai mult n-avea de unde să făgăduiască maică-sa. Mă băieţi, v-am cărat cinci mile cu mine, numai de-al dracului ce sînt. Ptiu!

— Ce-are a face, atîta vreme cît eşti mulţumit? zise Ortheris, fluturînd din nou bambusul. Ori aici ori altundeva, tot una e.

Learoyd arătă o rupie şi opt gologani şi clătină întristat din cap:

— Sîntem la cinci mile depărtare de cantină şi asta numai din cauza blestematei de mîndrii a lui Mulvaney.

— O ştiu, vorbi Mulvaney. De ce aţi venit cu mine? Şi totuşi aş fi fost mîhnit de moarte, dacă n-aţi veni întotdeauna – deşi-s destul de bătrîn, ca să pot avea mai multă minte. Dar am să fac penitenţă. Am să beau un pahar cu apă.

Ortheris scoase un strigăt ascuţit. Chelnerul pavilionului forestier apăruse lîngă grilaj cu un coş, neştiind cum să coboare pînâ la ponton.

— Ar fi trebuit să ştiu, domnule, îmi vorbi cu multă deferentă Ortheris, că sînteţi în stare să scoateţi o băuturică şi din piatră seacă.

Apoi către omul de la popotă:

— Încetişor cu sticlele celea. Sînt de nepreţuit. Mă Jack, cu braţele alea lungi de tîlhar ale tale, ia seama, mişcă-te cu grijă, şi fă-te-ncoa cu ele.

Într-o clipită coşul se afla pe ponton şi cei trei muşchetari se adunară în juru-i cu buzele arse de sete.

Am băut în sănătatea mea, potrivit datinei străvechi, iar după aceea tutunul li se păru mai dulce ca oricînd. Au dat pe gît toata berea şi-şi găsiră poziţii pitoreşti pentru a privi asfinţitul soarelui; cîtva timp, nimeni nu scoase niciun cuvint.

Capul lui Mulvaney i se lăsă pe piept şi am crezut cu toţii că el adormise.

— Dar pentru Dumnezeu, de ce l-aţi adus atît de departe? i-am şoptit lui Ortheris.

— Ca să-l plimbăm, fireşte. După ce şi-a executat pedeapsa, îl luăm mereu la plimbare. Nu-i bine să i se

vorbească atunci – şi nu-i bine să fie lăsat singur. Aşa că-l plimbăm, pînă ce-i trece.

Mulvaney işi înălţă ochii pironindu-şi-i drept asupra asfinţitului de soare.

— Eram cu arma la mine şi aveam şi baionetă şi numai ce vine Mullins de după colţ şi mi se uită drept în faţă şi-mi rânjeşte dispreţuitor. Poţi să-ţi ştergi mucii, îmi zice. Nu ştiu prin cîte o fi trecut Mullins în viaţa lui, dar mă jur pe Maica lui Dumnezeu că-n momentul acela a fost mult mai aproape de moarte decît am fost eu vreodată – şi că n-a lipsit decît un fir de aţă ca să dea ortul popii!

— Da, comentă Ortheris liniştit, bine ţi-ar mai sta cu toţi nasturii smulşi şi cu fanfara-n faţa ta cîntînd un marş funebru. Eu şi cu Jack sîntem mereu în rîndul întîi, când regimentul ia poziţie în careu. Bine ai mai arăta. Domnul a dat şi Domnul a luat – hatenţie la picătura asta – fie numele Domnului binecuvântat!

Îşi goli paharul într-un mod ciudat şi sugestiv.

— Mullins? Ce-i aia Mullins? vorbi Learoyd încet. Aş înfrunta o companie de Mullinşi… ţinîndu-mi mîinile la spate. Aşa că Mulvaney băiete, lasă-te de prostii.

— Tu n-ai fost pedepsit pentru ce n-ai făcut şi după aceea n-ai fost luat peste picior. Pentru mai puţin lucru l-ar fi trimis regimentul Tyrone pe O’Hara în iad, în loc să-l lase să meargă acolo de bună voia lui, când l-a împuşcat Rafferty, îi dădu Mulvaney replica.

— Şi cine i-a împiedicat pe tyroni de a proceda astfel?

— Acelaşi nătărău bătrîn căruia îi pare rău că nu l-a pus în frigare pe porcul de Mullins.

Îşi lăsă încă o dată capul în jos. Cînd îl ridică iar, îl cuprinse un fior, şi se sprijini cu mîinile de umerii celor doi camarazi ai săi.

— Mi l-aţi scos pe necuratu din mine, măi băieţi, zise.

Ortheris îşi scutură resturile de tutun încă fierbinte din pipă în mîna păroasă a prietenului său.

— Se spune că iadul e mult mai fierbinte decît ăsta, afirmă el, în vreme ce Mulvaney trăgea o înjurătură. Te-am prevenit! Ia priveşte colo! — şi arătă dincolo de rîu înspre ruina unui templu. Eu şi cu tine şi cu dumnealui — pe mine mă desemnă doar cu o smucitură a capului – eram acolo, cînd m-am purtat ca un nebun şi jumătate. Tu şi cu dumnealui m-aţi potolit atunci – şi de fapt nu vroiam decît să dezertez. Tu acum te dai mult mai urît în spectacol.

— Nu lua aminte la el, Mulvaney, i-am spus. Dinah Shadd[221] n-are să te lase încă să te spînzuri şi, dealtfel, nici n-ai de gînd s-o faci. Dar ia să auzim ce-i cu regimentul Tyrone şi cu O'Hara. Rafferty l-a împuşcat pentru că nu-i dădea pace nevesti-si. Dar ce s-a întîmplat mai înainte?

— Nu există nerod mai mare decît un nerod bătrîn. Ştiţi ca puteţi face orice cu mine, cînd mă pun pe vorbit. Am spus oare că i-aş smulge ficaţii lui Mullins? Tăgăduiesc învinuirea, de teamă ca nu cumva Ortheris, care-i prezent, să mă denunţe… A! Ai vrea să mă arunci în rîu. Nu-i aşa? Stai liniştit, măi nimicură! Oricum, Mullins nu merită să te expui unei defilări suplimentare, aşa ca am să-l tratez cu cel mai formidabil dispreţ, Tyronii si O'Hara! O'Hara şi tyronii, zău aşa! E greu să-ţi readuci zilele de altădată în gură, dar în cap ele îţi rămîn mereu.

Urmă o lungă pauză.

— O'Hara era un diavol. Deşi, pentru onoarea regimentului, l-am salvat de la moarte atunci, acuma v-o spun făţiş. Era un diavol – un lungan şi-ndrăzneţ neam de diavol cu păr ca de catran.

— Diavol în ce privinţă? întrebă Ortheris.

— În privinţa femeilor.

— Atunci mai cunosc eu unul care-i seamănă.

— Nu mai mult decît se cuvine, dacă de mine vrei să vorbeşti, baston frînt ce te afli. Am fost june şi de ce n-aş fi gustat şi eu ce puteam gusta? Cînd eram caporal – că de

[221] Dinah Shadd e soţia lui Mulvaney

atîta grad m-am învrednicit şi eu, pînă ce mi-a fost şi ăla luat şi uite că nu zic nimic, din vina mea a fost – m-am folosit oare eu de gradul de caporal ca să ţes vreo hintrigă infamă, cum a făcut O'Hara? Oare, caporal fiind, prins-am eu pică pe cineva şi amărîtu-i-am eu viaţa zi de zi? Minţit-am eu oare cum a minţit O'Hara, pînă ce tinerii din regimentul Tyrone s-au făcut galbeni ca ceara de teamă ca nu cumva judecata lui Dumnezeu să cadă asupră-le şi să-i nimicească dintr-o dată cum a nimicit-o pe femeia de la Devizes[222]? Cîtuşi de puţin! Am păcătuit ca un păcătos ce sînt şi apoi m-am spovedit. Părintele Victor îmi ştie toate beteşugurile. O'Hara a fost surprins, mai-nainte de a fi putut scoate o vorbă, pe pragul casei lui Rafferty şi nimeni nu-i ştie toate potlogăriile. Dar iată ce ştiu eu.

În zilele de demult, regimentul Tyrone[223] se recruta cam cum dădea Dumnezeu. Un detaşament din Connemara, un detaşament din Porthsmouth, un detaşament din Kerry – cel puţin ăsta le întrecea pe toate, în rău desigur, soldaţii fiind luaţi unul de ici, altul de colo, mai de pe oriunde – însă majoritatea erau, ce-i drept, irlandezi. Nişte irlandezi negri. Adevărul e că există irlandezi şi irlandezi. Ăi buni, sînt cum nu se poate mai buni. Dar ăi răi sînt mai răi decît cei mai răi. Iată cum ţin unii cu alţii, în cârdăşie, ca hoţii, şi nimeni nu ştie ce-au de gînd să facă, pînă ce unul din ei se face turnător şi atunci toată banda e distrusă. Dar iarăşi începe totul, a doua zi, cu întîlniri prin găuri, prin unghere şi cu tot soiul de jurăminte sîngeroase, şi iar înfig pumnalele în spatele oamenilor şi iar o iau la fugă şi aşteaptă să vadă în ziare ce sumă se oferă ca preţ al sîngelui – ca să-şi dea seama dacă e destul şi dacă merită. Ăştia-s irlandezii negri şi cei care fac de ruşine Irlanda şi pe ăştia eu i-aş omorî,

[222] Personaj real; martor fals trăsnit în momentul în care-şi depunea mărturia. *(N. tr.)*
[223] Tyrone este numele unui Comitat din Irlanda şi al unui re giment. *(N. tr.)*

cum şi era să omor unul odată.

Dar s-o scurtez. În dormitorul comun unde dormeam – asta se întîmpla înainte de a mă fi căsătorit – mai erau doisprezece dintr-ăştia, drojdia pămîntului, smîntîna maidanelor, oameni care nici nu rîdeau, nici nu vorbeau. Nici nu se îmbătau, cum îi şade bine omului să rîdă, să vorbească şi să se îmbete. Au încercat ei să-mi joace feste murdare de-ale lor. Dar am tras un cerc cu creta în jurul patului meu şi oricine trecea peste el, era bun de spital, măcar pe trei zile.

O'Hara îi purta sîmbetele camerei noastre – el era sergentul stegar al companiei – şi orice am fi făcut noi tot nu izbuteam să-i intrăm în voie. Eram mai tînăr pe atunci decît sînt acum şi toate pedepsele din care mă înfruptam, fie carceră fie instrucţie disciplinară, le primeam fără a crîcni. Dar cu ceilalţi era altfel; de ce, n-aş putea spune, decît că unii oameni îs născuţi cu cerul gurii negru şi comit cîte un omor mişelesc, cînd cu o simplă lovitură de pumn s-ar descurca mai mult decît deajuns. După cîtva timp, ei îşi schimbară felul de a fi cu mine şi se arătară prietenoşi nevoie mare – toţi doisprezece cîţi erau, blestemîndu-l pe O'Hara în cor.

— Ehei, le spuneam eu. O'Hara e un diavol şi asta n-o tăgăduiesc. Dar, ia spuneţi-mi, e oare el singurul din lumea asta? Daţi-l încolo. Are să i se urască şi lui de a ne tot găsi raniţa în neregulă şi efectele prost ţinute.

— Noi nu-l dăm încolo, zic ei.

— Atunci ţineţi-l, nu-l daţi, le zic eu, şi să ştiţi că mare pricopseală n-are să vă aducă prada asta.

— Nu-i aşa că nu se poartă cum trebuie cu nevasta lui Slimmy? zice un altul.

— Asta-i nevasta regimentului, zic eu. Dar cum de-aţi devenit aşa de moralişti dintr-odată?

— Nu-i poartă el sîmbetele întregului nostru dormitor? Putem face oare ceva, fără ca să ne şi alegem cu o

pedeapsă? sare cu gura atunci un altul.

— Asta aşa-i, zic cu.

— Şi nu vrei să ne ajuţi să facem totuşi ceva? mă întrebă altul. Un voinic îndrăzneţ ce te afli!

— Am să-i crăp capul pe umeri dacă pune mîna pe mine, zic. Am să-l fac de ruşine dacă spune că-s murdar şi nu m-aş feri să-l azvîrl în adăpătoarea artileriei chiar, dacă n-aş dori să am şi eu parte de galoane.

— Asta-i tot ce vrei să faci? mă ia la întrebări un altul. Mai multă vlagă n-ai în tine, viţel fără sînge ce eşti?

— Fără siînge oi fi, zic eu, înapoindu-mă la patul meu şi trăgînd cerc de cretă în jur. Dar voi ştiţi, cred, că cine trece peste cercul ăsta are să fie cu şi mai puţin sînge decît mine. Nimeni nu-mi dă mie lecţii de purtare, spun. Să fie clar, că nu vreau să iau parte la nimic din cîte aveţi de gînd să faceţi şi că nici n-am să ridic mîna asupra superiorului meu. E careva dispus să vină-ncoa?

N-a mişcat nici unul, deşi le-am dat timp berechet; stăteau şi mormăiau şi mîrîiau împreună la capătul celălalt al dormitorului. Mi-am luat capela şi am ieşit din cantină, chibzuind întruna, şi-acolo m-am făcut criţă, dar beţia am simţit-o numai la picioare. Capul mi-era absolut limpede.

— Houligan, i-am spus unui om din compania cincea, pe care eram pe cale de a mi-l face prieten, sînt beat turtă de la centiron în jos. Dă-mi voie să mă sprijin pe umărul tău ca să-mi păstrez ţinuta şi du-mă de-a curmezişul terenului pînă acolo unde începe iarba înaltă. Am să trag un pui de somn în iarbă, pînă am să mă dezbăt. Şi Houligan – a murit acum, dar bun băiat a fost cît a trăit – a mers el cu mine, sprijinindu-mă pînă am ajuns la iarba înaltă şi acolo, zău aşa, mi se păru că cerul şi pământul se învîrtesc serios sub mine. M-am dus de-a dreptul unde era iarba mai deasă şi acolo m-am pus pe soileală cu inima-mpăcată. Nu doream să figurez prea des pe registrul de pedepse; de mai bine de o jumătate de an nu apăruse nici o sancţiune împotriva

mea.

Cînd m-am trezit, aburii băuturii începuseră să se risipească şi m-am simţit ca şi cum o mîţă îmi fătase în gură. Pe atunci încă nu învăţasem să fac trai bun cu băutura. Acum mă pricep mai bine. Am să-l pun pe Houligan să-mi zvîrle o găleată de apă în cap, îmi spuneam eu, şi mai că m-aş fi ridicat de pe jos, dacă nu auzeam tocmai atunci pe cineva spunînd:

— Putem da vina pe Mulvaney, pe javra aia fricoasă care se tot codeşte.

„Aha! îmi spun, şi capul îmi suna mai rău decît clopotul unui corp de gardă. Care-i vina ce va fi pusă pe seama acestui tînăr, pentru a-i fi pe plac lui Tim Vulmea? Căci Tim Vulmea era cel ce vorbise.

M-am răsucit pe burtă şi m-am tîrît aşa, prin iarbă încetul cu încetul, înspre locul de unde veneau acele vorbe. Erau toţi cei doisprezece din dormitorul meu, aşezaţi grămadă; fînul copt se legăna deasupra lor şi aveau în inimi negrul păcat al gîndului de a ucide. Eu am dat uşor în lături iarba, ca să văd mai bine.

— Ce-a fost asta? zice unul din ei, sărind atunci în sus.

— Un cîine, zice Vulmea. Ai să fii bun la treaba asta, n-am ce zice, dacă te sperii de-atîta lucru. Şi cum am spus, urmă el, vina o să cadă pe Mulvaney, daca lucrurile merg prost.

— E groaznic să juri c-ai să iei viaţa unui om, l-aud pe unul tînăr.

„Ţie, unuia, îţi mulţumesc, îmi spun eu în gînd. Da’ ce naiba or fi uneltind ortacii ăştia exemplari împotriva mea!”

— Nu-i mai greu decît să bei o halbă, zice Vulmea. Pe la şapte, ori aşa ceva, O’Hara o să treacă în sectorul bărbaţilor însuraţi, ca să se întîlnească, porcul, cu nevasta lui Slimmy. Unul dintre noi are să dea de ştire dormitorului şi o să ne pornim pe un tărăboi ce nu s-a mai văzut – o să rîdem, să pocnim, să azvîrlim cu cizmele prin cameră. Atunci O’Hara are să vină să ne ordone să stăm liniştiţi, şi

asta cu atît mai mult cu cît lampa dormitorului va fi fost făcută ţăndări în timpul învălmăşelii. Are să se ducă drept la uşa din fund, unde e lampa de pe verandă şi asta o să mi ţi-l servească în plină lumină. N-are să poată vedea prin întuneric. Unul din noi are să tragă şi are să poată trage în plin şi ruşine celui care n-ar nimeri. De tras va trage cu puşca lui Mulvaney, aia care-i la capătul rastelului – pe asta nu se poate să n-o recunoşti chiar şi-n beznă, din pricină că are patul atît de lung şi cătarea strîmbă.

Tîlharul îmi defăima vechea mea armă din gelozie – eram convins – şi lucrul ăsta m-a supărat mai tare decît orice.

Dar Vulmea îi dădea mai departe:

— O'Hara o să se prăbuşească şi pînă ce să se aprindă luminile, o să ne repezim şase dintre noi peste Mulvaney, ţinîndu-l la pămînt, strigînd: ucigaşule! asasinule! Patul lui Mulvaney e lîngă uşa din fund şi arma fumegîndă va fi găsită sub el, după ce l-am doborît. Ştim, şi tot regimentul ştie, că Mulvaney s-a răţoit la O'Hara mai mult decît oricare altul dintre noi. Are să existe oare îndoieli la curtea marţială? Ar depune oare doisprezece ostaşi cinstiţi împotriva unui camarad atît de bun, de liniştit, de blînd ca Mulvaney – cu cercul lui de cretă tras în jurul patului, ameninţîndu-ne cu omorul dacă am trece peste cerc, precum putea-vom cu mîna pe conştiinţă jura?

„Mărie, Maică a milelor! mi-am spus în sinea mea, iată cum se procedează împotriva unui camarad pe care nu-l înghiţi, de parcă n-ai avea pumni pe care să-i poţi pune la treabă. Ah! ce mai jigodii. Ce mai laşi!"

Broboane mari de sudoare mi se prelingeau pe faţă, căci eram înfierbîntat de băutură şi încă nu mi-era capul limpede.

Am stat nemişcat şi i-am auzit cum se aţîţau unul pe altul să jure că au să mă omoare şi-şi reaminteau ce le făcusem şi cum de fiecare dată lăsasem fiecăruia cîte un semn în amintire; căci drept este că puţini dintre ei nu purtau

asemenea semne. Dar totul se petrecuse numai în luptă dreaptă, că doar nu ridicasem mîna decît asupra celor ce nu-mi dăduseră pace.

— Toate-s bune, zise unul dintre ei, dar cine are să tragă?

— Ce-are a face? zice Vulmea. Mulvaney e cel care a tras... în faţa Curţii marţiale.

— Aşa e, a zis acelaşi glas, dar a cui mînă va apăsa pe trăgaci... în *dormitor?*

— Cine are să apese? întreabă şi Vulmea privind împrejur, dar naiba să mă ia dacă a răspuns vreunul.

Au început să se certe pînă ce Kiss, jucător pătimaş de cărţi, zice:

— Să consultăm cărţile.

Şi pe loc îşi descheie tunica şi scoase un pachet de cărţi soioase şi toţi se declarară de acord cu propunerea lui.

— Dă, zice Vulmea, trăgînd o groaznică înjurătură şi să cadă blestemul negru al lui Shielygh asupra omului care nu va voi să-şi facă datoria potrivit hotărîrii cărţilor, Amin!

— *Jack cel negru* este stăpînul, zise Kiss dînd cărţile.

Jack cel negru, trebuie să vă spun că este asul de pică, şi din vremuri străvechi a fost mereu nemijlocit legat de lupte, omoruri şi morţi năpraznice.

Kiss dădu cărţile o *dată* şi nu vădi nici un semn, dar oamenii erau albi la faţă din pricina frământării dinlăuntrul sufletelor lor. Kiss dădu a *doua* oară cărţile şi obrajii li se încenuşară făcîndu-se ca terciul de ouă. Dădu şi a *treia* oară cărţile şi de data asta toţi doisprezece erau vineţi la chip.

— Nu cumva l-ai pierdut? zice Vulmea, ştergîndu-şi sudoarea de pe frunte; să terminăm odată!

— Am şi terminat, zice Kiss dîndu-i o carte care-i căzu descoperită pe genunchi. Era Jack cel negru!

Atunci s-au pus toţi să rîdă pe-nfundate.

— Taxa trei bani, zice unul dintre ei şi-i al naibii de ieftin la preţul ăsta.

Dar am putut constata că se fereau oarecum cu toţii de Vulmea, lăsîndu-l să se joace de unul singur cu cartea ce-i picase. Vulmea nu spuse nimic cîtva timp. Dar îşi lingea buzele, ca o mîţă. Apoi îşi sumeţi capul şi-şi puse camarazii să se jure pe toate cîte sînt ştiute şi neştiute în lumea asta că-l vor sprijini, nu numai în cameră ci şi la Curtea marţială, pe care mi-o pregăteau mie.

Alesese cinci dintre cei mai voinici să mă ţină întins pe pat, cînd avea să fie tras focul şi pe-un altul îl desemnă să stinga lampa şi, în sfîrşit, pe încă unul să-mi încarce puşca. Asta nu vroia s-o facă el însuşi şi mi s-a părut curios căci doar era un lucru de nimic.

Apoi jurară iarăşi că nu se vor trăda unul pe altul, şi ieşiră de-a buşilea dintre ierburi, risipindu-se în felurite direcţii. Mare minune a fost că n-au dat peste mine. De frică, simţeam un gol în stomac şi-am început să vărs, să vărs, să vărs! După ce-au plecat cu toţii, m-am înapoiat la cantină, şi-am cerut o halbă să-mi recapăt minţile. Era şi Vulmea acolo, bînd solid, şi peste măsură de politicos. Ce trebuie să fac? Ce trebuie să fac? îmi spun eu după ce Vulmea a luat-o din loc.

La scurt timp mai apoi iată că pică şi sergentul armurier care bombăne şi drăcuie şi nu-i mulţumit de nimeni, deoarece în zilele acelea sosiseră primele carabine Martini Henry în regiment şi băieţii se distrau sîcîindu-le fiarele. Mi-a trebuit mult timp, pînă ce m-am dezobişnuit de a încerca să dau înapoi capacul culatei şi de a-l întoarce pe o parte după ce trăsesem – ca şi cum aş fi avut de-a face cu un Snider.

— Mi se dă să fac lucru de croitorie, zice sergentul armurier. Uite-mi-l pe Hogan, cu nasul turtit ca o masă, o să-mi zacă o săptămînă şi de la fiecare companie mă voi pomeni cu armele îndărăt, ţăndări şi bucăţele.

— Ce i s-a întîmplat rău lui Hogan, ia spuneţi, domnule sergent? zic eu.

— Rău? zice sergentul armurier; i-am arătat, de parcă aş fi fost propria lui mamă, cum să demonteze un Martini; a învăţat s-o facă uşor, curat. Îi spun atunci s-o încerce din nou şi să tragă un cartuş orb în camera de explozie, ca să-şi dea seama cum se îmbîcsesc ghinturile. Aşa a şi fost, dar a uitat să pună acul percutor în culata mobilă şi, fireşte, cînd a tras, l-a izbit culata în obraz. Noroc de el c-a fost numai un cartuş orb, că dacă era încărcat îi scotea un ochi.

Adoptai o mutră neroadă, doar cu puţin deosebindu-mi-se capul de un cap de oaie fiartă.

— Cum vine asta? domnule sergent, îl întreb eu.

— Am să-ţi arăt, nepriceputule, dar nu care cumva să te apuci să faci şi tu la fel.

Atunci îmi arătă un model mărit, cu o culată în secţiune ca să i se vadă interiorul şi era atît de mulţumit că se poate plînge cuiva, încît îmi arătă de două ori ce i se întîmplase lui Hogan. Şi încheie:

— Asta vine din aceea că nu cunoşti arma pe care o ţii în mînă.

— Mulţumesc, domnule sergent. Am să mai trec să vă cer informaţii.

— Nu va fi nevoie, zice. Ţine-ţi vergeaua de curăţat arma departe de acul rulatei, ori altminteri o să dai de bucluc.

Am ieşit şi-aş fi putut juca de cît de bucuros mă simţeam. Au să-mi încarce arma, să le fie de bine; au s-o facă pe cînd sînt eu plecat, îmi spun, şi eu numai ce mă întorc la cantină, ca să le las timp berechet la îndemînă.

Cantina se umplea de soldaţi, acum că ziua trăgea spre terminatele. M-am prefăcut a fi afundat în băutură şi unul cîte unul, toţi cei din dormitorul meu, trecură şi ei pe acolo, împreună cu Vulmea.

Am plecat mergînd încet şi greu, dar nu atît de încet şi de greu pe cît s-ar fi putut crede. Şi iată că, într-adevăr, îmi lipsea un cartuş din cartuşieră şi cartuşul acela se afla frumos aşezat în puşca mea. Turbam de mînie împotriva lor

şi – camera fiind goală – am smuls glonţul cu dinţii pe cît de repede am putut. Mi-am pus apoi cizma pe vergeaua de curăţat şi am dat afară acul culatei. A! mi s-a părut că aud o muzică divină cînd acul ăla căzu pe jos! L-am vîrît în cartuşieră şi apoi am umplut cu pămînt găurile monturii, punînd apoi la loc culata mobilă.

„Ţi-am venit de hac, Vulmea băiete, mi-am spus în gînd, întinzîndu-mă pe pat. Puteţi să vă repeziţi toţi cîţi sînteţi în cameră şi să mă ţineţi la pămînt, că eu am să vă strîng la piept ca pe cei mai de seamă diavoli care au tras cîndva chiulul ştreangului. De Vulmea nu-mi era defel milă, şi nici de ochii ori de viaţa lui nu mă sinchiseam.

Cînd se întunecă veniră cu toţii, doisprezece în păr, şi se vedea bine că băuseră. Eu, culcat, mă făceam că dorm. Unul ieşi pe verandă. Cînd se puse a fluiera, au început să alerge ca bezmeticii prin cameră şi să dea toate cele peste cap. Dar n-aş mai vrea să aud oameni rîzînd ca ei – şi nici să văd pozne ca ale lor. Ai fi putut jura că-s nişte şacali turbaţi.

— Ia mai terminaţi cu zgomotul ăsta, nu vă e ruşine? zice O'Hara prin întuneric. Şi dintr-o dată se stinge lampa din dormitor. L-am putut auzi pe O'Hara alergînd precum şi zăngănitul puştii mele luate de pe rastel, precum şi respiraţia grea a oamenilor care-mi înconjuraseră patul. L-am putut vedea pe O'Hara la lumina lămpii de pe verandă şi apoi am auzit cum face puşca mea *crac.* Striga tare, biata de ea, fiind maltratată. După care iată că cinci braţe mă-nşfăcaseră şi mă ţineau cu toată străşnicia.

— Încetişor, le spun eu. Ce s-a întîmplat?

Atunci Vulmea, de pe duşumea, scoate un răcnet care s-ar fi putut auzi de la un capăt la altul al cazărmii.

— Sînt mort, zice, sînt căsăpit, nu mai am ochi. Sfinţilor fie-vă milă de mine, de păcătosul meu suflet. Să vie părintele Constant! Chemaţi-l, rogu-vă, pe părintele Constant, ca să plec curat din lumea asta.

Înţelesei astfel că nu-i chiar atîta de mort pe cît aş fi dorit eu să fie.

O'Hara ia atunci lampa de pe verandă cu o mînă care nu tremură defel şi:

— Cu ce fel de afurisite feste umblaţi voi, mă, pe-aici? zice şi îndreaptă lampa înspre Vulmea care se umpluse de sînge din creştet pînă-n tălpi. Dulia cartuşului sărise fără a întîmpina vreun obstacol, împinsă fiind de întreaga încărcătură a pulberei – bine făcusem eu că-i zdrobisem marginile de alamă după ce scosesem glonţul, pentru ca explozia să-şi păstreze toată forţa – şi-i făcuse lui Tim o tăietură care mergea de la buză pînă la colţul ochiului drept, zdrobindu-i pleoapa şi continuîndu-se pînă pe frunte şi pînă la rădăcina părului. Era mai curînd o sfîşietură cum ar face-o fierul plugului, decît o tăietură propriu-zisă, dacă mă înţelegeţi ce vreau să spun. Niciodată n-am văzut un om care să piardă atîta sînge ca Vulmea. Băutura şi starea de agitaţie în care se afla pompau sîngele cu putere. În clipa în care oamenii care mă ţineau îl auziră pe O'Hara vorbind, ca prin farmec se risipiră, fiecare pe la patul său, strigînd care mai de care cît se poate de politicos:

— Ce s-a întîmplat, domnule sergent?

— Ce s-a întîmplat? zice O'Hara zgîlţiindu-l pe Tim. Ştiţi voi prea bine ce s-a întîmplat, cîini laşi ce-mi sînteţi, de vă ascundeţi acuma prin şanţuri. Aduceţi o brancardă şi luaţi-l pe ticălosul ăsta de plîngăreţ de-aici. Şi-o să aflaţi voi ce s-a întîmplat mai bine decît v-ar place să ştiţi.

Vulmea stătea în picioare, legănîndu-şi capul în mîini şi cerînd să vie părintele Constant.

— Ia mai termină! zice O'Hara şi-l trage o dată de păr. Nu eşti tu chiar atîta de mort încît să nu poţi încasa cincisprezece ani, pentru a fi încercat să mă împuşti.

— N-am încercat, zice Vulmea. În mine am vrut să trag.

— Ciudat lucru, zice O'Hara, căci pieptul tunicii mi-e negru de pulbere.

Ridică arma, caldă încă, şi se porni pe rîs.

— Am să-ţi fac din viaţă un iad, zice, pentru tentativă de asasinat şi pentru proastă întreţinere a armamentului. Pentru prima vină ai să fii spînzurat, iar pentru a doua ai să mai fii şi consemnat şaizeci de zile.

— Dar e puşca mea, zic, făcînd cîţiva paşi şi uitîndu-mă. Vulmea, diavole, ce-ai făcut cu ea, răspunde-mi!

— Lasă-mă-n pace, zice Vulmea. Sînt pe moarte.

— Am să aştept pînă ce-ţi este mai bine, zic, şi atunci o să avem o mică discuţie amîndoi, colo la umbră.

O'Hara îl aşeză pe Tim pe brancardă – fără prea multe delicateţuri – dar băieţii stăteau toţi lungiţi pe paturi, ceea ce nu era chiar purtarea cea mai firească a unor oameni nevinovaţi. Eu unul îmi căutam pretutindeni dulia, dar pas de-o găseşte. Şi nici c-am mai găsit-o vreodată.

— Şi acum, ce-am să fac? zice O'Hara legănând lampa de verandă în mînă şi privind prin cameră.

Îl uram şi-l dispreţuiam pe O'Hara şi nici azi, că e mort, nu-i port alte simţăminte, dar trebuie să recunosc că era curajos. Se prăjeşte la soare în purgatoriu acum, dar aş dori să ştie că, pe cînd stătea şi se uita atunci prin cameră, iar băieţii tremurau sub căutăturile lui, l-am socotit ca pe un viteaz şi *de aceea* mi-a şi plăcut de el.

— Ce-am să fac? repetă O'Hara. Şi auzirăm o voce de femeie, vorbind încet şi uşurel pe verandă. Era nevasta iui Slimmy, care auzise detunătura şi venise să vadă ce s-a întîmplat. Şedea pe o bancă şi abia dacă mai putea să se ridice.

— O, Denny, Denny, iubitule, zicea, te-au omorît?

OHara privi din nou prin toată camera şi rîse arătîndu-şi dinţii pînă la gingii. Apoi scuipă jos.

— Nu meritaţi, găsi de cuviinţă să spună. Aprindeţi lampa, măgarilor – şi cu vorbele acestea plecă şi l-am văzut ducîndu-se cu nevasta lui Slimmy, care se străduia să-i şteargă cu batista pulberea de pe pieptul tunicii.

„Eşti un viteaz, mi-am spus, un viteaz, iar tu o tîrfă!“

Cîtva timp nimeni n-a scos nicio vorbă. Erau atît de ruşinaţi, că le pierise graiul.

— Ce credeţi c-are să facă? zice în sfîrşit unul din ei. Ştie că sîntem vîrîţi toţi în treaba asta.

— Chiar toţi? întreb eu de pe patul meu. Cine zice aşa are să-i pară rău. Nu ştiu, zic, ce drăcie aţi uneltit în taină, dar după cîte am văzut nu sînteţi în stare să omorîţi pe cineva cu puşca altuia, de tare ce-mi tremuraţi de frică. Am de gînd să mă culc şi puteţi să-mi zburaţi creierii cît timp dorm.

A trecut totuşi mult timp pînă să pot închide ochii, cum prea bine vă veţi fi închipuind.

A doua zi vestea se răspîndi în tot regimentul şi oamenii povesteau vrute şi nevrute. O’Hara afirmă pur şi simplu în raportul său că Vulmea se rănise umblînd cu arma lui în cazarmă, numai pentru a-i arăta mecanismul. Şi, pre legea mea, a cutezat să spună că era de faţă cînd s-au petrecut lucrurile şi că poate confirma că a fost un accident! Cînd oamenii din dormitor au auzit una ca asta, i-ai fi putut doborî cu un fir de pai. Norocul ticăloşilor ălora era că soldaţii încercau mereu să vadă cum e făcută arma cea nouă şi că mulţi dintre ei fuseseră pedepsiţi pentru a fi uşurat tragerea băgînd fire de iarbă şi altele în partea culatei de lîngă trăgaci. Primele puşti Martini distribuite încă nu erau închise în locul acela şi eu însumi am uşurat din cînd în cînd mecanismul tragerii. O tragere mai uşoară îmi asigura zece puncte pe zi la tir.

— Nu admit prostiile astea! zice colonelul. Am să-l scurtez cu o palmă pe Vulmea ăsta, zice.

Cînd însă l-a văzut pe Vulmea, bandajat şi gemînd la spital, s-a răzgîndit.

— Vindecă-mi-l la iuţeală, îi zice el doctorului, şi ăla aşa a şi făcut spre a-i fi de învăţătură lui Vulmea. Bandajele pline de sînge şi faţa strîmbată într-o parte au contribuit mai

mult decît orice pedeapsă pentru a-i reţine pe soldaţi de a mai tot schimba mecanismul armelor lor.

O'Hara n-a dat nici o explicaţie pentru cele spuse şi toţi din camera mea erau prea mulţumiţi ca să mai pună întrebări, deşi sergentul îşi vădea pica printr-o purtare mai aspră ca oricînd.

Într-o zi, totuşi, mă luă de o parte, foarte politicos, cum ştia să fie dacă aşa îi era lui voia.

— Eşti un bun soldat, zice, cu toate că eşti prea obraznic ca om.

— Vorbiţi-mi frumos, domnule sergent, că de nu, s-ar putea să fiu iar obraznic.

— Nu eşti tu omul, zice, care să-ţi laşi arma în rastel fără de acul percutor, căci fără de ac percutor a fost cînd a tras Vulmea. Şi dacă s-ar fi spart, aş fi găsit rămăşiţa în găurile şurubului opritor.

— Domnule sergent, zic, viaţa dumitale n-ar mai fi preţuit mare lucru, dacă acul ar fi fost la locul său şi nici viaţa mea n-ar preţui mare lucru, dacă ţi-aş spune că respectivul ac era ori nu era la locul său. Fii bucuros că glonţul nu era nici el acolo! zic eu.

— Asta aşa e, zice O'Hara, mîngîindu-şi mustaţa, dar nu cred, oricît de bun ai fi tu de papagal, că ai fost amestecat în treaba ceea.

— Domnule sergent, zic, aş putea să-l vindec de viaţă în zece minute cu pumnii mei pe orice om, dacă acel om nu mi-ar fi pe plac; căci sînt un bun soldat şi vreau să fiu tratat ca atare şi cîtă vreme pumnii ăştia vor fi ai mei, îmi ajung pentru orice nevoie aş avea. Şi nu mi-i întoarce nimeni înapoi, vă încredinţez, spun eu privindu-l drept în luminile ochilor.

— Eşti un om de ispravă, zice el, privindu-mă drept în ochi – şi să ştiţi că era o namilă de om – eşti un om de ispravă, zice şi mi-ar plăcea numai aşa de dragul chestiei ăsteia, să nu fiu sergent şi tu să nu fii soldat; şi n-ai să mă

socoteşti laş, cînd îţi vorbesc aşa.

— Cîtuşi de puţin, zic. V-am văzut dealtfel cînd Vulmea a dat greş. Dar, zic, domnule sergent, luaţi aminte la ce vă spun acum, ca de la bărbat la bărbat, fără a ţine seama de galoane, deşi nu s-ar cuveni să vorbesc, fiind şi eu ceea ce sînt din fire. De data asta n-aţi păţit nimic şi poate că nici data următoare, dar pînă la urmă, pe cît e de sigur că nevasta lui Slimmy a venit pe verandă, pe atît de sigur e că aveţi s-o păţiţi – s-o păţiţi rău de tot. Ia gîndiţi-vă, domnule sergent, zic, merită oare?

— Eşti îndrăzneţ, zice el, răsuflînd adînc. Eşti foarte îndrăzneţ. Dar îndrăzneţ sînt şi eu. Vezi-ţi de drum, soldat Mulvaney, şi eu am să-mi văd de-al meu.

N-am mai stat de vorbă atunci şi nici mai tîrziu, dar, unul cîte unul, i-a răspîndit pe cei doisprezece oameni din dormitorul meu într-altele şi apoi în alte companii, căci nu erau soi care să fie ţinut laolaltă, şi ofiţerii companiei au fost de aceeaşi părere. M-ar fi împuşcat într-o noapte, dacă ei ar fi ştiut ce ştiam; atît doar că habar n-aveau.

Şi pînă la urmă, precum v-am spus, pe O'Hara l-a omorît Rafferty, cu nevasta căruia îşi făcea de cap. Şi-a văzut de drumul lui, prea şi-a văzut de el. Şi a mers drept încotro vroia, fără a se întoarce la dreapta ori la stînga, aşa a mers, şi Dumnezeu să-l ierte şi să-l odihnească. Amin!

— Luaţi aminte! Luaţi aminte! zise Ortheris însoţind atît de morala concluzie cu o mişcare a lulelei. Şi ăsta-i ăla care ar vrea s-o facă pe Vulmea pentru un Mullins şi un nenorocit de nasture! Mullins în toată viaţa lui n-a alergat după o femeie. Doamna Mullins l-a văzut într-o zi…

— Ortheris, am spus, grăbindu-mă să-l întrerup căci povestirile soldatului Ortheris sînt prea îndrăzneţe pentru a fi publicate, ia uită-te la soare, E şase fără un sfert.

— Doamne Dumnezeule! Trei sferturi de oră pentru a bate cinci mile şi jumătate. O să trebuiască s-o luăm la

goană ca Jimmy O[224].

Cei trei muşchetari se căţărară peste bariera podului şi porniră de zor către şoseaua care duce la cazarmă. Cînd i-am ajuns din urmă, le-am oferit două scări de şa şi o crupă de cal, pe care le-au acceptat cu entuziasm. Ortheris şedea pe crupă şi în felul acesta am pornit la trap sigur printre umbrele care se lăsau pe o şosea cam puţin circulată.

Cînd să cotim spre cazarmă, am auzit venind o trăsură. Era trăsura colonelului şi într-însa soţia şi fiica lui. Am prins din zbor un chicot de rîs abia stăpînit, iar animalul meu se avîntă înainte în mers deodată mai uşor….

Cei trei muşchetari dispăruseră în noapte.

---

[224] Iepurele de cîmp din basmele irlandeze. *(N. tr.)*

DRAY WARA YOW DEE

Pizma trezeşte mînia omului defăimat, şi el este fără milă în ziua răzbunării.

Pilde, VI, 34.

Migdale şi stafide, *sahib*? Struguri din Cabul? Ori un ponei cum rar se găseşte, dacă *sahibul* ar binevoi să vină cu mine să vadă. Înălţimea treisprezece şi trei[225], joacă polo, e bun şi la ham, poate duce o doamnă – şi pe sfîntul Kurshed şi binecuvîntaţii imami, e *sahib* el însuşi! Inima mi se îngraşă şi ochiul mi se veseleşte. Fie să nu cunoşti vreodată ce-i oboseala. Precum este apa în Tirah aşa este vederea unui prieten într-un loc îndepărtat. Şi ce căutaţi domnia-voastră în blestematul ăsta de ţinut al nostru? La miazăzi de Delhi, cunoaşteţi zicala *sahib*, „bărbaţii sînt jigodii şi femeile sînt tîrfe". Aţi primit ordin? Aha! Ordinul e ordin pînă ce eşti destul de tare ca să nu-i dai ascultare. O, frate al meu, o, prietene al meu, ne-am întilnit într-un ceas prielnic! Toate-s bune în inimă, în trup şi acasă? Într-un ceas norocos întîlnitu-ne-am din nou.

Să vin cu dumneavoastră? Mă onoraţi mult. Avem să găsim loc pentru adăpostirea cailor? Am trei cai, poverile şi pe rîndaş. Mai mult decît atît, nu uitaţi că poliţia de aici mă ia drept hoţ de cai. Ce ştiu nenorociţii ăştia de cîmpeni despre hoţii de cai. Ţineţi minte vremea cînd la Peshawar[226], Kamal a dat năvală peste porţile de la Jumrud – şarlatan cum se afla – şi a ridicat caii colonelului într-o singură noapte? Kamal e acum mort. Dar nepotu-său i-a luat locul şi or să mai lipsească şi alţi cai dacă recruţii de la trecătoarea Khaiber n-au să fie cu luare aminte.

---

[225] E vorba de treisprezece *handa,* o unitate de măsură pentru înălţimea cailor, fiecare *hand* avînd 4 ţoli, adică 10.16 cm.

[226] Oraş la frontiera dintre India şi Afghanistan. Astăzi, la frontiera dintre Pakistan şi Afghanistan.

Pacea lui Dumnezeu, şi bunăvoia Profetului său să fie asupra casei acesteia şi a tot ce se află într-însa!

Shafizullah, leagă iapa bălţaţă sub copac şi scoate apă.

Caii pot rămîne la soare, dar mai pune-le cîte o pătură peste şale. Nu, prietene, nu te osteni să-i cercetezi. Urmează a fi vînduţi nătărăilor de ofiţeri care ştiu atît de mult despre cai. Iapa e grea cu mînz; ăl sur e un drac de care nu te poţi atinge, iar cel cenuşiu-închis… dar – ştiţi şmecheria cu piciorul. După ce i-am vîndut, plec la Pubbi ori, poate, în Valea de la Peshawar.

O prietene al inimii mele, bun lucru este că te revăd. Toată ziulica m-am plecat şi am minţit sahib-ilor celora ofiţeri cu privire la ăşti cai; şi gura-mi este setoasă de vorbirea dreaptă. *Auggrh*! Înaintea mesei tutunul e bun.

Nu veniţi lîngă mine, căci nu sîntem în propria noastră ţară. Şedeţi pe verandă, iar eu am să-mi întind aici, după datină, chilimul. Mai întii însă am să beau. *În numele lui Dumnezeu*, *aduc întreită mulţumire!* Dulce apă mai e aceasta, cu adevărat – dulce ca apa Sheoranului cînd vine din zăpezi.

În nord sînt bine şi sănătoşi cu toţii – Koda Bash şi ceilalţi. Yar Khan a coborît cu caii – din Kurdistan –numai treizeci şi şase de capete şi mai bine de jumătate căluţi de povară – şi a spus cu glas tare în caravan- seraiul din Kaşmir că voi englezii ar trebui să trimiteţi tunuri şi să-l aruncaţi pe Amir în iad. Sînt cincisprezece bariere vamale acum pe şoseaua care duce călătorii la Kabul, iar la Dakka, cînd credea că e în afara oricărui pericol, Yar Knan s-a văzut văduvit de toţi armăsarii săi din Balkin de către guvernator! Aceasta e o mare nedreptate şi Yar Khan fierbe de mînie. Cît despre ceilalţi: Mahbub Ali e tot la Pubbi, scriind Dumnezeu ştie ce, Tugluq Khan e în temniţă pentru chestia de la comisariatul de poliţie din Kohat. Faiz Beg a venit de la Işmailki-Dhera cu un brîu de Bukhara pentru frăţia-ta, la sfîrşitul anului, dar nimeni nu ştia încotro plecaseşi; nu lăsaseşi vorbă cuiva.

Verişorii au încheiat o nouă învoială, ca să crească lîngă Pakpattan catîri pentru căruţele guvernului şi-n bazar circulă o poveste pe seama unui preot. O! ce mai pipărată poveste. Ascultă…

Sahib, de ce-mi pui întrebarea aceasta? Veştmintele-mi sînt murdare din pricina prafului de pe drum. Ochii-mi sînt întristaţi din pricina strălucirii Soarelui. Picioarele-mi sînt umflate pentru că le-am spălat în apă amară, iar obrajii îmi sînt scofîlciţi pentru că mîncarea este proastă. Arde-i-ar focul de bani! N-am ce face cu ei. Sînt bogat, şi te luam drept prieten. De ce alerg totuşi după ei? Eşti şi domnia ta la fel cu ceilalţi – un *sahib.* E un om oare amărît? Dă-i bani, spun *sahib*-ii. I-a căzut năpasta pe cap? Dă-i bani, spun *sahib*-ii. Aşa sînt *sahib-ii* şi aşa eşti tu – la fel, pînă şi tu eşti aşa.

Nu, nu te uita la picioarele cenuşiului. Rău îmi pare că te-am învăţat cîndva să cunoşti picioarele unui cal. Tignafes la picioare? Fie şi aşa. Ce-are a face? Drumurile-s rele. O dor şi pe iapă picioarele. Poartă o dublă povară, *sahib.*

Şi acum, rogu-vă, îngăduiţi-mi să plec. Mare bucurie şi cinste mi-a făcut mie *sahib-ul,* şi binevoitor arătatu-şi-a convingerea că aceşti cai sînt de furat. Doreşte el oare să mă trimeată la poliţie? Să cheme un paznic şi să mă vadă dus de unul din aceşti oameni-şopîrle? Sînt prietenul *sahib*-ului. Am băut apă la umbra casei sale, şi el m-a defăimat. Mai rămîne ceva nefăcut? Îmi va da oare *sahib*-ul opt gologani spre a şterge jignirea şi… desăvîrşi jignirea?…

Iartă-mă frate. N-am ştiut – nici acum nu ştiu – ce spun. Da, te-am minţit. Am să-mi pun ţărînă pe cap… şi nu sînt decît un afrid! Caii au umblat din vale pînă aici rănindu-şi picioarele, iar ochii mi-s împăinjeniţi şi capul mă doare de nesomn, iar inima mi-e friptă de amărăciune şi ruşine. Precum însă a fost ruşinea mea, tot astfel, pe Dumnezeu făcătorul de dreptate – pe Allah-al Mumit – va fi propria-mi răzbunare!

Am vorbit unul cu altul cu inima deschisă şi mai înainte şi mîinile noastre au luat mîncare din acelaşi blid şi mi-ai fost precum un frate. De aceea te răsplătesc cu minciuni şi nerecunoştinţă… ca un *pathan.* Dar ascultă! Cînd mîhnirea sufletului este prea grea spre a fi îndurată ea poate cunoaşte uşurarea datorită vorbirii, şi pe de altă parte, mintea omului adevărat este asemenea unei fîntîni şi pietricica mărturisirii azvîrlite într-însa se scufundă şi nu se mai vede. Din Vale venit-am pe jos, leghe după leghe, cu foc în pieptu-mi aidoma focului din iad. Şi de ce? Uitat-ai cumva atît de repede datinile noastre, în mijlocul neamului acestuia care-şi vinde nevestele şi fiicele pe argint? Vino cu mine înapoi la miazănoapte şi trăieşte iar printre oameni. Vino înapoi cînd treaba aceasta va fi îndeplinită şi te voi fi chemat! Livezile de piersici au înflorit de-a lungul Văii toate, iar aici nu-i decît praf şi duhoare nesuferită. Printre duzi bate o dulce adiere şi rîurile strălucesc de apa zăpezilor, iar caravanele urcă şi caravanele coboară şi o sută de focuri scînteiază în strunga trecătoarei şi ciocanul bate-n pămînt ţăruşul cortului şi calul de povară nechează către calul de povară prin fumul şficuit de vînt al serii. E bine la miazănoapte acum. Vino cu mine înapoi. Hai să ne întoarcem la ai noştri! Hai, vino!

De unde-mi soseşte jalea? Oare îşi smulge omul inima din piept şi şi-o face bucăţi deasupra unui foc mocnit pentru altceva decît pentru o femeie? Nu rîde, prietene al meu, căci îţi va veni vremea şi ţie. Femeie din neamul abazailor fost-a şi am luat-o de nevastă pentru a pune capăt vrajbei străvechi dintre satul nostru şi oamenii din Ghor. Nu mai sînt tînăr. Varul stropitu-mi-a barba. E-adevărat. N-aveam nevoie să mă însor? Aşa-i, dar o iubeam. Rahman oare ce spune? „În a cărui inimă intră iubirea, acolo sălăşluieşte nerozia şi *nimic altceva.* Cu o căutătură a ochilor orbitu-te-a; iar cu pleoapele şi cu genele pleoapelor luatu-te-a în

robie fără putinţă de răscumpărare şi *nimic altceva".* Ţii minte cîntecul acesta, la serbarea frigerii berbecilor, în tabăra de la Pindi, printre uzbecii amirului?

Neamul abazailor e neam de cîini mîrşavi şi femeile lor sînt slujitoare ale păcatului. Avusese ea un iubit din neamul său, dar despre acela tatăl ei nu mi-a spus nimic. Prietene al meu, învaţă-mă a blestema în rugăciunile tale, precum şi eu afurisesc în fiecare rugăciune de la Fakir la Isha[227] numele lui Daoud Shah, din neamul abazai, al cărui cap îi mai stă încă pe umeri, ale cărui mîini îi mai sînt încă legate de încheieturi, care m-a dezonorat, care mi-a făcut numele de rîs şi de ocară printre femeile din Micul Malikand.

Am plecat în Hindustan după două luni – la Şerat. Am lipsit numai douăsprezece zile; dar spusesem că voi lipsi cincisprezece zile. Aceasta am făcut-o spre a o pune la încercare, căci scris este: „Nu te încrede în cel neputincios." Urcînd singur prin defileu, în amurg, am auzit vocea unui bărbat cîntind la uşa casei mele: şi era vocea lui Daoud Shah şi cîntecul pe care-l cînta era *„Dray wara yow dee"* – toate trei una sînt. Am simţit ca şi cum o funie de otgon mi s-ar fi încolăcit în jurul inimii şi toţi dracii ar fi tras de ea dincolo de orice putinţă de îndurare. M-am furişat binişor pe drumul în urcuş, dar fitilul flintei mele era muiat de ploaie şi nu l-am putut ucide pe Daoud Shah de la depărtare. Dealtfel aveam de gînd s-o omor şi pe femeie. Astfel că el sta şi cînta în faţa casei mele şi dintr-odată femeia a deschis uşa, iar eu m-am apropiat, tîrîndu-mă pe burtă printre stînci. Aveam numai cuţitul în mînă. O piatră însă mi-a alunecat de sub picior, şi cei doi s-au uitat de vale, iar el, lăsîndu-şi flinta baltă, a fugit de furia mea, căci se temea să nu-şi piardă viaţa. Femeia nu s-a mişcat pînă ce m-am aflat în faţa ei şi i-am strigat:

— O femeie, ce-ai făcut?

Iar ea, necunoscînd frica, deşi îmi cunoştea gîndul, rîse şi

---

[227] De la fakir pînă la Stăpînul divin.

grăi aşa:

— Nimic de seamă. Îl iubeam, iar tu eşti un cîine şi un fur de vite care vii noaptea. Loveşte, na!

Ci eu, orbit fiind totuşi de frumuseţea ei, căci o prietene, femeile din neamul abazai sînt nespus de mîndre, am întrebat:

— Nu ţi-este frică?

Şi mi-a răspuns:

— Deloc. Frică nu mi-este decît că n-oi muri.

Atunci i-am spus:

— Să nu-ţi fie frică.

Şi şi-a aplecat grumazul şi i l-am retezat dintr- o lovitură, aşa încît i-a sărit capul drept la picioarele mele.

Apoi a pus stăpînire pe mine furia poporului meu şi i-am hăcuit sînii, ca bărbaţii din Micul Malikand să ştie ce crimă a săvîrşit, şi am azvîrlit trupul în apa care se varsă în fluviul Kabul. *Dray wara yow dee! Dray wara yow dee!* Trupul fără cap, sufletul fără lumină şi propria mea inimă întunecată – toate trei una sînt – toate trei una sînt.

În noaptea aceea m-am dus în marş forţat la Ghor şi-am întrebat de Daoud Shah. Mi s-a spus:

— S-a dus la Pubbi după cai. Ce-ai cu el? E pace între sate.

Am dat răspuns:

— Întocmai. Pacea trădării şi dragostea pe care diavolul Atala i-o purta lui Gurel.

Şi-am tras trei focuri în poartă şi-am rîs şi-am plecat.

În ceasurile acelea, frate şi prietene din inima inimii mele, luna şi stelele erau ca de sînge deasupră-mi, iar în gură aveam gust de pămînt uscat. Pîine n-am mîncat, iar drept băutură mi-a fost bună ploaia din Valea Ghor care-mi biciuia faţa.

La Pubbi am dat de Mahbub Ali, scribul, şezînd pe divanul lui şi mi-am predat armele potrivit cu legea voastră. Dar nu mi-a părut rău, căci în sufletul meu luasem hotărîrea de a-l

ucide pe Daoud Shah cu mîinile mele goale-goluţe, aşa precum un om rupe un ciorchine de struguri. Mahbub Ali mi-a spus:

— Daoud Shah s-a dus chiar adineaori în mare grabă la Peshawar şi-şi va alege caii pe şoseaua care duce la Delhi, căci se spune că societatea tramvaielor din Bombay cumpără cai cu toptanul; opt cai de vagon.

Şi aşa şi era.

Atunci am înţeles că hăituiala nu va fi lucru uşor, deoarece omul trecuse graniţa în ţinuturile voastre ca să scape de mînia mea. Şi are într-adevăr să scape astfel? Nu-s eu în viaţă? De-ar fugi către miază-noapte pînă la Dora şi la zăpadă ori către miazăzi către Apa Neagră, îl voi urmări precum un îndrăgostit urmăreşte paşii iubitei lui şi dînd de el am să-l strîng cu gingăşie – o! cu cîtă gingăşie – în braţe şi-am să-i spun:

— Bine ai făcut şi bine fi-vei răsplătit. Şi din acea îmbrăţişare Daoud Shah nu va mai ieşi cu răsuflare în nări. *Auggrh!* Unde e ulciorul! Deopotrivă-s de însetat ca o iapă borţoasă în prima lună.

Legea voastră! Ce-am eu cu legea voastră? Cînd se bat caii în ocol le pasă oare de barierele mărginaşe; ori se reţin oare ulii de la Ali Musjid, deoarece stîrvul se află în umbra caravanseraiului Ghor Kuttri? Treaba a început dincolo de graniţă. Va lua sfîrşit unde va binevoi Dumnezeu. Aici ori în ţara mea ori în iad.

Ascultă acum, părtaş al mîhnirii inimii mele, şi-ţi voi vorbi despre hăituială. De la Pubbi am plecat la Peshawar şi am umblat de colo pînă colo pe străzile din Peshawar, ca un cîine rătăcitor, căutîndu-mi vrăjmaşul. Odată mi s-a părut că-l văd spălîndu-şi gura în jgheabul din piaţa mare. Dar cînd m-am apropiat plecase. Poate că el a fost şi, văzîndu-mi faţa, a fugit.

O fată din bazar mi-a spus că are să plece la Nowshera. I-am zis:

— O inimă a inimii mele, vine cumva Daoud Shah pe la tine?

Iar ea mi-a răspuns:

— Chiar aşa.

Am zis:

— Tare aş dori să-l văd, căci sîntem doi prieteni care nu s-au mai întîlnit de doi ani. Ascunde-mă, rogu-te, aici în umbra oblonului ferestrei tale şi am să aştept pînă ce-o veni.

Iar fata:

— O *pathanule,* priveşte-mă drept în ochi.

Şi m-am întors, sprijinindu-mi capul de pieptul ei şi am privit-o drept în ochi, jurînd că vorbesc adevărul lui Dumnezeu însuşi. Ea însă mi-a răspuns:

— Nicicînd nu şi-a aşteptat careva prietenul cu asemenea căutătură a ochilor. Minte-i lui Dumnezeu ori, Profetului, dar unei femei nu-i poţi minţi. Pleacă de-aici! Lui Daoud Shah nu i se va întîmpla nimica rău din pricina mea.

Pe fata aceea, de nu mi-ar fi fost teamă de poliţia voastră, aş fi sugrumat-o; astfel hăituiala n-ar fi dus la nimic. M-am mulţumit de aceea a rîde şi m-am dus, iar ea s-a aplecat pe fereastră în noapte şi şi-a bătut joc de mine, în vreme ce treceam pe uliţă. Numele ei e Janum[228]. După ce-mi voi fi încheiat socotelile cu bărbatul care mi-e vrăjmaş, mă voi înapoia la Peshawar şi iubiţii ei n-au s-o mai dorească pentru frumuseţea ei. Nu va mai fi *janum*, ci *ak*[229], schilodul printre copaci. Ha! Ha! *Ak* fi-va!

La Peshawar am cumpărat caii şi stafidele şi migdalele şi fructele uscate, pentru ca pricina călătoriilor mele să fie limpede guvernului şi pentru ca să nu dau cumva de piedici pe drum. Cînd am sosit însă la Nowshera, el plecase – şi n-am mai ştiut încotro s-o apuc. Am petrecut o noapte la Nowshera şi în timpul nopţii mi-a vorbit o voce la ureche,

---

[228] Nume de copac.

[229] Trestie de zahăr.

pe cînd dormeam printre cai. Toată noaptea mi s-a rotit în jurul capului şi n-a încetat a-mi şopti. Eram culcat pe burtă, dormind cum doarme dracul, şi poate că şi Vocea era vocea unui drac. Ea grăia:

— Du-te către miazăzi şi vei da de Daoud Shah.

Ascultă, frate şi înainte stătătorule printre toţi prietenii mei, ascultă! E povestea mea prea lungă? Gîndeşte-te cît de lungă a fost pentru mine. Am mers pe picioare fiecare leghe a şoselei de la Pubbi pînă aici; iar de la Nowshera încoace, călăuză mi-a fost numai vocea din vis şi pofta răzbunării.

Pînă la Uttock am ajuns, dar asta nu mi-a fost piedică. Ha! Ha! Omul se poate gîndi la amîndouă înţelesurile, măcar de e în necaz. *Uttockul* n-a fost *uttock*[230] pentru mine; şi am auzit *vocea* spunîndu-mi pe deasupra vuietului apelor care băteau stînca mare:

— Ia-o la dreapta.

Aşa că m-am dus la Pindigheb şi-n zilele acelea somnul mi-a fost luat cu desăvîrşire, iar capul femeii din neamul abazai mi-a stat în faţa ochilor zi şi noapte, aşa cum mi se prăvălise la picioare. *Dray wara yow dee! Dray wara yow dee!* Foc, cenuşă şi culcuşul meu, toate trei una sînt... toate trei una sînt!

Mă aflam acum departe de drumul neguţătorilor, care plecaseră spre Sialkot, şi deci la miazăzi de calea ferată şi de şoseaua cea mare către linia cantonamentelor. Dar în tabăra de la Pindigheb am dat de un *sahib* care mi-a cumpărat o iapă albă pe preţ bun şi mi-a spus că Daoud Shah trecuse pe acolo îndreptîndu-se spre Shahpur să-şi vîndă caii. Înţelesei atunci că *vocea* îmi grăise adevărat. Şi m-arn grăbit să ajung la Munţii Săraţi. Apele Jhelumului se revărsaseră, dar n-am putut aştepta şi, în timpul cît treceam de pe un mal pe altul, un armăsar murg a fost luat de curent şi s-a înecat. Aici Dumnezeu mi s-a arătat

---

[230] Obstacol.

neprielnic – nu cu privire la dobitoc, de acela nu m-am sinchisit eu – ci-n felul cum l-a făcut scăpat pe vrăjmaşul meu. În vreme ce mă aflam pe malul drept îndemnîndu-mi caii să intre în apă, Daoud Shah era pe malul stîng; căci – *Alghias! Alghias!* – atunci cînd am ajuns pe celălalt mal în zorii zilei, copitele iepii mele au răspîndit cenuşa caldă a focului său. El însă fugise. Picioarele i-au fost iuţite de groaza morţii. Şi am plecat şi eu către miazăzi de Shahpur, zburînd cum zboară uliul. Nu- îndrăzneam să mă abat din drum, ca să nu fiu lipsit de răzbunare – care era dreptul meu. De la Shahpur am ţinut-o pe malul Jhelumului, căci mi-am spus că se va feri de pustiul Rechna. În cele din urmă, însă, la Sahiwal am luat-o pe drumul care duce la Jhang, Samundri şi Gugera pînă ce, într-o noapte, iapa bălţată s-a izbit cu pieptul de împrejmuirea liniei ferate care merge la Montgomery. Locul acela se numea Okara şi capul femeii din neamul abazai zăcea pe nisip la picioarele mele.

De acolo m-am dus la Fazilka, unde mi s-a spus că trebuie să fiu nebun să aduc cai morţi de foame. *Vocea* era cu mine, şi nu eram nebun, ci numai supărat că nu-l pot găsi pe Daoud Shah. Era scris să nu-l găsesc la Rania şi nici la Bahadurgah şi am intrat la Delhi, venind dinspre soare-apune şi nici acolo nu l-am aflat. Prietene, văzut-am multe lucruri ciudate în timpul pribegiei mele. Am văzut diavoli zbenguindu-se în pustiul Rechna, aşa cum se zbenguiesc armăsarii primăvara. I-am auzit, pe *djini*[231] chemîndu-se unul pe altul din găuri făcute în nisip şi i-am văzut trecând prin faţa mea. Spun *sahibii* că nu există diavoli? Or fi ei foarte înţelepţi, dar nu ştiu toate despre diavoli – ori despre cai. Ha! Ha! Îţi spun ţie care rîzi de suferinţa mea, că i-am văzut pe diavoli ziua namiaza mare răcnind şi ţopăind pe bancurile de nisip ale Şenabului. Fostu-mi-a frică? Frate al

[231] În mitologia arabă: duhuri născute din foc, unele bune – altele rele, înzestrate cu puterea de a se întrupa în forme atrăgătoare sau groaznice. *(N. tr.)*

meu, cînd dorinţa unui om este îndreptată asupra unui singur punct, el nu se teme nici de Dumnezeu nici de om şi nici de drac. Dacă nu mă puteam răzbuna, aveam să sparg porţile paradisului cu patul puştii mele ori aveam să-mi croiesc drum în iad cu ajutorul cuţitului meu şi să le cer celor care ocîrmuie acolo să-mi dea trupul lui Daoud Shah. Care dragoste e atît de tare ca ura?

Nu vorbi. Ştiu ce gîndeşti în inima ta. Este albul ochiului acestuia înnourat? Cum bate sîngele la încheietura mîinii? Nu sălăşluieşte nicio nebunie în mine, ci numai înfocarea dorinţei care m-a mistuit. Ascultă!

După Delhi, spre miază-zi, nu mai cunoşteam locurile de fel. Iată de ce nu pot spune pe unde am fost, dar de trecut am trecut prin multe oraşe. Cînd caii nu mai puteau merge, mă aruncam la pămînt şi aşteptam să se facă ziuă. În cursul călătoriei aceleia somnul mă părăsise cu desăvîrşire, şi povara aceasta mi-a fost grea. Cunoşti oare, frate al meu, blestemul nesomnului care nu încetează – cînd oasele tale te dor pentru că nu poţi dormi, iar pielea de pe tîmple se zbîrceşte de oboseală, şi totuşi… somnul nu vine… Somnul nu vine? *Dray wara yow dee! Dray wara yow dee!* Ochiul soarelui, ochiul lunii şi ochii mei cei neodihniţi… toate trei una sînt… toate trei una sînt!

A fost un oraş al cărui nume l-am uitat şi acolo *vocea* m-a chemat toată noaptea. Asta s-a petrecut cu zece zile în urmă. Şi din nou m-a amăgit.

Pe aici am venit în căutarea unui loc numit Hamirpur şi iată, soarta a voit să te întîlnesc, spre mîngîierea mea şi întărirea prieteniei noastre. Acesta-i un bun semn prevestitor. Bucuria de a te putea privi faţă în faţă mi-a izgonit oboseala din picioare, iar amărăciunea atît de lungii mele călătorii e uitată. Inima mi-este de asemenea împăcată, fiindcă ştiu că sfîrşitul e aproape.

S-ar putea să dau de Daoud Shah în acel oraş, mergînd către miază-noapte, căci munteanul întotdeauna o va lua

spre munţii săi, cînd vine primăvara. Vedea-va el munţii meleagurilor noastre? Desigur că am să-l surprind! Desigur că răzbunarea mea e asigurată! Desigur că Dumnezeu îl ţine în căuşul palmei sale spre a mi-l preda. Pînă ce-l voi găsi nu i se va întîmpla niciun rău lui Daoud Shah; căci aş dori să-l omor repede şi întreg, viaţa fiindu-i încă bine înfiptă în trup. Mai dulce este rodia, cînd carnea-i se desprinde anevoie de pe coajă. De-ar fi să fie în timpul zilei, să-i văd chipul şi desfătarea mea să fie deplină.

Şi după ce voi fi adus la bun sfîrşit sarcina pe care mi-am statornicit-o şi-mi voi fi spălat onoarea, voi aduce mulţămită lui Dumnezeu, păstrătorul balanţei dreptăţii, şi atunci voi dormi. Din noapte, de-a lungul zilei şi noaptea toată iar, voi dormi; şi nici un vis nu mă va tulbura.

Şi acum, o frate, povestea-i spusă în întregime. *Ahi! Ahi! Ahi! Alghias! Ahi!*

DOAMNA BATHURST

Din „Irenius” de Lyden

act III, sc. II

Nebunul: – De-ar fi fost prins în ştreangul acesta un prinţ iar nu un argat, nici un astrolog al oraşului…

Prinţul: – Pustiit! Pustiit! Oraş a fost ieri.

Nebunul: – Aşa să fie, dar n-am fost eu guvernator. Iar dintre astrologi de bună seamă că fiecare ar fi jurat că prevăzuse totul la ultima abatere a lui Venus, cînd Vulcan a prins-o cu Marte în casa puturosului Capricorn[232] . Dar de vreme ce Jack, armaş al paielor, e cel ce spînzură, uitucele stele nu însemnaseră faptul pe tabletele lor.

Prinţul: – Altă viaţă! Au mai rămas unii ca să moară? Cum de-a ajuns bietul nebun să afle?

Nebunul: – *Simpliciter* astfel. Cea care l-a osîndit la moarte nu ştia că-l osîndise, ori ar fi murit mai înainte de a face una ca asta, căci îl iubea. Cel care-l spînzură, îl spînzură ca să dea ascultare ducelui, şi nu întreabă decît atît: Unde e funia? Ducele, precum prea exact ne-a spus, împlineşte voia lui Dumnezeu, sfînta misiune ce nu îngăduie să i se pună întrebări. Ne-a mai rămas aşadar pe acest deget numai Jack al cărui suflet trage soarta de mîneca stînga în iad, ca să descopere de ce l-a

[232] Zodia capricornului e reprezentată printr-un ţap.

pocnit ca pe o muscă de-un zid însorit. Pff! Na!

Prinţul: – Mantaua ta, Ferdinande. Vreau să dorm.

Ferdinand: – Dormi, deci... Şi-a iubit el nevasta?

Nebunul: – S-a născut din femeie... dar pînă la urmă a alungat viaţa de la el, ca şi prinţul, în schimbul unui pui de somn... Arăt eu oare a rege, zise el zdrăngănindu-şi lanţul, ca să mă momească de pretutindeni norocul şi să trebuiască să mor chiar acum, pentru a mai trăi cu mine însumi încă o zi? L-am lăsat înjurînd mai departe norocul şi femeiasca dragoste.

Ferdinand: – A! dragostea femeiască –

(Deoparte) Cine nu cunoaşte Norocul, ghiftuit pe tronuri uşoare

Furişîndu-se de la alese petreceri ca să prindă iepuri

În taină prin tufişuri pentru un clovn

Cu aceeaşi mînă şi acelaşi ochi crud şi desfrânat

Aceleaşi unghii şi pene, aceeaşi armă şi alice

Şi chiar aceeaşi jerbă de fulgere mult păstrate

Slobozite eri împotriva vreunui rege.

Ziua pe care o alesesem ca să vizitez vasul de război *Peridot* în golful Simon se nimeri a fi tocmai ziua pe care amiralul o alesese pentru a trimite vasul de-a lungul coastei. *Peridot* taman ieşea în larg, cînd trenul meu sosi în gară şi cum restul flotei ori avea de lucru cu încărcarea cărbunelui ori se afla pe la poligoanele de tragere situate pe dealuri, la vreo trei sute de metri înălţime mă pomenii părăsit, flămând, pe faleză şi fără nici o nădejde de-a mă putea întoarce la Cape Town înainte de orele cinci după amiază. În momentul acela de criză, am avut norocul de a da peste prietenul meu Hooper, din societatea de căi ferate a provinciei Capului, stăpîn pe-o locomotivă şi un vagon de verificare a frânelor, marcat cu cretă pentru reparaţii.

— Dacă faci rost de-ale gurii, îmi spuse el, pot să te, duc pînă la linia de garaj de la Glengariff, în aşteptarea mărfarului. E mai răcoare decît aici, să ştii.

Am făcut rost de mâncare şi băutură de la grecii care-şi vînd toate mărfurile pe acelaşi preţ şi locomotiva ne-a dus fuguţa pe o distanţă de două mile în susul liniei la un golf de nisip purtat de vânturi şi la un peron de scînduri pe jumătate înmormîntat în nisip, ce se aflau nu mai departe de o sută de metri de creasta resacului. Dune precis conturate, mai albe decît orice zăpadă, înaintau adînc înspre interior, de-a lungul unei văi de stînci crăpate şi de tufăriş uscat. O ceată de malaiezi trăgeau de-un năvod lîngă două bărci – una albastră şi alta verde – pe plajă; şi un grup de excursionişti desculţi dansa şi striga acolo unde un rîuleţ curgea de-a curmezişul şesului, iar un cerc de coline verzi, înfipte în nisipuri argintii, ne izola de marea cu şapte culori. La fiecare capăt al golfului, linia ferată, construită chiar deasupra semnului indicator al cotei maxime a mareei, contura un morman de stînci şi apoi se făcea nevăzută.

— Vezi, aici vîntul adie mereu, îmi spuse Hooper deschizînd uşa, cînd locomotiva ne depuse pe linia de garaj de pe nisip şi puternicul suflu de sub piscul Elsie presără nisip în berea noastră de doi bani şi jumate.

În cele din urmă el se aşeză şi-şi trase în faţă un dosar plin cu acte prinse în capse. Se întorsese dintr- o îndelungată călătorie în regiunile de nord – ajunsese pînă în Rhodesia – unde referise asupra stării materialului rulant deteriorat. Blînda apăsare a vîntului pe pleoape, melodia pe care o îngîna sub acoperişul vagonului ori sus printre stînci; vînzoleala firicelelor de nisip care se goneau armonios unele pe altele pe tot întinsul malului; bubuiturile resacului; vocile excursioniştilor; foşnetul filelor de dosar ale lui Hooper şi prezenţa soarelui biruitor, adăugîndu-se toate berei, mă duseră la o desfătată stare de aţipire. Dealurile de la False Bay erau tocmai pe cale de a se preface în cele ale lumii basmelor, cînd auzii paşi pe nisip afară şi zăngănitul lanţurilor ce legau locomotiva de vagon.

— Isprăviţi odată! se răsti Hooper fără a-şi ridica ochii de pe hîrtii. Sînt neastîmpăraţii ceia de băieţei malaiezi; se zbenguie cu fiarele vagonului…

— Nu fii prea aspru cu ei! Calea ferată e-un adăpost general în Africa, am răspuns eu.

— Aşa şi este – în nord, în orice caz. Asta-mi aduce aminte – şi-şi pipăi buzunarul vestei – că am o curiozitate pentru dumneata din ţara Wankiilor – dincolo de Bulawayo[233]. E mai mult o amintire decît…

— Vechiul hotel e ocupat, strigă un glas. Oameni albi după grai. Puşcaşii marini în front! Hai, Pritch. Uite-ţi Belmontul[234]! Ia te uită…

Acest ultim cuvînt se tîrî ca o frînghie, în vreme ce domnul Pyecroft intră alergînd pe uşa deschisă şi se opri privindu-mă drept în faţă. În urma lui, un uriaş sergent de puşcaşi marini trăgea un lujer de plantă marină uscată şi-şi ştergea nervos nisipul de pe degete.

— Ce căutaţi aici? am întrebat. Credeam că *Hierofantul* e undeva pe coastă!

— Am sosit marţea trecută – de la Tristan d'Acunha – pentru reparaţii capitale şi-avem să rămînem în şantier două luni; instalaţia de boilere.

— Dar ia luaţi loc.

Hooper îşi îndepărtă dosarul de sub nas.

— Vi-l recomand pe domnul Hooper, de la căile ferate, explicai eu, pe cînd Pyecroft se întorcea spre a-l remorca pe sergentul cu mustaţă neagră.

— Iată-l pe sergentul Pritchard de pe *Agaric*, un vechi camarad de vas, zise el. Ne plimbam pe plajă.

Monstrul dădu, roşind, din cap. Cînd se aşeză, el umplu jumătate din vagon.

— Şi acesta-i prietenul meu, domnul Pyecroft, adăugai eu

---

233 Rhodesia de astăzi.

234 Aluzie la numele frumoasei case a Porciei din *Neguţătorul din Veneţia* de Shakespeare.

adresîndu-mă lui Hooper, care se şi apucase să servească berea agonisită de profeticul meu suflet de la greci.

— *Moi aussi*[235], grăi Pyecroft, şi scoase de sub haină o sticlă etichetată, de-un litru.

— Ce vorbeşti, domnule, strigă Hooper, e bere Bass!

— Meritul e al lui Pritchard, lămuri Pyecroft. Nu i se poate rezista.

— Nu-i chiar aşa, vorbi Pritchard blînd.

— Poate nu *verbatim*[236], dar privirea din ochi obţine aceleaşi rezultate.

— Unde s-a întimplat? întrebai.

— Chiar niţel mai sus de aici – la Kalk Bay. Ea scutura o carpetă pe-un balcon din spate. Nici n-ajunsese bine Pritch să-şi plaseze bateriile, că ea a şi intrat în casă şi apoi ne-a azvîrlit sticla peste zid.

Pyecroft mîngîia sticla caldă.

— N-a fost decît o confuzie, se scuză Pritchard. Nu m-aş mira să mă fi luat drept Maclean. Sîntem cam de aceeaşi talie.

Auzisem pe unii gospodari din Munzenberg. St. James şi Kalk. Bay plîngîndu-se de greutatea de a-şi păstra berea ori servitorii buni la mare, şi acum începeam să înţeleg şi de ce. Cu toate acestea, berea se adeveri a fi un Bass excelent şi am băut şi eu în sănătatea fetei aceleia cu vederi largi.

— Uniforma e cea care le cucereşte şi ele o cuceresc, enunţă Pyecroft. Bietul meu albastru marin e respectabil, dar nu-i cuceritor. Pe cînd Pritch, în ţinuta să de sărbătoare, e Făt-Frumos însuşi – *ex officio* cum ar veni..

— Cînd îţi spun că m-a luat drept Maclean, stărui Pritchard. Păi… păi… stînd şi ascultîndu-l nici că v-aţi putea gîndi că abia ieri…

— Pritch, glăsui Pyecroft, te avertizez din timp. Dacă începem să le spunem tot ce ştim unul despre altul, o să

[235] Eu de asemeni (fr.)

[236] Oral.

fim daţi afară din crâşmă. Fără a mai pomeni şi de cîteva dezertări în circumstanţe agravante…

— Niciodată altceva decît absenţe fără învoire… te desfid s-o dovedeşti, replică sergentul înflăcărat. Şi dacă-i vorba pe-aşa, ce ai de spus despre Vancouver în ’87?

— Da, ce-i cu Vancouver? Cine a fost om în provă pe barca ce se îndrepta spre mal? Cine i-a spus lui Boy Niven…?

— Desigur că ai fost trimis în judecata curţii marţiale pentru asta? am vrut să ştiu.

Povestea lui Boy Niven, care a ademenit şapte sau opt marinari şi puşcaşi voinici în pădurile Columbiei Britanice, era una dintre cele intrate în legendele marinei.

— Da, am fost judecaţi de curtea marţială după sfînta dreptate, zise Pritchard, dar am fi fost judecaţi pentru asasinat, dacă Boy Niven n-ar fi fost neobişnuit de dur. Ne-a spus că are un unchi care ne va da pămmt de cultivat. Ne-a spus că s-a născut în spatele insulei Vancouver şi-n *tot* acest timp ticălosul de el nu era decît un calic de orfan din azilul doctorului Barnado!

— Dar l-am crezut, arătă Pyecroft. L-am crezut şi eu şi tu – şi Paterson – şi cine era puşcaşul cela marin care mai tîrziu s-a însurat cu femeia care vindea nuci de cocos, ăla cu gura?

— A, Jones. Spit-Kid Jones. De ani de zile nu m-am mai gîndit la el, făcu Pritchard. Da, Spit-Kid a crezut, precum şi George Austey şi Moon. Eram toţi foarte tineri şi foarte curioşi.

— Şi pe deasupra, plini de afecţiune şi nespus de încrezători, zise Pyecroft.

— Ţii minte cînd ne-a spus să umblăm în şir indian, de teama urşilor? Ţii minte, Pye, cînd ţopăia prin mlaştina aia plină de ferigi şi trăgea aerul pe nas şi spunea că poate adulmeca mirosul fermei unchiului său? Şi-n tot acest timp, adevărul e că noi nu ne aflam decît pe o nelocuită şi

scîrboasă insuliţă, undeva la capătul pămîntului. I-am făcut înconjurul pe jos într-o zi şi ne-am înapoiat la barca noastră care ne aştepta pe plajă. O zi întreagă ne-a pus Boy Niven să umblăm rotogol în cercuri, ca să căutăm ferma lui unchiu-său! Spunea că unchiu-său e obligat de legile pământului să ne dea o fermă!

— Nu te înfierbânta, Pritch. Am crezut, recunoscu Pyecroft.,

— Citise cam multe cărţi. A făcut-o numai ca să ne plimbe pe ţărm şi să se vorbească despre el. O zi şi o noapte – opt eram la număr – ne-am ţinut după Boy Niven în jurul unei insule nelocuite din arhipelagul Vancouver. Apoi a venit pichetul după noi şi ce frumos pîlc de idioţi am alcătuit!

— Şi cu ce v-aţi ales pentru isprava asta? întrebă Hooper.

— Cu tunete grele şi fulgere ce n-au mai încetat două ore în şir. După aceea cu viscole, cu o mare agitată şi cu vreme rece, neprietenoasă pînă la sfârşitul croazierei, răspunse Pyecroft. La asta ne şi aşteptasem, dar ce ne-a durut – şi vă asigur, domnule Hooper, că şi inima unui marinar poate fi frântă – a fost c-am auzit cum ni se spune că noi, marinari pricepuţi şi puşcaşi marini de nădejde îl amăgisem pe Boy Niven. Da, bieţii de noi jinduitori după glie eram presupuşi a-l fi indus pe el în eroare! Ne-a vîndut, fireşte, şi a scăpat uşor,

— Cu excepţia a ceea ce a încasat la timonerie, cînd ne-a fost dat să ieşim din celule. Ai mai auzit de el în ultimul timp, Pye?

— Cred că domnul L. L. Niven e nostrom semnalizator în flota de pe Canal.

— Iar Anstey a murit de febră la Benin, medita Pritchard. Dar ce-o fi cu Moon? Despre Spit-Kid ştim.

— Moon… Moon. Ei. Unde am auzit eu de el ultima oară? … A da. Cînd eram pe *Palladium.* L-am întîlnit pe Quigley la Buncrana. Mi-a spus că Moon a fugit cînd goeleta *Astrid*

naviga prin mările sudului, acum trei ani. A vădit într-una semne de a fi un afurisit de mormonastic[237] Da, a întins-o pe şest şi n-au avut timp să-l urmărească împrejurul insulelor, chiar dacă ofiţerul pilot ar fi fost la înălţimea sarcinei sale.

— Înseamnă deci că n-a fost la înălţime? Întrebă Hooper.

— Nu prea. După cîte spune Quigley, *Astridul* şi-a petrecut jumătate din timpul cît îi fusese acordat pentru a-şi îndeplini misiunea zbenguindu-se pe ţărm ca o broască ţestoasă, iar cealaltă jumătate clocind ouă de ţestoasă pe numeroase recife de corali. Cînd a ancorat la Sydney, arămurile sale arătau ca rufele tuşei Maria pe frînghie – iar coastele, la mijloc, erau plesnite. Comandantul jură că şantierul făcuse ca să ajungă în halul acela, tîrînd bietul vas pe cala de lansare. Ciudate lucruri se mai petrec pe mare, domnule Hooper.

— A! eu nu-s contribuabil, afirmă Hooper şi mai deschise încă o sticlă.

Sergentul părea a fi unul dintr-acei oameni cărora le vine greu să renunţe la un subiect de conversaţie.

— Şi uite cum de ne reamintim de toate, nu? zise el. Dacă stau să mă gîndesc, Moon trebuie să fi făcut şaisprezece ani în marină, înainte de a o întinde.

— Cînd e să-i apuce, îi apucă la orice vîrstă. Uite la… ştii cine, grăi Pyecroft.

— Cine? întrebai.

— Un militar care nu mai avea decît optsprezece luni pînă la pensionare este cel la care te gîndeşti, spuse Pritchard. Un subofiţer brevetat, al cărui nume începe cu un V, nu-i aşa?

— Dar dacă vrem să fim precişi, nu putem spune că de fapt a dezertat, îşi dădu Pyecroft cu părerea.

— O nu, spune Pritchard. N-a fost vorba decît de o

[237] Contracţie a cuvintelor: mormon (sectant religios american) şi monastic (mînăstiresc). *(N. tr.)*

absenţă permanentă fără învoire în nordul ţării. Asta a fost tot.

— În nordul ţării? întrebă Hooper. I-au transmis semnalmentele?

— În ce scop? sări Pritchard, foarte nepoliticos.

— Pentru că dezertorii sînt ca şi coloanele în timp de război. Nu se îndepărtează de pe linie, vezi. Am cunoscut eu un tip pe care l-au prins la Salisbury în felul acesta, încercînd să treacă în Nyassa. Mi s-a spus, dar fireşte că sigur nu-s, că în flotila de pe lacul Nyassa nu se pun întrebări. Am auzit de un maestru timonier al campaniei P. & O.[238] care comandă o şalupă înarmată acolo.

— Crezi că într-acolo s-ar fi dus Click? întrebă Pritchard.

— Nu se ştie. A fost trimis la Bloemfontein să ridice nişte muniţii de-ale marinei care rămăseseră în fort. Ştim că le-a ridicat şi că a pus să fie transportate în camioane. După care trebşoară n-a mai existat nici un Click – nici pînă astăzi. Acum patru luni s-a aflat despre cele întîmplate şi-aşa se prezintă acum acest *casus belli,* încheie Pyecroft.

— Care i-au fost semnalmentele? vorbi Hooper din nou.

— Căile ferate capătă deci o răsplată dacă-i aduc înapoi? se interesă Pritchard.

— Dar dacă aş avea de gînd s-o fac crezi că-aş vorbi despre asta? se înfurie Hooper.

— Păreaţi a fi, atît de interesat, vorbi Pritchard la fel de aprig.

— De ce i se spunea Click[239]? am întrebat eu, ca să umplu o mică neplăcută întrerupere a conversaţiei. Cei doi bărbaţi se uitară ţintă unul la altul.

— Deoarece i-a făcut explozie propria lui muniţie, răspunse Pyecroft. Şi i-a zobit patru dinţi… pe falca de jos, la babord, nu-i aşa, Pritch? Ăi de înlocuire pe care şi i-a cumpărat n-au fost – ca să zic aşa – înşurubaţi în lege. Cînd

---

[238] Peninsulară şi Orientală.

[239] Onomatopee cu înţeles de pocnet, ţăcănit, zgomot.

vorbea repede, dinţii se ridicau niţel de pe placă. De unde şi numele ăsta de „Click“. Se spunea despre dînsul că-i un om superior, dar pentru noi cei de pe puntea de jos era un tip corcit, înalt, cu păr negru şi vorbire mieroasă.

— Patru dinţi falşi pe maxilarul inferior stîng, zise Hooper, ducîndu-şi mîna la buzunarul vestei. Şi ce tatuaj?

— Uite ce e, începu Pritchard, ridicîndu-se. Vă sîntem desigur foarte recunoscători pentru ospitalitatea acordată, dar poate că ne-am înşelat crezînd că…

Mă uitai către Pyecroft, spre a ne fi de ajutor… Hooper se făcu din ce în ce mai stacojiu.

— Dacă obezul puşcaş marin care se află acum pe teugă va binevoi să-şi ancoreze încă odată *status quo*-ul, s-ar putea să mai stăm de vorbă omeneşte, de nu chiar prieteneşte, vorbi Pyecroft Pe dumneavoastră vă consideră, Domnule Hooper, ca pe un reprezentant al legii.

— Doresc numai să arăt că dacă un om de omenie – cum e prietenul nostru de faţă – vădeşte o atît de ciudată – ori poate că ar fi mai corect să spun o atît de *susţinută* curiozitate pentru semnalmentele cuiva…

— Domnule Pritchard, intervenii sînt gata să răspund întru totul pentru domnul Hooper.

— Iar dumneata, ai să-ţi ceri scuze de la toţi cei aici de faţă, tună şi fulgeră Pyecroft. Eşti un om lipsit de cuviinţă, Pritch.

— Dar cum aş putea fi… începu el, şovăind.

— Nu ştiu şi nu-mi pasă. Cere-ţi scuze.

Uriaşul privi uluit în jur şi ne strinse pe rînd mîinile, fiecăruia, una cîte una în laba lui cît toate zilele.

— Am greşit, vorbi în acelaşi timp, blînd ca un miel. Bănuielile mele au fost neîntemeiate. Domnule Hooper, vă cer scuze.

— Ai avut perfectă dreptate să priveşti lucrurile din punctul dumitale de vedere, recunoscu Hooper. Aş fi făcut la fel, s-o ştii, cu un om pe care nu-l cunosc; şi dacă n-ai

nimic împotrivă, aş dori să aflu mai mult despre acel domn Vickery al dumitale; îmi poţi vorbi fără grijă.

— De ce-a dezertat Vickery? începui eu, dar zîmbetul lui Pyecroft mă determină să-mi schimb întrebarea: Cine era femeia?

— Era proprietara unui mic hotel de la Hauraki, lîngă Auckland, răspunse Pyecroft.

— Fir-aş să fiu! răcni Pritchard, pocnindu-se cu palma peste picior. Doar n-o fi fost doamna Bathurst!

Pyecroft încuviinţă încetişor din cap, iar sergentul invocă toate puterile întunericului spre a fi martore ale uimirii sale.

— După cît am putut afla, doamna B. a fost persoana cu pricina.

— Dar Click era însurat, protestă Pritchard.

— Şi avea şi o fată de unsprezece ani. Mi-a arătat fotografia ei. Lăsînd asta de o parte, ca să spun aşa, ai remarcat oare vreodată că amănuntele acestea joacă vreun rol important? Eu unul, nu.

— Dumnezeule viu şi atotvăzător!... Doamna Bathurst. (Apoi, răcnind din nou): Poţi spune ce vrei, Pye, dar nu mă poţi convinge că a fost din vina ei. Nu-i genul ăsta de femeie!

— Dacă ar fi vorba să spun ce vreau aş începe prin a te califica de mare nătărău şi apoi m-aş înălţa în tihnă la altitudini superioare. Mă mulţumesc să arăt doar ce s-a zvonit. De data asta, se întîmplă să ai însă dreptate. N-a fost din vina ei.

— Nici nu m-ai fi putut convinge că da. Chiar de-ar fi fost aşa, veni răspunsul.

Asemenea încredere din partea unui sergent de puşcaşi marini mă interesă mult.

— Lasă asia, am exclamat. Spune-mi ce fel de femeie era.

— Era văduvă, începu Pyecroft. Rămasă văduvă – încă de foarte tînără şi nu se recăsătorise. Ţinea un mic hotel

pentru ofiţeri inferiori şi subofiţeri, şi purta întruna numai rochii de mătase neagră, iar pe gît…

— Aţi întrebat ce fel de femeie era, interveni Pritchard. Să vă dau o pildă. Am fost prima oară la Auckland în ’97, cînd *Marroquin*-ul şi-a încheiat cursa, şi pentru că fusesem înaintat, m-am dus şi eu cu ceilalţi. Doamna Bathurst avea grijă de noi toţi… şi să nu credeţi că rămînea cu vreun ban în pagubă – deloc! „Plătiţi-mi acum, ne spunea, ori lichidaţi mai tîrziu. Ştiu că n-aveţi să mă lăsaţi să pierd. Dacă vreţi, trimiteţi-mi banii după ce sosiţi acasă.“ Să ştiţi toţi cîţi sînteţi de faţă, domnilor, că am văzut-o pe femeia aceea scoţîndu-şi în mijlocul hanului ceasul cu lanţ de aur de la gît şi dîndu-l unul nostrom care coborîse pe uscat fără rîşniţă şi trebuia să prindă ultimul vapor. „Nu ştiu cum te cheamă, i-a spus ea, dar cînd n-ai să mai ai nevoie de el ai să găseşti mulţi care mă ştiu, pe oricare ţărm. Trimite-mi-l înapoi prin careva dintr-înşii.“ Şi era ceasul acela un ceas care valora treizeci de lire bani peşin. Ştii ceasul cela mic de aur, Pye, cu monogram albastru pe spate. Dar, cum vă spuneam, avea pe atunci o bere care mie îmi pria, îi zicea Slits. Ba cu un prilej ba cu altul, trebuie că le-am venit, de hac destul de multora din sticluţele alea, cîtă vreme am ancorat în golf şi am coborît seară de seară pe ţărm. Stînd la o parolă în bar, odată cînd eram numai doi, îi zic: „Doamnă Bathurst, spun, cînd îmi va fi dat să mai trec pe aici, vreau să-ţi aminteşti că asta e băutura mea favorită… întocmai cum şi dumneata îmi eşti favorită. (Astfel de glume îţi îngăduia să faci, mai mult nu). Întocmai cum şi dumneata îmi eşti favorită, zic”. „A, mulţumesc, domnule Pritchard“, răspunde ea şi-şi duce mîna la o buclă de păr dindărătul urechii. Ţii minte gestul, ăsta al ei, Pye?

— Cred că da, răspunse marinarul.

— „Da, mulţumesc, domnule Pritchard, zice. Măcar: atît lucru pot face pentru dumneata, să-i pun un semn special în eventualitatea că ţi-ai schimba părerea. Nu prea e cerută

de ceilalţi marinari, îmi spune, însă totuşi ca să nu existe niciun risc, am s-o aşez eu pe rîndul din fund al raftului." Şi luînd de pe bar cuţitaşul cela în formă de delfin, de care ne foloseam noi ca să retezăm capul trabucului – îl ţii minte, Pye? — îşi tăie o bucată din panglica de la păr şi o făcu fundă în jurul a cît mai rămăseseră, exact patru sticle. Asta se petrecea în ’97, nu... în ’96. În ’98 eram pe *Resilient* – staţionat în China – în plină cursă. În 1901, luaţi aminte, eram pe *Carthusian,* înapoi în golful Auckland. Fireşte că m-am dus şi eu cu toţi ceilalţi s-o vedem pe doamna Bathurst şi să văd cum îi merge. Îi mergea bine, ea de obicei. (Ţii minte copacul, acela mare de pe trotuar, lîngă barul cu intrarea dinspre stradă, Pye?) N-am apucat să spun ceva anume (erau prea mulţi cei care vorbeau), că ea m-a şi observat deîndată.

— Asta nu era greu, mi-am dat eu eu părerea,

— Staţi o clipă. Mă îndreptam spre tejghea, cînd „Ada, îi zice nepoatei ei, adu berea favorită a sergentului Pritchard” şi, credeţi-mă toţi cîţi sînteţi aici, domnilor, mai înainte ca să pot da mîna cu ea, cele patru sticle de Slits, purtînd la gît sub formă de fundă panglica ei de păr, se şi aliniaseră în faţa mea şi-n vreme ce destupa prima sticlă, mă privi pe sub sprîncene cu privirea ceea din depărtări a ei şi „domnule Pritchard, zice, trag nădejde, ca nu ţi-ai schimbat părerea în privinţa băuturii dumitale favorite”. Ăsta-i genul de femeia ce era... după cinci ani!

— Nu izbutesc totuşi s-o *văd* încă, zise Hooper, dar cu bunăvoinţă în glas.

— Niciodată... niciodată şi în nici o împrejurare n-a şovăit să dea de mîncare unui ghinionist ori să sfarîme capul unei vipere, adăugă Pritchard plin de avînt.

— Asta nu mă miră. Maică-mea, spre pildă, e la fel.

Uriaşul fremăta înlăuntrul uniformei sale şi-şi purtă ochii înspre tavanul vagonului.

Pyecroft grăi dintr- odată:

— Cu cîte femei ai avut relaţii pe tot întinsul pămîntului acestuia, măi Pritch?

Pritchard se făcu roşu stacojiu pînă la rădăcina perilor scurţi de pe gîtul lui gros ca de taur.

— Cu sute, răspunse tot Pyecroft. Şi eu la fel. De cîte din ele îţi poţi aminti precis, cu excepţia primei şi poate a ultimei – şi *a încă uneia?*

— De puţine, de extraordinar de puţine, dacă stau să mă gîndesc, răspunse uşurat sergentul Pritchard.

— Şi de cîte ori s-a întâmplat să te duci la Auckland?

— O dată… de două… începu Pritchard. Nu, desigur însă că nu de mai mult de trei ori, în zece ani. Dar îmi pot aminti de fiecare dată cînd am văzut-o pe doamna B.

— Aşijderea şi eu… iar eu n-am fost la Auckland decît de două ori… ţin minte cum şedea şi ce spunea şi cum arăta. Ăsta-i secretul. Nu frumuseţea, la drept vorbind, şi nici un fel frumos de a vorbi. E *altceva*. Unele femei rămîn amintirea unui bărbat dacă le-a văzut mergînd pe stradă, dar cu cele mai multe poţi trăi o lună întreagă şi cînd mai treci pe acolo greu ţi-ar veni, pe cuvîntul meu, să juri în faţa legii că le-ai auzit sau nu vorbind prin somn.

— A! făcu Hooper. Aşa ne apropiem de adevăr. Am cunoscut doar două femei în genul ăsta.

— Şi n-au avut nici un cusur? întrebă Pritchard.

— Absolut nici unul. Sînt sigur.

— Dar dacă un bărbat se prinde de o femeie de felul ăsta, domnule Hooper? continuă Pritchard.

— Ori înnebuneşte… ori se izbăveşte, veni încet răspunsul.

— Adevărat aţi grăit, recunoscu sergentul. N-aţi trăit degeaba, domnule Hooper, aţi văzut şi aţi înţeles multe. Ia să mă uit mai bine la dumneavoastră.

Îşi aşeză sticla pe masă.

— Şi de cîte ori o văzuse Vickery? întrebai eu.

— Ăsta-i afurisitul şi nepătrunsul mister, răpunse

Pyecroft. Nu-l întâlnisem niciodată, pînă ce nu m-am îmbarcat pe *Hierophant* şi nimeni de pe vapor nu ştia mare lucru despre el. Vedeţi, era ceea ce numim noi un om superior. Odată ori de două ori, în timpul călătoriei, mi-a vorbit de Auckland şi de doamna B. Ulterior mi-am adus aminte de asta. Trebuie că se petrecuseră multe între ei, după cum m-a purtat pe mine gîndul. Luaţi însă aminte, v-o spun doar pe scurt, deoarece – cum vine vorba – tot ce ştiu, ştiu şi eu din a doua mînă, ori poate că ar trebui mai nimerit să spun că din a treia mînă.

— Cum? întrebă Hooper tăios. Trebuie să fi văzut ori să fi auzit.

— Daaa, făcu Pyecroft. Credeam şi eu că văzul şi auzul sînt singurele căi regulamentare pentru dovedirea faptelor, dar pe măsură ce îmbătrînim ne facem mai îngăduitori. Presupun că cilindrii funcţionează mai liber… Eraţi la Cape Town, în decembrie trecut, cînd a venit circul Phyllis?

— Nu – eram în nord, răspunse Hooper, niţel enervat de schimbarea conversaţiei.

— Întreb, deoarece ăia aveau un spectacol nou cu caracter ştiinţific numit „Prieteni şi cămin pe doi bani jumate”.

— A, vrei să vorbeşti de cinematograf – filme cu campionate de box şi cu vapoare. Le-am văzut şi-n nord.

— Da, cinematograf ori biograf[240] – cum i se mai spune. Podul Londrei cu omnibuze – un vas de război ieşind în larg – o paradă de puşcaşi marini la Portsmouth şi expresul de Plymouth sosind la Paddington.

— Le-am văzut pe toate, le-am văzut pe toate, vorbi Hooper nerăbdător.

— Noi cu *Hierophantul* am sosit tocmai înainte de Crăciun şi învoielile se căpătau uşor.

— Cred că oricine se satură de Cape Town mai repede

---

[240] Biograf: marca de fabricaţie a celei dintîi maşini cinematografice americane (1897).

decît de orice altă escală. Pînă şi Durbanul e mai îmbietor, am fost acolo de Crăciun, interveni Pritchard.

— Nefiind un credincios al vreunui *peeris*[241] indian, cum îi spunea doctorul nostru vistierului, nu pot preciza. Circul acela mi s-a părut formidabil, după o perioadă de instrucţie cu muschete în Mozambic. N-am putut să mă fac liber în primele două ori trei nopţi, din pricina unei… cum să-i spun?… încurcături cu locotenentul nostru de la torpile, pe puntea submersibilă, unde cîţiva reprezentanţi ai elitei din ţinuturile de vest se învredniciseră şi ei să monteze, fără grabă, un giroscop; îmi aduc însă aminte că Vickery a coborît pe uscat cu dulgherul nostru, Rigdon – noi îi ziceam moş Crocus[242]. În general Crocus nu-şi părăsea vasul decît dacă era scos cu o macara, dar *dacă* se întîmpla să plece, apoi nu se întorcea decît clătinîndu-se ca un crin doldora de rouă. Am făcut noi ce-am făcut şi l-am adus cu bine în seara aceea la culcare, dar cele ce-a spus despre Vickery în calitate de camarad potrivit pentru un subofiţer de capacitatea lui cubică – mai înainte de a-l fi putut noi linişti – au fost, ca să spun aşa, nişte chestii usturătoare.

— Îl cunosc pe Crocus de pe *Redoutable,* vorbi sergentul; am fost acolo împreună. E o figură cum nu sînt multe.

— A doua zi, seara, m-am dus la Cape Town cu Dawson şi cu Pratt; dar chiar în uşa circului – de cine dăm? de Vickery. „A, zice, eşti omul pe care-l căutam. Vino de şezi lîngă mine. Pe-aici, la locurile de-un şiling.“ Am dat înapoi deîndată, pentru că locurile de doi bani jumate într-adevăr se potriveau mai bine cu aşa zisele mele finanţe. „Hai vino, zice Vickery, plătesc eu!“ Fireşte că m-am despărţit de Pratt şi de Dawson, în speranţa unor băuturi la înălţimea locurilor. „Nu, zice el, după ce făcui o aluzie în acest sens, nu acum. Nu acum. Cît pofteşti, după aceea, dar acum am nevoie de dumneata treaz“. I-am văzut chipul, chiar atunci,

[241] Sfînt musulman.
[242] Şofran.

sub un felinar şi expresia lui m-a vindecat cu desăvîrşire de orice sete. Să fiu precis. Nu m-a speriat. Mi-a stîrnit însă îngrijorarea. Nu pot să vă spun cum arăta, dar efectul acela l-a avut asupră-mi. Dacă vreţi să ştiţi, mi-a adus aminte de lucrurile acelea din sticlele prăvăliilor cu buruieni de leac din Plymouth – conservate în spirt. Lucruri albe şi moi dinainte de naştere, cum ar veni.

— Ai o minte murdară, Pye, spuse sergentul aprinzîndu-şi din nou pipa.

— Se poate. Eram în primul rînd de scaune, iar filmul „Prieteni şi cămin" şi aşa mai departe a rulat chiar pe la începutul spectacolului. Vickery mi-a pus mîna pe genunchi, cînd a început numărul. Dacă vezi ceva care te frapează, zice, să-mi faci un semn. Şi pe urmă s-a pus ca să ţăcăne din dinţi. Am văzut podul Londrei şi cîte altele şi tot aşa mai departe, cît se poate de interesant. Nu mai văzusem asemenea spectacol. Auzeai un mic dinam care parcă bîzîia, dar pozele erau lucrul cel mai de seamă – vii şi mişcătoare.

— Le-am văzut, aprobă Hooper. Sînt luate desigur după natură, la faţa locului – vedeţi.

— Apoi iată că apăru pe marea pînză a lanternei magice trenul de vest care intra în gara Paddington, Am văzut mai întîi peronul şi hamalii care aşteptau. Apoi s-a arătat locomotiva, cu partea din faţă spre noi, şi femeile din rîndul întîi au sărit în sus, într-atîta venea de direct către spectatori. Apoi s-au deschis portierele şi călătorii au coborît şi hamalii au luat bagajele – întocmai ca în realitate. Numai... numai că atunci cînd înaintau prea mult spre noi cei care priveam, ei păşeau – ca să zic aşa – afară din fotografie. Vă pot asigura că mă interesa foarte mult. Ca şi pe toţi ceilalţi. Şi tocmai urmăream pe-un bătrîn căruia îi căzuse din mînă o carte şi care încerca s-o ridice, cînd, călcînd foarte încet, din spatele a doi hamali – purta o poşetă mică şi privea ba-ntr-o parte ba în cealaltă – se

iveşte cine? doamna Bathurst. Felul ei de a merge nu şi-ar afla asemănare printre o sută de mii de alte femei. Ea a venit în faţă – chiar drept în faţă şi s-a uitat la noi cu privirea aceea din depărtări la care a făcut aluzie şi Pritch. Apoi a continuat să meargă pînă ce a ieşit din poză – ca o umbră care-ar sări peste o lumînare şi cînd a dispărut l-am auzit pe Dawson de pe locurile ieftine din spatele nostru cum strigă: „Doamne! Uite-o pe doamna. B.!“

Hooper îşi înghiţi saliva şi se aplecă înainte, foarte atent.

— Vickery îmi atinse din nou genunchiul cu mîna. Ţăcănea din cei patru dinţi falşi ai săi, cu maxilarul lăsat în jos, ca un difteric înainte de a-şi da ultima suflare. Eşti sigur? îmi zice. Sigur, zic, nu l-ai auzit pe Dawson cum a dat glas? Nu încape nici o îndoială, ea e. Eram sigur şi aşa, zice, dar te-am adus aici ca să nu mai poată încăpea nici o îndoială. Vrei să mai vii odată cu mine, mîine?

— Cu plăcere, îi răspund, am impresia că mă întîlnesc cu prieteni vechi.

— Da, zice, deschizîndu-şi ceasul, chiar aşa. Vor trece douăzeci şi patru de ore minus patru minute, pînă s-o văd din nou. Şi-acum hai şi-om bea ceva, propune. Poate să-ţi pară curios, dar nu mi-e de nicio folosinţă. Continuă să dea din cap şi să se poticnească de picioarele oamenilor, ca şi cum ar fi fost beat. Mă aşteptam să bem ceva la repezeală şi să ne întoarcem degrabă, deoarece vroiam să văd numărul cu elefanţii dresaţi. Cînd colo Vickery începu să circule prin oraş pe distanţe calculabile în noduri marine şi să intre în cîte un bar la aproximativ fiecare trei minute, după ora de la Greenwich. Nu-s mare băutor, deşi sînt prezenţi aici unii – îşi îndreptă către mine privirea-i de neuitat – care se poate să mă fi văzut mai mult ori mai puţin saturat de înmirezmata băutură. Cu toate acestea, dacă beau, apoi îmi place să beau în poziţie de ancorare iar nu la o viteză medie de optsprezece noduri pe milă măsurată. E un fel de tanc, cum ar veni, în spatele hotelului

aceluia mare… cum îi zice?

— Molteno Reservoir, mi-am dat eu părerea, iar Hooper încuviinţă şi el.

— Aceea a fost extremitatea la care am ajuns. Am mers pînă acolo şi ne-am întors prin parc – sufla un vînt dinspre sud-est – şi ne-am terminat circuitul lîngă docuri. De acolo am luat-o pe şoseaua spre Salt River şi oriunde apărea cîte o cîrciumă, Vickery intra leoarcă de năduşeală. Nu se uita ce bea – şi restul nu şi-l număra. Umbla şi bea şi transpira tone de sudoare. Am înţeles atunci de ce moş Crocus se înapoiase în starea de care am pomenit, pentru că şi eu cu Vickery am făcut două ore de manevră din asta rătăcitoare şi cînd ne-am întors la bază nu mai era un singur atom uscat pe mine ori în mine.

— Şi a spus ceva? mă-ntrebă Pritchard.

— Iată sumarul conversaţiei sale de la 7.45 p.m. pînă la 11.15 p.m.: „Să mai bem una". Şi a fost seară şi a fost dimineaţă şi a fost o zi. Cum zice Scriptura… Dar ca să scurtez o poveste aşa de lungă, m-am dus la Cape Town cinci seri de-a rîndul cu meşterul Vickery şi-n tot acel timp trebuie că am bătut vreo cincizeci de noduri pe uscat şi că am înghiţit vreo opt-nouă litri din cele mai parşive băuturi din cîte se află la sud de ecuator. Lucrurile se repetau invariabil. Două locuri de-un şiling pentru el şi mine; cinci minute de film şi poate patruzeci şi cinci de secunde cu doamna B. venind către noi cu privirea aceea ca din depărtări în ochi şi cu poşeta în mînă. Apoi ieşirea din sală… şi pe urmă dă-i cu băutura pînă la ora plecării trenului.

— Dumneata ce ţi-ai închipuit? spuse Hooper scotocind cu mîna în buzunarul vestei.

— Mai multe lucruri, zise Pyecroft. La drept vorbind, nici n-am terminat de închipuit. Nebun? Omul era cu desăvîrşire ieşit din minţi – trebuie că-şi ieşise de luni de zile, de ani de zile din minţi! Ştiu şi eu cîte ceva despre maniaci, cum se

cuvine să ştie mai orice militar. Am fost pe acelaşi vas cu un comandant nebun şi cu un secund ţicnit – dar nu cu amîndoi dintr-odată, slavă Domnului. V-aş putea chiar da numele a trei căpitani care ar trebui să se găsească într-un ospiciu, dar n-aveţi să mă vedeţi ocupîndu-mă de alienaţii mintali pînă ce nu încep să lucreze cu vinciuri şi cu berbeci. Odată m-am apropiat niţel, sub vînt, de meşterul Vickery. „Mă întreb ce-o fi făcând în Anglia? spun şi eu aşa. Caută pe cineva, după cît se pare.” Asta se petrecea iar în parc, în vreme ce sufla dinspre sud-est şi noi ne făceam neostoitul turneu. „Pe mine mă caută”, zice el, oprindu-se brusc sub un copac şi ţăcănindu-şi dinţii. Cînd nu bea – căci la băutură toţi dinţii ţăcăneau izbindu-se de pahar – ţăcănea atunci din cei patru dinţi falşi mai abitir ca un telegraf Marconi. „Da, pe mine mă caută, zise şi urmă foarte blînd şi aş putea chiar zice cu afecţiune: *Dar* pe viitor, domnule Pyecroft, ţi-aş fi tare îndatorat dacă ai binevoi să-ţi mărgineşti observaţiile la băuturile puse în faţa dumitale. Altminteri, îmi spune, avînd cele mai bune intenţii chiar în privinţa dumitale, s-ar putea totuşi să mă trezesc vinovat de omucidere. Înţelegi?“ mă întrebă… Cum nu se poate mai bine, zic, dar nu cumva ţi-ar prinde bine să ştii că în cazul acesta probabilităţile ca şi dumneata să fii omorît sînt absolut egale cu acele de a mă pomeni eu lichidat?“ „Deloc, zice, ci-mi vine a crede că ar fi o ispită pentru mine.“ Atunci eu – era exact sub felinarul de lîngă podul de la capătul parcului, acolo unde întoarce tramvaiul: „Presupunînd că tentativa de asasinat – ori asasinatul – a fost săvîrşit, cred ca ai rămîne atît de rău schilodit încît ulterioara dumitale prindere de către poliţie – căreia va trebui să-i şi dai explicaţii – ar deveni pur şi simplu inevitabilă“. „Aşa-i mai bine, zise, petrecîndu-şi mâinile peste frunte, aşa-i mult mai bine, zice, deoarece, ştii, aşa cum sînt acuma Pye, nu-s deloc sigur că aş putea fi în stare să dau vreo explicaţie". Astea sînt singurele cuvinte precise

pe care, după cîte ţin eu minte, le-am schimbat cu dînsul în tot cursul plimbărilor noastre.

— Ce mai plimbări! zise Hooper. Ce mai plimbări, pre legea mea.

— Erau cronice, afirmă Pyecroft pe-un ton grav, dar n-am cugetat la vreun pericol înainte de plecarea circului. M-am gîndit că atunci, lipsit fiind de stimulentul spectacolului, s-ar putea să-şi canalizeze reacţia asupra mea, cum ar veni, cu o secure. Aşa fiind, după spectacolul final şi plimbarea udă ce i-a urmat, m-am ţinut departe de superiorul meu pe bord, în executarea îndatoririlor sale – dacă mă pot exprima astfel. Am fost prin urmare foarte interesat cînd sentinela m-a informat – eu trecînd prin dreptul sentinelei ori de cîte ori mi-o cerea serviciul că numitul Click ceruse a fi primit de căpitan. În general ofiţerii subalterni nu răpesc mult din timpul proprietarului de vas, dar Click a stat un ceas şi chiar mai bine de-un ceas dincolo de uşa aceea. Serviciul meu mă ţinea la o distanţă de unde puteam vedea totul. Vickery a ieşit primul şi numai ce dă din cap şi-mi zîmbeşte. Asta mai că m-a azvîrlit peste bord, deoarece văzîndu-i faţa cinci seri de-a rîndul, mai degrabă m-aş fi aşteptat să dau de-un condensator în iad, decît de o schimbare pe faţa aceea — de mă pot exprima astfel. Proprietarul vasului şi-a făcut apariţia ceva mai tîrziu. Pe chipul său nu puteam citi nimic, aşa încît m-am adresat pilotului, care lucra de opt ani cu el şi-l cunoştea mai bine decît cunoştea codul de semnale al marinei. Lamson – căci aşa îl chema pe pilot – parcurse odată ori de două ori prova, mergînd la pas, şi apoi se apropie de mine vizibil îngrijorat. „Şi-a luat expresia de curte marţială, îmi zice Lamson; pe careva îl aşteaptă spînzurătoarea. Nu l-am mai văzut cu privirea asta decît o singură dată pînă acum. Cînd s-au aruncat vizoarele peste bord pe *Fantastic”.* Aruncarea vizoarelor peste bord, domnule Hooper, este tot una cu o rebeliune din decăzutele noastre zile. E un procedeu întrebuinţat pentru a atrage

atenţia autorităţilor şi a ziarului *Western Morning News* – în general de către un fochist. Desigur că vestea a trecut şi pe puntea inferioară şi ne-am făcut cu toţii un fel de mic examen de conştiinţă. Dar în afara unei cămăşi despre care un fochist de gradul II pretindea că pornise ea de una singură din cufărul unui puşcaş drept într-acela al său, nu s-a ajuns la nimic esenţial. Proprietarul umbla peste tot locul dînd, ca să zic aşa, semnalul de „pregătire pentru a lua parte la o execuţie", însă la capătul de vergă nu se afla niciun cadavru. S-a dus să prînzească pe plajă şi s-a întors cu mutra lui cea de toate zilele pe la orele 3 p.m. Aşa încît Lamson s-a cam făcut de baftă, pentru a fi stîrnit o alarmă nejustificată. Singura persoană care ar fi putut conecta în mod corect pinioanele epicicloidale era unul Pyecroft, după ce i s-a spus că domnul Vickery pleca spre nord în seara aceea chiar, pentru a prelua nişte muniţii navale rămase de pe urma războiului în fortul de la Bloemfontein.. Nimeni n-a primit ordinul de a-l însoţi pe meşterul Vickery. I se spusese să plece la persoana a doua singular – ca unei unităţi, de unul singur.

Puşcaşul marin fluieră cu tîlc.

— Aşa am crezut şi eu, zise Pyecroft. Am mers la ţărm cu el în şalupă şi mi-a cerut să-l însoţesc. Ţăcănea tare, dar altminteri părea bine dispus.

— Poate că-ţi va face plăcere să ştii, îmi vorbeşte el oprindu-se drept în faţa intrării principale a grădinii amiralităţii, că circul Phyllis va da o reprezentaţie mîine seară la Worcester. Astfel o voi mai vedea încă o dată. Ai avut multă răbdare cu mine, zice.

– Uite ce e, Vickery, i-am spus, de toată chestia m-am săturat pînă peste cap. Fă cum te îndeamnă mintea. Eu nu mai vreau să ştiu de nimic.

— Tu! zise. De ce te poţi plinge oare? — n-ai avut altceva de făcut decît să stai şi să priveşti. *Eu* sînt în cuptorul de foc. Dar asta, zice, n-are nicio importanţă. Am un singur

lucru să-ţi spun, înainte de a ne fi luat rămas bun unul de la altul. Adu-ţi aminte, zice – eram tocmai la poarta grădinii amiralităţii – adu-ţi aminte că nu sînt un ucigaş, deoarece soţia mea legitimă a murit pe patul de lăuzie şase săptămâni după plecarea mea. De atîta lucru măcar sînt nevinovat, zice.

— Atunci ce altceva care să conteze ai făcut? l-am întrebat eu. Ce mai urmează?

— Urmează tăcerea[243] zice şi mi-a strîns mîna şi dus a fost, ţăcănindu-şi dinţii în gara Simonstown.

— S-a oprit la Worcester s-o vadă pe doamna Bathurst? întrebai.

— Nu se ştie. S-a prezentat la Bloemfontein, a supravegheat încărcarea muniţiilor în camioane şi după aceea a dispărut. A plecat – a dezertat dacă vreţi să folosiţi neapărat termenul acesta – cînd mai avea optsprezece luni pînă la pensie şi dacă şi cele ce spusese despre nevasta lui erau adevărate, însemna că e un om liber şi independent. Cum tălmăciţi lucrurile?

— Bietul om! vorbi Hooper. Să te duci s-o vezi aşa în fiecare seară! Mă întreb ce-o fi fost.

— Am stat nopţi întregi să mă gîndesc, pînă ce mă apuca durerea de cap.

— Dar sînt gata să jur că doamna B. n-a avut nici un amestec în treaba asta, rosti sergentul fără şovăială.

— Nu. Orice fărădelege ori înşelătorie va fi fost, el este cel ce a săvîrşit-o, de asta sînt sigur. A trebuit să-i vadă faţa cinci seri de-a rândul. Nu prea-mi face mare plăcere să circul la vârsta mea pe străzile din Cape Town, pe-un vînt din sud-est. Parcă-i aud şi acum dinţii care-i ţăcăneau metalic.

— A, dinţii aceia, zise Hooper şi mîna i se îndreptă încă odată către buzunarul vestei. Dinţii falşi sînt ceva

[243] Aluzie la versul shakespearian: *The rest is silence* (restul e tăcere), rostit de Hamlet.

permanent. Auzi de ei în toate procesele de asasinat.

— Ce crezi că ştia… ori că a făcut, comandantul?

— Într-acolo nu mi-am îndreptat niciodată cercetările, răspunse Pyecroft fără a roşi.

Am stat cu toţii pe gînduri, bătînd tactul pe sticlele goale de bere, în vreme ce excursioniştii, arşi de soare, uzi şi plini de nisip, treceau unii după alţii prin faţa uşii noastre cîntînd *Caprifoiul şi albina.*

— Nostimă fetiţa ceea de sub *Kapje*, zise Pvecroft.

— Nu i s-au dat semnalmente la posturile de poliţie? se interesă Pritchard.

— Te întrebasem înainte de venirea dumnealor, mi se adresă Hooper, dacă întîmplător cunoşti ţara Wankiilor, în drum spre Zambez, undeva dincolo de Bulawayo?

— Credeţi că ar fi luat-o pe acolo, încercind să ajungă către lacul acela cum îi zice? întrebă Pritchard.

Hooper clătină din cap şi continuă:

— Uite. Aici drumul e destul de ciudat. O ia printr-o pădure deasă de tek – de fapt un fel de mahon – fără niciun cotiş pe o distanţă de şaptezeci şi două de mile. Mi-a deraiat acolo un tren de douăzeci şi trei de ori pe o distanţă de numai patruzeci de mile. Trebuie să ştiţi că am fost prin zonă luna trecută înlocuind pe-un inspector bolnav. Mi-a cerut să caut doi vagabonzi ascunşi în pădurea de tek.

— Doi? se minună Pyecroft. Nu-l invidiez pe celălalt, dacă…

— Sînt vagabonzi cu nemiluita pe-acolo, de cînd cu războiul[244]. Inspectorul mi-a spus că am să dau de ei la linia de garare de la M'Bindwe. Adevărul e că le dăduse nişte mîncare şi ceva chinină. Am plecat c-un tren de supraveghere a lucrărilor de construcţie. Mă tot uitam după ei. I-am zărit de la o distanţă de cîteva mile, drept înainte pe linie, aşteptînd în pădure. Unul stătea în picioare la

[244] Războiul anglo-bur (1889—1902).

capătul liniei, iar celălalt se lăsase pe vine şi se uita în sus la primul.

— Ce-ai făcut pentru ei? spuse Pritchard.

— Mare lucru nu mai puteam face, decît să-i înmormîntez. Trecuse o furtună peste pădurea aceea şi erau amîndoi morţi, tari ca piatra şi negri ca mangalul. Asta şi erau de fapt – nişte mangal. S-au sfărîmat în bucăţi, cînd am încercat să-i mişcăm. Omul care stătea în picioare era cel cu dinţii falşi. I-am văzut dinţii strălucind pe fondul negru. În bucăţi s-a sfărîmat şi el, ca şi celălalt, lăsat pe vine şi privind în sus, amîndoi leoarcă de ploaie. Şi amîndoi prefăcuţi în mangal. Şi – căci asta este ceea ce m-a îndemnat să te întreb adineauri despre semnalmente – cel cu dinţii falşi era tatuat pe braţe şi pe piept – o coroană şi o ancoră obscenă cu M.V. pe deasupra.

— Le-am cunoscut, vorbi Pyecroft precipitat. E întocmai aşa.

— Dar dacă era prefăcut tot în mangal? întrebă Pritchard cutremurîndu-se.

— Ştii cum scrisul apare alb pe-o scrisoare arsă? Ei bine, vedeţi, aşa a fost. I-am înmormântat în pădure şi eu am ţinut… Dar a fost prietenul dumneavoastră al amîndorura, domnilor.

Domnul Hooper îşi îndepărtă mîna de la buzunarul gol al vestei.

Pentru o clipă Pritchard îşi acoperi faţa cu mîinile, ca un copil care se fereşte să vadă cu ochii lui ceva urît.

— Şi cînd mă gîndesc la ea, acolo-n Hauraki! murmură… cu panglica ei de păr pe sticlele mele de bere. Ada, i-a spus nepoatei sale… Doamne!

Într-o după amiază de Vară, cînd înfloreşte caprifoiul
Şi natura toată pare a se odihni,
Sub umbrar, printre florile-nmiresmate

Şedea o fată cu cel pe care cel mai mult îl iubi.

cîntau excursioniştii care aşteptau trenul la Glengariff.

— Mă rog, zise Pyecroft, nu ştiu cum vedeţi dumneavoastră lucrurile, dar eu care i-am văzut faţa cinci seri de-a rîndul, sînt pornit să dau pe gît restul de bere şi să zic slavă Domnului că a murit.

O CONSFĂTUIRE A PUTERILOR

Viaţa trăieşte doar în viaţă şi nu rătăceşte
Spre alte ţări dacă acasă-s bune

toate;
„Tare ca spuma oceanului”,
zice
spuma oceanului.

Încăperea plutea în fumul albastru a trei lulele şi al unui trabuc. Perioada permisiilor începuse în India şi, drept trufanda, de cealaltă parte a apei, trimise înapoi în ţară, pe „Tick“ Boileau, din regimentul 45 de cavalerie bengaleză, care, după o absenţă de trei ani, trecu să mă vadă şi pe mine pentru a răscoli astfel împreună vechi amintiri. Soarta, care ştie ea ce face, ni l-a trimis pe aceeaşi scară şi în cursul aceleiaşi ore, pe Pruncul proaspăt sosit din Birmania de nord; acesta, privind pe fereastră odată cu Boileau, văzu trecînd pe stradă pe un anume Nevin, de curînd ofiţer într-un regiment *gurkha*[245] şi care luase parte la expediţia Muntelui Negru. Îi strigară în gura mare să urce şi strada întreagă află că într-adevăr doreau să-l vadă că urcă. El sui, şi-n camera mea se dezlănţui ca un fel de pandemoniu, dat fiind că ne întîlniserăm venind de la capetele lumii, că trei dintre noi eram în vacanţă, că nici unul dintre noi nu împlinise douăzeci şi cinci de ani şi că toate plăcerile întregii Londre stăteau la dispoziţia bunului nostru plac.

Boileau se aşeză pe singurul scaun liber; Pruncul, în virtutea corpolenţei sale, ocupă sofaua; iar Nevin, mic de stat, se aciui turceşte deasupra bibliotecii turnante, după care am exclamat toţi: „Cine-ar fi zis!“ şi „Ce cauţi aici?“ pînă-n clipa cînd, temele teoretice fiind epuizate, am atacat inevitabilele subiecte profesionale. Boileau, cu totul absorbit de marele său proiect, încerca să obţină a fi numit în calitate de ataşat militar la Sf. Petersburg; Nevin nutrea nădejdi cu privire la şcoala de ofiţeri de stat major, iar Pruncul pusese în mişcare cerul, pămîntul şi regimentul de gardă călare, ca să obţină un brevet de ofiţer în armata

[245] Regiment din armata britanică, format cu oameni din Nepal. *(N. tr.)*

Egiptului.

— La ce bun? întrebă Nevin, şi învîrti biblioteca.

— La foarte multe; sigur că dacă te bagă într-un regiment de *fellahi* eşti pierdut: dar daca te numeşte într-un corp sudanez eşti ca-n sînul lui Avraam. Aştia-s luptători de mîna întîi şi ia gindiţi-vă niţel la situaţia privilegiată pe care o va avea Egiptul în viitorul conflict.

Asta însemna să torni gaz peste foc. Pornirăm cu toţii, siguri de noi, să rezolvăm problema Asiei centrale, azvîrlind corpurile de armată de la Helmund pînă în Kaşmir cu o îndrăzneală depăşind orice închipuire. Fiecare tînăr îşi schiţa singur un plan de campanie şi după ce am rezolvat fiecare amănunt al bătăliei supreme, ni i-am omorît pe toţi ofiţerii superiori, ne-am manevrat fiecare divizia şi mai că am rupt atlasul în două străduindu-ne să ne explicăm unul altuia teoriile, Boileau simţi chiar nevoia de a-şi ridica vocea deasupra larmei, spre a proclama:

— Oricum, are să fie un tărăboi, cum n-a mai fost de cînd e cerul şi pămîntul.

Cuvinte pronunţate pe un asemenea ton, încît această convingere a sa pătrunse pînă-n adîncurile scării.

Intră în răstimp, invizibil prin fum, Gulliem Taciturnul.

— E un domn care vrea să vă vadă, dom’le, zise el.

Şi pieri, lăsind în locu-i pe domnul Eustache Cleever în carne şi oase. Gulliem l-ar fi introdus în cameră şi pe *balaurul din Wantley* [246], cu o aceeaşi nepăsare faţă de cei prezenţi.

— Îţi cer… cer iertare. Nu ştiam că ai mosafiri… Eu..:

Dar nu s-ar fi cuvenit să-l lăsăm pe domnul Cleever să plece; era un om mare.

Băieţii rămăseseră fiecare la locul său, căci mişcarea cea mai mică ar fi obturat odăiţa. Văzînd însă părul cărunt al noului venit, se ridicară după aceea în picioare, iar Pruncul, după ce prinse numele, vorbi:

---

[246] Aluzie la o legendă din ţinutul Yorkshire din Anglia. *(N. tr.)*

— Sînteţi… sînteţl cel care a scris cartea intitulată *Aşa cum era la început?*

Domnul Cleever mărturisi a fi scris acea carte.

— Atunci… atunci nu ştiu cum să vă mulţumesc mai bine, domnule, spuse Pruncul îmbujorîndu-se de tot. Am crescut în regiunea pe care o descrieţi… ai mei toţi locuiesc şi azi acolo; am citit cartea pe cînd eram în tabără pe Hlinedatalone, şi am recunoscut fiecare creangă, fiecare piatră, şi de asemeni dialectul: da, pe Jupiter, era ca şi cum aş fi fost acasă şi i-aş fi auzit pe ţărani vorbind. Nevin, cunoşti *Aşa cum era la început?* Tiii… adică Boileau a citit-o şi el.

Domnului Cleever i s-au adus, în public şi în particular, tot atîtea laude cîte poate absorbi fără primejdie un singur om; dar îmi păru că admiraţia care aprindea ochii Pruncului şi uşoara agitaţie ce se produse în mica noastră societate îl mişcară cu adevărat.

— Nu doriţi să şedeţi pe sofa? întrebă Pruncul. Am să trec eu pe scaunul lui Boileau şi…

Se întrerupse aruncîndu-mi o privire spre a mă îmboldi să-mi îndeplinesc îndatoririle de gazdă; eu însă rămăsesem uitîndu-mă la faţa romancierului. Lui Cleever nici prin gînd nu-i trecea să plece şi se instală pe sofa.

Dînd ascultare primului mare precept al armatei, şi anume că „toate bunurile sînt comune, cu excepţia banilor, iar pentru aceştia n-ai decît să te adresezi primului om ce-ţi iese în cale, Pruncul oferi tutun şi băuturi. Era minimum ce putea face, dar nici cele mai linguşitoare laude nu ar fi putut exprima nici măcar pe jumătate admiraţia şi respectul Pruncului, cum o ştiură spune simplele cuvinte: „Îmi veţi spune cînd să mă opresc”, rostite de el cînd plecă gîtul sticlei deasupra înaltului pahar.

Cleever zise „opreşte-te” şi spuse multe altele, căci avea o gura de aur şi stătea în atmosfera aceea de „cult al eroilor” lipsit de orice urmă de amor propriu. Băieţii îi

puneau întrebări cu privire la zămislirea cărţii şi vroiau să afle dacă e lucru greu să scrii şi cum de-i veneau lui ideile; iar el răspundea cu aceeaşi absolută simplitate, care însufleţea toate întrebările. Ochii lui mari scăpărau, iar mîinile-i lungi şi subţiri i se plimbau prin barba sură de care trăgea în focul discuţiei. Părăsi încetul cu încetul pronunţarea vibrată a vocalelor lungi, acel nedefinit „ee“ care străbate orice discurs al castei mandarinilor, părăsi şi alegerea grijulie a cuvintelor, spre a trece la vocale grăite cu gura larg deschisă, ceea ce – pentru unul ca el cel puţin – reprezenta o adevărată orgie de limbaj familiar. Pe băieţii aceia care-i sorbeau atît de respectuos vorbele, nu-i putea înţelege pe deplin. Urma cureluşei căştii militare care încă se vădea albă şi nebronzată pe pometi şi maxilare, junii ochi fermi, încreţiţi pe la colţurile pleoapelor de cît tot priviseră la lumina incandescentă a unui soare dogoritor, răsuflarea calmă şi lentă şi un fel de a vorbi ciudat, concis, vioi păreau să-l uimească deopotrivă. Era în stare a făuri bărbaţi şi femei şi a-i trimite la marginile pământului, spre a desfăta şi mîngîia; cunoştea toate înfăţişările ogoarelor şi le putea tălmăci orăşenilor şi nu-i erau tăinuite inimile multora din cei de la oraşe şi de la ţară, dar abia dacă în patruzeci de ani avusese o legătură mai strînsă cu ceea ce se numeşte „ofiţerul inferior de trupă”. Le-a spus-o băieţilor în felul acela care era numai al lui.

— Desigur, dealtfel cum aţi fi putut avea asemenea legături? se arătă înţelegător Pruncul. Sînteţi... sînteţi cineva cu totul deosebit, nu-i aşa, domnule?

Pruncul îşi exprima ideile mai curînd cu ajutorul tonului, decît cu al cuvintelor, dar Cleever gustă complimentul.

— Nu sîntem decît sublocotenenţi, se scuză şi Nevin, şi nu cu astfel de oameni aveţi, cred, prilejul de a vă întîlni deseori în viaţa dumneavoastră.

— Asta aşa e, confirmă Cleever. Trăiesc mai ales printre oameni care scriu, pictează, sculptează şi aşa mai departe.

Avem propriile noastre subiecte de conversaţie şi propriile noastre preocupări şi de lumea din afară nu ne sinchisim prea mult.

— Trebuie să fie cît se poate de nostim, vorbi Boileau la întîmplare. Aveam şi noi grijile şi expresiile noastre proprii, dar fireşte că nu-s nici pe departe atît de interesante ca ale dumneavoastră. Cunoaşteţi pe toţi cei care au făcut vreodată ceva; iar noi umblăm creanga prin lume şi nu facem nimic.

— Armata-i o meserie de trîndav, îşi dădu Nevin cu părerea, dacă nu te străduieşti s-o scuturi niţel. Cînd nu-i nimic de făcut, nimic nu faci şi zaci tolănit.

— Ori încerci să obţii un bilet pe undeva, să fii gata pentru următorul spectacol, rîse Pruncul.

— Mie unuia, vorbi Cleever cu glas scăzut, simpla idee a războiului mi se pare atât de străină şi de nefirească, atît de fundamental vulgară, dacă-mi este îngăduit să mă exprim astfel, încît abia dacă vă pot aprecia senzaţiile. Deşi de bună seamă că orice schimbare în raport cu viaţa în oraşele de garnizoană trebuie să vi se pară o binecuvîntare cerească.

Ca mulţi alţi englezi sedentari, Cleever credea că fraza aceasta luată din ziare şi citată de el rezuma întreaga datorie a forţelor armate, mulţumită strădaniilor cărora putea să se bucure în tihnă de viaţa cu multiple manifestări ce ducea. Remarca însă nu era prea nimerită, căci Boileau tocmai venise de pe graniţă, Pruncul luase parte şi el aproape optsprezece luni la acţiuni de război, iar micul roşcovan ce purta numele de Nevin dormise două luni sub firmamentul cerului liber riscîndu-şi din plin viaţa. Nici unul din ei nu încercă însă a da vreo explicaţie, pînă ce eu mă hazardai să scot în evidenţă că fuseseră cu toţii în serviciu activ şi nu prea erau obişnuiţi să tăndălească. Cleever asimila spusele mele încetişor.

— Serviciu activ? zise (Apoi, aşa cum ar putea să întrebe

un copil:) Spune-mi! Spune-mi tot ce ştii despre toate.

— Ce- anume doriţi să vă spunem? răspunse Pruncul, peste măsură de încîntat că marele om îl interpelează pe el.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Cum de te-aş putea face să înţelegi, dacă nu simţi singur. Dar mai întîi, ce vîrstă ai?

— Împlinesc douăzeci şi trei în iulie care vine, rosti neîntârziat Pruncul.

— Eu am douăzeci şi patru, spuse Nevin.

— Şi eu douăzeci şi doi, încheie Boileau..

— Şi-aţi fost cu toţii în serviciu activ?

— Am hoinărit cu toţii pe ici pe colo, domnule, dar Pruncul e adevăratul veteran călit în lupte. A lucrat doi ani în Birmania, îl recomandă Nevin.

— Cînd vorbiţi de lucru ce înţelegeţi prin asta, fiinţe extraordinare ce sînteţi?

— Explică, Pruncule, tu, hotărî Nevin.

— Ei, înseamnă a păstra lucrurile în general în ordine, a-i urmări niţel pe micii *dakaşi* – ăştia-s *dacoiţii* – şi aşa mai departe. N-am ce explica prea mult.

— Hotărîţi-l pe acest tînăr Leviatan să vorbească, ceru Cleever nerăbdător, pe deasupra paharului său.

— Cum de-ar putea vorbi? am intervenit eu. El a făcut treaba. Amîndouă – făcutul şi vorbitul – nu merg laolaltă. Ţie însă, nu vezi, Pruncule, ţi se porunceşte a vorbi.

— Despre ce? Am să încerc.

— Cuvântează despre un *daur.* Ai fost la nenumărate, îl sfătui Nevin.

— Ce-o mai fi şi asta? Are cumva armata un limbaj al ei?

Pruncul se făcu roşu ca racul. Se temea că-i luat în tărbacă şi-i era nesuferit să-i dea cu gura în prezenţa unor străini; dar cel care aştepta era autorul lui *Aşa cum a fost la început.*

— Vedeţi, toate acestea sînt atît de noi pentru mine, stărui Cleever: şi... şi... aţi spus că v-a plăcut cartea mea.

De data aceasta era un apel direct, pe care Pruncul îl putea înţelege, aşa că începu oarecum tulburat, folosind din plin expresii argotice de vădirea sfiiciunii încercate…

— Opriţi-mă, domnule, dacă spun ceva ce nu puteţi urmări. Cam cu vreo şase luni înainte de a pleca în concediu din Birmania, eram pe malul Hlinedatalonului, tocmai sus în apropierea statelor San, eu cu şaizeci de Tommies[247] – adică soldaţi de rînd – şi cu un alt sublocotenent, mai în vîrstă ca mine cu un an. Operaţia din Birmania era un război la nivel de ofiţeri inferiori şi forţele noastre erau împărţite în mici detaşamente care toate parcurgeau ţara şi încercau să-i ţină pe *dacoiţi* la respect. *Dacoiţii,* ştiţi, se distrau de minune: ungeau femeile cu petrol înainte de a le da foc, ardeau satele şi răstigneau populaţia.

Mirarea se adînci în ochii lui Eustace Cleever. Nu-şi putea închipui că, sub vreo formă oarecare, mai exista crucea ca obiect de tortură.

— Aţi asistat cîndva la vreo răstignire? întrebă scriitorul.

— Nu, fireşte. Doar n-aş fi îngăduit să aibă loc: dar am văzut cadavrele. *Dacoiţii* aveau un sistem al lor de a da drumul cadavrului răstignit pe firul apei în jos, pe o plută, numai aşa ca să arate că se ţin tari şi că se distrează. Da, iată felul de oameni de care trebuia să mă ocup eu.

— Singur? făcu Cleever.

Însingurarea sufletului o putea înţelege – mai bine ca oricine – dar niciodată nu se îndepărtase fiziceşte la zece mile de semenii săi.

— Îi aveam pe soldaţi alături, altminteri eram de fapt singur. Postul cel mai apropiat care mi-ar fi putut da ordine se găsea la o depărtare de cincisprezece mile, şi ca să le facem comunicări foloseam heliograful, şi ei la fel, spre a ne transmite ordine – mult prea multe ordine.

— Cine vă era comandant? întrebă Boileau.

[247] De la foarte răspînditul prenume propriu Tom.

— Bounderby – maiorul. *Pukka*[248] Bounderby; mai degrabă *bounder*[249] decît *pukka.* A păţit-o pe undeva pe lîngă Bhamo. Împuşcat ori înjunghiat, anul trecut, preciză Pruncul.

— Ce înseamnă interludiile acestea într-o limbă străină? mi se adresă Cleever.

— Informaţii profesionale – ceva ca limbajul piloţilor de pe Mississippi, i-am răspuns. Nu-i plăcea de maiorul lui, care a murit de moarte năprasnică. Dă-i drumul, Pruncule.

— Mult prea multe ordine. Nu-ţi puteai duce oamenii într-un *daur* – asta înseamnă expediţie – de două zile, fără a fi beştelit că n-ai cerut autorizaţie. Şi tot ţinutul mişuna de bandiţi. Obiceiul meu era de a trimite iscoade şi apoi de a lua măsuri pe baza informaţiilor primite. De îndată ce venea careva să-mi anunţe că o bandă se ascundea într-un anume loc, luam cu mine treizeci de oameni şi ceva haleală şi porneam în căutare, în vreme ce sublocotenentul celălalt rămînea la bază să ardă gazul.

— Gazul? Aveaţi introdusă lumina cu gaz? se miră Cleever.

— Ardea gazul, adică – asta vreau să spun – stătea degeaba, ca şi ceilalţi treizeci de soldaţi. Iar cînd mă întorceam, el îşi lua jumătatea lui de oameni şi se ducea să se distreze pe cont propriu.

— Cine era? vru să ştie Boileau.

— Carter – Deecey, din Aurungbazi. Băiat bun, dar cam prea *zubberdusty* şi patru zile din şapte era *bokhar.* A mierlit-o şi el. Nu mă întrerupeţi însă.

Cleever îmi aruncă o privire deznădăjduită.

— Celălalt sublocotenent, m-am grăbit să-i traduc oaspelui nostru, venea dintr-un regiment indigen şi avea purtări arogante. Suferea, de febră şi acum e mort. Continuă, Pruncule.,

---

248 *Pukka* (hindi): autentic, solid, copt. În anglo-indiană; bun.

249 *Bounder:* ţopîrlan, mojic.

— După cîtva timp, am dat de belea sub cuvînt că ne scoteam oamenii să-i expunem pentru orice fleac; aşa că îl consemnam pe semnalizator să nu mai poată descifra ordinele transmise prin heliograf. Apoi o luam din loc şi lăsam un mesaj ce urma a fi comunicat la un ceas după ce ieşeam din tabără, ceva cam în genul ăsta: „primit informaţii importante; pornesc într-o oră dacă nu primesc contra-ordine". Dacă sosea un contra-ordin, prea puţin îmi păsa. Juram la înapoiere că – bunăoară – ceasul comandantului nu merge bine ori mai ştiu eu ce. Băieţilor le plăcea tărăşenia şi... da, aveam pe unul Tommy care era bardul detaşamentului. Punea în versuri tot ce ni se întîmpla.

— Ce fel de versuri? se arătă curios Cleever.

— Versuri minunate; şi soldaţii le cîntau. Era şi un cîntec însoţit de cor care venea cam aşa (Pruncul adoptă tonul, melodiilor de cameră de gardă):

Theeban, regele birman, marr prostie făcu
Atunci cînd trupele în revistă-şi trecu
Nu se gîndi că noi din depărtări la Mandalai
Armatele ni le vom trimite cu alai.

— A, splendid! declară Cleever. Şi cît de măreţ adevăr exprimă. Ideea unui bard regimentul e nouă pentru mine, dar ea pare în realitate foarte firească.

— Se bucura de mare popularitate în rîndurile camarazilor lui, ne lămuri Pruncul.. Deîndată ce făceau vreo poznă, el îi şi trecea în versuri. Era un bard de mîna întîi. Avea mereu o elegie gata pregătită, cînd izbuteam să punem mîna pe vreun *boh* – adică pe-o căpetenie de *dacoiţi.*

— Cum puneaţi mîna pe ea?

— De, îl împuşcam dacă nu se preda.

— Dumneata! Ai împuşcat oameni dumneata?

Din partea celor trei tineri se stîrni un fel de chicot stăpînit, interlocutorului lor îi trecu prin minte că o anumită experienţă de viaţă care-i fusese tăgăduită lui (cel ce cumpănea sufletele oamenilor) fusese în schimb din plin împărtăşită de aceşti trei băieţandri cu mutre atît de simpatice. Se întoarse deci către Nevin, care se cocoţase la loc pe bibliotecă şi-şi reluase poziţia de mai înainte.

— Şi dumneata, de asemeni?

— Aşa s-ar zice, răspunse Nevin gingaş. Pe Muntele Negru. Azvîrlea cu bolovani asupra plutonului meu. Am luat arma unui soldat şi l-am nimerit; pe *boh* la cea de a doua lovitură.

— Doamne Dumnezeule! Şi cum te-ai simţit după aceea?

— Mi-a fost sete. Şi-aveam chef să fumez.

Cleever îşi mută privirea înspre Boileau, cel mai tînăr. Desigur că lui mîinile nu-i erau pătate de sînge.

Boileau clătină din cap şi rîse.

— Şi dumneata, de asemeni? repetă Cleever întrebarea.

— Păi, cred ca da. Cu mine se punea problema de a fi răpus ori a răpune; aşa că am răpus – unul, doi, prea mult n-am putut face, domnule.

Cleever păru că vrea să pună acum o sumedenie de întrebări, dar Pruncul continuă, purtat de cursul naraţiunii lui.

— Ei, pînă la urmă am fost calificaţi drept golănaşl nedisciplinaţi şi ni s-a dat straşnică poruncă să nu mai scoatem soldaţii din tabără fără a fi primit ordine. Nu mi-a părut rău, pentru că soldatul e o fiinţă foarte pretenţioasă. Vrea să trăiască de parcă ar fi toată vremea în cazarmă. Eu haleam păsări şi grîu fiert, dar oamenii mei îşi cereau cele cinci sute de grame de carne proaspătă, şi cele două sute de grame de asta şi suta de grame de aia şi veneau să-mi ceară tutun de mestecat, cînd ne aflam de patru zile în junglă. Le spuneam: „Pot să vă fac rost de tutun birman, dar să ştiţi că n-am o cantină în buzunar“. Habar n-aveau

de ce le vorbesc. Vroiau toate delicatesele de sezon, fir-ar să fie.

— Erai singur cînd aveai de-a face cu oamenii ăştia? vru să ştie Cleever cercetînd cu mîna streaşină la frunte chipul Pruncului.

Părea năpădit de idei noi, despre care s-ar fi zis că-l stingheresc.

— Fireşte, afară de cazul că puneţi şi ţînţarii la socoteală. Bîzîiau nişte ţînţari aproape tot atît de mari ca şi oamenii. După ce a trebuit, să stau inactiv, am început să caut şi eu ceva de lucru; şi eram prieten la cataramă cu un tip pe care-l chema Hicksey, din poliţie, cel mai de treabă om din cîţi au trăit vreodată în lumea asta. Un om de mîna întîi.

Cleever aplaudă cu o mişcare a capului. Ştia să preţuiască entuziasmul.

— Hicksey şi cu mine lucram în cîrdăşie. Avea la dispoziţie cîţiva agenţi călări din poliţia birmană. Tot băieţi unu şi unu, înarmaţi cu săbii şi carabine Snider. Călăream pe nişte ponei birmani îndesaţi, cu scări de şa făcute din sfoară, şei de pînză roşie şi cureluşe de zăbală din şnur de sonerie. Hicksey îmi împrumuta şase ori opt băieţi de-ai lui cînd îi ceream – nişte draci împieliţaţi, iuţi ca argintul viu. Dar flăcăii vorbeau cam prea multe cu nevestele lor şi toate planurile mele ajungeau să fie cunoscute, pînă ce m-am învăţat minte să dau de cu seară ordine false de deplasare şi a doua zi dimineaţa s-o iau cu soldaţii către un cu totul alt sat. Atunci îl prindeam pe drăguţul de *daku* mai înainte de a fi apucat să îmbuce şi el ceva şi asta îl îmbolnăvea. Tot ţinutul din jurul Hlinedatalonelui e ceva oribil; totul, nu-i altceva decît o junglă de bambuşi cu poteci în spirală, largi cît trece carul. Bandiţii cunoşteau toate potecile şi trăgeau în noi cînd ne prindeau la cîte o cotitură; dar poliţia călare cunoştea potecile tot atît de bine ca şi ei şi îi urmăream pe furiş pe unde mergeau. Odată am dat peste ei şi oamenii călare i-au biruit pe cei de jos. În aproximativ o lună de zile

stabilisem pacea în tot ţinutul pe-o rază de zece mile. După aceea, Hicksey, eu şi administratorul civil l-am prins pe Boh Na-ghee. A fost o treabă faină!

— Cred că încep să înţeleg puţin, declară Cleever. Vă făcea plăcere să administraţi şi să vă bateţi?

— Desigur. Ce poate fi mai plăcut decît o mică expediţie reuşită, cînd planurile ţi se realizează după dorinţă, cînd măsurile luate sînt *teek* – corecte adică, şi totul *subchiz,* vreau să spun cînd totul se potriveşte ca formulele matematice de pe o tablă. Hicksey deţinea toate informaţiile despre Boh, care incendiase o mulţime de sate, ucisese pe unde apucase, nimicise convoaie guvernamentale şi cîte altele. El lenevea într-un sat la vreo cincisprezece mile depărtare, aşteptînd să-şi poată forma o bandă nouă. Aşa că am ticluit să luăm treizeci de poliţişti călări şi să-l scoatem din bîrlogul său mai înainte ca să fi putut jefui satele unde restabilisem de curînd pacea. În ultimul moment, reprezentantul administraţiei civile în acel colţ al lumii îşi manifestă intenţia de a lua şi el parte la operaţie.

— Cine era ăla? întrebă Nevin.

— Îl chema Dennis, răspunse încet Pruncul. Şi n-o să spunem mai mult. E mai mare acum, decît era atunci.

— Dar cîţi ani avea puterea civilă? vru să i se precizeze Cleever. Situaţia începe să prindă cheag în ochii închipuirii mele.

— Avea vreo douăzeci şi şase de ani şi era foarte instruit reprezentantul. Ştia o groază de lucruri, dar nu cred că era îndeajuns de tare pentru a participa la o hăituire de bandiţi. Am pornit-o în timpul nopţii către satul lui Boh Na-ghee şi-am ajuns acolo înainte de a se face ziuă, fără a fi atras atenţia nimănui. Dennis venise înarmat pînă-n dinţi – două revolvere, o carabină şi o mulţime de alte lucruri. Tocmai vorbeam cu Hicksey despre cum să postăm oamenii, cînd Dennis îşi vîrî poneiul între noi şi ne întrebă:

— Eu ce fac? Eu ce fac? Spuneţi-mi ce trebuie să fac, oameni buni. Nu prea l-au băgat oamenii în seamă; iar poneiul lui a încercat să mă muşte de picior şi i-am spus lui Dennis:

— Stai niţel de o parte, frate dragă, pînă ce organizăm atacul.

Dar el se tot băga şi nu-şi afla astîmpărul şi-şi tot pipăia frîul şi revolverele spunînd:

— Vai de mine! Vai de mine! Vai de mine! Ce credeţi c-ar trebui să fac?

Îi intrase omului frica în oase de-i clănţăneau toţi dinţii.

— Am toată înţelegerea pentru puterea civilă, rosti Cleever. Continuă, tinere Clive[250]!

— Partea cea mai nostimă e că era presupus a fi comandantul nostru. Hicksey îl privi drept în ochi şi-i spuse să se alipească pichetului meu. Asta a fost o lovitură joasă pe care mi-a dat-o Hicksey. Dennis îşi tot vîra poneiul între noi şi ne tot pisa, în loc de a cere şi el cîţiva soldaţi şi a ocupa şi el o poziţie, pînă ce mi-am ieşit din pepeni şi carabinele au început a pîcîi la celălalt capăt al satului. Atunci i-am spus: „Linişteşte-te, pentru numele lui Dumnezeu şi şezi acolo unde eşti. Dacă vezi pe cineva ieşind din sat, trage în el!“ Ştiam că nu putea nimeri nici într-o şiră de fîn chiar de-ar fi fost la o distanţă de numai un metru. După aceea mi-am trecut de bine de rău oamenii peste zidul grădinii – peste palisade, cum ar veni – şi a început distracţia. Hicksey îl găsise pe Boh în pat, sub plasa apărătoare contra ţînţarilor şi sărise capra peste el.

— A sărit capra? repetă Cleever. Şi *asta* face parte din război?

— Da, i-a răspuns Pruncul, care acum se înflăcărase de-a binelea. Nu ştiţi cum băieţii la şcoală sar capra pe deasupra capului cîte unui coleg care sforăie în dormitor? Boh

[250] *Robert, lord Clive* (1725—1774), întemeitorul dominaţiei engleze în India.

dormea într-un pat plin de săbii şi de pistoale şi Hicksey coborî asemenea lui Zazel[251] prin plasă şi plasa se încurcă în jurul pistoalelor lui Boh şi ale lui Hicksey şi se prăvăliră cu toţii pe duşumea. Eu unul mă stricam de rîs, iar Hicksey mă înjura pentru că nu-l ajutam. Aşa că l-am lăsat să se descurce singur şi am luat-o spre inima satului. Oameniii noştri lucrau cu sabia şi cu puşca şi *dacoiţii* nu se lăsau mai prejos, iar în toiul harababurii nu mai ştiu care nătîng a dat foc unei case şi a trebuit s-o întindem. Mă reped asupra banditului celui mai din apropierea mea şi fug înspre palisadă, împingîndu-l înainte. El se smuceşte, scapă şi sare de cealaltă parte. Eu după el; dar cînd eram cu un picior de-o parte a palisadei şi cu al doilea de cealaltă, văd că banditul căzuse drept în capul lui Dennis. Reprezentantul nu se mişcase de la locul unde îl lăsasem. S-au rostogolit împreună pe sol şi carabina lui Dennis porni şi mai că era să mă nimerească pe mine. Banditul se ridică şi-o luă la goană iar Dennis îl ţinti din urmă şi focul carabinei îl izbi în ceafă şi-l aruncă ameţit la pămînt. Nostimadă mai mare nici că s-ar putea vedea într-o viaţă de om. Eu tot stăteam răscrăcărat pe creasta palisadei şi plecîndu-mă din şale, rîdeam în hohote. Dennis se porni însă pe-un plîns cu şiroaie. „Vai, am omorît un om! zicea. Am omorît un om şi n-am să mai am o clipă de linişte toată viaţa mea! A murit? *Spune-mi,* a murit? Dumnezeule, am omorît un om!“ M-am dat jos şi i-am spus: Nu te prosti.

El însă striga întruna mai departe: „A murit?“ de-mi venea să-i dau un picior în fund. *Dakul* fusese numai temporar scos din acţiune de către carabina reprezentantului administraţiei civile. Şi-a venit în fire după cîtva timp şi l-am întrebat: „Eşti rănit rău?“

A gemut şi mi-a spus: „Nu.“

Pieptul îi era însă plin de tăieturi de pe urma faptului că se căţărase peste palisadă. „Asta n-a făcut-o omul alb, mi-a

[251] Diavolul.

spus, asta am făcut eu, iar pe omul alb l-am aruncat jos.”

Tipic birman, nu? Dennis însă nu vroia cu nici un preţ să se liniştească. Îmi spunea: „Leagă-i rănile. Are să-şi piardă tot sîngele. O! are să-şi piardă tot sîngele!” „Leagă-i-le dumneata, i-am răspuns, dacă eşti atît de îngrijorat.” Nu pot să pun mîna pe el, îmi zice Dennis, dar uite cămaşa mea". Şi-a scos cămaşa, fixîndu-şi bretelele pe pielea goală. Am făcut fîşii din cămaşă şi l-am bandajat pe *dacoit* ca un adevărat specialist. Se uita rînjind tot timpul înspre Dennis, a cărui traistă zăcea pe jos, doldora de sandvişuri. Lacom, al naibii. Am luat cîteva şi i-am oferit şi lui Dennis. „Cum aş putea să mănînc? îmi spuse. Cum de-mi poţi cere să mănînc? Mâinile ţi-s pătate de sîngele *lui* şi mănînci sandvişurile *mele*!“ „Ia-o încet, i-am răspuns, o să i le dau lui. Ceea ce am şi făcut şi năpîrstocul a fost foarte mulţumit şi a început să înfulece ca un lup hămesit.

Cleever izbi atît de tare mîna în masă, că paharele goale începură să ţopăie.

— Asta-i curată artă! exclamă. Ăsta-i meşteşug patent, flagrant. Să nu-mi spui că aşa s-a întîmplat, pe moment!

Pupilele din ochii Pruncului se făcură cît două vîrfuri de gămălie.

— Vă cer iertare, vorbi el rece şi răspicat, dar relatez fapta întocmai cum s-a petrecut.

Cleever se uită o clipă la el:

— Vina e toată a mea, spuse: ar fi trebuit să ştiu. Te rog să continui.

— Din ceea ce a mai rămas din sat, Hicksey a ieşit cu prizonierii şi captivii lui, toţi legaţi burduf. Boh Na-ghee venea în frunte şi unul din săteni, de îndată ce l-a văzut pe bătrinul tîlhar lipsit de apărare, s-a şi apucat să-i aplice liniştit cît mai multe picioare în fund. Boh a răbdat ce-a răbdat tăcînd chitic, dar apoi a gemut şi am luat aminte la ce se petrecea. Hicksey l-a legat pe sătean şi i-a ars vreo şase solide, cu o nuia de bambus, ca să-i aducă aminte că

prizonierii trebuie lăsaţi în pace. Păcat că nu l-aţi putut vedea pe Boh hlizindu-se. Dar Hicksey era furios pe ei toţi. Se alesese cu o tăietură la cot care-i zgîndărise nervul median şi nu putea să mă ierte că nu-l ajutasem cu Boh şi cu plasa contra ţînţarilor. A trebuit să-i explic că nu fusesem în stare să o fac. Dacă i-aţi fi văzut pe amîndoi încîlciţi pe jos sub formă de gogoaşă de vierme de mătase tremurîndă, nu v-aţi fi oprit din rîs o săptămînă întreagă. Hicksey declară că singurul om de treabă dintre toţi cunoscuţii lui era Boh şi tot timpul în drum spre tabără, Hicksey a stat de vorbă cu Boh, iar Boh se plîngea de dureri în oase. După ce ne-am întors şi-am făcut baie, Boh a vrut să ştie cînd va fi spinzurat. Hicksey i-a răspuns că nu-i poate face acest serviciu pe loc şi că va fi obligat să-l trimită la Rangoon. Boh se aruncă în genunchi şi înşiră lista tuturor fărădelegilor sale – ar fi trebuit, după propria-i mărturisire, să fie spînzurat de şaptesprezece ori – şi-l imploră pe Hicksey să rezolve treaba fără alte amînări. „Dacă sînt trimis la Rangoon, zicea, or să mă ţină toată viaţa la închisoare şi asta înseamnă să mori ori de cîte ori răsare soarele şi suflă vîntul.“ Dar a trebuit să-l trimitem la Rangoon şi, fireşte, acolo a rămas şi s-a ales cu munca silnică pe viaţă. Cînd m-am dus la Rangoon am vizitat şi închisoarea – ajutasem să se umple, ştiţi -— şi-am dat de moş Boh acolo, care m-a recunoscut pe loc. M-a rugat întîi să-i fac rost de nişte opiu, şi-am încercat să-i procur, dar era ceva împotriva regulamentului. Apoi mi-a cerut să obţin să i se schimbe pedeapsa în aceea cu moartea, deoarece se temea să nu fie trimis în insulele Andaman [252]. Nici dorinţa asta nu i-am putut-o îndeplini, dar am căutat să-l îmbărbătez şi-am povestit cum mai stăteau lucrurile în nord. Ultimul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Transmiteţi-i salutările mele albului aceluia gras care a sărit pe mine. Dacă eram treaz, îl omoram.” I-am scris asta lui Hicksey, în

[252] Din golful Bengal; exista acolo o vastă închisoare. *(N. tr.)*

prima scrisoare ce i-am trimis-o… ei, şi cam asta-i totul. Tare mă tem c-am turuit prea mult, domnule.

Cleever n-a scos nicio vorbă oarecare vreme. Pruncul părea stingherit. Îi era frică să nu fi irosit – minat de entuziasm – timpul romancierului, povestindu-i întîmplări insipide.

Apoi Cleever grăi:

— Nu pot înţelege. Cum se face că ai văzut şi făptuit toate lucrurile acestea mai înainte ca să-ţi fi ieşit măseaua minţii?

— Zău dacă ştiu, se scuză Pruncul. N-am văzut mare lucru — numai jungla birmană.

— Şi morţii şi războiul şi comandamentul şi răspunderea, vorbi Cleever aproape în şoaptă. N-ai să mai încerci nicio senzaţie la treizeci de ani, dacă mergi aşa mai departe. Dar să mai aud şi alte povestiri… hai, alte povestiri!

Părea să uite că pînă şi sublocotenenţii pot avea şi ei întîlniri şi treburi personale.

— Ne gîndim să cinăm în oraş – cu toţii – şi apoi să mergem la teatrul „Empire”[253] , încercă Nevin şovăitor.

Nu-i venea la îndemînă să-l invite pe Cleever să vină şi el. Invitaţia risca să fie considerată drept ceva foarte- foarte aproape de obrăznicie. Iar Cleever, care nu dorea să-şi plimbe barba sură printre tineri în vacanţă, nu spuse nici el nimic.

Boileau rezolvă micul impas, trîntind-o:

— Nu vreţi să veniţi şi dumneavoastră, domnule?

Cleever mai mult strigă decît spuse „da” şi în vreme ce i se ajuta să-şi îmbrace paltonul, continuă să murmure „Doamne Dumnezeule” din cînd în cînd şi într-un fel pe care băieţii nu-l prea puteau înţelege.

— Nu cred c-am fost la teatrul „Empire“ în toată viaţa mea, mărturisi el; dar… ce-i viaţa mea la urma urmei? Hai

---

[253] O sală în general rezervată spectacolelor de revistă şi operetelor. *(N. tr.)*

să mergem.

Plecară toţi odată cu Eustache Cleever, iar eu am rămas îmbufnat acasă, deoarece veniseră să mă vadă pe mine şi mă părăsiseră pentru, cineva mai de seamă – lucru tare umilitor. Îl urcaseră pe Cleever cu tot respectul într-un cupeu, căci nu era el oare autorul cărţii *Aşa cum a fost la început* şi o persoană în a cărei societate era o adevărată onoare să poţi ieşi în lume? După cîte mi s-au relatat mai tîrziu, îl interesase mai puţin spectacolul de revistă la care a asistat decît conversaţia lor, iar băieţii au susţinut cu tărie că e „un tip formidabil, cum nici că se mai află. Că ştie ce vrei să spui aproape mai înainte ca să fi apucat tu să vorbeşti. Şi-i totuşi, pe de altă parte, atît de naiv cu privire la lucruri pe care le ştie oricine”. Acesta a fost numai unul dintre multele lor comentarii.

La miezul nopţii s-au întors, proclamîndu-se a fi „foarte respectabili gondolieri”[254] şi declarînd că nişte stridii udate cu bere neagră ar fi exact ceea ce le trebuieşte. Eminentul romancier tot îi mai însoţea şi cred că ajunsese să-i strige pe numele lor mic. Sînt sigur însă că spunea că trecuse prin lumi nerealizate[255] şi că i-au arătat „Imperiul” într-o lumină nouă.

Încă amărît de recenta părăsire, eu am răspuns scurt:

— Slavă cerului că mai avem în ţara asta vreo alţi zece mii tot atît de buni ca şi ei, iar cînd romancierul şi-a luat rămas bun, l-am întrebat ce crede despre lucruri în general.

Mi-a răspuns cu un alt citat, al cărui tîlc era că deşi cîntatul e un lucru minunat, puteam fi convins că puţine buze s-ar deschide ca să cînte, dacă ar fi sărutate îndeajuns.

De unde am dedus că Eustache Cleever, decorator şi colorist al artei cuvintelor, îşi osîndea propria-i artă, lucru de care avea să-i pară rău a doua zi dimineaţă.

---

[254] Aluzie la o operetă de Gilbert şi Sullivan.

[255] Aluzie la un vers de Wiiliam Wordsworth (1770—1850).

FĂRĂ CONCURSUL PREOŢILOR

Înainte de primăvară
Culеs-am roadele toamnei,
Alb de grîne mi-a fost ogorul
Fără să-i fi sosit sorocul.
Durerii mele,
Anul şi-a dezvăluit tainele,
În spaimă şi batjocură zăcea
Fiecare zodie a anului
În taina-nfloririi şi-a despuierii,
Văzut-am apusul
Mai-nainte ca alţii
Să fi văzut răsăritul,
Eu care-s prea înţelept
Ca să nu ştiu.

Ape amare

I

— Şi dacă ar fi să fie o fată?

— Doamne şi dătătorule de viaţă, una ca asta nu poate fi! Am petrecut atîtea nopţi în rugăciune, am trimis atît de des ofrande la sanctuarul lui Sheikh Badl, încît Dumnezeu – sînt încredinţată – ne va da un fiu – un băiat care va creşte şi va ajunge bărbat. Gîndeşte-te şi bucură-te. Maică-mea îi va fi maică pînă ce voi fi în stare să-l iau înapoi şi mullahul moscheii *pathanilor* îi va întocmi horoscopul. — deie Dumnezeu să se nască sub o zodie fericită! — şi atunci nu te vei scîrbi niciodată de mine, roaba ta.

— De cînd oare eşti roabă, regina mea?

— Din totdeauna – pînă ce mi-a fost făcut darul acesta. Cum de-aş putea fi sigură de dragostea ta, de vreme ce mă ştiu cumpărată cu bani peşin?

— Nu, a fost vorba de zestre. Am întors-o mamei tale.,

— Iar ea a îngropat-o în pămînt şi stă toată ziua deasupră-i ca o cloşcă. Dar ce tot vorbeşti de zestre? Am fost cumpărată ca şi cum în loc de a fi o copilă aş fi fost o dansatoare de la Lucknow.

— Învoiala asta te supără?

— Supărată, da, am fost; astăzi însă-s mulţumită. Nu vei înceta nicicind de a mă iubi ca acum – aşa e, regele meu?

— Nicicînd… nicicînd. Într-adevăr.

— Măcar de s-ar îndrăgosti de tine *mem-log*, femeile albe de-acelaşi sânge cu tine! Şi adu-ţi aminte, m-am uitat la ele seara în trăsurile lor: sînt frumoase.

— Am văzut focuri de artificii cu sutele. Apoi am văzut luna – şi atunci nu am mai văzut focurile de artificii.

Ameera bătu din palme şi începu să rîda.

— Bine-ai grăit, zise. Şi adoptînd un ton solemn: Ajunge. Îţi dau voie să pleci… dacă vrei.

Bărbatul rămase nemişcat. Şedea pe un divan jos, lăcuit în roşu, într-o cameră ale cărei singure mobile erau o scoarţă alb-albastră pe deasupra duşumelii şi o bogată

colecţie de perne lucrate în stilul ţinutului. La picioarele sale stătea ghemuită o femeie de şaisprezece ani, care pentru el însemna lumea toată. Potrivit rânduielilor şi legii n-ar fi trebuit să fie aşa. Căci el era englez iar ca era fiică de musulman, cumpărată cu doi ani în urmă de la maică-să, care, rămasă fără un ban ar fi vîndut-o pe Ameera – în ciuda ţipetelor ei – chiar şi voievodului întunecimilor, dacă preţul i s-ar fi părut ispititor.

Învoiala fu semnată cu nepăsare; dar tînăra nu apucase încă a se desăvârşi, că şi ocupa un rol esenţial în viaţa lui John Holden. Acesta închiriase pentru ea şi pentru bătrîna ei mamă, o adevărată vrăjitoare uscată ca o coadă de mătură, o căsuţă care, de lîngă marele zid roşu, domina oraşul; şi după ce gălbenelele crescuseră în jurul fîntînii din curte, după ce Ameera se instală potrivit propriilor ei păreri despre confort iar maică-sa isprăvi de a bombăni împotriva bucătăriei prea mici, a pieţii prea depărtate şi a tot ceea ce privea orînduirea gospodăriei în general, casa deveni pentru el adevăratul său cămin. În bungalowul lui de celibatar intra cine voia, ziua şi noaptea, şi viaţa pe care o ducea în locul acela nu era prea încântătoare. În casa din oraş însă, numai picioarelor lui le era îngăduit a străbate curtea exterioară care ducea spre iatacurile femeilor; iar după ce încuia cu lacăt solida poartă de lemn în urma lui, Holden era rege pe teritoriul său, avînd-o pe Ameera drept regină. Şi iată că în regatul acela urma să intre o a treia persoană, a cărei sosire părea să-l necăjească, îi tulbura absoluta fericire, îi strica liniştita orînduire a casei, această casă a lui. Ameera era însă nebună de fericire gîndindu-se la ceea ce avea să fie, iar maică-să nu mai puţin decît ea. Dragostea unui bărbat, şi mai ales a unui alb, e o treabă cel puţin nesigură, dar – chibzuiau ele – putea fi reţinută dacă i se agăţau de gît mînuţele unui copilaş.

— Şi atunci, nu înceta de a spune Ameera, n-are să-i mai pese de *mem-log* cele albe. Pe acelea le urăsc… le urăsc.

— Are să se înapoieze la ai lui, cînd va veni vremea, proorocea bătrîna, dar, slavă Domnului, vremea aceea e încă departe.

Holden, tăcut, şedea pe pat, gîndindu-se la viitor, şi gîndurile lui nu erau întru nimic plăcute. Neajunsurile unei vieţi în partidă dublă sînt numeroase. Guvernul, cu ciudată solicitudine, îl îndepărta din localitate pe timp de două săptămîni, dîndu-i sarcina de a înlocui pe un coleg reţinut la căpătîiul soţiei sale bolnave. Notificarea verbală a transferului acestuia temporar fusese însoţită de remarca – făcută pe-un ton glumeţ – că Holden trebuie să se simtă fericit că e holtei şi liber. Venise acum să-i împărtăşească şi Ameerei ştirea.

— Nu e bună, zise aceasta încet, dar nu e nici de tot rea. O am pe maică-mea lîngă mine şi nu mi se poate întîmpla nimica rău – decît doar, da, să mor de bucurie. Du-te de-ţi vezi de treburi şi nu te gîndi la lucrurile neplăcute. Cînd va veni timpul sorocit, cred… nu, sînt sigură. Şi… şi atunci ţi-l voi pune în braţe şi mă vei iubi pe vecie. Trenul pleacă diseară la douăsprezece, nu-i aşa? Hai, du-te şi să nu-ţi fie inima grea cugetând la mine. Dar vezi să nu întîrzii mai mult decît trebuie! Să nu te opreşti pe drum pentru a sta la taifas cu îndrăzneţele celea de *mem-log* albe! Întoarce-te cît de iute, viaţa vieţii mele!

Ieşind din curte pentru a-şi lua calul legat de stîlpul porţii, Holden schimbă cîteva cuvinte cu bătrînul paznic cărunt al casei şi-l rugă să-i expedieze, în funcţie de împrejurări, textul unei anume telegrame dinainte ticluită, pe care i-o înmînă. Altceva nu putea face; şi cu simţă- mîntul omului care ar fi de faţă la propriile sale funeralii, Holden se urcă în trenul de noapte pentru a se îndrepta către locul ce-i fusese statornicit drept surghiun.

N-a fost ceas al zilei în care să nu-i fie frică de sosirea telegramei şi n-a fost ceas al nopţii în care să nu-şi închipuie moartea Ameerei. Drept care munca prestată de

el pentru stat nu se adeveri excepţional de bună, şi nici purtarea să faţă de colegi deosebit de amabilă. Două săptămîni trecură fără ca să primească vreun semn de viaţă de la căminul său şi, ros de nelinişte, Holden se – înpoie, dar fu reţinut două preţioase ore ca să prînzească la club unde auzi, aşa cum se aude prin vis, voci care-i relatau cît de mizerabil îndeplinise funcţia celuilalt şi cît de simpatic se făcuse tuturor colegilor săi. O luă apoi la galop, prin noapte, cu inima-n dinţi. Loviturilor lui în poartă nu li se răspunse mai întîi; tocmai îşi întorsese calul, cu gîndul de a-şi tăia în orice caz drum, cînd apăru Pir Han cu un fanar şi veni să-l ajute să descalece.

— Nu s-a întîmplat nimic? întrebă Holden.

— Nu-i este dat gurii mele să fie aducătoare de veşti, ocrotitorule al sărmanilor, dar…

Şi-şi întinse mîna tremurătoare, precum se cuvine celui ce, aducînd veşti bune, are dreptul să fie răsplătit.

Holden se grăbi a străbate curtea. O lumină ardea în camera de la etaj. Calul necheză la intrare şi Holden, auzind un scîncet ascuţit, simţi cum sîngele îi năvăleşte în obraz. Era un glas nou, care însă nu dovedea că Ameera trăieşte.

— Cine-i acolo? strigă el înainte de a sui scara îngustă de cărămizi.

Ameera răspunse cu o exclamaţie de bucurie, şi-i urmă vocea mamei sale în tremur de bătrîneţe şi de trufie.

— Sîntem aici două femei şi… un bărbat, fiul tău.

În pragul camerei, Holden călcă pe-un pumnal scos din teacă, aşezat în locul acela spre a îndepărta orice nenorocire, şi plăselele pumnalului se frînseră sub călcătura nerăbdătorului său călcîi.

— Mare e Dumnezeu! gunguri Ameera din penumbră. Ai luat asupră-ţi nefericirile acestui prunc.

— Da. Dar cum o duci, viaţă a vieţii mele? Spune-mi, bătrîno, cum se simte?

— Bucuria de a fi născut copilul a făcut-o să-şi uite

suferinţele. Nu s-a întîmplat nimica rău; dar vorbeşte încet, grăi mama.

— Numai de prezenţa ta mai aveam nevoie, ca să-mi revin cu totul în puteri, spuse Ameera. Rege al meu, ai lipsit timp îndelungat. Ce daruri îmi aduci? A! A! De data aceasta eu sînt cea care le aduc, darurile. Uite, scumpule, uite. Fost-a vreodată asemenea prunc? Nu, sînt prea slăbită ca să-mi îndepărtez braţul de lîngă el..

— Atunci odihneşte-te, şi nu mai vorbi. Sînt aici, *bakeri*[256].

— Bine ai grăit, căci e acum între noi o legătură, pe care nimic nu o poate nimici. Priveşte – poţi vedea la lumina asta? E fără pată şi fără cusur. Omuleţ ca ăsta n-a mai fost văzut pe lume vreodată. *Ya illah!* Are să fie un *pundit*[257] – ba nu, un cavaler al reginei. Şi, viaţă a vieţii mele, mă iubeşti şi acum ca-nainte, aşa slabă, bolnavă şi istovită cum sînt? Răspunde sincer.

— Da. Te iubesc cum te-am iubit întotdeauna, din tot sufletul. Stai liniştită, mărgăritarule, şi odihneşte-te.

— Atunci, nu pleca. Aşază-te aici, cît mai aproape de mine – da. Mamă, stăpînul casei acesteia doreşte o pernă. Adă-o.

Din partea noii existenţe ce se cuibărea la subsuoara Ameerei veni o mişcare aproape imperceptibilă.

— Ehei! zise ea, cu glas frînt de iubire. Abia s-a născut pruncul şi se şi arată a fi campion. Mă izbeşte cu picioarele-n coaste şi izbeşte, nu glumă. Aşa prunc nici că a mai fost. Şi e al nostru, al tău şi al meu. Pune-i mîna pe cap, dar binişor căci e atît de mic, iar bărbaţii sînt atît de neîndemînatici cînd e vorba de copilaşi.

Cu multă băgare de seamă, Holden atinse cu vîrful degetelor micuţul craniu pufos.

— E un copil al credinţei, rosti Ameera; căci pe cînd zăceam aici, în nopţile de veghe, îi murmuram la ureche

---

[256] Femeie mică.

[257] Cărturar.

chemarea la rugăciune şi crezul. Şi nu-i oare cum nu se poate mai minunat, că s-a născut într-o vineri, ca şi mine? Ia bine aminte, viaţă a vieţii mele; dar uite că mînuţele aproape că pot apuca.

Holden zări o mînuţă ca o jucărie, tare neputincioasă, care însă încerca să-i încleşteze degetul. Şi atingerea aceea i se revărsă în valuri prin tot corpul şi nu i se opri decît în preajma inimii. Pînă atunci gîndurile lui se îndreptaseră către Ameera. Începu să priceapă că mai era cineva pe lumea aceasta, dar nu-i venea să creadă că acel cineva era un fiu al său, înzestrat şi el cu un suflet. Se aşeză spre a cugeta, iar Ameera aţipi niţel.

— Nu mai sta aici, *sahib,* vorbi mama cu glas scăzut. Nu-i bine să te vadă aici, cînd are să se trezească. Are nevoie de linişte.

— Plec, răspunse Holden supus. Iată nişte bani. Aibi grijă ca acest *baba* al meu să se întremeze şi să nu-i lipsească nimic.

Clinchetul monezilor o deşteptă pe Ameera.

— Sînt mama lui, iar nu o mercenară, grăi ea cu glas stins. Oare banii mă vor face să-i port mai multă ori mai puţină grijă? Mamă, dă banii înapoi. Am dăruit domnului şi stăpînului meu un fiu.

Abia isprăvi de vorbit că o şi cuprinse somnul istovirii. Holden, cu inima împăcată, coborî încetişor în curte. Pir Han, bătrînul paznic, izbucni în hohote de rîs voios.

— Casa e acum întreagă, zise el.

Şi fără alte explicaţii vîrî în mîinile lui Holden mînerul unei săbii purtată de el cu mulţi ani înainte, cînd Pir Han o slujise, lucrînd în poliţie, pe regină. În apropierea fîntînii se auzi behăitul unei capre prinsă de-un ţăruş.

— Sînt două, zise Pir Han, două capre, din cele mai alese. Le-am cumpărat şi am plătit pe ele preţ bun; dar de vreme ce nimeni nu vine pentru a sărbători naşterea, toată carnea va fi a mea. Luaţi aminte să loviţi precis, *sahib!* Sabia, în

orice caz, n-o ţineţi bine în mînă. Acum caprele pasc; aşteptaţi ca ele să-şi ridice capul de peste gălbenele.

— Dar de ce? întrebă Holden înmărmurit.

— E jertfa naşterii. Cum adică? Altminteri copilul, lipsit de pază în faţa fatalităţii, se poate să moară. Ocrotitorul sărmanilor ştie ce vorbe se cer rostite.

Holden le învăţase cîndva, negîndindu-se nici măcar în treacăt că va trebui să le pronunţe odată şi odată fără să rîdă. Răceala mînerului în căuşul palmei îi reaminti de-odată mînuţa cu care, la etaj, se agăţase de el copilul – mînuţa acelui copil care era fiul său – şi teama de a-l pierde puse stăpînire pe el.

— Loveşte! zise Pir Han. Niciodată nu s-a ivit viaţă pe acest pămînt, fără ca pentru ea să nu plătească o altă viaţă. Uite, caprele şi-au ridicat capul. Hai! Dintr-o izbitură a tăişului!

Aproape fără a-şi da seama ce face, Holden spintecă aerul de două ori, murmurînd rugăciunea musulmană.

— Atotputernicule! În locul fiului meu, aici prezent, îţi aduc viaţă pentru viaţă, sînge pentru sînge, cap pentru cap, os pentru os, păr pentru păr, piele pentru piele.

Calul care aştepta, necheză şi, adulmecînd mirosul de sînge cald, prelins pe cizmele lui Holden, făcu un salt între ţăruşi.

— Bună lovitură! încuviinţă Pir Han. Ai fi fost un bun ostaş. Te du cu inima uşoară, fiu al cerului. Sînt sluga ta şi sluga fiului tău. Fie ca domnia-ta să trăieşti o mie de ani şi… carnea caprelor e toată pentru mine?

Pir Han se retrase mai bogat cu salariul pe o lună. Holden sări în şa şi se îndepărtă în aburii înserării care se înălţau alene. Îl stăpînea o năpraznică bucurie întreruptă de stări de nedesluşită şi uriaşă gingăşie lipsită de obiect, ce-i încălzeau pieptul cînd se apleca deasupra coamei neliniştitului bidiviu.

— N-am mai simţit una ca asta de cînd sînt, îşi spuse el.

Trebuie să trec pe la club, să-mi vin în fire.

Acolo începea o partidă de biliard şi sala era plină de lume. Holden, doritor de a se afla din nou printre colegii săi şi de a se bucura de tovărăşia lor, intră cîntînd cît îl ţinea gura:

Plimbîndu-mă prin Baltimore, o doamnă-am întîlnit.

— Nu zău? întrebă din colţul său secretarul clubului. Nu cumva ţi-a spus că ţi-s cizmele lac de… Doamne iartă-mă, dar văd sînge!

— Ei şi! făcu Holden, luîndu-şi tacul de pe rastel. Pot intra şi eu în joc? Nu-i decît rouă. Am trecut prin lanurile de cereale înalte. Da, mi-s cismele într-un hal fără de hal!

Iar de va fi o fată, inel de nuntă va purta;
Iar de va fi băiat, pentru rege va lupta;
C-un pumnal, c-o beretă, c-o tunică albastră,
Păşi-va pe dunetă…

— Galben pe albastru… e rîndul verdelui, zise scorerul cu glas monoton.

— *Păşi-va pe dunetă* – Ia spune, scorerule, cine-i verdele, eu? *Păşi-va pe dunetă…* ei, lovitura asta a dat greş – *precum făcea şi taică-său naintea noastră…*

— Nu prea ai de ce cînta aşa biruitor, vorbi acru un tînăr funcţionar public, foarte zelos. Nu s-ar putea spune că guvernul e încîntat de felul în care l-ai înlocuit pe Sanders.

— Înseamnă oare că o să mi se tragă un perdaf de către cei mari? întrebă Holden cu un surîs distrat. Cred că voi fi în măsură să fac faţă situaţiei.

Conversaţia reintră pe făgaşul muncii profesionale a fiecăruia, subiect mereu proaspăt, şi-i redă calmul lui Holden pînă în clipa cînd se înapoie în bungalowul rece şi sumbru, unde servitorul îl primi ca unul care ştie cum stau

lucrurile. Holden rămase treaz o bună parte din noapte, iar visele-i fură numai dintre cele plăcute.

II

— Ce vîrstă are acum?

— *Ya illah!* Aşa-s bărbaţii şi aşa li-s întrebările! N-are decît şase săptămîni; şi-n seara asta, viaţă a vieţii mele, mă voi urca pe terasă cu tine să număr stelele. Căci aduce noroc. Şi e născut într-o vineri, sub semnul soarelui; şi mi s-a spus că are să ne supravieţuiască amîndorura şi că va agonisi averi. Ce altceva mai bun am putea dori, iubitule?

— Ceva mai bun nu se află. Să ne urcăm pe acoperiş iar tu să numeri stelele… cîteva numai, căci cerul e acoperit de nori.

— Ploile iernii au întârziat şi s-ar putea să nu cadă la vremea lor. Hai vino, mai-nainte ca stelele să se fi ascuns. Mi-am pus cele mai frumoase giuvaeruri.

— L-ai uitat pe cel mai frumos dintre toate.

— *Ai!* Pe-al *nostru.* Vine şi el. Încă n-a văzut niciodată cerul.

Ameera sui scara îngustă care ducea la terasă. Pe copil, liniştit şi cu ochii mari deschişi, îl ţinea pe braţul ei drept; era bogat împodobit în muselină cu franjuri argintate şi purta pe cap o scufie. Ameera purta toate cele pe care le preţuia mai mult: diamantul fixat pe nas, care înlocuieşte aluniţa artificială a occidentului şi atrage atenţia asupra curburii nării; ornamentul de aur din mijlocul frunţii, presărat cu smaragde nefăţuite şi imitaţii de rubin; greul cerc de aur bătut al cărui metal pur i se mlădia în jurul gîtului; în sfîrşit, lănţişoarele de argint care clincheteau pe gleznele trandafirii.

Era îmbrăcată în muselină verde-jad, cum se cuvine unei fiice a credinţei; iar de la umăr la cot şi de la cot la

încheietura mîinii îi lunecau brăţări de argint legate prin fire de mătase pufoasă; gingaşe amulete de sticlă, treceau peste încheietura mîinii, dovedind fineţea acesteia din urmă; dar ceea ce o încînta mai presus de orice erau nişte anumite grele brăţări de aur, care nu aveau nimic de-a face cu podoabele ţării, ci reprezentau un dar al lui Holden şi se prindeau cu o ciudată cheotoare europeană.

Se aşezară amîndoi pe parmalîcul jos şi alb al acoperişului, de unde puteau vedea tot oraşul şi luminile sale.

— Sînt fericiţi acolo, zise Ameera. Nu-i cred însă tot atît de fericiţi ca pe noi. După cum nici pe *mem-log* albe nu le cred la fel de fericite. Tu ce socoţi?

— Nu-s fericite, o ştiu.

— Cum de o ştii?

— Îşi lasă copiii pe mîna doicilor.

— Una ca asta n-am văzut, oftă Ameera, şi nici e-aş vrea să văd. *Ahi!* (îşi aşeză capul pe umărul lui Holden). Am numărat patruzeci de stele, şi-s obosită. Uită-te la copil, dragostea mea, numără şi el.

Pruncul deschidea ochii mari şi perfect rotunzi înspre bezna cerului. Ameera îl aşeză în braţele lui Holden şi el rămase acolo, fără ca să scoată un scîncet.

— Ce nume să-i dăm între noi? întrebă ea. Priveşte! Te poţi sătura uitîndu-te la el? Are leit ochii tăi. Însă gura…

— E a ta, draga mea dragă. Cine ar putea s-o ştie mai bine decît o ştiu eu?

— Abia dacă-i o gură. O, cît e de mică! Şi cînd te gîndeşti că între buzele ei stă inima mea. Acum dă-mi-l înapoi. A stat prea mult departe de mine.

— Nu, lasă-l unde e; încă n-a început să ţipe.

— Cînd are să ţipe, mi-l dai, nu? Şi ce mai bărbat, care nu-şi dezminte specia mai eşti şi tu! Dacă ar ţipa, mi-ar fi doar şi mai drag. Dar, scumpule, ce prenume să-i dăm?

Trupşorul copilului se odihnea ghemuit de inima lui

Holden. Era ceva atît de nespus de lipsit de putere şi atît de dulce. Holden abia îndrăznea să respire, de teamă să nu-l zdrobească. Papagalul verde din colivie, papagalul verde care-i privit ca un fel de duh bun în mai toate casele indigene, făcu vreo cîţiva paşi pe stinghia lui şi flutură dintr-o aripă înţepenită.

— Iată răspunsul, zise Holden. Mian Mittu a vorbit. Are să fie papagalul nostru. Cînd va veni vremea, are să turuie cît l-o ţine guriţa şi are să alerge peste tot locul. Mian Mittu înseamnă papagal în limba ta… în limba musulmană, nu?

— De ce mă depărtezi, în felul acesta? întrebă Ameera pe-un ton întristat. Să-i dăm un nume englezesc – dar nu chiar de tot. Căci pruncul e al meu.

— Atunci spune-i Tota. E cum nu se poate mai englezesc.

— Da, Tota, şi asta tot papagal înseamnă. Iartă-mă, stăpîne, pentru ce-am spus adineaori, dar cu adevărat e încă prea mic pentru a purta povara unui nume cum e Mian Mittu. O să-i zicem Tota – Tota al nostru. Auzi, copilaşule! Micuţule, Tota eşti.

Atinse obrazul pruncului, care se deşteptă plîngînd. Şi a fost nevoie să fie predat maică-si, care-l linişti cîntîndu-i ciudatul cîntec *Aré Koko, Iare koko,* cîntec ce zice:

> O *Corbule! Te du, corbule. Pruncul doarme-adînc,*
> *Porumbele-n junglă se coc doi bani măsura*
> *Doar doi bani, puiul mamii, doi bani măsura.*

Liniştit în repetate rînduri cu privire la preţul porumbelor, Tota se ghemui ca să doarmă. În curte, cei doi boi de lîngă fîntînă, albi şi lucii, îşi rumegau alene cina; bătrînul Pir Han îşi aflase şi el un loc, alături de calul lui Holden, unde – pe vine şi cu sabia sa de fost poliţist aşezată pe genunchi – trăgea moţăind din ditai narghileaua care orăcăia ca o broască într-o mlaştină. Mama Ameerei torcea, în veranda de jos, iar poarta de lemn era închisă şi ferecată. Muzica

unui alai de nuntă ajungea pînă sus pe terasa care domina blîndul vuiet al oraşului în vreme ce un stol de vampiri trecea prin faţa lunii joase.

— M-am rugat, spuse Ameera după o lungă tăcere. M-am rugat pentru două lucruri. Mai întîi să mor în locul tău, dacă se cere să mori şi, în al doilea rînd, să mor în locul copilului. M-am rugat Profetului şi lui Bibi Miriam[258] . Crezi că unul din ei mă va asculta?

— De pe buzele tale cine n-ar asculta orice cuvinţel?

— Te-am rugat să-mi vorbeşti deschis şi tu-mi vorbeşti dulce. Rugăciunile mele fi-vor ascultate?

— Cum de-aş şti? Dumnezeu e foarte bun.

— A, de asta nu-s chiar sigură. Şi acum, ascultă. Dacă aş muri ori de-ar muri copilul, care-ţi va fi soarta? Viu, te vei întoarce la-îndrăzneţele *mem-log* albe, căci stirpea şi-i cheamă pe ai săi.

— Nu mereu.

— Nu cînd e vorba de-o femeie; pentru bărbat însă e altfel. Într-o zi, mai tîrziu, în viaţa aceasta, te vei înapoia la cei care sînt ai tăi. Asta, la nevoie, o voi putea îndura, căci voi fi moartă. Dar în ziua cînd vei muri cu adevărat vei fi dus într-un loc straniu, un paradis pe care nu-l cunosc.

— Paradis să fie?

— Desigur. Cine ţi-ar putea vroi răul? Noi doi însă copilul şi cu mine – vom fi altundeva şi nu vom putea veni lîngă tine şi tu nu vei putea veni la noi. Mai înainte, cînd nu se născuse încă pruncul, nu mă gîndeam la lucrurile acestea; acum însă la ele mă tot gîndese. O, ce aspre subiecte de conversaţie!

— Are să fie cum va fi. Ziua de mîine ne scapă; dar ziua de astăzi şi dragostea noastră sînt ale noastre. Nu încape îndoială că deocamdată sîntem fericiţi.

— Atît de fericiţi încît se cuvenea să ne asigurăm fericirea. Şi Bibi Miriam a ta ar trebui să-mi asculte

[258] Fecioara Maria.

rugăciunea, căci e şi ea femeie. Dar atunci m-ar pizmui. Nu se cade ca bărbaţii să adore o femeie.

Holden se porni pe-un rîs zgomotos, auzind de micul acces de gelozie al Ameerei.

— Nu se cade, zău? Atunci de ce nu-mi interzici să te ador pe tine?

— Tu, adorator? Şi al meu? Rege al meu, în ciuda tuturor cuvintelor tale dulci, ştiu prea bine că sînt slujnica ta, roaba ta, praful pe care-l calci în picioare. Şi nici n-aş vrea să fie altfel. Vezi!

Iar mai înainte ca Holden să o fi putut împiedica, ea se şi plecă şi-i atinse picioarele; apoi, ridicîndu-se şi surîzînd uşor, îl strînse şi mai tare pe Tota la piept. După care, cu un glas aproape sălbatic:

— E-adevărat, zise, că îndrăzneţele *mem-log* albe trăiesc de trei ori mai mult ca mine? E-adevărat că nu se mărită pînă ce nu sînt bătrîne?

— Se mărită ca toate celelalte, cînd sînt femei.

— Ştiu. Dar se mărită cînd au douăzeci şi cinci de ani. E-adevărat?

— E adevărat.

— *Ya illah!* La douăzeci şi cinci de ani! Cine, de bună voia sa ar lua o femeie măcar de optsprezece ani? La vîrsta ceea îmbătrîneşti din oră în oră. Douăzeci şi cinci de ani! Voi fi o femeie bătrînă la vîrsta ceea, iar… îndrăzneţele *mem-log tot* tinere rămîn. Cum le mai urăsc!

— Ce-au ele de-a face cu noi?

— N-aş putea spune. Ştiu numai că poate, acum chiar trăieşte pe undeva în lumea aceasta, o femeie cu zece ani mai batrînă ca mine, şi că va putea veni să-ţi ia dragostea zece ani după ce eu voi fi o bătrînă cu păr cărunt şi îngrijitoarea fiului lui Tota. E nedrept şi e rău. Ar trebui să moară şi ele!

— Ascultă, oricîţi ani ai avea, eşti o copilă şi ai să fii dusă-n braţe pe scări pînă la parter.

— Tota! Bagă de seamă la Tota, stăpîne! Eşti cel puţin deopotrivă de nebunatic ca orice prunc.

Ameera îl aşeză pe Tota la adăpost intre sîni şi fu, rîzînd, purtată pe braţe de Holden, în vreme ce Tota deschidea ochii şi zîmbea ca un heruvim dintre cei mai mici.

Era un copilaş liniştit şi Holden încă nu-şi dădea bine seama nici de prezenţa lui şi nici de faptul ca devenea un mic zeu cu tenul aurit şi tiranul necontestat al casei care domina oraşul. Lunile acelea au fost pentru Holden şi Ameera luni de fericire desăvârşită – de fericire departe de lume, de fericire înţărcuită înapoia porţii de lemn pe care o păzea Pir Han. În cursul zilei, Holden lucra cu inima plină de nesfîrşită milă faţă de cei care nu erau la fel de norocoşi ca el şi arăta o simpatie pentru copilaşi ce uimea şi amuza pe multe mame la sindrofiile garnizoanei. Pe-nserate se ducea la Ameera – care nu înceta să-i tot înşire ispràvile lui Tota: fusese văzut bătînd din palme şi mişcînd degetele cu intenţie şi deplin conştient, ceea ce era fără doar şi poate un adevărat miracol. Mai tîrziu îşi părăsise din proprie iniţiativă pătucu-i jos şi trecuse pe duşumea unde umblase în două picioare cît numeri pînă la trei.

— Şi are respiraţiile atît de adînci, că inima-mi încetase de a mai bate, într-atîta eram de fericită, mărturisi Ameera.

După aceea Tota ţinu sfat cu dobitoacele: cu boii de lîngă fîntînă, cu micile veveriţe cenuşii, cu mangusta care locuia într-o groapă din apropierea aceleiaşi fîntîni şi mai ales cu Mian Mittu, papagalul, de a cărui coadă trăgea fără cruţare. Atunci Mian Mittu ţipa pînă ce Ameera şi Holden veneau la faţa locului.

— O, răutăciosul! Ce mai vlăjgan! Aşa te porţi cu fratele tău cel de pe terasă! *Tobah! Tobah!* Ruşine! Ruşine! Dar cunosc un farmec ce-l va face la fel de înţelept ca pe Suleiman şi Aflatun[259]. Uite, priveşte! zise Ameera (Şi scoase dintr- un săculeţ brodat un pumn de migdale.) Iată!

---

[259] Solomon şi Platon.

Numărăm şapte. În numele Atotputernicului!

Îl puse pe Mian Mittu – mînios şi răvăşit nevoie mare – deasupra coliviei şi aşezîndu-se între pasăre şi copil, se apucă să spargă şi să cureţe o migdală mai puţin albă decît dinţii ei.

— Asta e ca un farmec adevărat, viaţă a vieţii mele, nu rîde. Îi dau o jumătate papagalului, iar pe cealaltă lui Tota.

Cu un plisc precaut, Mian Mittu îşi ciuguli dintre buzele Ameerei jumătatea hărăzită lui, iar Ameera – cu un sărut – strecură cealaltă jumătate a migdalei în gura copilului, care o ronţăi încet făcînd nişte ochi mari.

— Aşa voi face în fiece zi a săptămînii şi copilul nostru va ajunge fără doar şi poate un vorbitor îndrăzneţ. Ei, Tota, ce-ai vrea să te faci, cînd vei fi bărbat iar eu voi avea părul cărunt?

Tota îşi dezveli picioruşele dolofane, pline de gropiţe drăgălaşe. Ştia să se tîrască-n patru labe, dar n-avea de gînd să-şi irosească primăvara vieţii rostind cuvinte zadarnice. Ceea ce voia el era coada lui Mian Mittu, ca să tragă de ea.

Cînd fu recunoscut vrednic să aibă o centură de argint şi, prins de gît, un pătrăţel magic din acelaşi metal gravat – amândouă aceste piese constituind esenţialul îmbrăcăminţii sale – porni să facă o primejdioasă călătorie: coborî clătinîndu-se în grădină, spre a se duce la Pir Han şi a-i propune toate giuvaerele sale în schimbul unei mici plimbări pe calul lui Holden. O văzuse pe maica maică-si precupeţindu-se pe verandă cu neguţătorii ambulanţi. Ochii lui Pir Han se umeziră şi-şi trecu încă neexperimentatele picioruşe ale copilului pe după gît, în semn de credincioşie; apoi îl purtă aşa pe cutezătorul aventurier înapoi la maică-să, precizînd că Tota va fi un cîrmuitor de oameni, mai înainte de a-i creşte barba.

Într-o seară caldă, pe cînd şedea pe terasă între taică-său şi maică-să şi urmărea din ochi nesfîrşita luptă a

zmeielor înălţate de copiii oraşului, ceru să aiba şi el un zmeu al lui, cu Pir Han drept mînuitor al acestei jucării, căci se temea să aibă de-a face cu un lucru mai mare decît el. Iar cînd Holden îl făcu de „ţînc”, se înălţă în vîrful picioarelor şi, luînd apărarea unei individualităţi pe care tocmai o descoperise, dădu acest răspuns:

— *Hum'park nahin hai. Hum admi hai.* (Nu sînt un ţînc, ci un bărbat).

Felul acesta de a protesta îl uimi pe Holden, şi-l hotărî să ia foarte serios în consideraţie viitorul copilului. Nu era însă nevoie să-şi dea o astfel de silinţă. Fericirea unei asemenea existenţe era prea desăvîrşită spre a dura. Iată de ce ea fu năruită aşa cum se pomenesc năruite multe lucruri în India – brusc şi fără aviz prealabil. Micul senior al casei, cum îi zicea Pir Han, deveni melancolic şi se plînse de dureri, el care nu ştiuse vreodată ce înseamnă a suferi. Ameera, înnebunită de groază, îl veghe toată noaptea şi în zorii zilei următoare viaţa îi fu luată băieţelului ca urmare a unei îndirjite febre – febra de toamnă. Părea cu totul imposibil să poată muri. Şi nici Ameera nici Holden n-au vrut mai întîi să recunoască evidenţa în faţa micuţului trup neînsufleţit care sta întins pe pat. Apoi Ameera se lovi cu capul de pereţi şi s-ar fi azvîrlit în fintînă de n-ar fi ţinut-o Holden, cu toate puterile lui.

O îndurare, totuşi, îi fu acordata lui Holden. Cînd, în plină zi se dusese călare la birou, găsi că-l aşteaptă o corespondenţă deosebit de vastă care-i cerea o atenţie concentrată precum şi multă muncă. De bunăvoinţa aceasta a zeilor nu şi-a dat lotuşi seama.

III

Prima reacţie a corpului lovit de un glonţ nu-i decît o senzaţie de pişcătură puternică; trupul doborît la pămînt rămîne zece ori cincisprezece secunde fără a-şi comunica

sufletului împotrivirea. Holden luă încet aminte, la durerea sa, după cum încet luase cunoştinţă şi de fericirea lui, şi resimţi imperioasa nevoie de a ascunde orice urmă a tulburării lui adînci. Mai întîi înţelese doar atît: că ducea lipsă de ceva şi că Ameera se cerea mîngîiată cînd, aşezîndu-şi capul pe genunchii lui, o înfiora glasul lui Mian Mittu pe care-l auzea strigînd de pe terasă: „Tota! Tota! Tota!” Mai apoi contactul cu lumea în care trăia şi amănuntele vieţii de toate zilele în mijlocul cărora lumea aceasta evolua, ajunseră să-l irite. Îi era jignită durerea, cînd oricare dintre copiii aceia ai lumii, seara, auzind muzica, făcea gălăgie, în vreme ce copilul lui era mort. Trăia mai mult decît o durere, cînd careva din ei îl atingea. Iar cele ce povesteau despre ultimele isprăvi ale copiilor lor unii părinţi prea admirativi îi zdrobeau inima. El nu-şi putea dezvălui tristeţea. Nu avea de nicăieri parte de niciun ajutor, nici de consolare, nici de vreo dovadă de simpatie; iar la sfîrşitul ucigătoarei zile, urma, sub conducerea Ameerei, iadul reproşurilor pe care ţi le faci singur, iad rezervat celor care, pierzînd un copil, cred că puţin – doar puţin – mai multă grijă să fi avut, şi copilul acela putea fi salvat.

— Poate, zicea Ameera, că n-am fost destul de atentă. Am fost oare sau n-am fost atentă? Bătea soarele pe terasă, în ziua cînd s-a jucat atîta vreme de unul singur, în vreme ce eu – *ahi!* îmi pieptănam părul – şi se poate că soarele acela să-i fi pricinuit febra. Dacă-l apăram de soare, poate că mai trăia. Hai, spune-mi, viaţă a vieţii mele, spune-mi că nu-s vinovată! Ştii că-l iubeam cum te iubesc pe tine. Spune-mi că nu-i vina mea, – altminteri am să mor – am să mor!

— Nu-i cîtuşi de puţin vina ta – ţi-o jur, pe Dumnezeul meu! Aşa a fost scris, cum de-am fi putut face noi ceva care să-l scape? Ce s-a putut face s-a făcut. Să ne supunem, iubita mea.

— Pratru mine el era totul. Cum de nu m-aş gîndi la el, cînd braţul meu îmi spune în fiece noapte că-i duce lipsa? *Ahi! Ahi!* O, Tota, vino înapoi, vino-mi înapoi, şi să trăim tustrei laolaltă, ca înainte!

— Şşt. Şşt. Pentru mîntuirea ta, şi pentru a mea, dacă mă iubeşti – linişteşte-te!

— Văd bine că ţie nu-ţi pasă. Şi cum de n-ar fi aşa? Albii au inimă de piatră şi suflete de oţel. Vai, de ce nu m-am căsătorit oare cu un bărbat din neamul meu – deşi fără îndoială că m-ar fi bătut – şi de ce am gustat din pîinea străinului?

— Sînt oare un străin, mamă a fiului meu?

— Şi ce altceva ai vrea să fii... *sahib?...* O, iartă-ma, iartă-mă! Moartea aceasta mi-a luat minţile. Eşti lumina inimii mele, lumina ochilor mei, suflul vieţii mele – şi eu te-am respins, măcar de-a fost numai timp de-o clipă. Dacă ai pleca, al cui ajutor l-aş cere? Nu te supăra. Vezi, suferinţa vorbea, nu roaba ta.

— Ştiu, ştiu. Nu mai sîntem decît doi, noi care eram trei. Iată de ce e cu atît mai multă nevoie să formăm la un loc un singur trup şi-un singur suflet.

Erau ca deobicei aşezaţi pe terasă. Se lăsase o noapte caldă de primăvară timpurie şi fulgerele zădufului brăzdau orizontul în sunetul muzicii intermitente a tunetului îndepărtat. Ameera se ghemui în braţele lui Holden.

— Pămîntul pîrjolit muge ca o vacă dornică de ploaie, iar mie... mie mi-este frică. Nu aşa era, pe cînd număram stelele. Dar, mă iubeşti tu oare tot atît ca înainte deşi legătura dintre noi s-a dus? Spune-mi!

— Te iubesc mai mult, căci există o legătură nouă, a durerii împărtăşite; şi prea bine o ştii aceasta şi tu.

— Da, o ştiam, vorbi aproape şoptit Ameera. Dar mi-este plăcut să te aud spunînd-o, viaţă a vieţii mele, pe tine care ai putere şi-mi poţi veni în ajutor. Nu mai vreau să fiu o copilă, ci o femeie şi să-ţi fiu la rîndul meu un ajutor şi-un

sprijin. Ascultă! Dă-mi *sitara* şi să prind curaj a cînta!

Luă marea *sitară* ferecată în argint şi se porni să cînte cîntul rajahului Rasalu, marele erou. Mîna însă greşi coarda, muzica şovăi, se opri şi reîncepu pe un ton foarte jos… reîncepu cîntecul de leagăn despre răutăciosul corb:

Porumba-n junglă se coace, cu doi bani litra
Nu mai mult de doi bani, baba, *numai…*

Veniră atunci lacrimile şi jalnica răscoală împotriva soartei, pînă ce a doborît-o somnul, gemînd încă din cînd în cînd, cu braţul drept mult depărtat de trup, ca şi cum ar fi vrut să apere ceva care nu era acolo.

După seara aceea viaţa deveni oarecum mai uşoara pentru Holden. Durerea pierderii încercate – mereu prezentă – îl îmboldi spre muncă şi munca îl răsplăti absorbindu-i minţile cîte nouă ori zece ore pe zi. Ameera şedea singurică acasă, răpită de vise şi avu din nou parte de puţină fericire, cum li se întâmplă femeilor, cînd i se păru că Holden se simte mai liniştit. Se apropiară din nou de fericire, de data aceasta însă cu degete temătoare.

— Tota a murit, pentru că-l iubeam. Gelozia lui Dumnezeu era asupră-ne, zise Ameera. Am atârnat un mare ulcior negru în faţa ferestrei noastre, ca să alung deochiul şi bine ştiut este că se cuvine ca oamenii să nu-şi manifeste zgomotos bucuria, ci să păşească lin, la adăpostul stelelor, de teamă ca nu cumva Dumnezeu să le descopere acea bucurie. Nu grăiesc oare cu înţelepciune, om nevrednic?

Schimbase accentul[260] cuvîntului care înseamnă „mult iubit” şi pusese acum accentul pe nuanţa cealaltă a cuvîntului, pe nuanţa opusă, ca dovadă a sincerităţii intenţiilor ei. Dar focosul sărut care urmă stratagemei şi

---

[260] Schimbarea accentului îngăduie în unele limbi orientale schimbarea înţelesului cuvîntului respectiv.

urmă acestui nou botez ar fi iscat invidia oricărei zeităţi. Şi acum nu uitau să tot repete ba unul, ba altul: „Asta nu preţuieşte nimic; asta nu preţuieşte nimic”, trăgînd astfel nădejde că vor fi auziţi de toate puterile cereşti.

Puterile cereşti aveau însă alte păsuri. Ele acordaseră unei mase de treizeci de milioane de oameni patru ani de belşug, în cursul cărora oamenii aceia se hrăniseră bine. Recoltele fuseseră satisfăcătoare, iar numărul naşterilor crescuse an de an; în districte, populaţia pur agricolă reprezenta nouă sute pînă la două mii de suflete pe mila patrată; şi delegatul provinciei Tooting-ul de Jos care străbătea India în redingotă şi joben nu înceta a vorbi despre binefacerile administraţiei engleze şi a da de înţeles că nu mai era nevoie decît de introducerea unui sistem electoral bun şi de acordarea dreptului la vot pentru toţi. Gazdele sale, cu multă răbdare, surîdeau şi-l întâmpinau cu plăcere, iar cînd se oprea ca să admire – folosind alese cuvinte – înflorirea înainte de vreme, ca un semn prevestitor al celor ce aveau să urmeze, a *dhak*-ului cu flori roşii, ei surîdeau mai abitir ca oricînd.

Comisarul-delegat al ţinutului Kot-Kumharsen, care petrecea în trecere o zi la club, relată, fără a-i da importanţă, povestea al cărei sfîrşit îi îngheţă inima lui Holden, cînd se întâmplă s-o audă.

— N-are să mai plictisească pe nimeni. De cînd sînt n-am văzut om aşa de mirat. Pe cuvîntul meu, credeam că vrea să facă din treaba asta temei de interpelare în parlament. Unul din tovarăşii lui de drum pe vapor – vecinul său de masă – a căzut dintr- o dată pe spate, fulgerat de holeră, şi s-a stins în mai puţin de optsprezece ore. N-aveţi de ce rîde, prieteni. Pe reprezentantul Tootingului de Jos chestia asta l-a înfuriat peste măsură, dar eu cred că e mai ales înspăimântat. Şi cred că e pe punctul de a lipsi India de strălucitoarea să persoană.

— Nu ştiu ce n-aş da să fie şi el fulgerat. Asta i-ar mai

reţine pe unii enoriaşi de felul său în enoria lor. Dar ce-i cu povestea aia cu holera? E încă mult prea devreme, socot, ca să ne putem teme de ceva în domeniul acesta.

Cel ce vorbea astfel era directorul unei saline nerentabile.

— Nu ştiu, răspunse comisarul-delegat, vorbind chibzuit. Ani avut lăcustele. Holera bîntuie sporadic în nord – şi sporadică găsim de cuviinţă s-o numim. Recoltele de primăvară sînt insuficiente în cinci districte şi nimeni n-ar putea spune pe unde umblă ploile. Iată-ne aproape-n martie. Nu vreau să înspăimînt pe nimeni, s-ar zice însă că natura vrea să-şi încheie socotelile la repezeală şi c-un creion roşu, în vara asta.

— Tocmai cînd mă pregăteam să cer şi eu un concediu! se auzi o voce din colţul sălii.

— Concedii nu vor fi deloc anul acesta, dar s-ar putea să aibă loc un mare număr de înaintări. Am venit ca să conving guvernul, să-mi înscrie faimosul meu canal pe lista lucrărilor menite a veni în ajutor victimelor foametei. Tot răul înspre bine. Am să văd în sfîrşit şi canalul ăsta realizat.

— Va să zică tot de vechiul program ne bucurăm, întrebă Holden: foametea, febra şi holera?

— A, nu. Doar o lipsă locală de alimente şi un număr niţel mai mare ca de obicei de oameni atinşi de o boală sezonieră. Toate astea le vei găsi în rapoarte, dacă mai eşti şi la anul pe lumea aceasta. Fericit muritor mai pari, dealtfel. N-ai nevastă s-o trimiţi într-un loc ferit de boală. Staţiunile de munte vor fi pline de femei anul acesta.

— Mă întreb dacă nu cumva eşti pornit să exagerezi zvonurile care circulă în bazar, declară tînărul agent al secretariatului. Eu am observat că…

— Desigur, răspunse comisarul-delegat, dar mai ai multe de observat, tinere. Pînă una alta, te voi ruga să observi că…

Şi-l luă de o parte pentru a discuta despre realizarea

canalului la care ţinea atît de mult. Holden se înapoie la bungalow unde începu să-şi dea seama că nu era singur pe lume, ba că şi era cazul să se teamă pentru soarta altei fiinţe – felul de teamă care, după ştiinţa bărbatului, îi satură cel mai bine sufletul.

După două luni, aşa cum şi vestise delegatul, natura se porni să-şi încheie socotelile cu creionul roşu. Abia se terminase recolta de primăvară, că se şi auziră strigăte care cereau pîine şi guvernul, care decretase că nimeni nu va pieri din lipsă de alimente, trimise grîu. Apoi din cele patru puncte cardinale sosi holera. Se lăsă peste un pelerinaj de cinci sute de mii de oameni în jurul unui templu sacru. Mulţi dintre ei se stinseră la picioarele zeilor lor; ceilalţi se risipiră şi se împrăştiară pe întinsul ţării, ducînd cu ei flagelul. Holera sosi într-un oraş înconjurat de ziduri, unde ucise două sute de oameni pe zi. Oamenii luau trenurile cu asalt, agăţîndu-se de scări, chircindu-se pe acoperişurile vagoanelor; şi holera îi urmărea, şi pe la fiecare staţie rămînau morţi şi muribunzi. Mureau pe marginea drumurilor, iar caii englezilor săreau în lături dînd de cadavrele culcate în iarbă. Ploile nu-şi respectară termenul şi pămîntul se întări ca fierul, de parcă ar fi vrut să-l împiedice pe om să scape de moarte ascunzîndu-se într-însul. Englezii îşi trimiseră nevestele la munte şi-şi văzură de treburi, înaintînd pe linia de bătaie conform ordinelor primite, spre a umple golurile.

Holden, înnebunit de gîndul că şi-ar putea pierde cea mai preţioasă comoară de care se bucura în lumea aceasta, stăruise cît mai mult spre a o convinge pe Ameera să plece cu maică-să în Himalaia.

— De ce-aş pleca? spuse ea într-o seară pe terasă.

— Bîntuie o epidemie, oamenii mor şi toate *mem-log* albe au plecat.

— Toate?

— Toate – de n-o mai fi rămas vreo caţă bătrînă care,

pentru a-şi chinui bărbatul, se distrează înfruntând moartea.

— Nu; şi care femeie rămîne e sora mea şi nu trebuie s-o vorbeşti de rău, căci vreau şi eu să fiu caţă. Îmi pare bine că toate îndrăzneţele celea de *mem-log* au plecat.

— Vorbesc cu o femeie ori cu un prunc? Du-te la munte şi voi avea grijă să călătoreşti ca o fiică de rege. Gîndeşte-te, copilă. Într-o căruţă lăcuită în roşu şi trasă de boi, acoperită, drapată cu păuni de aramă pe oişte şi învelitori de pînză roşie. Am să trimit doi slujitori drept gardă şi…

— Taci! Tu eşti copil, vorbind astfel. Ce-mi pasă mie de toate jucăriile astea? El ar fi mingîiat boii şi s-ar fi jucat cu învelitorile. Pentru el, poate – căci m-ai făcut foarte englezoaică – aş fi plecat. Acum, nu. Plece *mem- log,* dacă vor.

— Le trimit soţii lor, draga mea, nu pleacă ele.

— Prea bine. Dar de cînd îmi eşti soţ, pentru a-mi porunci ce trebuie să fac? Ţi-am dăruit doar un fiu. Nu-mi eşti nimic altceva decît unica dorinţă a sufletului meu. Cum de-aş putea pleca, atunci cînd ştiu că dacă ai păţi ceva rău – fie răul acela şi numai cît unghia degetului meu mic şi uite cît e de mic – tot aş afla, chiar de m-aş găsi în paradis. Şi aici, în vara aceasta, ai putea muri – da, muri, *ai janee*[261] şi la patul tău de moarte ei n-ar chema oare o femeie albă să te vegheze, o femeie albă care mi-ar fura ultima ta privire de dragoste?

— Dragostea însă nu vine într-o clipită şi nici pe patul de moarte!

— Ce ştii tu despre moarte, inimă de piatră? Femeia aceea s-ar alege în orice caz cu mulţumirile tale şi – o jur pe Dumnezeu, pe Profet şi pe Bibi Miriam, maica Profetului tău – e ceva ce n-aş îndura nici în ruptul capului. Stăpîne şi iubitule, să punem capăt neroziilor şi să nu mai vorbim de plecare. Unde eşti tu, sînt şi eu. Şi-mi ajunge.

---

[261] Iubitule.

Îi petrecu un braţ pe după gît şi-i acoperi gura cu o mînă.

Puţine fericiri sînt mai absolute decît cele răpite săbiei atîrnate deasupra capului. Au rămas împreună, rîzînd şi dîndu-şi făţiş unul altuia toate numele drăgăstoase menite să atragă asupră-le mînia zeilor. Oraşul, de vale, se închisese în suferinţele sale. Focuri de pucioasă ardeau pe uliţe; goarnele în templele hinduse urlau şi mugeau, căci atunci zeii erau distraţi. La marele templu musulman fu celebrată o slujbă, şi de pe înălţimea minaretelor, la drept vorbind chemările nu încetau. Se auzeau bocetele din casele morţilor ba, odată, strigătul unei mame care pierduse un copil şi cerea să-i fie dat înapoi, ajunse pînă la ei. În zorii cenuşii vedeau cum sînt scoşi morţii prin porţile oraşului, fiecare năsălie înconjurată cu micul ei alai funebru. Şi văzînd, se îmbrăţişau înfioraţi.

Fu o încheiere roşie şi groaznică a cheltuielilor, căci ţara toată era rău bolnavă şi i-ar fi trebuit măcar o clipă de răgaz să respire mai înainte ca puhoiul vieţii de toate zilele să-şi poată relua cursul.

Copiii unor taţi care nu erau maturi şi ai unor mame care nu erau bine dezvoltate ofereau puţină rezistenţă. Încremeniţi, ei şedeau cuminţi, aşteptând ca sabia să reintre în teacă în noiembrie, dacă aşa avea să fie voinţa cerului. S-au produs goluri printre englezi, dar golurile acelea fură iute umplute. Munca de supraveghere a ajutoarelor menite înfometaţilor, a adăposturilor pentru holerici şi a distribuirii leacurilor, precum şi cea de luare a cîtorva posibile măsuri sanitare continuă, pentru că aşa prevedeau ordinele.

Lui Holden i se pusese în vedere să fie oricînd gata de a înlocui pe cel dintîi om care va cădea. Treceau cîte douăsprezece ore pe zi, fără ca să poată s-o vadă pe Ameera şi ea putea oricînd muri, în mai puţin de trei ore. Se gîndea la suferinţa de care va avea parte, dacă ar trebui să stea trei luni fără ca s-o vadă ori dacă ea ar muri departe

de el. Părea cu desăvârşire convins că moartea Ameerei era un lucru cerut de ursită – atît de convins, încît la primirea telegramei lăsate lui Pir Han, ridicîndu-şi ochii de pe ea şi văzîndu-l pe însuşi Pir Han în prag, sosit cu răsuflarea tăiată, începu a rîde în gura mare:

— Ei? zise el nervos.

— Cînd se aude un strigăt în noapte şi cînd duhul a şi pornit a se zbate în gîtlej, cine mai dispune de talismanul tămăduitor? Vino degrabă, tu, fiu al cerului! Ne-a izbit holera neagră.

Holden galopă pînă acasă. Cerul era încărcat de nori, căci ploile multă vreme amînate stăteau acum în apropiere şi căldura devenise zăpuşitoare. Mama Ameerei veni spre el în curte şi scînci, năpădită de lacrimi:

— E pe moarte. Se predă morţii. E ca şi moartă. Ce putem face *sahib?*

Ameera zăcea culcată în camera unde se născuse Tota. Nu schiţă niciun gest la intrarea lui Holden, fiindcă sufletul omenesc e lucru singuratic şi cînd e gata de plecare se ascunde pe fruntarii ceţoase, unde cei vii nu-l pot atinge.

Holera neagră îşi făcu treaba încet şi fără vorbe. Ameera era izgonită din viaţă ca şi cum îngerul morţii ar fi pus el însuşi mîna pe dînsa. Respiraţia gîfîită părea a dovedi că-i era teamă ori că suferea, dar nici ochii nici gura n-au răspuns sărutărilor lui Holden. N-avea ce spune, n-avea ce face. Holden nu putea decît să aştepte şi să sufere. Primele picături de ploaie începură să cadă pe terasă şi i-a fost dat să audă strigătele de bucurie, în oraşul pîrjolit de arşiţă.

Sufletul se întoarse niţel şi buzele schiţară o mişcare. Holden se plecă, pentru ca să asculte.

— Nu păstra nimic din ce-i al meu, grăi Ameera. Nu lua un fir din părul meu. *Ea* te va sili să-l arzi, mai tîrziu. Şi flacăra aceea, o voi simţi. Mai aproape! Apleacă-te mai aproape! Adu-ţi numai aminte c-am fost a ta şi că ţi-am dăruit un fiu. Chiar dacă te-ai însura mîine cu o femeie albă,

plăcerea de a lua în braţe pe primul tău fiu ţi-a fost răpită pentru totdeauna. Adu-ţi aminte de mine, cînd vei avea un fiu… cel care-ţi va purta numele în faţa oamenilor. Fie ca nenorocirile să cadă asupra mea.

Mărturisesc… mărturisesc[262]… (buzele-i formulau cuvinte la urechea lui Holden)… că singurul Dumnezeu e… eşti tu, iubitul meu!

A murit numaidecât după aceea. Holden rămase locului, nemişcat, golit de gînduri – pînă-n clipa în care o auzi pe mama Ameerei ridicând draperia uşii.

— A murit, *sahib*?

— A murit.

— Atunci să mă duc să bocesc şi apoi să fac inventarul mobilierului acestei case. Are să fie al meu. *Sahib*-ul n-are de gînd să-l reia? E atât de puţin lucru, *sahib.* Şi sînt o femeie bătrână, aş vrea să am şi eu un culcuş.

— Pentru numele lui Dumnezeu, taci o clipă. Ieşi şi du-te să boceşti într-un loc de unde să nu te pot auzi.

— *Sahib.* Or s-o înmormînteze pînă-n patru ore.

— Cunosc obiceiurile. O să plec înainte de-o ia. Te priveşte. Bagă de seamă ca patul pe care… pe care se odihneşte…

— A! A! Patul cel frumos, lăcuit în roşu. De mult doream…

— … ca patul să rămînă aici, neatins, la dispoziţia mea. Toate celelalte din casă sînt ale tale. Închiriază o căruţă, ia totul, pleacă de aici şi pînă la răsăritul soarelui să nu mai rămînă în casa aceasta decât ceea ce ţi-am poruncit să respecţi.

— Sînt o femeie bătrână. Aş fi vrut să mai stau aici măcar în timpul zilelor de doliu. Şi au început ploile. Unde să mă duc?

— Ce-mi pasă? Porunca mea e să fie golită casa. Mobilierul face desigur o mie de rupii şi servitorul meu îţi va

[262] Primele cuvinte ale crezului musulman.

aduce diseară o sută de rupii.

— E foarte puţin. Gîndeşte-te la preţul de închiriere a căruţei.

— N-ai să primeşti nimic, dacă nu pleci, şi asta la iuţeală. Ieşi de aici, femeie, şi lasă-mă cu moarta mea.

Mama coborî scările tîrşîindu-şi papucii şi, prinsă de grija inventarierii celor ce împodobeau casa, uită să mai bocească. Holden rămase la căpătâiul Ameerei în vreme ce ploaia vuia pe terasă. Zgomotul, îl împiedica să-şi lege firul glndurilor, oricât s-ar fi străduit. Se furişară apoi în cameră patru stafii înfăşurate în linţolii, leoarcă de ploaie şi-l priviră prin vălurile lor. Erau femeile chemate să spele moarta. Holden ieşi din cameră şi-şi căută calul. Venise pe vreme de zăpuşeală şi căldură apăsătoare, prin praful în care oamenii se afundau pînă la glezne. Găsi curtea prefăcută în lac bătut de ploaie şi doldora de broaşte; un şuvoi de apă gălbuie se strecura pe sub poartă şi un vînt furios mîna rafalele ca pe un ropot de alice şi le izbea de zidurile de lut. Pir Han dîrdîia în coliba lui proptită de poartă, iar calul, vădit tulburat, lovea cu piciorul în apă.

— Mi s-a adus la cunoştinţă porunca *sahib*-ului. Prea bine. Casa aceasta e acum pustiită. Plec şi eu, căci mutra mea de maimuţă ar aduce aminte de ceea ce a fost. Cît priveşte patul, am să ţi-l aduc eu acasă în cursul dimineţii; dar nu uita, *sahib,* că are să fie ca un cuţit pe care-l răsuceşti într-o rană proaspătă. Plec în pelerinaj şi nu iau bani cu mine. Am pus osînză pe mine sub ocrotirea domniei tale, al cărui necaz e şi necazul meu. Îl ajut pentru ultima oară pe *sahib* să încalece.

Atinse cu amîndouă mîinile piciorul lui Holden şi calul o luă la goană pe drumul unde bambuşii strigau biciuind cerul, iar broaştele rîdeau înfundat. Ploaia care-l izbea în obraz îl şi împiedica să vadă. Îşi duse mîinile pe ochi şi murmură:

— Bestie! Bestie fără de seamăn!

Vestea nenorocirii sale i-o luase înainte. O citi în ochii servitorului său, cînd Ahmed Han, aducîndu-i mîncarea îşi puse pentru, prima şi ultima oară mîna pe umărul stăpînului său şi rosti:

— Mîncaţi, *sahib,* mîncaţi. Carnea e bună la necaz. Am trecut şi eu prin astea. Dealtfel umbrele vin şi se duc, *sahib,* vin şi se duc. Iată nişte ouă cu verdeţuri şi mirodenii.

Holden n-a putut nici mînca nici dormi. Cerurile, în noaptea aceea, răspîndiră opt degete de ploaie pe glia care se afla spălată. Apa nărui zidurile, destrămă drumurile şi curăţă temeinic prea puţin adîncile morminte ale cimitirului musulman. A plouat în tot cursul zilei următoare şi Holden a rămas în casă, copleşit de durere.

În dimineaţa zilei a treia primi o telegramă al cărei conţinut se reducea la: „Rickets, Myndonia. Pe moarte. Holden înlocuire imediată”. Îi trecu atunci prin gînd să se ducă să arunce o privire asupra casei unde fusese domn şi stăpîn. Ploaia se oprise pentru cîtva timp şi din pămîntul rodnic se înălţau aburi.

Observă că ploaia topise stîlpii de lut care încadraseră intrarea şi că solida poartă de lemn care-i păzise viaţa atîrna acum ca fără vlagă de-o singură balama. O iarbă înaltă de trei degete năpădise curtea. Coliba lui Pir Han era goală şi stuful inundat se prăbuşise printre grinzi. O veveriţă cenuşie pusese stăpînire pe verandă ca şi cum casa ar fi rămas fără locatari nu de trei zile ci de treizeci de ani. Mama Ameerei luase totul, în afară de cîteva rogojini putrede. Tic-tacul micuţelor şopîrle zorindu-se pe duşumea era singurul zgomot din casă. Odaia Ameerei şi cealaltă, unde trăise Tota, erau îmbibate cu un miros de mucegai; iar scara îngustă care ducea la terasă fusese brăzdata, mînjită de glodul lăsat de ploaie. Holden le văzu pe toate şi plecă din casă; pe drum se întîlni cu Durga Dass, proprietarul – maiestos, amabil, îmbrăcat în muselină albă şi conducînd un docar. Îşi cerceta proprietatea, să vadă cum rezistaseră

acoperişurile la asaltul primelor ploi.

— Am auzit că nu mai doriţi să rămîneţi în casă, *sahib.*

— Ce-ai să faci cu ea?

— Poate că o voi închiria din nou.

— Atunci o mai păstrez pînă la înapoierea mea.

Durga Dass rămase o clipă tăcut.

— N-aveţi s-o mai păstraţi, *sahib*, reluă el. Cînd eram tinăr, şi eu… Astăzi însă fac parte din municipalitate. A, a! Nu. Cînd păsările şi-au părăsit cuibul, la ce bun să păstrezi cuibul? Am s-o dărîm – cheresteaua tot o să-mi aducă poate ceva. Da. Am s-o dărîm, iar municipalitatea, aşa cum doreşte, o să treacă pe aici şoseaua care duce de la *burning-ghaut“* [263] *l*a zidul oraşului; şi nimeni nu va mai putea spune unde se afla casa aceasta.

---

[263] Malul unde se înaltă rugurile pe care se ard cadavrele.*(N. tr.)*

Lector: ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor: ELENA BABY

Bun de *tipar: 30.09.1977. Tiraj 50130.*
Coli tipar 27,5.

Comanda 70283
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii”,
Bucureşti – Piaţa Scînteii nr 1,
Republica Socialistă România